

ΤΑΙΝΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ

Părintele Calistrat

Taina cuvântului

© EDITURA
EVANGHELISMOS

Părintele Calistrat

Taina cuvântului

Volum îngrijit de
Părintele Șenutie Paul Daniel

Editura EVANGHELISMOS
București, 2014

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CALISTRAT

Taina cuvântului / părintele Calistrat ; volum îngrijit de părintele
Șenutie Paul Daniel. - București : Evangelismos, 2014
ISBN 978-606-8562-03-2

I. Șenutie, Paul Daniel (ed.)

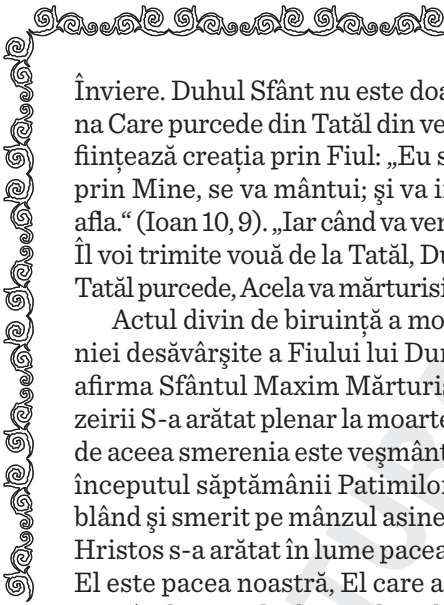
Învierea lui Hristos, pacea și bucuria lumii

„Bucurați-vă!“ (In. 20, 19),
„Pace vouă“ (Mt. 28, 9)

e căutați pe cel viu între cei morți? S-a sculat, nu este aici“ (Luca 24, 5-6). Mesajul îngeresc este clar, Revelația ascunde întreg adevărul tainei Întrupării și Învierii. Tocmai de aceea Mântuitorul a putut afirma: „Chiar dacă Eu mărturisesc despre Mine Însumi, mărturia Mea este adevărată, fiindcă știu de unde am venit și unde Mă duc. Voi nu știți de unde vin, nici unde Mă duc“ (Ioan 8, 14). Această putere a Sfintei Învieri are la bază dragostea lui Dumnezeu Tatăl, Care a dăruit lumii pe Unicul Său Fiu să fie Biruitorul morții. Lupta Fiului împotriva morții veșnice este dusă în Lumina Duhului Sfânt. Lucrarea duhovnicească a Fiului constă în spiritualizarea firii omenești prin puterea Duhului Sfânt: „Și zicând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt (Ioan 20, 22)“. Acest mesaj se permanentizează pentru toate neamurile până la sfârșit: „Învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă, și iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin“ (Matei 28, 20). „Vă este de folos să Mă duc. Căci dacă nu Mă voi duce, Mângâietorul nu va veni la voi“ (Ioan 16, 7).

Duhul Sfânt a venit în lume ca model de lucrare desăvârșită. Prin smerenia și ascultarea Fiului față de Dumnezeu Tatăl și prin trimiterea Duhului în chip de limbi ca de foc, umanitatea este restaurată, dar este îndumnezeită prin

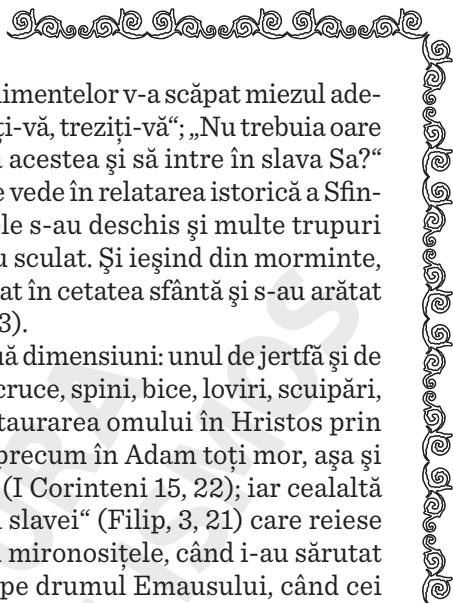
Înviere. Duhul Sfânt nu este doar o lucrare, ci este Persoana Care porcede din Tatăl din veșnicie, dar Care lucrează și ființează creația prin Fiul: „Eu sunt ușa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui; și va intra și va ieși și pășune va afla.“ (Ioan 10, 9). „Iar când va veni Mângâietorul, pe Care Eu Îl voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevărului, Care de la Tatăl porcede, Acela va mărturisi despre Mine“ (Ioan 15, 26).

Actul divin de biruință a morții poartă pecetea smereniei desăvârșite a Fiului lui Dumnezeu și în acest context afirma Sfântul Maxim Mărturisitorul că puterea dumnezeirii S-a arătat plener la moartea Mântuitorului pe Cruce, de aceea smerenia este veșmântul dumnezeirii arătat încă începutul săptămânii Patimilor: „Iată Împăratul tău vine blând și smerit pe mânzul asinei“ (Zaharia 9, 9). Prin Iisus Hristos s-a arătat în lume pacea și dragostea Tatălui, „căci El este pacea noastră, El care a făcut din cele două – una, surpând peretele din mijloc al despărțiturii“ (Efeseni 2, 14); „Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu“ (Ioan 14, 17).

În momentul întâlnirii cu femeile mironisițe care vin cu miresme la mormânt, le dă pacea sfântă a învierii Sale: „Pace vouă, bucurați-vă!“ . Când intră prin ușile încuiate în foisorul Sfinților Apostoli le spune același lucru: „Pace vouă!“ (Ioan 20, 19). Deci se vede clar că, în momentele istorice, toți erau cuprinși de frică și de cutremur, dar Iisus Hristos le-a sădit în inimi nădejdea Învierii și a bucuriei: „Dar mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru că va merge în Galileea, mai înainte de voi; acolo îl veți vedea, după cum v-a spus“ (Marcu 16, 7).

Iar în drumul Emausului mustrea constructivă este însoțită de mesajul dumnezeiesc strecurat cu grijă în suflet și în inima celor doi Luca și Cleopa, care călătoreau pe cale: „O, nepricepuților și zăbavnici cu inima ca să credeți toate câte au spus prorocii!“ (Luca 24, 25).

Cu alte cuvinte, în ton blând, le-a zis: „Stați liniștiți, nu vă fie frică, regăsiți puterea de a vă aminti toate câte v-am

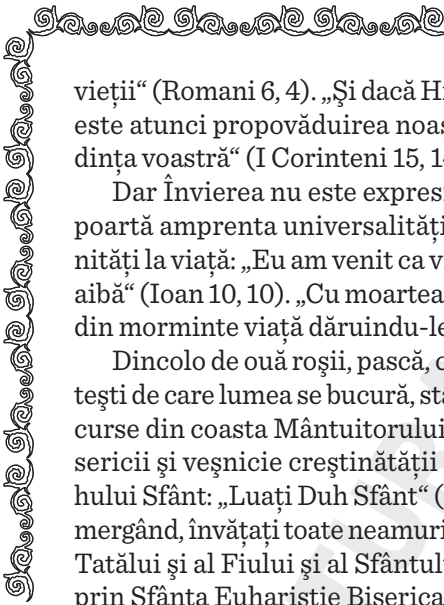
spus vouă. Din cauza evenimentelor v-a scăpat miezul adevărului problemei, reveniți-vă, treziți-vă”; „Nu trebuia oare ca Hristos să pătimească acestea și să intre în slava Sa?” (Luca 24, 26). Minunea se vede în relatarea istorică a Sfinței Scripturi: „Mormintele s-au deschis și multe trupuri ale sfinților adormiți s-au sculat. Și ieșind din morminte, după învierea Lui, au intrat în cetatea sfântă și s-au arătat multora.” (Matei 27, 52-53).

Mesajul pascal are două dimensiuni: unul de jertfă și de suferință care înseamnă cruce, spini, bice, loviri, scuiări, cuie și moarte, adică restaurarea omului în Hristos prin moarte și înviere: „Căci precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia” (I Corinteni 15, 22); iar cealaltă dimensiune este „Trupul slavei” (Filip, 3, 21) care reiese din episodul întâlnirii cu mironosițele, când i-au sărutat picioarele, din călătoria pe drumul Emausului, când cei doi ucenici nu l-au cunoscut decât la frângerea pâinii: „Și au zis unul către altul: Oare nu ardea în noi inima noastră, când ne vorbea pe cale și când ne tâlcuia Scripturile?” (Luca 24, 32), din Trupul pnevmatizat și înălțat la Cer: „Pe scaun ai fost Hristoase, cu Tatăl și cu Duhul, toate umplându-le Cela ce ești necuprins” (Troparul de la Heruvic).

Iată omenitatea restaurată din căderea neascultării prin ridicarea la starea cea dintâi și îndumnezeirea ei, așa cum își dorise de fapt Dumnezeu când l-a creat pe om. Luând Hristos chip de rob și întru toate făcându-se asemenea oamenilor, afară de păcat, a luptat cu firea noastră, a sfințit-o cu sângele Său, răscumpărând blestemul și ridicând povara morții celei veșnice.

De aceea cu atâta bucurie de două mii de ani sărbătoarea Învierii nu a pierdut încărcătura duhovnicească a salutului pascal: „Hristos a Înviat!” cu răspunsul: „Adevărat a înviat”. Sfântul Apostol Pavel confirmă realitatea celor întâmplate la Înviere: „Deci ne-am îngropat cu El, în moarte, prin botez, pentru ca, precum Hristos a înviat din morți, prin slava Tatălui, așa să umblăm și noi întru înnoirea

vieții“ (Romani 6, 4). „Și dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră“ (I Corinteni 15, 14).

Dar Învierea nu este expresia limitării individuale, ea poartă amprenta universalității, a ridicării întregii umanități la viață: „Eu am venit ca viață să aibă și din belșug să aibă“ (Ioan 10, 10). „Cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le“ (Troparul Învierii).

Dincolo de ouă roșii, pască, cozonaci și bucurii pământestești de care lumea se bucură, stă puterea Sângelui și a apei curse din coasta Mântuitorului, care au dat eternitate Bisericii și veșnicie creștinătății prin Botez cu puterea Duhului Sfânt: „Luați Duh Sfânt“ (Ioan 20, 22). „Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh“ (Matei 28, 19). Iar prin Sfânta Euharistie Biserica se îndumnezeiește plenar și vițele ei din butucul Hristos se curăță desăvârșit prin neîncetată iertare și dezlegare de păcate: „Luați, mâncați, acesta este trupul Meu.“ (Matei 26, 26). „Beți dintru acesta toți, că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor“ (Matei 26, 27-28). Aici este biruința morții și sămânța veșnică a evangheliei creștine care înviază de-a pururea pe toți morții ce aud glasul Fiului lui Dumnezeu: „Morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și cei care vor auzi vor învia.“ (Ioan 5,25), „Și iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin“ (Matei 28, 20).

În această zi luminată a Învierii lui Hristos „veniți să bem băutură nouă, nu din piatră stearpă făcută cu minuni, ci din izvorul milostivirii carele adapă toată făptura cu rodire de viață“ (Tropar din Slujba Învierii).

Azi de Paște trebuie să iertăm, să iubim, „să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi și așa să strigăm: Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le“ (Slava Învierii).

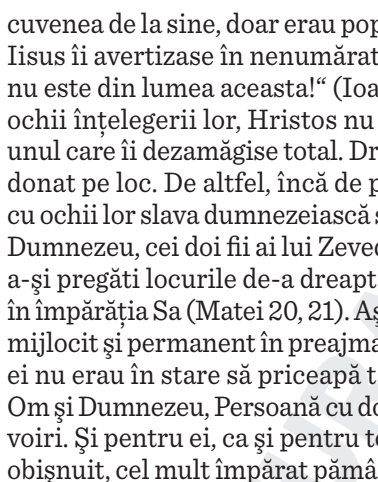
Lacrimi de Florii, Bucurie de Înviere

„Osana, Fiul lui David; Binecuvântat este Cel Ce vine întru Numele Domnului! Osana întru cei de sus!” (Matei 21, 9)

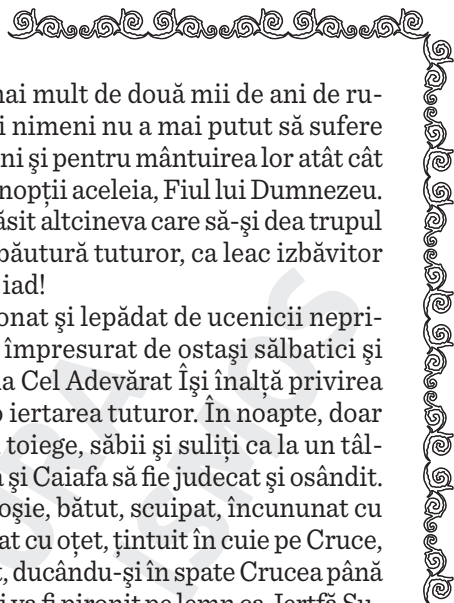
tunci când Sfânta Cetate, Locașul-Păcii Sfințit Domnului Dumnezeu, Ierusalimul, răsună cu vuiet mare de strigătele poporului care aclama intrarea Învățătorului și Prorocului puternic în faptă și în cuvânt, Iisus din Nazaretul Galileii, Hristos, blând și smerit, călare pe mânzul asinei, pătrundea în incintă prin Poarta de Aur, trist, gânditor, fără zâmbet. Astăzi, măreța Poartă stă închisă, fiind zidită cu mulți ani în urmă, pentru a preveni – deșartă strădanie! – o a doua astfel de intrare a Hristosului... numai că a doua Lui venire va fi pe norii cerului, cu putere și cu slavă multă. Scris este: „Toată judecata Tatăl a dat-o Fiului!” (Ioan 5, 22).

Vacarmul uriaș domnea pretutindeni. Oamenii fremătau. Inimile se zbăteau. Ochii plângeau și râdeau totodată. Păsări zburau înfiorate. Micile viețuitoare fugeau ascunzându-se peste tot. Din toate acestea, însă, nimeni nu pricepea nimic. Ucenici și străini deopotrivă, Apostoli și gură-cască laolaltă, toți, într-un singur cuget, visau la regatul liber de puterea Cezarului și ieșit de sub stăpânirea romană, condus de un Mesia care îi hrănește gratis, înmulțindu-le zilnic, fără niciun efort, pâinile și peștii, tămăduindu-le instantaneu bolnavii de tot felul, față de care nu au de plătit niciun impozit. Nici măcar pe cel al recunoștinței – doar totul li se

cuvenea de la sine, doar erau poporul ales!... Și aceasta, deși Iisus îi avertizase în nenumărate rânduri: „Împărăția Mea nu este din lumea aceasta!“ (Ioan 18, 36). În clipa aceea, în ochii înțelegerii lor, Hristos nu mai era decât un trădător; unul care îi dezamăgise total. Drept pentru care L-au abandonat pe loc. De altfel, încă de pe Tabor, după ce văzuseră cu ochii lor slava dumnezeiască strălucind din Iisus Fiul lui Dumnezeu, cei doi fii ai lui Zevedeu, Iacob și Ioan, aveau de a-și pregăti locurile de-a dreapta și de-a stânga lui Hristos în împărăția Sa (Matei 20, 21). Așadar, deși ucenici aflați nemijlocit și permanent în preajma Mântuitorului, nici măcar ei nu erau în stare să priceapă taina dumnezeirii lui Iisus, Om și Dumnezeu, Persoană cu două firi, două lucrări și două voci. Și pentru ei, ca și pentru toți ceilalți, rămânea un om obișnuit, cel mult împărat pământesc.

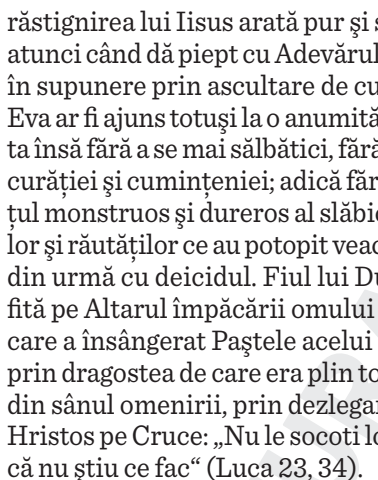
Îngândurarea și tristețea lui Hristos nu erau fără motiv. Peste numai câteva zile, cei care acum își vor fi așternut hainele în calea Lui sub picioarele asinului care-L purta și care vor fi înălțat deasupra capului Său stâlpi de finic, cântare de biruință cântând, glas înălțând și grăind „Osana! Osana! Osana! Binecuvântat este Cel Ce vine întru Numele Domnului!“ (Matei 21, 9) – aceiași aveau să strige iarăși cât îi țineau puterile: „Răstignește-L! Răstignește-L! Răstignește-L!“ (Luca 23, 21). De fapt, suferința lui Iisus Însuși nu interesa pe nimeni. Derutați și manevrați, manipulați de ciroul teatral și jocul impresionist al arhierilor Ana și Caiafa, consternați de gestul de mascaradă al sfâșierii veșmintelor, oamenii se raliau instinctiv răcnetelor acestora: „A huliți! Ce ne mai trebuie martori!... Este vinovat de moarte“ (Matei 26, 65-66). „Ne este mai de folos să moară un om pentru popor, decât să piară tot neamul“ (Ioan 11, 50). Vârful paharului l-a umplut fuga ucenicilor și lepădarea lui Petru. Sărmanul de el... „se blestema cu jurământ zicând: nu știu pe omul acesta!“ (Marcu 14, 71). Poate că tocmai groaza aceasta care îi aștepta pe ucenicii Săi L-a făcut pe Iisus să I se roage Tatălui în grădina Ghetsemani cu atâta compătimire, încât sudoarea I se prelingea pe frunte ca picături de sânge...! Și

deși au trecut de atunci mai mult de două mii de ani de rugăciune neîncetată, totuși nimeni nu a mai putut să sufere pentru lume, pentru oameni și pentru mântuirea lor atât cât a suferit atunci, în miezul nopții aceleia, Fiul lui Dumnezeu. De altfel, nici nu s-a mai găsit altcineva care să-și dea trupul ca mâncare și sângele ca băutură tuturor, ca leac izbăvitor de moarte și eliberator de iad!

Iată-L! Părăsit, abandonat și lepădat de ucenicii neprievghelnici, rămas singur, împresurat de ostași sălbatici și judecători nemiloși, Mesia Cel Adevărat Își înalță privirea către Cer, cerând de acolo iertarea tuturor. În noapte, doar cohortă și legiune, bate și toiege, săbii și suliți ca la un tâlhar, acum Îl duceau la Ana și Caiafa să fie judecat și osândit. Înveșmântat în hlamidă roșie, bătut, scuipat, încununat cu spini, hrănit cu fiere, adăpat cu oțet, ținut în cuie pe Cruce, biciuit, palmuit, îmbrâncit, ducându-și în spate Crucea până la capăt, Mântuitorul lumii va fi pironit pe lemn ca Jertfă Supremă pentru păcatele acesteia: „Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe unicul Său Fiu L-a dat la moarte pe Cruce“ (Matei 3, 16). Iată darul de mulțumire și recunoștință adus de creatură Ziditorului ei, ofranda de iubire a omenirii pentru Dumnezeu: palmele, pumnii și biciuirile ostașilor, înjurăturile și hulele cărturarilor, blasfemiile și huiduielile mulțimilor, eliberarea ucigașului Baraba, populismul, demagogia, politicianismul și fățărnicia lui Pilat (care își spală demonstrativ și ironic mâinile zicând: „Nevinovat sunt de sângele Dreptului Acestuia“ (Matei 27, 24), ca și împungerea cu sulița în coastă – ca răsplată adusă Celui Ce din dragoste l-a făcut pe om cu suflet viu, cu voie de sine stăpânitoare, împărat al făpturii... – neascultător și călcător de poruncă (Facerea 3, 7)!

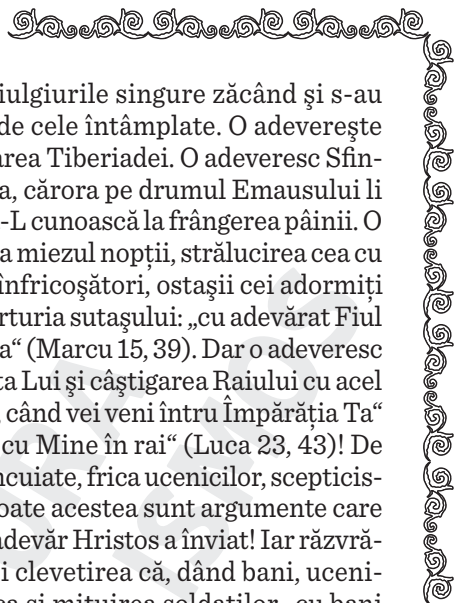
Tabloul sinistru al Calvarului de dinainte de Înviere nu este altceva decât momentul adevărului, lecția de religie, ora cunoașterii răutății din om – care ajunge să îl covârșească deplin atunci când acesta se îndepărtează, dacă nu chiar se leapădă de Dumnezeu. Atunci, ca și acum, vinderea, prinderea, arestarea, legarea, întemnițarea, schingiuirea și

răstignirea lui Iisus arată pur și simplu ce se ascunde în om atunci când dă piept cu Adevărul. Cine știe, poate că, rămași în supunere prin ascultare de cuvântul Domnului, Adam și Eva ar fi ajuns totuși la o anumită cunoaștere a răului; aceasta însă fără a se mai sălbătici, fără a-și pierde harul blândeții, curăției și cuminenției; adică fără să cadă. Căzând însă, lanțul monstruos și dureros al slăbiciunilor, greșalelor, păcatelor și răutăților ce au potopit veacul acesta a culminat în cele din urmă cu deicidul. Fiul lui Dumnezeu a fost Jertfa jertfită pe Altarul împăcării omului cu Dumnezeu. Sângele Lui care a însângerat Paștele aceluia an al istoriei lumii a spălat prin dragostea de care era plin tot păcatul și toată necurăția din sânul omenirii, prin dezlegarea universală împlinită de Hristos pe Cruce: „Nu le socoti lor păcatul, iartă-i, Doamne, că nu știu ce fac“ (Luca 23, 34).

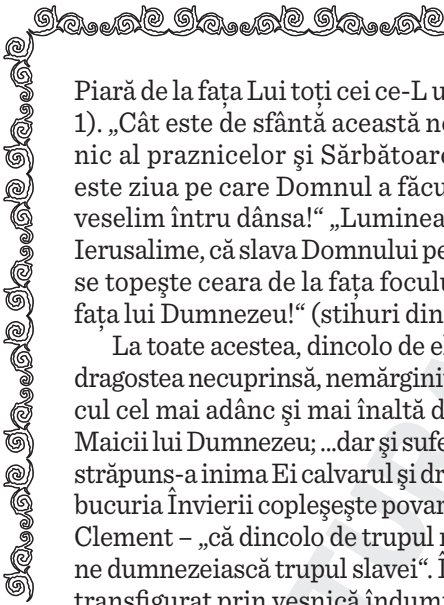
Odată cu pogorârea de pe Cruce, punerea în mormânt și pecetluirea acestuia prin prăvălirea pietrei uriașe, ne aflăm cu toții brusc în cuprinsul unei lumi fără Dumnezeu: „întineric s-a făcut peste fața a tot pământul“ (Matei 27, 51) – firea căzută în spasmele și chinurile golirii de harul care o umpluse oarecând până la căderea omului acum plânge pătımirea cu trupul a Celui Ce o făcuse. Presimțea oarecum apropierea restaurării prin aceasta, numai că această răstignire într-o mântuire a suferit-o nu vechiul Adam, ci Adam Cel Nou venit în lume cu Duhul Cel-de-viață Făcător: „Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le!“.

Cântarea deja bimilenară de veșnică biruință își are adevăratele ei. O adevăresc mai întâi Iosif cel cu bun chip din Arimateea ca și Nicodim cel înțelept care în taină așteptau mântuirea de la Domnul. O adevăresc mironosițele femei, care primele au vestit Apostolilor Învierea Domnului atunci când, venind cu miruri la mormânt, tânguindu-se și îngrijorându-se: „Cine ne va prăvăli piatra de la ușa mormântului?“ (Marcu 16, 3) – au avut bucuria să-I cuprindă picioarele și să I le sărute auzind cele dintâi îndemnul: „Bucurați-vă!“ (Matei 28, 9). O adevăresc și Apostolii înșiși care au alergat

la mormânt și au văzut giulgiurile singure zăcând și s-au întors acasă mirându-se de cele întâmplate. O adeverește iertarea lui Petru de la Marea Tiberiadei. O adevereșc Sfinții Apostoli Luca și Cleopa, cărora pe drumul Emausului li se vor deschide ochii ca să-L cunoască la frângerea pâinii. O adevereșc cutremurul de la miezul nopții, strălucirea cea cu multă lumină, îngerii cei înfricoșători, ostașii cei adormiți și, nu în cele din urmă, mărturia sutașului: „cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost Acesta“ (Marcu 15, 39). Dar o adevereșc până și tâlharul din dreapta Lui și câștigarea Raiului cu acel „Pomenește-mă, Doamne, când vei veni întru Împărăția Ta“ (Luca 23, 42) – „Azi vei fi cu Mine în rai“ (Luca 23, 43)! De altfel, intrarea prin ușile încuiate, frica ucenicilor, scepticismul îndoielii lui Toma – toate acestea sunt argumente care arată pământește că într-adevăr Hristos a înviat! Iar răzvrătirea iudeilor, minciuna și clevetirea că, dând bani, ucenicii L-ar fi furat noaptea, ca și mituirea soldaților „cu bani mulți“ (Matei 28, 12) – au rămas ca o umbră a diavolului, ca o moștenire a fiului pierzării, Iuda, rădăcina necredinței și a ateismului.

Pe tronul Slavei, la Scaunul Dumnezeirii, firea omenească, de mult căzută, acum odihnește restaurată în Iisus Hristos. Iată-i pe Adam și Eva dobândind iertarea cu bucurie mare și fără de lacrimi iarăși în raiul cel iubit, în care, reintrând la Pomul Vieții, acum L-au găsit pe Hristos – din Care tot cel care mănâncă în veci nu va muri. Întru adâncul iadului Lumina a cuprins și înghițit întunicul cel fără fund, sufletele celor adormiți au primit prin aceasta dezlegarea de lanțurile morții și, în cele treizeci de ore în care a propovăduit Vestea cea Bună în iad, Iisus l-a legat pe Satanail în străfundul iadului, iar „cei drepecți alergau cu pași repezi spre lumina cea neapropiată a Învierii“ (Penticostar). Într-un cuvânt, „iadul s-a amărât că s-a golit, că s-a surpat, că s-a amăgit“ (Sfântul Ioan Gură de Aur, Cuvânt la Înviere). Mai înainte văzând cu Duhul, Psalmistul, Regele lui Israel și Proorul David cânta Învierea cu peste o mie de ani înainte de Hristos: „Învieze Dumnezeu! Risipească-se vrăjmașii Lui!

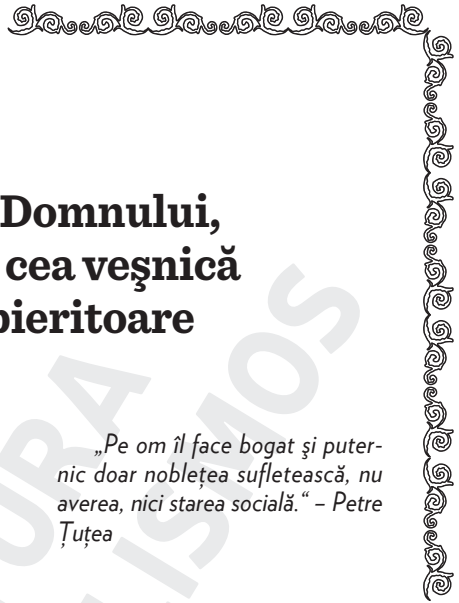

Piară de la fața Lui toți cei ce-L urăsc pe Dânsul!“ (Psalm 67, 1). „Cât este de sfântă această noapte de mântuire!“ „Praznic al praznicelor și Sărbătoare a sărbătorilor“. „Aceasta este ziua pe care Domnul a făcut-o să ne bucurăm și să ne veselim întru dânsa!“ „Luminează-te, luminează-te, Noule Ierusalime, că slava Domnului peste tine a răsărit!“ „Precum se topește ceara de la fața focului, așa piară păcătoșii de la fața lui Dumnezeu!“ (stihuri din Slujba Învierii).

La toate acestea, dincolo de ele și mai presus de toate stă dragostea necuprinsă, nemărginită și mai adâncă decât adâncul cel mai adânc și mai înaltă decât toate cele mai înalte a Maicii lui Dumnezeu; ...dar și suferința Ei! Ca ascuțișul săbiei străpuns-a inima Ei calvarul și drumul Crucii Fiului Ei!... Dar bucuria Învierii copleșește povara Crucii, cum spune Olivier Clement – „că dincolo de trupul morții se arată în plenitudine dumnezeiască trupul slavei“. Înălțat la cer, nesticăcios și transfigurat prin veșnică îndumnezeire, Trupul proslăvit al Mântuitorului își va trimite lumina atotcuprinzătoare și atotstăpânitoare pretutindeni în cer și pe pământ și în cele mai de jos ale pământului: „În mormânt cu Trupul, în iad cu Sufletul ca singur Dumnezeu, în rai cu tâlharul și pe scaun ai fost, Hristoase, cu Tatăl și cu Duhul pe toate umplându-le, Cela Ce ești necuprins!“ (stihuri la căderea Sfintei Mese). Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și Maica Domnului pururea cu sfântă și desăvârșită smerenie veghează dinlăuntrul inimii Taina Învierii prin dragostea de mamă față de fiu, cântările Bisericii alinându-I durerea și sărutându-I lacrimile astfel: „Iară Tu, Preacurată Născătoare de Dumnezeu, veselește-Te întru Învieria Celui Născut al Tău!“ (Axionul Învierii).

În suflet purtându-le pe toate acestea, de două mii de ani creștinii, pregătiți prin curățire și îndreptare, cu sufletele luminate vin în noaptea sfântă spre a se împărtăși cu Sfintele Taine, cu Trupul și Sângele Celui Înviat, mărturisind prin comuniune de simțire adâncul Tainei: „Hristos a Înviat din morți, cu moartea pre moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le!“ (Troparul Învierii).

Cu adevărat a Înviat!

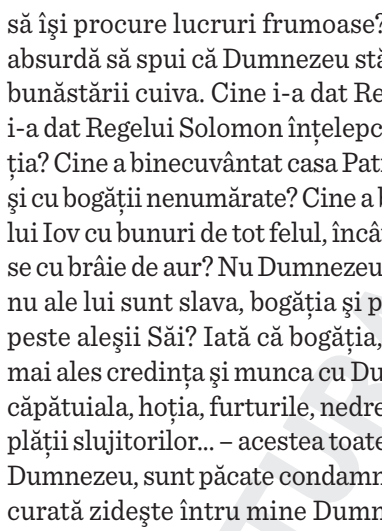
Maica Domnului, bogăția cea veșnică și nepieritoare

„Pe om îl face bogat și puternic doar noblețea sufletească, nu averea, nici starea socială.” – Petre Țuțea

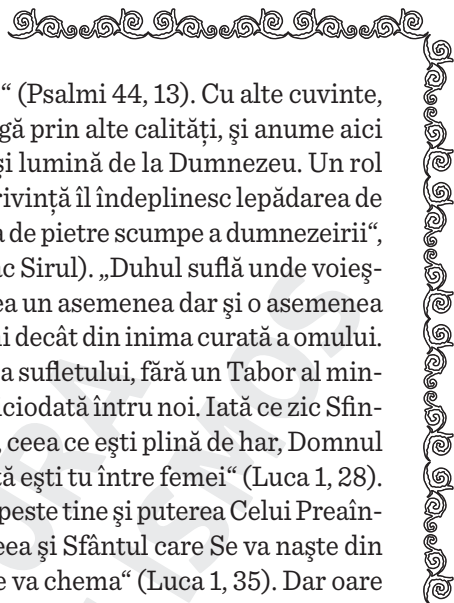
e mai bine de două mii de ani, Sfânta Biserică, prin glasul Sfințelor Scripturi, își îndeamnă părintește fiii: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură” (Matei 6, 19). În plină perioadă de postire se cuvine, cu mintea curățită de gânduri trufașe ca și de cugetări meschine, dar și cu inima golită de poftele nimicitoare de suflet, să medităm la adevărata bogăție veșnică și nepieritoare. Spune Evanghelia: „Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură” (Matei 6, 20); și iarăși: „Cine nu adună cu Mine risipește” (Matei 12, 30). Se pune întrebarea: oare Dumnezeu stă împotriva dorinței firești din inima oricărui om de a duce pe acest pământ o viață decentă? Oare Dumnezeu nu dorește ca omul să ducă o viață sănătoasă, educată, ordonată și la un standard ridicat? Scrie undeva în Sfintele Scripturi că Dumnezeu interzice omului să își ia mașină? Să își zidească o casă frumoasă? Să strângă bani sau

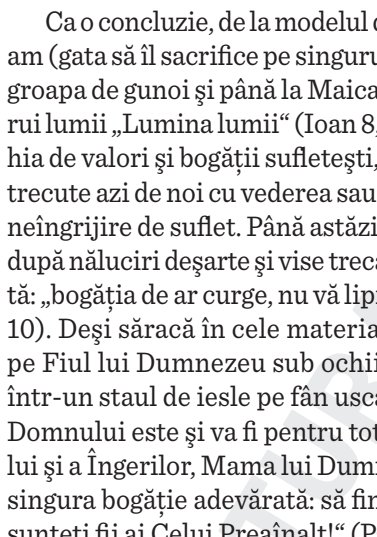

să își procure lucruri frumoase? Ar fi, evident, o afirmație absurdă să spui că Dumnezeu stă în calea progresului sau a bunăstării cuiva. Cine i-a dat Regelui David puterea? Cine i-a dat Regelui Solomon înțelepciunea, frumusețea și bogăția? Cine a binecuvântat casa Patriarhului Avraam cu turme și cu bogății nenumărate? Cine a binecuvântat casa și averea lui Iov cu bunuri de tot felul, încât până și slugile erau încinse cu brăie de aur? Nu Dumnezeu a făcut toate acestea? Oare nu ale lui sunt slava, bogăția și puterea – pe care le revarsă peste aleșii Săi? Iată că bogăția, munca și bunăstarea, dar mai ales credința și munca cu Dumnezeu nu sunt tot una cu căpătuiala, hoția, furturile, nedreptățile, sclavia sau oprirea plății slujitorilor... – acestea toate sunt urâciune înaintea lui Dumnezeu, sunt păcate condamnate de Duhul Sfânt: „Inimă curată zidește întru mine Dumnezeule, și duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele“ (Psalmi 50, 11), „de cele rele ferește pe robul Tău!“ (Psalmi 18, 14).

Lucruri bune nu sunt însă doar lucrurile văzute, materiale, arătate lumii; există și anumite forme înalte ale bogăției și ierarhiei valorice, atât pe scară socială cât și în scară spirituală. De pildă: sănătatea, puterea, inteligența, hărnicia, bunătatea, omenia – unele ca acestea alcătuiesc buchetul de daruri pe care un om le poate primi de la Dumnezeu chiar de la nașterea sa. Sînt daruri care nu mai țin de onoruri sau puteri pământești trecătoare, ci țin de darul Duhului Sfânt investit în paternitatea și în maternitatea din sânul familiei, căci din părinți vrednici care alcătuiesc familii vrednice duhovnicește se nasc valorile – sfinții și oamenii dăruți de Dumnezeu. Iată ce spuneau Sfinții Părinți Ioachim și Ana: „dacă vom zămisli o odraslă, o vom dărui Bisericii!“; ...iață ce dar fără pereche dăruit de Dumnezeu lumii – și pe care lumea l-a dăruit lui Dumnezeu! „Tu, femeie, vei zdrobi capul șarpelui“ (Facerea 3, 15): iată darul neasemănat care ridică statutul feminității la Tronul lui Dumnezeu: „a poftit

împăratul frumusețea Ta!“ (Psalmi 44, 13). Cu alte cuvinte, bogăția spirituală se câștigă prin alte calități, și anume aici e vorba de a dobândi har și lumină de la Dumnezeu. Un rol fundamental în această privință îl îndeplinesc lepădarea de sine și smerenia („coroana de pietre scumpe a dumnezeirii“, cum o numea Sfântul Isaac Sirul). „Duhul suflă unde voiește“ (cf. Ioan 3, 8) și de aceea un asemenea dar și o asemenea bogăție veșnică nu pot veni decât din inima curată a omului. Fără o luminare lăuntrică a sufletului, fără un Tabor al minții, Hristos nu va odihni niciodată întru noi. Iată ce zic Sfintele Scripturi: „Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei“ (Luca 1, 28). „Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema“ (Luca 1, 35). Dar oare toate aceste daruri duhovnicești de unde vin? Nu vin oare din inima preacurată a Fecioarei Maria, Cea care a lepădat viața pământească trăind doar după legile divine la templul lui Solomon până ce Arhanghelul trimis din cer I-a vestit că va naște Prunc, va fi Mireasă, va fi Maică, va rămâne pururea Fecioară? Să credem oare că în acea stare înaltă de trăire a Maicii Domnului în clipa Bunei Vestiri sufletul Ei a fost străbătut de simțăminte pământești sau de cugete firești – de genul „Vai, cine sunt eu!“ sau „Iată ce am ajuns!“? O, nu, nicidecum – vedem un adevărat monument de frumusețe sufletească și de inteligență duhovnicească plină de înțelepciune de la Duhul Sfânt: nu care cumva să fie vreo înșelare ca a Evei oarecând, eu nu știu de dulceața nunții, „cum voi naște prunc de vreme ce eu nu știu de bărbat?“ (Luca 1, 34). Deasupra tuturor acestora în ierarhia valorilor și a virtuților duhovnicești stă smerenia: „Iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul tău!“ (Luca 1, 38). Și așa s-a dăruit lumii cea mai de preț piatră scumpă din lume, „piatra pe care n-au băgat-o în seamă ziditorii...“ (Matei 21, 42).

Ca o concluzie, de la modelul de jertfire de sine a lui Avram (gata să îl sacrifice pe singurul său fiu), de la Iov cel de pe groapa de gunoi și până la Maica Domnului, Cea care va dăruia lumii „Lumina lumii“ (Ioan 8, 12) – totul trece prin ierarhia de valori și bogății sufletești, valori și bogății din păcate trecute azi de noi cu vederea sau ignorate într-o desăvârșită neîngrijire de suflet. Până astăzi alergăm calea acestei vieți după năluciri deșarte și vise trecătoare, deși Psalmistul cântă: „bogăția de ar curge, nu vă lipiți inima de ea!“ (Psalmi 61, 10). Deși săracă în cele materiale, atunci când L-a născut pe Fiul lui Dumnezeu sub ochii blânzi ai Bătrânului Iosif într-un staul de iesle pe fân uscat, totuși, în Adevăr, Maica Domnului este și va fi pentru totdeauna Împărăteasa cerului și a Îngerilor, Mama lui Dumnezeu. Așadar, aceasta este singura bogăție adevărată: să fim fii ai lui Dumnezeu: „Toți sunteți fii ai Celui Preaînalt!“ (Psalmi 81, 6).

© EDI
EVANGHELIA

Maica Domnului – Izvorul Tămăduirii și Iisus Hristos – Viața Lumii

„Doamne Iisuse Hristoase, Fiul
lui Dumnezeu, miluiește-ne pre noi!”

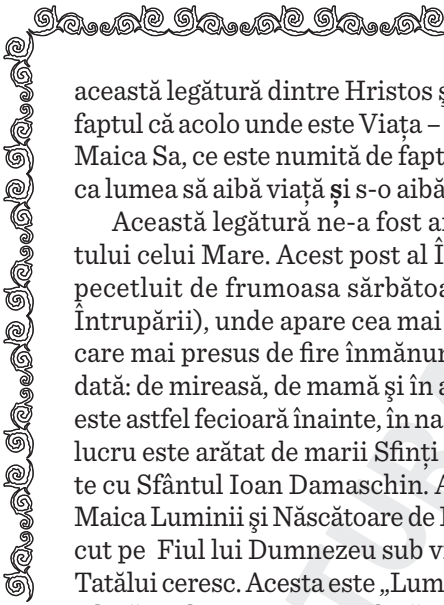
„Preasfântă Născătoare de
Dumnezeu miluiește-ne pre noi!”

ărbătoarea Izvorului Tămăduirii nu este altceva decât un „Paște” mai mic în care oamenii plini de credință pot trece de la starea de boală la starea de sănătate. Știm că boala este imaginea păcatului, iar sănătatea este icoana virtuților.

Acest fapt ne este arătat de Hristos în Evanghelie: „Te-ai făcut sănătos de acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău” (Ioan 5, 14) Este evident faptul că o viață sănătoasă ține de o credință curată și de o trăire în duhul evangheliei lui Hristos. Mântuitorul Hristos laudă o astfel de trăire arătând că este singura care duce la viața veșnică: „Maria partea cea bună și-a ales, care nu se va lua de la ea.” (Luca 10, 42) Deci în viața noastră aspectul prioritar în plan duhovnicesc este cel de a te ghida după principiile morale și spirituale arătate în Decalog sau după legea superioară a iubirii la care suntem îndemnați prin fericirile predicii de pe munte: „Feriți cei curați cu inima că aceia vor vedea pe Dumnezeu.” (Matei 5, 8)

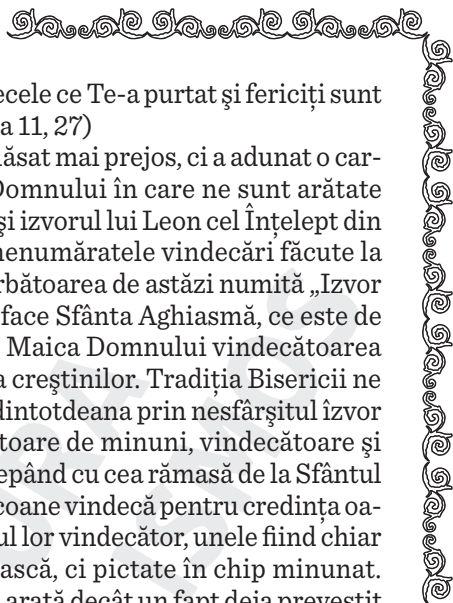
Dacă vom lua aminte la partea spirituală a sărbătorii de astăzi vom putea observa strânsa legătură între Iisus Hristos – Fiul lui Dumnezeu și Fecioara Maria ca mamă a Acestuia, sub vremi, prin actul Întropării. Având în vedere

această legătură dintre Hristos și Maica Sa, este foarte clar faptul că acolo unde este Viața – Hristos va fi întotdeauna și Maica Sa, ce este numită de fapt Maica Vieții: „Eu am venit ca lumea să aibă viață și s-o aibă din belșug.“ (Ioan 10, 10)

Această legătură ne-a fost arătată și pe parcursul Postului celui Mare. Acest post al Învierii Mântuitorului este pecetluit de frumoasa sărbătoare a Bunevestiri (Vestea Întrupării), unde apare cea mai frumoasă fecioară a lumii, care mai presus de fire înmănunchează cele trei stări deodată: de mireasă, de mamă și în același timp de fecioară. Ea este astfel fecioară înainte, în naștere și după naștere. Acest lucru este arătat de marii Sfinți Părinți ai Bisericii în frunte cu Sfântul Ioan Damaschin. Astfel, ea este Maica Vieții, Maica Luminii și Născătoare de Dumnezeu, pentru că a născut pe Fiul lui Dumnezeu sub vremi, deșertat din sânurile Tatălui ceresc. Acesta este „Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat.“ (Simbolul Crediței) În slăvitul post al Adormirii Maicii Domnului auzim frumosul tropar închinat Preasfintei Fecioarei Maria: „Mutatu-te-ai la viață, fiind Maica Vieții și cu rugăciunile tale izbăvești din moarte sufletele noastre.“ (Troparul Adormirii)

Vedem astfel că în cele trei mari praznice Maica Domnului este alături de Fiul iubit al Tatălui ceresc. Despre El chiar Tatăl va da mărturie lumii pentru a fi ascultat: „Acesta este Fiul Meu Cel iubit în care am binevoit, pe acesta ascultați-L.“ (Matei 17, 5) Fiul este de fapt Doctorul cel Mare al trupurilor și al sufletelor “Am venit pentru cei bolnavi, că ei au nevoie de doctor...” (cf. Matei 2, 17) Dar și Maica Sa este preaslăvită și cinstită de creștini pentru darurile alese pe care le-a primit prin Fiul și pe care neîncetat le revarsă asupra lumii prin mijlocirile aduse pentru noi: „Mult poate rugăciunea Maicii spre împlânzirea Stăpânului.“ (Acatistul Bunevestiri) Ea este cea care ne îndrumă către Fiul, învățându-ne ascultarea față de Hristos: „Faceți orice vă va spune El!“ (Ioan 2, 5). Poporul dreptcredincios a cinstit-o încă de când Mântuitorul Iisus Hristos era în activitatea Sa me-

sianică: „Fericit este pântecul ce Te-a purtat și fericiți sunt sânii la care ai supt!” (Luca 11, 27)

Sfânta Tradiție nu s-a lăsat mai prejos, ci a adunat o carte de minuni ale Maicii Domnului în care ne sunt arătate vindecări miraculoase ca și izvorul lui Leon cel Înțelept din praznicul de azi. Pentru nenumăratele vindecări făcute la acest izvor a luat ființă sărbătoarea de astăzi numită „Izvor al Tămăduirii”, în care se face Sfânta Aghiasmă, ce este de mult folos credincioșilor. Maica Domnului vindecătoarea nu lipsește astfel din viața creștinilor. Tradiția Bisericii ne arată de fapt ca așa a fost dintotdeauna prin nesfârșitul izvor și izvod din icoanele făcătoare de minuni, vindecătoare și ajutătoare creștinilor, începând cu cea rămasă de la Sfântul Evanghelist Luca. Unele icoane vindecă pentru credința oamenilor, altele pentru harul lor vindecător, unele fiind chiar nefăcute de mână omenească, ci pictate în chip minunat. Toate aceste lucruri nu ne arată decât un fapt deja prevestit de Maica Domnului: „Că mi-a făcut mie mărire Cel puternic și sfânt este numele Lui, iată de acum mă vor ferici toate neamurile” (Luca 1, 48-49).

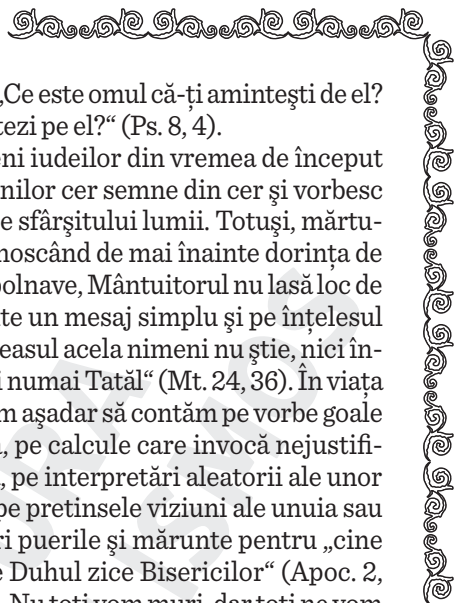
© EVANGHELIA

Apocalipsă sau pedeapsă, știință și necredință

*„Cel ce ai întemeiat pământul
peste ape și nu se va clătina în vea-
cul veacului. [...] Cel ce caută spre
pământ și-l face pe el de se cutre-
mură; Cel ce se atinge de munți și
fumează.” (Psalmul 103, 6)*

lasul Domnului strigă către cetate – și este înțelept cine se teme de numele Tău: «Ascultați, voi, seminții, și tu, obște a cetății! Oare voi scăpa din vedere casa celui fără de lege, comorile celui păcătos și măsura cea mică blestemată? Oare voi ierta pe cel cu măsuri nedrepte și cu greutăți înșelătoare în sac? Că bogații din cetate sunt plini de silnicie și locuitorii grăiesc cuvinte mincinoase și limba lor este numai viclenie în gura lor. Și Eu am început să te bat și să te pustiesc din pricina păcatelor tale. Vei mânca, dar nu te vei sătura și foamea va roade lăuntru tău; vei pune la o parte, dar nu vei putea scăpa nimic, și ceea ce vei scăpa, voi trece prin ascuțișul sabiei. Tu vei semăna, dar nu vei secera; vei călca în teasc smochine, dar nu te vei unge cu untdelemn; vei face must, dar nu vei bea vin» (Miheia 6, 9-16). Iată dar că măsura relației sănătoase între Dumnezeu și omenire este dată de măsura virtuții sau de măsura păcatului iar adeseori măsura păcatului, este dată de cântarea psalmistului: „Dar n-a ascultat poporul Meu glasul Meu și Israel n-a căutat la Mine, și i-am lăsat să umble după dorințele inimilor lor și au mers după cugetele lor» (Ps. 80, 10-11). Omul în care se plinește păcatul uită sigur să pună

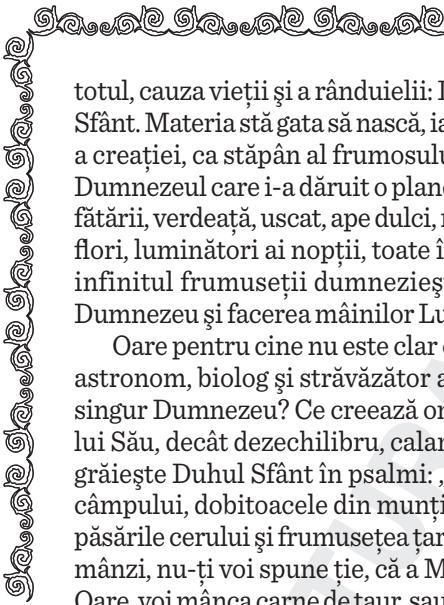
întrebarea fundamentală: „Ce este omul că-ți amintești de el? Sau fiul omului, că-l cercetezi pe el?” (Ps. 8, 4).

În ultimul timp, asemeni iudeilor din vremea de început a creștinismului, fiii oamenilor cer semne din cer și vorbesc tot mai des despre semnele sfârșitului lumii. Totuși, mărturia biblică este clară și, cunoscând de mai înainte dorința de spectaculos a firii umane bolnave, Mântuitorul nu lasă loc de interpretare și ne transmite un mesaj simplu și pe înțelesul tuturor: „Iar de ziua și de ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl” (Mt. 24, 36). În viața noastră spirituală nu putem așadar să contăm pe vorbe goale vehiculate în mass-media, pe calcule care invocă nejustificat cunoașterea științifică, pe interpretări aleatorii ale unor documente străvechi sau pe pretinsele viziuni ale unuia sau altuia; acestea sunt lucruri puerile și mărunte pentru „cine are urechi să audă ceea ce Duhul zice Bisericilor” (Apoc. 2, 7), cu atât mai mult cu cât: „Nu toți vom muri, dar toți ne vom schimba, deodată, într-o clipeală de ochi la trâmbița cea de apoi. Căci trâmbița va suna și morții vor învia nesticăcioși, iar noi ne vom schimba. Căci trebuie ca acest trup stricăcios să se îmbrace în nesticăciune și acest (trup) muritor să se îmbrace în nemurire” (I Cor. 15, 51-53).

Semnele astronomice, fenomenele astrologice ieșite din comun, inscripțiile sau documentele unor civilizații, credințe sau sisteme de gândire s-au demonstrat ca înșelătoare și mincinoase de nenumărate ori de-a lungul istoriei umanității. Cine profită de pe urma acestei panici? Cine și ce dorește să demonstreze?

Dacă citim referatul biblic, în Actul Facerii din Sfânta Scriptură vom vedea că Dumnezeu, Creatorul întregii zidiri, al celor patru stihii (pământ, apă, aer și foc), a avut ca obiectiv primordial în toata opera Sa mai întâi rânduiala și așezarea stihurilor într-o anumită ordine, stabilitate și echilibru cosmic: „La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul. Și pământul era netocmit și gol. Întuneric era deasupra adâncului și Duhul lui Dumnezeu Se purta pe deasupra apelor” (Fac. 1, 1-2). Iată, încă din prima carte a Bibliei, Ceea ce susține și Care străbate

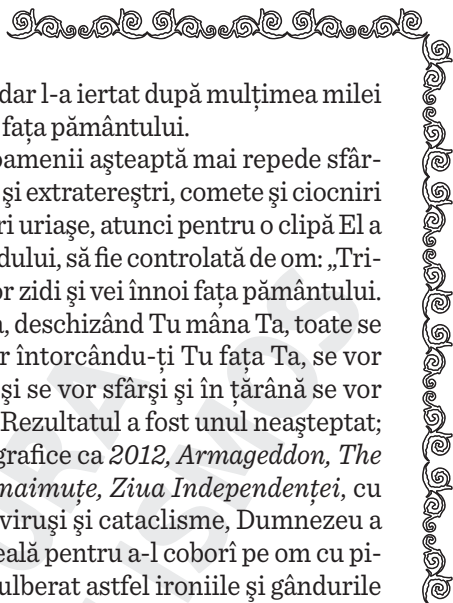

totul, cauza vieții și a rânduiei: Duhul lui Dumnezeu, Duhul Sfânt. Materia stă gata să nască, iar omul apare ca încununare a creației, ca stăpân al frumosului și al vieții, ca cinstitor de Dumnezeu care i-a dăruit o planetă minunată, un Rai al desfătărilor, verdeată, uscat, ape dulci, mare, munți, nori, soare, cer, flori, luminători ai nopții, toate într-o armonie care reflectă infinitul frumuseții dumnezeiești: „Cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea mâinilor Lui o vestește tăria“ (Ps. 18, 1).

Oare pentru cine nu este clar că singurul inginer, fizician, astronom, biolog și străvăzător al veacurilor este și rămâne singur Dumnezeu? Ce creează omul când este în afara darului Său, decât dezechilibru, calamitate și catastrofă? Iată ce grăiește Duhul Sfânt în psalmi: „Ale Mele sunt toate fiarele câmpului, dobitoacele din munți și boii. Cunoscut-am toate păsările cerului și frumusețea țarinii cu Mine este. De voi flămânzi, nu-ți voi spune ție, că a Mea este lumea și plinirea ei. Oare, voi mânca carne de taur, sau sânge de țapi voi bea? Adu-i Domnului jertfa buzelor tale și va fi jertfă bineprimită“ (Ps. 49, 11-15), pentru că: „Jertfa de laudă Mă va slăvi și acolo este calea în care voi arăta mântuirea Mea“ (Ps. 49, 24).

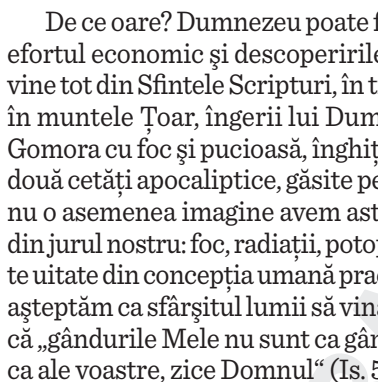
În fond, ce altceva vrea Dumnezeu în nemărginita Sa iubire, decât ca acest om pe care l-a creat și l-a mântuit prin jertfa Fiului Său să păstreze cu sfințenie zestrea primită și lăsată în grijă și folosință: „Și Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând: «Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietățile ce se mișcă pe pământ și peste tot pământul!» (Fac. 1, 28). Dar iată că omul, în loc să se bucure de toate acestea, s-a apucat în trufia lui – în lucrarea gustată din rațiunea și inteligența decăzută a „pomului cunoașterii binelui și a răului“ – să facă tot felul de calcule hazardiste, ironizând și limitând măreția creației și implicit a lui Dumnezeu, divagând în strategii și structuri și planuri, unele mai pătimășe ca altele. Iată, acest lucru l-a supărat pe Dumnezeu și de aceea și-a retras harul și dragostea Lui: „Nu va rămâne Duhul Meu pururea în oamenii aceștia, pentru că sunt numai trup“ (Fac. 6, 3) și „I-a părut rău și s-a căit Dumnezeu că a făcut pe

om pe pământ“ (Fac. 6, 6), dar l-a iertat după mulțimea milei Sale și nu l-a pierdut de pe fața pământului.

Văzând însă astăzi că oamenii așteaptă mai repede sfârșitul lumii, semne, ozn-uri și extraterestre, comete și ciocniri de planete, explozii și valuri uriașe, atunci pentru o clipă El a lăsat materia în voia hazardului, să fie controlată de om: „Trimite-vei duhul Tău și se vor zidi și vei înnoi fața pământului. Dându-le Tu lor, vor aduna, deschizând Tu mâna Ta, toate se vor umple de bunătăți, dar întorcându-ți Tu fața Ta, se vor tulbura; lua-vei duhul lor și se vor sfârși și în țărână se vor întoarce“ (Ps. 103, 29, 31). Rezultatul a fost unul neașteptat; între peliculele cinematografice ca *2012*, *Armageddon*, *The Day After Tomorrow*, *12 maimuțe*, *Ziua Independenței*, cu tsunami și cutremure, cu viruși și cataclisme, Dumnezeu a liberat în mila Sa o regie reală pentru a-l coborî pe om cu picioarele pe pământ. I-a spulberat astfel ironiile și gândurile deșarte că ar fi el însuși un dumnezeu prin propria putere, i-a reamintit ceea ce era dator să știe deja: „Fără Mine nu puteți face nimic“ (In. 15, 5).

De ce oare aceasta? A arătat Dumnezeu că toată tehnologia științifică și ilustra gândire umană sunt în fața Proniei „deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciuni“ (Eccl. 12, 8). „Că El a cunoscut zidirea noastră, adusu-și-a aminte că țărână suntem. Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului“ (Ps. 102, 14-15) așa că: „Învață-ne să socotim bine zilele noastre, ca să ne îndreptăm inimile spre înțelepciune“ (Ps. 89, 14), ca nu cumva să cădem sub incidența psalmului: „Văzut-am pe cel necredincios fălindu-se și înălțându-se ca cedrii Libanului. Și am trecut și iată nu era și l-am căutat pe el și nu s-a aflat locul lui“ (Ps. 36, 35-36). Aruncând o privire în mass-media, pe internet, peste imaginile și filmările disponibile cu țările cele mai dezvoltate tehnologic și cu cele mai râvnite standarde de viață, constatăm că, totuși, învins rămâne „omul“. Putem pe drept cuvânt să spunem cum panorama după un cataclism este un chip al Facerii: „pământ netocmit și gol“, „întuneric peste fața lui“.

De ce oare? Dumnezeu poate fi nedrept dacă ne gândim la efortul economic și descoperirile științifice? Un alt răspuns vine tot din Sfintele Scripturi, în timp ce Lot și fetele lui urcau în muntele Țoar, îngerii lui Dumnezeu pierdeau Sodoma și Gomora cu foc și pucioasă, înghițind cele cinci orașe din cele două cetăți apocaliptice, găsite pe fundul Mării Moarte. Oare nu o asemenea imagine avem astăzi în evenimentele naturii din jurul nostru: foc, radiații, potop, moarte, distrugere, cuvinte uitate din concepția umană practică a sfârșitului lumii? Noi așteptăm ca sfârșitul lumii să vină cu evenimente SF, dar iată că „gândurile Mele nu sunt ca gândurile voastre și căile Mele ca ale voastre, zice Domnul“ (Is. 55, 8).

Lucrurile sunt deci simple: „Și erau de față în acel timp unii care-I vesteau despre galileienii al căror sânge Pilat l-a amestecat cu jertfele lor. Și El, răspunzând, le-a zis: Credeți, oare, că acești galileieni au fost ei mai păcătoși decât toți galileienii, fiindcă au suferit aceasta? Nu! zic vouă; dar dacă nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel. Sau acei optsprezece inși, peste care s-a surpat turnul în Siloam și i-a ucis, gândiți, oare, că ei au fost mai păcătoși decât toți oamenii care locuiau în Ierusalim? Nu! zic vouă; dar de nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel“ (Lc. 13, 1-5).

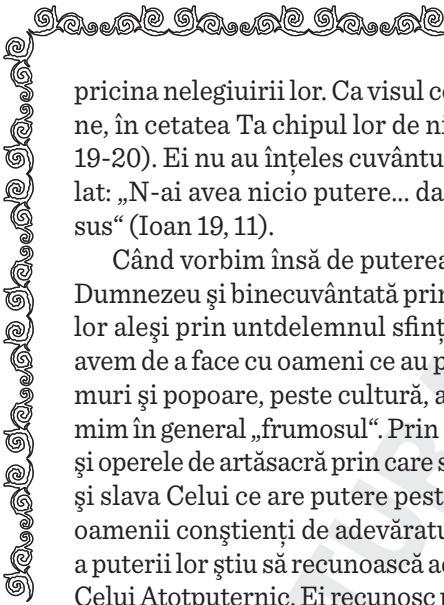

Puterea, Adevărul și Omul

n limbajul uzual al omului, cuvântul „putere“ îl găsim pe buzele tuturor, iar cuvântul „adevăr“ este foarte folosit în exprimarea noastră de zi cu zi, în multe situații și în orice discuție. Expresiile: „Îți spun adevărat“, „Adevărat vorbesc“ sau „Să-ți spun eu adevărul“, deși sunt omniprezente, nu au la bază doar realitatea, ci ascund adesea chiar și cele mai josnice nimicnicii omenești. Astfel, cuvântul „adevăr“ este folosit în cele mai oribile crime și în cele mai hedoniste manifestări umane, dar odată exprimate sau explicate, arată și ele la rândul lor un anumit „adevăr“. Iată că fiecare „adevăr“ al nostru se vrea a fi cel real. Aceasta se întâmplă pentru că umanitatea, depărtându-se de Dumnezeu, a ajuns să aibă mai multe „adevăruri“. Ajungem astfel la cuvântul lui Petre Țuțea: „Mai multe adevăruri – niciun adevăr.“

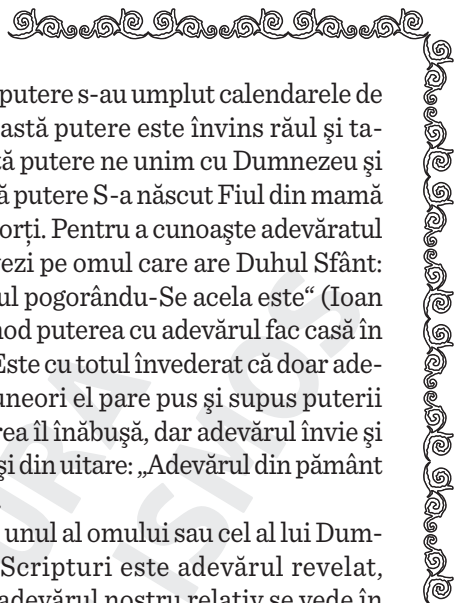
Puterea la rândul ei este ceva râvnit de orice persoană. Toată lumea vrea putere, și cel mai mic, și cel mai mare, și cel mai slab, și cel mai tare. În căutarea și obținerea puterii, demersurile oamenilor vor ține sau nu seama de Dumnezeu. Însă, aruncând logica și analiza lucrurilor peste tot ce se întâmplă în jurul nostru, vom vedea că avem de a face cu două „adevăruri“ și două „puteri“: ale omului și ale lui Dumnezeu. Ca formă de manifestare, puterea lumească este atât cea dobândită pe drept, cât și cea dobândită pe nedrept. Vedem cum toți împărații pământului și stăpânitorii peste noroade au primit puterea într-un fel sau altul, dar deșertăciunea este cea care a măcinat imperii, armate, puteri, averi și a transformat totul în cenușă, praf, fum, umbră, vis cum arată psalmii: „Cât de iute i-ai pustiit pe ei! S-au stins, au pierit din

pricina nelegiurii lor. Ca visul celui ce se deșteaptă, Doamne, în cetatea Ta chipul lor de nimic l-ai făcut“ (Psalmi 72, 19-20). Ei nu au înțeles cuvântul adresat de Domnul lui Pilat: „N-ai avea nicio putere... dacă nu ți-ar fi fost dat ție de sus“ (Ioan 19, 11).

Când vorbim însă de puterea lumească dobândită de la Dumnezeu și binecuvântată prin ungerea și pecetluirea celor aleși prin untdelemnul sfințit al Duhului Sfânt, atunci avem de a face cu oameni ce au pus amprenta lor peste neamuri și popoare, peste cultură, artă și peste ceea ce noi numim în general „frumosul“. Prin acest „frumos“ s-au ctitorit și operele de artă sacră prin care se exprimă măreția, puterea și slava Celui ce are putere peste toată existența. Iată cum oamenii conștienți de adevăratul sens și adevărata origine a puterii lor știu să recunoască adevărul și să se plece în fața Celui Atotputernic. Ei recunosc prin aceste acte acea putere despre care se vorbește în Scriptură: „Doamne, întru puterea Ta se va veseli împăratul...“ (Psalmi 20, 1). Hristos, împăratul creației, și Fiul cel din veac născut din Tatăl vorbește despre această putere zicând: „Datu-Mi-s-a toată puterea în cer și pe pământ...“ (Matei 28,18).

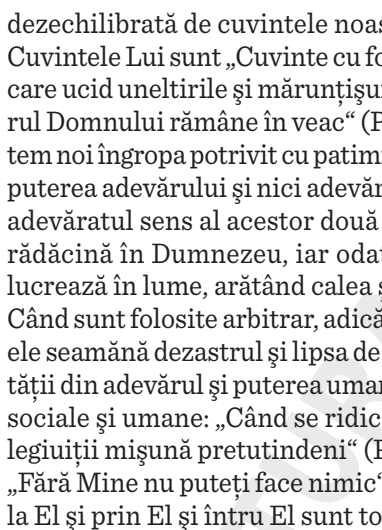
Când vorbim de putere trebuie să amintim că noi, oamenii, avem și puterea rugăciunii, avem puterea iubirii, a cunoașterii, a dragostei care a învins moartea prin moarte și a adus răscumpărarea prin Înviere. Deși oamenii știu despre aceste puteri și despre faptul că ele trebuie puse în lucrare: „Suișuri în inima sa a pus în valea plângerii, în locul care i-a fost pus... merge-vor din putere în putere...“, (Psalmi 83, 6-8), ei totuși cer de la Dumnezeu scaune, puteri, domnii și stăpânii lumefști: „Când vei veni în împărăția Ta ne vei pune pe noi, unul de-a stânga și unul de-a dreapta Ta“ (cf. Marcu 10.37). Hristos răspunde acestora arătându-le că nu a venit în lume pentru a împărți averi, puteri, domnii și influențe: „a ședea de-a dreapta Mea, sau de-a stânga Mea, nu este al Meu a da –“ (Marcu 10, 40). Cea mai dorită putere trebuie să fie puterea

Duhului Sfânt. Cu această putere s-au umplut calendarele de sfinți și de martiri; cu această putere este învins răul și tatăl lui – diavolul; cu această putere ne unim cu Dumnezeu și moștenim cerul; cu această putere S-a născut Fiul din mamă sub vremi și a înviat din morți. Pentru a cunoaște adevăratul om puternic trebuie să-l vezi pe omul care are Duhul Sfânt: „Peste care vei vedea Duhul pogorându-Se acela este“ (Ioan 1, 33). Doar în asemenea mod puterea cu adevărul fac casă în Împărăția lui Dumnezeu. Este cu totul învederat că doar adevărul învinge, chiar dacă uneori el pare pus și supus puterii umane. Ni se pare că puterea îl înăbușă, dar adevărul învie și răsare biruitor din moarte și din uitare: „Adevărul din pământ a răsărit...“ (Psalmi 84, 12).

Dar și adevărul poate fi unul al omului sau cel al lui Dumnezeu. Cuvântul Sfintei Scripturi este adevărul revelat, este cel dumnezeiesc, iar adevărul nostru relativ se vede în cuvântul omului ce este trunchiat, sau mutilat, ajustat de îngustimea minții noastre și de rațiunea limitată din noi. Uneori adevărurile relative au făcut adevărate dezastre în istorie, au lăsat urme adânci sau au făcut să dispară lucruri care ar fi dăinuit în timp, fiind astfel folositoare. Singurul adevăr suprem este Învierea lui Hristos venită după învieri făcute de Stăpânul Vieții și al morții, Care de fiecare dată și-a găsit legitimitatea de-a lungul timpului prin expresia: „Adevărat a înviat!“. Chiar Mântuitorul Hristos a spus de mai multe ori: „Adevărat, adevărat zic vouă“ (Matei 5, 18). Deci vorbim de adevărul arătat de Dumnezeu-Fiul: „Lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat“ (Simbolul Credinței).

Având această putere, cuvintele Fiului lui Dumnezeu devin legi, se împlinesc, se adeveresc și se pecetluiesc prin puterea Duhului Sfânt. Și, indiferent de context social, istoric și moral, ele rămân adevăruri veșnice: „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece“ (Matei 24, 35). Iată că Duhul Sfânt este cel ce aduce armonie în lumea

dezechilibrată de cuvintele noastre golite de sens și viață. Cuvintele Lui sunt „Cuvinte cu foc lămurite“ (Psalmi 17, 33) careucid uneltirile și mărunțișurile minții umane: „Adevărul Domnului rămâne în veac“ (Psalmi 116, 2). Adică nu putem noi îngropa potrivit cu patimile și slăbiciunile personale puterea adevărului și nici adevărata putere, compromițând adevăratul sens al acestor două mari cuvinte. Ele au rădăcină în Dumnezeu, iar odată folosite de Fiul Său ele lucrează în lume, arătând calea și adevăratul sens al vieții. Când sunt folosite arbitrar, adică după bunul plac al nostru, ele seamănă dezastrul și lipsa de armonie, iar poluarea răutății din adevărul și puterea umană naște catastrofe morale, sociale și umane: „Când se ridică sus oameni de nimic nelegiuții mișună pretutindeni“ (Psalmi 11, 8). A zis Hristos: „Fără Mine nu puteți face nimic“ (Ioan 15, 5), „Pentru că de la El și prin El și întru El sunt toate. A Lui să fie mărirea în veci. Amin!“ (Romani 11, 36).

© EDINGHIEL
EVANGHEL

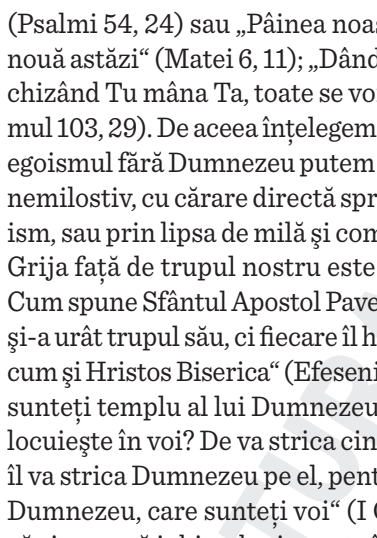
Hrană pentru trup, minte și suflet

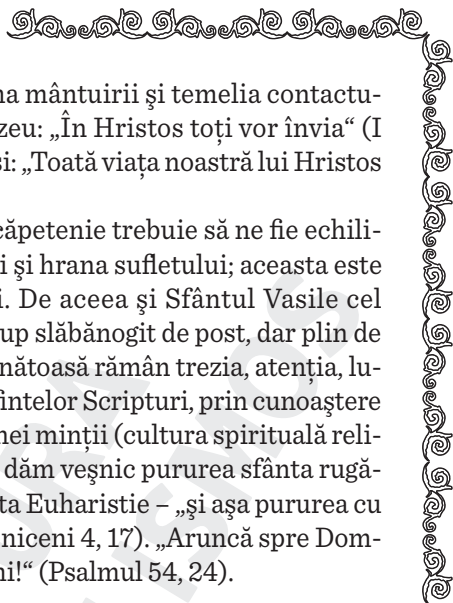
fânta Scriptură ne confirmă legătura întreită între minte, suflet și trup: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău“ (Luca 10, 27). Sfântul Apostol Pavel spune: „Neîncetat să vă rugați“ (I Tesaloniceni 5, 17), sau același Apostol Pavel: „ca să muncească în liniște și să-și mănânce pâinea lor“ (II Tesaloniceni 3, 12), „dacă cineva nu vrea să lucreze, acela nici să nu mănânce“ (II Tesaloniceni 3, 10). „Nici n-am mâncat de la cineva pâine în dar, ci, cu muncă și cu trudă, am lucrat noaptea și ziua, ca să nu împovărăm pe nimeni dintre voi“ (II Tesaloniceni 3, 8).

Mântuitorul Iisus Hristos întrebă pe farisei și cărturari la vindecarea slăbănogului: „Pentru ce cugetați rele în inimile voastre?“ (Matei 9, 4). Am enumerat aceste versete pentru a putea desluși lucrarea dintre suflet și trup la nivel rațional și inteligibil. De aceea scrierile ascetice ale Sfinților Părinți (adunate în colecția numită Filocalia) prezintă echilibrul acesta spiritual între viața biologică și cea duhovnicească. Rugăciunea ca „împărăteasă a faptei bune“ este hrană pentru suflet: „Ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a dat mie? Paharul mântuirii voi lua și Numele Domnului voi chema“ (Psalmul 115, 3-4), deci rugăciune și Euharistie. Hrana trupească este temelia trupului, a vieții biologice, în lumea în care trăim. Dar și în această situație câștigarea pâinii se face tot cu ajutorul lui Dumnezeu, lucru însoțit de rugăciune: „Aruncă spre Domnul grija ta și El te va hrăni“

(Psalmi 54, 24) sau „Pâinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi“ (Matei 6, 11); „Dându-le Tu lor, vor aduna, deschizând Tu mâna Ta, toate se vor umple de bunătați“ (Psalmul 103, 29). De aceea înțelegem că atunci când manifestăm egoismul fără Dumnezeu putem trece prin drama bogatului nemilostiv, cu cărare directă spre iad, prin zgârcenie și egoism, sau prin lipsa de milă și compasiune pentru aproapele. Grija față de trupul nostru este o obligație dumnezeiască. Cum spune Sfântul Apostol Pavel: „Căci nimeni vreodată nu și-a urât trupul său, ci fiecare îl hrănește și îl încălzește, precum și Hristos Biserica“ (Efeseni 5, 29). „Nu știți, oare, că voi sunteți templu al lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi? De va strica cineva templul lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu pe el, pentru că sfânt este templul lui Dumnezeu, care sunteți voi“ (I Corinteni 3, 16-17). Numai că și această iubire de sine este îngădită prin măsura Sfinților Părinți cu dreaptă socotință. Spune Sfântul Vasile cel Mare: „Tot lucrul bun este încununat cu măsură“. De aceea Dumnezeu a condamnat averea bogatului fără chibzuință, care mărește hambarele și adună în neștire pentru ani mulți de bunăstare, întrebându-l: „Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi?“ (Luca 12, 20). Repet: trebuie să avem măsura omeniei, așa cum cere Patericul, prin glasul părinților îmbunătățiți la școala aspră a pustiei: „De toate te-ai făcut, om când te faci“ (Patericul egiptean). Ultima hrană este mediul în care hrănim mintea: mintea este luminătorul sufletului, așa cum „ochiul este al trupului“ (Matei 6, 22). De aceea, pe lângă rugăciune, hrana sufletului, pe lângă hrana biologică pentru trup, avem și hrana minții: citirea, cunoașterea, priceperea, înțelegerea, într-un singur cuvânt – lumina cunoștinței. La acest cuvânt avem tot pe Hristos martor în cer și pe pământ. Hristos, Soarele dreptății, „răsărit-a lumii Lumina cunoștinței“ (Troparul Nașterii). De aceea trebuie să înțelegem

cunoașterea ca fiind mama mântuirii și temelia contactului cu divinul, cu Dumnezeu: „În Hristos toți vor învia“ (I Corinteni 15, 22) – și iarăși: „Toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm“.

În concluzie, grija de căpetenie trebuie să ne fie echilibrul dintre hrana trupului și hrana sufletului; aceasta este garanția sănătății minții. De aceea și Sfântul Vasile cel Mare spune: „Am văzut trup slăbănogit de post, dar plin de patimi“. Pentru mintea sănătoasă rămân trezia, atenția, luarea aminte prin citirea Sfințelor Scripturi, prin cunoaștere și prin îmbunătățirea hranei minții (cultura spirituală religioasă). Iar sufletului să-i dăm veșnic pururea sfânta rugăciune încununată de Sfânta Euharistie – „și așa pururea cu Domnul vom fi!“ (I Tesaloniceni 4, 17). „Aruncă spre Domnul grija ta, și El te va hrăni!“ (Psalmul 54, 24).

© EDITURA
EVANGHELIA

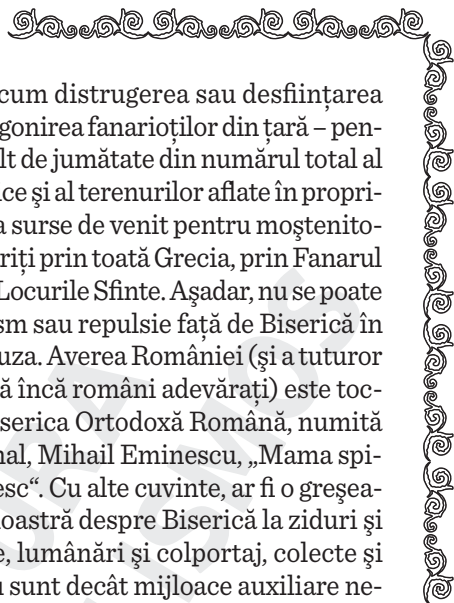
Biserica, statul și bogăția

*„Cine nu are biserica de mamă,
nu-L are pe Dumnezeu de Tată!”*

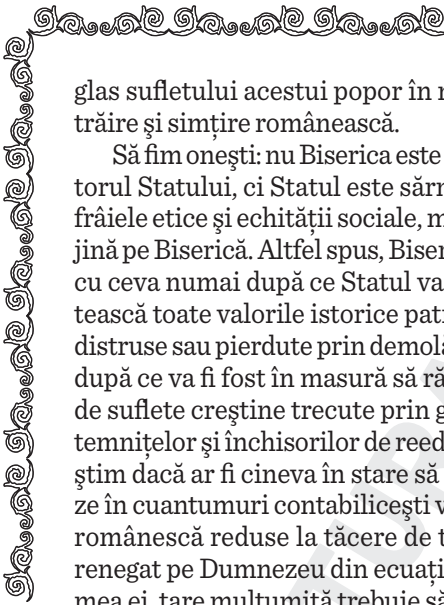
Sfântul Ciprian al Cartaginei

entru că ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?” (Matei 16, 26). Se pare de multe ori că inversarea valorilor (atât materiale cât și spirituale) în vremea noastră se face adesea pe neînțelese criterii de ierarhizare lumească. În ceea ce privește viața Bisericii, se poate vorbi de două dimensiuni – una materială (Biserica administrativă) și una spirituală (bogăția harului divin și a feluritelor harisme). A lipsi instituția Bisericii de bogăția cea duhovnicească ar însemna să afirmăm că sufletele credincioșilor sunt ale Statului și nu ale lui Dumnezeu (Conducătorul spiritual sau Capul Bisericii: „Hristos este Capul Bisericii” (Efeseni 5, 23) și „Eu sunt Vița, voi sunteți mlădițele” (Ioan 5, 15). Practic nu are importanță câte procente de ortodocși populează de fapt țara, și aceasta pentru că Biserica nu poate fi privită ca o bursă de valori, așezământul divino-uman al Bisericii având valoare doar prin prezența Duhului Sfânt în ea. Zis-a Hristos: „Luați Duh Sfânt!” (Ioan 20, 22) – acesta este semnul îmbogățirii în și prin Biserică. Astăzi (ca și altădată) se formulează tot felul de teorii, interpretări și puncte de vedere cu privire la reformele întreprinse de primul domnitor al Principatelor Unite, Alexandru Ioan Cuza; din păcate, nu mai au nicio legătură cu contextul contemporan al vieții Bisericii. Prin reforma agrară ca și prin secularizarea averilor mănăstirești,

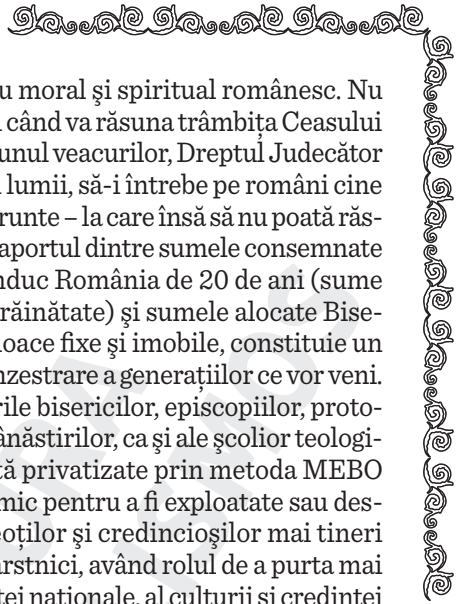
Cuza nu a urmărit nicidecum distrugerea sau desființarea Bisericii române, ci doar izgonirea fanarioților din țară – pentru că acaparaseră mai mult de jumătate din numărul total al ctitoriilor voievodale istorice și al terenurilor aflate în proprietatea acestora – tot atâtea surse de venit pentru moștenitorii vechilor bizantini cuibăriți prin toată Grecia, prin Fanarul Constatinopolului, ca și la Locurile Sfinte. Așadar, nu se poate vorbi în nici un fel de ateism sau repulsie față de Biserică în ansamblul ei în cazul lui Cuza. Avera României (și a tuturor celor care se mai consideră încă români adevărați) este tocmai Biserica națională, Biserica Ortodoxă Română, numită prin vocea Poetului național, Mihail Eminescu, „Mama spirituală a neamului românesc“. Cu alte cuvinte, ar fi o greșeală să reducem concepția noastră despre Biserică la ziduri și clădiri, terenuri și parcele, lumânări și colportaj, colecte și danii – astfel de lucruri nu sunt decât mijloace auxiliare necesare desfășurării activităților atât cultural-liturgice cât și social-filantropice. Adevărata avuție a Bisericii constă în cu totul altceva – un „ceva“ prost înțeles sau chiar total neînțeles de către atei, de către necredincioși, de către epigoni mediocri ca și de către cârcotașii de serviciu. Limba română, păstrată curată și nealterată de-a lungul secolelor, este un bun al tuturor românilor – moștenit însă prin dragostea, stăruințele, jertfa și sudorile Cuvioșilor Bisericii. Moșii și strămoșii noștri (ca și mulți dintre noi, cei de astăzi) au învățat a ceti și a scrie în tinda bisericii, pe filele îngălbenite ale vechilor Ceasloave cu literă chirilică – o mărturisește cel mai bine neuitatul Creangă. Așadar, Biserica nu este staulul analfabeților, demodaților sau neștiutorilor învechiți în superstiții, ci este Academia intelectualilor de talia unui Anastasie Crimca, a unor Varlaam și Dosoftei, Antim Ivireanu și Veniamin Costachi de demult, dar și a unor Nichifor Crainic, Vasile Voiculescu, Constantin Noica, Dumitru Stăniloae și Bartolomeu Anania – mai aproape de noi; sau a unor ctitori și făuritori de cultură precum Șefan cel Mare, Constantin Brâncoveanu sau Mihai Viteazul – și lista poate continua – sunt atâtea cei care au dat

glas sufletului acestui popor în nenumărate capodopere de trăire și simțire românească.

Să fim onești: nu Biserica este săracul ce are nevoie de ajutorul Statului, ci Statul este sărmanul social care, pierzând frâiele etice și echității sociale, morale și economice, se sprijină pe Biserică. Altfel spus, Biserica va fi datoare față de Stat cu ceva numai după ce Statul va fi fost în măsură să răsplătească toate valorile istorice patrimoniale de artă și cultură distruse sau pierdute prin demolări sau sistematizări, numai după ce va fi fost în masură să răscumpere toate milioanele de suflete creștine trecute prin gloanțe, chinuri și neștiutul temnițelor și închisorilor de reeducare ateist-comunistă. Nu știm dacă ar fi cineva în stare să cântărească sau să calculeze în cuantumuri contabilicești valorile de cultură și simțire românească reduse la tăcere de tăvălugul bolșevic care L-a renegat pe Dumnezeu din ecuația existenței umane. La vremea ei, tare mulțumită trebuie să fi fost maimuța lui Darwin atunci când a aflat că are conștiința de sine și puterea de a ține cuvântări aprige despre inexistența lui Dumnezeu în plenary ale comitetelor de partid și de stat; dar cât de ridicol și de trist, în schimb, se simte omul de astăzi, redus la standardul de maimuțoi caracterizat doar prin manifestări animalice și senzuale lipsite de orice dimensiune superioară, o biată făptură fără Dumnezeu! Cum să se simtă un simplu om silit să admită că nici conștiință nu mai are și că în curând va mai naște doar... maimuțe!

Bine ar fi să ne trezim la timp și să medităm la învățăturile Filocaliei – ca, de pildă, cuvintele Sfântului Petru Damaschinul: „Dacă cerul ar fi pergament și apa mării cerneală – și tot nu s-ar putea scrie totul despre Sfânta Liturghie“. Cum ar putea de pildă să plătescă Statul toate ostenele nevăzute, neștiute, necunoscute ale rugătorilor din biserici, mânăstiri sau din adâncul pustiilor muntoase care nu încetează nici ziua, nici noaptea șirul neconținut al Sfintelor Laude ca și cântările Dumnezeieștilor Liturghiei pentru bună-starea și bună-întocmirea văzduhului, a întregii naturi, pentru îmbelșugarea roadelor pământului și pentru vremuri cu mai multă pace în

cuprinsul întregului spațiu moral și spiritual românesc. Nu este deloc exclus ca, atunci când va răsuna trâmbița Ceasului Întrebării celei mari la Scaunul veacurilor, Dreptul Judecător Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, să-i întrebe pe români cine știe ce lucruri simple și mărunte – la care însă să nu poată răspunde; cum ar fi, de pildă, raportul dintre sumele consemnate în conturile celor care conduc România de 20 de ani (sume transferate în bănci din străinătate) și sumele alocate Bisericii – care, traduse în mijloace fixe și imobile, constituie un patrimoniu românesc de înzestrare a generațiilor ce vor veni. Și aceasta, deoarece clădirile bisericilor, episcopoiilor, proto-popiatelor, parohiilor și mănăstirilor, ca și ale școlilor teologice nu vor putea fi niciodată privatizate prin metoda MEBO și vândute străinilor pe nimic pentru a fi exploatare sau desființate, ci vor rămâne preoților și credincioșilor mai tineri care vor urma celor mai vârstnici, având rolul de a purta mai departe stindardul existenței naționale, al culturii și credinței românești ca și al promovării adevăratelor valori de suflet, de limbă și de istorie a unui neam. Dacă în trecut domnitorii și voievozii au construit biserici și mănăstiri, noi, cei de azi, construim instituții care duc nu la formarea spirituală a tinerilor, ci la demoralizarea și chiar la sinuciderea lor colectivă. Poate ar trebui să ne amintim cuvintele Sfântului Filaret Drozdov, Mitropolitul Moscovei și a toată Rusia: „Dați-mi duhovnici buni și voi schimba fața lumii!”. Dar pentru duhovnici buni este nevoie de mame bune care să-i nască și să-i crească...

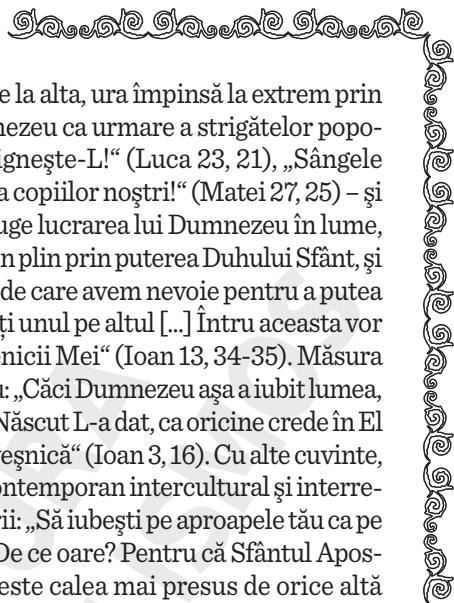
EVANGELIUM

Otrava urii, sămânța diavolului

Orunca iubirii față de Dumnezeu și față de aproapele este singurul antidot al urii – ură care, din păcate, în vremea noastră pare că vrea să cuprindă totul cu o viclenie uluitoare. Există o formă a urii justificată înaintea lui Dumnezeu – și anume ura față de păcat. De aceea Sfântul Prooroc David, Regele Israelului, spune: „Oare nu pe cei ce Te urăsc pe Tine, Doamne, i-am urât? ș...ț cu ură desăvârșită i-am urât pe ei!” (Psalmul 138, vers. 21-22).

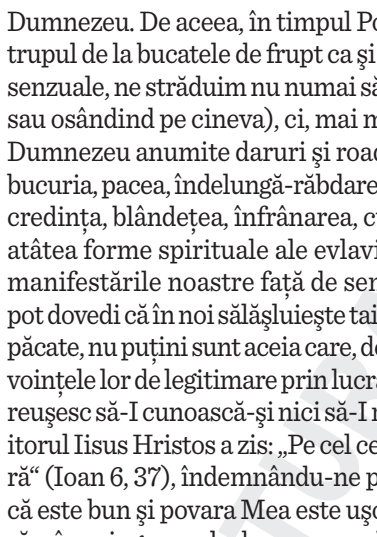
Vremea Sfântului și Marelui Post este tocmai răgazul special pe care Dumnezeu ni-l pune la îndemână, în curgerea timpului, pentru a reuși – prin lucrare duhovnicească împlinită cu strădanie și nevoiță cu multă luare aminte pentru dobândirea virtuților (în special a smereniei) – anume deșertarea sufletului de toată otrava ucigătoare de suflet a urii. Nu cred că există om pe fața pământului care să nu se întrebe în cugetul său – totuși, de unde izvorăște ura aceasta care inundă lumea întreagă? La această nedumerire comună tuturor oamenilor, Sfânta Scriptură afirmă limpede că diavolul este izvoditorul a toată ura, întocmai precum Dumnezeu este izvorul iubirii sfinte și desăvârșite. Această nu înseamnă altceva decât că – pe cât de necuprinsă cu mintea a fost dragostea cu care Hristos a suferit patimă, răstignire și moarte pe Cruce pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire, pe atât de cu neputință de înțeles este ura cu care diavolul caută să distrugă lumea aceasta: „diavolul umblă răcnind ca un leu căutând pe cine să înghită” (I Petru 5, 8). Lucrul acesta ne facem să pricepem tocmai viclenia de necrezut cu care diavolul s-a străduit să transmită așa-zicând

„prin genă“, de la o generație la alta, ura împinsă la extrem prin răstignirea Fiului lui Dumnezeu ca urmare a strigătelor poporului: „Răstignește-L, răstignește-L!“ (Luca 23, 21), „Sângele Lui asupra noastră și asupra copiilor noștri!“ (Matei 27, 25) – și aceasta doar pentru a distruge lucrarea lui Dumnezeu în lume, printre oameni, revărsată din plin prin puterea Duhului Sfânt, și exprimată în legea iubirii – de care avem nevoie pentru a putea fi cu Dumnezeu: „Să vă iubiți unul pe altul [...] Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei“ (Ioan 13, 34-35). Măsura iubirii a dat-o tot Dumnezeu: „Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică“ (Ioan 3, 16). Cu alte cuvinte, regula de aur a dialogului contemporan intercultural și interreligios rămâne tot legea iubirii: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși!“ (Matei 19, 19). De ce oare? Pentru că Sfântul Apostol Pavel a zis: „Dragostea este calea mai presus de orice altă cale“ (I Corinteni 12, 31), căci – „dacă nu am dragoste, nimic nu sunt!“ (I Corinteni 13, 2). Aceasta este măsura în care izbândim împlinirea noastră ca persoane umane chemate la comuniune interpersonală de iubire cu Dumnezeu, Sfânta Treime: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

În altă ordine de idei, ceea ce constituie o adevărată piatră de poticnire (ba chiar pricină de sminteală) pentru sufletele oamenilor din afara lumii creștine – este tocmai ura dintre creștini. Un creștin (ca individ, ca persoană) nu ar trebui nicidecum să aibă ca dușmani alți oameni; practic, acest cuvânt nici nu ar trebui să existe în vocabularul social creștin. Lucrul acesta este evidențiat, dacă vreți, tocmai de această mică (dar esențială) rugăciune specifică perioadei Postului Mare, numită a Sfântului Efreem Sirul, pe care ar trebui să o rostim zilnic cu toții: „Duhul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpânire și al grăirii în deșert depărtează-l de la mine!“. Cele enumerate în cuprinsul ei nu sunt altceva decât motivele urii dintre oameni, ale respingerii unora de către alții, ale disprețului față de semenii, ale ignoranței, ale părerii de sine – toate cele care ne scot din sinele nostru și desfigurează icoana lăuntrică a asemănării sufletului cu

Dumnezeu. De aceea, în timpul Postului Mare, înfrânându-ne trupul de la bucatele de fruct ca și de la toate poftele pornirilor senzuale, ne străduim nu numai să nu păcătuim (greșind cuiva sau osândind pe cineva), ci, mai mult chiar, să dobândim de la Dumnezeu anumite daruri și roade duhovnicești: „dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția“ (Galateni 5, 22) – tot atâtea forme spirituale ale evlaviei și credincioșiei vădite în manifestările noastre față de semenii. Doar unele ca acestea pot dovedi că în noi sălășluiește tainic pacea Duhului Sfânt. Din păcate, nu puțini sunt aceia care, deși se străduiesc sincer în nevoințele lor de legitimare prin lucrarea Duhului Sfânt, totuși nu reușesc să-I cunoască și nici să-I recunoască lucrarea. Mântuitorul Iisus Hristos a zis: „Pe cel ce vine la Mine nu-l voi da afară“ (Ioan 6, 37), îndemnându-ne permanent: „Luați jugul Meu că este bun și povara Mea este ușoară“ (Matei 11, 30). Aceasta rămâne singura cale de a ne asemena cu Dumnezeu. Nu ținem dietă, nici nu flămânzim pur și simplu biologic – ci postind chiar dorim să ne asemănăm cu Dumnezeu – în bunătate, în blândețe, în curăție și smerenie. Iată ce frumos a învins Hristos moartea, iadul și diavolul – prin iubire: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac!“ (Luca 23, 34). Aceasta este încă o cale de a aștepta pe cei care continuă să păcătuiască, ignorând pururea dragostea și nesocotind neîncetat îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu; toate acestea se vor sfârși însă odată cu Parusia – când Hristos va veni pe norii cerului să judece viii și morții și să dea fiecăruia după cele ce a făcut – „ori bine, ori rău“ (II Corinteni 5, 10).

Să-L rugăm pe Hristos-Domnul nostru ca, trecând prin perioada curățitoare a Sfântului și Marelui Post înălțând rugăciuni și înmulțind nevoințe, să ne spele de toată otrava urii care este sămânța diavolului și să ne dăruiască mireasma iubirii divine care vine de la Hristos, din Rai.

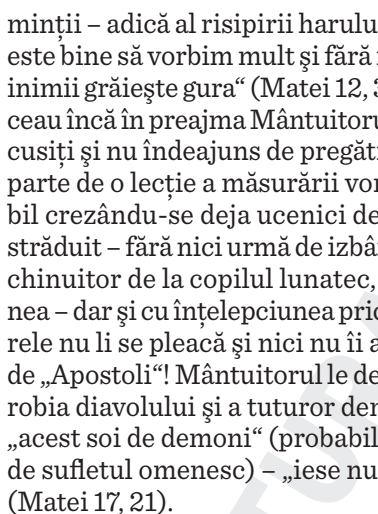
Tăcerea ca post al limbii mult-vorbitoare

*„Pe cel ce clevetea în ascuns pe vecinul
său, pe acela l-am izgonit!” (Ps. 100, 6)*

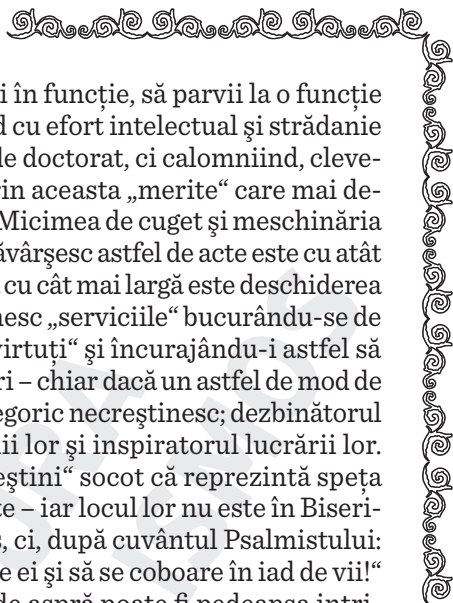
fânta Tradiție creștin-ortodoxă ne învață faptul deosebit de important că postirea presupune nu numai înfrânarea de la bucatele „de fruct” (toate cele de origine animală) și hrănirea trupului cu mâncare de origine vegetală, ci și în egală măsură înfrânarea de la toate păcatele numite în literatura ascetică „subțiri” – adică de la toate vorbele și gândurile rele. Sfinții Apostoli mărturisesc despre auz că este calea prin care credința intră în inimă: „Mergând vestiți evanghelia la toată făptura” (Marcu 16, 15) sau „mergând învățați toate neamurile” (Matei 28, 19). De altfel, toți Sfinții Părinți, ucenici vrednici și credincioși ai Apostolilor, ne atrag atenția că, ori de câte ori vorbim, rostim cuvinte, trebuie să avem grijă ca grăirea noastră să aducă un folos prin zidirea sufletelor celor care ne ascultă vorbind. „Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții celei veșnice” (Ioan 6, 68), mărturisește Sfântul Apostol Petru în numele tuturor celorlalți Apostoli. Și aceasta deoarece pentru toate cuvintele rostite vom da seamă!

„Când postiți, să nu fiți triști ca fățarnicii!” (Matei 6, 16); „Vorba voastră să fie: ce este da, da – iar ce este nu, nu!” (II Corinteni 1, 17). Fiecare dintre noi poate recunoaște faptul că, atunci când am înmulțit vorbele în diferite discuții și dialoguri ocazionale, am resimțit interior aceasta ca pe un gol sufletesc, semn al răcirii inimii și al tulburării

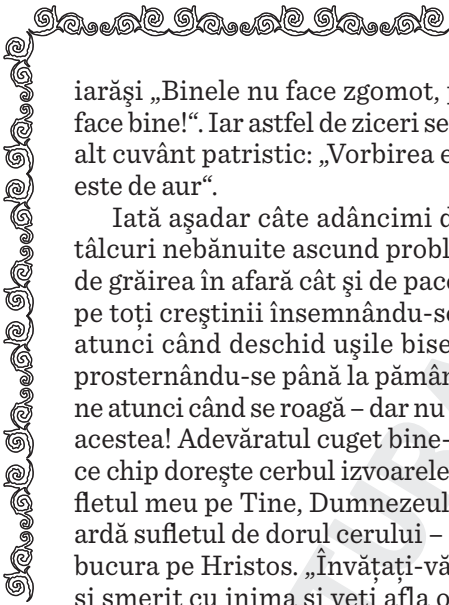
minții – adică al risipirii harului și pierderii liniștii. Nu ne este bine să vorbim mult și fără rost, întrucât „din prisosul inimii grăiește gura“ (Matei 12, 34). Pe vremea când uceniceau încă în preajma Mântuitorului ca niște învățaței neiscușiți și nu îndeajuns de pregătiți, Sfinții Apostoli au avut parte de o lecție a măsurării vorbelor atunci când (probabil crezându-se deja ucenici desăvârșiți ai lui Iisus) s-au străduit – fără nici urmă de izbândă! – să alunge duhul mut chinuitor de la copilul lunatec, alegându-se doar cu rușinea – dar și cu înțelepciunea priceperii faptului că duhurile rele nu li se pleacă și nici nu îi ascultă doar pentru „titlul“ de „Apostoli“! Mântuitorul le descoperă calea izbăvirii din robia diavolului și a tuturor demonilor lui, învățându-i că „acest soi de demoni“ (probabil cei mai răi și agresivi față de sufletul omenesc) – „iese numai cu post și rugăciune!“ (Matei 17, 21).

Pornind de la întâmplări ca aceasta, creștinii au hotărât ca în viața lor să înlocuiască multa vorbire cu sfânta rugăciune – „împărăteasa tuturor faptelor bune“. Așadar, tăcerea înseamnă nu numai nevorbire, înseamnă deopotrivă și rugăciune; conștiința acestui fapt vine din responsabilizarea omului față de cuvântul pe care îl rostește către aproapele său, și pentru care Dumnezeu Însuși îl va judeca. Ca dovadă că (potrivit învățăturilor tainice ale Sfintei Biserici cu privire la soarta sufletului după părăsirea trupului) una dintre vămile văzduhului în drumul omului către cer este tocmai cea a „clevetirii“ – locul unde vom fi aspru cercetați de vameșii cei necruțători pentru tot răul făcut prin neînfrânarea limbii. Într-adevăr, bine am face cu toții dacă i-am opri de la a mai păcătui pe toți cei care vădesc prin vorbirea lor că au mai mult grija altora decât pe cea față de sine. Această „grijă a aproapelui“ constituie astăzi unul dintre cele mai răspândite păcate, pe care poate că noi, duhovnicii, prea ușor îl iertăm și îl dezlegăm în Taina Sfintei Spovedanii, fără o canonisire corespunzătoare, necesară înlăturării răului produs altora și tămăduirii celor care păcătuiesc astfel. Ba chiar, din păcate, în vremea noastră

este mult mai ușor să urci în funcție, să parvii la o funcție superioară – nu pregătind cu efort intelectual și strădanie sufletească vreo lucrare de doctorat, ci calomniind, clevețind pe alții, agonisind prin aceasta „merite“ care mai degrabă te dezumanizează. Micimea de cuget și meschinăria sufletească a unora care săvârșesc astfel de acte este cu atât mai stupidă și mai josnică cu cât mai largă este deschiderea altora, a celor care le primesc „serviciile“ bucurându-se de ele, proclamându-le ca „virtuți“ și încurajându-i astfel să continue asemenea lucruri – chiar dacă un astfel de mod de a lucra este evident și categoric necreștinesc; dezbinătorul diavol este tatăl minciunii lor și inspiratorul lucrării lor. Această categorie de „creștini“ socot că reprezintă speța cea mai joasă din societate – iar locul lor nu este în Biserica Mântuitorului Hristos, ci, după cuvântul Psalmistului: „să vină dar moartea peste ei și să se coboare în iad de vii!“ (Psalmi 54, 16). Iată cât de aspră poate fi pedeapsa intriganților înaintea Sfântului Dumnezeu! De-a lungul istoriei umanității, de la căderea lui Adam din Rai, tocmai această micime de cuget și meschinărie sufletească este cea care a distrus toată măreția împărățiilor lumii. Scris este în Sfintele Scripturi cuvântul Fiului lui Dumnezeu: „Orice împărăție care se dezbină în sine se pustiește“ (Matei 12, 25).

Acestea sunt doar unele dintre pricinile pentru care, sosind vremea Postului, trebuie să ne străduim să agonisim tăcerea ca post al limbii prea-mult grăitoare și să înmulțim numărul rugăciunilor și al metaniilor. Avva Pamvo cel din „Pateric“: „De câte ori am vorbit, nu m-am căit“ – ceea ce mărturisește despre dobândirea unei înțelepciuni izvorâte din măsurarea vorbelor – întărită de altfel de toți ceilalți Sfinți Părinți ai Tebaidei și Nitriei care, la întâmpinarea ucenicilor cu întrebarea „Nimic de folos nu ne zici nouă, Avvo?“, răspundeau ferm: „Dacă de tăcerea noastră nu v-ați folosit, atunci nici dacă vom vorbi nu veți avea mare folos!“ Un astfel de răspuns tăios se potrivește de minune cu proverbe ale înțelepciunii populare precum: „Taci tu ca să vorbească faptele tale!“ sau „Vorba sună, fapta tună!“ și

iarăși „Binele nu face zgomot, precum nici zgomotul nu face bine!“. Iar astfel de ziceri se potrivesc de minune unui alt cuvânt patristic: „Vorbirea este de argint, dar tăcerea este de aur“.

Iată așadar câte adâncimi de înțelesuri și bogății de tâlcuri nebănuite ascund problemele acestea legate atât de grăirea în afară cât și de pacea cea dinlăuntru! Vedem pe toți creștinii însemnându-se cu semnul Sfintei Cruci atunci când deschid ușile bisericilor, închinându-se și prosternându-se până la pământ înaintea Sfințelor Icoane atunci când se roagă – dar nu știm cu ce cuget săvârșesc acestea! Adevăratul cuget bine-plăcut Domnului este „În ce chip dorește cerbul izvoarele apelor, așa Te dorește sufletul meu pe Tine, Dumnezeule“ (Psalmi 41, 1), adică să ardă sufletul de dorul cerului – și numai așa Îl vom putea bucura pe Hristos. „Învățați-vă de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihna sufletelor voastre“ (Matei 11, 29). În concluzie, trebuie să ne rugăm îndelung și să plângem amar pentru iudele vânzătoare de suflet, întrucât chinul frământării lor lăuntrice nu aduce doar pierzarea lor, ci îi vatamă și pe toți cei din jurul lor. „Pe cel viclean îl urăște Domnul!“ (Psalmi 5, 6). Oamenii ca aceștia deja sunt condamnați la o continuă căutare de identitate în zadarnica strădanie a aflării lui Dumnezeu în întunericul inimii lor și roși lăuntric neîncetat de viermele neadormit al grijii altora, uitând că Dumnezeu este dragoste, lumină și iubire, Dătătorul păcii noastre sufletești: „Pacea Mea dau vouă“ (Ioan 14, 27), „Pace vouă!“ (Luca 24, 36), pacea cea sfântă a mântuirii care vine din Scripturi. „Cercetați Scripturile... acelea sunt care mărturisesc despre Mine“ (Ioan 5, 39). „Fericiți cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu dacă îl și împlinesc pe el!“ (Luca 11, 28).

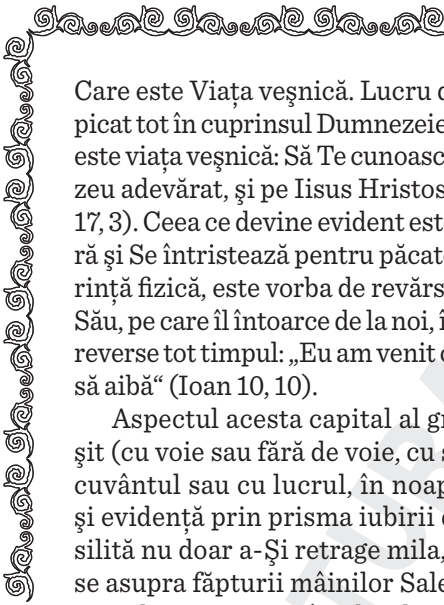
Dumnezeu și păcatele oamenilor

„Plata păcatului este moartea.“
(Romani 6, 23)

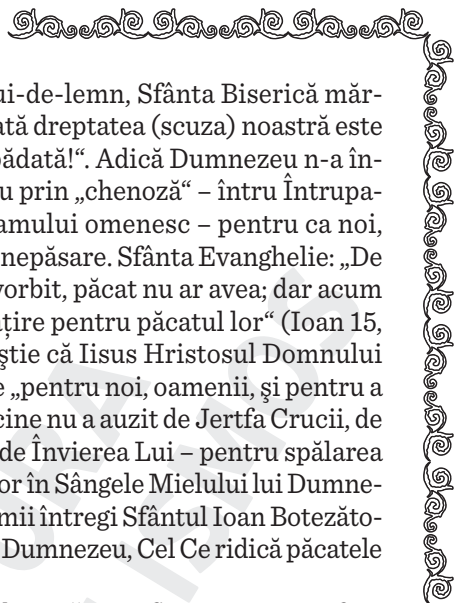
na dintre noțiunile fundamentale ale gândirii creștine cristalizate magistral de-a lungul vremii în literatura bisericească este cea de „păcat“ sau „fărădelege“. Ilustrând în felul său unic drama umanității de după căderea prin neascultare, Sfântul Apostol Pavel spune: „Căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârșesc“ (Romani 7, 19). Altfel spus, de cele mai multe ori, cădem în păcat fără voia noastră – sau chiar împotriva propriei noastre voințe.

Păcatul în sine este grav prin aceea că produce o despărțire de Dumnezeu, pentru un timp mai lung sau mai scurt, depinzând de gravitatea faptei săvârșite. Iar gravitatea unui păcat se măsoară prin aceea că reperкусиunile pe care le are (deopotrivă asupra celui care îl săvârșește cât și asupra celor din jurul lui) sunt de cele mai multe ori cu neputință de cântărit. Iată mărturia Sfintelor Scripturi: „Adame, unde ești? Nu cumva ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit să nu mănânci?“ (Facerea 3, 10-11). Dumnezeu este Viață și Izvor de Viață – iar omul, neascultând de porunca divină, de îndemnul părintesc cuprins în aceasta, a cunoscut de îndată moartea. Aceasta nu a fost altceva decât consecința însăși a ruperii comuniunii omului cu Dumnezeu, iar nicidecum emanația aseității Sale, prin Duhul Sfânt și Cuvântul Lui,

Care este Viața veșnică. Lucru de altfel afirmat clar și răspicat tot în cuprinsul Dumnezeieștilor Scripturi: „Și aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis“ (Ioan 17, 3). Ceea ce devine evident este faptul că Dumnezeu suferă și Se întristează pentru păcatele noastre. Nu este o suferință fizică, este vorba de revărsarea milei Sale și a harului Său, pe care îl întoarce de la noi, în vreme ce El ar dori să ni-l reverse tot timpul: „Eu am venit ca viața să aibă și din belșug să aibă“ (Ioan 10, 10).

Aspectul acesta capital al gravității unui păcat săvârșit (cu voie sau fără de voie, cu știință sau cu neștiință, cu cuvântul sau cu lucrul, în noapte sau în zi) capătă relief și evidență prin prisma iubirii dumnezeiești care se vede silită nu doar a-Și retrage mila, ci și chiar a aduce pedepse asupra făpturii mâinilor Sale: „Pierdut-ai de la Tine pe tot cel ce curvește“ (Psalmul 72, 26). În cuprinsul Vechiului Testament se întâlnesc situații în care Dumnezeu face afirmații grave, pe un ton deloc de ignorat: „Glasul sângelui fratelui tău strigă către Mine din pământ!“ (Facerea 4, 10); sau: „Zis-a deci Domnul: «Strigarea Sodomei și a Gomorei e mare și păcatul lor cumplit de greu. Pogorî-Mă-voi deci să văd dacă faptele lor sunt cu adevărat așa cum s-a suit până la Mine strigarea împotriva lor, iar de nu, să știu»“ (Facerea 18, 20-21). Unele ca acestea confirmă fără putință de tăgadă că înaintea lui Dumnezeu toate sunt păcate, numai că unele sunt făcute cu știință, în vreme ce altele sunt făcute din neștiință (aici termenul de „neștiință“ nu are sens logic sau informațional, nu include greșelile făcute așa-zicând „din neatenție“). Nu încap scuze puerile înaintea atotștiinței divine: „Adormirea conștiinței este moarte sufletească“ pentru că „Frica Domnului îndepărtează păcatele, și la cine petrece, de la acela abate mânia“ (Ecclesiasticul 1, 20); nu este vorba despre o frică torționară, ci dimpotrivă, despre teama de a nu-L supăra izvorâtă tocmai din dragostea față de El. De altfel, în cuprinsul celei de-a șasea rugăciuni de dezlegare

din Taina Sfințirii Untului-de-lemn, Sfânta Biserică mărturisește într-un glas: „toată dreptatea (scuza) noastră este înaintea Ta ca o cârpă lepădată!”. Adică Dumnezeu n-a îngăduit smerirea Fiului Său prin „chenoză” – întru Întruparea pentru mântuirea neamului omenesc – pentru ca noi, oamenii, să-L ignorăm cu nepăsare. Sfânta Evanghelie: „De n-aș fi venit și nu le-aș fi vorbit, păcat nu ar avea; dar acum n-au cuvânt de dezvinovățire pentru păcatul lor“ (Ioan 15, 22). Care din creștini nu știe că Iisus Hristosul Domnului Dumnezeu a venit în lume „pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire“? Oare cine nu a auzit de Jertfa Crucii, de moartea Domnului dar și de Învierea Lui – pentru spălarea păcatelor tuturor oamenilor în Sângele Mielului lui Dumnezeu? Oare nu L-a arătat lumii întregi Sfântul Ioan Botezătorul zicând: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel Ce ridică păcatele lumii!“ (Ioan 1, 29)?

Într-adevăr, ceea ce trebuie să mai afle creștinii este faptul că au la îndemână (din mila Domnului față de neputința omului) – douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru ale zilei, șapte zile pe săptămână – Taina Tainelor, Taina Împăcării cu Dumnezeu și cu semenii, Taina Pocăinței, a iertării tuturor păcatelor. O asemenea ignoranță, care desconsideră aceasta, se dovedește a fi cu adevărat ucigătoare de suflet și duce la pierderea harului Sfântului Duh: „Duhul Tău Cel Sfânt nu-L lua de la mine!“ (Psalmi 50, 12).

„Celui care va zice cuvânt împotriva Fiului Omului, se va ierta lui; dar celui care va zice împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta lui, nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie“ (Matei 12, 32). Așadar, bine ar fi să avem grijă să nu pierdem darul Duhului Sfânt pe care l-am primit prin Sfântul Botez și prin care trebuie să dăm răspunsul de judecată la Tronul Judecării de Apoi, la Învierea cea de obște când va fi chemarea cea mare: „Iată, Mirele vine, ieșiți în întâmpinarea Lui!“ (Matei 25, 6).

„Doamne, mântuiește pe cei binecredincioși! Și ne auzi pe noi!“

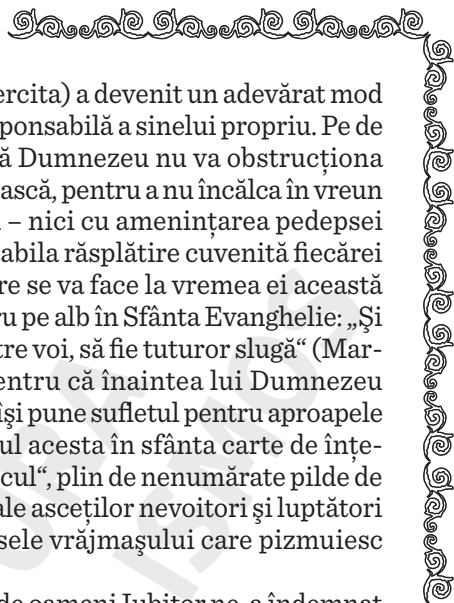
Judecata umană între sfânta dreptate și grozava nedreptate

„De-ți va greși ție fratele tău, mergi, mustră-l pe el între tine și el singur. Și de te va asculta, ai câștigat pe fratele tău.“ (Matei 18, 15)

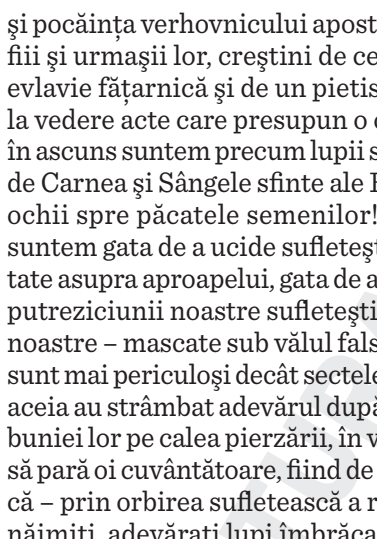
fintele Scripturi de Dumnezeu insuflate sunt pline de pilde și învățături din care putem înțelege faptul că toată răutatea care se petrece între un om și altul își are pricina în nedreptatea comisă unul celuilalt: „Cel ce face milostivire, Domnul, și judecată tuturor celor ce li se face strâmbătate!“ (Psalmi 102, 6). Tocmai din acest motiv, Sfinții Părinți scriitori și trăitori ai Filocaliei ne îndeamnă permanent: „Către noi înșine să avem inimă de judecător, iar către aproapele nostru inimă de mamă“; abia atunci și numai așa va iubi Dumnezeu judecata omenească.

Concret, este vorba despre diferența fundamentală care apare în mod evident între judecata omului și judecata Domnului. Cezarul acestui veac judecă sub influența legilor lumești și condiționat de împrejurările politice, sociale, economice, de subiectivismul relațiilor de simpatie sau antipatie – dictate de cele mai multe ori de interesul de moment; conștiința însă – adevărată instanță de judecată divină, bici și vargă a muștrării lui Dumnezeu! –, aduce la lumina zilei tot adevărul, chiar și ascuns de ar fi în cele mai încurcate hățișuri. De pildă, – lucru știut de toată lumea – în vremea noastră abuzul de putere (în orice domeniu

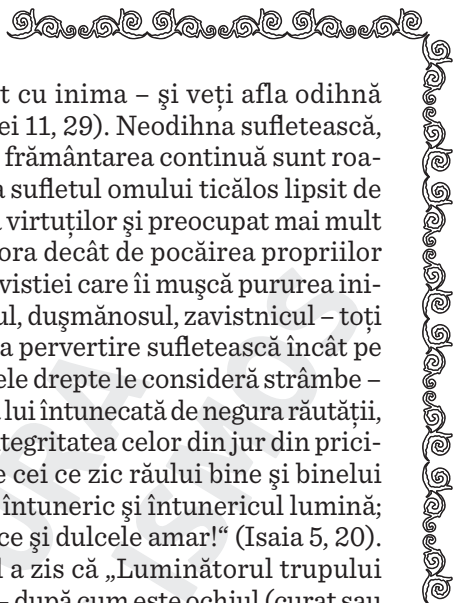
socio-profesional s-ar exercita) a devenit un adevărat mod de afirmare egoistă și iresponsabilă a sinelui propriu. Pe de altă parte, știm cu toții că Dumnezeu nu va obstrucționa niciodată judecata omenească, pentru a nu încălca în vreun fel libertatea vreunui om – nici cu amenințarea pedepsei aspre, nici chiar cu inevitabila răsplătire cuvenită fiecărei fapte –, dar măsura cu care se va face la vremea ei această răsplătire este scrisă negru pe alb în Sfânta Evanghelie: „Și care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă“ (Marcu 10, 44). Iar aceasta pentru că înaintea lui Dumnezeu mare este doar omul care își pune sufletul pentru aproapele său. Vedem limpede lucrul acesta în sfânta carte de înțelegciune care este „Patericul“, plin de nenumărate pilde de cădere, dar și de ridicare ale asceților nevoitori și luptători pentru mântuire din cursele vrăjmașului care pizmuiesc mântuirea oamenilor.

Dumnezeu Cel Bun și de oameni Iubitor ne-a îndemnat prin gura Sfântului Apostol Pavel: „Purtați-vă unii altora sarcina păcatelor!“ (Galateni 6, 2). Când femeia păcătoasă, care greșise în fața Legii și trebuia omorâtă cu pietre, a fost adusă înaintea Mântuitorului Hristos, Iisus le-a spus acuzatorilor ei: „Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintâi piatra asupra ei!“ (Ioan 8, 7). De ce a dat un asemenea răspuns? – pentru că omul drept și temător de Dumnezeu nu va arunca cu piatra niciodată asupra aproapelui său. Spune Sfântul Antonie cel Mare: „Numai oamenii mărunți la suflet și mărunți cu cugetul împart embleme și stigmatе semenilor lor, fără a ține cont de neputința lor“. Iar Sfântul Apostol Pavel ne sfătuiește părintește: „nu pizmuindu-vă unii pe alții“ (Galateni 5, 26), „voi cei tari purtați neputința celor slabi!“ (Romani 15, 1). Altfel spus, Apostolul neamurilor vrea ca nu cumva să ajungem a crede că legea iubirii creștine nu ne mai îndeamnă la dragoste și iertare. E foarte adevărat că Iuda L-a vândut pe Iisus, că Petru s-a lepădat de El – și totuși, Fiul lui Dumnezeu înseta după sufletele lor căzute, „dorea ca toți să se mântuiască!“ (I Timotei 2, 4). Ca dovadă că a primit lacrimile desfrânatei ca

și pocăința verhovnicului apostolilor. Din păcate însă, noi, fiii și urmașii lor, creștini de cele mai multe ori plini de o evlavie fățarnică și de un pietism ostentativ, manifestăm la vedere acte care presupun o credință fierbinte, pe când în ascuns suntem precum lupii sălbatici, având gurile pline de Carnea și Sângele sfinte ale Euharistiei și ațintindu-ne ochii spre păcatele semenilor! Prea mult și prea adesea suntem gata de a ucide sufletește, gata de a împrăști răutate asupra aproapelui, gata de a sfâșia pe cel ce stă în calea putreziciunii noastre sufletești și împotriva fărădelegilor noastre – mascate sub vălul falsei smerenii. Creștinii falși sunt mai periculoși decât sectele și decât păgânii, pentru că aceia au strâmbat adevărul după mîntea lor și urmează nebulniei lor pe calea pierzării, în vreme ce creștinii (care vor să pară oi cuvântătoare, fiind de fapt capre răioase) întunecă – prin orbirea sufletească a răutății lor și a „păstorilor“ năimiți, adevărați lupi îmbrăcați în piei de oaie – vederea Adevărului Celui viu, Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul lumii.

În această adevărată artă duhovnicească de o finețe unică a dezlegării sufletelor din robia lanțurilor păcatelor, părintele sufletesc, preotul-duhovnic, are deopotrivă rol de medic tămăduitor al patimilor, de judecător al gravității păcatelor, dar și de părinte iertător plin de iubire compătimitoare; nu mai bun ca Dumnezeu, dar nici înlocuitor al Lui în rânduirea pedepselor: „Mila Ta, Doamne, mă va urma în toate zilele vieții mele!“ (Psalmi 22, 7). Prin gura prorocului Său, Dumnezeu vestise mai înainte: „Milă voiesc, iar nu jertfă!“ (Matei 9, 13). De aceea cere Dreptul Judecător din partea oricărui păcătos ca jertfă adusă Domnului, „duhul umilit, inima zdrobită și smerită“ (Psalmul 50, 18). În vremea noastră s-a cam pierdut sensul cuvintelor „fericiți cei milostivi“ (Matei 5, 7) sau „fericiți făcătorii de pace“ (Matei 5, 9); e mult mai greu astăzi să faci pace decât dreptate! Poate dreptatea se face uneori cu sabia ori prin vărsare de sânge, pe când pacea este dar dumnezeiesc: „Pace vouă! Pacea Mea dau vouă!“ (Ioan 14, 27); „Învățați-vă de la Mine,

căci sunt blând și smerit cu inima – și veți afla odihnă sufletelor voastre!“ (Matei 11, 29). Neodihna sufletească, neliniștea permanentă și frământarea continuă sunt roadele care macină pururea sufletul omului ticălos lipsit de lucrarea duhovnicească a virtuților și preocupat mai mult de osândirea faptelor altora decât de pocăirea propriilor sale păcate din pricina zavistiei care îi mușcă pururea inima. Invidiosul, răutăciosul, dușmănosul, zavistnicul – toți aceștia suferă o asemenea pervertire sufletească încât pe cele bune le văd rele, pe cele drepte le consideră strâmbe – deformate fiind de mintea lui întunecată de negura răutății, atentând permanent la integritatea celor din jur din pricina tulburării sale: „Vai de cei ce zic răului bine și binelui rău; care numesc lumina întuneric și întunericul lumină; care socotesc amarul dulce și dulcele amar!“ (Isaia 5, 20). Nu degeaba Mântuitorul a zis că „Luminătorul trupului este ochiul“ (Luca 11, 34) – după cum este ochiul (curat sau murdar), așa va fi și trupul. Vederea alterată vatămă și mintea și de aceea strigă Dumnezeu prin prorocul Său: „Ochi au și nu văd, minte au și nu pricep, urechi au și nu aud“ (Matei 13, 13). În veacul acesta de pe urmă, vrăjmașul cel de demult, satana și diavolul, desacralizează taina iubirii creștine, transformând-o în ură grozavă și neîmpăcată, sufocând-o prin ținerea de minte a răului – neiertarea ducând la necredință! Aceasta pentru a se împlini și alt cuvânt al Mântuitorului: „Rătăcirea cea din urmă s-a făcut mai rea ca cea dintâi!“ (Matei 27, 64).

E bine pentru unii să înțeleagă faptul că Taina Spovedaniei nu este un instrument folosit pentru manipularea semenilor profitând de cunoașterea păcatelor lor; de vor fi fiind unii care să facă așa ceva... vor auzi cuvintele aspre ale Judecății: „Întrucât ați făcut celor mai mici, Mie Mi-ați făcut!“ (Matei 25, 45)... „Ori bine, ori rău“ (II Cor. 5, 10).

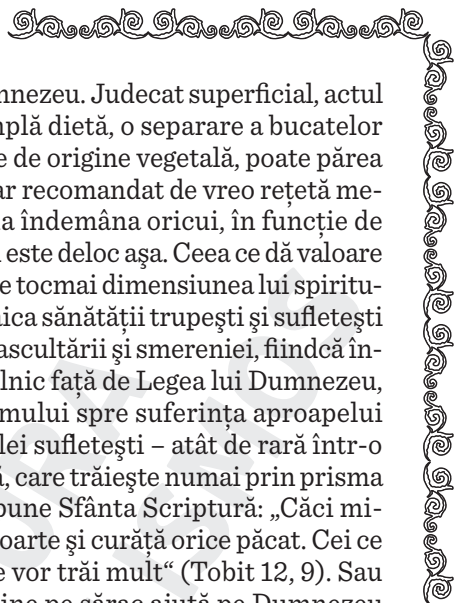
A vedea pe Dumnezeu în fapta bună

*„Pe sărac și pe văduvă va sprinjini și calea păcătoșilor o va pierde.“
(Psalmi 145, 9)*

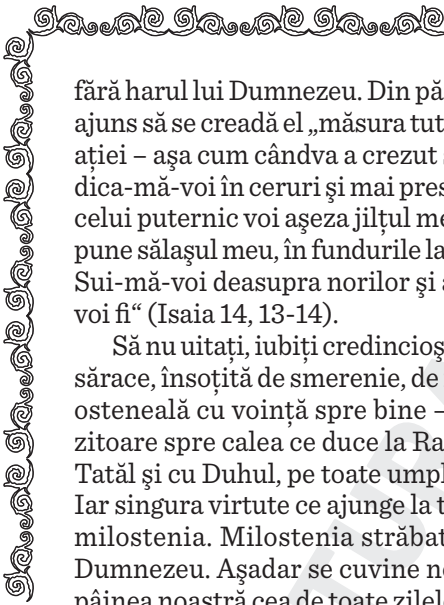
Perioada de șapte săptămâni care va începe de la Duminica Izgonirii lui Adam din Rai și se va încheia în Duminica Învierii lui Iisus se numește a „Postului Mare“ sau a „Păresimilor“. Este acea perioadă liturgică specială din cursul anului bisericesc în care obștea tuturor credincioșilor rememorează prin propria lor trăire comunională nevoițele și pătimirile Mântuitorului Iisus Hristos, începute prin flămânzire și însetare timp de patruzeci de zile în pustia Carantaniei și continuate pe tot parcursul celor trei ani și jumătate de activitate mesianică în lungul și în latul Țării Sfinte, culminând prin vinderea de către Iuda, biciuirea de către Pilat și răstignirea pe Lemnul Crucii pentru mântuirea lumii.

Dincolo de dimensiunea aceasta a postirii ca jertfă a noastră unită prin credința în Iisus Hristos Cel Înviat cu Jertfa Lui pe Cruce, noi, creștinii, ținem post și din perspectiva faptului că înfrânarea ca exercițiu ascetic este tocmai întărirea noastră sufletească prin puterea duhovnicească a înfrângerii tuturor patimilor care – spun Sfinții Părinți – „călăresc pe mustul cărnii“, adică lucrează prin și în trupul nostru din ispita diavolului, vrăjmașul cel nevăzut care cumplit războiește sufletele oamenilor pentru a le abate de la calea mântuitoare a lucrării spirituale agonisitoare de

odihnă a sufletului în Dumnezeu. Judecat superficial, actul postirii poate părea o simplă dietă, o separare a bucatelor de origine animală de cele de origine vegetală, poate părea un simplu regim alimentar recomandat de vreo rețetă medicală, poate părea ceva la îndemâna oricui, în funcție de bunul plac al fiecăruia. Nu este deloc așa. Ceea ce dă valoare unică postului religios este tocmai dimensiunea lui spirituală tainică. Postul este maica sănătății trupești și sufletești fiindcă întărește virtutea ascultării și smereniei, fiindcă înviază în om spiritul jertfelnic față de Legea lui Dumnezeu, fiindcă deschide inima omului spre suferința aproapelui său, picurând lacrima milei sufletești – atât de rară într-o lume egoistă, secularizată, care trăiește numai prin prisma interesului individual. Spune Sfânta Scriptură: „Căci milostenia izbăvește de la moarte și curăță orice păcat. Cei ce fac milostenie și dreptate vor trăi mult“ (Tobit 12, 9). Sau cum spune proverbul, „Cine pe sărac ajută pe Dumnezeu împrumută“. Nu postul negru reprezintă virtutea, nici cel aspru cu pâine și cu apă sau cu pesmeții numărați la bucată; postul adevărat înseamnă de fapt a dăruii celui alt, celui flămând, mâncarea pe care ar fi trebuit să o mănânci tu. Postul în sine nu este nicidecum o virtute, postul este arma care stăpânește trupul; nu degeaba Sfinții Părinți ai Filocaliei vorbesc despre „foamea care smerește patimile“ și „alungă înălțarea minții“. Vechimea armei înfrânării ajunge până în Rai, acolo unde Dumnezeu l-a povățuit pe Adam, zicându-i: „Din toți pomii din rai poți să mănânci. Iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!“ (Facerea 2, 16-17).

Noi personal suntem convingși de faptul că numărul din ce în ce mai mare și mai greu de suportat de necazuri zilnice, boli incurabile, greutăți cotidiene și încercări peste putere apare tocmai din pricina uitării noastre de Dumnezeu și de Jertfa Lui cea sfântă. Hristos a flămânzit – iar noi ne îmbuibăm mâncând cu nesaț pâinea făcută de „minunile“ luciferului, pâinea agonisiei bogăției nedrepte – fără credință, fără sărbători, fără rugăciune, fără Sfânta Liturghie,

fără harul lui Dumnezeu. Din păcate, omul zilelor noastre a ajuns să se creadă el „măsura tuturor lucrurilor“, vârful creației – așa cum cândva a crezut și Lucifer despre sine: „Ridica-mă-voi în ceruri și mai presus de stelele Dumnezeului celui puternic voi așeza jilțul meu! În muntele cel sfânt voi pune sălașul meu, în fundurile laturei celei de miazănoapte. Sui-mă-voi deasupra norilor și asemenea cu Cel Preaînalt voi fi“ (Isaia 14, 13-14).

Să nu uitați, iubiți credincioși, că împruținarea bucatelor sărace, însoțită de smerenie, de rugăciune și cu o brumă de osteneală cu voință spre bine – sunt faruri simple călăuzitoare spre calea ce duce la Rai. Hristos este pe scaun cu Tatăl și cu Duhul, pe toate umplându-le ca Cel Necuprins. Iar singura virtute ce ajunge la tronul lui Dumnezeu – este milostenia. Milostenia străbate cerul și îmblânzește pe Dumnezeu. Așadar se cuvine nouă să mâncăm cu lacrimi pâinea noastră cea de toate zilele – nu pentru că nu am merita-o (doar trudim pentru ea zi de zi) – dar nici lărgindu-ne hambarele și mai mari zidindu-le, ci adăpând pe cel însetat, hrănind pe cel flămând, îmbrăcând pe cel gol. Acesta este postul cel adevărat: „Întrucât ați făcut celor mai mici, Mie ați făcut“ (Matei 25, 40), așa că: „Veniți să vă bucurați de împărăția cea gătită vouă mai înainte de întemeierea lumii“ (Matei 25, 34) pentru că „Fericiți cei milostivi – aceia se vor milui“ (Matei 5, 7) Postul adevărat are ca roade duhovnicești bucuria și folosul aproapelui. Chiar de-ar și flămânzi omul prin îndelunga postire – dar dacă este rău, ranchiunos și dușmănos, viclean, zgârcit și invidios, – smochinit de răutate, el nu mai este altceva decât o falsă icoană a lui Hristos Cel Înviat, către care Dreptul Judecător va zice: „Duceți-vă de la Mine blestemaților, nu vă cunosc pre voi!“ (Matei 25, 12) „Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, și-au luat plata lor. Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, Ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție“ (Matei 6, 16-18).

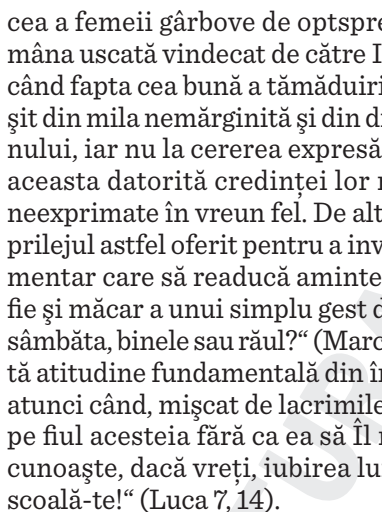
Cere de la Dumnezeu cu credință, și primește cu mulțumire!

„Toate câte veți cere, rugându-vă cu credință, veți primi.” (Matei 21, 22)

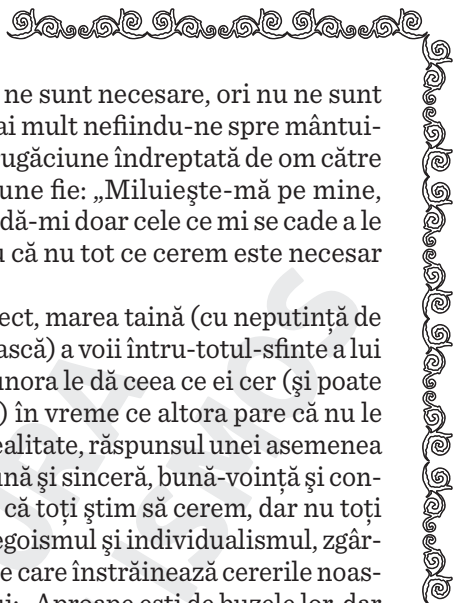
tât Sfânta Tradiție, cât și Sfintele Scripturi adeveresc și ne încredințează (fără putință de îndoială) de nemărginirea iubirii lui Dumnezeu față de om, zidirea Sa. Drept pentru care fără de număr sunt și darurile pe care Acesta i le dăruiește. De-a lungul întregii activități mesianice publice pe care Mântuitorul a împlinit-o vreme de trei ani și jumătate în Pământul Făgăduinței, au rămas consemnate de către Sfinții Săi Ucenici și Apostoli mai multe situații semnificative pentru întâlnirea în rugăciune dintre om și Dumnezeu. De la simplul „Miluiește-mă, Doamne, Fiul lui David!” (Matei 15, 22) al femeii canaaneence și până la rugăciunea desăvârșit tăcută a celor patru bărbați care au coborât prin acoperișul casei la Iisus pe cel paralizat (Marcu 2, 4) – vedem desfășurându-se înaintea ochilor minții o întregă panoramă a suferințelor omenești de tot felul, al cărei punct culminant îl reprezintă, de pildă, gestul femeii bolnave de doisprezece ani de scurgere de sânge de a se atinge în ascuns, pe la spate, de poala hainei lui Iisus („Cine s-a atins de mine?” – Marcu 5, 30), sau îndemnul sutașului adresat Mântuitorului de a nu Se mai obosi să meargă până la casa slugii bolnave, ci numai să zică cu cuvântul: „Zi doar cu cuvântul!” (Matei 8, 8). Au fost însă și situații (precum

cea a femeii gârbove de optsprezece ani sau a omului cu mâna uscată vindecat de către Iisus sâmbăta în sinagogă) când fapta cea bună a tămăduirii și mântuirea s-au săvârșit din mila nemărginită și din dragostea nebiruită a Domnului, iar nu la cererea expresă a acelor bolnavi; desigur, aceasta datorită credinței lor nestrămutate, chiar dacă neexprimate în vreun fel. De altfel, Mântuitorul folosește prilejul astfel oferit pentru a invita la discernământul elementar care să readucă aminte de naturalețea și omenia fie și măcar a unui simplu gest de compasiune: „ce se face sâmbăta, binele sau răul?“ (Marcu 3, 4). Cel mai bine această atitudine fundamentală din învățătura lui Iisus se vede atunci când, mișcat de lacrimile văduvei din Nain, îl învie pe fiul acesteia fără ca ea să Îl roage. Din aceasta putem cunoaște, dacă vreți, iubirea lui Iisus: „Tinare, ție îți zic: scoală-te!“ (Luca 7, 14).

Iată așadar tot atâtea momente pline de semnificație, din care putem învăța faptul că rugăciunea poate fi o simplă rugămintă, o rugămintă caldă, o așteptare, o descătușare, o nădejde, o picătură de lumină și speranță care îl leagă pe om de Dumnezeu. „Zis-a Domnul: Când stați de vă rugați nu spuneți multe ca păgânii“ (Matei 6, 7); mai bine puține cuvinte din inimă. Pe de altă parte, e cazul să ținem seama și de cuvântul din bătrâni care spune că încă dinainte de a te fi așezat la rugăciune cu un anumit gând, Dumnezeu deja știa cele ce-ți trebuie. Și aceasta pentru că a te ruga nu înseamnă doar a îngenunchea formal înaintea icoanei, ci mai ales starea sufletească de dinainte de aceasta, umilința inimii față de bunătatea Domnului, smerenia care se naște din aceasta, sfiala îndrăznirii din iubire și recunoștință, buna cuviință, dorința și curăția sufletului în ceea ce cerem: „Când stați de vă rugați, iertați ce aveți împotriva cuiva ca și Tatăl vostru Cel din cer să ierte păcatele voastre“ (Marcu 11, 25). Numai că tot Dumnezeu este Cel care ne avertizează atunci când suntem ispițiți să abuzăm în ceea ce cerem de la Dânsul: „Nu știți ce cereți!“ (Matei 20, 22) și aceasta pentru că de cele mai multe ori cerem să ni

se dea lucruri care ori nu ne sunt necesare, ori nu ne sunt de niciun folos, cu atât mai mult nefindu-ne spre mântuire. În mod normal, orice rugăciune îndreptată de om către Dumnezeu ar trebui să sune fie: „Miluiește-mă pe mine, păcătosul!“, fie „Doamne, dă-mi doar cele ce mi se cade a le primi!“. Și aceasta pentru că nu tot ce cerem este necesar în viața noastră.

Legat de tot acest subiect, marea taină (cu neputință de pătruns de mintea omenească) a voii întru-totul-sfinte a lui Dumnezeu este aceea că unora le dă ceea ce ei cer (și poate chiar mai mult decât atât) în vreme ce altora pare că nu le răspunde nicidecum. În realitate, răspunsul unei asemenea enigme e simplu: inimă bună și sinceră, bună-voință și conștiință curată! E adevărat că toți știm să cerem, dar nu toți știu să și ofere. Pentru că egoismul și individualismul, zgârcenia și invidia sunt păcate care înstrăinează cererile noastre de bunătatea Domnului: „Aproape ești de buzele lor, dar departe de inima lor“ (Isaia 29, 13). Iată, vedem că, aflat față în față cu zece leproși, Hristos – pentru unul singur dintre ei, care o merita – îi vindecă pe toți. Și cu toate acestea, la ceasul mulțumirii, doar unul singur s-a întors cu recunoștință la Iisus: „Oare numai acesta s-a vindecat... Dar ceilalți nouă unde sunt?“ (Luca 17, 17).

În concluzie, putem astfel înțelege faptul că uneori se poate ca Dumnezeu să nu ne asculte rugămintele și să nu ne împlinească cererile, atât timp cât, de multe ori primind de la El, tot de atâtea ori am uitat să-I mulțumim. În plus, invidia, lăcomia, nepăsarea, trândăvia, lenea, prostia disprețului față de bunătatea lui Dumnezeu, precum și egoismul iubirii de sine – toate acestea ne prefac în ființe nemulțumitoare și nerecunoscătoare, lucru pentru care Dumnezeu ridică harul de la noi și nu ne mai ajută. Dumnezeu este singurul care nu poate fi corupt și, oricât timp s-ar scurge, tot El ne amintește de cele ce am uitat că eram datori a le săvârși. Pentru aceea a zis: „Nu va fi Duhul Meu în oamenii aceștia“ (Facerea 6, 3), „Dar pe cel ce vine la Mine nu-l voi da afară“ (Ioan 6, 37). Doamne auzi-ne și ne miluiește pe noi!

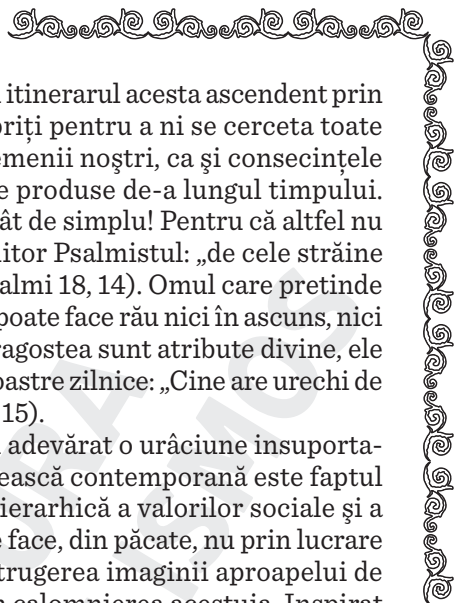
Clevetirea, păcat de moarte

*„Pune, Doamne, strajă gurii
mele și ușă de îngădire împrejurul
buzelor mele!” (Psalmii 140, 3)*

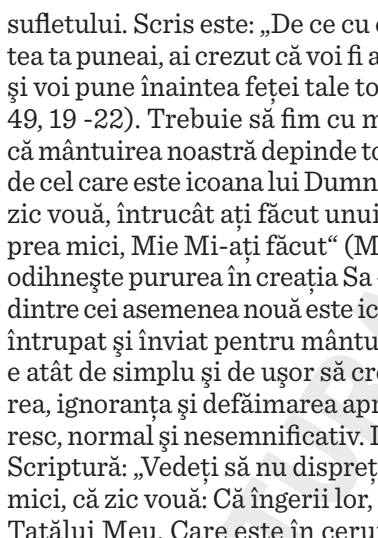
În vremea noastră, Părinții Duhovnici ai popoului creștin aud tot mai des, la Taina Spovedaniei, replici de genul: „Nu prea am mai păcătuit, părinte!”, „Doar cu zisul din gură ce am mai greșit” – și aceasta ca o scuză, ca un fel de îndreptățire de sine. Numai că, departe de a socoti una ca aceasta ca pe ceva derizoriu, Sfânta Scriptură prezintă un avertisment de-a dreptul înfricoșător: „Vă spun că pentru orice cuvânt deșert pe care-l vor rosti oamenii vor da socoteală în ziua judecării” (Matei 12, 36), iar Psalmistul afirmă: „Să nu abați inima mea spre cuvinte de vicleșug, ca să-mi dezvinovățesc păcatele mele; iar cu oamenii cei care fac fărădelege nu mă voi însoți cu aleșii lor” (Psalmi 140, 4).

Din învățătura Sfinților Părinți ai Bisericii cu privire la judecata particulară aflăm că, ieșind din trup în clipa morții și începând urcușul către Dumnezeu, sufletul trebuie să străbată vămile văzduhului – lucru cu adevărat înspăimântător, nu din alt motiv decât acela că, în chip real-duhovnicesc, ni se vor arăta afișate în zapisele diavolilor propriile noastre păcate – toate cele uitate, nespovedite, nepocăite – ascunse cu voie sau fără de voie, cu știință ori cu neștiință. Spre deosebire de mulțimea nenumărată a păcatelor de tot felul, clevetirea (ca și suratele ei – vorbirea de rău, defăimarea, bârfirea, ocară, prigonirea și dosădirea) constituie

un punct vama special în itinerarul acesta ascendent prin văzduh, la care vom fi opriți pentru a ni se cerceta toate vorbele rostite despre semenii noștri, ca și consecințele nefaste ale acestor vorbe produse de-a lungul timpului. Alfel spus – nu e chiar atât de simplu! Pentru că altfel nu s-ar fi rugat atât de stăruitor Psalmistul: „de cele străine ferește pe robul tău!” (Psalmi 18, 14). Omul care pretinde că are pe Duhul Sfânt nu poate face rău nici în ascuns, nici la vedere; bunătatea și dragostea sunt atribute divine, ele se recunosc din faptele noastre zilnice: „Cine are urechi de auzit să audă!” (Matei 11, 15).

Ceea ce reprezintă cu adevărat o urâciune insuportabilă în societatea românească contemporană este faptul că ascensiunea pe scara ierarhică a valorilor sociale și a funcțiilor profesionale se face, din păcate, nu prin lucrare și străduință, ci prin distrugerea imaginii aproapelui de către confratele său, prin calomnierea acestuia. Inspirat de Duhul Sfânt, Regele Proroc David proclamă: „cei ce viclenesc de tot vor pieri!” (Psalmi 36, 9), – și iarăși: „pe viclean urâște Domnul!” (Psalmi 5, 6). Este evident faptul că nu poți turna temelie de piatră a edificării tale sufletești pe ruinele înlăcrimate ale suferințelor produse semenilor tăi, atât timp cât această temelie nu poate fi alta decât porunca iubirii de Dumnezeu și de aproapele. Iată Psalmistul: „cu cei ce lucrează fărădelegea nu mă voi însoți cu aleșii lor!” (Psalmi 140, 4). În veacul acesta meschin și păcătos, verticalitatea morală a bărbăției sufletești caracterizate în principal prin cinste, demnitate și onoare nu mai este de mult un etalon social de promovare a valorilor creștine. Este foarte ușor să arunci vorbe grele sau minciuni, să dezbinii și să distrugi, încercând să-ți croiești cale liberă spre ceea ce dorești să obții, numai că astfel de fapte contravin flagrant moralei creștin-ortodoxe. Nu degeaba ferecește Prorocul pe „bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioșilor!” (Psalmi 1, 1). Pentru simplul fapt că am progresat științific, intelectual, material, tehnologic – nu cred că putem fi de-acum siguri și că Dumnezeu ar fi schimbat legile

sufletului. Scris este: „De ce cu cel tâlhar și desfrânat partea ta puneai, ai crezut că voi fi asemenea ție, mustrate-voi și voi pune înaintea feței tale toate păcatele tale!“ (Psalmi 49, 19 -22). Trebuie să fim cu multă luare aminte, pentru că mântuirea noastră depinde tocmai de aproapele nostru, de cel care este icoana lui Dumnezeu pentru noi: „Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut“ (Matei 25, 40). Dumnezeu Se odihnește pururea în creația Sa – și mai ales în om! Fiecare dintre cei asemenea nouă este icoana Hristosului Celui viu, întrupat și înviat pentru mântuirea noastră, a tuturor. Nu e atât de simplu și de ușor să crezi că indolența, respingerea, ignoranța și defăimarea aproapelui ar fi ceva banal, firesc, normal și nesemnificativ. Iată ce ne îndeamnă Sfânta Scriptură: „Vedeți să nu disprețuiți pe vreunul din aceștia mici, că zic vouă: Că îngerii lor, în ceruri, pururea văd fața Tatălui Meu, Care este în ceruri“ (Matei 18, 10). Fiecare persoană are dreptul la viață, la existență, la mântuire, la armonie, la participarea spirituală în spațiul liturgic divin. Și bine ar fi ca toți, cu un singur cuget și cu o singură inimă, să mărturisim puterea Celui în Treime slăvit: „toți sunteți dumnezei și fii ai Celui Preaînalt!“ (Psalmi 81, 6).

Dumnezeu Însuși este și rămâne Cel Care are puterea și dreptatea de a ne judeca pe fiecare în parte și pe toți laolaltă, după cum Singur știe cum ne-a creat și cu câți talanți ne-a înzestrat. „Nu judecați ceva înainte de vreme, până ce nu va veni Domnul, Care va lumina cele ascunse ale întunericului și va vădi sfaturile inimilor“ (I Corinteni 4, 5); și iarăși Sfânta Scriptură spune: „vai de cel prin care vine sminteala!“ (Matei 18, 7). La Judecata de Apoi Dumnezeu va cere sufletele celor căzuți din mâna celor care le-au smintit, indiferent de rangul avut în viața aceasta trecătoare, aducându-le aminte de cuvântul pe care nu l-au socotit: „Milă voiesc, iar nu jertfă!“ (Mt. 9, 13).

Pocăința sau comunicarea omului cu Dumnezeu

„Îndrăzniți, Eu am biruit lumea.“
(Ioan 16, 33)

Pocăința este arta de a curăți sufletul de zgura păcatelor. Interesant rămâne faptul că niciodată păcatele noastre n-au fost piedică în calea întâlnirii cu Dumnezeu. Niciodată nu au existat momente în care Dumnezeu să nu-și împărtășească iubirea, mila, iertarea. Privită la suprafață, pocăința pare a fi ceva superficial, dar la o privire mai atentă vedem că pocăința se lucrează în inimă. „Dintru adâncuri am strigat către tine, Doamne, auzi glasul meu“ (Psalmi 129, 1).

Privită ca metodă de părăsire a păcatului și de întâlnire cu Dumnezeu, vedem că întreg trupul omenesc participă la această taină. Pentru a exista în armonie omul din afară, adică „trupul“ și omul nevăzut – „sufletul“ – au nevoie de acel echilibru care se realizează numai și numai prin Duhul Sfânt. Duhul Sfânt lucrează numai la cerința voinței noastre personale, El nu calcă niciodată peste puterea liberului arbitru: „Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie“ (Matei 16, 24). Dătătorul acestui dar duhovnicesc al pocăinței este Dumnezeu. Asemenea tuturor vietăților și OMUL, regele creației, a fost creat spre o desăvârșită armonie. Spre această armonie omul trebuie să vină din iubire și chiar din necesitate pentru a trăi în sufletul său unirea cu Dumnezeu. Iubirea și pocăința trebuie să plece ca stări și lucrări din inima noastră. Când

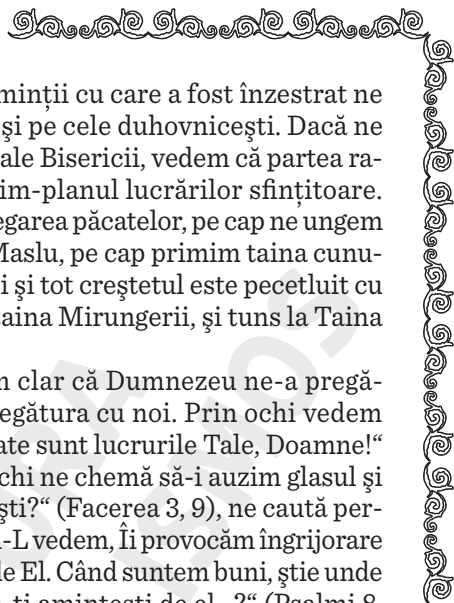

a zis Dumnezeu „să facem om după chipul și asemănarea noastră“ (Facerea 1, 26) a avut în vedere ca omul, regele creației, să fie asemenea icoanei Sale.

Mai întâi de toate, destinația omului este nemurirea, deci veșnicia. Pentru aceasta i-a dăruit un suflet veșnic. Deci prima asemănare cu Ziditorul este nemurirea sufletului, această scânteie sfântă din Dumnezeu, despre care nu putem și nici nu vom putea explica vreodată în mod pur rațional cum este creat și cum este sădit în om. Aceasta va fi veșnic o taină prin care se manifestă dorul omului după Dumnezeu, dorul de cer și dorința de a avea un coordonator și stăpân suprem. Sufletul este singurul care ține minte de unde vine și unde se duce și cine este părintele său. Acesta este punctul în care se naște dorința de iubire și de apropiere față de Dumnezeu. „Casa părintească“ a sufletului este iubirea lui Dumnezeu.

Apoi Dumnezeu, știind că trupul omului căzut este neputincios și trecător, a purtat de grijă mai mult de viața sufletului decât a trupului. Sufletul a fost dăruit cu inteligență și putere cuvântătoare. Prin aceste două însușiri Dumnezeu și-a păstrat legătura cu omul. Așa a discutat cu Adam în Rai, așa l-a sfătuit, așa l-a cercetat, așa l-a mântuit. Și pentru că sufletul nu putea umbla prin lumea văzută fără un suport vizibil, a fost îmbrăcat cu o haină – trupul. Acest trup nu a fost făcut la întâmplare, ci a fost așezat după lucrarea sufletului. Pentru existență, conservare, continuarea vieții a fost înzestrat trupul cu partea poftitoare, cu tot ansamblul endocrin și toate tainele biologice care pot împlini cuvântul: „creșteți și vă înmulțiți!“ (Facerea 1, 28). Apoi a pus o casă a sufletului în trup, un tron de odihnă pentru suflet. Este vorba despre „inimă“, ca loc duhovnicesc nu ca organ, adică partea irascibilă sau mânioasă. Despre aceasta vorbește Mântuitorul când spune: „Pentru ce cugetați rele în inimile voastre?“ (Matei 9, 4). Iar o vorbă duhovnicească ne spune: „Dă-Mi, fiule, inima ta ca să-mi fac locaș în ea“.

O altă parte a trupului este această „casă“ a inteligenței – capul, care are rolul cel mai important în trup. El este cel care cuprinde toată informația legată de viața noastră

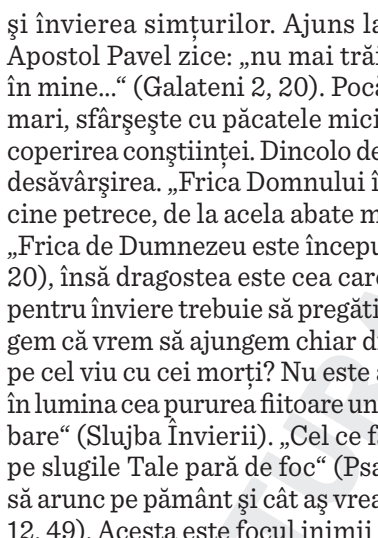

socială, iar prin puterea minții cu care a fost înzestrat ne face capabili să cugetăm și pe cele duhovnicești. Dacă ne uităm la cele șapte Taine ale Bisericii, vedem că partea rațională este situată în prim-planul lucrărilor sfințitoare. Astfel, pe cap se face dezlegarea păcatelor, pe cap ne ungem cu ulei sfințit la Sfântul Maslu, pe cap primim taina cununiei dar și taina hirotoniei și tot creștetul este pecetluit cu Sfântul și Marele Mir la taina Mirungerii, și tuns la Taina Sfântului Botez.

Din acestea înțelegem clar că Dumnezeu ne-a pregătit special să poată ține legătura cu noi. Prin ochi vedem cele create de El: „minunate sunt lucrurile Tale, Doamnel!“ (Psalmi 138, 14); prin urechi ne chemă să-i auzim glasul și porunca: „Adame, unde ești?“ (Facerea 3, 9), ne caută permanent când rătăcim și nu-L vedem, Îi provocăm îngrijorare când nu suntem aproape de El. Când suntem buni, știe unde suntem: „Ce este omul că-ți amintești de el...?“ (Psalmi 8, 4). Dumnezeu ne pune întrebări la care trebuie să răspundem, prin cuvântul nostru. Astfel buzele și gâtul nostru plin de coarde vocale trebuie să substituie toate instrumentele muzicale din lume, pentru a-L lauda permanent, „pururea lauda Lui în gura mea“ (Psalmi 33, 1). „Cânta-voi Domnului în viața mea, cânta-voi Dumnezeului meu până ce voi fi...“ (Psalmi 103, 34). Este foarte clar că nu gura este cea care laudă, ci sufletul din noi se exprimă prin puterea cuvântătoare cu ajutorul acestui organ. Altfel, toate făpturile au gură, care e mijlocul de hrănire, nu de comunicare. Singur omul este cel care are permanentă nevoie de comunicare cu Dumnezeu și semenii. De aceea în tot ceea ce acumulăm, bune sau rele, simțim nevoia de comunicare. Prin rugăciune comunicăm, prin cântare comunicăm, prin plâns comunicăm, prin vorbire comunicăm.

La toate acestea, Dumnezeu a pus o „barieră“ către iubire – conștiința. Dincolo de conștiință sunt bucuria și iubirea nesfârșită a lui Dumnezeu. De dincolo de conștiință începe învierea noastră, care are rădăcină în învierea lui Hristos. Începe învierea trupului din păcat, învierea sufletului

și învierea simțurilor. Ajuns la această măsură, Sfântul Apostol Pavel zice: „nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine...” (Galateni 2, 20). Pocăința începe de la păcatele mari, sfârșește cu păcatele mici și se desăvârșește cu descoperirea conștiinței. Dincolo de frica de Dumnezeu începe desăvârșirea. „Frica Domnului îndepărtează păcatele, și la cine petrece, de la acela abate mânia” (Eclesiasticul 1, 20). „Frica de Dumnezeu este începutul înțelepciunii” (Pilde 9, 20), însă dragostea este cea care aduce desăvârșirea. Deci pentru înviere trebuie să pregătim conștiința și s-o convingem că vrem să ajungem chiar dincolo de ea. „De ce căutați pe cel viu cu cei morți? Nu este aici” (Luca 24, 5). „S-a suit în lumina cea pururea fiitoare unde nu este umbră de schimbare” (Slujba Învierii). „Cel ce faci pe îngerii Tăi duhuri și pe slugile Tale pară de foc” (Psalmi 103, 5). „Foc am venit să arunc pe pământ și cât aș vrea să fie acum aprins!” (Luca 12, 49). Acesta este focul inimii curate în nesfârșitul ei dor de Dumnezeu.

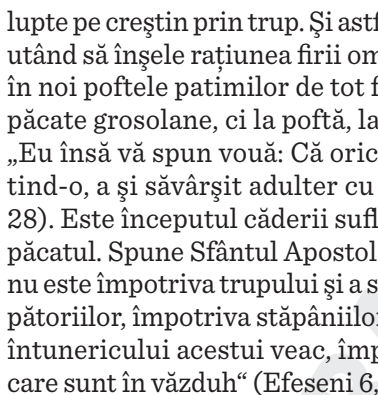

© EDI
EVANGHEL

Păstorul Cel Bun și biruința Lui asupra diavolului

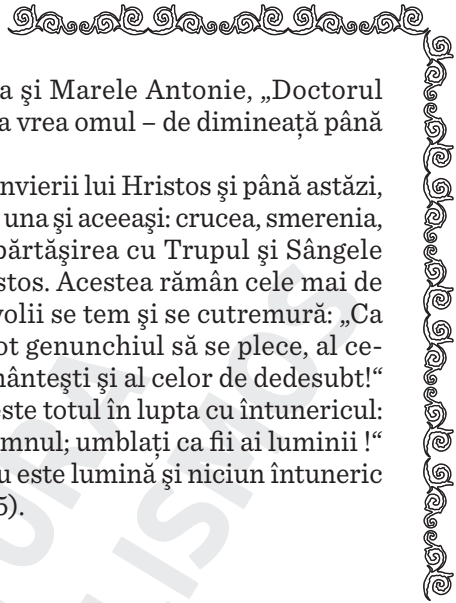

rin Cruce și Înviere Iisus Hristos ne-a izbăvit din robia morții și a diavolului. Dar, odată izbăviți și dezlegați de acest blestem al morții veșnice, ne-a crescut și responsabilitatea de apărare prin propria noastră voință, ca a unora înzestrați cu liberul arbitru: „Dacă vrea cineva să vină după Mine“ (Matei 16, 24), de ispitele diavolului care este gata permanent spre a ne ispiti; de aceea avem îndemnul scris: „Neîncetat vă rugați“ (I Tesaloniceni 5, 17) și „Privegheați și vă rugați să nu cădeți în ispită“ (Marcu 14, 38). Pe de altă parte, învățătura filocalică a Sfinților Părinți (numiți și „neptici“ sau „trezvitori“, adică îndemnători și practicantși ai nevoițelor ascetice) ne spune că diavolul se dezlănțuie cu toată forța întunericului „căutând pe cine să înghită“; când silința noastră în rugăciune nu împlinește măsura izbândeii – avem armă de temut Cinstita Cruce: „Doamne, armă asupra diavolului Crucea Ta ai dat-o nouă!“ (Slujba Utreniei, Glasul 8). A purta crucea în suflet, în inimă, în minte, în voință înseamnă a fi cu Hristos: „Însemnatu-s-a peste noi lumina feței Tale, Doamne“ (Psalmi 4, 6). Crucea ne pecetluiește prin botez și luptă: „Fă-l, Doamne, vrednic ostaș până la sfârșit“ (din slujba Sfântului Botez). Aici vedem clar că puterile întunericului pândesc sufletul să-l îngenuncheze: „Mulți sunt cei ce se luptă cu noi de la înălțime“ (Psalmi 55, 2). Dar când rugăciunea biruie puterile întunericului la nivel inteligibil și prin paza minții și trezvia atenției, satana nu se lasă învins, el urmează să-l

lupte pe creștin prin trup. Și astfel ispitește imaginația, căutând să înșele rațiunea firii omenești, pentru a dezlănțui în noi poftele patimilor de tot felul. Nu ne referim aici la păcate grosolane, ci la poftă, la gând, la întinarea minții: „Eu însă vă spun vouă: Că oricine se uită la femeie, pof-tind-o, a și săvârșit adulter cu ea în inima lui“ (Matei 5, 28). Este începutul căderii sufletești – învoirea poftei cu păcatul. Spune Sfântul Apostol Pavel: „Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduh“ (Efeseni 6, 12).

Diavolul are curse nenumărate, neștiute și necunoscute, de aceea (în rugăciunea „Tatăl nostru“) ne rugăm Tatălui să nu ne părăsească nici măcar o clipă harul Duhului Sfânt, „să nu ne ducă în ispită“ (Matei 6, 13) voința noastră slabă, și de aceea cerem de la Dumnezeu: „Și ne izbăvește de cel viclean“ (Matei 6, 13). De aceea este condamnabilă cunoașterea fără Dumnezeu, deoarece cădem prin minte ca oarecând Adam la Pomul Cunoaștinței binelui și răului – dacă nu strigăm permanent către Dumnezeu: „Pururea lauda Lui în gura mea“ (Psalmi 33, 1). Dar Păstorul Cel Bun Iisus Hristos, văzând căderea și nimicnicia voinței noastre: „Duhul este osârduitor dar trupul este neputincios“ (Matei 26, 41) – ne-a dăruit pe lângă arma Crucii („Iar mie, să nu-mi fie a mă lauda, decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume!“ Galateni 6, 14) și Cinstitul Trup și Scumpul Său Sânge, ca să-L mâncăm și să-L bem pentru izbăvire, curățire, sfințire, pentru întărire și biruință. A spus Domnul Hristos: „De Mă iubiți, păziți poruncile Mele“ (Ioan 14, 15). Dar același text al Sfintei Evanghelii ne arată „că Păstorul cel bun Își pune viața pentru oile Sale“ (Ioan 10, 11). Hristos Și-a dat (pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire) propriul Său Trup și Sânge, pentru ca diavolul să nu mai poată niciodată birui asupra sufletului

omului. Tocmai de aceea și Marele Antonie, „Doctorul Egiptului“, spunea: „De va vrea omul – de dimineață până seara se va mântui!“.

Din noaptea sfântă a Învierii lui Hristos și până astăzi, calea mântuirii este sigur una și aceeași: crucea, smerenia, jertfa, rugăciunea și împărtășirea cu Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos. Acestea rămân cele mai de temut arme, de care diavolii se tem și se cutremură: „Ca întru Numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt!“ (Filipeni 2, 10). Hristos este totul în lupta cu întunericul: „sunteți lumină întru Domnul; umblați ca fii ai luminii!“ (Efeseni 5, 8), „Dumnezeu este lumină și niciun întuneric nu este întru El“ (Ioan 1, 5).

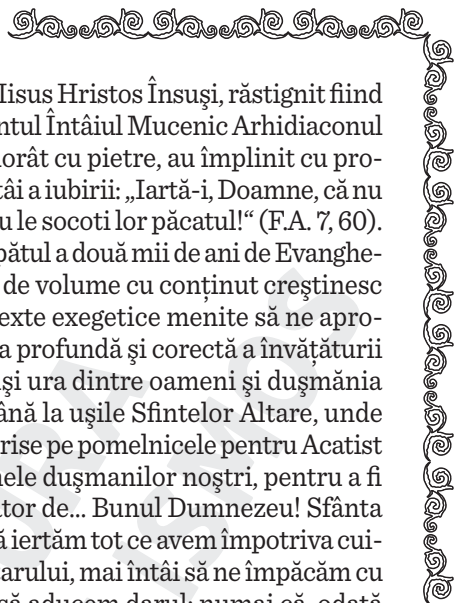
© EDITURA
EVANGHELIS

Inima între dragoste și ură

ntr-unul din volumele bogate în învățături de suflet folositoare ale Filocaliei, Sfântul Isaac Sirul ne îndeamnă ca ori de câte ori nu putem stabili precis care ar trebui să fie măsura unui lucru bun să păstrăm acest cuvânt: „Către tine să ai inimă de judecător, iar către aproapele inimă de mamă!”. Psalmistul David spune iarăși că „de cele ce greșiți în inimile voastre, să vă cățiți!” (Ps. 4, 4); și iarăși: „mâni-ați-vă, dar nu greșiți!” (Ps. 4, 4). „Să nu apună soarele întru mânia voastră!” (Ef. 4, 26) strigă Apostolul neamurilor, pentru că „ajunge zilei răutatea ei!” (Mt 6, 34).

Toate aceste citate nu sunt altceva decât fundamentarea creștină a faptului că Dumnezeu ne vrea veșnic în iubire. Iubirea veșnică a lui Dumnezeu se concretizează în aceea că noi primim mereu iertare și dezlegare de păcatele noastre: „N-am venit să judec și să pierd lumea, ci s-o mântuiesc!” (In 12,47). În lumea noastră cotidiană, atât ura dintre semeni cât și dragostea între creștini au devenit piatră de poticnire! Toți oamenii sunt de acord că religia creștină ortodoxă este întemeiată pe porunca iubirii lui Dumnezeu, dar și a aproapelui; la aceasta ne obligă textul Noului Testament: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși!” (Mt 19, 19). „Aproapele” nu este caracterizat nici de neam, nici de vreun grad de rudenie, nici de interes, nu aduce vreun câștig special, nici nu prezintă vreun motiv pentru a fi iubit cu o altă măsură decât măsura iubirii însăși: „Iubiți pe cei ce vă urăsc, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă fac rău!” (Mt. 5,44). Aceasta este porunca demolatoare a zidurilor de piatră din inima omului. Aceasta este piatra de poticnire pentru mulți care s-au crezut ai lui Hristos dar nu s-au învrednicit a-i vedea fața sau a gusta din dulceața Împărăției

mult râvnite. Mântuitorul Iisus Hristos Însuși, răstignit fiind pe Cruce, ca de altfel și Sfântul Întâiul Mucenic Arhidiaconul Ștefan atunci când era omorât cu pietre, au împlinit cu propria pildă porunca de căpătâi a iubirii: „Iartă-i, Doamne, că nu știi ce faci!“ (Lc. 23, 34), „nu le socoti lor păcatul!“ (F.A. 7, 60). Numai că, din păcate, la capătul a două mii de ani de Evanghelie și creștinism, după mii de volume cu conținut creștinesc și în ciuda a milioane de texte exegetice menite să ne apropie mai mult de înțelegerea profundă și corectă a învățaturii Fiului lui Dumnezeu, totuși ura dintre oameni și dușmănia dintre creștini au ajuns până la ușile Sfintelor Altare, unde mulți dintre noi aducem scrise pe pomelnicele pentru Acatist sau Sfânta Liturghie, numele dușmanilor noștri, pentru a fi pedepsiți aspru și necruțător de... Bunul Dumnezeu! Sfânta Evanghelie ne îndeamnă să iertăm tot ce avem împotriva cui-va, să lăsăm darul la ușa altarului, mai întâi să ne împăcăm cu pârâșul pe cale, abia apoi să aducem darul; numai că, odată cu darul, noi aducem și ura din inimile noastre (încercând, de s-ar putea, să o revărsăm chiar înlăuntrul Sfântului Altar), cerând lui Dumnezeu dreptate pentru nedreptățile noastre, denaturând astfel cuprinsul Rugăciunii Domnești, „Tatăl nostru“, după adaptarea la forma vieții noastre: „Fie, Doamne, voia mea, să nu mai fie voia Ta!“.

E foarte adevărat – avem motive grave și cât se poate de serioase să urâm, să dușmănim, să ținem minte răul! Vă dați seama? Ne-a fost atinsă mândria, ne-a fost atins orgoliul, nu am fost luați în seamă la adevărata noastră valoare! Oare cum să ne coborâm noi pe noi înșine la nivelul iertării și al uitării răului? Una ca asta o fi bună – dar doar pentru cei simpli, lipsiți de sens „superior“ și de valoare „autentică“ în societatea „creștină“ în care trăim! În ziua de azi cei care hotărăsc ei înșiși cui i se cade a fi miluit și cine nu merită să i se facă dreptate sunt „textierii“ și „cunoscătorii“ Legii Sfintelor Scripturi; zice David Prorocul: „Muiatu-s-au cuvintele lor mai mult decât untdelemnul, dar ele sunt săgeți“ (Ps. 54, 24); și iarăși: „Cu buzele lor binecuvântau, dar cu inima blestemau!“ (Ps. 61, 4). De altfel, Sfânta Evanghelie confirmă: „omul se cunoaște după

fapte ca pomul după roade“ (Mt. 5, 17-18). Comparația rămâne universal valabilă, indiferent că suntem sau nu creștini, pentru că: „Din prisosul inimii grăiește gura“ (Mt 12, 34), iar „omul rău scoate cele rele din vistieria inimii sale, pe când omul bun scoate cele bune“ (Lc. 6, 45).

Am relatat acestea pentru a înțelege cu toții că „de nu vom ierta celor ce ne greșesc nouă, nici Dumnezeu nu va ierta păcatele noastre“ (Mt. 6, 15). Sfânta Scriptură: „Faceți oamenilor ceea ce vreți să vă facă ei vouă!“ (Mt. 7,12). Primești iubire la iubire și rău când faci rău. De aceea Dumnezeu ne-a dat măsura iertării: „nu de șapte ori, ci de șaptezeci de ori câte șapte!“ (Mt. 8, 21-22) – altfel spus, infinită trebuie să fie iertarea semenilor noștri, tot așa cum nemărginite sunt iertarea, milostivirea și iubirea lui Dumnezeu.

De câte ori căutăm să aflăm măsura iubirii în Sfintele Scripturi, să ne aducem aminte de cuvintele Mitropolitului Antonie al Ardealului: „De câte ori am judecat pe cineva pentru o pricină, ca să nu greșesc, am cântărit situația totdeauna prin prisma propriului meu «eu»: dacă aș fi fost eu în locul celui osândit – ce mi-aș fi dorit de la cel ce osândește greșea-lă? Desigur, întotdeauna am oferit iertarea, pentru că a ierta înseamnă a iubi și a te asemăna cu Dumnezeu!“ . Îndumnezeirea este și scopul vieții noastre creștine înseși, pentru care nutrim permanent dorul după unirea cu Dumnezeu. Inima se dovedește a fi deopotrivă împărăție a vieții și a morții, sau locul cel mai adânc al iubirii și al urii: „Ce cugetați cele rele în inimile voastre?“ (Mt. 9, 4).

Deprimarea sufletească

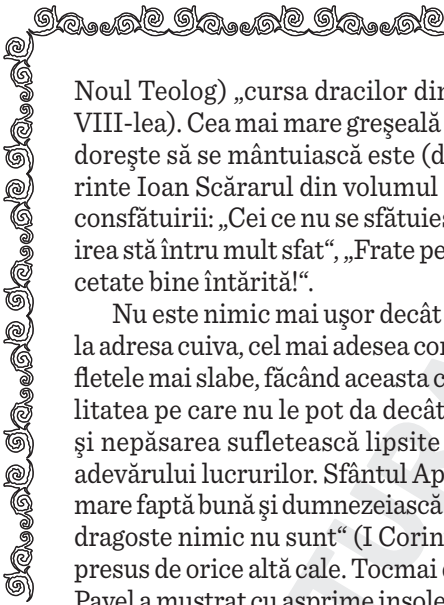
„S-a subțiat ca pânza de păianjen sufletul meu!” (Psalmul 38, 15)

n tot cuprinsul (aproape de necuprins de mintea unui singur om) al literaturii ascetice duhovnicești scrise de Sfinții Părinți ai Răsăritului creștin, întâlnim de nenumărate ori referiri la adresa a ceea ce psihologia modernă și contemporană au numit „deprimare”. Bătrânii nevoitori, vechi de zilele petrecute în aspra singurătate a pustiei și numiți cu evlavie de ucenici și de popor „stareți”, au vorbit de fiecare dată despre primejdia delăsării duhovnicești ca despre unul dintre cei mai mari și înverșunați vrăjmași ai mântuirii sufletului.

Cel dintâi om al cărui suflet a simțit din plin mușcătura dureroasă a colților deprimării a fost strămoșul Adam însuși; iar cauza acestei răniri n-a fost alta decât propria lui neascultare de bunătatea lui Dumnezeu. Spre deosebire de căderea lui Adam, căderea îngerului – răzvrătirea lui Lucifer – a avut principală motivație mândria. A dorit să fie Dumnezeu (adică să-I ia locul Acestuia, să șadă el pe Tronul Slavei) dar nu în Duhul Sfânt, ci fără lucrarea Lui. Ca urmare, de-a lungul istoriei care a urmat veac după veac, nenumărați luptători și nevoitori ai virtuții creștine au trecut prin focul și sabia ispitei celei mai cumplite – înălțarea minții sau, altfel numită, trufașa cugetare a părerii de sine (mulți pierzându-se cu totul pe cale) – oameni care au voit să ajungă la cerul Domnului prin forțele proprii, fără ajutorul Lui, și care s-au procopsit cu ceea ce Sfinții au numit „căderea în sus”, îmbolnăvindându-se de „angelism” și ajungând (precum deplânge Sfântul Simeon

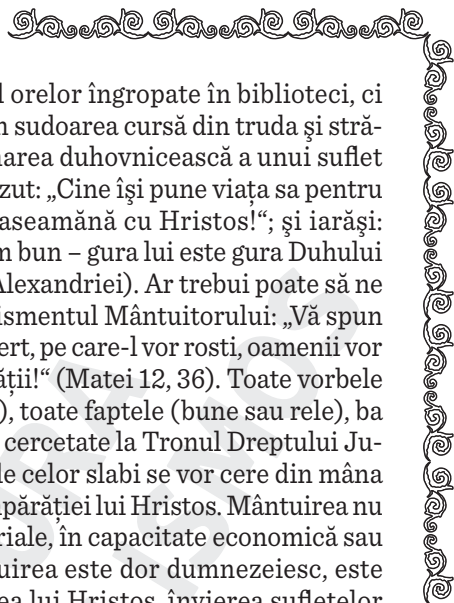

Noul Teolog) „cursa dracilor din iad“, Filocalia, volumul al VIII-lea). Cea mai mare greșeală pe care o poate face cel care dorește să se mântuiască este (după cuvântul Sfântului Părinte Ioan Scărarul din volumul al IX-lea al Filocaliei) lipsa consfătuirii: „Cei ce nu se sfătuiesc cad ca frunzele“, „Mântuirea stă întru mult sfat“, „Frate pe frate întărindu-se sunt ca o cetate bine întărită!“.

Nu este nimic mai ușor decât să formulezi sentințe ostile la adresa cuiva, cel mai adesea complet distructive pentru sufletele mai slabe, făcând aceasta cu ușurătatea și iresponsabilitatea pe care nu le pot da decât nelucrarea duhovnicească și nepăsarea sufletească lipsite total de orice cunoștință a adevărului lucrurilor. Sfântul Apostol Pavel arată că cea mai mare faptă bună și dumnezeiască este dragostea: „Dacă nu am dragoste nimic nu sunt“ (I Corinteni 13, 2); singura cale mai presus de orice altă cale. Tocmai de aceea tot Sfântul Apostol Pavel a muștrat cu asprime insolențele și ieșirile pătimășe ale creștinilor de ieri și de azi, care iubesc mai mult ura, invidia, grăirea de rău, defăimarea și răzbunările. Apoi i-a înfierat și pe așa-zișii povățuitori care caută a îndrepta credința și conduita altora după „dreptarul“ propriei lor nepăsări: „Voi, cei tari, purtați neputința celor slabi și așa veți împlini Legea lui Hristos“ (Romani 15, 1), – deci „nu pizmuindu-vă și urându-vă unii pe alții“. Spune Domnul Hristos: „Poruncă nouă vă dau vouă: Să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul. Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții“ (Ioan 13, 34-35). Iată așadar măsura duhovnicească la care ar trebui să aspire societatea de astăzi, sfredelită și mărunțită de pornirile urii și uciderii sufletești a aproapelui, a celor de lângă noi.

Din păcate, în lumea de astăzi cei mai mulți dintre noi viețuim cu impresia falsă că autosuficiența și mulțumirea de sine în care ne complacem sunt destul de spiritualizate doar pentru faptul că bisericile par pline, iar rafturile librăriilor gem sub mulțimea cărților folositoare de suflet. Numai că trăirea Adevărului-Hristos nu se prea poate măsura sau

contabiliza după numărul orelor îngropate în biblioteci, ci în dragostea revărsată și în sudoarea cursă din truda și strădania depuse pentru formarea duhovnicească a unui suflet mai mult sau mai puțin căzut: „Cine își pune viața sa pentru aproapele său – acela se aseamănă cu Hristos!"; și iarăși: „Cine face din omul rău om bun – gura lui este gura Duhului Sfânt!“ (Sfântul Chiril al Alexandriei). Ar trebui poate să ne amintim mai des de avertismentul Mântuitorului: „Vă spun că pentru orice cuvânt deșert, pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecății!“ (Matei 12, 36). Toate vorbele (cugetate sau nechibzuite), toate faptele (bune sau rele), ba chiar și gândurile ne vor fi cercetate la Tronul Dreptului Judecător. Mai mult, sufletele celor slabi se vor cere din mâna cunoscătorilor tainelor Împărăției lui Hristos. Mântuirea nu se măsoară în valori materiale, în capacitate economică sau dominație politică, mântuirea este dor dumnezeiesc, este adevărul absolut – Învierea lui Hristos, învierea sufletelor noastre, și aceasta pentru că avem drept rost pe pământ agonia Duhului Sfânt, scopul vieții creștine.

Stă scris de veacuri în „Patericul“ părinților îmbunătățiți – că „la vremea de apoi dragostea multora se va răci“ iar diavolul va bate război cumplit creștinilor, mai mult ca la început – și aceasta deoarece creștinii viețuiesc în nepăsare față de cele sfinte, drept pentru care Dumnezeu va îngădui asupra lor ispite îngrozitoare și doar „cel ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui!“ . Oricine poate cădea, fie creștin simplu, fie om duhovnicesc. Dar dacă avem trăire curată și autentică în Dumnezeu, fapta iubirii acoperă greșeala fratelui, precum făcea avva Ammona Nitriotelul în pustie cu ucenicii săi. „Purtați-vă sarcinile unii altora și așa veți împlini legea lui Hristos!“ (Galateni 6, 2). „Diavolul umblă ca un leu căutând pe cine să înghită!“ (I Petru 5, 8). De aceea, „cel căruia i se pare că stă neclintit să ia seama să nu cadă!“ (I Corinteni 10, 12), iar „cel căzut să-și aducă aminte de unde a căzut și să se ridice!“ (Apocalipsă 2, 5).

Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos în colindele tradiționale românești

e două mii de ani Sfânta Biserică împletește dogma ortodoxă a mântuirii noastre cu folclorul tradițional al colindelor. Atmosfera aceasta duhovnicească insuflă un plus de voință în lucrarea de mântuire a sufletului. Nașterea Mântuitorului nu este un motiv de distracție, ci un motiv de bucurie și de meditație launtrică. Prin cântecul devenit rugăciune, omul Îl laudă pe Creatorul său, Care i-a arătat zoriile mântuirii: „Hristos Se Naște, slăviți-L, Hristos Se naște, întâmpinați-L!“ (Troparul Praznicului Nașterii Domnului).

Când Tatăl Cel Ceresc a ales-O pe Fecioara Maria să fie mamă Fiului Său și să-L nască pe Hristos, Duhul Sfânt, umbrind-O, a sfințit-O desăvârșit: „Scaun de heruvimi Fecioara... Fecioara astăzi pe Cel mai presus de fire-L naște“ (Condacul Praznicului Nașterii Domnului) – lucru mai presus de mintea omenească și mai presus decât tot cuvântul cel ritoricesc: „Fecioara va lua în pântece și va naște fiu“ (Isaia 7, 14). Dar toate acestea au o plasare în istoria cronologică a umanității. Cezar Augustul face recensământ, Irod taie pruncii (pentru a da siguranță tronului!), păstorii cântă, steaua stă deasupra Betleemului, Îngerii coboară peste Fiul Omului, magii aduc daruri Marelui Împărat, a Cărui împărăție nu este din lumea aceasta. Dar și elementul pământesc își are locul său în actul mântuirii – în care omenescul și firescul se împletesc cu taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută. Ieslea, dobitoacele, casa plină până la refuz cu oaspeții bogați ai lui Crăciun, bătrânul Iosif îngrijorat, frica

pentru viața Pruncului amenințată de nebunia lui Irod, ploaia, frigul, scutecele, legănelul – tot acest ansamblu contemplat spiritual și cântat de către Sfinții Îngeri pentru Pruncul-Împărat al Cerului este alcătuit în fond din elemente de normalitate, care fac dovada marelui Eveniment al Nașterii după trup a Domnului, aflat în centrul tuturor sărbătorilor de la venirea iernii.

Toate acestea sunt cântate în colinde, care de fapt îndeplinesc același rol ca și picturile din biserică – sunt graiul lin și blând al credinței populare ce izvorăște din inimile curate ale credincioșilor noștri. Nu se cântă pentru a împlini o tradiție, se cântă pentru a trezvi mintea și inima spre măreția și adâncimea tainei mântuirii noastre. „Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt“ (Matei 1, 20). De aceea îngerii cântă împăcarea cerului cu pământul: „Slavă întru cei de sus și pe pământ pace între oameni bunăvoire“ (Luca 2, 14). Iată ce cere Hristos: inimă caldă, curată, săracă, smerită – ca ieslea Nașterii Sale, să poată să Se încălzească înlăuntrul nostru de iarna necredinței ce bântuie prin lumea de azi și dintotdeauna, limitând sărbătoarea Nașterii Domnului la distracție, mâncare și băutură, transformând împărăția lui Dumnezeu în consumism biologic și social, uitându-se că sângele și carnea nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu: „Pizmuiri, ucideri, beții, chefuri și cele asemenea acestora, pe care vi le spun dinainte, precum dinainte v-am și spus, că cei ce fac unele ca acestea nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu“ (Galateni 5, 21). Uităm că Nașterea este prilejul de unire cu Dumnezeu – în primul rând prin Euharistie, prin rugăciune, prin milă, jertfă și iubirea semenilor noștri: „Între oameni bunăvoire!“ (Luca 2, 14).

Hristos Se naște – și noi ne naștem!

osife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt“ (Matei 1, 20). Aceasta este legitimitatea sfântă a acestui slăvit praznic de mântuire a lumii, prin „Cel Unul Născut“, „Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii, și din Fecioara Maria S-a făcut om, pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire“ (Simbolul Credinței). Așadar, toate cele ce s-au întâmplat la Betleem acum mai bine de două mii de ani sunt pline de sensul tainic al mântuirii lumii, recuperat acum după ceea ce constituise o simplă biruință temporară a diavolului asupra protopărinților neamului omenesc, Adam și Eva, care încercaseră a dobândi desăvârșirea lui Dumnezeu – dar fără Dumnezeu: „Dar Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din el vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul“ (Facerea 3, 5).

Paginile Filocaliilor sunt pline de exegeze patristice în care este desconspirată viclenia diavolului asupra regelui Creației, „omul“, care la sfatul amăgitorului a pierdut viața veșnică precum și trăirea spirituală a Raiului, dobândind în schimb moartea sufletească, condiționările spațio-temporale și suferința, durerea și stricăciunea: „În Adam toți mor“ (I Corinteni 15, 22), de aceea: „Că de vreme ce printr-un om a venit moartea, tot printr-un om și învierea morților“ (I Corinteni 15, 21). Spune Pilat: „Iată Omul!“ (Ioan 19, 5) – iată emblema mântuirii voastre, iată Împăratul vostru, Care nu-i din lumea aceasta! Zice Sfântul Atanasie: „Hristos a luat chip de rob să-l facă pe om împărat la starea cea dintâi“. De aceea a primit Hristos nașterea din Fecioară, scutece, frig,

lipsă de cele materiale și asupriri de la om – ca noi să avem mântuire! Dreptul Simeon la Templu profetește: „Acesta este spre căderea și ridicarea multora“, iar Sfântul Sofronie Patriarhul Ierusalimului cântă: „Lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului tău Israel“. Importul de Lege din cărțile Vechiului Testament întru desăvârșirea Legii prin har și iubire sunt confirmarea lucrării lui Iisus în lume cântată de îngeri și vestită de proroci în cărțile lor: „Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau prorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc“ (Matei 5, 17). „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!“ (Luca 2, 14).

Dar la toate acestea se adaugă puterea Duhului Sfânt și dragostea lui Dumnezeu Tatăl, Care „voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină!“ (I Timotei 2, 4). Iar noi, sărăcuții, am transformat Taina Nașterii într-o cină mare, la care uneori intrăm fără haine de nuntă, inconstienți de măreția sărbătorii, limitând totul la un simplu belșug material și culinar, uitând că ospățul credinței înseamnă unirea permanentă cu Hristos în taina rugăciunii și a Euharistiei. Nu degeaba Regele Psalmist David vestește: „Că întru păcate m-am zămislit și întru fără-delegi m-a născut, maica mea“ (Psalmi 50, 6). Din păcate, prea adesea rămânem limitați la vasul cel de lut și călătorim pe calea vieții în uitare, lene și nepăsare, uitând desăvârșit de Calea Jertfei și a Crucii. E adevărat, Hristos Se naște în peștera Betleemului – dar și tainic în inimile noastre, născându-ne la viața duhovnicească pe cerul Bisericii, înscriind noi nume în sinaxarele Sfinților și în Cartea Vieții la Tronul Celui Preaînalt: „vă bucurați că numele voastre sunt scrise în ceruri“ (Luca 10, 20).

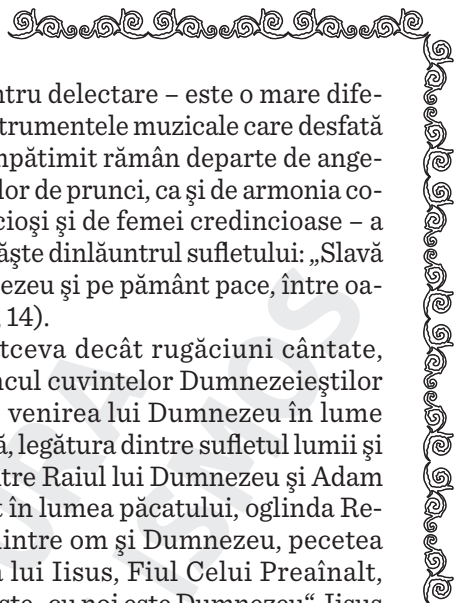
„Noi cântăm și colindăm!”

„Ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a dat mie? Paharul mântuirii voi lua și numele Domnului voi chema.” (Psalmi 115, 3-4)

ăudați și cântați și vă bucurați! – iată sinteza nenumăratelor cuvinte de laudă aduse lui Dumnezeu prin varietatea colindelor care circulă în spațiul ortodox și în viața societății noastre creștinești contemporane. Numai că, asemeni oricărui lucru care trece prin raționamentul uman, și colindele noastre străvechi trec astăzi prin filtrul mai multor judecăți (de multe ori pur imaginare!) ale minții omenеști căzute în robia înșelăciunii păcatului. Temeiul ființial al acestor colinde (de două mii de ani păstrate în tezaurul tradiției noastre ortodoxe românești) este dat de Persoana Pruncului Iisus, de Persoana Fecioarei Mari și de faptul minunat al Nașterii Lui din preacuratele Ei sânghiuri. Îngerii și steaua, magii și păstorii, regele Irod și ieslea cea din Betleem – toate acestea constituie decorul unei scenografii a mântuirii neamului omenesc.

Din păcate, pentru lumea modernă (marcată de consumismul exacerb și irațional), sacralul colindelor de altădată s-a alterat, devenind profan. Frumusețea inegalabilă și de neînlocuit a armoniei vocilor tinerești unite în colind a fost pervertită până la genul de „colinde-manea“, ce nu mai au nicio legătură cu spiritualitatea autentică, colindele devenind marfă ieftină și de proastă calitate, muzică de petrecere sau ingredient adecvat atmosferei de sărbători. De la frumusețea spirituală a colindului sfânt tradițional la

„muzica-de-Crăciun“ pentru delectare – este o mare diferență! Pe de altă parte, instrumentele muzicale care desfată urechea ascultătorului împătimit rămân departe de angelicul neprefăcut al glasurilor de prunci, ca și de armonia corurilor de bărbați credincioși și de femei credincioase – a căror linie melodică izvorăște dinlăuntru sufletului: „Slavă întru cei de Sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!“ (Luca 2, 14).

Colindele nu sunt altceva decât rugăciuni cântate, muzica de taină din adâncul cuvintelor Dumnezeieștilor Scripturi, dogmă despre venirea lui Dumnezeu în lume pentru mântuirea noastră, legătura dintre sufletul lumii și Duhul lui Dumnezeu, dintre Raiul lui Dumnezeu și Adam cel căzut din el și pierdut în lumea păcatului, oglinda Revelației Divine, puntea dintre om și Dumnezeu, pecetea împăcării prin Nașterea lui Iisus, Fiul Celui Preaînalt, Emanuel – care se tâlcuiește „cu noi este Dumnezeu“. Iisus este Mântuitorul lumii! Colindele sunt Sfânta Scriptură cântată pentru omul simplu credincios (chiar și de ar fi el neștiutor de carte) care poartă în ele Adevărul revelat din Ceruri prin Duhul Sfânt. Poartă profețiile prorocilor celor de demult care L-au văzut cu ochii minții pe Iisus venind în lume ca să îl mântuiască pe om.

Nașterea Pruncului Sfânt rămâne în ea însăși o Taină de adâncime de necuprins cu mintea, pe care nici îngerii nu au putut-o pricepe: „Taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută!“ (Cântările Octoihului, glas 4). Esența acestui slăvit praznic împărătesc este miezul creștinătății însăși, căci fără Iisus mântuire lumii nu este: „Fără de Mine nu puteți face nimic!“ (Ioan 15, 5). Cuvintele de taină ale bătrânului Simeon la Templu sunt limpezi pentru toate veacurile creștine: „Acesta este pus spre căderea și ridicarea multora din Israel“ (Luca 2, 34). Pentru că de la Nașterea lui Iisus încoace noi rămânem veșnic sub Adevăr și Dreptate, suntem colindători și la propriu și la figurat, căci colindăm cântând și rugându-ne pe la casele creștine, dar și colindăm permanent (sufletește, intelectual, moral, existențial) în căutarea

lui Iisus întru împlinirea poruncilor Lui, pentru a descoperi Împărăția lui Dumnezeu cea dinlăuntru nostru.

Nașterea Cea mai presus de fire a Pruncului Iisus este răsăritul cunoașterii voii lui Dumnezeu pentru umanitate și dovedește neîndoielnic faptul că Dumnezeu a arătat din totdeauna iubire către om, a arătat compasiune, a arătat dragoste și dor, făcându-i omului iarăși chemarea cea către Rai. De aceea Hristos este Răsăritul Cel de Sus, Soarele Dreptății, Lumina cunoștinței, Reperul fundamental și Calea umanității întregi spre mântuire, spre Împărăția lui Dumnezeu. Așadar, pentru a cânta cu vrednicie colindele Vestirii Celei Bune a Nașterii Fiului lui Dumnezeu, ne sunt de trebuință curăția Fecioarei, râvna magilor, nerăutatea păstorilor, slujirea îngerilor – și mai presus de toate sfințenia: smerenia Pruncului Iisus. Ca să putem cânta colinde trebuie să fim pregătiți sufletește pentru a purta pe buze cuvintele dumnezeiești, să ne curățim inima și simțirile, să ne primenim cugetul și sufletul, să redevenim inocenți asemeni pruncilor; să avem dor de Dumnezeu și de cer. Pentru că altfel, sătui și mândri, întinați și nepăsători, nu facem altceva decât să luăm Numele lui Dumnezeu în deșert. Și astfel să ne trezim auzind întrebarea Domnului Dumnezeu, mai înainte grăită prin Duhul Sfânt în Psalmul Regelui David Profetul: „De ce iei așezământul de lege al Meu pe buzele tale, când cu cel tâlhar și desfrânat partea ta puneai? Ai crezut că Voi fi asemenea ție!” (Psalmi 49, 17).

An nou, drum nou

ată, au trecut deja mai bine de două mii de ani de când, într-o peșteră smerită din Betleemul Iudeii, S-a născut Iisus, Hristosul Domnului Dumnezeu, spre mântuirea tuturor oamenilor. De atunci încoace, Biserica Sa, pe Care a câștigat-O cu scump Sângele Său, cinstește venirea unui nou an calendaristic prin data de întâi ianuarie, pentru a marca duhovnicește cumpăna vremii din curgerea timpului. Și aceasta pentru că se poate primi de aici, spre învățatură și înțelepciune, o semnificație specială cu caracter atât moral-spiritual, cât și trupesc și social.

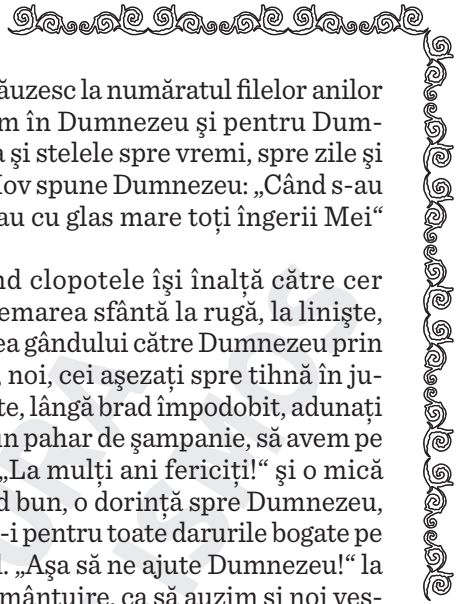
Începutul fiecărui an nou este binecuvântat prin Prăznuirea Dumnezeiesc-Împărătească a Tăierii Împrejur după trup a Mântuitorului Iisus Hristos, la opt zile după Naștere, când primește Numele – precum stă scris în Sfintele Scripturi: „Și când s-au împlinit opt zile, ca să-L taie împrejur, I-au pus numele Iisus, cum a fost numit de înger, mai înainte de a se zămisli în pântece“ (Lc. 2, 21). Respectarea acestui Legământ prin duritatea necruțătoare a acțiunii directe a cuțitului făcut din piatră asupra trupului omului prin mâna arhierelui slujitor la Templu – se încheie tocmai prin smerenia de negrăit a Mântuitorului-Prunc, Care primește asupra Sa împlinirea acestui ritual, tocmai pentru a-l înlocui cu duhovniceasca tăiere-împrejur a mândriei dinlăuntrul inimii, a înălțării minții, precum și a trufiei simțurilor. De altfel, este tocmai ceea ce sublinia în sublimul său discurs mucenicesc Sfântul Arhidiacon Întâiul Mucenic Ștefan: „Voi, cei tari în cerbice și netăiați împrejur la inimă și la urechi, voi pururea stați împotriva Duhului Sfânt, precum părinții voștri, așa și voi!“ (Fapte

7, 51). Apostolul-mucenic nu uitase cuvintele Fiului lui Dumnezeu – „Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau prorociei; n-am venit să stric, ci să împlinesc“ (Mt. 5, 17), avertisment prin care suntem încredințați de faptul că Duhul Legii celei Noi lucrează la împlinirea și desăvârșirea Legii celei Vechi. Trupeasca tăiere-împrejur a Domnului totodată adeverește faptul că Nașterea Sa nu este o legendă pioasă fără acoperire, ci un fapt real, înregistrat oficial în Registrul Stării Civile al vremii de atunci, petrecut în timpul domniei lui Cezar Augustus, în ieslea păstorească din peștera de la Betleem, precum faptul că Dumnezeu Cel viu S-a întrupat și S-a jertfit pe Sine încă din pruncie pentru mântuirea noastră. Spun Sfinții Părinți că doar o singură picătură de Sânge Dumnezeiesc ar fi de ajuns pentru a mântui toată lumea din robia păcatelor ei, pe care le-ar șterge fără urmă. Așadar, atunci și astfel s-a sfințit Prestolul Vechiului Legământ, prin curgerea dumnezeiescului sânge din trupul tăiat împrejur al Pruncului Sfânt, arătând în chip tainic că va veni și vremea când păcatele oamenilor se vor spăla și se vor dezlega cu Sângele lui Hristos, Sângele Mielului despre care ne vestește Evanghelia, dar deopotrivă și Apocalipsa: „Beți dintru acesta toți, că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor“ (Mt. 26, 27-28).

Am pomenit despre acestea toate pentru a înțelege limpede și deplin întreita slujire (de Profet, de Arhiereu și de Împărat) a Mântuitorului, asumată și începută încă de la sânul Preacuratei Fecioare Maria, atunci când, Prunc fiind ținut în brațele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a primit cu noblețe atât închinarea adusă de către magii veniți tocmai din Persia, cât și jertfa lor de aur, smirnă și tămâie.

Acest nou început de an este fără nicio îndoială un foarte potrivit prilej de meditație duhovnicească, de cugetare responsabilă la cele ce ar trebui să lucrăm pentru mântuirea sufletului nostru prin întâlnirea cu Hristos, Împăratul timpului. Desigur, se cuvine a mulțumi lui Dumnezeu pentru toată zidirea mâinilor Sale, dar poate mai ales pentru

astrele cerești care ne călăuzesc la numărul filelor anilor și clipelor pe care le trăim în Dumnezeu și pentru Dumnezeu, Cel Ce a făcut luna și stelele spre vremi, spre zile și spre ani. Iar în cartea lui Iov spune Dumnezeu: „Când s-au făcut stelele laudatu-M-au cu glas mare toți îngerii Mei“ (Iov 38, 7).

La miezul nopții, când clopotele își înalță către cer deasupra pământului chemarea sfântă la rugă, la liniște, la meditație, la îndreptarea gândului către Dumnezeu prin puterea Sfintei Liturghii, noi, cei așezați spre tihnă în jurul meselor pline de bucate, lângă brad împodobit, adunați împreună cu cei dragi la un pahar de șampanie, să avem pe buze odată cu urarea de „La mulți ani fericiți!“ și o mică sfântă rugăciune, un gând bun, o dorință spre Dumnezeu, cu smerenie mulțumindu-i pentru toate darurile bogate pe care le-am primit de la El. „Așa să ne ajute Dumnezeu!“ la toată fapta cea bună și la mântuire, ca să auzim și noi veșnicul cuvânt al Dreptului Judecător Iisus Hristos: „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii!“ (Mt. 25, 34).

© EVANGH

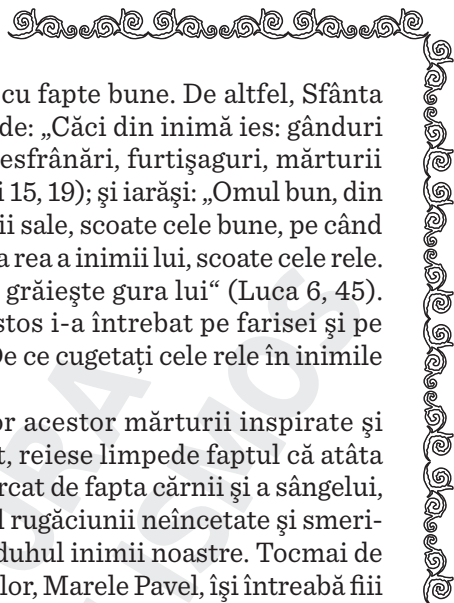
Hristos din inimă curată

*„Fericiți cei curați cu inima, că
acea vor vedea pe Dumnezeu.”
(Matei 5, 8)*

upă cum se poate lesne constata (fie și numai la o simplă lectură fugară a Filocaliei), în orice prezentare (a oricărui Sfânt Părinte) a lucrării rugăciunii lui Iisus cel mai adesea se pomenește despre curățirea inimii de patimi și despre unirea ei cu Hristos Cel Înviat. De altfel, încă de acum trei mii de ani Regele Profet David recunoștea (inspirat fiind de Duhul Sfânt) necesitatea curățirii lăuntrice – ca efect însă nu al vredniciei omului, ci a îndurării Celui Sfânt față de omul căzut: „Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, și Duh drept înnoiește întru cele dinlăuntru ale mele” (Psalmi 50, 11). „Fără de Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5) – ne-a avertizat Mântuitorul Iisus Hristos Însuși.

Îndemnul și izbânda în împlinirea lucrării lăuntrice duhovnicești apar în sufletul omului ca dar dumnezeiesc, de aceea nu oricine se va încumeta în practicarea „Rugăciunii lui Iisus” o va și săvârși sau desăvârși. Sfântul Isaac Sirul spune că la rugăciunea curată a inimii ajunge doar unul din zece mii care se silesc. Pentru că etapa curățirii inimii începe de la treapta cea mai de jos a stării sufletești, anume cea a păcătuirii prin poftă și prin gând. De aceea, cel dintâi aspect în lucrarea de curățire personală (deopotrivă sufletească și trupească) este „treapta făptuirii morale” – adică schimbarea păcatelor cu virtuțile opuse

acestora, a faptelor rele cu fapte bune. De altfel, Sfânta Evanghelie spune limpede: „Căci din inimă ies: gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, furtişaguri, mărturii mincinoase, hule“ (Matei 15, 19); și iarăși: „Omul bun, din vistieria cea bună a inimii sale, scoate cele bune, pe când omul rău, din vistieria cea rea a inimii lui, scoate cele rele. Căci din prisosul inimii grăiește gura lui“ (Luca 6, 45). Însuși Mântuitorul Hristos i-a întrebat pe farisei și pe cărturarii Legii Vechi: „De ce cugetați cele rele în inimile voastre?“ (Matei 9, 4).

Din cuprinsul tuturor acestor mărturii inspirate și adevărate în Duhul Sfânt, reiese limpede faptul că atâta timp cât trupul este încărcat de fapta cărnii și a sângelui, Duhul Cel Bun și Sfânt al rugăciunii neîncetate și smerite nu împărățește în văzduhul inimii noastre. Tocmai de aceea Apostolul neamurilor, Marele Pavel, își întreabă fiii duhovnicești: „Nu știți, oare, că nedreptii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu?“ (I Corinteni 6, 9). Așadar, nu se referă doar la Împărăția cea din Slava cerurilor, ci și la lăuntru sufletului nostru: „Împărăția lui Dumnezeu este în lăuntru vostru!“ (Luca 17, 21). Pe astfel de temeieri, toată Sfânta Tradiție a Bisericii a hotărnicit calea despătimirii în hotarele postului și rugăciunii, ale ascezei și misticii – căci înfrânarea are puterea de a tăia pofta, iar rugăciunea este cea care curăță mintea. Căci sufletul omenesc are nevoie de luminare, întunecat fiind din păcate și orbit prin patimi. A zis-o Hristos: „Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții“ (Ioan 8, 12). Această iluminare este un dar de care se folosesc și de care se învrednicesc cei aleși – precum arată Sfinții Părinți –, cei care cu adevărat se silesc a-l dobândi. De altfel, „Viețile Sfinților“ și „Patericele“ pline cu chipuri de cuvioși îmbunătățiți în har ne oferă din belșug priveliștea minunată a celor vorbitori cu Dumnezeu, a celor vindecători de boli, a celor izgonitori de duhuri necurate, a celor împlânzitori și cunoscători ai graiurilor

necuvântătoarelor, precum și a celor cărora firea și stihiele li se supun deplin – toți aceștia și toate acestea adevărind lumii întregi că Adam cel de dinainte de cădere era prin firea sa în sfântă legătură cu toată zidirea („dintru început bună foarte și curată“), precum și cu Ziditorul Însuși, Dumnezeu Cel în Treime slăvit și închinat: „Toți sunteți Dumnezei și fii ai Celui Preaînalt“ (Psalmi 81, 6).

Împlinirea acestui îndemn de a ne sfinți și îndumnezei (adresat nouă, tuturor oamenilor) începe din inimă și sfârșește în inimă. Casa sufletului este și trebuie să fie și casa lui Dumnezeu. Numai că „Fiul Omului nu are unde să-Și plece capul“ (Matei 8, 20). precum oarecând în Betleem, din pricina nepăsării fiecăruia dintre noi față de mântuirea sufletului.

© EDITURA
EVANGHELIS

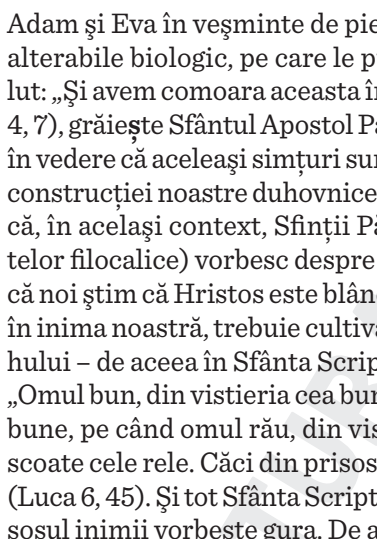
Patimi și virtuți

ântuitorul Iisus Hristos spune în Sfânta Evanghelie că există o singură cale de mântuire: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața“ (Ioan 14, 6). „De Mă iubiți, păziți poruncile Mele“ (Ioan 14, 15). „Învățați de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre“ (Matei 11, 29). Păcatul te face rob, adevărul te va face liber. Iată câteva repere evanghelice în care se evidențiază directa legătură dintre Creator și creatura Sa, dintre Dumnezeu cerului și om – numit și regele creației.

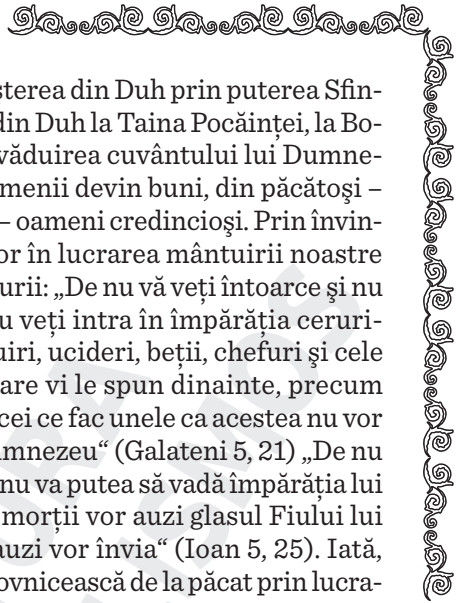
Întocmirea ființei omenesti cunoaște o structură triplă. Sufletul omenesc, potrivit învățăturilor patristice, are trei părți. Cea dintâi este partea inteligibilă și cuvântătoare, prin care ne construim gândit drumul spre Dumnezeu sau spre iad, după liberul nostru arbitru – așa cum consemnează Sfântul Apostol Pavel în Epistole: „Căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârșesc“ (Romani 7, 19). Aici intervine și faptul că, după căderea adamică, noi (purtătorii de trup) am suferit o stricăciune, ne-am alterat prin înfășurarea în veșmântul biologic al celor cinci simțuri, care conglăsuiesc cu puterile sufletului și lucrează neamestecate cu acestea: „Căci duhul este osârduitor, dar trupul neputincios“ (Matei 26, 41), spune în Sfânta Scriptură. De aceea Sfinții Părinți arată că simțurile biologice (alterate prin căderea din har, din starea originală paradisiacă) sunt porți ale morții sufletești: „Moartea s-a suit prin ferestrele voastre“ (Ieremia 9, 20). Iar în Cartea Facerii este confirmat faptul că, după căderea în păcatul neascultării, Dumnezeu i-a îmbrăcat pe

Adam și Eva în veșminte de piele, cu referire la simțurile alterabile biologic, pe care le purtăm în trupul nostru de lut: „Și avem comoara aceasta în vase de lut“ (II Corinteni 4, 7), grăiește Sfântul Apostol Pavel. Totodată trebuie avut în vedere că aceleași simțuri sunt legate de partea a doua a construcției noastre duhovnicești, „partea irascibilă“, adică, în același context, Sfinții Părinți (în majoritatea textelor filocalice) vorbesc despre partea mânioasă – pentru că noi știm că Hristos este blândețe și bunătate și iubirea, în inima noastră, trebuie cultivată liniștea și lucrarea Duhului – de aceea în Sfânta Scriptură stă scris ca mărturie: „Omul bun, din vistieria cea bună a inimii sale, scoate cele bune, pe când omul rău, din vistieria cea rea a inimii lui, scoate cele rele. Căci din prisosul inimii grăiește gura lui“ (Luca 6, 45). Și tot Sfânta Scriptură ne confirmă că din prisosul inimii vorbește gura. De aceea Sfântul Ioan Gură de Aur afirmă: „Sufletul tulburat este tronul diavolului“; cel mânios și minuni de ar face nu-i vrednic de fața lui Dumnezeu. Psalmistul David: „Mâniați-vă și nu greșiți, în așternuturile voastre vă căiți“ (Psalmi 4, 4). Iar ca îndreptare și lucrare se cere inimii stăpânirea de sine și cultivarea omului launtric sănătos: „Fericiți făcătorii de pace“ (Mate 5, 9). Și tot prorocul David: „Fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu este înaintea mea pururea“ (Psalmul 50, 4). De aici reiese clar faptul că nu noi putem dobândi starea de nepătimire fără osteneală în lucrarea rugăciunii și harisma Duhului Sfânt care să ne lumineze la tot lucrul bun: „Duhul Tău Cel Sfânt nu-L lua de la mine.... și cu Duh Stăpânitor mă întărește“ (Psalmul 50) – de aici se vede limpede că mila vine de la Dumnezeu, Părintele Luminilor.

Ultima parte a construcției noastre sufletești este „partea poftitoare“, care este legată de conservare și este întărită de Dumnezeu prin cuvântul Scripturii: „Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul“ (Facerea 1, 28). Dar la creșterea biologică, nașterea de fii are și creșterea

duhovnicească, adică nașterea din Duh prin puterea Sfintei Evanghelii. Nașterea din Duh la Taina Pocăinței, la Botez, la Cununie, la propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu – prin care din răi oamenii devin buni, din păcătoși – drești, din necredincioși – oameni credincioși. Prin învingerea patimilor și poftelor în lucrarea mântuirii noastre împlinim porunca Scripturii: „De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor“ (Matei 18, 3). „Pizmuiri, ucideri, beții, chefuri și cele asemenea acestora, pe care vi le spun dinainte, precum dinainte v-am și spus, că cei ce fac unele ca acestea nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu“ (Galateni 5, 21) „De nu se va naște cineva de sus, nu va putea să vadă împărăția lui Dumnezeu“ (Ioan 3, 3), „morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și cei ce vor auzi vor învia“ (Ioan 5, 25). Iată, aceasta este învierea duhovnicească de la păcat prin lucrarea virtuții, adică îndumnezeirea după har în Iisus Hristos Mântuitorul lumii: „Căci, precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia“ (I Corinteni 15, 22).

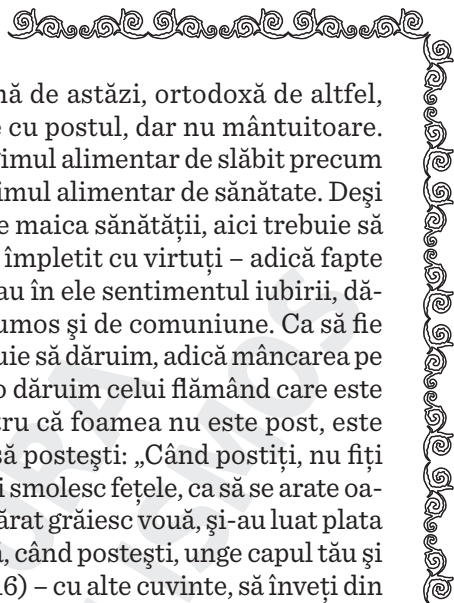

© EVANGHELIA

Postul Nașterii Domnului: bucurie, dăruire, înălțare și întâlnire cu Hristos

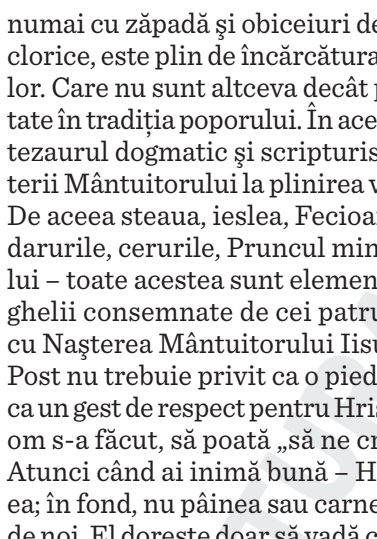

untem în plină viață duhovnicească și în același timp întâmpinăm slăvitul post al Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos, post al bucuriei și întâlnirii cu Hristos în peștera Betleemului din inima noastră. Postul ca armă a ascultării de Dumnezeu este de o vechime cu Adam în Rai, cum spunea Sfântul Ioan Gură de Aur. Tocmai de aceea nenumărați sfinți asceți au enumerat foloasele postului arătând esența spirituală a poruncii încă din Rai: „Numai din rodul pomului celui din mijlocul raiului ne-a zis Dumnezeu: „Să nu mâncați din el, nici să vă atingeți de el, ca să nu muriți!“ (Facerea 3, 3). În fapt înțelegem că lăcomia trupească în cele materiale nu duce la o cunoaștere de Dumnezeu, ci la o moarte a sufletului: „Scoate din temniță sufletul meu ca să se mărturisească Numelui Tău“ (Psalmi 141, 7). Totodată postul nu face neapărat parte din virtuți, el este mai degrabă o armă împotriva poftelor pornite din biologic sau din rațional. Sfinții din Patericul Egiptului au asemenea expresii duhovnicești: „Mulțumesc lui Dumnezeu că nu am făcut din arma postului virtute. Am băut la sete, am mâncat la foame, am dormit la oboseală, dar toate le-am făcut cu măsură“. Sfântul Vasile cel Mare spune: „Tot lucrul bun este încununat de măsură“. Iar Sfântul Apostol Pavel arată în Epistole: „Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos. Toate îmi sunt îngăduite, dar nu mă voi lăsa biruit de ceva“ (I Corinteni 6, 12).

În societatea modernă de astăzi, ortodoxă de altfel, găsim elemente comune cu postul, dar nu mântuitoare. Dietele de frumusețe, regimul alimentar de slăbit precum și sfaturile medicale, regimul alimentar de sănătate. Deși spun sfinții că postul este maica sănătății, aici trebuie să arătăm că postul trebuie împletit cu virtuți – adică fapte bune ale sufletului, care au în ele sentimentul iubirii, dăruirii, sentimentul de frumos și de comuniune. Ca să fie numit post adevărat trebuie să dăruim, adică mâncarea pe care n-o mâncăm noi să o dăruim celui flămând care este în post permanent, pentru că foamea nu este post, este lipsă și neputință – așa să postești: „Când postești, nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, și-au luat plata lor“ (Matei 6, 16), „tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală“ (Matei 6, 16) – cu alte cuvinte, să înveți din această străduință a înfrânării de la bucate (fie ele uscate, legume, semințe, fără untdelemn, sau vegetariene sau lactovegetariene). Nu felul mâncării dă virtutea, ci felul manifestării în înfrânare lângă bucatele sărace, dacă stă milostenia, iubirea, dorința de a dăru – ai învins. Ai găsit omul bun și curat din tine, lângă bucate stă și înfrânarea simțurilor, poftelor trupului și a pornirilor raționale sau irascibile: „Mâniați-vă, dar nu greșiți; de cele ce ziceți în inimile voastre, întru așternuturile voastre, vă căiți“ (Psalmi 4, 4).

Totodată cu postul trebuie să înmulțim rugăciunea, să-L cântăm, să-L lăudăm pe Dumnezeu, să-I fim gazde în suflet, în inimă, în case și în rugăciunea din minte: „Hristos Se naște slăviți-L, Hristos din ceruri întâmpinați-L, Hristos pe pământ înălțați-vă“ (Catavasiile Nașterii). De aceea în lunile noiembrie și decembrie găsim în sinaxarul calendarului ortodox, în cultul liturgic, întâlnirea cu cei mai străluciți sfinți ai bisericii, de la cuvioși la ierarhi, de la mucenici la mărturisitori și apărători ai dreptei credințe. Aerul duhovnicesc al acestui post nu este presurat

numai cu zăpadă și obiceiuri de sărbători populare și folclorice, este plin de încărcătura duhovnicească a colindelor. Care nu sunt altceva decât pericope evanghelice cântate în tradiția poporului. În aceste colinde se regăsește tot tezaurul dogmatic și scripturistic al evenimentului Nașterii Mântuitorului la plinirea vremii din Fecioara Maria. De aceea steaua, ieslea, Fecioara, îngerii, păstorii, magii, darurile, cerurile, Pruncul minunat, cetatea Ierusalimului – toate acestea sunt elemente-cadru ale Sfintei Evanghelii consemnate de cei patru Evangheliști în legătură cu Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos. De aceea acest Post nu trebuie privit ca o piedică în calea bunătăților, ci ca un gest de respect pentru Hristos Care, Dumnezeu fiind, om s-a făcut, să poată „să ne crească, să ne mântuiască“. Atunci când ai inimă bună – Hristos Însuși odihnește în ea; în fond, nu pâinea sau carnea îl depărtează pe Hristos de noi. El dorește doar să vadă chipul icoanei Sale pe icoana chipului nostru, cum spune Dogmatica: „Noi suntem chipul Său și asemănarea Sa“. De aceea, dacă El s-a născut și noi ne naștem, dacă El a postit și noi vom posti, dacă El a murit și noi vom muri cu El, dacă El a înviat și noi vom învia. Să putem cânta toți împreună cu îngerii, magii și păstorii: „Cântați Domnului tot pământul, căci cu slavă S-a preaslăvit“ (Catavasiile Nașterii), „Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara“ (Simbolul Credinței). Știind acestea toate, vom fi mai buni, mai drepecți, mai blânzi, mai smeriți, să putem posti ușor, să poată Hristos intra în sufletele noastre. Amin!

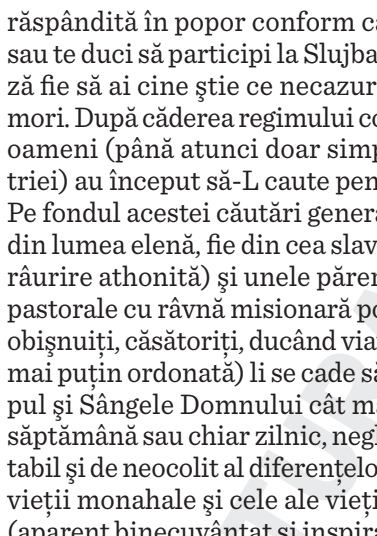

Sfânta Împărtășanie, evlavie și credință

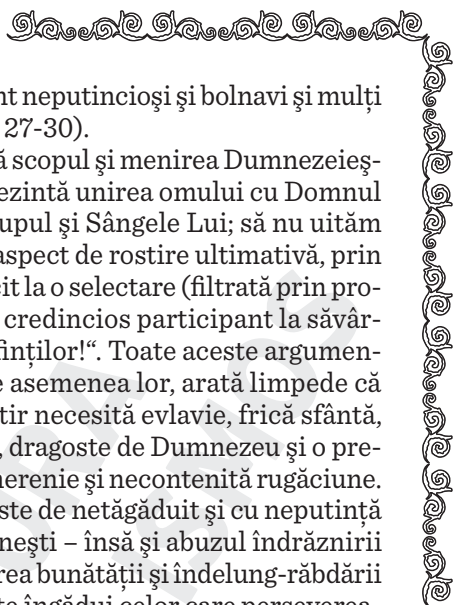

n ultima vreme s-a manifestat și în rândul credincioșilor Bisericii noastre Ortodoxe Române o dorință din ce în ce mai mare de împărtășire cât mai deasă cu Sfintele Taine, Sfânta Euharistie. Cu rădăcini ajungând până la învățătura Sfinților Părinți athoniți Neofit și Maxim Kavsokalivitul, curentul acesta al deseii împărtășiri se face astăzi tot mai simțit și în țara noastră. Forme ale lui se iviseră încă din anii '50-'60 în sânul câtorva obști monahale (cazul mănăstirii Vladimirești fiind cel mai notoriu), numai că acestea au primit un răspuns viguros din partea unui nucleu de părinți duhovnici și slujitori din Mănăstirea Sihăstria, care includea nume ca Paisie Olaru, Cleopa Ilie, Arsenie Papacioc și Antonie Plămădeală. Conform acestui răspuns, credincioșii erau sfătuiți să păstreze cu evlavie rânduiala tradițională de primire a Sfintelor Taine o dată la patruzeci de zile; celor mai râvnitori (și cu viața, nu doar cu dorința) li se recomanda împărtășirea o dată pe lună, iar în cazul credincioșilor grav bolnavi (cu afecțiuni majore) se propunea împărtășirea la trei săptămâni – sau chiar la două, în cazul bolilor de cancer sau chiar și a celor mai grave decât acestea (din păcate sau poate din lipsă de evlavie ori din insuficientă credință, aceste diagnostice dezastruoase s-au înmulțit în cea de a doua jumătate a veacului trecut și până astăzi într-o proporție înfricoșătoare, asemeni unor plăgi aduse asupra oamenilor pentru răutățile și învârtoșarea inimilor lor).

Nu de puține ori întâlnim chiar și în vremea noastră mentalitatea (am putea-o numi de-a dreptul hulitoare)

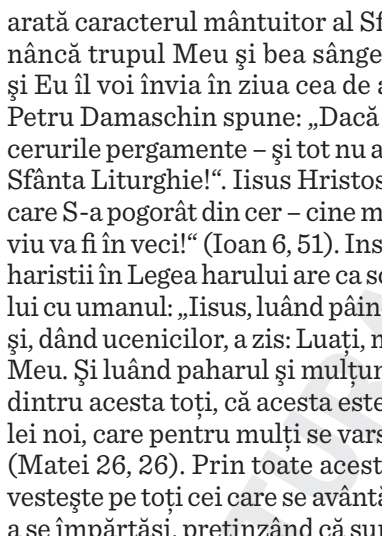
răspândită în popor conform căreia dacă te împărtășești sau te duci să participi la Slujba Sfântului Maslu – urmază fie să ai cine știe ce necazuri mari și grele, fie chiar să mori. După căderea regimului comunist ateu, tot mai mulți oameni (până atunci doar simpli cetățeni cumiți ai patriei) au început să-L caute pentru a-L afla pe Dumnezeu. Pe fondul acestei căutări generale și-au făcut apariția (fie din lumea elenă, fie din cea slavă – dar în principal sub înrâurire athonită) și unele păreri teologice sau îndemnuri pastorale cu râvnă misionară potrivit cărora și creștinilor obișnuiți, căsătoriți, ducând viață de familie (mai mult sau mai puțin ordonată) li se cade să se împărtășească cu Trupul și Sângele Domnului cât mai des, de trei-patru ori pe săptămână sau chiar zilnic, neglijându-se faptul incontestabil și de neocolit al diferențelor majore dintre rânduielile vieții monahale și cele ale vieții conjugale. Sub pretextul (aparent binecuvântat și inspirat) al sporirii duhovnicești prin întărirea evlaviei și a credincioșiei personale a creștinilor, s-a alunecat către un simplu formalism, caracterizat tocmai de neevlavia orgolioasei îndrăzniri și a deloc smeritei cutezanțe, împărtășirea din Sfântul Potir devenind o simplă obișnuință ca oricare alta, motivată insuficient prin tot felul de probleme sau problemețe, una mai mărunță și mai meschină ca alta, și fără nicio pregătire prealabilă – sau chiar trecându-se peste cuvântul părintește îndrumător al duhovnicului. Să ne amintim ce spune Sfântul Ioan Gură de Aur: „Nu cel ce se împărtășește rar sau des este de apreciat, ci cel care primește Sfintele lui Hristos Taine cu vrednicie, cu evlavie și cu credință“. De altfel, chemarea Sfintei Liturghii însăși este suficient de fermă: „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați!“. Iar Apostolul Neamurilor ne previne: „Astfel, oricine va mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de trupul și sângele Domnului. Să se cerceteze însă omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind trupul Domnului. De

aceea, mulți dintre voi sunt neputincioși și bolnavi și mulți au murit“ (I Corinteni 11, 27-30).

Este foarte adevărat că scopul și menirea Dumnezeieștii Liturghii însăși îl reprezintă unirea omului cu Domnul prin împărtășirea din Trupul și Sângele Lui; să nu uităm însă invocarea finală, cu aspect de rostire ultimativă, prin care se procedează implicit la o selectare (filtrată prin propria conștiință a fiecărui credincios participant la săvârșirea Tainei): „Sfintele-sfinților!“ . Toate aceste argumente, alături de multe altele asemenea lor, arată limpede că apropierea de Sfântul Potir necesită evlavie, frică sfântă, credință vie, fapte curate, dragoste de Dumnezeu și o pregătire bine ancorată în smerenie și neconținută rugăciune. Puterea Sfințelor Taine este de netăgăduit și cu neputință de tâlcuit în cuvinte omenești – însă și abuzul îndrăznirii la Potir poate fi blasfemia bunătății și îndelung-răbdării lui Dumnezeu. Nu se poate îngădui celor care perseverează în fumatul tutunului sau al ierburilor halucinogene, în beție, necurăție, desfrâu, ură, răutate, clevetire, ținerea de minte a răului – să se împărtășească din Potir. Cel dintâi semn al cuviincioasei pregătiri și al evlaviei nefățarnice este postirea (de trei, patru sau chiar cinci zile – fără untdelemn), citirea rugăciunilor cuprinse în Rânduiala Sfintei Împărtășiri, întocmirea (scrisă sau nu) a listei cu păcatele săvârșite, curățirea vieții personale de năravurile pătimase, de obișnuințele păcătoase și de apucăturile rele, precum și îndreptarea atitudinilor neortodoxe. E de la sine înțeles că, precum slujitorii sfințiți ai Dumnezeieștii Liturghii trebuie să se pregătească în chip potrivit pentru săvârșirea Tainei, tot așa cei care se vor împărtăși din harul ei trebuie să o facă urmând cuviincioasa rânduială. Și aceasta pentru că nu este o obligație, nu este o datorie, nu este un obicei – ci este o taină... Taina Tainelor! Este taina restaurării omului în Iisus Hristos Mântuitorul, taina îndumnezeirii noastre prin harul Duhului Sfânt Mângâietorul: „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el“ (Ioan 6, 56). În altă parte a Sfintei Scripturi ni se

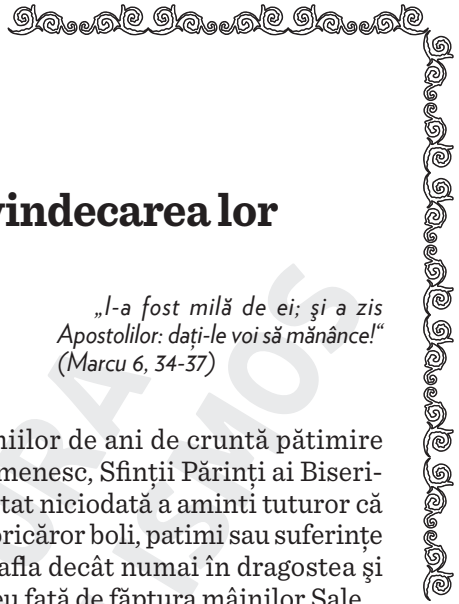

arată caracterul mântuitor al Sfintelor Taine: „Cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi“ (Ioan 6, 54). Sfântul Petru Damaschin spune: „Dacă apa mării ar fi cerneală și cerurile pergamente – și tot nu am putea scrie totul despre Sfânta Liturghie!“. Iisus Hristos: „Eu sunt Pâinea Cea vie, care S-a pogorât din cer – cine mănâncă din pâinea aceasta viu va fi în veci!“ (Ioan 6, 51). Instituirea Tainei Sfintei Euharistii în Legea harului are ca scop suprem unirea divinului cu umanul: „Iisus, luând pâine și binecuvântând, a frânt și, dând ucenicilor, a zis: Luați, mâncați, acesta este trupul Meu. Și luând paharul și mulțumind, le-a dat, zicând: Beți dintru acesta toți, că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor“ (Matei 26, 26). Prin toate acestea Mântuitorul Hristos îi vestește pe toți cei care se avântă spre Sfântul Potir pentru a se împărtăși, pretinzând că sunt adevărați ucenici ai Săi, care-L iubesc pe Dânsul, că: „Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta lui“ (Ioan 14, 21).

Acestea fiind spuse, bine este nouă a lua aminte că Dumnezeiescul Foc arde păcatele când ne împărtășim, dar îi arde și pe păcătoșii care beau sau mănâncă cu nevrednicie din Sfântul Trup și Scumpul Sânge ale Domnului. De n-ar fi așa, nici cărțile sfinte, patericele, aghiografile și apologiile n-ar fi pline de pildele celor ce se vor lipsi de mila și de dragostea lui Dumnezeu datorită nenumăratelor necuviințe în iconomisirea Sfintelor Taine în viața duhovnicească a credincioșilor: „Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită“ (Marcu 14, 38).

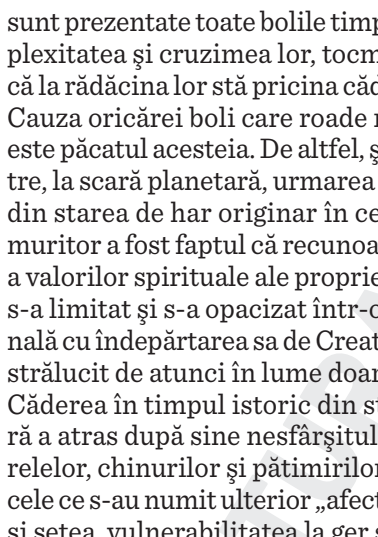
Bolile și vindecarea lor

*„I-a fost milă de ei; și a zis
Apostolilor: dați-le voi să mănânce!”
(Marcu 6, 34-37)*

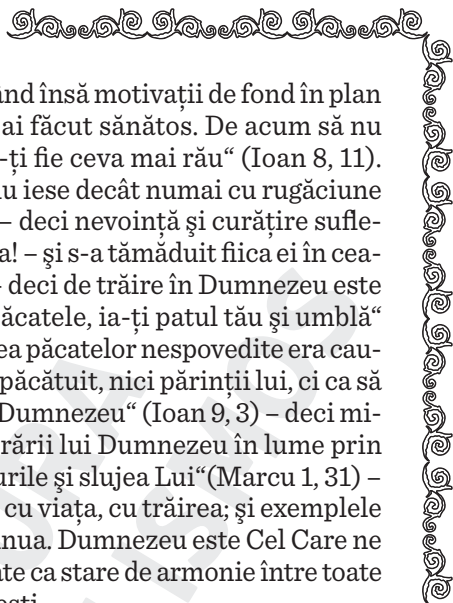
e-a lungul miilor de ani de cruntă pătimire în neamul omenesc, Sfinții Părinți ai Bisericii n-au încetat niciodată a aminti tuturor că vindecarea oricăror boli, patimi sau suferințe nu se poate afla decât numai în dragostea și milostivirea lui Dumnezeu față de făptura mâinilor Sale.

Dintre nenumăratele daruri pe care Ziditorul cerului și al pământului le-a revărsat din preaplinul vistierilor adâncului iubirii Sale nemărginite asupra omului, cel mai sfânt – și, prin aceasta, cel care ar trebui prețuit cel mai mult – este sănătatea. Fără nici cea mai mică îndoială, echilibrul desăvârșit dintre puterile trupului și cele ale sufletului pe care îl reprezintă starea de sănătate descoperă ochiului vigilent prezența fină, discretă (dar deloc lipsită prin aceasta de eficiență și valoare) a harului dumnezeiesc, a binecuvântării și bunăvoinței Celui Atotputernic. Pe parcursul celor trei ani și jumătate de activitate mesianică, Iisus Fiul lui Dumnezeu a adevărit prin mulțimea minunilor preaslăvite și a tămăduirilor nemaiîntâlnite până atunci pe care le-a săvârșit că este și rămâne Unicul Doctor al trupului și al sufletului deopotrivă, Doctorul Cel Mare: „Crezi tu că pot Eu face aceasta?” (Ioan 11, 26). Tot ceea ce a fost consemnat de către Sfinții Apostoli în cuprinsul celor patru Sfinte Evanghelii are o profundă relevanță în acest sens. Asemeni unei „Enciclopedii Medicale” sau unui „Atlas al patologiilor psihosomatice”, ne

sunt prezentate toate bolile timpului aceleuia, în toată complexitatea și cruzimea lor, tocmai pentru a putea înțelege că la rădăcina lor stă pricina căderii noastre duhovnicești. Cauza oricărei boli care roade necruțător făptura umană este păcatul acesteia. De altfel, și în ansamblul vieții terestre, la scară planetară, urmarea căderii omului primordial din starea de har original în cea de biologic stricăcios și muritor a fost faptul că recunoașterea de către omul căzut a valorilor spirituale ale propriei sale existențe în Univers s-a limitat și s-a opacizat într-o măsură direct proporțională cu îndepărtarea sa de Creatorul său. Harul sfânt a mai strălucit de atunci în lume doar prin adevărații nevoitori. Căderea în timpul istoric din starea paradisiacă originală a atras după sine nesfârșitul cortegiu nefast al tuturor relelor, chinurilor și pătimirilor care au lovit neincetat în cele ce s-au numit ulterior „afectele firii omenești”: foamea și setea, vulnerabilitatea la ger și arșiță, oboseala, boala și îmbătrânirea – toate acestea nefiind decât cele mai mici și nevinovate suferințe, în comparație cu cele care au vătămat sufletul omenesc, cum ar fi: ura, răutatea, lăcomia, zgârcenia, zavistia, invidia, pizma și multe altele asemenea lor, careucid omenescul din noi precum oarecând mândria a făcut din înger demon iar neascultarea a golit omul de har și l-a umplut de patimi.

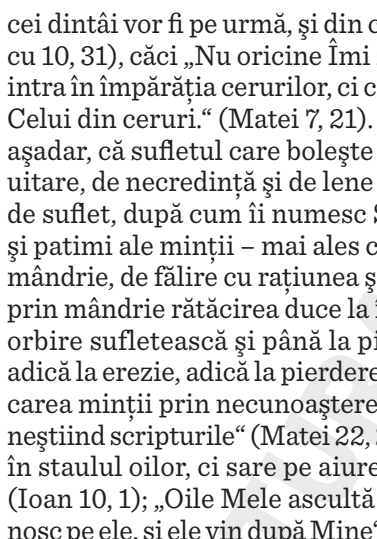
Cu alte cuvinte, rătăcirea căii celei drepte și abaterea de la adevăr este consecința imediată a întunecării minții și a pervertirii vederii duhovnicești la o viziune trupească, secularizată, înrâurită demonic, asupra rostului suprem al existenței. Dovadă stă răspunsul Mântuitorului la cererea a doi dintre ucenicii Săi: „Nu știți ce cereți!” (Marcu 10, 39). De altfel, atunci când Iisus Hristos era confruntat cu o situație-limită, de boală incurabilă a vreunei persoane, de fiecare dată diagnostica cu precizie dumnezeiască substratul duhovnicesc implicat. Orbiri, infirmități trupești, demonizări, hemoragii, cangrenări, gârboviri, epilepsii și paralizii – toate acestea sunt prezentate asemeni unui inventar monstruos și înfricoșător al bolilor care devastau

poporul de rând, toate având însă motivații de fond în plan duhovnicesc: „Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău“ (Ioan 8, 11). „Acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post“ (Matei 17, 21) – deci nevoită și curățire sufletească; „Mare e credința ta! – și s-a tămăduit fiica ei în ceasul acela“ (Matei 15, 28) – deci de trăire în Dumnezeu este nevoie; „Iertate îți sunt păcatele, ia-ți patul tău și umblă“ (Ioan 5, 8) – deci dezlegarea păcatelor nespovedite era cauza suferinței; „Nici el n-a păcătuit, nici părinții lui, ci ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu“ (Ioan 9, 3) – deci minune de preamărire a lucrării lui Dumnezeu în lume prin credință; „Au lăsat-o frigurile și slujea Lui“ (Marcu 1, 31) – deci a sluji lui Dumnezeu cu viața, cu trăirea; și exemplele de acest fel ar putea continua. Dumnezeu este Cel Care ne dăruiește starea de sănătate ca stare de armonie între toate puterile trupești și sufletești.

Vedem așadar din toate aceste pilde de viață relatate în Sfintele Evanghelii că rătăcirea de la calea lui Dumnezeu și pierderea luminii pe care o aduce cunoașterea lui Hristos sunt legate deopotrivă și de boli ale sufletului, nu doar ale trupului: „Cred, Doamne, ajută necredinței mele!“ (Marcu 9, 24); „Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău“ (Ioan 5, 14); „Prietene, cum ai intrat aici fără haină de nuntă?“ (Matei 22, 12); „Ce ai cu noi, Iisuse?“ (Luca 8, 28); „Și-L rugau pe El să nu le poruncească să meargă în adânc“ (Luca 8, 31).

Ca răspuns la toate acestea (și la multe altele asemenea lor), Mântuitorul afirmă limpede: „Pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară“ (Ioan 6, 37); „Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea“ (Ioan 3, 17). „Iisus, luând pâine și binecuvântând, a frânt și, dând ucenicilor, a zis: Luați, mâncați, acesta este trupul Meu. Și luând paharul și mulțumind, le-a dat, zicând: Beți dintru acesta toți, Că acesta este Sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor“ (Matei 26, 26-28). „Și mulți dintre

cei dintâi vor fi pe urmă, și din cei de pe urmă întâi“ (Marcu 10, 31), căci „Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri.“ (Matei 7, 21). Rezultă destul de evident, așadar, că sufletul care bolește este ucis duhovnicește de uitare, de necredință și de lene – cei trei uriași omorători de suflet, după cum îi numesc Sfinții Părinți. Există însă și patimi ale minții – mai ales cea chinuită de înălțare, de mândrie, de fâlire cu rațiunea și înalta „teologhisire“, căci prin mândrie rătăcirea duce la înșelare duhovnicească, la orbire sufletească și până la pierderea dreptei credințe, adică la erezie, adică la pierderea Duhului Sfânt și întunecarea minții prin necunoașterea Scripturilor: „Vă rătăciți neștiind scripturile“ (Matei 22, 29); „Cel ce nu intră pe ușă, în staulul oilor, ci sare pe aiurea, acela este fur și tâlhar“ (Ioan 10, 1); „Oile Mele ascultă de glasul Meu și Eu le cunosc pe ele, și ele vin după Mine“ (Ioan 10, 27); „Eu sunt ușa oilor“ (Ioan 10, 7); „Eu am venit ca lumea viață să aibă și din belșug să aibă“ (Ioan 10, 10); „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică“ (Ioan 6, 54) – iată, acesta este Medicamentul Suprem! Credința curată și adevărată, rugăciunea curată și adevărată, trupul curățit prin înfrânare și sufletul virtuos prin nevoință. Aceasta este fericirea de a cunoaște calea: „Fericiti cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu“ (Matei 5, 8).

EVANGELIUL

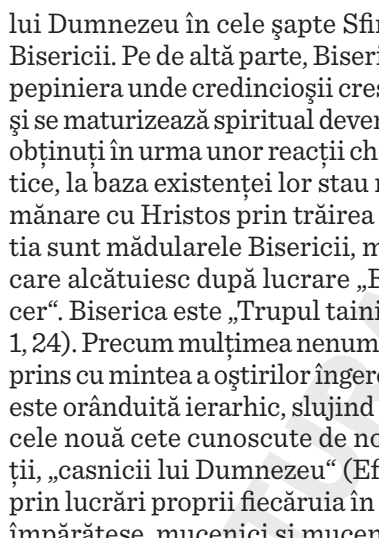
De ce ne rugăm Maicii Domnului și sfinților

*„Minunat este Dumnezeu întru Sfinții
Săi, Dumnezeul lui Israel!” (Psalmul 67, 36)*

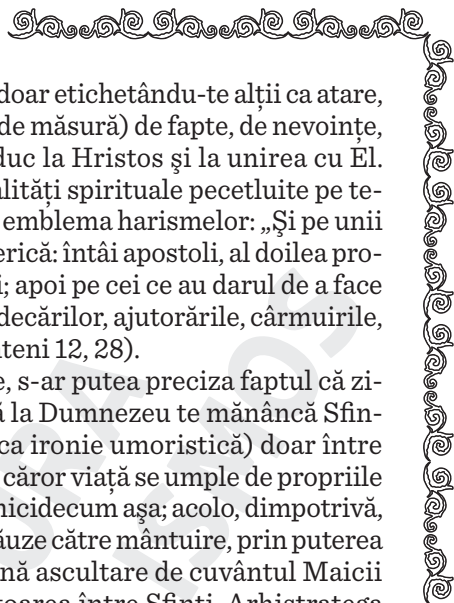

na dintre cele mai cunoscute, folosite și îndrăgite cărți de rugăciune din cultul Bisericii Ortodoxe este „Acatistierul”. Alături de acesta și împreună cu el, credincioșii dispun pentru săvârșirea Sfințelor Slujbe și de întreaga colecție a „Mineelor” – cărți care cuprind pentru fiecare lună a anului Sfintele Slujbe închinare prăznuirii liturgice zilnice a Sfinților pomeniți în Calendarul Creștin-Ortodox. Aceasta deoarece tocmai ei, Sfinții, sunt cei pe care îi cinstim, îi laudăm și îi chemăm în ajutorul nostru, ca pe unii care deja s-au făcut biruitori asupra tuturor răutăților acestui veac.

În prima sa Epistolă către Timotei, Sfântul Apostol Pavel numește Sfânta Biserică a Mântuitorului Iisus Hristos „Stâlpul și Temelia Adevărului” (I Timotei 3, 15). Creștinii mărturisesc faptul că Biserica se află atât în cer (ca Biserică Triumfătoare, formată din comuniunea dintre Sfânta Treime, Maica Fiului lui Dumnezeu, toate oștile îngerești și duhurile și sufletele dreptilor), cât și pe pământ (ca Biserică Luptătoare, reprezentată de comunitatea tuturor credincioșilor botezați în Numele Sfintei Treimi care se nevoiesc întru omorârea patimilor și dobândirea darului Duhului Sfânt). Biserica văzută este cea care deschide calea și dă puterea rugăciunii tuturor credincioșilor, dăruind harul Duhului Sfânt tuturor credincioșilor prin lucrarea

lui Dumnezeu în cele șapte Sfinte Taine aflate la temelia Bisericii. Pe de altă parte, Biserica văzută este grădina sau pepiniera unde credincioșii cresc, se întăresc, se formează și se maturizează spiritual devenind „sfinți”. Sfinții nu sunt obținuți în urma unor reacții chimice sau calcule matematice, la baza existenței lor stau nevoița și dorința de asemănare cu Hristos prin trăirea unirii mistice cu El. Aceștia sunt mădularele Bisericii, mlădițe din Vița-Hristos, și care alcătuiesc după lucrare „Biserica cea biruitoare din cer”. Biserica este „Trupul tainic al lui Hristos” (Coloseni 1, 24). Precum mulțimea nenumărată și cu neputință de cuprins cu mintea a oștirilor îngerești și duhurilor netrupești este orânduită ierarhic, slujind fiecare în rândul uneia din cele nouă cete cunoscute de noi, oamenii, tot așa și Sfinții, „casnicii lui Dumnezeu” (Efeseni 2, 19), se orânduiesc prin lucrări proprii fiecăruia în cete de ierarhi, împărați și împărătese, mucenici și mucenițe, doctori fără de arginți și femei mironosițe, cuvioși părinți și cuvioase maici, pustnici și mărturisitori, zăvorăți și temători de Dumnezeu – precum și mulți, mulți alții asemenea acestora. Toți aceștia petrec pururea în ascultare de Dumnezeu și împlinesc poruncile Lui – dintre care cele mai importante sunt cele care au menirea de a-i ajuta pe toți cei care îi cheamă în rugăciune. Tocmai de aceea vedem și descoperim din aceste minuni ale Sfinților cât de strânsă este legătura dintre oameni și Sfinți. Dumnezeu nu este egoist, nu este singuratic, nu este individualist, ci este armonie, pace, dragoste, iubire. Acesta este motivul pentru care motivația profundă a tuturor faptelor noastre trebuie să fie în acord cu atributele lui Dumnezeu: să fim noi înșine buni și milostivi, iubitori și iertători – așa cum Dumnezeu Însuși este. Altfel spus, este imperios necesar să păstrăm pururea în minte dezideratul asemănării cu Dumnezeu, fiind noi chipul icoanei Sale: „Să facem om după chipul și asemănarea Noastră” (Facerea 1, 26). Deci, nu întâmplător Sfinții se străduiesc încă din această viață pământească trecătoare să redobândească starea primordială a omului, adică inocența înțelepciunii

adamice. Nu ajungi sfânt doar etichetându-te alții ca atare, este nevoie (cu deasupra de măsură) de fapte, de nevoițe, de toate eforturile care duc la Hristos și la unirea cu El. Biserica biruitoare are calități spirituale pecetluite pe temelia Duhului Sfânt prin emblema harismelor: „Și pe unii i-a pus Dumnezeu, în Biserică: întâi apostoli, al doilea prooroci, al treilea învățători; apoi pe cei ce au darul de a face minuni; apoi darurile vindecărilor, ajutorările, cârmuirile, felurile limbilor“ (I Corinteni 12, 28).

Așadar, ca o concluzie, s-ar putea preciza faptul că zi-cătoarea populară: „Până la Dumnezeu te mănâncă Sfinții!“ ar putea fi valabilă (ca ironie umoristică) doar între oameni plini de egoism, a căror viață se umple de propriile lor răutăți. În cer nu este nicidecum așa; acolo, dimpotrivă, Sfinții sunt adevărate călăuze către mântuire, prin puterea Duhului Sfânt și în deplină ascultare de cuvântul Maicii Domnului – Întâi-Stătătoarea între Sfinți, Arhistratega oștilor îngerești, pentru că „tot poate rugăciunea Maicii spre împlânzirea Stăpânului“ (Paraclisul Maicii Domnului). Dumnezeu Se odihnește în sfatul sfinților și veghează lumea creată de El: „Doamne, Doamne, întoarce-Te dar, caută din cer și vezi și cercetează via aceasta pre care a sădit-o dreapta Ta și o desăvârșește pre ea, și pre Fiul omului pe care L-ai întărit Ție!“ (Sfânta Liturghie, cf. Psalmul 79, 15-16).

Acesta este motivul pentru care, pe lângă rugăciunea adusă Marelui Dumnezeu în Sfânta Treime slăvit, Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt (fie ca „Tatăl nostru“, fie ca „Împărate Ceresc“), pe lângă ruga de implorare a ajutorului Maicii Domnului sau de chemare a Sfinților Îngeri păzitori, adresăm neconținut rugăciuni tuturor Sfinților – prietenii și mijlocitorii noștri către Preabunul Dumnezeu. Numai că „Acatistierul“ trebuie să cuprindă între copertile sale generoase numai imne și cântări cu un profund conținut teologic – dogmatic, liturgic, eclezial, soteriologic și aghiografic – aprobate de Sfântul Sinod și de întreaga Sfântă Biserică. Nu toate „Acatistele“ (filologice, poetice

și liric-exaltate) pot fi considerate rugăciuni bine-primate la Dumnezeu. Să ne rugăm cu rugăciunile autorizate în Duhul Sfânt de puterea lui Dumnezeu, altfel riscăm să pierdem legătura cu Sfinții. Pentru că această legătură – dintre Biserica văzută, luptătoare și Biserica nevăzută, triumfătoare – se face prin puterea și harul Duhului Sfânt. Botezul este ușa Tainelor, iar apoi rugăciunea este încununată de puterea Sfintei Euharistii, momentul unic suprem în care ochii se deschid la frângerea pâinii: „Și, când a stat împreună cu ei la masă, luând El pâinea, a binecuvântat și, frângând, le-a dat lor. Și s-au deschis ochii lor și L-au cunoscut; și El s-a făcut nevăzut de ei. Și au zis unul către altul: Oare nu ardea în noi inima noastră, când ne vorbea pe cale și când ne tâlcuia Scripturile?“ (Luca 24, 30-32). În cadrul Sfintei Liturghii sunt implicate rugăciunile tuturor Sfinților – de la prima și până la ultima binecuvântare. Cea mai des întâlnită rămâne desigur rugăciunea care se face de către minte în inimă, recomandată tuturor creștinilor: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale și ale tuturor Sfinților Tăi, miluiește-mă pre mine, păcătosul!“. Ca de altfel și rugăciunile: „Toate Puterile Cerești și toți Sfinții rugați-vă lui Dumnezeu pentru noi!“, sau – „Doamne, de n-am avea pre Sfinții Tăi rugători și bunătatea Ta milostivindu-Se spre noi, cum am îndrăzni, Mântuitorule, să te slăvim pre Tine, pre Care Te laudă neîncetat Îngerii!...“ (Tropar, Rânduiala Pavcerniței Mari).

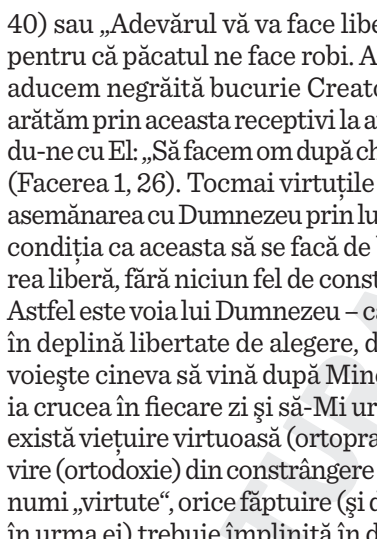

Suflet, virtute, mântuire

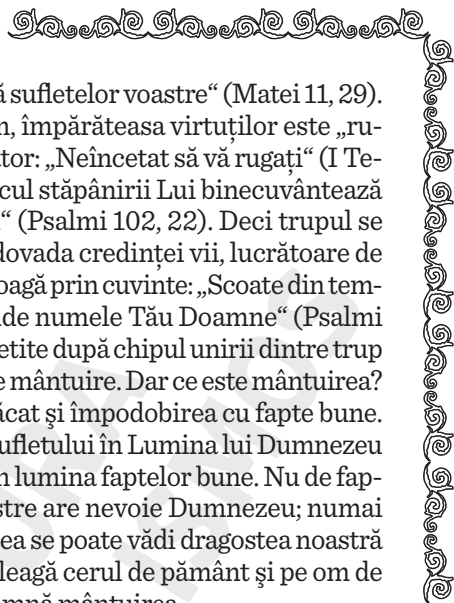
ele trei concepte teologice care alcătuiesc titlul acestui articol, deși aparent fără vreo legătură între ele, în realitatea profundă a vieții duhovnicești se dovedesc a fi indisolubil complementare și împreună-lucrătoare, deși neamestecate. Atunci când sufletul îți este împodobit cu virtuți iar viața pe care o duci este una de om cu adevărat credincios, ești un bun trăitor și lucrător al poruncilor dumnezeiești: „Aici este răbdarea sfinților, care păzesc poruncile lui Dumnezeu și credința lui Iisus“ (Apoc. 14, 12). Adus din neființă la ființă din voia lui Dumnezeu și prin Cuvântul puterii Lui, fără nicio îndoială, omul își datorează însăși existența sa cu toate ale ei bunătății divine. Împlinirea acestor datorii duhovnicești față de a-toate-Ziditorul constituie (fără putință de tăgadă) actul suprem de mărturisire a faptului că, deodată cu zămislirea noastră prin puterea Duhului Sfânt – Dătătorul de viață și cu nașterea trupească, primim și dumnezeiasca înfiere prin Taina Sfântului Botez, afundați fiind în apa sfințită plină de putere îngerească în Numele Sfintei Treimi. Cu alte cuvinte, devenim mlădițe ale viței-Hristos care, fiind îngrijite, curățite și lucrute cu pricepere, aduc roadă multă în Hristos, împlinind astfel rostul esențial al existenței noastre – preamărirea lui Dumnezeu, cunoașterea Lui și împodobirea cu fapte bune a omului sufletesc dinlăuntru nostru: „Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele“ (Ioan 15, 5).

Virtutea poate fi definită ca acea însușire morală pozitivă a omului de a discerne binele de rău și de a cultiva binele, prin săvârșirea de fapte bune atât pentru semeni cât și pentru noi înșine: „Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut“ (Matei 25,

40) sau „Adevărul vă va face liberi“ (Ioan 8, 32) – și aceasta pentru că păcatul ne face robi. Atunci când săvârșim binele aducem negrăită bucurie Creatorului nostru, pentru că ne arătăm prin aceasta receptivi la atributele divine, asemănându-ne cu El: „Să facem om după chipul și asemănarea noastră“ (Facerea 1, 26). Tocmai virtuțile sunt cele care ne conduc la asemănarea cu Dumnezeu prin lucrare duhovnicească, dar cu condiția ca aceasta să se facă de bunăvoie, adică din exersarea liberă, fără niciun fel de constrângeri, a voinței spre bine. Astfel este voia lui Dumnezeu – ca omul să dorească el însuși, în deplină libertate de alegere, din propria sa voință: „Dacă voiește cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea în fiecare zi și să-Mi urmeze Mie“ (Luca 9, 23). Nu există viețuire virtuoasă (ortopraxie) și deci nici dreaptă slăvire (ortodoxie) din constrângere sau de silă; pentru a se putea numi „virtute“, orice făptuire (și deci și însușirea care rezultă în urma ei) trebuie împlinită în deplină libertate, pur și simplu din dragoste și liberă voință. În caz contrar vorbim despre „corecție“ – concept care se referă nici mai mult nici mai puțin decât la un atac asupra voinței umane, a liberului arbitru, ceea ce desființează „virtutea“, totodată dispărând „cununa duhovnicească“ sau mântuirea însăși – și aceasta pentru că mântuirea se săvârșește tot de bună voie și din dragoste de Dumnezeu. Fiind de origine divină, chemat la înveșnicire, rațional sau cuvântător, sufletul definește de fapt omul lăuntric din noi. Icoană a Sfintei Treimi, această scânteie divină care este sufletul omenesc reprezintă darul suprem făcut nouă, oamenilor, la creație: „a făcut pe om și a suflat în fața lui suflare de viață și s-a făcut omul ființă vie“ (Facerea 2, 6).

Pământul plămădirii noastre, virgin și frământat de Dumnezeu pentru a alcătui trup omului, a fost încununat de această „suflare de viață“, născându-se astfel „omul lăuntric“ inteligentă-cuvânt-nemurire. De aceea, odată cu această alcătuire indisolubilă minunată (trup-suflet) a apărut și termenul de „virtute“. Cea mai mare virtute este „smerenia“, pe care ne-a arătat-o Iisus Hristosul Domnului Dumnezeu, așadar virtute dumnezeiască. „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit

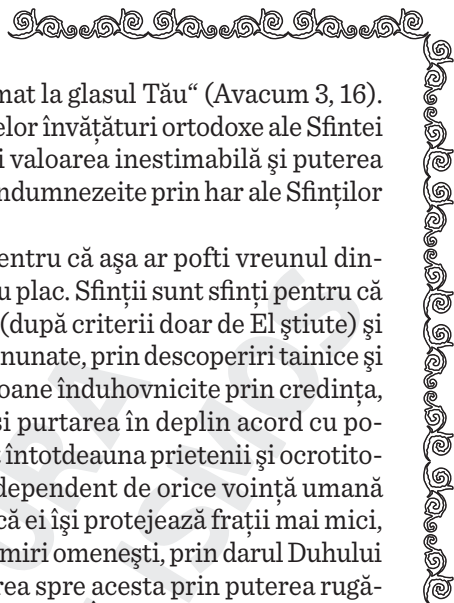
cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre“ (Matei 11, 29). În ceea ce-l privește pe om, împărăteasa virtuților este „rugăciunea“, lauda spre Creator: „Neîncetat să vă rugați“ (I Tesaloniceni 5, 17); „În tot locul stăpânirii Lui binecuvântează suflete al meu pe Domnul“ (Psalmi 102, 22). Deci trupul se roagă prin fapte, care fac dovada credinței vii, lucrătoare de fapte bune. Iar sufletul se roagă prin cuvinte: „Scoate din temniță sufletul meu ca să laude numele Tău Doamne“ (Psalmi 141, 7). Acestea două, împletite după chipul unirii dintre trup și suflet, alcătuiesc actul de mântuire. Dar ce este mântuirea? Eliberarea sufletului de păcat și împodobirea cu fapte bune. Mântuirea este primirea sufletului în Lumina lui Dumnezeu atunci când este călăuzit în lumina faptelor bune. Nu de faptele și de rugăciunile noastre are nevoie Dumnezeu; numai că doar prin unele ca acestea se poate vădi dragostea noastră față de El. Dragostea care leagă cerul de pământ și pe om de Dumnezeu – aceasta înseamnă mântuirea.

Mulți creștini vorbesc de mântuire, numai că o fac cu o înfiorătoare ușurățate, fără să realizeze însemnătatea esențială a cuvântului „mântuire“. Și aceasta pentru că mântuirea în Hristos este mai presus de starea adamică de dinainte de cădere, când omul, fiind înzestrat cu har, cu lumină, cu sfințenie, și bucurându-se de toate acestea fără a depune vreun efort pentru ele, tocmai de aceea le-a pierdut cu ușurățate supunându-se amăgirii diavolului. Tocmai de aceea starea de virtute este eliberarea sufletului de patimi, luminarea lui și redobândirea a ceea ce pierduse prin neascultare – numai că prin efort personal și strădanie de bunăvoie; aceasta dacă într-adevăr voim să fim cu Dumnezeu și să petrecem asemenea Lui. Deci mântuirea este refacerea icoanei lui Dumnezeu în omul lăuntric, sufletesc, din noi; este libera trecere în Rai, locul de origine al lui Adam. Deci mântuirea (după toți Sfinții Părinți) reprezintă întoarcerea la origini, la Dumnezeu: „Pre cel ce vine la mine nu-l voi scoate afară“ (Ioan 6, 37). „În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, până te vei întoarce în pământul din care ești luat; căci pământ ești și în pământ te vei întoarce“ (Facerea 3, 19).

Harisma sfințeniei și prietenia cu Sfinții

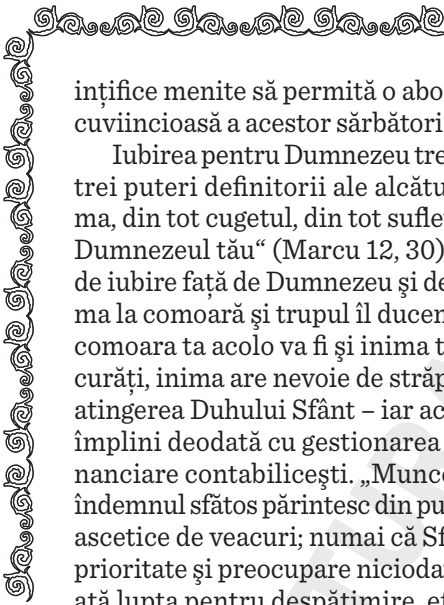

iaua de prăznuire a Sfintei Preacuvioasei mult-Milostivei Maicii noastre Parascheva a fost, încă de la aducerea pe pământul binecuvântat al Moldovei a sfințelor ei moaște, o sărbătoare a întregii suflări românești de pretutindeni. Și de aceea pomenirea cu mult fast a Sfintei Parascheva la Iași la fiecare mijloc de octombrie constituie unul dintre cele mai mari și mai iubite hramuri din România. Mulțimile nesfârșite de zeci (sau poate chiar sute) de mii de credincioși nu sunt altceva decât semnul vizibil și mărturia nezdruncinată a legăturii tainice de nesfârșit dintre Biserica luptătoare de pe pământ și Biserica triumfătoare din cer: „Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi“ (Psalmul 67, 36). Dar minunat rămâne și faptul că harisma acestor sfinte moaște îi adună pe toți credincioșii într-o bucurie negrăită și într-o lucrare lăuntrică inexplicabilă. Toate metodele științifice existente nu ar putea explica și destăinui pricina care îi mișcă pe atâția oameni, creștini de pretutindeni, unindu-i într-un singur cuget și într-o singură simțire, pentru întâlnirea cu Sfinții lui Dumnezeu. Singură ea, doar Biserica, poate tâlcui miezul viu al acestui fenomen spiritual de amploare națională, prin puterea credinței poporului și prin puterea harului Domnului. Dacă această putere lăuntrică nevăzută a credinței nu ar lucra, nici nu s-ar putea explica vreodată, în vreun fel, ce anume îi strânge pe creștini în preajma sfințelor moaște, unindu-le glasurile și inimile în cântările de slavă și mulțumire ale Sfintei Liturghii. Pe drept cuvânt putem spune că glasul tainic al Dumnezeirii răsună în inimile creștinilor, precum zice Prorocul:

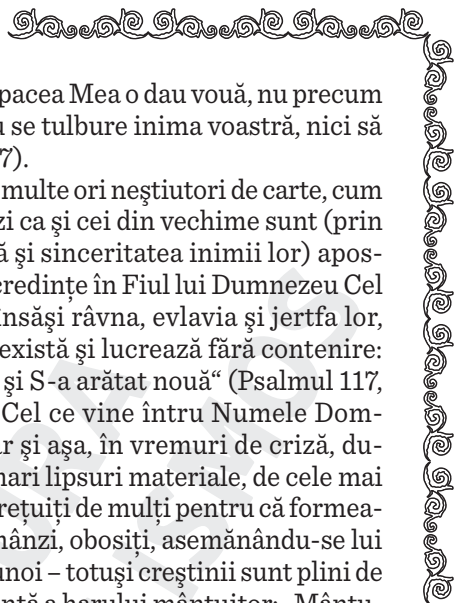
„Iaruntru meu s-a zbuciumat la glasul Tău“ (Avacum 3, 16). Doar așa, prin Duhul sfințelor învățături ortodoxe ale Sfintei Biserici, se poate presimți valoarea inestimabilă și puterea inepuizabilă a trupurilor îndumnezeite prin har ale Sfinților de pretutindeni.

Sfinții nu sunt sfinți pentru că așa ar pofti vreunul dintre oameni, după bunul său plac. Sfinții sunt sfinți pentru că Dumnezeu Însuși i-a ales (după criteriile doar de El știute) și i-a adeverit prin semne minunate, prin descoperiri tainice și încredințări ale unor persoane înduhovnicite prin credința, evlavia, viața lor morală și purtarea în deplin acord cu poruncile divine. Sfinții sunt întotdeauna prietenii și ocrotitorii noștri, indiferent și independent de orice voință umană căzută. Și aceasta pentru că ei își protejează frații mai mici, pe cei asemenea lor în pătimiri omeneste, prin darul Duhului Sfânt, chemați fiind pururea spre acesta prin puterea rugăciunilor tuturor celor credincioși. Încercarea (voluntară sau nu, tacită sau explicită, subtilă sau vădită) de desacralizare a conținutului și trăirii sărbătorilor religioase prin împletirea profanului cu sacralul, a consumismului păcătos cu dimensiunea sfințeniei, a mercantilismului cu religiosul, și care reușește uneori să dea acestor evenimente publice o tentă denaturată printr-o atmosferă de bâlci, reprezintă de fapt o consecință directă a neevlaviei și necredinței. Necredința care nu provine din altceva decât dintr-o cunoaștere insuficientă și superficială a rostului și importanței acestor sărbători duhovnicești din viața Bisericii. Cuvântul Scripturii însă – „Să nu iei în deșert Numele Domnului“ (Ieșire 20, 7), care apare consemnat în fruntea învățăturii Decalogului, vine providențial pentru a-i atenționa pertinent pe toți cei care socot că prin manifestări profane laicizate vor diminua lucrarea harică a Sfinților în viața creștinilor. Până la sfârșitul ei, lumea va sta la îndoială între bine și rău, între întuneric și lumină, între calea cea strâmtă și calea cea largă care duce la pierzare (poate că, într-un viitor mai apropiat sau mai îndepărtat, se vor realiza și performanțe tehnico-ști-

ințifice menite să permită o abordare de o manieră cât mai cuviincioasă a acestor sărbători creștine).

Iubirea pentru Dumnezeu trebuie să înmănușeze cele trei puteri definitorii ale alcătuirii umane: „din toată inima, din tot cugetul, din tot sufletul să-L iubești pe Domnul Dumnezeu tău“ (Marcu 12, 30). Pentru că nu dăm dovadă de iubire față de Dumnezeu și de sfinții Săi, dacă lăsăm inima la comoară și trupul îl ducem la Dumnezeu. „Unde este comoara ta acolo va fi și inima ta“ (Matei 6, 2). Pentru a se curăți, inima are nevoie de străpungere, de descătușare, de atingerea Duhului Sfânt – iar aceasta nu știu dacă se poate împlini deodată cu gestionarea evidențelor economico-financiare contabilicești. „Muncește și te roagă“ – așa sună îndemnul sfătos părintesc din pustiurile tuturor nevoițelor ascetice de veacuri; numai că Sfinții au avut permanent ca prioritate și preocupare niciodată abandonată sau diminuată lupta pentru despățimire, efortul de curățire a omului lăuntric – și abia apoi rucodelia sau ostenelele cele pentru grija trupului; iar aceasta pentru că se îngrijeau de mântuire, nu de căpătuire. De aceea nici nouă, creștinilor, nu ni se cade să apreciem și să râvnim la ajutorul Sfinților doar din interes de reușită materială, profesională, economică sau financiară (cum spun unii: „Daaa, mi-a ajutat Dumnezeu, m-am procopsit, mi-a ieșit afacerea, am câștigat la loterie sau la tombolă etc.“). Din întâlnirea cu un Sfânt al lui Dumnezeu, un adevărat creștin întotdeauna nu are decât de câștigat – în primul rând harul sfințeniei, binecuvântarea, liniștea sufletească și comuniunea tainică cu Dumnezeu – acestea sunt de fapt cele cu adevărat importante. Și ele îi adună pe creștini la aceste hramuri și sărbători de amploare națională – la Sfânta Parascheva de la Iași, la Sfântul Dimitrie Basarabov, la Sfântul Grigorie Decapolitul, la Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava, la Sfânta Filofteia de la Argeș, la Sfântul Calinic de la Cernica și la mulți alți Sfinți din lumea întregă. Nu banii, nu câștigul material, ci umplerea de harul Duhului Sfânt și dobândirea mult doritei împăcări duhovnicești cu sinele, cu semenii dar și cu Bunul Dumnezeu: „Luați Duh Sfânt“ (Ioan

20, 22), „Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu. Să nu se tulbure inima voastră, nici să se înfricoșeze“ (Ioan 14, 27).

Așa, simpli, și poate de multe ori neștiutori de carte, cum sunt ei – creștinii de astăzi ca și cei din vechime sunt (prin credința lor nestrămutată și sinceritatea inimii lor) apostolii și mesagerii dreptei credințe în Fiul lui Dumnezeu Cel Răstignit și Înviat. Prin însăși râvna, evlavia și jertfa lor, ei ne arată că Dumnezeu există și lucrează fără contenire: „Dumnezeu este Domnul și S-a arătat nouă“ (Psalmul 117, 27). „Bine este cuvântat Cel ce vine întru Numele Domnului“ (Ioan 12, 13). Chiar și așa, în vremuri de criză, ducându-și traiul zilnic cu mari lipsuri materiale, de cele mai multe ori poate chiar disprețuiți de mulți pentru că formează rânduri nesfârșite, flămânzi, oboșiți, asemănându-se lui Iov zăcând pe groapa de gunoi – totuși creștinii sunt plini de Dumnezeu, de bucuria sfântă a harului mântuitor: „Mântuiește, Doamne, poporul Tău și binecuvântează moștenirea ta“ (Troparul Sfintei Cruci). Indiferent de poziția socială sau intelectuală, credința nu poate fi smulsă din suflet, iar dragostea nu poate fi biruită de inconveniente materiale sau de capriciile zilei trecătoare. Nimic nu poate împiedica sau stăvili dorul și căutarea lui Dumnezeu din inimile oamenilor. Privind ceasuri întregi, așteptând cuminți și răbdători, cete nenumărate de pelerini și închinători dornici să sărute mâna sfântă, parcă timpul însuși se suspendă și totul devine doar o imensă revărsare generoasă de sfințenie și har. „Gol am ieșit din pântecul mamei mele și gol mă voi întoarce în pământ!“ (Iov 1, 21) – este un îndemn veșnic spre țelul mântuirii și al îmbogățirii în Dumnezeu. Ei, pelerinii îndelung-pătimitori, vor fi judecătorii celor ignoranți și nepăsători față de adevărata valoare spirituală a sfintelor sărbători ortodoxe, ca și ai tuturor celor care încearcă uneori să împuțineze și să slăbească (prin metode profanatoare ale sfintei cucernicii străbune), în fel și chip, evlavia, credința și jertfa sfântă a creștinilor: „Minunat este Dumnezeu întru Sfinții Săi!“ (Psalmul 67, 36).

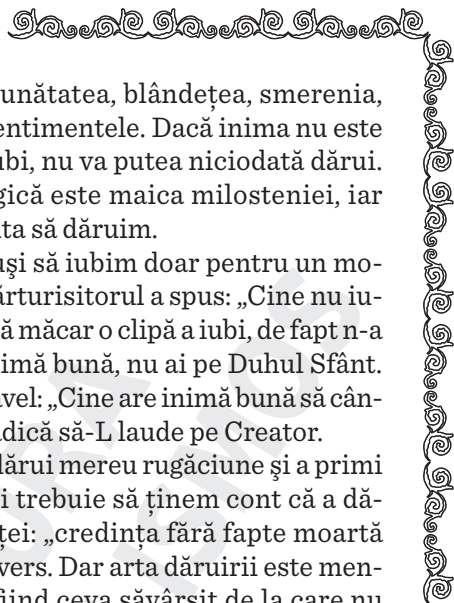
Puterea de a dărui

Suprema iubire este iubirea dumnezeiască, de a dărui oamenilor viața veșnică – „și celor din morți minte viață dăruindu-le“. (Troparul Învierii)

arul Duhului Sfânt este puterea dăruită oamenilor în lucrarea de mântuire în cele șapte Taine ale Bisericii. Darurile sunt atât materiale cât și spirituale. Darurile materiale cuprind daruri făcute din dragoste de aproapele, filantropie sau binefacere. Darurile sufletești sunt cele față de copii, rude, prieteni și persoane dragi apropiate. Darurile spirituale sunt cele care cuprind ajutorul la vreme de necaz, sfaturi, compasiune, atașament, consolare, povețe, îndemnuri și cuvinte care să aline o suferință. La darurile spirituale avem: implementarea educației sănătoase, educația intelectuală despre religie, aprofundarea credinței și educația religioasă pe termen lung care are ca scop dobândirea celui mai de preț dar – cunoașterea lui Dumnezeu.

Darul cel mai de preț oferit lui Dumnezeu de către om este inima sa: „Dă-mi, fiule, inima ta...“ (Pildele lui Solomon 23, 26). Lucru foarte greu de împlinit dacă ții-nem cont de cuvântul Mântuitorului – „vulpile au vizuini și păsările cerului cuiburi, dar Fiul Omului nu are unde să-Și plece capul“ (Matei 8, 20). La toate acestea, arta de a dărui este legată de calitățile umane care își au rădăcina în Dumnezeu, de la Care ne vine sufletul, și de aceea

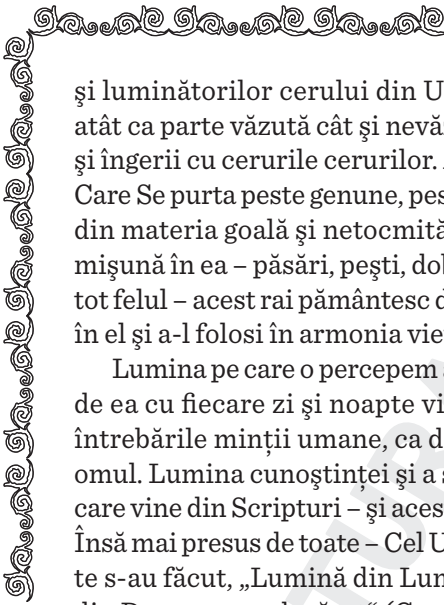

ele ne îndumnezeiesc: bunătatea, blândețea, smerenia, compasiunea, omenia, sentimentele. Dacă inima nu este înnobilită de arta de a iubi, nu va putea niciodată dăruia. Iubirea ca virtute teologică este maica milosteniei, iar milostivirea ne poate ajuta să dăruim.

Niciodată nu vom reuși să iubim doar pentru un moment. Sfântul Maxim Mărturisitorul a spus: „Cine nu iubește o clipă sau încetează măcar o clipă a iubi, de fapt n-a iubit niciodată“. Nu ai inimă bună, nu ai pe Duhul Sfânt. Spune Sfântul Apostol Pavel: „Cine are inimă bună să cânte psalmi“ (Iacov 5, 13), adică să-L laude pe Creator.

Este arta iubirii de a dăruia mereu rugăciune și a primi har, Duh. În arta dăruirii trebuie să ținem cont că a dăruia este o faptă a credinței: „credința fără fapte moartă este“ (Iacov 2, 20) – și invers. Dar arta dăruirii este menționată în Scriptură ca fiind ceva săvârșit de la care nu aștepți plata oamenilor sau slava lumii. În ascuns faci și în ascuns iei plată; pentru cele ce sunt la vedere ne luăm plata pe pământ. De aceea trebuie să nu trâmbițăm faptele noastre înaintea oamenilor. Aici catalogăm filantropia creștină ca arta de a dăruia numită milostenie, pomană sau milă creștină, cu un singur scop – ca act de binefacere. Spune Mântuitorul Hristos în Sfânta Evanghelie: „Deci, dacă voi, răi fiind, știți să dați daruri bune fiilor voștri, cu cât mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da cele bune celor care cer de la El?“ (Matei 7, 11). Dumnezeu are darul suprem care nu poate fi cântărit: „Pentru că ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea întregă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?“ (Matei 16, 26).

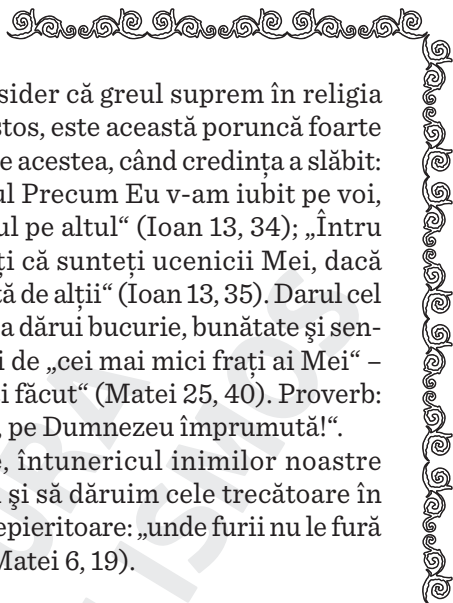
În ordinea referatului biblic, Dumnezeu ne-a dat mult mai multe daruri decât am putea noi să-L răsplătim prin a-i dăruia dragostea și iubirea noastră creștină, exprimată prin credință și rugăciune curată din inimă. Lumina necreată – cel mai mare dar, izvorul de energie a soarelui

și luminătorilor cerului din Univers, cerul și pământul atât ca parte văzută cât și nevăzută: hidrosferă, litosferă, și îngerii cu cerurile cerurilor. Apoi darul Duhului Sfânt, Care Se purta peste genune, peste ape și întuneric, făcând din materia goală și netocmită minunata lume cu tot ce mișună în ea – păsări, pești, dobitoace, ierburi și pomi de tot felul – acest rai pământesc dăruit nouă pentru a viețui în el și a-l folosi în armonia vieții pe pământ.

Lumina pe care o percepem azi în fotoni și ne bucurăm de ea cu fiecare zi și noapte vine ca un răspuns la toate întrebările minții umane, ca dar făcut regelui creației – omul. Lumina cunoștinței și a științei, lumina priceperii care vine din Scripturi – și acestea sunt daruri pentru om. Însă mai presus de toate – Cel Unul Născut, prin Care toate s-au făcut, „Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat“ (Crezul) – iată măsura darului Dumnezeiesc: „Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică“ (Ioan 3, 16).

Am consemnat toate acestea pentru a arăta că cele făcute de Dumnezeu se oglindesc în dragostea de creație. O singură floare dăruită cuiva este o picătură de Rai, de iubire Dumnezeiască. Dar toate frumusețile naturii la un loc, inclusiv aerul pe care-l respirăm și izvoarele apelor din care ne adăpăm setea biologică, ne duc cu gândul atât la „apa vieții“, darul Sfântului Botez, cât și la Euharistia Liturgică, supremul dar al iubirii divine, mâncarea Trupului și Sângelui Dumnezeiesc, lucru nemaiîntâlnit în nicio altă religie a lumii. Izvor suprem de iubire, Care pe toate le binecuvintează, Cel Bun și de oameni Iubitorul, Tatăl și Fiul și Duhul Sfânt – „pentru că toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de Sus este, pogorând de la Tine, Părintele luminilor, și Ție slavă Îți înălțăm: Tatălui și Fiului și Duhului Sfânt“ (Rugăciunea Amvonului).

Tocmai de aceea consider că greul suprem în religia iubirii, a Harului lui Hristos, este această poruncă foarte greu de îndeplinit în zilele acestea, când credința a slăbit: „Să vă iubiți unul pe altul Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul“ (Ioan 13, 34); „Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții“ (Ioan 13, 35). Darul cel mai de preț – milostenia, a dărui bucurie, bunătate și sentimente calde, a fi alături de „cei mai mici frați ai Mei“ – întru acestea „Mie Mi-ați făcut“ (Matei 25, 40). Proverb: „Cine pe aproapele ajută, pe Dumnezeu împrumută!“.

Luminează, Doamne, întunericul inimilor noastre pentru a învăța să iubim și să dăruim cele trecătoare în schimbul celor veșnice nepieritoare: „unde furii nu le fură și moliile nu le strică!“ (Matei 6, 19).

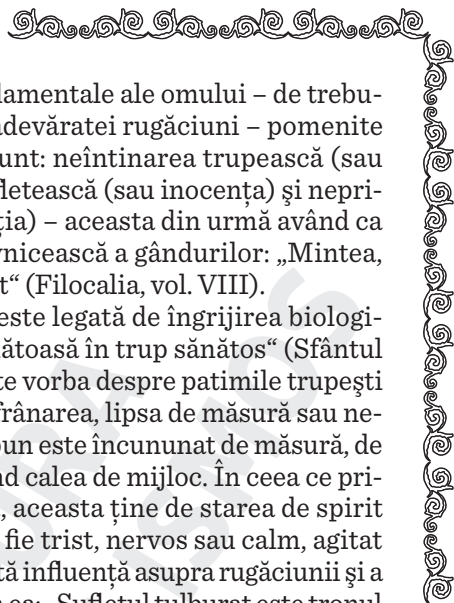
© EDITURA EVANGHELIA

Lucrarea lui Dumnezeu în rugăciune

itind în Sfintele Scripturi vom afla că lucrarea rugăciunii împlinește chiar și lucruri mai presus de fire. Oprirea soarelui din mersul său pe cer de către Dumnezeu la ruga lui Iisus Navi, ca și rugăciunea lui Iezechia săvârșită cu fața la perete, apoi toate minunile din Vechiul Testament văzute în lumina prorociilor mesianice de venire a Mântuitorului – toate sunt o dovadă în acest sens. Semnul lui Iona (care a fost înghițit de chit în mare), zămislirea minunată a Sarei – Zis-a Unul: „Iată, la anul pe vremea asta am să vin iar pe la tine și Sarra, femeia ta, va avea un fiu“ (Facerea 18, 10), a Elisabetei, a Sfintei Ana, soția lui Ioachim – și acestea sunt o adevărare neîndoielnică a puterii rugăciunii; ca să nu mai spunem de îndemnul stăruitor al Mântuitorului Iisus Hristos Care le cere direct și explicit apostolilor Săi să privegheze în rugăciune. De altfel, Sfinții Apostoli și Evangheliști consemnează faptul că El Însuși „S-a suit în munte să Se roage singur“ (Matei 14,23); și iarăși în grădina Ghetsimani, unde adesea Se ruga: „Și, ieșind, s-a dus după obicei în Muntele Măslinilor, și ucenicii l-au urmat“ (Luca 22, 39).

Am vrut să evidențiem toate acestea pentru faptul că noi creștinii, atunci când ne rugăm, o facem cu convingerea că desăvârșirea este o stare care nu ne privește pe noi, ci exclusiv pe Bunul Dumnezeu. De fapt, întreaga împreună-lucrare a minții și a inimii reprezintă propria noastră responsabilitate. Și aceasta pentru că delicatețea sufletească necesară și implicată în lucrarea rugăciunii dă acesteia înălțime, valoare și autenticitate.

Cele trei însușiri fundamentale ale omului – de trebuință pentru dobândirea adevăratei rugăciuni – pomenite de către Sfinții Părinți sunt: neîntinarea trupească (sau fecioria), nevinovăția sufletească (sau inocența) și neprihănirea minții (sau curăția) – aceasta din urmă având ca impediment lupta duhovnicească a gândurilor: „Mintea, podul dracilor către suflet“ (Filocalia, vol. VIII).

Curățenia trupească este legată de îngrijirea biologică a trupului: „Minte sănătoasă în trup sănătos“ (Sfântul Vasile cel Mare). Apoi este vorba despre patimile trupești de orice fel: lăcomia, desfrânarea, lipsa de măsură sau necumpătarea: „Tot lucrul bun este încununat de măsură, de dreapta socoteală, urmând calea de mijloc. În ceea ce privește curăția sufletească, aceasta ține de starea de spirit în care te rogi – fie vesel, fie trist, nervos sau calm, agitat sau blând – toate au directă influență asupra rugăciunii și a lucrării Duhului Sfânt din ea: „Sufletul tulburat este tronul diavolului“ (Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilii la Matei). Iar în ceea ce privește curăția minții în rugăciune, trebuie să se țină seama de o calitate specială, numită trezvie sau atenție ori paza minții. Și aceasta pentru că lipsa concentrării nu ajută rugăciunea, ci aduce răspândire și împrăștiere, iar rugăciunea făcută într-o asemenea stare se aseamănă florii rare culese împreună cu toate buruienile și ierburile la un loc, fără să-ți mai dai seama ce ai cules – spune Avva Dorotei.

Cum ar trebui să așezăm sufletul pentru o rugăciune caldă și primită de Dumnezeu? Cea dintâi condiție este aceasta: rugăciunea nu se lucrează decât pe un fond de smerenie autentică, fiind întemeiată numai pe dragostea față de Dumnezeu și de aproapele. Chiar de ne-am ruga toată viața, niciodată nu va fi ascultată de către Dumnezeu rugăciunea omului fals, prefăcut, a omului snob și duplicitar, precum zice Psalmistul: „Pe viclean urăște Domnul!“ (Ps. 5, 6); și tot în Psalmi: „Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta“ (Ps 140, 2). Fără îndoială, nu există harul Duhului Sfânt în omul dublu, nu există lucrare

în rugăciunea omului care nu este ca o oglindă în fața lui Dumnezeu.

Starea lăuntrică aduce sau depărtează pe Hristos din inima noastră: „Dă-mi, fiule, inima ta ca să-Mi fac locaș în ea”; „Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru!” (Luca 17, 21). Smerenia este virtutea cea mai înaltă, „piatra scumpă din cununa dumnezeirii” (Sfântul Isaac Sirul); abia în această stare împletită din blândețe, sfială, bunătate, compasiune, afecțiune, părere de rău pentru suferințele semenilor – Duhul Sfânt odihnește peste omul rugător. Abia atunci rugăciunea nu mai reprezintă nicidecum o obligație, ci o adevărată desfătare a sufletului, o dorință fierbinte, o simțire adâncă pe care ai vrea să o păstrezi pentru totdeauna: „În ce chip dorește cerbul izvoarele apelor așa Te dorește sufletul meu pe Tine Dumnezeule” (Ps 41, 1). Atunci când rugăciunea constituie pentru noi o datorie impusă, o obligație silnică, un canon apăsător, o responsabilitate neliniștitoare sau chiar muștrare interioară – aceasta nu mai are nicio valoare. Dumnezeu nu este contabilul stărilor noastre interioare. Spune Apostolul: „Trupul este templul Duhului Sfânt” (I Corinteni 6, 19); așadar, cine-l cinstește ia cununa, iar cine-l disprețuiește va fi pedepsit.

Dacă vrem ca întunericul din noi să fie lumină – trebuie să primim lumina cea sfântă: „Eu sunt Lumina lumii!” (Ioan 8, 12) – Cel Ce luminează pe tot omul care vine în lume: „Cuvântul era Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul, care vine în lume” (Ioan 1, 9). „Lumină este Tatăl, Lumină este Fiul, Lumină este Duhul Sfânt” – Treimea veșnică de o ființă Care străbate ființa și sufletele noastre din clipa zămislirii în pântecul mamei până la ultima clipă a suflării de viață din noi. Doar acea rugăciune va face veșnic minuni și va aduce folos semenilor, care va fi asemenea rugăciunii Sfântului Apostol Pavel și Sfântului Grigorie de Nyssa: „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine” (Galateni 2, 20).

Maica Domnului, ajută-ne!

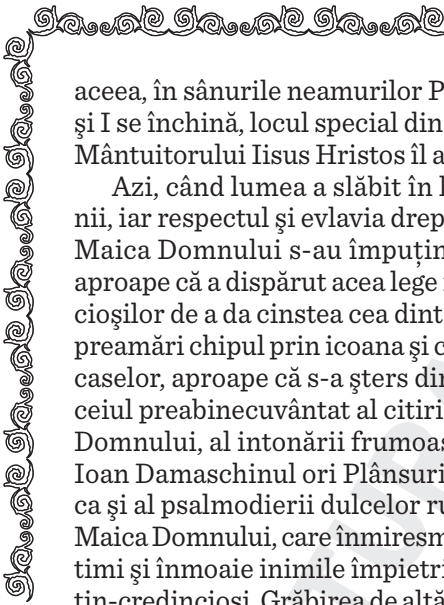
*„Preasfântă Născătoare de
Dumnezeu, miluiește-ne pe noi!”*

n cultul ortodox, rugăciunile către Maica Domnului sunt cele mai frumoase, cele mai des întâlnite, cum ar fi Acatistele, Paraclisele, Canoanele, precum și toate celelalte rugăciuni umilicioase rămase moștenire pentru noi din tezaurul Sfinților Părinți care au preamărit-O pe Maica lui Dumnezeu; toate acestea arată cât de întru-tot-cinstită și iubită este Maica Domnului de către creștini. Maica Domnului este de fapt deschizătoarea ușii milostivirii la tronul lui Dumnezeu: „pentru că rugăciunile Maicii tot pot spre îmblânzirea Stăpânului“. Cel mai adesea Maica Domnului este invocată în rugăciunile de cerere, la necaz și la durere, la suferință, la primejdii și chiar în bucurii – Maica Domnului este Cea care primește jertfa laudei de la cei binecredincioși.

Pentru cei de alte credințe, Maica Domnului este pur și simplu mama pământească a lui Iisus, fără a I se recunoaște vreo putere, fiind socotită doar vasul prin care s-a împlinit voia lui Dumnezeu în actul de mântuire a lumii. Dar ceea ce ar trebui să știe toți credincioșii este faptul că, mai presus chiar de puterea Cinstitei și de viața Făcătoarei Cruci, lăsată nouă „armă asupra diavolului“, Maica Domnului este Izgonitoarea dracilor, este Mângâietoarea necăjiților și a sărmanilor, Vindecătoarea bolnavilor. Volumul „Minunile Maicii Domnului“ cuprinde o parte din relevantele binefaceri revărsate asupra credincioșilor creștini care O preamăresc, precum și a lumii întregi. De

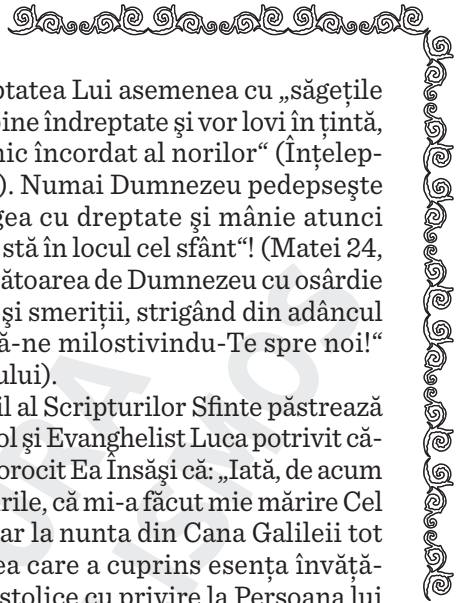

aceea, în sânurile neamurilor Pământului care O cinstesc și I se închină, locul special din inima rugăciunii adresate Mântuitorului Iisus Hristos îl are Maica Domnului.

Azi, când lumea a slăbit în lucrarea harică a rugăciunii, iar respectul și evlavia dreptmăritorilor creștini către Maica Domnului s-au împutinat și au slăbit, din păcate aproape că a dispărut acea lege nescrisă din inima credincioșilor de a da cinstea cea dintâi Maicii Domnului, de a-I preamări chipul prin icoana și candela aprinsă la răsăritul caselor, aproape că s-a șters din viața credinciosului obiceiul preabinecuvântat al citirii rugăciunilor către Maica Domnului, al intonării frumoaselor cântări ale Sfântului Ioan Damaschinul ori Plânsurilor Sfântului Efrem Sirul, ca și al psalmodierii dulcelor rugăciuni de umilință către Maica Domnului, care înmiresmează sufletul putred de patimi și înmoaie inimile împietrite ale creștinilor prea-puțin-credincioși. Grăbirea de altădată a credinciosului către nezăbavnicul ajutor al Maicii lui Dumnezeu la orice vreme de întristare, de necaz sau de suspin, nu mai este de mult ceva firesc sau de la sine înțeles. „n schimb am optat cu toții pentru noile sincretisme moderne – talismane, magie albă sau neagră, spiritisme, ghicit în cărți de tarot, prezis viitorul, „dezlegat“ prin așa-zisele farmece pe care le ticluiesc presupusele vrăjitoare, chipurile pentru binele nostru! Oamenii au decăzut spiritual părăsind filonul autentic al comunicării cu Dumnezeu prin rugăciune și au luat calea falsă a înșelărilor satanice. Pierzarea sufletului vine din pierderea legăturii cu Dumnezeu. Prietenii și mijlocitorii Lui ne așteaptă să-I chemăm pentru a ne dărui ajutorul mult-râvnit. De aceea rămâne clar scris în conștiința poporului că „Oamenii nu pot prezice viitorul“ și că „Anii și vremile sunt în mâna Domnului“.

Calea de rezolvarea a problemelor nu este graba, cărtirea, neliniștea și agitația, irascibilitatea sau violența. Singura cale este în Duhul Sfânt, calea smereniei și rugăciunii cu inima înfrântă și zdrobită, căci Dumnezeu trimite ca dintr-un arc bine încordat săgețile încercărilor – cum stă

scris și în Scriptură: dreptatea Lui asemenea cu „săgețile fulgerului Său vor porni bine îndreptate și vor lovi în țintă, zburând din arcul puternic încordat al norilor“ (Înțelepciunea lui Solomon 5, 21). Numai Dumnezeu pedepsește nedreptatea și fărâdelegea cu dreptate și mânie atunci când „urâciunea pustiirii stă în locul cel sfânt“! (Matei 24, 15). De aceea „Către Născătoarea de Dumnezeu cu osârdie să alergăm noi, păcătoșii și smeriții, strigând din adâncul sufletului: Stăpână, ajută-ne milostivindu-Te spre noi!“ (Paraclisul Maicii Domnului).

Adevărul incontestabil al Scripturilor Sfinte păstrează mărturia Sfântului Apostol și Evanghelist Luca potrivit căreia Maica Domnului a prorocit Ea Însăși că: „Iată, de acum mă vor ferici toate neamurile, că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic!“ (Luca 1, 48). Iar la nunta din Cana Galileii tot Maica Domnului este Cea care a cuprins esența învățurii și îndemnurilor apostolice cu privire la Persoana lui Iisus-Hristosul Domnului Dumnezeu: „Faceți orice vă va spune El!“ (Ioan 2, 5). Tocmai de aceea singura cale este rugăciunea curată adusă ca jertfă în Duhul Sfânt al Adevărului cu mireasmă de tămâie la flacăra lumânării sau a candelii pâlپâinde în liniștea nopții în fața precinstitei Icoane a Preasfintei Fecioare, așteptând împlinirea cuvintelor procești și mântuirea sufletelor noastre: pentru că „toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de Sus este, pogorând de la Tine, Părintele luminilor, și Ție Ți se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh!“ (Rugăciunea Amvonului). Prin urmare, fără doar și poate, orice altă părelnică scăpare și amăgitoare salvare (la modul sincretist-ocultist) sunt spre pierzarea și moartea noastră sufletească!

Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi!

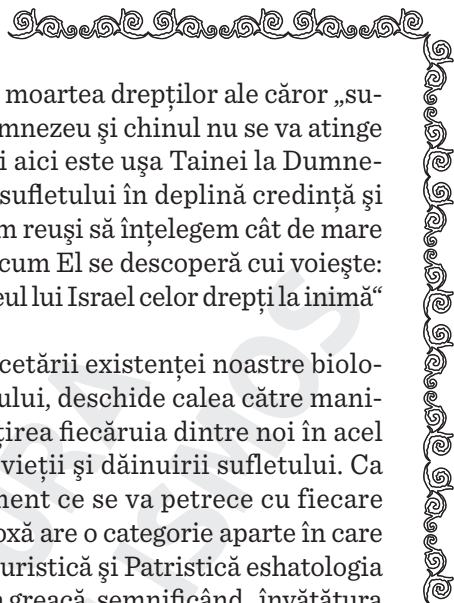

Incertitudinea sufletească și moartea

na din expresiile frecvent întâlnite în popor, chiar și la o parte dintre cei care consideră că sunt creștini ortodocși, este că „n-a venit nimeni de dincolo să spună ce-i acolo cu toate că Sfânta Tradiție și Sfânta Scriptură ne limpezesc cu mare exactitate înțelegerea dualității „rai veșnic – odihnă veșnică“ și „iad veșnic – muncă veșnică“.

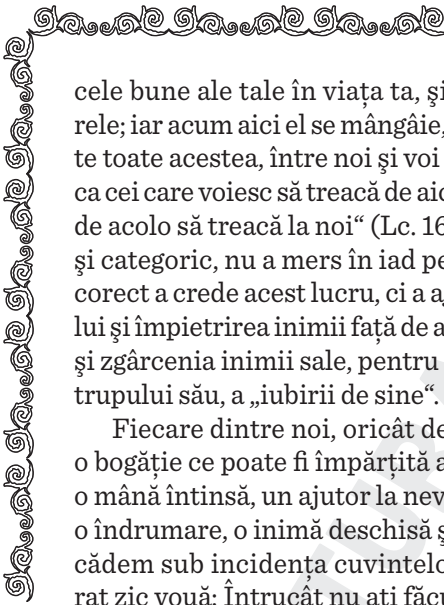
Este știut faptul că există două tipologii de moarte: moartea păcătosului și moartea dreptului. Moartea păcătosului are groznicile și semnele ei, aceasta înspăimântă și pe creștin, și pe cel puțin credincios. Păcătosului și celor asemenea lui, simplul gând la moarte le aduce oroare și-i înspăimântă până la disperare: „Moartea păcătosului este cumplită și cei ce urăsc pe dreptul vor greși“ (Ps. 33, 20). Cel învechit în rele și nepocăință are un zid și o groază în a primi gândul acesta și a înțelege că năprasna morții este rezultatul slabei credințe, al șovăielniciei și oscilării în puțină credință și necredință. Unii dintre acești păcătoși socotesc în sinea lor: „Voi zice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătați strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te“ (Lc. 12, 19). Dar uită Glasul Domnului care strigă: „Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi?“ (Lc. 12, 20). „Așa se întâmplă cu cel ce nu se îmbogățește în Dumnezeu“ (Lc. 19, 21) și nădăjduiește în agoniseala personală a mâinilor lui sau în socotelile minții lui, uitând că firul vieții, anii și vremurile sunt în mâna lui Dumnezeu.

Pe de altă parte, avem moartea dreptilor ale căror „suflete sunt în mâna lui Dumnezeu și chinul nu se va atinge de ele“ (Sol. 3, 1). Tocmai aici este ușa Tainei la Dumnezeu, că numai prin tăria sufletului în deplină credință și convingere interioară vom reuși să înțelegem cât de mare și bun este Dumnezeu și cum El se descoperă cui voiește: „Cât este de bun Dumnezeul lui Israel celor drepti la inimă“ (Ps. 72, 1).

Grozăvia aceasta a încetării existenței noastre biologice, adică moartea trupului, deschide calea către manifestarea concretă și simțirea fiecăruia dintre noi în acel moment extraordinar, a vieții și dănuirii sufletului. Ca urmare a acestui eveniment ce se va petrece cu fiecare din noi, dogmatica ortodoxă are o categorie aparte în care tratează în lumina Scripturistică și Patristică eshatologia (termen derivat din limba greacă, semnificând „învățătura despre ultimele lucruri“) particulară și universală a sufletului omenesc. Mai precis, ce se va întâmpla cu sufletul de la ieșirea din trup până la patruzeci de zile și apoi până la A Doua Venire într-o Preamărită slavă, de toate neamurile văzută, a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, când va veni pentru Înfricoșătoarea Judecată.

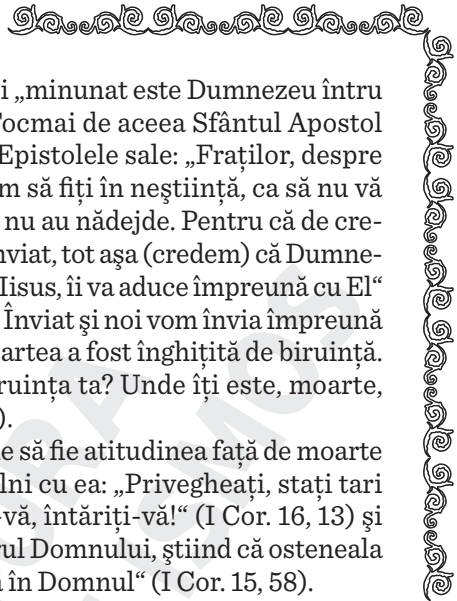
Sfânta Scriptură ne relatează: „Și a murit Lazăr și a fost dus de către îngeri în sânul lui Avraam“ (Lc. 16, 22) – iată moartea omului bun, căci cu toate că era și sărac, nu s-a datat la fărădelegi, ci într-o nădăjduie la mila lui Dumnezeu și era mulțumitor către El. O situație cu atât mai concludentă cu cât luase cele rele pe pământ, iar acum se bucura. Pericopa evanghelică ne expune: „A murit și bogatul și a fost înmormântat. Și în iad, ridicându-și ochii, fiind în chinuri, el a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui. Și el, strigând, a zis: Părinte Avraame, fie-ți milă de mine și trimite pe Lazăr să-și ude vârful degetului în apă și să-mi răcorească limba, căci mă chinuiesc în această văpaie. Dar Avraam a zis: Fiule, adu-ți aminte că ai primit

cele bune ale tale în viața ta, și Lazăr, asemenea, pe cele rele; iar acum aici el se mângâie, iar tu te chinuiești. Și peste toate acestea, între noi și voi s-a întărit prăpastie mare, ca cei care voiesc să treacă de aici la voi să nu poată, nici cei de acolo să treacă la noi“ (Lc. 16, 24 – 26). Sigur, să fie clar și categoric, nu a mers în iad pentru că era bogat, este incorect a crede acest lucru, ci a ajuns acolo pentru răutatea lui și împietrirea inimii față de aproapele, pentru vanitatea și zgârcenia inimii sale, pentru păcatul iubirii iraționale a trupului său, a „iubirii de sine“.

Fiecare dintre noi, oricât de săraci am fi material, are o bogăție ce poate fi împărțită aproapelui: un cuvânt bun, o mână întinsă, un ajutor la nevoie, o iertare, o încurajare, o îndrumare, o inimă deschisă și iubitoare. În caz contrar, cădem sub incidența cuvintelor Mântuitorului: „Adevărat zic vouă: Întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut“ (Mt. 25, 45) și consecința că: „Atunci va zice și celor de-a stânga: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui“ (Mt. 25, 41).

Moartea dreptilor este un act minunat de întâlnire a sufletului omenesc cu Dumnezeu, expresie a frumuseții lăuntrice în comuniune cu izvorul a toată frumusețea. Omul pașnic, blând, care s-a ostenit în lucrare duhovnicească așteaptă întâlnirea cu Hristos ca pe o bogăție la final de viață, o dorință mistuitoare de a gusta din Taina Împărăției. Sunt pline Patericele, Martirologiile, Scrierile Aghiografice de viețile dreptilor și sfinților care abia așteptau cununa neveștejită a veșniciei alături de Hristos. Dar mântuirea este realizabilă prin truda osteneții sufletești și prin permanenta și susținuta dragoste de Dumnezeu: „Însă cei dreپți vor fi vii în veacul veacului și răsplata lor este la Domnul și Cel Atotputernic are grijă de ei“ (Sol. 5, 1), căci cei care se mântuiesc „nu mai sunt străini și locuitori vremelnici, ci sunt împreună cetățeni cu sfinții și casnici ai

lui Dumnezeu“ (Ef. 2, 1) și „minunat este Dumnezeu întru sfinții Lui“ (Ps. 67, 36). Tocmai de aceea Sfântul Apostol Pavel ne-a atenționat în Epistolele sale: „Fraților, despre cei ce au adormit, nu voim să fiți în neștiință, ca să nu vă întristați, ca ceilalți, care nu au nădejde. Pentru că de credem că Iisus a murit și a înviat, tot așa (credem) că Dumnezeu, pe cei adormiți întru Iisus, îi va aduce împreună cu El“ (I Tes. 4, 13-14). Hristos a Înviat și noi vom învia împreună cu El (I Cor. 15), căci „Moartea a fost înghițită de biruință. Unde îți este, moarte, biruința ta? Unde îți este, moarte, boldul tău?“ (I Cor. 15, 55).

Vedeți, aceasta trebuie să fie atitudinea față de moarte și pregătirea de a ne întâlni cu ea: „Privegheați, stați tari în credință, îmbărbătați-vă, întăriți-vă!“ (I Cor. 16, 13) și „sporiți totdeauna în lucrul Domnului, știind că osteneala voastră nu este zadarnică în Domnul“ (I Cor. 15, 58).

Să luăm aminte, înainte de moartea trupului este mai de temut moartea sufletului, adică lipsa de credință și comuniune cu Hristos prin cele șapte Sfinte Taine, căci: „pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară“ (In. 6, 37).

© EVANGH

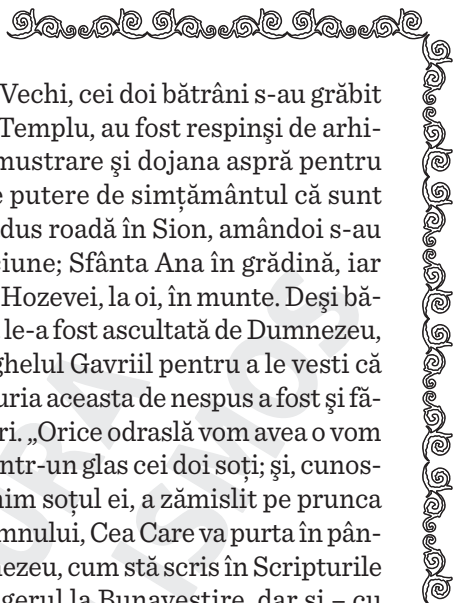
Maica Domnului și mântuirea lumii

*„Cine este Aceasta, curată ca
zorii și frumoasă ca dimineața?
Este Împărăteasa rugăciunii, este
Rugăciunea întrupată!” (Ilie Mini-
at – „Panegiric la Nașterea Maicii
Domnului”)*

nceputul anului bisericesc este împodobit cu strălucirea a două mari sărbători: primul, „Nașterea Maicii Domnului“, începutul mântuirii noastre și cel dintâi praznic împărătesc din salba celor douăsprezece praznice împărătești din cursul anului bisericesc; și al doilea (întru totul firesc fiind ca pomenirea Maicii Domnului să nu fie despărțită de amintirea Jertfei Fiului Unul Născut din Tatăl mai înainte de veci) – praznicul Preacinstitei și de Viața Făcătoarei Cruci: „Înălțarea Sfintei Cruci“, pe Care, răstignit fiind, Hristos a dat lumii viața veșnică, mântuirea și mare milă: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume!“ (Galateni 6, 14).

Numită și Eva Cea Nouă, Maica Domnului vine în lume, prin harul lui Dumnezeu, din doi părinți drepecți, sfinți, dumnezeiești, bătrâni cu vremea obișnuită rodirii trupecți (aceasta tocmai pentru a arăta că, atunci când e cazul și e nevoie, Dumnezeu Se îndură și săvârșește lucruri mai presus de fire, supraomenești și minunate). Atunci când,

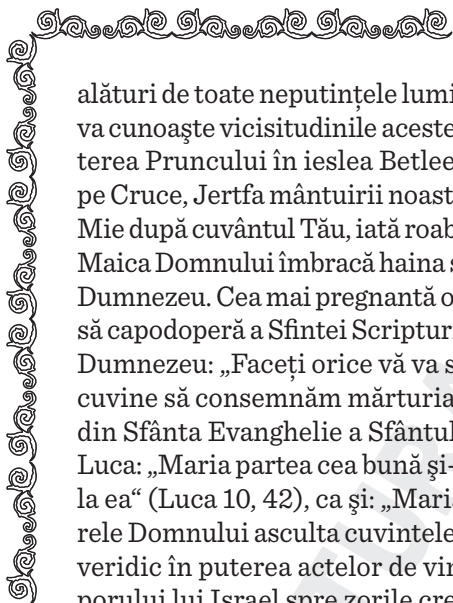
după obiceiul Legii Celei Vechi, cei doi bătrâni s-au grăbit a aduce darul de jerftă la Templu, au fost respinși de arhiereul Isahar cu certare, muștrare și dojana aspră pentru nerodire. Întristați peste putere de simțământul că sunt sub blestemul de a nu fi adus roadă în Sion, amândoi s-au nevoit în post și în rugăciune; Sfânta Ana în grădină, iar Sfântul Ioachim pe Valea Hozevei, la oi, în munte. Deși bătrâni și sterpi, rugăciunea le-a fost ascultată de Dumnezeu, Care l-a trimis pe Arhanghelul Gavriil pentru a le vesti că vor avea o pruncă, iar bucuria aceasta de nespus a fost și făgăduința veșnicei mântuiri. „Orice odraslă vom avea o vom dărui bisericii“, au rostit într-un glas cei doi soți; și, cunoscând Sfânta Ana pe Ioachim soțul ei, a zămislit pe prunca Maria, adică pe Maica Domnului, Cea Care va purta în pântecele Ei pe Fiul lui Dumnezeu, cum stă scris în Scripturile Sfinte: convorbirea cu Îngerul la Bunavestire, dar și – cu mult înainte – prorocia lui Isaia, care prevestește: „Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște fiu!“ (Isaia 7, 14).

Rosturile acestei hotărâri dumnezeiești au fost:

- unirea cerului cu pământul;
- împăcarea umanității cu Dumnezeu;
- omorârea morții;
- mântuirea sufletelor noastre;
- dezrobirea de iad;
- ștergerea păcatului strămoșesc;
- ridicarea păcatului gustării din pomul cunoștinței binelui și răului: „Dușmănie voi pune între tine și între femeie, între sămânța ta și sămânța ei; aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcâiul“ (Facerea 3, 15).

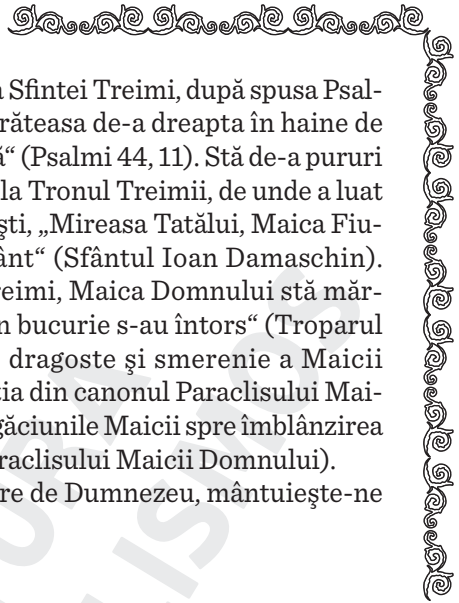
Odată cu greșeala din Rai, protopărinții neamului omnesc au pierdut veșnicia și au dobândit timpul; au pierdut viața în har, sub puterea Duhului Sfânt, și au dobândit în schimb viața biologică, amestecată cu patimi și suferințe,

alături de toate neputințele lumii căzute. Maica Domnului va cunoaște vicisitudinile acestei lumi începând de la Nașterea Pruncului în ieslea Betleemului până la răstignirea pe Cruce, Jertfa mântuirii noastre; dar, prin cuvântul: „Fie Mie după cuvântul Tău, iată roaba Domnului!“ (Luca 1, 38), Maica Domnului îmbracă haina smereniei și a ascultării de Dumnezeu. Cea mai pregnantă omilie de învățătură, rămasă capodoperă a Sfintei Scripturi, sunt cuvintele Maicii lui Dumnezeu: „Faceți orice vă va spune“ (Ioan 2, 5); la fel se cuvine să consemnăm mărturia binecunoscutei pericope din Sfânta Evanghelie a Sfântului Apostol și Evanghelist Luca: „Maria partea cea bună și-a ales, care nu se va lua de la ea“ (Luca 10, 42), ca și: „Maria – așezându-se la picioarele Domnului asculta cuvintele Lui“ (Luca 10, 39) – lucru veridic în puterea actelor de vindecare și povățuire a poporului lui Israel spre zorile creștinismului și Legii Celei Noi a harului și a iubirii. Slava Maicii Domnului nu vine din lauda oamenilor sau a cântărilor aduse ei, ci vine direct din Scripturi: „Că mi-a făcut mie mărime Cel Înalt... iată, de acum mă vor ferici toate neamurile“ (Luca 1, 48-49). Maica Domnului a fost cântată de Prorocul David în „Psalmi“ cu mai bine de o mie de ani înainte: „Ascultă, fiică, și vezi că a poftit Împăratul frumusețea ta, uită poporul tău și casa părintelui tău“ (Psalmi 44, 12).

Luminatul Ilie Miniș Episcop de Cernica și Kalavrița O aseamnă în Omiliile sale pe Maica lui Dumnezeu, pe Cea strălucită prin desăvârșita curăție, cu slava și frumusețea zorilor: „mai înaltă decât cerurile și mai curată decât strălucirile soarelui“ (Canonul Paraclisului Maicii Domnului), zicând: „Cine este Aceasta, mai frumoasă ca zorile și mai curată ca dimineața? Este Împărăteasa rugăciunii, este Rugăciunea întrupată!“ . Iată, așadar, că ceea ce nu au putut face armele și oștirile lumii acesteia a făcut Împărăteasa cerului și a pământului, Arhistratega oștilor cerești, Care este Împărăteasa heruvimilor și a serafimilor, Care a

cucerit locul de-a dreapta Sfintei Treimi, după spusa Psalmistului: „Stătut-a Împărăteasa de-a dreapta în haine de aur cu lanțuri împodobită“ (Psalmi 44, 11). Stă de-a pururi rugătoare și mijlocitoare la Tronul Treimii, de unde a luat toate darurile duhovnicești, „Mireasa Tatălui, Maica Fiului, Biserica Duhului Sfânt“ (Sfântul Ioan Damaschin). Aici, la Tronul Sfintei Treimi, Maica Domnului stă mărturie că „lacrimile Evei în bucurie s-au întors“ (Troparul Învierii), iar puterea de dragoste și smerenie a Maicii Domnului este și motivația din canonul Paraclisului Maicii Domnului: „Tot pot rugăciunile Maicii spre împlânzirea Stăpânului“ (Canonul Paraclisului Maicii Domnului).

„Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne pe noi!“

© EDITURA
EVANGHELIS

Duhul Sfânt și cum îl putem pierde

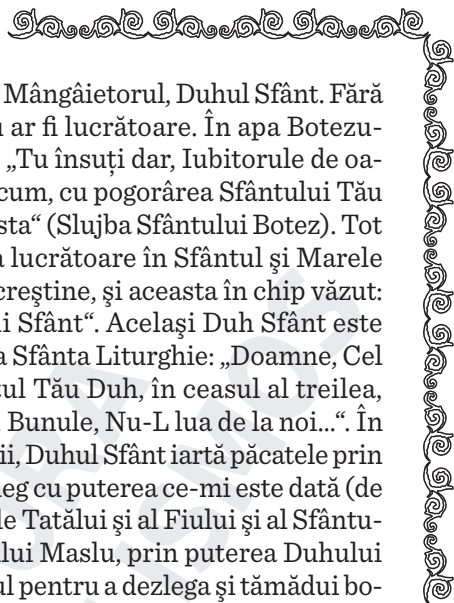
„Și zicând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfânt; Căroră le veți ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veți ține, vor fi ținute.“ (In. 20, 22-23)

isus Hristos, trecând prin Tabor, a dat ucenicilor Săi posibilitatea să cunoască puterea de dincolo de vederea pământească „arătându-le lor slava Sa pe cât li se putea“ (Troparul Schimbării la Față). Cu alte cuvinte, drept dovadă că ochii de țărână nu pot să privească dumnezeirea strălucind, cei trei apostoli au căzut cu fața la pământ.

Lumina taborică cea mai presus de fire este emanație a dragostei Duhului Sfânt pentru umanitate. Dorința de izbăvire și mântuire vine de la Duhul Sfânt. Până și pe Golgota, unde dușmanii Sfintei Cruci au crezut că pecetluind mormântul și punând străji vor ascunde puterea Celui fără-de-început, Duhul Sfânt a rânduit ca viața să răsară din mormânt. Martorii pământești ai Învierii au fost mirați atunci când cerul a rânduit îngerii, ca vestitori ai „acestui lucru nou sub soare“ (Eccl. 1, 9), și s-au uimit auzindu-i: „De ce căutați pe Cel viu între cei morți?“ (Mt. 24, 5). Ei au dus vestea mai departe: „niște femei de ale noastre au văzut arătare de îngerii, care le-au spus că El este viu“ (Lc. 24, 23).

Această lumină a Învierii a dăruit lumii o Biserică a iubirii, a harului, a iertării și dezlegării. Dacă privim la tot ce înfăptuim în slujbele Bisericii, ca ierurgii și cele Șapte

Sfinte Taine, în toate este Mângâietorul, Duhul Sfânt. Fără Duhul Sfânt, credința nu ar fi lucrătoare. În apa Botezului invocăm Duhul Sfânt: „Tu însuși dar, Iubitorule de oameni, Împărate, vino și acum, cu pogorârea Sfântului Tău Duh, și sfințește apa aceasta“ (Slujba Sfântului Botez). Tot Duhul Sfânt este pecetea lucrătoare în Sfântul și Marele Mir la Taina Mirungerii creștine, și aceasta în chip văzut: „pecetea harului Duhului Sfânt“. Același Duh Sfânt este în Epicleza Euharistică la Sfânta Liturghie: „Doamne, Cel ce ai trimis pe Preasfântul Tău Duh, în ceasul al treilea, Apostolilor Tăi, pe Acela, Bunule, Nu-L lua de la noi...“. În Sfânta Taină a Mărturisirii, Duhul Sfânt iartă păcatele prin pocăință: „te iert și te dezleg cu puterea ce-mi este dată (de la Duhul Sfânt), în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh“. În Taina Sfântului Maslu, prin puterea Duhului Sfânt sfințim untdelemnul pentru a dezlega și tămădui bolile sufletești și trupești. Duhul Sfânt vine în Taina Preoției și lucrează prin clerici la „punerea mâinilor“ (Fapte 8, 18). În toate cele șapte Taine, Biserica este un izvor nesecat de dăruire a Duhului Sfânt, prin tot ce primim, sfințim și binecuvântăm: „Ale Tale dintru ale Tale, Ție Ți-aducem de toate și pentru toate“.

Trebuie dar să știm în mod simplu și categoric că și creștinului de rând, omului simplu, îi este asigurată dobândirea Duhului Sfânt prin puterea de rugăciune care ne este nouă la îndemână pentru unirea și convorbirea cu Dumnezeu, „mărturisi-mă-voi Domnului“ (Eccl. 51, 1). Rugăciunea este un dar al Duhului Sfânt, „Neîncetat vă rugați“ (I Tes. 5, 17). Nu poți iubi rugăciunea și să fii lipsit de Duhul Sfânt, asemenea cum nu poți iubi pe Duhul Sfânt fără rugăciune. Aceasta este măsura cea mai simplă de a cunoaște pe creștinii iubitori ai Duhului Sfânt, care ard de dorul rugăciunii, nu pot fără ea și trăiesc asemnarea psalmistului: „râvna casei Tale mă mistuie“ (Ps. 68, 11). Rugăciunea este măsura împlinirii versului din psalmi: „fie, Doamne, mila Ta spre noi, precum am nădărdit și noi întru Tine“ (Ps. 32,

21). Rugăciunea înseamnă viață, adică Duhul Sfânt Care este viață, viață veșnică.

„Dar Eu vă spun adevărul: Vă este de folos ca să mă duc Eu. Căci dacă nu Mă voi duce, Mângâietorul nu va veni la voi, iar dacă Mă voi duce, Îl voi trimite la voi“ (In. 16, 7) ca să nu rămâneți orfani „Acela vă va învăța toate și vă va aduce aminte despre toate cele ce v-am spus Eu“ (In. 14, 26).

De aceea, văzând atâtea mijloace la îndemână de a-L doborânda, acum vom putea înțelege că pierderea Duhului Sfânt se înfăptuiește prin trei mari uriași: uitarea, lenea și nepăsarea sau amânarea în rugăciune, ne spun dumnezeieștii Sfinți Părinți ai Bisericii. Mai în detaliu, căile de pierdere a Duhului Sfânt sunt: mintea necurată, adică cugetătoare de lucruri rele prin imaginație și rațiune; trupul necurat, prin poftă și patimi de orice fel; și sufletul necurat, lipsit de lucrarea Tainelor, mai ales de pocăință și Euharistie, care cresc pe om în Duhul Sfânt.

„Duhul să nu-L stingeți“ (I Tes. 5, 19), „să umblăm în lumină, cât avem Lumina“ (I In. 1, 7), altfel timpul trece și trupul nostru se face sălaș al patimilor și, cum spun scrierile filocalice, „cuibul dracilor“.

Pierzând legătura cu Creatorul și lipsiți de Duhul Sfânt, ajungem pe nesimțite sub puterea celui rău și în consecință toate relele se abat asupra noastră, inclusiv relele deciziilor minții proprii întunecate. Noi dăm vina pe diavolul pentru acestea, dar nu este el cu adevărat vinovat pentru deciziile noastre. La judecata lui Hristos vom fi pedepsiți și pentru faptul că l-am acuzat pe nedrept pentru nepăsarea noastră, necazurile și lenea noastră în rugăciune.

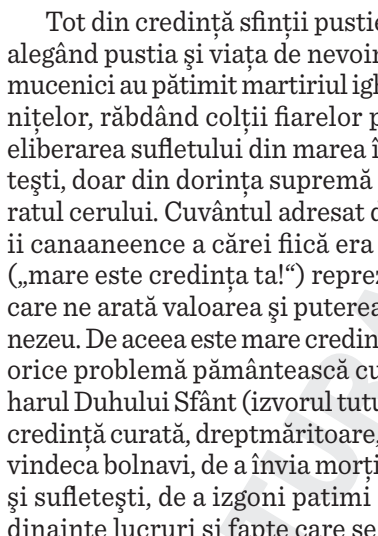
„Cercetați duhurile dacă sunt de la Dumnezeu“ (I In. 4, 1), că mulți „sunt cei ce se luptă cu noi de înălțime“ (I Cor. 2, 8). Rugăciunea este singura armă de temut împotriva demonilor, alături de însemnarea cu Sfânta Cruce, „nebuie pentru cei ce pier, iar pentru noi, cei ce ne mântuim, puterea lui Dumnezeu“ (I Cor. 1, 17).

Despre Credința slabă și lașitate

u doar o singură dată Mântuitorul Iisus Hristos ne-a îndemnat să avem credință în Dumnezeu, zicând: „De ați avea credință cât un grăunte de muștar, ați zice acestui sicomor: Dezrădăcinează-te și te sădește în mare, și vă va asculta“ (Luca 17, 6). De fiecare dată când trebuia să rezolve problema vreunui om, Iisus îl întreba: „Crezi tu că pot Eu face aceasta?“ (Matei 9, 28). Din aceasta vedem limpede că nimic nu poate fi împlinit inimii noastre de la Dumnezeu fără virtutea credinței: „credința ta te-a mântuit, mergi în pace!“ (Luca 7, 50).

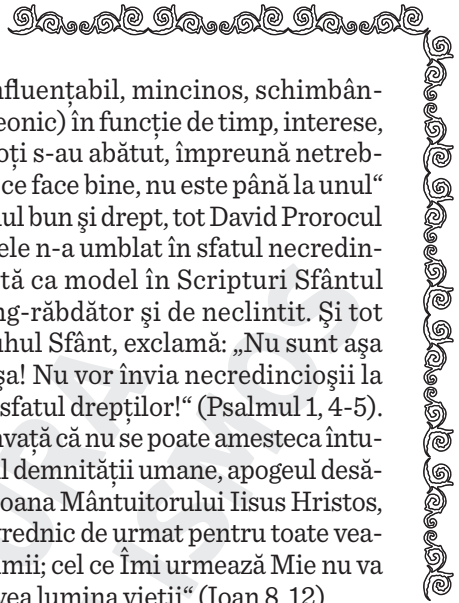
Dar ce este credința? Cum o definim în legea ortodoxă a Bisericii noastre? Credința este starea de legătură între suflet și lucrarea Duhului Sfânt prin simțirea lui Dumnezeu, posibilă prin cinstita rugăciune – „convorbirea cu Dumnezeu“; de aceea se și numește „cea mai mare virtute“, cea dintâi faptă bună, numită și „împărăteasă“. Credința este o stare de vibrație lăuntrică a inimii din dorul de Dumnezeu, precum Regele Profet David spunea: „În ce chip dorește cerbul izvoarele apelor, așa Te dorește sufletul meu pe Tine, Dumnezeule“ (Psalmul 41, 1). Această artă de unire a sufletului cu Dumnezeu în rugăciune, în Duhul Sfânt, este un dar dumnezeiesc, despre care Sfântul Isaac Sirul spune că se dă unuia din zece mii care se silesc; altfel spus, harul pogoară pe măsura străduinței. Așa s-au născut misticii Bisericii Ortodoxe de Răsărit, nenumăratele modele din „Viețile Sfinților“: Maria Egipteanca, Tomaida, Marcu din muntele Francisc, Zosima din Palestina, ca și mulți alții prezenți în Sinaxarele ortodoxe.

Tot din credință sfinții pustiei au lepădat cele ale lumii, alegând pustia și viața de nevointă. Tot din credință sfinții mucenici au pățimit martiriul ighemonilor și chinurile temnițelor, răbdând colții fiarelor pentru Hristos, dobândind eliberarea sufletului din marea învolburată a vieții pământești, doar din dorința supremă de unire cu Hristos, Împăratul cerului. Cuvântul adresat de către Mântuitorul femeii canaaneence a cărei fiică era rău chinuită de un demon („mare este credința ta!“) reprezintă de fapt mesajul divin care ne arată valoarea și puterea credinței omului în Dumnezeu. De aceea este mare credința – pentru că poate rezolva orice problemă pământească cu care ne confruntăm. Prin harul Duhului Sfânt (izvorul tuturor harismelor) și printr-o credință curată, dreptmăritoare, sfinții au avut puterea de a vindeca bolnavi, de a învia morți, de a tămădui boli trupești și sufletești, de a izgoni patimi și demoni, și chiar de a ști dinainte lucruri și fapte care se vor petrece aieva – darul înainte-vederii.

Spre deosebire de ei, noi, cei de azi, nu avem credință „tare“, „sănătoasă“, ci credință rațional-intelectualistă, șlefuită prin „studii“ înalte, „informată“ și „informativă“ – dar... vai! – nelucrătoare și „neproductivă“! Altfel spus, nu înseamnă deloc că am fi „credincioși“ chiar și dacă am cunoaște pe dinafară Sfintele Scripturi și toate dogmele teologiei; acestea trebuiesc lucrate în viața proprie și împlinite cu fapta. „Credința fără fapte moartă este“ (Iacov 2, 20); faptele săvârșite din credință sunt vii.

Uneori spunem despre unii oameni că „au credință slabă“ – și îi numim pe unii ca aceștia „căldicei“. De fapt este vorba despre credincioși superficiali, cunoscători cu intelectul în cele ale credinței, dar neproductivi, fără conlucrare cu harul Duhului Sfânt. Aceasta vine din neevlavie, din lipsă de smerenie (adică din mândrie), din moleșeală sufletească, din amânare, din lene și uitare, din trândăvire la rugăciune; toate acestea sunt fice ale iubirii de sine și duc la necredință, adică la moartea sufletului mai înainte de moartea trupului. Necredință care zămislește omul ateu, ușor pervertibil

de la o stare la alta, laș, influențabil, mincinos, schimbându-se (coruptibil și cameleon) în funcție de timp, interese, oameni și evenimente: „Toți s-au abătut, împreună netreb-nici s-au făcut; nu este cel ce face bine, nu este până la unul“ (Psalmul 52, 4). Pentru omul bun și drept, tot David Prorocul zice: „Fericit bărbatul carele n-a umblat în sfatul necredincioșilor“ (Psalmul 1, 1); stă ca model în Scripturi Sfântul și Dreptul Iov cel îndelung-răbdător și de neclintit. Și tot Psalmistul, insuflat de Duhul Sfânt, exclamă: „Nu sunt așa necredincioșii, nu sunt așa! Nu vor învia necredincioșii la judecată, nici păcătoșii în sfatul dreptilor!“ (Psalmul 1, 4-5).

Sfânta Evahgelie ne învață că nu se poate amesteca întunericul cu lumina. Modelul demnității umane, apogeul desăvârșirii firii umane în Persoana Mântuitorului Iisus Hristos, rămâne modelul absolut, vrednic de urmat pentru toate veacurile: „Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții“ (Ioan 8, 12).

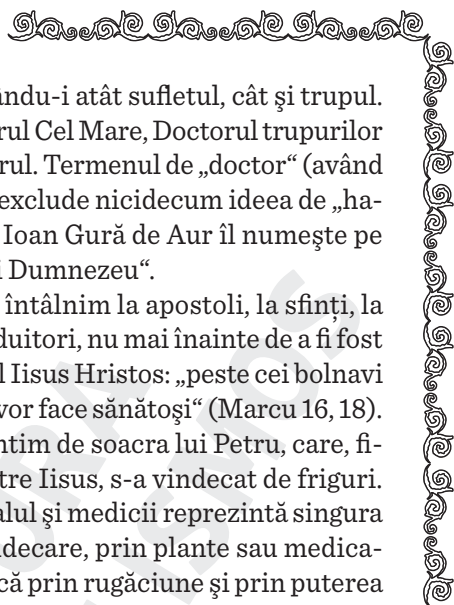
© EDI
EVANGHELIE

Sănătatea trupească și sufletească

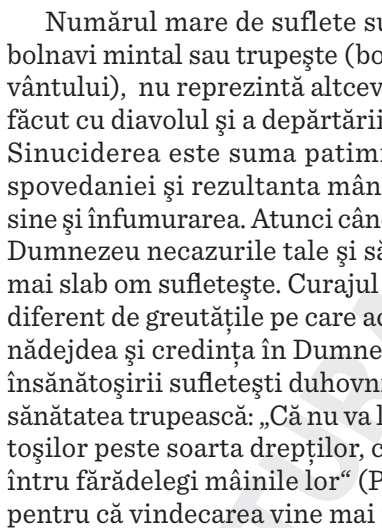
untem obișnuiți să cerem permanent de la Dumnezeu sănătate. Dar nimeni nu se întreabă ce este de fapt sănătatea. Sănătatea nu este altceva decât armonia desăvârșită dintre trup și suflet; în această armonie se reflectă lucrarea Duhului Sfânt, dumnezeiescul har. Atunci când păcatele omului pun la încercare răbdarea lui Dumnezeu, apar bolile, privite în Sfintele Scripturi ca plăgi de la Dumnezeu menite să ajute la întoarcerea omului în sine: „Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta“ (Luca 15, 18); „Cine a păcătuit, el sau părinții lui?“ (Ioan 9, 2). Știm cu toții că omul are o dublă alcătuire: o parte văzută, – omul din afară, trupesc, și o parte nevăzută – omul lăuntric, duhovnicesc. Prin urmare, și bolile care apar în viața omului pot fi trupești (cu afecțiuni organice sau metabolice) sau sufletești, având forme de manifestare psihosomatice sau dereglări produse de anumiți factori: scârbă, necaz, stres, răutate și multe alte patimi ale potrivnicului blestem al învrăjbirii. De aceea trebuie să avem mai întâi grijă de trup: „Am văzut trup sănătos și minte sănătoasă, și am văzut trup slăbănogit de post dar plin de patimi“ (Sfântul Vasile cel Mare). În Sfânta Scriptură ni se înfățișează o multitudine de afecțiuni de tot felul pe care Mântuitorul le-a vindecat prin credință: „Mare este credința ta, fie ție cum voiești!“ (Matei 15, 28). Fie omul lunatic sau lepros, fie având scurgere de sânge ori mână uscată, fie suferind de orbire sau slăbănogire – Dumnezeu rămâne singurul care

îl poate tămădui, vindecându-i atât sufletul, cât și trupul. De aceea Îl numim Doctorul Cel Mare, Doctorul trupurilor și al sufletelor, Vindecătorul. Termenul de „doctor“ (având înțelesul de „medic“) nu exclude nicidecum ideea de „harismă“; de altfel, Sfântul Ioan Gură de Aur îl numește pe medic „clește în mâna lui Dumnezeu“.

Harisma vindecării o întâlnim la apostoli, la sfinți, la medici, la preoți, la tămăduitori, nu mai înainte de a fi fost dată de către Mântuitorul Iisus Hristos: „peste cei bolnavi își vor pune mâinile și se vor face sănătoși“ (Marcu 16, 18). Spre exemplu, să ne amintim de soacra lui Petru, care, fiind atinsă pe mână de către Iisus, s-a vindecat de friguri. În tradiția ortodoxă, spitalul și medicii reprezintă singura autoritate legiuită de vindecare, prin plante sau medicamente, iar biserica vindecă prin rugăciune și prin puterea Tainei Sfântului Maslu – care are ca surori Taina Pocăinței și Taina Euharistiei. La aceasta se referă cuvintele Apostolului: „Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului“ (Iacov 5, 14). Cu alte cuvinte, aceasta este calea supremă de întâlnire cu sănătatea prin harisma credinței: pocăința, adică dezlegarea păcatelor. Euharistia unită cu Taina Sfântului Maslu sunt autoritate spirituală absolută de dobândire a sănătății trupești și sufletești.

Dacă trupul, care este casa sufletului și templul Duhului Sfânt, este îngrijit și respectat, atunci aceasta devine rugăciune de mulțumire și prinos de cinstire aduse lui Dumnezeu. Abia atunci și sufletul și mintea vor fi și ele sănătoase. Conștiința sănătoasă dă o minte sănătoasă. Conștiința afectată și încărcată distruge mai întâi sufletul, iar sufletul încărcat împovărează mintea și o îmbolnăvește: „Pentru păcatele mele cele multe se îmbolnăvește trupul și slăbește sufletul“ (Paraclisul Maicii Domnului).

Numărul mare de suflete suferinde, ca și de oameni bolnavi mintal sau trupește (bolnavi în toată puterea cuvântului), nu reprezintă altceva decât urmarea pactului făcut cu diavolul și a depărtării de Dumnezeu Creatorul. Sinuciderea este suma patimilor nedezlegate la taina spovedaniei și rezultanta mândriei unite cu părerea de sine și înfumurarea. Atunci când îți vine greu să-I spui lui Dumnezeu necazurile tale și să-I ceri ajutorul – ești cel mai slab om sufletește. Curajul asumării răspunderii, indiferent de greutățile pe care aceasta le implică, cu toată nădejdea și credința în Dumnezeu, constituie începutul însănătoșirii sufletești duhovnicești, din care decurge și sănătatea trupească: „Că nu va lăsa Domnul toiagul păcătoșilor peste soarta dreptilor, ca să nu-și întindă dreptii întru fărădelegi mâinile lor“ (Psalmi 124, 3). Iar aceasta pentru că vindecarea vine mai mult din voință decât din tratament: „Voiești să te faci sănătos?“ (Ioan 5, 6).

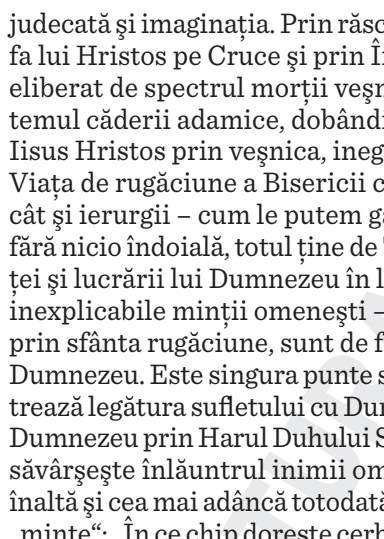

© EDI
EVANGHELIA

Gândul cel bun și gândul cel rău

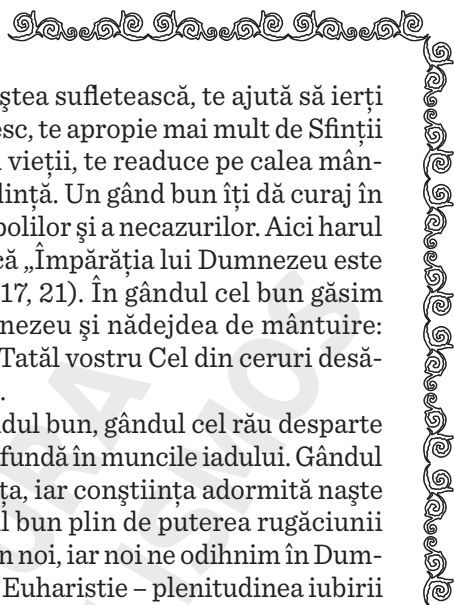

otrivit sfințelor învățături ale Filocaliei, gândurile sunt mișcări ale minții. Sfânta Scriptură mărturisește faptul că omul a fost zidit personal de către Dumnezeu Însuși: „Mâinile Tale m-au făcut și m-au zidit“ (Psalmul 118, 73) – adică Fiul și Duhul Sfânt, mâinile Tatălui. A suflat apoi asupra lui suflare de viață, suflet viu, și l-a așezat ca rege al întregii zidiri văzute. Sufletul omului este scânteia dumnezeiască prin care omul se înalță la o înaltă alcătuire cerească, adică îl ridică în sfera îngerească. Prin sufletul său de origine divină, unit prin actul creației însuși cu trupul său, omul este – în viziunea Sfinților Părinți – un „microcosmos“, un mic univers alcătuit deopotrivă din văzut și nevăzut. Purtând chipul și pecetea Creatorului, sufletul este rațional și cuvântător, fiind chemat prin puterea de a comunica la marea taină a comuniunii. Prin aceasta a reușit omul să stea la sfat cu Dumnezeu, bucurându-se în tihnă de frumusețea Edenului. Odihna Raiului era odihna Duhului Sfânt, era comuniunea cu Dumnezeu. Această comuniune n-a durat veșnic pentru că, din propria sa voință liberă, omul – Adam – a urmat părerii proprii și s-a confesat demonului, șarpelui din Rai, descoperindu-i cele despre povața divină legată de cei doi pomi – pomul vieții și pomul cunoștinței binelui și răului. De aici a rezultat și înălțarea minții spre piscul mândriei de a fi ca Dumnezeu, după sugestia vicleană – „veți fi ca Dumnezeu!“. Și Adam și Eva au fost izgoniți din Rai. Din acel moment și până în prezent, căzut în constrângerile timpului și spațiului, omul s-a văzut nevoit să își folosească în mod convenit puterea de

judecată și imaginația. Prin răscumpărarea adusă de Jertfa lui Hristos pe Cruce și prin Înviere, mintea omului s-a eliberat de spectrul morții veșnice izbăvindu-se de blestemul căderii adamice, dobândind posibilitatea unirii cu Iisus Hristos prin veșnica, inegalabila taină a rugăciunii. Viața de rugăciune a Bisericii cunoaște atât Sfinte Taine cât și ierurgii – cum le putem găsi în cărțile de cult; însă, fără nicio îndoială, totul ține de Taina de negrăit a prezenței și lucrării lui Dumnezeu în lume. Toate aceste taine – inexplicabile minții omenești –, petrecute în și săvârșite prin sfânta rugăciune, sunt de fapt convorbirea minții cu Dumnezeu. Este singura punte sigură ce realizează și păstrează legătura sufletului cu Dumnezeu și vine direct de la Dumnezeu prin Harul Duhului Sfânt. O taină ca aceasta se săvârșește înlăuntrul inimii omului, în partea sa cea mai înaltă și cea mai adâncă totodată, numită de Sfinții Părinți „minte”: „În ce chip dorește cerbul izvoarele apelor, așa Te dorește sufletul meu pe Tine, Dumnezeule“ (Psalmul 41, 1).

Dar aici puterea de a gândi, cugetul omului, poate fi o armă deopotrivă de apărare cât și de primejdie. Spre exemplu, rugăciunea gânditoare este cea care se face fără a fi nici rostită, nici cântată, ci doar pronunțată în minte, în gând. Numai că, pe această treaptă, satana, duhul viclean ispititor, caută să încurce gândurile și să tulbure prin înșelare starea duhovnicească a teologhisirii, așa cum ni se arată de către Sfântul Simeon Noul Teolog în volumul al optulea al Filocaliei. Dar gândurile pot frământa sufletul într-o asemenea măsură, încât îl împing la distrugere. Cei mai mulți dintre noi avem gânduri rele: de ură, de invidie, de răutate, de mândrie – și multe altele asemenea acestora care pot duce la deznădejde și sinucidere. De aceea Sfinții Părinți ne învață și ne povățuiesc stăruitor să mărturisim toate gândurile noastre cât mai des și cât mai curat, pentru a împiedica transformarea lor în patimi și fapte grave distrugătoare de suflet. Gândul bun este gândul convertit în rugăciune de Duhul Sfânt, cu scopul de a se putea finaliza în faptă bună. Un gând bun te apropie de Dumnezeu; un

gând curat te duce la liniștea sufletească, te ajută să ierți mai ușor celor ce îți greșesc, te apropie mai mult de Sfinții lui Dumnezeu pe drumul vieții, te readuce pe calea mântuirii, te întărește în credință. Un gând bun îți dă curaj în suferință, în înfruntarea bolilor și a necazurilor. Aici harul Duhului Sfânt confirmă că „Împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru“ (Luca 17, 21). În gândul cel bun găsim toată dragostea lui Dumnezeu și nădejdea de mântuire: „Fiți desăvârșiți precum Tatăl vostru Cel din ceruri desăvârșit este!“ (Matei 5, 48).

Spre deosebire de gândul bun, gândul cel rău desparte pe om de Dumnezeu și îl afundă în muncile iadului. Gândul cel rău adoarme conștiința, iar conștiința adormită naște monștri! De aceea gândul bun plin de puterea rugăciunii odihnește pe Dumnezeu în noi, iar noi ne odihnim în Dumnezeu mistic și liturgic în Euharistie – plenitudinea iubirii dumnezeiești!

Gândul rău caută permanent să distrugă binele suprem – iubirea divină, să dezechilibreze cosmosul inimii și minții pentru ca în loc de lucrări bune, curate și înalte, să aducă tulburare, întunecare, depărtare de Dumnezeu și, în cele din urmă, necredința, păgânătatea, disperarea până la sinucidere. Altfel spus, prin gândul rău, mai întâi gustăm moartea sufletului mai înainte de moartea trupului. Tot Scriptura spune: „Cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un copil nu va intra în ea“ (Marcu 10, 15); și iarăși: „Urechi au și nu aud, ochi au și nu văd“ (Matei 13, 15) – este vorba despre noaptea pe care o aduc în suflet păcatul și întunericul gândurilor rele. Scris este: „Luminătorul trupului este ochiul tău. Când ochiul tău este curat, atunci tot trupul tău e luminat; dar când ochiul tău e rău, atunci și trupul tău e întunecat“. (Luca 11, 34), iar Psalmistul David strigă: „Scoate din temniță sufletul meu ca să se mărturisească Numelui Tău!“ (Psalmi 141, 7).

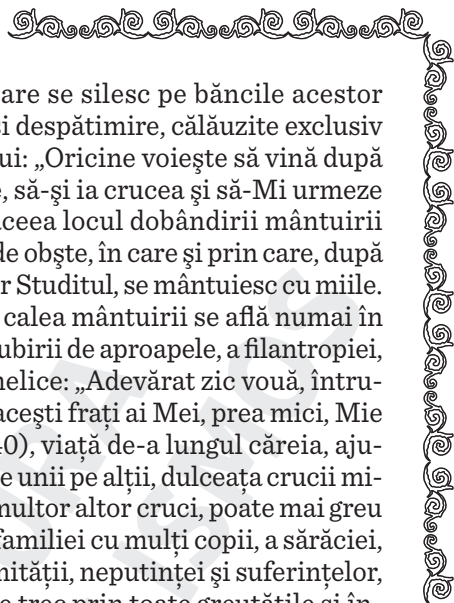
„Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă“ (Matei 6, 33).

Crucea personală și suferința spirituală

*„Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda,
decât numai în crucea Domnului nos-
tru Iisus Hristos.“ (Galateni 6, 14)*

in pricina numeroaselor încercări ale vieții, oamenii de toată vârsta învață vrând-nevrând să-L caute pe Dumnezeu. Dar adevărata cale ce duce la Adevărul-Hristos trece prin Cruce spre Înviere. Multe sunt și ocaziile de cunoaștere a faptului că omul – „împăratul făpturii“, cum îl numesc Părinții – este și rămâne singura făptură cu suflet cuvântător menit înveșnicirii. Tocmai la aceasta i-a fost dată de către Dumnezeu capacitatea de a discerne, adică puterea de a distinge binele de rău, prin care ne apropiem de Dumnezeu. Țelul final al acestei apropieri de Dumnezeu – desăvârșita ancorare în El – nu se poate, desigur, realiza decât numai pe calea sfântă a „dragostei dumnezeiești“, singura în deplin acord cu iubirea treimică. Sfinții nu sunt altceva decât tocmai acele persoane umane care au pășit pe această cale până la sfârșitul vieții lor, fără niciun alt scop decât dobândirea Duhului Sfânt, sau veșnica odihnă în Dumnezeu Cel Viu. Numai așa a fost cu puțință ca nesfârșitele întinderi ale pustiurilor lumii să se umple de oameni bineplăcuți Domnului. Viața lor a însemnat rupearea totală de lumea aceasta și redobândirea raiului pierdut, a vieții petrecute la înălțimea stării adamice paradisiace de dinainte de cădere, posibilă prin luminare de la Duhul Sfânt. Spune Sfântul Isaac Sirul, însă, că la aceasta ajunge

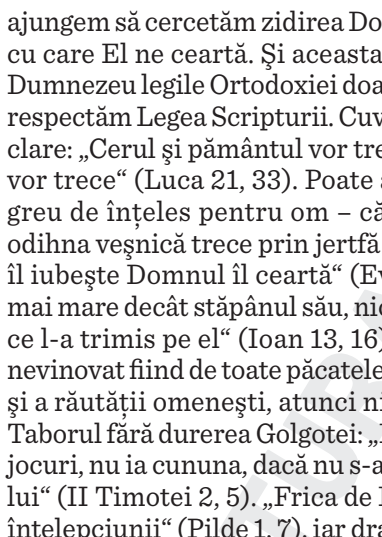

doar unul din zece mii care se silesc pe băncile acestor inedite școli de curățire și despățimire, călăuzite exclusiv de cuvântul Mântuitorului: „Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie“ (Marcu 8, 34). De aceea locul dobândirii mântuirii este mănăstirea cu viață de obște, în care și prin care, după cuvântul Sfântului Teodor Studitul, se mântuiesc cu miile.

În afara mănăstirilor, calea mântuirii se află numai în „agapis“, adică în trăirea iubirii de aproapele, a filantropiei, conform poruncii evanghelice: „Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut“ (Matei 25,40), viață de-a lungul căreia, ajutându-ne și sprijinindu-ne unii pe alții, dulceața crucii milosteniei alină suferința multor altor cruci, poate mai greu de purtat, cum ar fi cea a familiei cu mulți copii, a sărăciei, a bolii, a văduviei, a infirmității, neputinței și suferințelor, precum și cea a celor care trec prin toate greutățile și încercările vieții pământești. Crucea acestor oameni este o cale de altoire la Crucea lui Hristos. Importanța acestor cruci ține de faptul că sunt parte integrantă din Crucea Universală a Bisericii luptătoare. Toate necazurile și împrejurările grele ale vieții, dependente sau nu de propria noastră voință, constituie de fapt cea mai bună școală de călire pe calea mântuirii. Nu poți fugi de propria ta cruce, pentru că ar însemna să fugi de cununa mântuirii. Când ne sustragem de la aceste căi, crucea devine și mai grea, pentru că Dumnezeu, prin aceste piedici puse în calea vieții, vrea să ne readucă cu picioarele pe pământ și astfel să ne mântuiască: „Ca toți să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una“ (Ioan 17, 21), „ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină“ (I Timotei 2, 4), „căci n-am venit ca să judec lumea, ci ca să mântuiesc lumea“ (Ioan 12, 47).

Atunci când uităm de Dumnezeu, El trimite plăgi și catastrofe până când ajungem să înțelegem că nu ne putem ascunde de puterea Celui-Ce-Este. Nu e de mirare că, din pricina nepăsării cu care săvârșim prea multele păcate,

ajungem să cercetăm zidirea Domnului doar prin certarea cu care El ne ceartă. Și aceasta pentru că nu va schimba Dumnezeu legile Ortodoxiei doar pentru că nu vrem noi să respectăm Legea Scripturii. Cuvintele Mântuitorului sunt clare: „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece“ (Luca 21, 33). Poate acesta este lucrul cel mai greu de înțeles pentru om – că drumul spre Rai și spre odihna veșnică trece prin jertfă și suferință: „Căci pe cine îl iubește Domnul îl ceartă“ (Evrei 12, 6). „Nu este sluga mai mare decât stăpânul său, nici solul mai mare decât cel ce l-a trimis pe el“ (Ioan 13, 16); dacă Hristos a suferit – nevinovat fiind de toate păcatele noastre! – din pricina urii și a răutății omenești, atunci nici noi vom putea urca Taborul fără durerea Golgotei: „Iar când se luptă cineva, la jocuri, nu ia cununa, dacă nu s-a luptat după regulile jocului“ (II Timotei 2, 5). „Frica de Dumnezeu este începutul înțelepciunii“ (Pilde 1, 7), iar dragostea de Dumnezeu este desăvârșirea.

© EDI
EVANGHEL

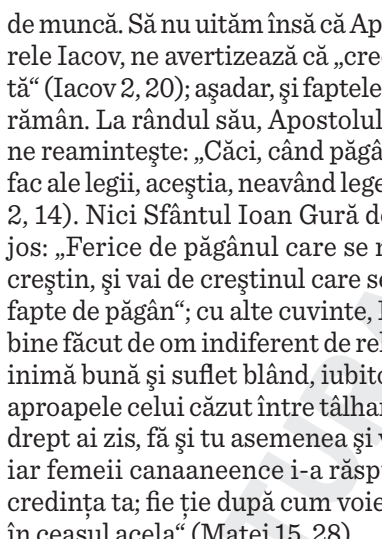
Realitatea și Adevărul în Sfintele Scripturi

„Zis-a cel nebun în inima sa:
«Nu este Dumnezeu!» (Psalmi 51,2)

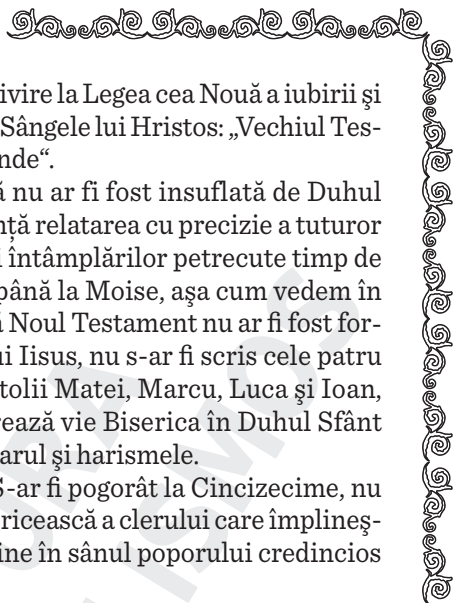
ără nici cea mai mică îndoială, ateismul ca și necredința din societatea contemporană nu sunt decât reminiscențe ale vechii teorii comuniste despre lume și viață, care își întemeia ideologia materialismului dialectic și istoric pe presupusa existență a materiei fundamentale dotate cu inteligență și dinamică proprie. Conform acestei viziuni, omul dă măsura tuturor lucrurilor, prin el făcându-se toate – mărește împliniri și realizări socialiste – și el fiindu-și sieși unic dumnezeu.

Astfel de reminiscențe împart lumea românească de astăzi în două: pe de o parte cei „credincioși“, pe de altă parte cei „necredincioși“. Cei dintâi sunt văzuți ca oameni afectați de o anumită nostalgie care îi face să trăiască „în trecut“, întemeindu-și credința pe simple închipuiri ale imaginației ancestrale, explicând fenomenele (atât pe cele naturale cât și pe cele psiho-sociale) din jurul lor ca fiind produse ale lucrării lui Dumnezeu. Societatea pierde în acest fel contactul cu progresul și știința, cufundându-se în primitivism și regres. La rândul lor, „necredincioșii“ provin și se aleg uneori dintre cetățenii educați moral și intelectual corespunzător vremii noastre și care uneori chiar respectă o anumită lege morală interioară și convențional-socială tocmai datorită educației înalte primite în instituțiile tradiționale ale societății sau chiar și în familie, în școală, în armată sau la locul

de muncă. Să nu uităm însă că Apostolul Mântuitorului, marele Iacov, ne avertizează că „credința fără fapte este moartă“ (Iacov 2, 20); așadar, și faptele fără credință tot fără roadă rămân. La rândul său, Apostolul Neamurilor Marele Pavel ne reamintește: „Căci, când păgânii care nu au lege, din fire fac ale legii, aceștia, neavând lege, își sunt lor lege“ (Romani 2, 14). Nici Sfântul Ioan Gură de Aur nu rămâne mai prejos: „Ferice de păgânul care se naște și moare cu fapte de creștin, și vai de creștinul care se naște creștin și moare cu fapte de păgân“; cu alte cuvinte, Dumnezeu apreciază orice bine făcut de om indiferent de religia lui, cu condiția să aibă inimă bună și suflet blând, iubitor de aproapele: „Cine este aproapele celui căzut între tâlhari? Cel ce a făcut bine cu el, drept ai zis, fă și tu asemenea și vei fi viu“ (Luca 10, 37-37); iar femeii canaaneence i-a răspuns: „O, femeie, mare este credința ta; fie ție după cum vorești. Și s-a tămăduit fiica ei în ceasul acela“ (Matei 15, 28).

Alături de și împreună cu cei „necredincioși“, aparent morali sunt și flecarii (bârfitorii celor sfinte), uneori adevărați dușmani ai credinței creștine ortodoxe. Una e să gândești autonom, să te numești liber cugetător, chiar dacă ești lipsit de convingerea profundă a existenței lui Dumnezeu și nu-L poți recunoaște ca și Creator, și cu totul altceva să negi existența lui Dumnezeu și să contești categoric Scripturile Vechiului și Noului Legământ. Unii păcătuiesc vizibil prin excesul de zel al vehemenței cu care se grăbesc să discrediteze Biserica, clerul și poporul, dar și valorile Ortodoxiei, cu singurul argument că religia creștină ar fi un simplu produs fantasmagoric al iudaismului care își promovează propriii zei; aceasta este nebunie și cunoaștere de „colțul blocului“! Negarea repulsivă a validității istorice a relatărilor cuprinse în Biblie nu este altceva decât efectul neevlaviei și necuviinței manifestate față de învățătura revelată a lui Dumnezeu, ale Cărui atribute și lucrări sunt respinse prin metode puerile. De pildă, toate minunile înfățișate în cărțile Vechiului Testament sunt contestate, ca fiind minciuni și simple mituri iudaice. Dar să nu uităm cuvântul părintesc și inspirat al

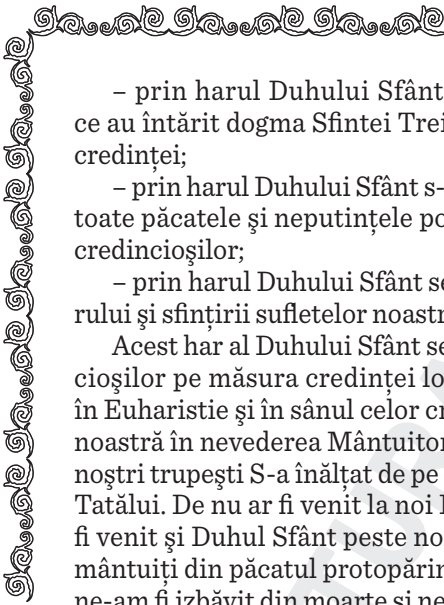

Fericitului Augustin cu privire la Legea cea Nouă a iubirii și a harului desăvârșită prin Sângele lui Hristos: „Vechiul Testament în cel Nou se ascunde“.

Dacă Sfânta Scriptură nu ar fi fost insuflată de Duhul Sfânt, nu ar fi fost cu putință relatarea cu precizie a tuturor evenimentelor, faptelor și întâmplărilor petrecute timp de 3.500 de ani, de la Adam până la Moise, așa cum vedem în cărțile Pentatehului. Dacă Noul Testament nu ar fi fost format pe baza învățaturii lui Iisus, nu s-ar fi scris cele patru Evanghelii de către Apostolii Matei, Marcu, Luca și Ioan, care de 2000 de ani păstrează vie Biserica în Duhul Sfânt Care să dăruiască lumii Harul și harismele.

Dacă Duhul Sfânt nu S-ar fi pogorât la Cincizecime, nu am fi avut azi ierarhia bisericească a clerului care împlineste lucrarea celor șapte Taine în sânul poporului credincios creștin-ortodox:

- prin harul Duhului Sfânt hirotonia are valabilitate și harul preoției și arhieriei lucrează în inima poporului;
- prin harul Duhului Sfânt dat de Iisus Hristos se schimbă firea apelor întru nesticăciune, Aghiazma mică și Aghiazma mare;
- prin harul Duhului Sfânt se aprinde Sfânta Lumină la Mormântul lui Iisus din Ierusalim;
- prin harul Duhului Sfânt trupurile sfinților au devenit nesticăcioase și izvorătoare de tămăduiri;
- prin harul Duhului Sfânt pâinea și vinul se prefac cu adevărat în Trupul și Sângele dumnezeiesc-omenesc al lui Iisus Hristos;
- prin harul Duhului Sfânt sfinții au făcut minuni mai presus de fire, de minte și de cuvânt, statornicind calea sfințeniei și a iubirii jertfelnice în Filocalii și Paterice; prin harul Duhului Sfânt toate cele rele se vor fi îndreptat în bine;
- prin harul Duhului Sfânt și sufletele necredincioase se pot îndrepta și deveni suflete sfințite;
- prin harul Duhului Sfânt cuvintele sfinților au devenit legi ale Bisericii luptătoare împotriva eresurilor;

- prin harul Duhului Sfânt cele 7 Sinoade ecumenice au întărit dogma Sfintei Treimi și au așezat dreptarele credinței;

- prin harul Duhului Sfânt s-au dezlegat de 2.000 de ani toate păcatele și neputințele poporului curățind sufletele credincioșilor;

- prin harul Duhului Sfânt se asigură continuitatea harului și sfințirii sufletelor noastre.

Acest har al Duhului Sfânt se revarsă în inimile credincioșilor pe măsura credinței lor. Prezența Duhului Sfânt în Euharistie și în sânul celor credincioși este mângâierea noastră în nevederea Mântuitorului Care înaintea ochilor noștri trupești S-a înălțat de pe pământ la cer de-a dreapta Tatălui. De nu ar fi venit la noi Fiul lui Dumnezeu, cum ar fi venit și Duhul Sfânt peste noi? Cum am fi fost iertați și mântuiți din păcatul protopărinților Adam și Eva? Și cum ne-am fi izbăvit din moarte și neascultare?

Așa se explică logic și simplu faptul că Fiul lui Dumnezeu a fost din veci cu Tatăl și prin Duhul Sfânt S-a deșertat luând chip de rob din Fecioară „sub vremei“, născut prunc la Betleem, vestit magilor și păstorilor, slăvit de îngeri și de steaua călăuzitoare care i-a dus din țara lor în țara sfântă până unde era pruncul.

Am amintit toate acestea ca să putem înțelege evidența lucrării Duhului Sfânt și a Fiului lui Dumnezeu Iisus Hristos între oameni pe pământ. Spune psalmistul David: „Ca în codru cu topoarele au tăiat ușile locașului Tău, cu topoare și ciocane l-au sfărâmat“ (Psalmi 73, 7), iar în Sfânta Scriptură se arată clar: „Orice păcat și orice hulă se va ierta oamenilor, dar hula împotriva Duhului nu se va ierta“ (Matei 12, 31).

Să nu uităm, prin urmare, „credincioși“ și „necredincioși“ laolaltă, că Hristos Iisus este Fiul lui Dumnezeu și Fiul Fecioarei; deci Scripturile Sfinte nu sunt simple înșiruiți și colecții de basme și mituri iudaice. Într-adevăr, a fost Maica Domnului fiica lui Ioachim și a Anei, dar Ea a fost născută din jertfă și trăire înaltă și rugăciune sfântă. Să tacă dar gurile hulitorilor de cele sfinte și dumnezeiești!

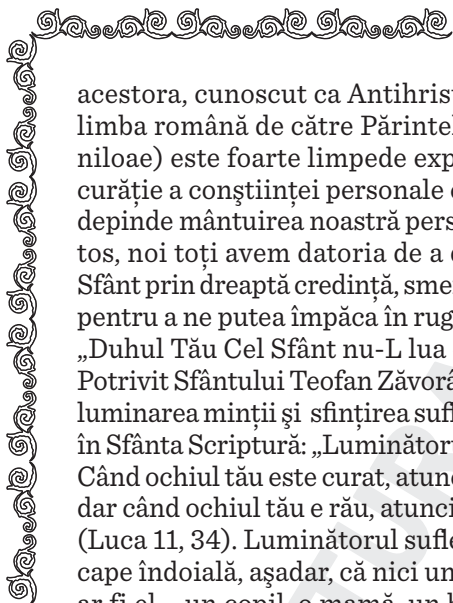
Cipurile electronice și conștiința sănătoasă

*„Inimă curată zidește întru mine,
Dumnezeule.“ (Psaltirea Regelui
Profet David)*

na dintre problemele care tulbură astăzi conștiința multor creștini o reprezintă adoptarea noilor documente civile (carte de identitate, pașaport, carnet de conducere auto) prevăzute cu cip electronic. Componenta biometrică a acestor cipuri constituie pentru mulți un motiv de înfricoșare și o piedică în calea mântuirii, uitând însă că „666“ se referă de fapt, după cuvântul Părintelui Cleopa, la cele trei păcate fundamentale: ura, desfrâul și erezia.

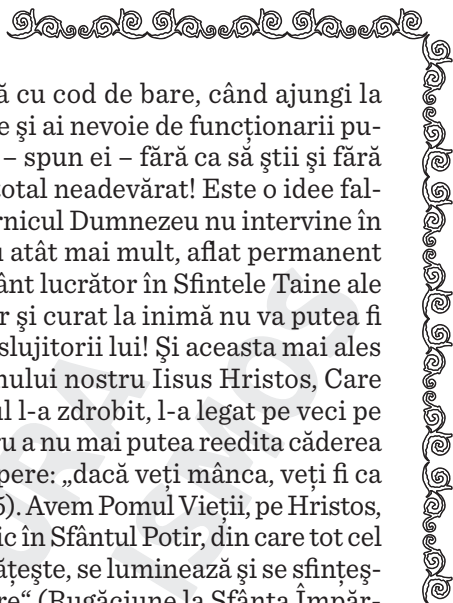
Dacă citim cu atenție Cartea Apocalipsei (ultima din canonul Sfintei Scripturi) vedem că, de fapt, nu conține nimic legat de cipuri – doar avertizarea cu privire la „numărul fiarei, număr de om, șase sute șazeci și șase“ (Ap. 13, 18). Potrivit tâlcuirii Sfinților Părinți și Dascăli ai Bisericii, expresia „număr de om“ desemnează, atât generic, câte o persoană umană din anumite perioade istorice care face voia diavolului împotriva dreptei credințe (cum au fost, de pildă, împăratul roman Nero precum și ceilalți împărați păgâni prigonitori ai creștinilor de până la Sfântul Împărat Constantin cel Mare, Iulian Apostatul, iconoclaștii, dar și conducătorul sovietic ateu Iosif Visarionovici Dugașvili, cunoscut ca Stalin, precum și alte persoane care au luptat împotriva voii Dumnezeiești și a învățaturii Sfintei Scripturi), cât și particular, pe ultimul din șirul lung al tuturor

acestora, cunoscut ca Antihrist. În Filocalia (tradusă în limba română de către Părintele Profesor Dumitru Stăniloae) este foarte limpede exprimat faptul că starea de curăție a conștiinței personale este de fapt lucrul de care depinde mântuirea noastră personală. Ca trăitori în Hristos, noi toți avem datoria de a dobândi și agonisi Duhul Sfânt prin dreaptă credință, smerenie și fapte bune, tocmai pentru a ne putea împăca în rugăciune permanentă cu El: „Duhul Tău Cel Sfânt nu-L lua de la mine“ (Psalmul 50). Potrivit Sfântului Teofan Zăvorâtul, conștiința curată este luminarea minții și sfințirea sufletului, așa cum stă scris și în Sfânta Scriptură: „Luminătorul trupului este ochiul tău. Când ochiul tău este curat, atunci tot trupul tău e luminat; dar când ochiul tău e rău, atunci și trupul tău e întunecat“ (Luca 11, 34). Luminătorul sufletului este mintea. Nu încapе îndoială, așadar, că nici un creștin (oricât de simplu ar fi el – un copil, o mamă, un bătrân, un tânăr care are dorința sinceră de mântuire) nu poate fi atacat și vătămat sufletește de către diavol și slugile lui, fără îngăduința lui Dumnezeu și fără consimțirea și acceptul propriei sale voințe libere: „Omul bun, din vistieria cea bună a inimii sale, scoate cele bune, pe când omul rău, din vistieria cea rea a inimii lui, scoate cele rele. Căci din prisosul inimii grăiește gura lui“ (Luca 6, 45). Și tot în Sfânta Scriptură stă scris că până și firele de păr din cap ne sunt numărate înaintea lui Dumnezeu; cu atât mai mult Dumnezeu nu va lăsa de izbeliște sufletul omului pe care El Însuși l-a creat și care este darul dumnezeiesc al vieții noastre.

Nicio metodă pământească inventată de om nu poate să ne pericliteze mântuirea. Nădejdea, credința și dragostea sunt virtuțile cardinale prin care Dumnezeu ne acoperă cu aripile dragostei Sale dumnezeiești: „Fie, Doamne, mila Ta spre noi cât am nădăjduit și noi întru Tine“ (Psalmi 32, 21).

Atâta timp cât un creștin își dorește mântuirea în mod sincer, dar cineva dorește să-l despartă de Dumnezeu – fără voia lui aceasta nu se va putea face. Mulți vehiculează ideea că satana te poate însemna cu „666“ atunci când cumperi

cu cardul, când iei marfă cu cod de bare, când ajungi la anumite instituții publice și ai nevoie de funcționarii publici; în astfel de situații – spun ei – fără ca să știi și fără ca să vrei ești pecetluit: total neadevărat! Este o idee falsă! Dacă Însuși Atotputernicul Dumnezeu nu intervine în liberul nostru arbitru, cu atât mai mult, aflat permanent sub protecția Duhului Sfânt lucrător în Sfintele Taine ale Bisericii, creștinul sincer și curat la inimă nu va putea fi înșelat de către diavol și slujitorii lui! Și aceasta mai ales pentru că Învierea Domnului nostru Iisus Hristos, Care a omorât moartea și iadul l-a zdrobit, l-a legat pe veci pe șarpele cel ispititor pentru a nu mai putea reedita căderea adamică cea din nepricepere: „dacă veți mânca, veți fi ca Dumnezeu...” (Facerea 3, 5). Avem Pomul Vieții, pe Hristos, prezent pururea euharistic în Sfântul Potir, din care tot cel ce se împărtășește se curățește, se luminează și se sfințește și „în veci nu mai moare” (Rugăciune la Sfânta Împărtășanie): Cel ce face bine facă, cel ce face rău înainte facă, iată Eu vin și „voi da vouă, fiecăruia, după faptele voastre (Apocalipsa 2, 23); așadar nu după absența sau prezența cipului!

Fiecare din noi trăim apocalipsa personală cu Hristos și în orice clipă putem fi pregătiți de întâlnirea cu El, Cel Care a zis: „Eu sunt ușa oilor” (Ioan 10, 7) și „pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară” (Ioan 6, 37); Eu sunt Calea, Adevărul, Viața...” (Ioan 14, 6). Să lăsăm tâlcuirile și interpretările fals alarmiste ale mentalității populare trupești neînduhovnicite și să păstrăm întreagă credința în cuvântul Mântuitorului Iisus Hristos – Domnul: „...n-am venit să judec lumea, ci ca să mântuiesc lumea” (Ioan 12, 47).

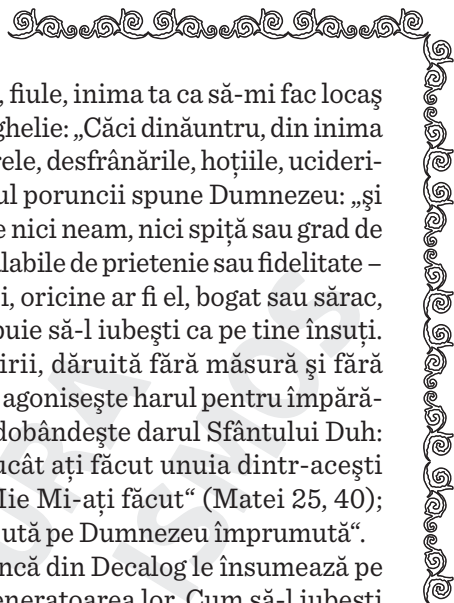

Decalogul

nvățătura cuprinsă în cele zece porunci pe care Dumnezeu le-a dat oamenilor prin prorocul Moise pe muntele Sinai este cea mai veche carte de etică morală. În cuprinsul ei, această carte tainică de suflet folositoare conține întocmai lumina dumnezeiească proiectată asupra relațiilor dintre oameni. Miezul ideii de umanitate, centrată pe trăirea pleneră a simțirii iubirii divine, se regăsește întreg în aceste porunci statornicite pentru totdeauna în modul cel mai echilibrat și echitabil cu putință.

Începând chiar cu cea dintâi poruncă – a dragostei desăvârșite pentru Dumnezeu unite cu respectul față de semenii – ni se descoperă taina iubirii ascunsă nu doar în virtute, ci și în implicarea sufletească: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși“ (Luca 10, 27). „Din tot sufletul“ înseamnă tăria din interior care exprimă exterior faptele ce se doresc arătate; „din tot cugetul“ arată și neclintirea din puterea iubirii jertfelnice – adică, deși inițial mă aprind spre faptă bună și exprimarea ei, apoi mă las purtat de alte lucruri și abandonez. Este nevoie de statornicie în fapta bună și mai ales de o legătură sinceră duhovnicească. „Din toată inima“ – aceasta pentru că inima (care cuprinde în sine toată comoara de taină a dumnezeirii) trebuie să fie mereu curată și luminată în toate intențiile noastre vădite către aproapele. Inima ascunde în ea tot întunericul iubirii de sine, al părerii de sine, al mândriei – și de aceea, dacă nu suntem atenți, Iisus Hristos părăsește imediat locașul

sufletului nostru: „Dă-mi, fiule, inima ta ca să-mi fac locaş în ea“ sau, în Sfânta Evanghelie: „Căci dinăuntru, din inima omului, ies cugetele cele rele, desfrânările, hoţiile, uciderile“ (Marcu 7, 21). În finalul poruncii spune Dumnezeu: „şi pe aproapele“ – care n-are nici neam, nici spiţă sau grad de rudenie, nici condiţii prealabile de prietenie sau fidelitate – e un oarecare de lângă noi, oricine ar fi el, bogat sau sărac, cu renume sau fără – trebuie să-l iubeşti ca pe tine însuţi. Această gratuitate a iubirii, dăruită fără măsură şi fără plată, este tocmai ceea ce agoniseşte harul pentru împărăţia cerurilor, din care se dobândeşte darul Sfântului Duh: „Adevărat zic vouă, întrucât aţi făcut unuia dintr-aceşti fraţi ai Mei, prea mici, Mie Mi-aţi făcut“ (Matei 25, 40); şi iarăşi: „Cine pe sărac ajută pe Dumnezeu împrumută“.

În esenţă, prima poruncă din Decalog le însumează pe toate celelalte, ca fiind generatoarea lor. Cum să-l iubeşti pe aproapele din toată fiinţa ta ca pe tine însuţi şi în acelaşi timp să-l furi, să-l omori, să-l ponegreşti, să-l înşeli, să-i poftesci lucrurile şi sa-l dispreţuieşti, mărturisind strâmb împotriva lui?! De aceea clevetitorii şi vorbitorii de rău sunt urâciune înaintea lui Dumnezeu. Spune Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan: „Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăşte, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubeşte pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească“ (I Ioan 3, 20). Cum să ai gând rău şi să te rogi, cum să ai sabie în inimă şi să crezi că eşti cu Hristos?! Sfântul Apostol Pavel spune: „Să se cerceteze însă omul pe sine şi așa să mănânce din pâine şi să bea din pahar“ (I Corinteni 11, 28).

Tocmai de aceea Mântuitorul Hristos arată că răufăcătorii sunt precum porcii şi câinii, care în momentele lor de exces de furie sar să te rupă, aceasta pentru că firea sălbatică nu se îmblânzeşte în contact cu sângele; de aceea stă scris în Sfânta Evanghelie: „Nu daţi cele sfinte câinilor, nici nu aruncaţi mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu

cumva să le calce în picioare și, întorcându-se, să vă sfășie pe voi“ (Matei 7, 6). A fi cinstit, corect și omenos, a avea inimă bună, a fi smerit sau milos, a-ți păstra bunul simț în simplă dimensiune omenească – reprezintă astăzi virtuți. Nu se pot afișa moral sau intelectual virtuțile unui credincios asupra lui așa cum se agață însemnele gradelor militare pe vestonul uniformei. Virtuțile se nasc prin conlucrarea harului divin cu voința umană, prin stăruința în osteneală; iar iubirea rămâne o taină. Cine poate iubi cu adevărat pe aproapele și se jertfește pentru el este asemenea lui Dumnezeu. Cine nu poate iubi și nu se jertfește pentru aproapele său – acela singur pleacă din Împărăția Cerurilor. Iubirea este lumina lui Dumnezeu între oameni. Cine nu are aureola chipului luminos al iubirii, acela nu este al lui Dumnezeu: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui“ (Matei 25, 41). Iar Mântuitorul ne îndeamnă: „Rugați-vă, ca să nu intrați în ispită“ (Matei 22, 40).

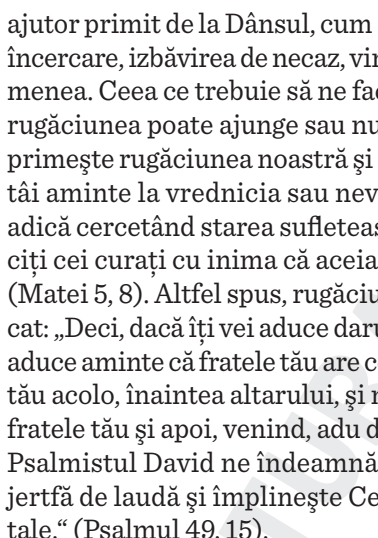
© ED
EVANGHE

Lucrarea rugăciunii

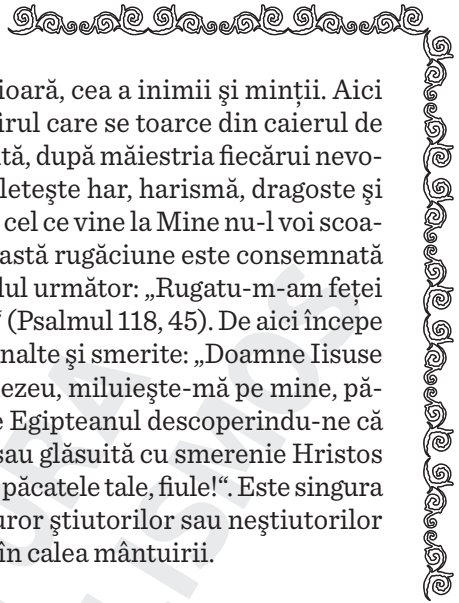

ără nici cea mai mică îndoială, sfânta rugăciune – numită de către Sfinții Părinți ai Bisericii „împărăteasa faptelor bune“ – este fapta bună cea mai importantă pentru mântuirea sufletului, care îl aduce pe om la preadorita întâlnire cu Dumnezeu Cel viu. Tocmai de aceea împlinirea ei nu depinde – și nu trebuie să depindă! – nici de spațiu, nici de timp. „Rugați-vă neîncetat!“ (I Tesaloniceni 5, 17) strigă Apostolul peste veacuri; iar David Regele-Psalmist cântă: „Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda lui în gura mea“ (Psalmul 33, 1) și iarăși: „În tot locul stăpânirii Lui binecuvintează suflete al meu pe Domnul“ (Psalmul 102). Lucrarea rugăciunii poate fi săvârșită atât personal, individual, ca pravilă de chilie, cât și comunitar sau obștesc, în sfântul locaș, ca rânduială bisericească după tipic; aceasta o întâlnim la toate praznicele împărătești ca și în ajun de sărbătoare atât în bisericile de enorie din sate și orașe, cât și în sfintele vetre monahale, fie ele mănăstiri mari sau schituri mici. Rugăciunea ce se face neconținut de către poporul creștin este felurită: de cerere, de mulțumire și de laudă. Cererile sunt rugăciuni adresate lui Dumnezeu în diferite prilejuri ale vieții numite „cereri de folos“: sănătate, iertare de păcate, ajutor, spor și ieșire din necazuri pricinuite de diavolul sau de semenii noștri. Rugăciunea de laudă este de preamărire a lui Dumnezeu pentru puterile și harul pe care le revarsă creștinilor care Îl cheamă, precum și pentru darurile bogate oferite lumii: pacea, soarele, căldura, hrana, apa etc. Rugăciunile de mulțumire sunt rugăciuni adresate lui Dumnezeu pentru orice

ajutor primit de la Dânsul, cum ar fi ieșirea cu bine dintr-o încercare, izbăvirea de necaz, vindecarea de boli și cele asemenea. Ceea ce trebuie să ne facă atenți este acest aspect: rugăciunea poate ajunge sau nu la Dumnezeu. Dumnezeu primește rugăciunea noastră și o împlinește luând mai întâi aminte la vrednicia sau nevrednicia cu care o rostim, adică cercetând starea sufletească în care ne aflăm: „Feriți-vă cei curați cu inima că aceia vor vedea pe Dumnezeu!” (Matei 5, 8). Altfel spus, rugăciunea să nu se facă întru păcat: „Deci, dacă îți vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău acolo, înaintea altarului, și mergi întâi și împacă-te cu fratele tău și apoi, venind, adu darul tău” (Matei 5, 23-24). Psalmistul David ne îndeamnă: „Jertfește lui Dumnezeu jertfă de laudă și împlinește Celui Preaînalt făgăduințele tale.” (Psalmul 49, 15).

Cel dintâi potrivnic al rugăciunii în viața creștinului este duhul trândăviei, lenea care stinge râvna duhovnicească, aducând în suflet lăncezeală, nepăsare și amânare. Aici trebuie să fim atenți. Replica atât de răspândită astăzi – „N-am timp să mă rog!” – este de fapt un diagnostic dat sufletului: moartea sufletească sau lipsa de râvnă duhovnicească. Rugăciunea este începutul căii mântuirii, pentru că ani de zile învățăm să ne rugăm. Abia după ani de zile de experiență și deprindere vom învăța că rugăciunea este calea cea mai scurtă de întâlnire și convorbire cu Dumnezeu. Prima treaptă este a rugăciunii rostite cu limba și cu gura: „Atunci s-a umplut de bucurie gura noastră și limba noastră de veselie; atunci se zicea între neamuri: «Mari lucruri a făcut Domnul cu ei!»” (Psalmi 125, 2), „Lăuda-voi pe Domnul foarte cu gura mea și în mijlocul multora Îl voi preaslăvi pe El” (Psalmul 108, 29), „Cu glasul meu către Domnul am strigat, cu glasul meu către Domnul m-am rugat” (Psalmul 141, 1), „Doamne, strigat-am către Tine, auzi-mă!” (Psalmul 140, 1). Apoi, după aceste străduințe,

urmează o treaptă superioară, cea a inimii și minții. Aici rugăciunea se subție ca firul care se toarce din caierul de lână, devenind fină și înaltă, după măiestria fiecărui nevoitor. Aici Dumnezeu împletește har, harismă, dragoste și iubire dumnezeiască: „Pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară“ (Ioan 6, 37); această rugăciune este consemnată de Psalmistul David în felul următor: „Rugatu-m-am feței Tale din toată inima mea“ (Psalmul 118, 45). De aici începe firul de aur al rugăciunii înalte și smerite: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul“, Sfântul Macarie Egipteanul descoperindu-ne că la fiecare rostire tainică sau glăsuțită cu smerenie Hristos răspunde: „Iertate-ți sunt păcatele tale, fiule!“ . Este singura rugăciune accesibilă tuturor știutorilor sau neștiutorilor de carte, care vor să urce în calea mântuirii.

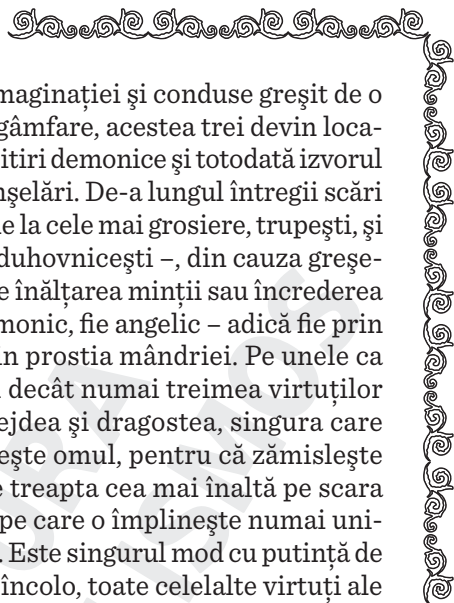
© EDIT
EVANGHEL

Virtuțile și mântuirea

unoaștem din învățătura Sfintei Evanghelii că sufletul este darul cel mai de preț pe care omul l-a primit de la Dumnezeu. „Pentru că ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?” (Matei 16, 26) întreabă Mântuitorul conștiința omului dintotdeauna. Atunci când l-a creat pe om, Domnul Dumnezeu a suflat asupra țărânilor suflare de viață – „și s-a făcut omul ființă vie” (Facerea 2, 7), ceea ce-l face pe psalmist să exclame recunoscător: „Măinile Tale m-au făcut și m-au zidit” (Psalmi 118, 73), dându-i prin această suflare puterea Duhului Sfânt, puterea rațională, cuvântătoare, care îl deosebește de toate celelalte vietăți din cuprinsul creației, făcând din el „împăratul făpturii”: „Făcutu-s-a omul cel dintâi, Adam, cu suflet viu...” (I Corinteni 15, 45). Această comoară trebuie păstrată curată, luminată și sfințită pentru a se întoarce la Dumnezeu într-o stare vrednică de El: „trupul să se dea firii de Tine zidite, iar sufletul să se întoarcă de unde a luat ființă” (Rugăciunea morților).

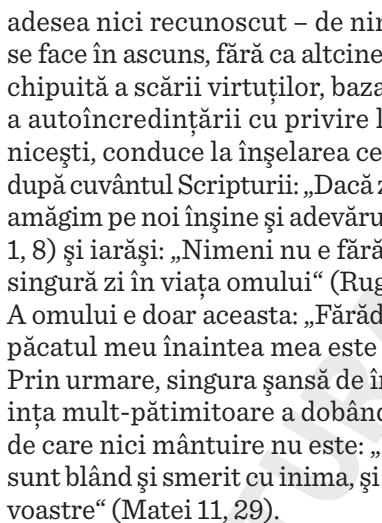
Cuvântul-cheie „mântuire”, poate cel mai des folosit în limbajul teologic, cuprinde în înțelesul său profund eliberarea sufletului de patimi. Toate cele rele ale noastre – păcate, greșale, neputințe – pornesc dintr-o întreită rădăcină: mândria, iubirea de sine, uitarea de Dumnezeu – toate acestea împietrind sufletul în nefrica de dragostea Lui. Din acestea toate și prin tot alaiul care se strânge în jurul lor se lasă asupra sufletului întunericul care ascunde în el conflictul năprasnic și schizoid dintre cele trei părți constitutive ale lui – rațională, irascibilă și poftitoare.

Amestecate cu puterea imaginației și conduse greșit de o rațiune vătămată prin îngâmfare, acestea trei devin locul celor mai cumplite ispitiri demonice și totodată izvorul celor mai dezastruoase înșelări. De-a lungul întregii scări a păcatelor de tot felul – de la cele mai grosiere, trupești, și până la cele mai subțiri, duhovnicești –, din cauza greșelii fundamentale care este înălțarea minții sau încrederea în sine, omul cade, fie demonic, fie angelic – adică fie prin răutatea lăcomiei, fie prin prostia mândriei. Pe unele ca acestea nu le poate birui decât numai treimea virtuților cardinale: credința, nădejdea și dragostea, singura care cu adevărat îndumnezeiește omul, pentru că zămislește smerenia. Smerenia este treapta cea mai înaltă pe scara urcușului către învierea pe care o împlinește numai unirea omului cu Dumnezeu. Este singurul mod cu puțință de a străbate cerul. De la ea încolo, toate celelalte virtuți ale înaltei trăiri duhovnicești – prin osteneala posturilor aspre și ale îndelungatelor privegheri – realizează concret izbăvirea sufletului de patimi. „Programul“ duhovnicesc pe care îl propune pentru viața de aici și acum Ortodoxia în dimensiunea ei ascetică și mistică cea mai profundă nu are alt scop decât aducerea omului pe calea cea dreaptă care duce la întâlnirea cu Dumnezeu. În starea de rugăciune – chiar și cea mai intens trăită cu puțință pentru noi, cei de astăzi –, nu e deloc obligatoriu să-L vezi propriu-zis pe Dumnezeu; „Patericele“ cuprind suficiente relatări despre tot atâția nevoitori râvnitori ai rugăciunii care s-au curățit integral de patimi și neputințe fără de vederea mistică.

Întâistătorul în vârtute al pustnicilor de demult, Sfântul Isaac Sirul afirmă răspicat faptul că vârful și culmea sporirii duhovnicești o reprezintă vederea propriilor noastre păcate, iar lucrarea de pocăință pentru acestea este adevărata „înainte-vedere“. Aceasta ne ajută să înțelegem că adevărata smerenie nu trebuie nicidecum confundată cu evlavia fățarnică ascunsă sub chipul cioplit al smereniei de ochii lumii. Cel cu adevărat virtuos nu este cunoscut – și

adesea nici recunoscut – de nimeni. Adevărata nevoință se face în ascuns, fără ca altcineva să știe. Escaladarea închipuită a scării virtuților, bazată pe suficiența „mistică“ a autoîncredințării cu privire la treapta sporirii duhovnicești, conduce la înșelarea cea mai jalnică cu putință – după cuvântul Scripturii: „Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi“ (I Ioan 1, 8) și iarăși: „Nimeni nu e fără de păcat, macar de ar fi o singură zi în viața omului“ (Rugăciune la Sfântul Maslu). A omului e doar aceasta: „Fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea“ (Psalmul 50, 4). Prin urmare, singura șansă de îndreptare rămâne străduința mult-pătimitoare a dobândirii sfintei smerenii, fără de care nici mântuire nu este: „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima, și veți găsi odihnă sufletelor voastre“ (Matei 11, 29).

© EDITURA
EVANGHELIA

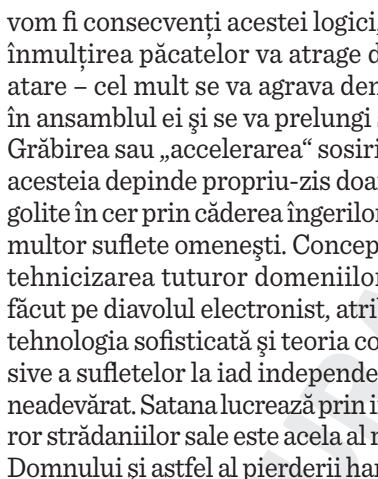

Apocalipsa și păcatul

entalitatea umană cu privire la sfârșitul lumii în învățătura populară este legată de numărul fiarei, 666. Scrisă acum aproape două mii de ani de către Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan, cartea numită „Apocalipsa” a fost tâlcuită de-a lungul timpului de către Sfinții Părinți ai Bisericii, dar multe înțelesuri ale ei rămân pentru noi de nepătruns până astăzi. Și, deși atmosfera creată în jurul celor conținute și prezentate în cuprinsul acestei cărți a fost în general una tensionată, ba chiar înspăimântătoare pentru mulți, totuși nu e cazul să uităm faptul că sfârșitul lumii nu este altceva decât împlinirea lucrării mesianice de mântuire a lumii de către Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului, faptă cu nimic mai prejos decât oricare alta dintre minunile săvârșite deja de către Mântuitorul în timpul vieții Sale pământești. De altfel, Apocalipsa este prevestită de către Sfinții Îngeri din chiar ziua Înălțării Domnului la cer: „Care au și zis: Bărbați galileieni, de ce stați privind la cer? Acest Iisus care S-a înălțat de la voi la cer, astfel va și veni, precum L-ați văzut mergând la cer” (Fapte 1, 11). Iar prorocul David spune: „Plini-va căderile, zdrobi-va capetele multora...” (Psalmi 109, 7) și iar: „Că vine, vine să judece lumea cu dreptate și noroadele cu îndreptare” (Psalmi 97, 10-11).

Este binecunoscută învățătura patristică potrivit căreia locurile și rosturile tuturor duhurilor slujitoare care au căzut din treapta lor, devenind din îngeri sfinți și luminați demoni necurați și întunecați prin neascultarea față de Dumnezeu, vor fi iarăși plinite prin sufletele dreptilor: „Cum ai căzut tu din ceruri, stea strălucitoare, fecior al dimineții! Cum ai fost aruncat la pământ, tu, biruitor de neamuri!” (Isaia 14, 12). Altfel spus, locul fiecărui înger căzut va fi luat de un suflet mântuit – astfel împlinindu-se cuvântul Scripturii – „plini-va căderi”. Dacă

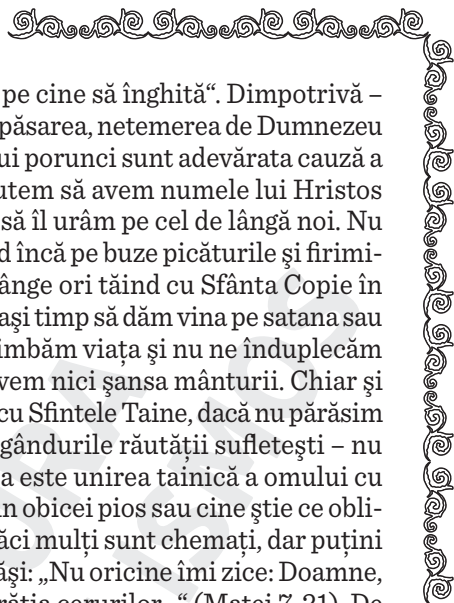
vom fi consecvenți acestei logici, vom înțelege că practic nu înmulțirea păcatelor va atrage după sine sfârșitul lumii ca atare – cel mult se va agrava denaturarea vieții pământești în ansamblul ei și se va prelungi starea de iad în cele de aici. Grăbirea sau „accelerarea“ sosirii momentului final al lumii acesteia depinde propriu-zis doar de ritmul plinirii locurilor golite în cer prin căderea îngerilor de către mântuirea cât mai multor suflete omenești. Concepțiile mai noi, influențate de tehnicizarea tuturor domeniilor de activitate socială, l-au făcut pe diavolul electronist, atribuindu-i cipul și biometria, tehnologia sofisticată și teoria conspirației atragerii subversive a sufletelor la iad independent de voința lor. Lucru total neadevărat. Satana lucrează prin inima omului, iar rostul tuturor strădaniilor sale este acela al răzvrătirii omului împotriva Domnului și astfel al pierderii harului Duhului Sfânt.

Așa putem înțelege corect cei trei de șase ai numărului „666“. Primul „6“ reprezintă ura (cu toată lista vâstarelor ei – pizma, invidia, zavistia, fărâdelegea, clevetirea, în general uciderea de tot felul, fie cea trupească, fie cea sufletească) sau, altfel spus, mânia fără judecată.

Al doilea „6“ se referă la pofta fără rațiune – adică desfrâul modern generalizat, fără scrupule și fără opreliști, care distruge în totalitate starea de feciorie, curăția și sfințenia proprie oamenilor aleși ai lui Dumnezeu, pângărirea în fel și chip a Tainei Cununii și prin aceasta distrugerea familiei ca temei social al vieții comunitare.

Al treilea „6“ reprezintă erezia, lepădarea dreptei credințe și a dogmelor mântuitoare revelate ca învățătură a adevărului în Biserica Ortodoxă, ceea ce duce la părăsirea omului de către Dumnezeu și în veacul acesta și în veacul viitor: „Celui care va zice cuvânt împotriva Fiului Omului, se va ierta lui; dar celui care va zice împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta lui, nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie“ (Matei 12, 32).

Așadar, iată că nu actele biometrice și nici globalizarea sau secularizarea ori materialismul sunt factorii morții sufletești. Satana nu are tangențe nici cu calculatorul, nici nu este calificat în automatizare și programare, el este duh și

„umblă ca un leu căutând pe cine să înghită“. Dimpotrivă – lăncezeala, necredința, nepăsarea, netemerea de Dumnezeu și disprețuirea sfințelor Lui porunci sunt adevărata cauză a pierderii sufletești. Nu putem să avem numele lui Hristos pe buze și în același timp să îl urâm pe cel de lângă noi. Nu putem să dușmănim având încă pe buze picăturile și firimiturile Sfântului Trup și Sânge ori tăind cu Sfânta Copie în miezul prescurii, și în același timp să dăm vina pe satana sau pe cipuri! Dacă nu ne schimbăm viața și nu ne înduplecăm inima prin pocăință, nu avem nici șansa mânturii. Chiar și zilnic de ne-am împărtăși cu Sfintele Taine, dacă nu părăsim toate faptele rele și toate gândurile răutății sufletești – nu ne mântuim. Împărtășirea este unirea tainică a omului cu Dumnezeu și nicidecum un obicei pios sau cine știe ce obligație pentru mântuire: „Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși“ (Matei 22, 14) și iarăși: „Nu oricine îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor...“ (Matei 7, 21). De altfel, Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan este cât se poate de ferm, răspicat și categoric: „Cine spune că iubește pe Dumnezeu iar pe fratele său urăște, mincinos este...“ (I Ioan 4, 20) și iar: „în ceea ce judeci pe altul, pe tine însuți te osândești“ (Romani 2, 1).

Abia aceasta este adevărata „Înfrișătoare Judecată“ – atunci când în văzul întregii lumi, sub ochii tuturor oamenilor vom fi vădiți din propriile noastre fapte de minciună și de falsitate, o imagine prezentând lumii, altă realitate ascunzându-se de fapt în spatele ei: „Că de nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra în împărăția cerurilor“ (Matei 5, 20). Viclenia și duplicitatea, ca toată fățărnicia și prefăcătoria nu sunt altceva decât moartea sufletului mai înainte de moartea trupului: „Cine are urechi de auzit să audă“ (Marcu 4, 23). Pentru că: „Ochi aveți și nu vedeți, urechi aveți și nu auziți și nu vă aduceți aminte“ (Marcu 8, 18). De aceea calea de urmat rămâne pentru toți oamenii din toate vremurile dragostea care e mai presus de toate: „Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții“ (Ioan 13, 35).

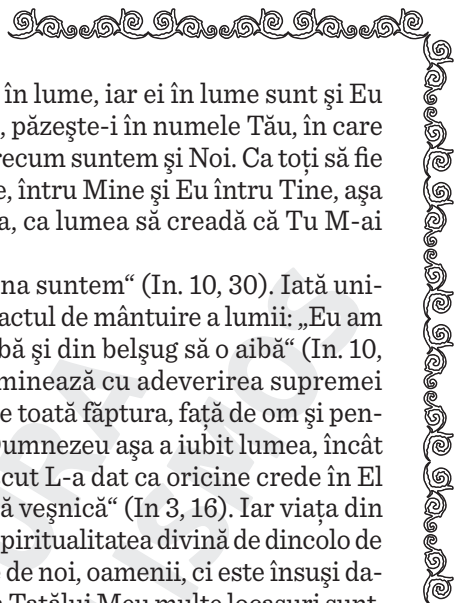
Binele lui Dumnezeu și relele oamenilor

Binele este numele Divinității, căci „bun nu este decât numai Unul Dumnezeu“ (Mt. 19, 17). Izvorul a-tot-binele este Dumnezeu Sfânta Treime: „Și a privit Dumnezeu toate câte a făcut și iată erau bune foarte“ (Fac. 1, 31). Binele este împlinirea dragostei – o afirmă într-un singur glas de-a lungul veacurilor Sfintele Scripturi și scrierile patristice.

Acela dintre oameni care sufletul său și-l pune pentru aproapele său săvârșește binele la măsura sa cea mai înaltă. Cea dintâi poruncă din Legea cea Veche era aceasta: „să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți“ (Lev. 19, 18). Așadar, binele suprem, iubirea absolută izvorăște din Dumnezeu și se revarsă asupra omului, creația Sa. Omului, ca împărat al fapturii și stăpânitor al întregii zidiri văzute, îi este proprie această maiestate de a tăinui în sine Împărăția lui Dumnezeu. De aceea Domnul nostru Iisus Hristos a spus: „iată, împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru“ (Lc. 17, 21); de altfel, la același lucru face trimitere și asemănarea menționată în Rugăciunea Domnească – „precum în cer așa și pe pământ“ (Mt. 6, 10). Altfel spus, Dumnezeu Ziditorul tuturor voiește ca între oameni să sălașluiască pacea dintre îngeri, posibilă și realizată deplin prin supunerea de bunăvoie a tuturor în dragostea desăvârșită față de Creator și în dragostea unora față de alții în împreună-lucrare după modelul suprem treimic; dar mai ales prin ascultarea oamenilor de Fiul lui Dumnezeu asemeni ascultării Fiului de Tatăl Care L-a trimis: „nu caut voia Mea, ci voia Celui care M-a trimis“ (In. 5, 30).

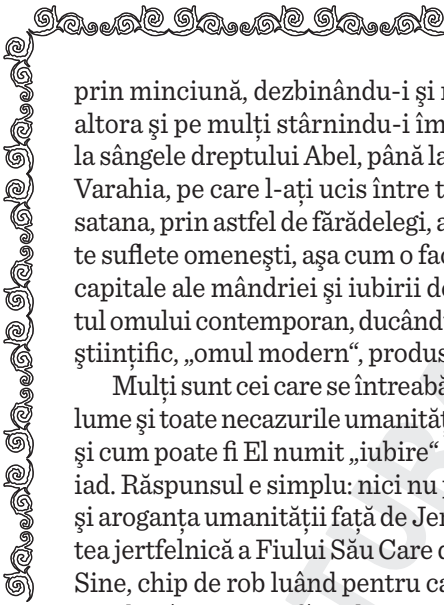
A spus Domnul nostru Iisus Hristos: „Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este“ (Mt.

5, 48). „Și Eu nu mai sunt în lume, iar ei în lume sunt și Eu vin la Tine. Părinte Sfinte, păzește-i în numele Tău, în care Mi i-ai dat, ca să fie una precum suntem și Noi. Ca toți să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis“ (In. 17, 11).

„Iar Eu și Tatăl Meu una suntem“ (In. 10, 30). Iată unitatea lucrării Treimice în actul de mântuire a lumii: „Eu am venit ca lumea viață să aibă și din belșug să o aibă“ (In. 10, 10). Iar toate acestea culminează cu adevărarea supremei iubiri dumnezeiești față de toată făptura, față de om și pentru mântuirea lui: „Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică“ (In 3, 16). Iar viața din belșug este viața veșnică, spiritualitatea divină de dincolo de mormânt care nu mai ține de noi, oamenii, ci este însuși darul lui Dumnezeu: „În casa Tatălui Meu multe locașuri sunt. Iar de nu, v-aș fi spus. Mă duc să vă gătesc loc“ (In. 14, 2), răsplata fiind: „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii“ (Mt. 25, 34), adică mântuirea sufletului și eliberarea lui de păcat ca daruri dumnezeiești, care ne-au fost dăruite ca răsplată a iubirii Sale: Deci din veac și până în veac, cuvintele: „Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul“ (Apoc. 21, 6).

„Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece“ (Lc. 21, 33). Legile divine sunt fixe și cu hotărâre veșnică: „ce împărțășire are lumina cu întunericul?“ (2 Cor. 6, 14). Iar Sfântul Ioan Damaschin spune: „Binele nu este bine dacă nu se săvârșește bine“ (Dogmatica ortodoxă). Și cu toate acestea – preabinecunoscute lumii după două mii de ani de creștinism, ba chiar încă de la facerea lumii, de când Adam și Eva, protopărinții neamului omenesc, au primit legea ascultării ca pavăză a Raiului – totuși iată că omul mai cu dinadinsul s-a făcut tovarăș și prieten cu vrăjmașul lui Dumnezeu, cu diavolul. Căci acesta, pe lângă cumplita sa mândrie și blestemata sa răzvrătire față de Dumnezeu Creatorul, a intrat și în viața de pe pământ a omenirii, înșelându-i pe oameni

prin minciună, dezbinându-i și răscolindu-i pe unii asupra altora și pe mulți stârnindu-i împotriva lui Dumnezeu. „De la sângele dreptului Abel, până la sângele lui Zaharia, fiul lui Varahia, pe care l-ați ucis între templu și altar“ (Mt. 23, 35) satana, prin astfel de fărâdelegi, a tras la pierzare nenumărate suflete omenești, așa cum o face până astăzi prin păcatele capitale ale mândriei și iubirii de sine care stăpânesc sufletul omului contemporan, ducându-l la închinarea la noul idol științific, „omul modern“, produsul societății de consum.

Mulți sunt cei care se întrebă de ce există toate relele din lume și toate necazurile umanității dacă Dumnezeu este bun, și cum poate fi El numit „iubire“ dacă pedepsește și dacă are iad. Răspunsul e simplu: nici nu pot fi tolerate impertinența și aroganța umanității față de Jertfa Crucii și față de dragostea jertfelnică a Fiului Său Care din dragoste S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând pentru ca pe om să îl aducă la starea cea dintâi. Spune Sfântul Atanasie: „Sunt rele pentru că am schimbat direcția vieții prin faptele noastre, de la Dumnezeu lumini la tatăl întunericului, diavolul“. Și tocmai de aceea în Ziua Judecării de Apoi răspunsul la batjocorirea tainei mântuirii noastre prin Iisus Hristos va fi: „Plecați de la Mine, blestemaților“ (Mt. 25, 41), „nu vă cunosc pe voi“ (Mt. 25, 12). Șansa noastră este împăcarea cu Dumnezeu și cu jertfa iubirii Sale prin rugăciune și credință. Altfel se va permanentiza starea de iad încă din această viață – iad în suflet, iad în viață, iad în familie, iad în lume, iad după iad în viața viitoare.

Încă de acum două mii de ani Sfântul Ioan Botezătorul striga tuturor oamenilor: „Pocăiți-vă, că s-a apropiat împărțirea cerurilor“ (Mt. 3, 2). Nu ne rămâne decât să-i luăm în serios îndemnul, nu de alta dar ne așteaptă veșnicia morții și vom dori de Domnul Iisus Hristos și de Sfânta Euharistie și de dragostea Lui: „Izvoare de apă s-au coborât din ochii mei, pentru că n-am păzit legea Ta“ (Ps. 118, 136). De fapt, noi înșine, prin propriile noastre fapte, aducem iadul pe pământ în loc să luăm aminte la cuvintele din rugăciunea „Tatăl nostru“: „precum în cer, așa și pe pământ“ (Mt. 6, 10).

Dreapta socoteală între milostivire și dreptate

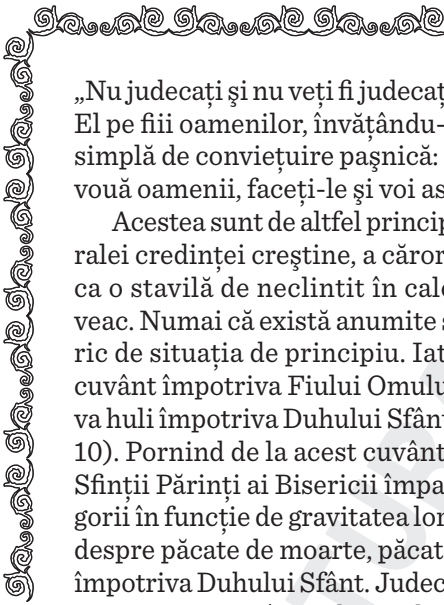
„Oricâte veți lega pe pământ vor fi legate și în cer și oricâte veți dezlega pe pământ vor fi dezlegate și în cer.” (Matei 18, 18)

na dintre funcțiile principale ale rațiunii omenеști este aceea de a analiza deopotrivă fapte și evenimente plecând de la anumite premise și ajungând la concluziile corespunzătoare lor, rezultatul depinzând fără îndoială de starea în care se află mintea celui care chibzuiește. Atunci când cercetăm Scripturile Sfinte ale Vechiului Testament, descoperim faptul că problemele ivite între oameni se rezolvau potrivit dictonului cu valoare de normă morală „Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte”. În Noul Testament vedem că Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Mântuitorul lumii, care ne-a izbăvit din robia păcatului strămoșesc și a morții, va deschide iarăși tuturor oamenilor calea către viața veșnică, prin instaurarea Legii celei Noi a harului sub porunca iertării și a dragostei, virtutea cardinală arătată de apostolul Pavel corintenilor: „Toate le suferă, toate le crede... nu ține minte răul, nu caută ale sale...” (I Corinteni, 13).

Același Iisus Fiul lui Dumnezeu este Cel Care va da lumii pildă atât cu cuvântul cât și cu fapta despre adevărata milă și iubire compătitoare neosândind pe nimeni pentru vreun păcat, vreo greșeală sau cădere individuală, învățând astfel pe oameni că toată judecata semenilor lor se cuvine să o lăsăm doar lui Dumnezeu Cel Singur Sfânt:

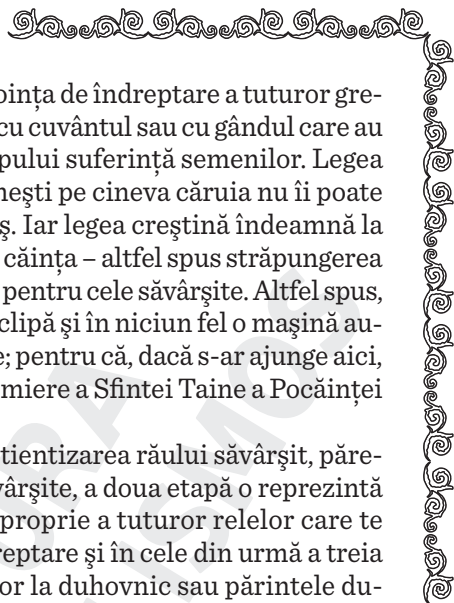

„Nu judecați și nu veți fi judecați!“ (Matei 7, 1) îi îndeamnă El pe fiii oamenilor, învățându-i totodată metoda cea mai simplă de conviețuire pașnică: „și precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea“ (Luca 6, 31).

Acestea sunt de altfel principiile întemeietoare ale moralei credinței creștine, a căror putere stă dintru început ca o stăvilă de neclintit în calea tuturor relelor acestui veac. Numai că există anumite situații care diferă categoric de situația de principiu. Iată: „Oricui va spune vreun cuvânt împotriva Fiului Omului, i se va ierta; dar celui ce va huli împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta“ (Luca 12, 10). Pornind de la acest cuvânt de o importanță capitală, Sfinții Părinți ai Bisericii împart păcatele în câteva categorii în funcție de gravitatea lor: auzim astfel vorbindu-se despre păcate de moarte, păcate strigătoare la cer, păcate împotriva Duhului Sfânt. Judecarea sau discernerea tuturor acestora s-a încredințat de către Mântuitorul Hristos Sfinților Săi Ucenici și Apostoli atunci când a suflat asupra lor zicând: „Luați Duh Sfânt, cărora le veți ierta păcatele le vor fi iertate și cărora le veți ține le vor fi ținute.“ (Ioan 20, 23) – iar prin aceștia, prin punerea mâinilor sau hirotonie – sfințiților slujitori ai Sfintelor Altare, arhieriei și preoți.

Aici însă există un aspect care necesită o discuție aparte. E foarte adevărat că iconomii tainelor dumnezeiești au primit poruncă de a ierta „de șaptezeci de ori câte șapte“. Cu toate acestea, iertarea nu trebuie să devină nicidecum o monedă falsă sau devalorizată prin inflație. Și aceasta pentru că nu poți acorda iertarea cuiva care nu o cere sau nu o caută pentru că nici nu o dorește. Nu poți ierta pe cineva care el însuși este străin de iertare pentru că nu o înțelege și nu-i vede niciun folos. Creștinește vorbind și în deplinătatea cuvântului – iertarea nu a fost pusă nici un moment de Dumnezeu la dispoziția samavolnică a cuiva, oricine ar fi acesta. Și aceasta pentru că adevărata iertare, cea care lucrează în chip roditor în și între oameni, se împlinește

doar atunci când există voința de îndreptare a tuturor greșelilor săvârșite cu fapta, cu cuvântul sau cu gândul care au pricinuit de-a lungul timpului suferință semenilor. Legea morală îți interzice să rănești pe cineva căruia nu îi poate face nimeni niciun reproș. Iar legea creștină îndeamnă la iertare atunci când există căința – altfel spus străpungerea inimii prin părerea de rău pentru cele săvârșite. Altfel spus, duhovnicul nu este nicio clipă și în niciun fel o mașină automată de dezlegat păcate; pentru că, dacă s-ar ajunge aici, ar fi vorba despre o blasfemie a Sfintei Taine a Pocăinței prin desconsiderarea ei.

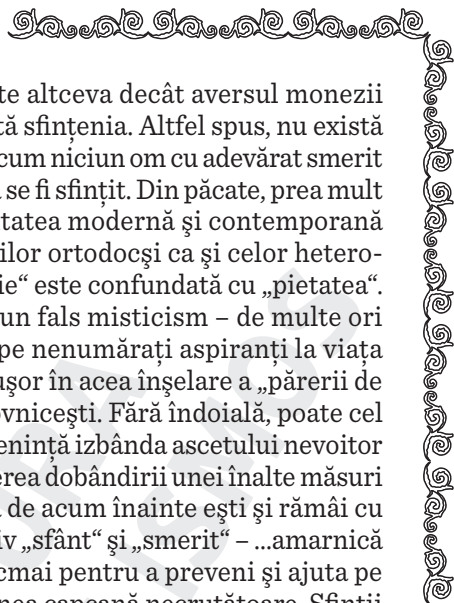
Prima etapă este conștientizarea răului săvârșit, părerea de rău de păcatele săvârșite, a doua etapă o reprezintă cercetarea în conștiința proprie a tuturor relelor care te frământă, dorința de îndreptare și în cele din urmă a treia etapă este mărturisirea lor la duhovnic sau părintele duhovnicesc, iar ultima etapă, dorința și făgăduința de a nu mai greși. Odată angajamentul luat în fața lui Dumnezeu și a duhovnicului, se primește iertarea sau dezlegarea propriu-zisă, o epicleză care absolvă orice cădere căită sincer cu lacrimă și osteneală. Pedepsa se prelungește pentru omul mizerabil sufletește, impertinent, fals, ipocrit, mincinos și viclean ale cărui întunecare de minte și necurăție de inimă îl împing pururea la fărădelege și răutate împotriva altora, fără rușine și total lipsit de scrupule. Atunci când, în cazul unui astfel de om, lipsește cu desăvârșire dimensiunea pur umană a moralei cât și cea a virtuții creștine, iertarea nu se va acorda niciodată – nici în veacul de acum, nici în cel ce va să fie. Spune Psalmistul: „Nu le este cu putință să se schimbe, că de Dumnezeu nu se tem“ (Psalmi 54, 22) și iarăși – „Să vină dar moartea peste ei, să se pogoare în iad de vii“ (Psalmi 54, 16). În aceste cuvinte se cuprinde toată măsura dreptății dumnezeiești pentru călcătorul de lege și pentru omul care nu caută îndreptarea relelor săvârșite în viață și nici îndreptarea răului făcut semenilor de-a lungul vieții: „Cei ce viclenesc vor pieri“ (Psalmi 36, 9).

Smerenia și sfințenia

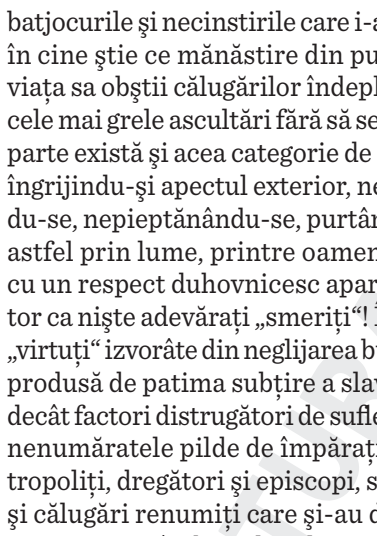
În tot cuprinsul literaturii religioase creștine universale, a cărei întindere în timp și spațiu aproape că nu poate fi cuprinsă de mîntea unui singur om, „smerenia” și „sfințenia” sunt noțiunile cele mai des întîlnite, la care toți Sfinții Părinții, fără excepție, fac referire statornică și repetată. Ori de cîte ori scriitorii bisericești ne prezintă mărturiile Sfinței Tradiții cu privire la vreun sfânt sau altul dintre creștinii cu adevărat credincioși Domnului, aproape întotdeauna o fac prin expresii de genul: „ducea viață sfântă”, „pururea se smerea pe sine” etc. Înțelegem din aceasta că, în concepția Părinților Bisericii, acești adevărați și nebiruiți atleți ai virtuții, smerenia este starea de a fi a omului în care el cu adevărat se îndumnezeiește – altfel spus, ajunge în măsura desăvârșită a asemănării cu Dumnezeu: „Smerenia este haina de pietre scumpe a dumnezeirii”, învăța Sfântul Isaac Sirul. De altfel, Mântuitorul Iisus Hristos Însuși ne îndeamnă: „Învățați-vă de la Mine că sunt blînd și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre” (Matei 11, 29),

Acesta este temeiul hristic-dumnezeiesc și de neclintit pentru care noi, creștinii, socotim că sufletul omului niciodată și nicicum nu își va afla liniștea mult-dorită și odihna neprețuită în altceva decît în sfînta smerenie. Aflat mereu în căutare de sine, tînjind prin toate lucrările sale să își găsească echilibrul, calmul și cumpătarea – acel Centru al ființei sale, adăpost și refugiu de scăpare din toate învolburările și răutățile veacului de acum – omul descoperă pe calea virtuții lucrarea de smerire a sinelui propriu ca început mîntuitor și plinire a dorului său de mîntuire. Și aceasta pentru că tihna sufletească nu poate izvorî decît dintr-o conștiință lăuntrică împăcată. Dacă așa stau lucrurile, devine evident

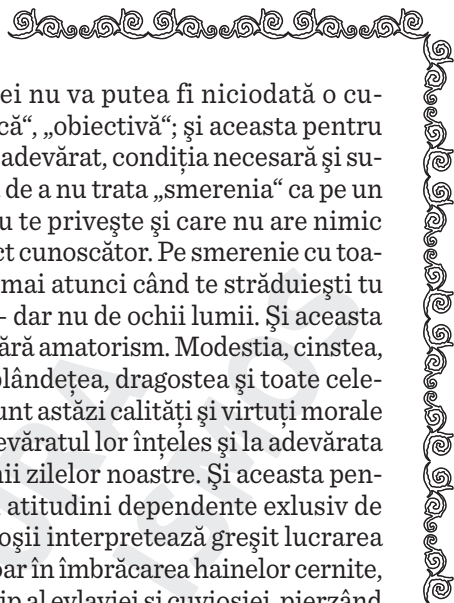

faptul că smerenia nu este altceva decât aversul monezii al cărei revers îl reprezintă sfințenia. Altfel spus, nu există sfinți fără smerenie, după cum niciun om cu adevărat smerit nu își va sfârși zilele fără a se fi sfințit. Din păcate, prea mult și prea adesea în mentalitatea modernă și contemporană devenită comună creștinilor ortodocși ca și celor heterodocși, adevărata „smerenie“ este confundată cu „pietatea“. Lucru care, pornit dintr-un fals misticism – de multe ori chiar patologic –, îi face pe nenumărați aspiranți la viața spirituală să cadă foarte ușor în acea înșelare a „părerii de sine“, adică a trufiei duhovnicești. Fără îndoială, poate cel mai mare pericol care amenință izbânda ascetului nevoitor îl constituie autoconvingerea dobândirii unei înalte măsuri duhovnicești, credința că de acum înainte ești și rămâi cu adevărat, deplin și definitiv „sfânt“ și „smerit“ – ...amarnică și deplorabilă cădere! Tocmai pentru a preveni și ajuta pe cel amenințat de o asemenea capcană necruțătoare, Sfinții Părinți ne îndeamnă stăruitor să folosim permanent „cheia de aur“ a rugăciunii numite „rugăciunea inimii“, cuprinsă în formularea: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!“. Căci numai a te vedea pe tine însuși în stare de cădere și nicidecum în înălțare – este de la Dumnezeu: „că fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea“ (Psalmul 50, 4) și de aceea Sfânta Scriptură consemnează îndemnul stăruitor: „cel căruia i se pare că stă neclintit să ia seama să nu cadă“ (I Corinteni 10, 12).

E foarte adevărat că, de la o „Viață de Sfânt“ la alta, relatările despre modul în care bravii ostași ai lui Hristos se răstigneau loruși, lumii și lui Dumnezeu, smerindu-se neîncetat și tot mai adânc în fel și chip, diferă uneori ca de la cer la pământ. Aceasta pentru că smerenia nu este nicidecum o ștampilă uniformă și universală care urmărește să-i aducă pe toți la un singur numitor comun. Vedem astfel că, de pildă, un nevoitor și-a petrecut zilele vieții sale în cea mai neagră sărăcie, iar nopțile în vreun mormânt gol și părăsit; că altul a răbdat cu desăvârșită seninătate toate ocările,

batjocurile și necinstirile care i-au fost adresate; și iarăși că, în cine știe ce mănăstire din pustiu, un frate a slujit toată viața sa obștii călugărilor îndeplinind statornic și neclintit cele mai grele ascultări fără să se plângă vreodată. Pe de altă parte există și acea categorie de nevoitori care socot că, neîngrijindu-și aspectul exterior, neprimenindu-se, nespălându-se, nepieptănându-se, purtându-se murdari și umblând astfel prin lume, printre oameni – vor fi priviți de aceștia cu un respect duhovnicesc aparte și admirați corespunzător ca niște adevărați „smeriți“! În astfel de cazuri, astfel de „virtuți“ izvorâte din neglijarea bunului-simț și din înșelarea produsă de patima subțire a slavei deșarte nu sunt altceva decât factori distrugători de suflet. E de ajuns să ne amintim nenumăratele pilde de împărați și patriarhi, domni și mitropoliți, dregători și episcopi, slujitori, simpli creștini dar și călugări renumiți care și-au dus întreaga viață în canon aspru, supunându-se la cele mai grele nevoițe și înfrânări, fără ca cineva să știe măcar câte puțin despre acestea până la sfârșitul zilelor lor: „Cel ce crede în Mine va face și el lucrările pe care le fac Eu și mai mari decât acestea va face, pentru că Eu Mă duc la Tatăl“! (Ioan 14, 12). De aceea și Psalmistul exclamă cuprins de uimire: „Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi!“ (Psalm 67, 36). Să nu credem însă că sfinții aceștia folosesc cine știe ce metodă prin care să Îl constrângă pe Dumnezeu să le facă hatărul de a-i sfinți prin harul Duhului Sfânt; dimpotrivă, dragostea nemărginită a lui Dumnezeu pentru ei Îl face să reverse din belșug din preaplinul infinit și necuprins al harului Său multele harisme care împodobesc întotdeauna viața, persoana și faptele unui sfânt: „pe cel care vine la Mine nu-l voi da afară“ (Ioan 6, 37). Am văzut cu toții că, la ceasul de taină al Învierii Sale, Mântuitorul Iisus Hristos dăruiește mai întâi și mai presus de toate pacea Sa tuturor celor ce-L iubesc pe Dânsul: „Bucurați-vă! Pace vouă!“ (Ioan 20, 19), în același timp îndemnându-i pe cei curați cu inima: „Priviți! Eu sunt! Nu vă temeți! Duhul nu are carne și trup!“ (Luca 24, 39).

Cunoașterea smereniei nu va putea fi niciodată o cunoaștere așa-zis „științifică“, „obiectivă“; și aceasta pentru că, pentru a o cunoaște cu adevărat, condiția necesară și suficientă este tocmai aceea de a nu trata „smerenia“ ca pe un obiect exterior ție, care nu te privește și care nu are nimic de-a face cu tine, ca subiect cunoscător. Pe smerenie cu toată puterea ei o cunoști numai atunci când te străduiești tu însuși să te îmbraci în ea – dar nu de ochii lumii. Și aceasta fără trâmbițare de sine și fără amatorism. Modestia, cinstea, credințioșia, bunătatea, blândețea, dragostea și toate celelalte asemenea acestora sunt astăzi calități și virtuți morale tot mai greu de găsit la adevăratul lor înțeles și la adevărata lor valoare printre creștinii zilelor noastre. Și aceasta pentru că, adoptând păreri și atitudini dependente exclusiv de propriul interes, credințioșii interpretează greșit lucrarea smereniei, pe care o văd doar în îmbrăcarea hainelor cernite, ponosite, îndoliate ca și chip al evlaviei și cuvioșiei, pierzând din vedere faptul că acestea nu pot ascunde în realitate fățărnicia fariseismului nostru lăuntric exprimat de propriile noastre fapte și vorbe. Omul se cunoaște – stă scris în Cartea Sfântă – „după fapte ca pomul după roade“ (Matei 7, 17-19). Cel cu adevărat bun, smerit și iubitor și iertător nu cade niciodată în capcana cleветirii, a grăirii de rău, a zavistiei și invidiei ori a cumplitei răzbunări. Sufletul curat al omului cinstit prețuiește ca sfânt cuvântul dat – și aceasta pentru ca, având cuvânt, fiind „om de cuvânt“, să-L aibă și pe Dumnezeu Cel Care prin Cuvânt pe toate le-a făcut. Pe unii ca aceștia, cu adevărat smeriți și cu har sfânt nemincinos în lucrarea lor, Apostolul îi numește „tari“: „Datori suntem noi, cei tari, să purtăm slăbiciunile celor neputințioși“ (Romani 15, 1) și „Primiți-vă suflați pe alții precum și Hristos v-a primit pe voi spre slava lui Dumnezeu“ (Romani 15, 7), „pentru ca toți laolaltă și cu o singură gură să slăviți pe Dumnezeu-Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos“ (Romani 15, 6). În toată viața lor sfinții nu au arătat lumii vreodată că ar căuta să dobândească altceva decât pe cele ale lui Dumnezeu; nici nu s-au nevoit pentru a fi lăudați de oameni sau

pentru a fi plăcuți de aceștia, ci din convingerea deplină că numai astfel pot fi de folos lumii spre mântuirea ei, făcându-se astfel călăuze luminoase altora, precum cetatea din vârful muntelui sau aidoma luminii din sfeșnic – „ca văzând oamenii faptele voastre cele bune să-L slăvească pe Dumnezeu din Ceruri“ (Matei 5, 16). De aceea ne și îndeamnă Sfântul Apostol Pavel în Epistola sa către Corinteni: „Având deci aceste făgăduințe, iubiților, să ne curățim pe noi de toată întinarea trupului și a duhului, desăvârșind sfințenia în frica lui Dumnezeu“ (II Corinteni 7, 1).

Dacă aceasta este Calea și dacă acesta este Adevărul atunci orice altă modalitate de viețuire care nu urmează Sfintei Scripturi, Sfintei Tradiții și Sfinților Părinți nu este altceva decât o nouă pistă falsă deschisă de către diavol și slugile lui: „orb pe orb călăuzind, vor cădea amândoi în groapă“ (Luca 6, 39), căci „nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor“ și „cei necurați nu vor intra în Împărăția lui Dumnezeu“ (I Cor 6, 9-11). „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu“ (Matei 5,8)!

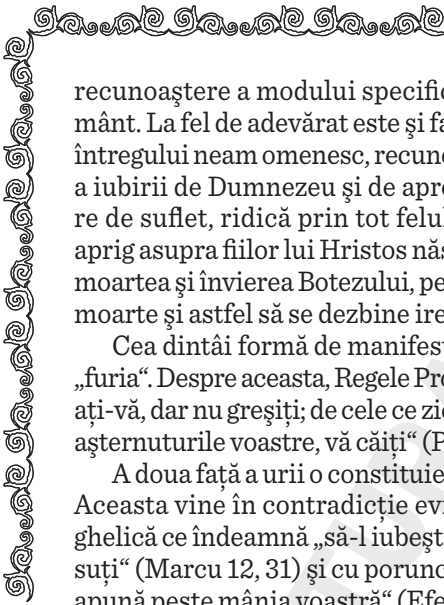
Uciderea trupului cu fapta, uciderea sufletului cu vorba

ără putință de tăgadă și lucru consimțit unanim în sânul omenirii, „dragostea“ este cea mai mare, cea mai sfântă și cea mai înaltă virtute creștină a sufletului omenesc. În cea dintâi Epistolă a sa către Corinteni, Sfântul Apostol Pavel înalță un adevărat imn de laudă iubirii dumnezeiești ca model absolut pentru dragostea dintre oameni. Acesta a fost poate modul cel mai frumos cu putință în care a fost înfățișată puterea dragostei în întreaga istorie a lumii: Dragostea „toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată!“ (1 Cor. 13, 7)

Simțământul cel mai potrivit față de simțirea dragostei îl reprezintă, categoric, „ura“. Aceasta cunoaște nenumărate forme de manifestare, una mai învârtosată și mai respingătoare decât alta; trei însă reprezintă culmea pe care o poate atinge nebunia unui suflet contaminat astfel și care constituie propriu-zis „păcatul de moarte“. Pornind de la învățătura Mântuitorului Iisus Hristos Însuși – „Poruncă nouă dau vouă: Să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul. Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții“ (In. 13, 34-35) – cel mai iubit Ucenic și Apostol al Său, Ioan de-Dumnezeu-cuvântătorul, scrie fiilor săi duhovnicești: „Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăște, mincinos este!“ (1 Ioan 4, 20) și iarăși: „Oricine urăște pe fratele său este ucigaș de oameni“ (1 Ioan 3, 15). Este evident faptul că astfel de afirmații sunt valabile în primul rând în neamul creștinesc, pentru care „dragostea“ a fost hotărâtă și lăsată de Hristos ca pecete de

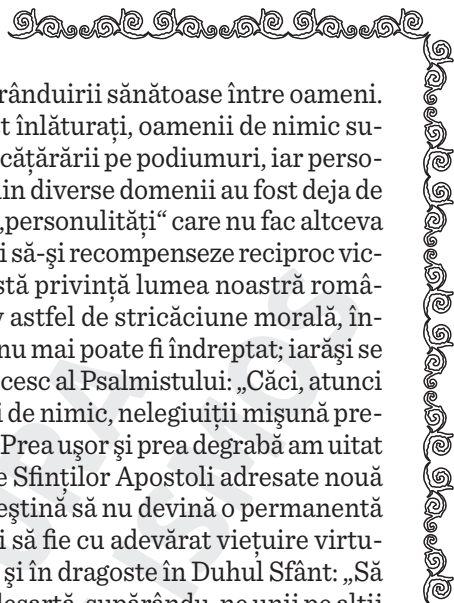

recunoaștere a modului specific de viețuire socială pe pământ. La fel de adevărat este și faptul că diavolul, vrăjmașul întregului neam omenesc, recunoscând în virtutea teologică a iubirii de Dumnezeu și de aproapele puterea mântuitoare de suflet, ridică prin tot felul de metode perfide război aprig asupra fiilor lui Hristos născuți de la Duhul Sfânt prin moartea și învierea Botezului, pentru a-i face să se urască de moarte și astfel să se dezbine iremediabil.

Cea dintâi formă de manifestare a urii este „mânia“ sau „furia“. Despre aceasta, Regele Profet David proclamă: „Mâni-ați-vă, dar nu greșiți; de cele ce ziceți în inimile voastre, întru așternuturile voastre, vă căiți“ (Psalmul 4, 4).

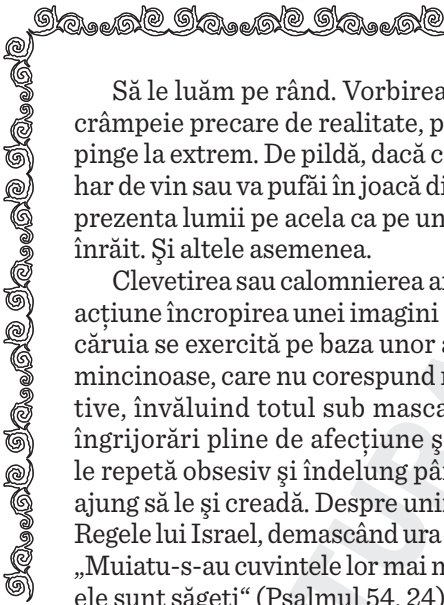
A doua față a urii o constituie „ținerea de minte a răului“. Aceasta vine în contradicție evidentă cu învățătura evanghelică ce îndeamnă „să-l iubești pe aproapele ca pe tine însuți“ (Marcu 12, 31) și cu porunca apostolică „Soarele să nu apună peste mânia voastră“ (Efeseni 4, 26). E clar că Sfânta Scriptură nu poate fi sub nicio formă de acord cu certurile și supărările și conflictele dintre oamenii care nu se iartă unul pe celălalt nici din pornirea inimii, nici din conștiința minții, nici măcar prin uzanța codului bunelor maniere. De altfel, Sfânta Evanghelie ne prezintă și pilda celor doi datornici ca șansă de trezire a conștiinței adormite, ca și îndemnul Mântuitorului – „Lasă darul tău acolo, înaintea altarului, și mergi întâi și împacă-te cu fratele tău și apoi, venind, adu darul tău“ (Matei 5, 24) – ca avertisment împotriva căderii sufletului din lucrarea rugăciunii.

Al treilea mod de a purta ură cuiva este „zavistia“ sau „invidia“. Boala aceasta cunoaște durata cea mai lungă; poate și de aceea s-a ivit zicala populară „Boală lungă, moarte sigură“. Șarpele invidiei mușcă și înveninează cel mai adesea inimile unor oameni – fie ei și creștini – chinuți de tot felul de complexe, fie ele de inferioritate, fie de superioritate. La unii ca aceștia de altfel se referă vorba bătrânească înțeleaptă „E greu să știi că nu știi, dar mai greu este să nu știi și să crezi că știi“. Patima aceasta a făcut de-a lungul timpului cele mai mari ravagii în societatea noastră. Practic au fost pervertite

toate valorile – etalon al orânduirii sănătoase între oameni. Oamenii de valoare au fost înlăturați, oamenii de nimic suferă patologic de plăcerea cățărării pe podiumuri, iar personalitățile reprezentative din diverse domenii au fost deja de multă vreme înlocuite cu „personulități“ care nu fac altceva decât să se autopremieze și să-și recompenseze reciproc victoria. Din păcate, în această privință lumea noastră românească suferă atât de grav astfel de stricăciune morală, încât aproape că deja nimic nu mai poate fi îndreptat; iarăși se împlinște cuvântul prorocesc al Psalmistului: „Căci, atunci când se ridică sus oamenii de nimic, nelegiuții mișună pretutindeni“ (Psalmul 11, 8). Prea ușor și prea degrabă am uitat îndemnurile părintești ale Sfinților Apostoli adresate nouă tuturor pentru ca viața creștină să nu devină o permanentă hărțuire și răufăcătorie, ci să fie cu adevărat viețuire virtuoasă în pace, în înțelegere și în dragoste în Duhul Sfânt: „Să nu fim iubitori de mărire deșartă, supărându-ne unii pe alții și pizmuindu-ne unii pe alții“ (Galateni 5, 26) scrie Apostolul Pavel, iar Marele Iacov: „Este cineva cu inimă bună? Să cânte psalmi“ (Iacov 5, 13). Mântuitorul Hristos Însuși ne-a lăsat pildă de îngăduință și iertare atunci când i-a dojenit pe doi dintre ucenicii Săi mai aprinși (ce voiau să piardă cu foc din cer pe oamenii din satul de samarineni care nu L-au primit pe Iisus în drumul Său către Ierusalim) întrebându-i: „Nu știți, oare, fiii cărui duh sunteți? Căci Fiul Omului n-a venit ca să piardă sufletele oamenilor, ci ca să le mântuiască“ (Luca 9, 55) și aducându-le astfel aminte că uceniceau la școala iubirii și a iertării, iar nu la cea a urii și răzbunării.

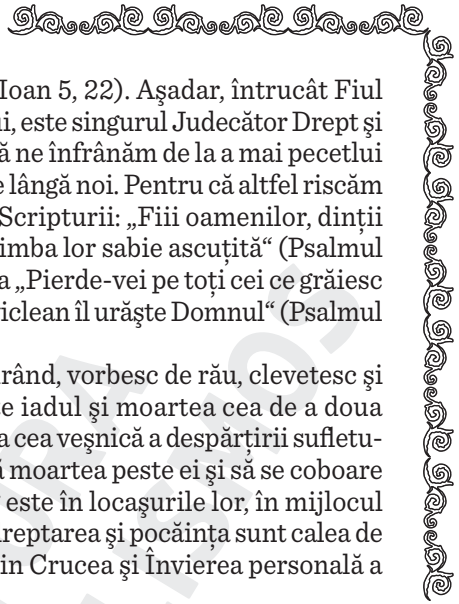
Situația aceasta ne vorbește despre un lucru deloc neînsemnat. Cel mai mult și cel mai adesea oamenii sunt gata să răsplătească fără șovăire și fără cugetare orice li s-ar face de către semenii lor indiferent de consecințe. Cu alte cuvinte, răzburarea este modul omenesc de a răspunde. Răzburarea care poate ucide în mai multe feluri. Fie cu fapta, atunci când răzburându-se omul omoară, distruge, arde și ucide prin foc și sabie, fie cu vorba, grăind de rău, clevetind și judecând pe altul.

Să le luăm pe rând. Vorbirea de rău se bizuie pe câteva crâmpie precare de realitate, pe care le amplifică și le împinge la extrem. De pildă, dacă cineva va gusta dintr-un pahar de vin sau va pufăi în joacă dintr-o țigară, bârfitorul îl va prezenta lumii pe acela ca pe un bețiv învederat și fumător înrăit. Și altele asemenea.

Clevetirea sau calomnierea are ca metodă și procede de acțiune încropirea unei imagini diabolice despre cel asupra căruia se exercită pe baza unor argumente, fapte și motive mincinoase, care nu corespund realității persoanei respective, învăluind totul sub masca vicleană a unei aparente îngrijorări pline de afecțiune și responsabilitate, pe care le repetă obsesiv și îndelung până când toți cei care le aud ajung să le și creadă. Despre unii ca aceștia vorbește David, Regele lui Israel, demascând ura nestăpănită din inimile lor: „Muiatu-s-au cuvintele lor mai mult decât untdelemnul, dar ele sunt săgeți“ (Psalmul 54, 24). Iar în Noul Testament referirile la ei sunt cu nimic mai puțin aspre: „Pui de vipere, cum puteți să grațiți cele bune, odată ce sunteți răi? Căci din prisosul inimii grăiește gura.“ (Matei 12, 34); „Omul bun, din vistieria cea bună a inimii sale, scoate cele bune, pe când omul rău, din vistieria cea rea a inimii lui, scoate cele rele. Căci din prisosul inimii grăiește gura lui“ (Luca 6, 45) și iarăși: „Ori spuneți că pomul este bun și rodul lui e bun, ori spuneți că pomul e rău și rodul lui e rău, căci după roadă se cunoaște pomul“ (Matei 12, 33).

Cât despre judecarea aproapelui, probabil că năravul răutăcios al multora dintre „creștini“ de a-i caracteriza pe semenii lor prin prisma deformată a propriilor lor patimi, păcate și necurății constituie una dintre cele mai mari supărări pe care oamenii I le fac Domnului, după cuvântul Apostolului: „De aceea, nu judecați ceva înainte de vreme, până ce nu va veni Domnul, Care va lumina cele ascunse ale întunericului și va vădi sfaturile inimilor“ (1 Cor 4, 5). De altfel, Sfânta Evanghelie ne vestește în chip poruncitor și categoric: „Nu judecați, ca să nu fiți judecați.“ (Matei 7, 1), pentru că nici măcar „Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată

judicata a dat-o Fiului“ (Ioan 5, 22). Așadar, întrucât Fiul lui Dumnezeu, Fiul Omului, este singurul Judecător Drept și Autorizat – e bine totuși să ne înfrânăm de la a mai pecetlui noi binele și răul din cei de lângă noi. Pentru că altfel riscăm să cădem noi sub osânda Scripturii: „Fiii oamenilor, dinții lor sunt arme și săgeți și limba lor sabie ascuțită“ (Psalmul 56, 6), iar pe unii ca aceștia „Pierde-vei pe toți cei ce grăiesc minciuna; pe ucigaș și pe viclean îl urăște Domnul“ (Psalmul 5, 6)!

Pierzarea celor care, urând, vorbesc de rău, clevetesc și judecă pe semenii lor este iadul și moartea cea de a doua (Apocalipsa 2, 11), moartea cea veșnică a despărțirii sufletului de Dumnezeu: „Să vină moartea peste ei și să se coboare în iad de vii, căci vicleșug este în locașurile lor, în mijlocul lor.“ (Psalm 54, 16-17). Îndreptarea și pocăința sunt calea de a ne împăca cu Hristos prin Crucea și Învierea personală a străduinței noastre.

© EDITURA EVANGHELIA

Cunoașterea lui Dumnezeu, biruința sfinților

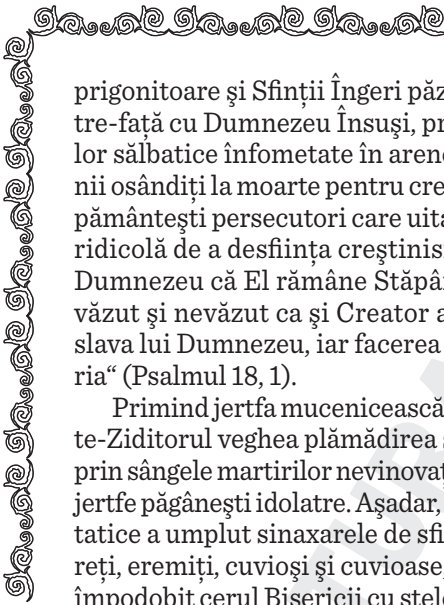
Cunoașterea lui Dumnezeu în Duhul Sfânt al Adevărului a fost dintotdeauna, este întotdeauna și va fi pentru totdeauna pecetea preaputernică a sfințeniei care a însemnat fără excepție toate veacurile istoriei creștine, de la Nașterea, Răstignirea și Învierea lui Hristos și până în secolul nostru; secol care, al douăzeci și unulea în curgerea vremii, marcat de nebunia vitezei inutil exagerate, de cultul idolatru al performanței și progresului, de vârtejul amețitor al secularizării ateizante și de tăvălugul atotnivelator al globalizării forțate prin invențiile tehnicii și cutezanțele nesăbuite ale științei, nu are totuși nici el altă șansă de izbăvire și de liniștire decât vechiul, mereu același și veșnic neschimbat chip tradițional de cunoaștere a lui Dumnezeu.

Cunoașterea lui Dumnezeu este numită în literatura patristică teologică clasică „lumina cunoștinței“, deoarece are legătură directă cu inteligența și priceperea minții, la care se adaugă memoria ca suport al acestora. Dacă, de obicei, precum vedem atât în istoria științelor naturale cât și a celor exacte, strădaniile inteligenței umane sfârșesc în teoretizare și abstractizare raționalistă, bazată pe studiul fenomenului, al cifrei și al literei, în schimb, în cazul teologiei ca știință sistematică al cărei obiect de studiu îl reprezintă Dumnezeu Însuși, cunoașterea de care se învrednicește omul se referă direct la descoperirea pe cale atât naturală cât și supra-naturală a Adevărului, formulată în învățături de credință numite dogme. Acestea nu sunt altceva decât stâlpii de susținere ai dreptarului Ortodoxiei întemeiat pe învățătura apostolică primită de la Mântuitorul Hristos și transmisă

urmașilor prin predanie ca Sfântă Tradiție în sânul Sfintei Biserici prin Ierarhie în chipul fericitei sobornicități a Sfinților Părinți și scriitori bisericești din primele opt veacuri de aur ale creștinătății, adică din secolele celor șapte Sfinte Sinoade Ecumenice ale Bisericii Universale. Însă împlinirea practică și concretă a credinței creștine nu s-a realizat în clădiri luxoase mărețe de prestigiu academic și universitar, ci în văgăunile și peșterile munților și ale pustiuirilor bătute de toate vânturile lumii și ale istoriei, prin asprele nevoițe ascetice și trăirile mistice înalte ale luptătorilor de elită de pe frontul de avangardă al monahismului, aflați în căutarea isihiei, adică a liniștii interioare a sufletului ca singurul cadru adecvat sălășluirii tainice a lui Dumnezeu înlăuntrul omului – iar prin acesta în lume; altfel spus, de vreme ce „Credința fără fapte moartă este“ (Iacov 2, 20), e clar că și faptele fără credință... la fel!

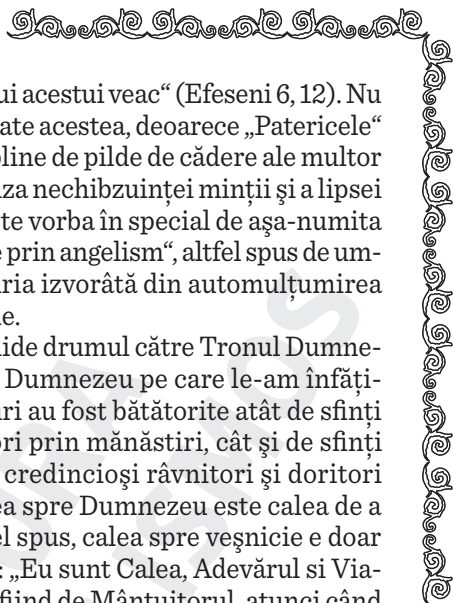
Cunoașterea teologică în expresia ei academică nu constituie nicidecum forma ultimă a priceperii de comunicare cu Dumnezeu, pentru că există o cale superioară de acces, centrată pe post, pe rugăciune și pe milostenie. De altfel, doar de aceasta din urmă se ocupă colecția sublimă de scrieri ascetice și mistice numită Filocalia, care analizează și prezintă până la ultimile consecințe și caracteristici definitorii etapele urcușului duhovnicesc al sufletului spre întâlnirea cu Dumnezeu în darul Preasfântului Duh. Pildele cele mai elocvente de realizare la vârf a acestui ideal suprem al vieții constituie relatările reprezentative și semnificative din „Viațile Sfinților“, vase alese ale Duhului Sfânt al lui Dumnezeu, precum Sfântul Marcu, ascetul din Muntele Francisc, Sfânta Isidora cea nebună – pentru-Hristos, Sfântul Antonie cel Mare, „Doctorul Egiptului“, Sfântul Pahomie cel Mare, Părintele călugărilor, Sfânta Maria Egipteanca și mulți alții. Fapte de pomină ale acestor „savanți eminenti“ în adevărata știință teologică sunt de pildă înălțările de la pământ în văzduh în timpul rugăciunii – precum se petrecea cu Pavel ieroschimonahul, duhovnicul Sfintei Teodora de la Sihla –, convorbirile de taină dintre mucenicii temnițelor

prigonitoare și Sfinții Îngeri păzitori ori chiar cele față-către-față cu Dumnezeu Însuși, precum și îmblânzirea fiarelor sălbatice înfometate în arenele romane de către creștinii osândiți la moarte pentru credința lor de către împărații pământești persecutori care uitau de fapt, în încercarea lor ridicolă de a desființa creștinismul înspăimântându-L pe Dumnezeu că El rămâne Stăpânul absolut al Universului văzut și nevăzut ca și Creator al acestuia: „Cerurile spun slava lui Dumnezeu, iar facerea mâinilor Lui o vestește tăria“ (Psalmul 18, 1).

Primind jertfa mucenicească a credincioșilor Săi, A-toate-Ziditorul veghea plămădirea sănătoasă a creștinismului prin sângele martirilor nevinovați ca înlocuire a străvechilor jertfe păgânești idolatre. Așadar, calea înaltă a rugăciunii extatice a umplut sinaxarele de sfinți asceți, pustnici, anahoreți, eremiți, cuvioși și cuvioase, al căror număr nesfârșit a împodobit cerul Bisericii cu stele strălucitoare de sfințenie, „casnici ai lui Dumnezeu“ (Efeseni 2, 19). Ca rezultat direct al adâncirii nevoitorului pe această cale se dobândește „priciperea duhovnicească“, de fapt miezul de foc al lucrării harului Duhului Sfânt în sufletul omenesc, numită și „harisma discernerii“ sau „darul deosebirii duhurilor“.

La urma tuturor acestora, ca o cunună a lor, găsim calea împărătească a rugăciunii făcute cu „smerită cugetare“, cale pe care, pășind cu statornicie în toată vremea vieții lor, sihaștrii de pretutindeni și dintotdeauna, „stâlpii pustiei“, au fost feriți de înșelarea diavolească sau de căderea prin „înălțarea minții“ – necruțătorul război nevăzut prin care satana vrea să îi înșele, de-i va fi cu putință, chiar și pe cei aleși. De aceea atrag atenția Sfinții Părinți – precum Isaac Sirul și Ioan Scărarul – că „cei ce nu se sfătuiesc, cad ca frunzele“; și iarăși: „mântuirea stă întru mult sfat“. De altfel, cu o mie de ani încă mai înainte de Hristos, Regele Proroc David exclama: „Mulți sunt cei ce se luptă cu noi de la înălțime!“ (Psalmul 55, 2). Iar Pavel, Apostolul Neamurilor, ne înștiințează că „Lupta noastră nu este împotriva sângelui și a trupului ci împotriva începătorilor, împotriva stăpânilor, împotriva

stăpânitorilor întunericului acestui veac“ (Efeseni 6, 12). Nu întâmplător am amintit toate acestea, deoarece „Patericele“ și „Viețile Sfinților“ sunt pline de pilde de cădere ale multor luptători încercați din cauza nehibzuinței minții și a lipsei de trezvie și de atenție. Este vorba în special de așa-numita „cădere în sus“ sau „cădere prin angelism“, altfel spus de umplerea sufletului de mândria izvorâtă din automulțumirea prin părelnicele fapte bune.

Sfânta smerenie deschide drumul către Tronul Dumnezeirii. Căile apropierii de Dumnezeu pe care le-am înfățișat în aceste câteva rânduri au fost bătătorite atât de sfinți monahi, călugări viețuitori prin mănăstiri, cât și de sfinți creștini din lume, simpli credincioși râvnitori și doritori de mântuire. De fapt, calea spre Dumnezeu este calea de a viețui cu Dumnezeu; altfel spus, calea spre veșnicie e doar prin Hristos și cu Hristos: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața!“ (Ioan 14, 6). Întrebați fiind de Mântuitorul, atunci când le vorbea despre patimă, jertfă și dăruire pentru Împărăția Cerurilor, de ce nu-L părăsesc și ei ca toți ceilalți – Apostolii au răspuns: „Doamne, la cine ne vom duce? Tu ai cuvintele vieții veșnice“ (Ioan 6, 68).

© EVANGHILIA

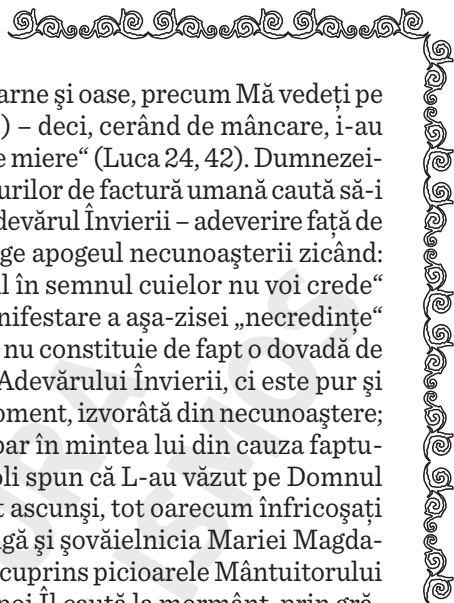
Credința Mironosițelor și credința lui Toma

ără putință de tăgadă, slăvita Înviere a Mântuitorului Iisus Hristos reprezintă răscumpărarea neamului omenesc, a noastră, a tuturor, din robia păcatului și din osânda morții prin împlinirea dreptății dumnezeiești și a iubirii divine: „Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică.“ (Ioan 3, 16); și iarăși: „Căutați Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și celelalte se vor adăuga vouă“ (Matei 6, 33).

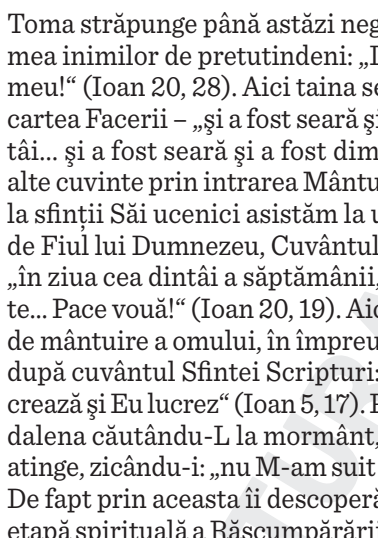
Martori neîndoielnici ai Învierii Domnului au fost atât sfinții bărbați Apostoli cât și sfințele femei Mironosițe; și totuși, mai curajoase s-au dovedit a fi acestea decât „cei înspăimântați, ascunși de frica iudeilor“ (Ioan 20, 19). Dar dragostea lui Dumnezeu s-a revărsat atât asupra unora, cât și a celorlalte, Apostolilor trimițându-le veste de bucurie și mesaj de chemare la întâlnire – „Dar mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru că va merge în Galileea, mai înainte de voi; acolo Îl veți vedea, după cum v-a spus“ (Marcu 16, 7), iar pe Mironosițe întâmpinându-le Însuși Cel Înviat cu binecuvântare de mare bucurie: „Dar când mergeau ele să vestească ucenicilor, iată Iisus le-a întâmpinat, zicând: Bucurați-vă! Iar ele, apropiindu-se, au cuprins picioarele Lui și I s-au închinat“ (Matei 28, 9).

În cazul Apostolilor, lucrurile sunt mai pământești, mai îndoielnice – „ascunși de frica iudeilor“, apostolii s-au întâlnit cu Iisus spre seară în ziua cea dintâi a săptămânii (Ioan 20, 19); aici lucrurile sunt sensibile, frica apostolilor împinge dragostea lui Dumnezeu spre neputința lor: „Pipăiți-mă

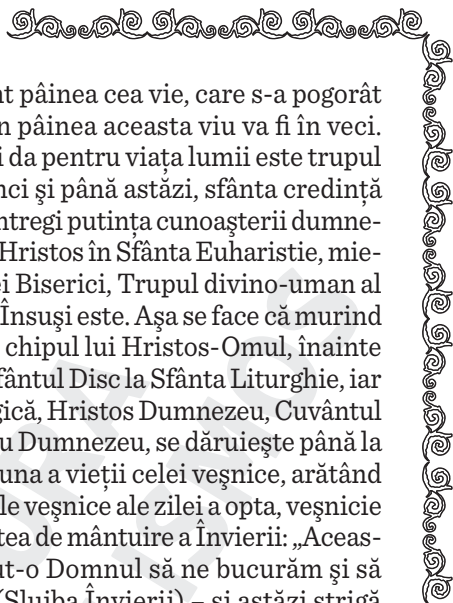
și vedeți că duhul nu are carne și oase, precum Mă vedeți pe Mine că am“ (Luca 24, 39) – deci, cerând de mâncare, i-au dat „pește fript și fagure de miere“ (Luca 24, 42). Dumnezeire ascunsă în umbra lucrurilor de factură umană caută să-i convingă de realitatea și adevărul Învierii – adevărire față de care Apostolul Toma atinge apogeul necunoașterii zicând: „Dacă nu voi pune degetul în semnul cuielor nu voi crede“ (Ioan 20, 21). Această manifestare a așa-zisei „necredințe“ a Sfântului Apostol Toma nu constituie de fapt o dovadă de respingere îndărătnică a Adevărului Învierii, ci este pur și simplu o necredință de moment, izvorâtă din necunoaștere; nesiguranța și îndoiala apar în mintea lui din cauza faptului că, deși ceilalți Apostoli spun că L-au văzut pe Domnul înviat, totuși îi găsește tot ascunși, tot oarecum înfricoșați și speriați, la care se adaugă și șovăielnicia Mariei Magdalena, care întâi spune că a cuprins picioarele Mântuitorului înviat, sărutându-le, iar apoi Îl caută la mormânt, prin grădină, ca și cum ar fi fost furat – „au furat pe Domnul meu din mormânt“ (Ioan 20, 13). Din fericire, neputințele omenești sunt dezlegate prin mărturia cerească a Sfinților Îngeri care s-au arătat la mormânt: „De ce căutați pe Cel Viu printre cei morți? Nu este aici, ci S-a sculat...“ (Luca 24, 5-6). De altfel, însăși minunata intrare a Mântuitorului la Apostoli prin ușile încuiate adeverește asemeni unei peceți zămislirea cea mai presus de fire, de la Duhul Sfânt, ca și pururea-fecioria Maicii Domnului, fecioară înainte de naștere, fecioară în naștere, fecioară și după naștere.

Ca răspuns la credințioșia – deși marcată de îndoiala neputinței omenești – atât a Apostolilor cât și a Mironosițelor stă voința fermă a Mântuitorului Iisus Hristos de a le deschide pentru totdeauna calea credinței neștrămutate. Dovadă în acest sens stă faptul că, la opt zile după ce Se arătase mai întâi celorlalți Apostoli, i Se arată și Apostolului Toma, chemându-l și îndemnându-l stăruitor la mărturisirea adevărului Învierii prin pipăirea cu degetul a rănilor Răstignirii: „Adu degetul încoace... și nu fi necredincios, ci credincios“ (Ioan 20, 27). Această mărturisire de credință a Sfântului

Toma străpunge până astăzi negura veacurilor și întunecimea inimilor de pretutindeni: „Domnul meu și Dumnezeu meu!” (Ioan 20, 28). Aici taina se săvârșește ca oarecând în cartea Facerii – „și a fost seară și a fost dimineață – ziua întâi... și a fost seară și a fost dimineață – ziua a doua...” , cu alte cuvinte prin intrarea Mântuitorului prin ușile încuiate la sfinții Săi ucenici asistăm la un act de recreație săvârșit de Fiul lui Dumnezeu, Cuvântul din veci al Tatălui Ceresc: „în ziua cea dintâi a săptămânii, fiind seara și ușile încuiate... Pace vouă!” (Ioan 20, 19). Aici regăsim relatat clar actul de mântuire a omului, în împreună lucrarea Sfintei Treimi, după cuvântul Sfintei Scripturi: „Tatăl meu până acum lucrează și Eu lucrez” (Ioan 5, 17). Pe de altă parte, Maria Magdalena căutându-L la mormânt, Hristos o oprește a-L mai atinge, zicându-i: „nu M-am suit la Tatăl Meu” (Ioan 20, 17). De fapt prin aceasta îi descoperă Mariei Magdalena ultima etapă spirituală a Răscumpărării prin Înviere, înălțarea firii omenești la Tronul Slavei, pe scaun cu Tatăl: „În mormânt cu trupul, în iad cu sufletul, în Rai cu tâlharul și pe scaun ai fost, Hristoase, cu Tatăl și cu Duhul, toate umplându-le, Cea Ce ești necuprins!” (Ceasurile Paștilor).

Așa a sfârșit căderea adamică din veac. De acum satana nu mai poate stăpâni cu silnicie sufletul omului, care pătrunde pentru totdeauna în odihna Raiului veșnic, unde pecetea cunoașterii e Crucea lui Hristos, ușa e deschisă, iar heruvimul cu sabie de foc mai străjuiește doar pentru a împiedica definitiv intrarea șarpelui ispititor cel de demult. Atât Apostolii cât și Mironosițele vor înțelege și vor trăi deplin Învierea, abia din clipa în care Hristos va descoperi Sfinților Luca și Cleopa, „tâlcuindu-le Scripturile” (Luca 24, 27), taina zilei a opta, a luminii celei neînserate. În momentul frângerii pâinii „atunci s-au deschis ochii și L-au cunoscut” (Luca 24, 31), că este Domnul și s-au întors cu bucurie mare în Ierusalim. Unic moment în istoria mântuirii și prima Liturghie Divină săvârșită de Însuși Domnul Hristos ca model de urmat pentru Sfinții Apostoli pentru toate veacurile, arătând în Noul Testament pâinea ca materie în locul

cărnii și sângelui. „Eu sunt pâinea cea vie, care s-a pogorât din cer. Cine mănâncă din pâinea aceasta viu va fi în veci. Iar pâinea pe care Eu o voi da pentru viața lumii este trupul Meu“ (Ioan 4, 51). De atunci și până astăzi, sfânta credință ortodoxă dăruiește lumii întregi putința cunoașterii dumnezeirii Mântuitorului Iisus Hristos în Sfânta Euharistie, miezul și inima de foc a Sfintei Biserici, Trupul divino-uman al lui Hristos, al cărui cap El Însuși este. Așa se face că murind zilnic, în chipul prescurii, chipul lui Hristos-Omul, înainte de Înviere, se junghie pe Sfântul Disc la Sfânta Liturghie, iar prin Sfânta Epicleză liturgică, Hristos Dumnezeu, Cuvântul din veac, adevăratul nostru Dumnezeu, se dăruiește până la sfârșitul veacurilor ca arvuna a vieții celei veșnice, arătând încă din veacul acesta zorile veșnice ale zilei a opta, veșnicie sfântă care începe în noaptea de mântuire a Învierii: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într-o dânsa!“ (Slujba Învierii) – și astăzi strigă Îngerul tuturor Apostolilor credinței dreptmăritoare ca și tuturor sfințelor femei de mir purtătoare din Biserica Slavei lui Dumnezeu din vremea noastră: „Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le!“.

„Cu adevărat a înviat Domnul!“ au zis și Mironosițele dimpreună cu Apostolii.

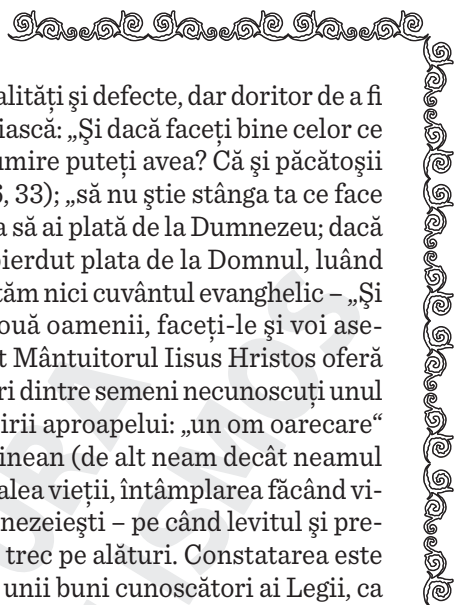
EVANGELIU

Cine este aproapele meu?

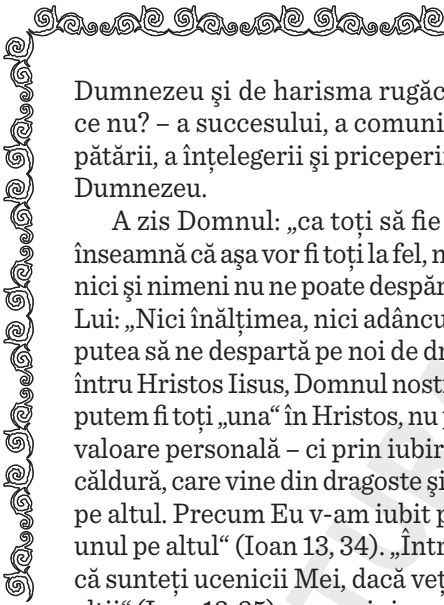

rucea Mântuitorului Iisus Hristos, Altarul Jertfei Supreme a creștinătății universale, a fost o cruce a iubirii, a dragostei prin care Dumnezeu S-a dăruit lumii spre sfântă mâncare și sfântă băutură, Trup și Sânge Dumnezeiesc: „Luați, mâncați, acesta este Trupul Meu, care se frânge pentru voi; beți dintru acesta toți, acesta este Sângele Meu, Care pentru voi și pentru mulți se varsă!” (Marcu 14, 22). Biruința asupra întunericului, a morții, a răului, a diavolului a fost biruință unică, supremă, desăvârșită – prin călcarea morții atee (venită asupra lui Adam prin păcatul neascultării) cu o moarte a dragostei, a iubirii supreme. Astfel că toți cei care cred în Iisus Hristos au nădejdea învierii și a vieții veșnice prin actualizarea neîncetată (în Sfintele Altare) a Jertfei lui Iisus întru Potirul euharistic: „Aceasta să faceți spre pomenirea mea” (Luca 22, 19). Numai că aceasta implică iubirea între oameni și intercomunicarea lor în Numele Legii lui Iisus – iubirea.

Un învățător de lege a întrebat: „Și cine este aproapele meu?” (Luca 10, 29). Dar Legea spune: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău (așa cum te iubești) pe tine însuți” (Luca 10, 27); cu alte cuvinte, dacă ne iubim pe noi înșine în așa fel încât să ne dorim mântuirea, atunci modelăm inima spre dorința iubirii curate de aproapele, indiferent cine ar fi acesta: „un om oarecare a căzut între tâlhari” (Luca 10, 30). De aici deducem că „aproapele” este privit generic, nu are un nume propriu căruia să i se atribuie vreo valoare sufletească aparte, care să-l urce sau să-l coboare pe scara valorilor; este un simplu

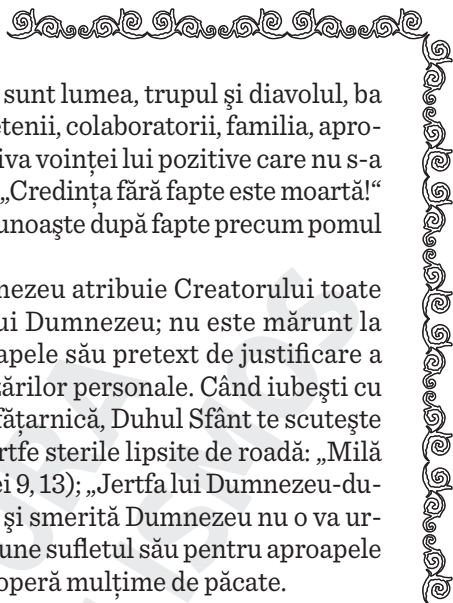

om – cu bune, cu rele, cu calități și defecte, dar doritor de a fi iubit și ajutat să se mântuiască: „Și dacă faceți bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulțumire puteți avea? Că și păcătoșii același lucru fac!“ (Luca 6, 33); „să nu știe stânga ta ce face dreapta ta!“ (Matei 6, 3) ca să ai plată de la Dumnezeu; dacă iei plată de la oameni ai pierdut plata de la Domnul, luând laude pe pământ. Să nu uităm nici cuvântul evanghelic – „Și precum voiți să vă faceți vouă oamenii, faceți-le și voi asemenea“ (Luca 6, 31). Și tot Mântuitorul Iisus Hristos oferă modelul adevăratei legături dintre semeni necunoscuți unul celuilalt pe principiul iubirii aproapelui: „un om oarecare“ (Luca 10, 30) și un samarinean (de alt neam decât neamul iudeilor) se întâlnesc pe calea vieții, întâmplarea făcând viabilă porunca iubirii dumnezeiești – pe când levitul și preotul privesc nepăsători și trec pe alături. Constatarea este simplă: e foarte posibil ca unii buni cunoscători ai Legii, ca și teoreticienii în ale Teologiei să dezvolte un discurs-expozeu plin de cuvinte calde și mângâietoare, numai că faptele care să susțină, să adeverească și să pecetluiască cuvintele rostite – nu există!; vorba proverbului duhovnicesc: „Vorba sună, fapta tună!“ (Arhimandritul Iachint Unciuleac, Mănăstirea Putna). De aceea problema aproapelui la ortodocși este un subiect delicat din punct de vedere sufletesc ca și al manifestării social-morale, spirituale în societate. Ura nu stă la baza preceptului iubirii; nu poți iubi urând, nu poți iubi zavistuind, nu poți iubi denigrând, nu poți iubi făcând rău altora, nu poți iubi răpind pacea și liniștea semenilor tăi din egoism sau din incapacitatea de a înțelege că darurile sunt împărțite. Oamenii geniali sau talentați sunt străbătuți de darul Sfântului Duh, sunt vase alese ale harului dumnezeiesc, primitori ai harismelor: „Vântul suflă unde voiește și tu auzi glasul lui, dar nu știi de unde vine, nici încotro se duce. Astfel este cu oricine e născut din Duhul“ (Ioan 3, 8). Nu poți iubi neînțelegând rațiunea dintre frumos și urât, sau deosebirea dintre înțelept și neînțelept, nu poți urî numai pentru simplul fapt că un altul este mai plin de iubirea lui

Dumnezeu și de harisma rugăciunii, a smereniei ori – de ce nu? – a succesului, a comunicării, a discernerii, a cumpătării, a înțelegerii și priceperii în dialogul comuniunii cu Dumnezeu.

A zis Domnul: „ca toți să fie una“ (Ioan 17, 31); asta nu înseamnă că așa vor fi toți la fel, niciodată, putem fi doar ucenici și nimeni nu ne poate despărți de iubirea și de dragostea Lui: „Nici înălțimea, nici adâncul și nici o altă faptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru“ (Romani 8, 39). Deci așa putem fi toți „una“ în Hristos, nu prin calități individuale sau valoare personală – ci prin iubire, virtutea cea mai plină de căldură, care vine din dragoste și credință: „Să vă iubiți unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul“ (Ioan 13, 34). „Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții“ (Ioan 13, 35) – numai și numai în porunca iubirii! Hristos Mântuitorul spune: „Omul bun, din vistieria cea bună a inimii sale, scoate cele bune, pe când omul rău, din vistieria cea rea a inimii lui, scoate cele rele. Căci din prisosul inimii grăiește gura lui“ (Luca 6, 45). Așa se explică de ce răsturnarea valorilor din lumea de azi duce la haos și dezastru și dezechilibru social și sufletesc, fiindcă am pierdut reperele. De altfel, Iisus Mântuitorul a afirmat destul de categoric: „Dacă cineva vrea să fie întâiul, să fie cel din urmă dintre toți și slujitor al tuturor“ (Marcu 9, 35). „Fiul Omului n-a venit ca să I se slujească, ci ca să slujească“ (Matei 20, 28). Din moment ce dorim cu adevărat dobândirea îndumnezeirii prin har pe calea mistico-ascetică, trebuie să alegem acestea două: dragostea și smerenia, singurele care aduc împlinirea și desăvârșirea: „Fiți desăvârșiți precum și Tatăl Vostru desăvârșit este“ (Matei 5, 48). „De Mă iubiți, păziți poruncile Mele“ (Ioan 14, 15). Omul care petrece departe de Dumnezeu veacul acesta își face ancoră din „eul“ său individual și începe să găsească explicații și scuze la toate relele din jur; tot ceea ce i se întâmplă nu e din vina lui, a propriei nepriceperi

și incompetențe – de vină sunt lumea, trupul și diavolul, ba chiar semenii, colegii, prietenii, colaboratorii, familia, apropiatii – toți au stat împotriva voinței lui pozitive care nu s-a putut concretiza în nimic: „Credința fără fapte este moartă!” (Iacov 2, 20); iar omul se cunoaște după fapte precum pomul se cunoaște după roade.

Omul iubitor de Dumnezeu atribuie Creatorului toate darurile și mulțumește lui Dumnezeu; nu este mărunț la cuget și nu caută în aproapele său pretext de justificare a insatisfacțiilor și nerealizărilor personale. Când iubești cu adevărat și ai dragoste nefățarnică, Duhul Sfânt te scutește de osteneli inutile și de jertfe sterile lipsite de roadă: „Milă voiesc, iar nu jertfă” (Matei 9, 13); „Jertfa lui Dumnezeu-ducul umilit, inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi” (Ps. 50, 18). Cine își pune sufletul său pentru aproapele lui, unuia ca acesta i se acoperă mulțime de păcate.

© EDITURA
EVANGHELIA

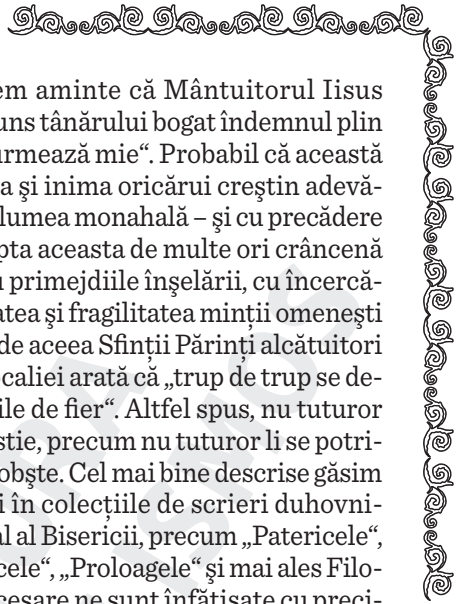
Scara virtuților și înălțarea spre Dumnezeu

„Suișuri în inima sa a pus... merge-vor din putere în putere.“ (Psalmul 83, 6-7)

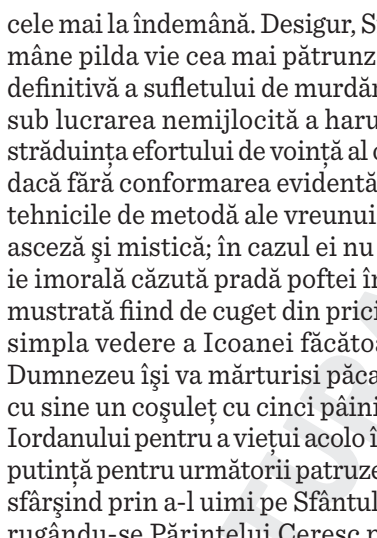

Inta oricărui suflet creștin este împărăția cerurilor, este slava lui Dumnezeu, este întâlnirea cu Mântuitorul Iisus Hristos, este mântuirea. Agonisirea mântuirii, adică eliberarea sufletului de păcat, este și scopul final al tuturor lucrărilor mântuirii. Biserica ne-a dat puterea și orientarea de a duce o viață normală prin reperatele Legii Dumnezeiești atât în plan orizontal, adică ancorați în viața zilnică și în grijile materiale, cât și prin înălțarea minții de la grijile lumești și problemele cotidiene la grija pentru suflet și trăirea vieții pământești în chip duhovnicesc. Așa se și explică de ce unii sunt numiți „oameni duhovnicești“, alții sunt considerați „oameni trupești“. Căci unii își trăiesc viața conform rânduielilor asceticii creștine și în duhul învățăturilor mistice, în vreme ce alții reușesc doar să și-o întocmească potrivit moralei cuprinse în Decalog. Diferența o face afierosirea desăvârșită pe care o presupune cel dintâi mod de viețuire – în liniște adâncă și dăruire totală slujirii lui Dumnezeu în post și rugăciune, spre deosebire de cel de-al doilea, mai relaxat și nu întotdeauna ferm: „Atunci Iisus a zis ucenicilor Săi: Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie“ (Matei 16, 24).

Întrebat fiind la modul cel mai reverențios cu putință: „Învățătorule bun, ce să fac ca să moștenesc viața veșnică?“

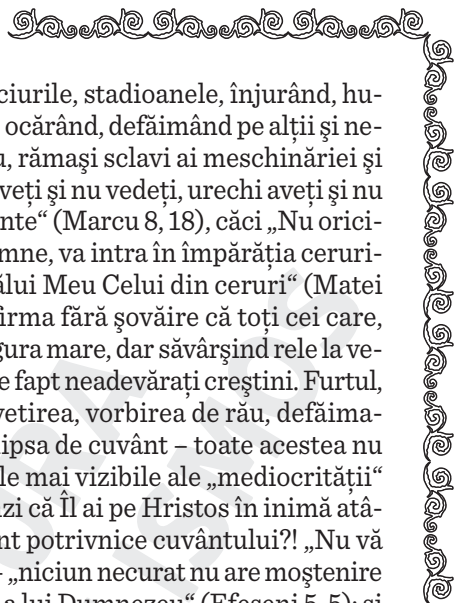

(Marcu 10, 17), ne aducem aminte că Mântuitorul Iisus Hristos adresează ca răspuns tânărului bogat îndemnul plin de iubire: „Vinde toate și urmează mie“. Probabil că această întrebare frământă mințea și inima oricărui creștin adevărat dornic de mântuire. În lumea monahală – și cu precădere în viața pustnicească – lupta aceasta de multe ori crâncenă cu ispitirile de tot felul, cu primejdiile înșelării, cu încercările trupului ca și precaritatea și fragilitatea minții omenești își atinge apogeul; tocmai de aceea Sfinții Părinți alcătuitori și cei dintâi trăitori ai Filocaliei arată că „trup de trup se deosebesc precum vreascurile de fier“. Altfel spus, nu tuturor li se potrivește viața în pustie, precum nu tuturor li se potrivește călugăria în viața de obște. Cel mai bine descrise găsim astfel de subtile deosebiri în colecțiile de scrieri duhovnicești din tezaurul universal al Bisericii, precum „Patericele“, „Viețile Sfinților“, „Sbornicele“, „Proloagele“ și mai ales Filocalia – în care reperatele necesare ne sunt înfățișate cu precizie astfel încât să putem urma întocmai modelele prezentate și să dobândim pe această cale fericitele virtuți și calități morale. Astfel, Sfântul Ioan Scărarul și Sfânta Maria Egipteanca sunt cele dintâi modele de desăvârșire creștină, drept pentru care Sfânta Biserică le-a și închinat câte o duminică specială în timpul Sfântului și Marelui Post. Sfântul Ioan Scărarul (cunoscut și sub numele de Sinaitul) este cel care, în cuprinsul operei sale, numite „Scara Raiului“, a descris pe larg toate etapele necesare urcușului anevoios și ostentor către sfințenie prin strădania ascetului sau nevoitorului de despățimirea de toate cele pământești care îngreunează înălțarea sufletului la cer cu scopul agonisirii harului Sfântului Duh și dobândirii stării de comuniune neîncetată cu Dumnezeu și trăire duhovnicească pe treptele cele mai de sus ale simțirii rugăciunii accesibile omului: Preacuvioșii Părinți Antonie, Pahomie, Teodosie, Onufrie, Sava, Gheorghe și Ioan Iacob, Atanasie, Petru și Pavel ai Athonului, Daniil Silaștrul, Paisie, Antipa, Dimitrie și Nicodim, precum și Preacuvioasele Maici Parascheva de la Iași, Teodora de la Sihla și Mavra de pe Ceahlău nu sunt decât exemplele

cele mai la îndemână. Desigur, Sfânta Maria Egipteanca rămâne pilda vie cea mai pătrunzătoare de curățire totală și definitivă a sufletului de murdăria îngrozitoare a păcatului sub lucrarea nemijlocită a harului Dumnezeiesc asistând străduința efortului de voință al ostașului lui Hristos – chiar dacă fără conformarea evidentă la rânduielile, rețetele sau tehnicile de metodă ale vreunui compendiu sau manual de asceză și mistică; în cazul ei nu vedem decât o biată femeie imorală căzută pradă poftelor întunecate a păcatului, care muștrată fiind de cuget din pricina mulțimii păcatelor –, la simpla vedere a Icoanei făcătoare de minuni a Maicii lui Dumnezeu își va mărturisi păcatele către duhovnic, va lua cu sine un coșuleț cu cinci pâini ca merinde și va trece apa Iordanului pentru a viețui acolo în cea mai aspră nevoie cu putință pentru următorii patruzeci și șapte de ani ai vieții ei, sfârșind prin a-l uimi pe Sfântul preot Zosima atunci când, rugându-se Părintelui Ceresc pentru lume, harul-lumină al Duhului o va înălța de la pământ mult mai sus ca statura unui bărbat impunător. Același Har care îi și descoperă cele tănuite din veac, de necuprins cu mintea firii și de negrăit cu limba omenească.

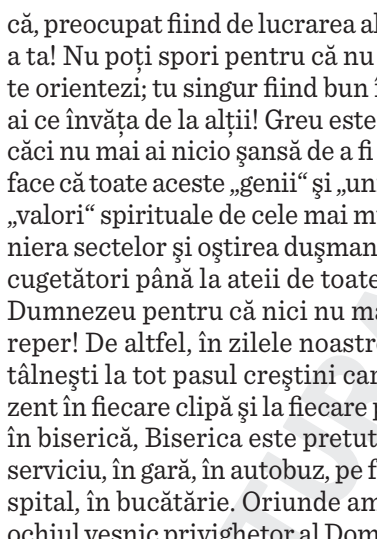
În consecință, se poate spune că există creștini care vor din toată puterea să se mântuiască, dar și creștini care s-ar putea lesne mântui dacă, asemeni Sfintei Mariei Egipteanca, ar lua și ei o astfel de hotărâre fermă și categorică de a stăvili urgia păcatelor și a lua pieptiș calea lui Dumnezeu, calea Bisericii, calea care duce la viață, calea mântuirii. Căci largă este calea ce duce la pierzare și strâmtă este ușa prin care se intră în Rai! Numeroși sunt creștinii ritualiști, creștini „de duzină“, care – bucurându-se nestingheriți și fără opreliști de Harul sfințitor din Tainele Bisericii, de la Sfântul Botez până la Sfânta Euharistie, dar neînțelegând rostul și semnificația lor – nu pricep ce mare dar primesc de la Dumnezeu, pentru că nici nu simt efectul lucrărilor tainice. Toți aceștia, „devoratori“ nu de publicitate ci de daruri duhovnicești, „consumatori“ nu de piață ci de Sfinte – dar complet în afara lor! – sunt de fapt „creștinii“ care umplu

crășmele, tribunalele, bâlciurile, stadioanele, înjurând, hulind, clevetind, ponegrind, ocărând, defăimând pe alții și necinstindu-L pe Dumnezeu, rămași sclavi ai meschinăriei și micimii sufletești: „Ochi aveți și nu vedeți, urechi aveți și nu auziți și nu vă aduceți aminte“ (Marcu 8, 18), căci „Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri“ (Matei 7, 21). Iată de ce putem afirma fără șovăire că toți cei care, declarându-se creștini în gura mare, dar săvârșind rele la vedere ca și în ascuns, sunt de fapt neadevărați creștini. Furtul, desfrâul, beția, bârfa, clevetirea, vorbirea de rău, defăimarea, jurământul fals ca și lipsa de cuvânt – toate acestea nu sunt decât simptomele cele mai vizibile ale „mediocrității“ creștinești. Cum să pretinzi că Îl ai pe Hristos în inimă atâta vreme cât faptele îți sunt potrivnice cuvântului?! „Nu vă amăgiți“ strigă Apostolul – „niciun necurat nu are moștenire în împărăția lui Hristos și a lui Dumnezeu“ (Efeseni 5, 5); și iarăși: „bețivii, desfrânații, necurații, malahii, sodomenii nu vor intra în împărăția lui Dumnezeu!“ (I Corinteni 6, 9-10).

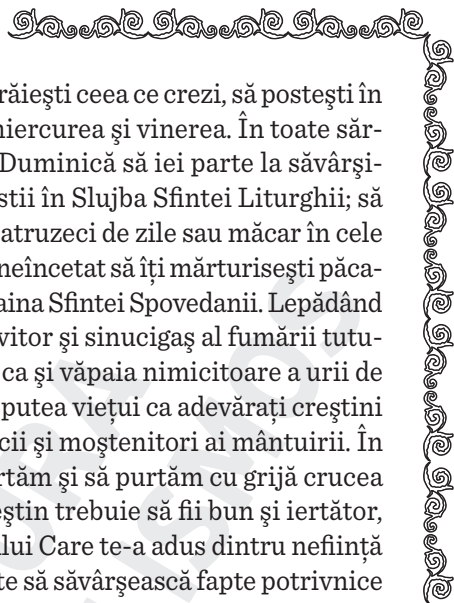
Așadar, căutând (ca Diogene oarecând) un creștin adevărat, cu siguranță nu-l vom recunoaște după uniformă sau accesorii. Pe creștin îl recunoști în primul rând după buna sa cuviință. Buna cuviință presupune virtutea modestiei, smereniei, blândeții, bunătății, răbdării, omeniei și multe alte virtuți care nu pot fi falsificate. A fi creștin nu implică o tehnică specială; a fi creștin înseamnă a trăi virtuos în Darul lui Dumnezeu ca o necesitate născută din conștiința morală personală. Nu poți fi altceva decât ceea ce ești; nu poți fi aparent bun, blând, smerit, modest, dacă aceste calități nu sunt vii în sufletul tău, inspirate și cultivate încă de la naștere prin dragostea și evlavia părinților trupești. Un creștin fals este ca un măscărici de circ; numai că, și de i-am putea minți pe toți, totuși pe Dumnezeu niciodată!

Sfinții Părinți ai Bisericii ne învață că iubirea pătimașă de sine este maica tuturor relelor. Vârful acestora, asemeni unui dublu pisc semeț de munte, îl fac invidia și dușmănia. Când ești mâncat de răutate și invidie, nu poți spori, pentru

că, preocupat fiind de lucrarea altora, nu te mai preocupi de a ta! Nu poți spori pentru că nu mai ai repere după care să te orientezi; tu singur fiind bun în propriii tăi ochii, nu mai ai ce învăța de la alții! Greu este să-ți fii propriul tău geniu, căci nu mai ai nicio șansă de a fi înțeles de ceilalți! Așa se și face că toate aceste „genii“ și „unicate“ și „staruri“ – așa-zise „valori“ spirituale de cele mai multe ori nu sunt decât pepiniera sectelor și oștirea dușmanilor lui Hristos – de la liber cugetători până la ateii de toate nuanțele. Nu mai crezi în Dumnezeu pentru că nici nu mai există valori ca model și reper! De altfel, în zilele noastre, nu este deloc greu să întâlnești la tot pasul creștini care uită că Hristos este prezent în fiecare clipă și la fiecare pas; Biserica nu este numai în biserică, Biserica este pretutindeni: acasă, pe stradă, la serviciu, în gară, în autobuz, pe faleză, pe plajă, în munte, în spital, în bucătărie. Oriunde am fi, totul este sub pronia și ochiul veșnic privighetor al Domnului!... Creștinii adevărați nu sunt creștini de spectacol și nici de obișnuință, pentru că adevăratul creștinism nu este o simplă datină sau un obicei moștenit fără nicio participare; creștinismul înseamnă dogmă asumată, învățătură trăită tainic, în lăuntrul ascuns al inimii și nicidecum obișnuință blazată, plictisită și dezinteresată. De aceea creștinul dreptmăritor trebuie să petreacă pururea în împreună-veghere cu Dumnezeu, în acea stare de adunare în sine și atenție neslăbită către interior numită „trezvie“: „în tot locul stăpânirii Lui binecuvintează, suflați al meu, pe Domnul“ (Psalmul 103, 22). „Îl voi binecuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea“ (Psalmul 33, 1).

Prin urmare, atunci când vedem un „creștin“ crispat, cu chipul încruntat de supărare, mândros, orgolios, răzbunător, răutăcios, zgârcit, lipsit de răbdare... să știm că avem înaintea ochilor un „consumator“ de Dumnezeu și de Taine lipsit de sens și finalitate creștină: „nu știți ce cereți“ (Marcu 10, 38), pentru că nu știe nici de unde vine, nici încotro merge. Dacă într-adevăr dorim să viețuim creștinește, trebuie pur și simplu să redescoperim firescul: să fii botezat ortodox, să

fii practicant convins; să trăiești ceea ce crezi, să postești în cele patru posturi, ca și miercurea și vinerea. În toate sărbătorile ca și în zilele de Duminică să iei parte la săvârșirea Tainei Sfintei Euharistii în Slujba Sfintei Liturghii; să te împărtășești o dată la patruzeci de zile sau măcar în cele patru posturi de peste an; neîncetat să îți mărturisești păcatele la duhovnicul tău în Taina Sfintei Spovedanii. Lepădând viciul beției, năravul otrăvitor și sinucigaș al fumării tutunului, patima desfrânării ca și văpaia nimicitoare a urii de aproapele – doar așa vom putea viețui ca adevărați creștini dreptslăvitori fii ai Bisericii și moștenitori ai mântuirii. În primul rând trebuie să iertăm și să purtăm cu grijă crucea celor slabi. Pentru a fi creștin trebuie să fii bun și iertător, ca să te asemeni Creatorului Care te-a adus dintru neființă la ființă. Creștinul nu poate să săvârșească fapte potrivnice Legii morale. A fi moral înseamnă a respecta tot ce ține de bunul simț, ceea ce în popor se numește „cei șapte ani de acasă”. Pentru ca Dumnezeu să poată odihni întru noi, trebuie mai întâi ca noi să ne aflăm odihna întru Dânsul: „Căci sfânt ești, Dumnezeul nostru, și întru sfinți Te odihnești și Ție slavă Îți înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh în vecii vecilor. Amin!” (Ecfonis – Slujba Utreniei).

Iisus Hristos Mântuitorul spune oamenilor: „orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele” (Matei 7, 17); „Omul bun, din vistieria cea bună a inimii sale, scoate cele bune, pe când omul rău, din vistieria cea rea a inimii lui, scoate cele rele. Căci din prisosul inimii grăiește gura lui” (Luca 6, 45). Din început Dumnezeu l-a creat pe om cu voie de sine stăpânitoare și l-a lăsat la sfatul bunei sale voiri; noi înșine vom hotărî dacă ne mântuim sau nu. Nici îngerii, nici oamenii, nici chiar Dumnezeu nu ne-ar putea mântui fără voia noastră: „Să nu întorci Fața Ta de la sluga Ta când mă necăjesc, degrabă ia aminte spre sufletul meu și-l mântuiește pre el” (Prochimen – Postul Mare – Psalmul 68, 20).

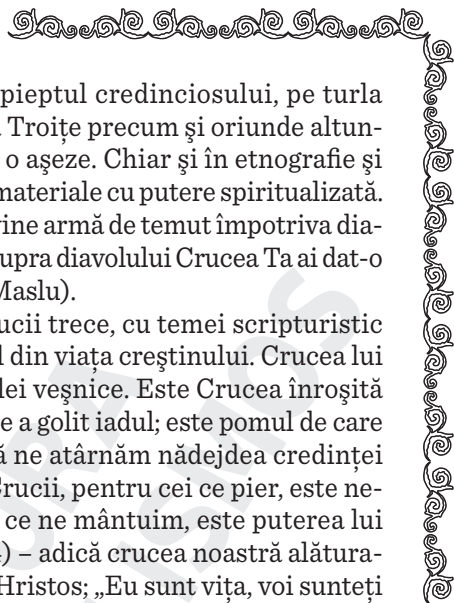
Creștinul și Jertfa Crucii

*„Bucură-te, Cruce, ușa tainelor!”
(Imnul Acatist al Sfintei Cruci)*

cum aproape două mii de ani, Sfântul Apostol Pavel scria: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume!” (Galateni 6, 14); „Căci cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu” (I Corinteni 1, 18).

În Vechiul Testament ni se relatează că toiagul lui Moise a despiciat Marea Roșie lovind în semnul Crucii și înecând carele lui Faraon și oastea egipteană. Crucea a fost preînchipuită prin pomul vieții din mijlocul Raiului. Crucea este cartargul corăbiei bisericești pe marea acestei vieți. De aceea, Crucea trasează un adevărat itinerar duhovnicesc în viața creștinului de la cristelniță până la mormânt. Încă de la cufundarea în apa Sfințită la Slujba Botezului, aceasta se însemnează de către preot în chipul Crucii, rostind cuvintele: „Să se zdrobească sub semnul chipului Crucii Tale toate puterile cele potrivnice!” pentru „ca să nu se ascundă în acesta ce se botează vreun duh viclean” (din Molitfelnic). Apoi, la Slujba Însmormântării, la căpătâiul mormântului se așază Sfânta Cruce de către preot, rostind cuvintele: „Se pecetluiește mormântul acesta până la a doua venire a Domnului Dumnezeului Mântuitorului nostru Iisus Hristos cu semnul Sfintei Cruci, în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh!”, adică în semnul crucii în numele Sfintei Treimi.

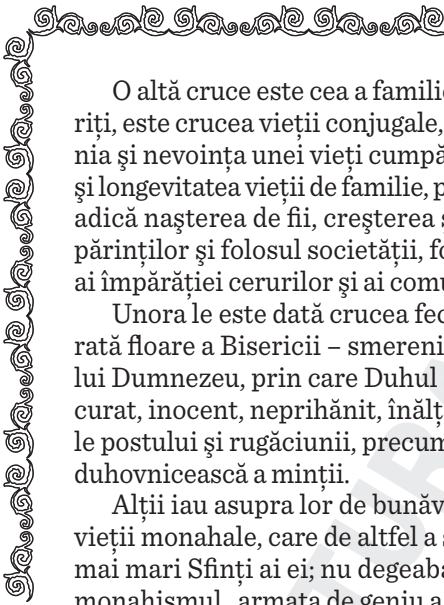

Iarăși, Crucea stă pe pieptul credinciosului, pe turla bisericilor, în răspântii la Troițe precum și oriunde altunde deva dorește creștinul să o așeze. Chiar și în etnografie și folclor găsim rolul crucii materiale cu putere spiritualizată. Odată sfințită, Crucea devine armă de temut împotriva diavolului: „Doamne, armă asupra diavolului Crucea Ta ai dat-o nouă!“ (Slujba Sfântului Maslu).

Sensul spiritual al Crucii trece, cu temei scripturistice și dogmatic, la sensul real din viața creștinului. Crucea lui Hristos este ușa vieții celei veșnice. Este Crucea înroșită cu Sângele lui Hristos care a golit iadul; este pomul de care noi permanent trebuie să ne atârnam nădejdea credinței noastre: „Căci cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebulie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu“ (Matei 16, 24) – adică crucea noastră alăturată și altoită în Crucea lui Hristos; „Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele. Cel ce rămâne întru Mine și Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteți face nimic“ (Ioan 15, 5). Profanarea Crucii lui Hristos aduce depărtarea de Dumnezeu și pierderea mântuirii. De aceea și Apostolul Pavel a întărit în Epistolele sale: „Nu-mi este a mă lauda decât în Crucea Domnului“ (Galateni 6, 14); și iarăși: „Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră“ (I Corinteni 15, 14). Tocmai de aceea Crucea este cheia Învierii lui Hristos: pentru că a ținut loc de lemn de altar de Biserică. Prin lemn a venit cădere, tot prin lemn a venit ridicarea.

În viața de zi cu zi, Crucea este – după voia Celui Preaînalt – rânduită după har și taină fiecăruia în parte, după cum despre Rai spune Hristos: „În casa Tatălui Meu multe locașuri sunt. Iar de nu, v-aș fi spus. Mă duc să vă găsesc loc“ (Ioan 14, 2). De pildă, cea mai răspândită este crucea suferinței în boală, în neazuri, în primejdii și în multe alte încercări venite în viață fie de la lume, fie de la trup, fie de la diavol. Salvarea o aflăm după credința noastră, după puterea cu care iubim, nădăjduim și credem întru răbdare.

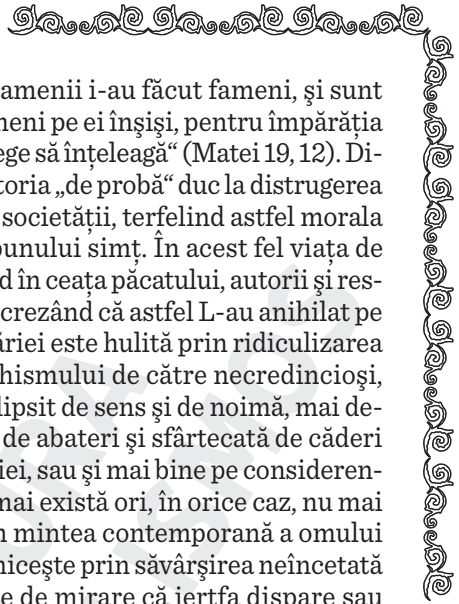

O altă cruce este cea a familiei, pe care o duc cei casătoriți, este crucea vieții conjugale, care are ca temelie strădania și nevoința unei vieți cumpătate, care asigură trăinicia și longevitatea vieții de familie, precum și roadele acesteia – adică nașterea de fii, creșterea și educarea lor în sprijinul părinților și folosul societății, formarea lor ca moștenitori ai împărăției cerurilor și ai comuniunii cu aproapele.

Unora le este dată crucea fecioriei și a văduviei, adevărată floare a Bisericii – smerenia, virtutea cea mai plăcută lui Dumnezeu, prin care Duhul Sfânt odihnește în sufletul curat, inocent, neprihănit, înălțat la Dumnezeu prin aripile postului și rugăciunii, precum și prin neîncetata lucrare duhovnicească a minții.

Alții iau asupra lor de bunăvoie crucea călugăriei sau a vieții monahale, care de altfel a și dat Bisericii poate pe cei mai mari Sfinți ai ei; nu degeaba sociologii au supranumit monahismul „armata de geniu a Bisericii“, „chivotul Duhului Sfânt“. Pe această cale au mers marii corifei spirituali Antonie și Pahomie și cei asemenea lor, vorbitori cu îngerii și prieteni de aproape ai lui Dumnezeu, care ne-au lăsat moștenire zestrea nevoițelor și luptelor lor, agonisită în tezaurul vechilor rânduiești de mântuire primite chiar de la îngeri. Aceștia sunt oamenii care trăiesc încă din viața aceasta zorile zilei a opta, a vieții celei veșnice, în slava lui Dumnezeu: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim în ea!“ (din Psalmi în Slujba de Înviere).

Toate aceste cruci se sfințesc prin curgerea sângelui duhovnicesc al jertfirii de sine și al răbdării fără de care nu putem să ne altoim în marea Cruce a Învierii lui Hristos. Profanarea acestora nu duce decât la dezastrul pe care, din păcate, îl vedem distrugând umanitatea zilelor noastre: defăimarea și necurăția tind să distrugă crucea văduviei și a fecioriei, pe care o poartă cei „fameni pentru Dumnezeu“ (Matei 19, 12) – unii din proprie voință, alții de la Dumnezeu, alții aleși fiind pentru aceasta încă din pântecel mamei: „Că sunt fameni care s-au născut așa din pântecel mamei

lor; sunt fameni pe care oamenii i-au făcut fameni, și sunt fameni care s-au făcut fameni pe ei înșiși, pentru împărăția cerurilor. Cine poate înțelege să înțeleagă“ (Matei 19, 12). Divorțul, concubinajul, căsătoria „de probă“ duc la distrugerea familiei, ca celula vitală a societății, terfelind astfel morala socială creștină și legea bunului simț. În acest fel viața de familie și căsătoria se pierd în ceața păcatului, autorii și responsabili pentru aceasta crezând că astfel L-au anihilat pe Dumnezeu. Crucea călugăriei este hulită prin ridiculizarea și desconsiderarea monahismului de către necredincioși, prezentându-l ca pe ceva lipsit de sens și de noimă, mai degrabă ca pe o tagmă plină de abateri și sfârtecătă de căderi de la legea fermă a sfințeniei, sau și mai bine pe considerențul că Dumnezeu nici nu mai există ori, în orice caz, nu mai lucrează. Mare înșelare în mintea contemporană a omului secularizat și răcit duhovnicește prin săvârșirea neîncetată a păcatului! De altfel, nu e de mirare că jertfa dispăre sau își pierde puterea atunci când dragostea creștină se va răci, când ironia și bășcălia vor avea rol de model în viața cotidiană – căci atunci nici Crucea nu mai are prestigiul ei (fie el de valoare spirituală sau materială) în fața necredincioșilor. Jertfa va lipsi, iar Dumnezeu Își va retrage harul de la oameni, creștinii se vor denatura sufletește, devenind adevărați dușmani ai Crucii lui Hristos, dar și propriii dușmani ai sufletelor lor, despre care Apostolul Pavel vestește: „pentru cei ce pier este nebunie“ (Galateni 6, 14).

Cel dintâi semn că un creștin este adevărat creștin iar nu închinător de rutină (altfel spus că vrea să creadă și să poarte puterea Crucii lui Hristos) este atunci când se însemnează corect cu semnul crucii pe frunte, la piept și de la umărul drept la umărul stâng, așa cum stă scris în cartea Deuteronom. Căci închinarea în grabă și incorectă dovedește fără îndoială lipsă de respect față de Crucea lui Hristos: „Bucură-te, Sfântă Cruce, Păzitoare a creștinilor!“

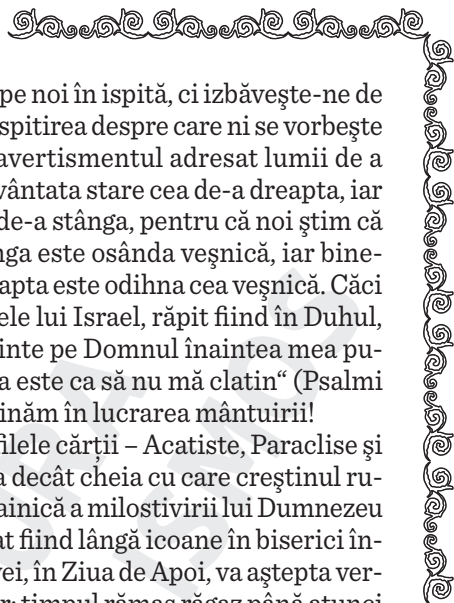
Valoarea nepretuită a rugăciunii

*„Foc am venit să arunc pe pământ și cât
aș vrea să fie acum aprins!” (Luca 12, 49)*

dăpându-se din izvorul curat și limpede al Sfintei Tradiții a Bisericii Ortodoxe, alcătuirea cărților de rugăciune se arată ca un florilegiu de sfințe inspirații ce cuprinde în sine zestrea minimă a oricărui creștin doritor să-și gătească în chip cât mai cuviincios sufletul pentru întâlnirea cu Dumnezeu Cel viu.

Acum două sute de ani, la capătul unei vieți de aspră, fermă și statornică nevoiță, Cuviosul Părinte Serafim din Pustia Sarovului lăsa urmașilor săi cuvântul testamentar: „Iubiților, scopul vieții creștine este dobândirea Duhului Sfânt!”... Dar astăzi – mai mult ca altădată –, în acest veac născut dintr-o modernitate agresiv secularizantă și demolatoare de suflet, strădania omului de a dobândi harul Domnului are de întâmpinat dușmănia acerbă și neînduplecată a vechiului potrivnic despre care Apostolul Petru vestește: „ca un leu umblă răcnind, căutând pe cine să înghită” (Petru 5, 8), iar Pavel, Apostolul Neamurilor, ne previne că „poate lua și chip de înger de lumină” (II Cor. 11, 14); la rândul său, cu mult înainte, Regele Profet David exclama: „Mulți sunt cei ce se luptă cu noi dintru înălțime!” (Psalmi 55, 2). De aici și acele neobosite îndemnuri părintești: „rugați-vă neîncetat!”, „privegheați și vă rugați ca să nu cădeți în ispită!” (Marcu 14, 39). Aici, ca și atunci când Mântuitorul ne învăța – prin sfinții Săi ucenici – să ne rugăm Tatălui nostru

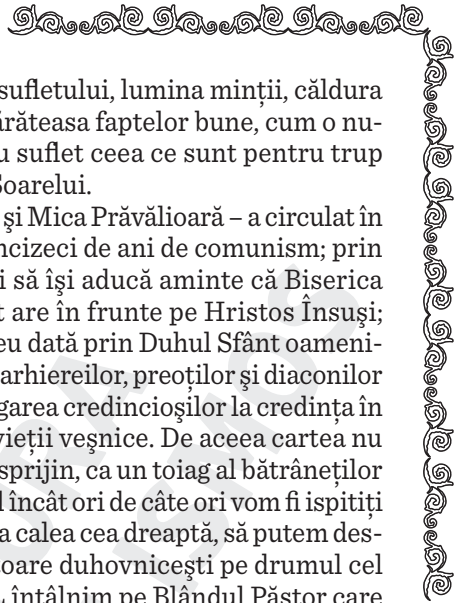

Cel din ceruri „Nu ne lăsa pe noi în ispită, ci izbăvește-ne de cel viclean“ (Matei 6, 13), ispitirea despre care ni se vorbește este tocmai îndemnul și avertismentul adresat lumii de a alege întotdeauna binecuvântata stare cea de-a dreapta, iar nu blestemata înlăturare de-a stânga, pentru că noi știm că blestemul părții de-a stânga este osânda veșnică, iar binecuvântarea părții de-a dreapta este odihna cea veșnică. Căci tot Psalmistul David, Regele lui Israel, răpit fiind în Duhul, striga: „Văzut-am mai înainte pe Domnul înaintea mea pururea, că de-a dreapta mea este ca să nu mă clatin“ (Psalmi 15, 8) – adică să nu ne clătinăm în lucrarea mântuirii!

Toate rugăciunile din filele cărții – Acatiste, Paraclise și Canoane – nu sunt altceva decât cheia cu care creștinul rugător poate deschide ușa tainică a milostivirii lui Dumnezeu față de lume, îngenuncheat fiind lângă icoane în biserici întocmai cum la Tronul Slavei, în Ziua de Apoi, va aștepta verdictul Dreptului Judecător; timpul rămas răgaz până atunci e șansa împlânzirii Lui, a Cărui sfântă frumusețe este de o seriozitate care înfioară; „Dumnezeu binecuvintează pe cei ce pun ostenele peste ostenele și foc peste foc“ spun Sfinții Părinți la Filocalie, dar în același timp: „Blestemat este cel ce face lucrul Domnului cu îndărătnicie și cu lenevire“. Iar David Prorocul hotărăște: „Blestemat fie cel ce pune osteneală peste poruncă!“. Așadar cartea de rugăciuni nu trebuie să fie pentru noi un obstacol de netrecut; o carte de rugăciuni nu trebuie să fie pentru noi o povară; un canon de rugăciune nu trebuie să fie pentru noi o caznă care sufocă și obosește chinuitor, ci dragostea și dorirea de a te întâlni cu Dumnezeu în rugăciune trebuie să fie o stare de normalitate din care creștinul să se adape permanent – precum cântă Psalmistul – „asemeni cerbului din izvoarele apelor“ (Psalmi 41, 1); altfel îi rămâne doar să pască ierburile cele amare ale patimilor mici și mari din munții cu piscuri ai semețiilor omenești: stresul, mânia, iușimea, nerăbdarea, pizma, răutatea, vrajba, necinstea, incorectitudinea, facerea de rău, ținerea de minte a răului, răzbunarea. Acest aparent neînsemnat alai de păcate – la o primă vedere – superficiale, ușor de dezlegat

la scaunul de spovedanie înaintea duhovnicului, constituie de fapt un prag de temut, aproape de netrecut, întrucât Sfânta Scriptură strigă: „Nu vă aruncați în negrijă, fraților, cum că păcatele cu mintea ar fi ușoare!“. Este de ajuns să poștești – și ai și căzut, pentru că pofta aduce păcatul, iar păcatul aduce moartea: este de ajuns să pizmuești – și ai și ucis pe aproapele tău! Altfel spus, toate aceste Rugăciuni – de dimineață și de seară, Canonul către Sfântul Înger Păzitor al vieții omului, Canonul către toate Puterile Cerești și toți Sfinții, Canonul de pocăință către Domnul nostru Iisus Hristos, Paraclisul Maicii Domnului – sunt rugăciuni care spală și curățesc sufletul ca într-o baie înmiresmată în Duhul Sfânt, pentru a putea aduce zilnic – în curăție, în sfințenie și în dreptate – prinos de închinare Bunului Dumnezeu Celui Ce ne-a zidit, trecători fiind pe acest pământ între cele două vămi necunoscute, după cum zice Scriptura: „Nu știm de unde venim și nici unde ne ducem“. Pentru că noi venim din veșnicia voii lui Dumnezeu, ne naștem trupește prin părinți, ne altoim prin Botez în Trupul Bisericii, dar intrând în lume prin ușa vieții, ieșim din ea prin ușa morții, fără a ști vreodată, odată deschisă, care este bilanțul faptelor noastre (chiar dacă putem aprecia despre cutare că „a fost om bun“), cât și cum cântăresc ele înaintea lui Dumnezeu. Nu degeaba auzim rostindu-se în cea de-a cincea Rugăciune de Dezlegare din Taina Sfântului Maslu: „toată dreptatea noastră este înaintea lui Dumnezeu ca o cârpă lepădată!“. Iar dacă David Prorocul strigă: „De vei căuta la fărădelegi Doamne, Doamne – cine va putea suferi?... că la Tine este milostivirea!“ (Psalmi 129, 3), cu atât mai mult noi, cei care ne-am răcit cu totul în cele duhovnicești, trebuie să ne amintim de cuvântul Sfinților Părinți: „Cei de la început străluceau ca aurul, cei de după ei ca argintul, cei de mai târziu ca arama“; iar cei de la urmă nimic nemaifăcând – Dumnezeu a slobozit asupra lor ispite și patimi înfricoșătoare, din care cel ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui. Tocmai de aceea avem moștenire sfântă din străbuni Ceaslovul, Acatistierul, Psaltirea și toată bogăția învățăturilor Părinților Bisericii.

Acestea toate sunt hrana sufletului, lumina minții, căldura inimii; rugăciunea – împărăteasa faptelor bune, cum o numesc Sfinții – este pentru suflet ceea ce sunt pentru trup hrana, lumina și căldura Soarelui.

Micul Ceaslov – numit și Mica Prăvălioară – a circulat în ascuns în timpul celor cincizeci de ani de comunism; prin aceasta cei care o vor citi să își aducă aminte că Biserica Luptătoare de pe Pământ are în frunte pe Hristos Însuși; iar puterea de la Dumnezeu dată prin Duhul Sfânt oamenilor – Apostolilor, și prin ei arhierilor, preoților și diaconilor nu este decât pentru câștigarea credincioșilor la credința în Hristos și la moștenirea vieții veșnice. De aceea cartea nu vine ca o piedică, ci ca un sprijin, ca un toiag al bătrâneților sufletești și trupești, astfel încât ori de câte ori vom fi ispitiți să ne abatem rătăcind de la calea cea dreaptă, să putem deschide „Ghidul“ cu indicatoare duhovnicești pe drumul cel bun la capătul căruia să-L întâlnim pe Blandul Păstor care mereu ne învață: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața“ (Ioan 14, 6), și neîncetat ne cheamă: „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pre voi!“ (Matei 11, 28).

© EVANGHELIA

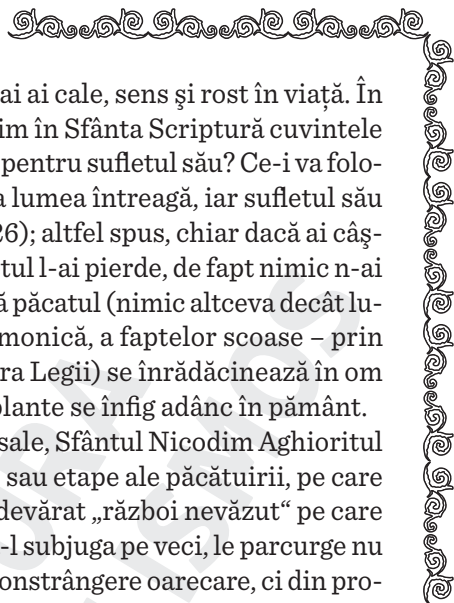
Pocăință și îndreptare

ncă de la început trebuie să remarcăm, din păcate, ușurătatea cu care folosim de obicei cuvântul „pocăință”; aceasta denotă faptul că nu este înțeles cum se cuvine, deci nici aprofundat prin trăire așa cum ar trebui – pentru că de fapt acest cuvânt cuprinde în sine cheia întâlnirii cu Dumnezeu. Când auzim spunându-se despre cineva că „s-a pocăit” sau că „prin pocăință a dobândit mântuirea”, înseamnă nici mai mult, nici mai puțin decât că a fost iertat de Dumnezeu.

Pocăința este acea stare de a fi în care omul se regăsește pe sine, redobândindu-și adevărata valoare spirituală sufletească. Pilde de pocăință în toată puterea cuvântului regăsim presărate peste tot în mulțimea de „Paterice” precum și în „Viațile Sfinților”, din care putem descoperi faptul că rădăcina acestei stări este legată de dialogul tainic dintre sufletul omului și Duhul lui Dumnezeu ascuns în lacrimă și în tăcere; tocmai de aceea primul semn al îndreptării omului îl dă curgerea „lacrimilor de pocăință” care ușurează conștiința, liniștesc sufletul și spală păcatele. Pentru a putea percepe starea de păcătoșenie trebuie înțeles cât de adânc își înfige păcatul rădăcinile în sufletul nostru.

Păcatul sau „jugul sufletului” (numit astfel pentru că aruncă lanțuri grele asupra sufletului pe care îl încătușează prin patimi) reprezintă acea cădere la mare adâncime care rezultă în distrugere spirituală și despărțire de Dumnezeu. Când ai plecat de la Dumnezeu ai pierdut Duhul Sfânt. Iar odată părăsit sau lepădat de Dumnezeu devii un

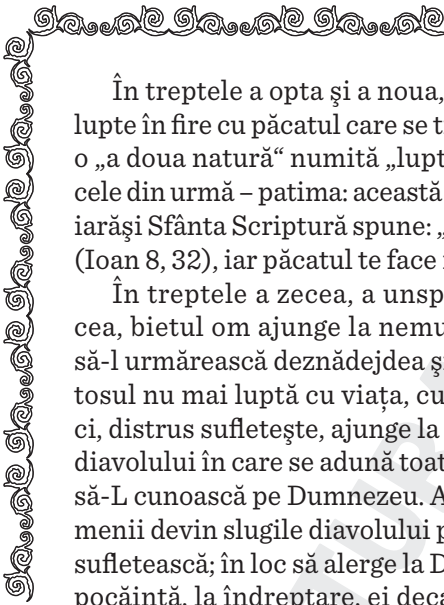
om ca și inexistent, nu mai ai cale, sens și rost în viață. În acest sens de altfel regăsim în Sfânta Scriptură cuvintele „Ce va da omul în schimb pentru sufletul său? Ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde?“ (Matei 16, 26); altfel spus, chiar dacă ai câștiga toată lumea dar sufletul l-ai pierde, de fapt nimic n-ai câștiga. Aceasta pentru că păcatul (nimic altceva decât lucrarea, sub inspirație demonică, a faptelor scoase – prin „porunca iubirii“ – în afara Legii) se înrădăcinează în om precum rădăcinile unei plante se înfig adânc în pământ.

În multe din scrierile sale, Sfântul Nicodim Aghioritul se referă la cele 12 trepte sau etape ale păcătuirii, pe care omul, în cursul acestui adevărat „război nevăzut“ pe care diavolul îl ridică pentru a-l subjuga pe veci, le parcurge nu silit sau forțat prin vreo constrângere oarecare, ci din propria sa liberă voie. Spune în Psalmii lui David: „Duhul Tău cel Sfânt nu-l lua de la mine“ (Psalmi 50, 12); și iarăși: „Duhul Tău bun să mă povățuiască...“ (Psalmi 142, 10). Aici este primul semn că omul nu dorește îndepărtarea sa de la calea cea dreaptă a Adevărului Dumnezeiesc. După cum cel dintâi semn al încolțirii păcatului în om este săvârșirea faptei bune la vedere, din mândrie – adică pentru slava omenească de a fi lăudat de alții.

În treptele a doua, a treia și a patra ale păcatului, omul trece prin dorința de a-și imagina păcatul, de a se îndulci de el prin închipuire, de a-i da formă și motivație și, în final, pentru a afla prilejul de a păcătui. Aceasta este prima formă de păcătuire, în care păcătosul se străduiește cu orice preț să-și îndeplinească dorința păcătoasă din minte.

În treptele a cincea, a șasea și a șaptea ale păcătuirii, omul deja a săvârșit păcatul cu fapta și și-a văzut pofta împlinită, iar păcătuind își adoarme conștiința, se obișnuiește cu păcatul, crezându-l o necesitate a firii, o stare de normalitate, un lucru firesc.

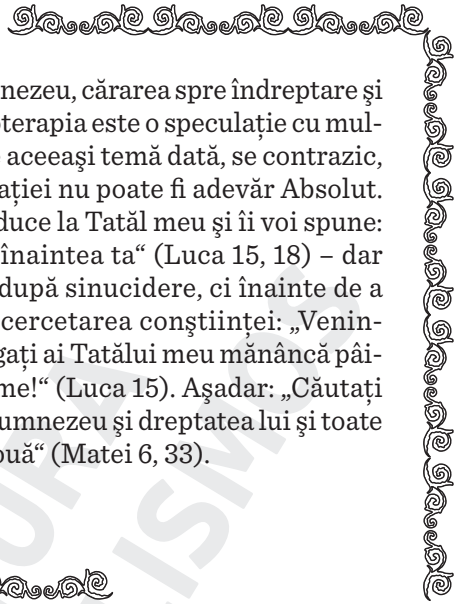

În treptele a opta și a noua, păcătosul a început să se lupte în fire cu păcatul care se transformă în obișnuință – o „a doua natură“ numită „luptă în fire cu păcatul“ iar în cele din urmă – patima: această stare a făcut din om rob. Și iarăși Sfânta Scriptură spune: „adevărul vă va face liberi“ (Ioan 8, 32), iar păcatul te face rob (Ioan 8, 34).

În treptele a zecea, a unsprezecea și a douăsprezecea, bietul om ajunge la nemulțumirea de sine. Începe să-l urmărească deznădejdea și, în loc de pocăință, păcătosul nu mai luptă cu viața, cu neputințele, cu păcatele, ci, distrus sufletește, ajunge la deznădejde, calea și plasa diavolului în care se adună toate sufletele care nu au vrut să-L cunoască pe Dumnezeu. Ajunși în această stare, oamenii devin slugile diavolului pentru că aici începe urgia sufletească; în loc să alerge la Dumnezeu, la rugăciune, la pocăință, la îndreptare, ei decad pe ultima treaptă a păcatului – sinuciderea. Abia acum satana se simte cel mai mulțumit, pentru că sufletele câștigate prin sinucidere nu mai pot fi răscumpărate de Biserică prin Slujbele ei, și de aceea astfel de suflete rămân pe veci ale diavolului.

Din păcate, în ultima vreme, din cauza înmulțirii greutateților și necazurilor, tot mai mulți oameni – fie din mândrie, fie din înalta părere de sine, fie dintr-o așa-zisă „demitate“ – aleg să comită suicid în loc să alerge la Dumnezeu prin pocăință. În această situație, societatea modernă și contemporană a recurs la artificii științifice, înlocuind rolul suprem și inegalabil al preotului duhovnic prin serviciile „psihologului“ – „omul care discută despre suflet“; dar a discuta și analiza e una, a vindeca e cu totul alta. Preotul spală sufletul, îl dezleagă, îl îmbăiază în Duhul Sfânt și îl pecetluiește în numele Sfintei Treimi: „Spăla-mă-vei și mai alb decât zăpada mă vei albi“ (Psalmul 50). Psihologul analizează, trage concluzii, recomandă remedii-surogate (un tratament, un exercițiu al minții etc.); dar nu va putea înțelege niciodată că puterea pocăinței este singura

cale de a-L regăsi pe Dumnezeu, cărarea spre îndreptare și mântuire. De altfel, psihoterapia este o speculație cu multe ramuri și școli care, pe aceeași temă dată, se contrazic, dovadă că în afara Revelației nu poate fi adevăr Absolut. „Sculându-mă și mă voi duce la Tatăl meu și îi voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta“ (Luca 15, 18) – dar aceasta, bineînțeles, nu după sinucidere, ci înainte de a gândi la așa ceva – prin cercetarea conștiinței: „Venindu-și în sine a zis: câți argați ai Tatălui meu mănâncă pâine iar eu aici pier de foame!“ (Luca 15). Așadar: „Căutați mai întâi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui și toate celelalte se vor adăuga vouă“ (Matei 6, 33).

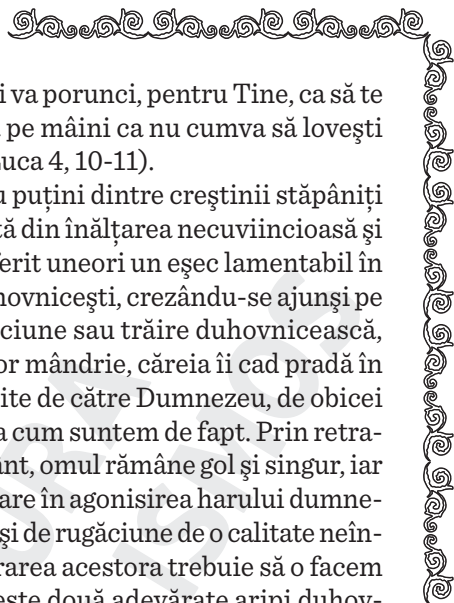
© EDITURILE
EVANGHELISM

Lucrarea duhovnicească, postul, iertarea și Sfânta Împărtășanie

unoaștem cu toții din bimilenara tradiție patristică filocalică acest dicton duhovnicesc: „Mântuirea stă întru mult sfat, iar cei care nu se sfătuiesc cad ca frunzele“. Sfântul Ioan Scărarul consemnează experiența ascetică astfel: „Frate pe frate sfătuindu-se sunt ca o cetate bine întărită“.

În lucrarea duhovnicească a urcușului către Dumnezeu omul suie mai multe trepte. Cea dintâi este curățirea sufletului de patimi prin înfrânarea trupului de la păcate; aceasta corespunde în duh cu purificarea minții care duce la stăpânirea asupra gândurilor de tot felul; altfel spus, paza minții sau trezvia, concentrarea atenției, adică dominarea imaginației prin rațiunea înduhovnicită, sfințită, afierosită Domnului. Acest lucru este necesar și indispensabil în strădania dobândirii rugăciunii curate, întrucât închipuirile imaginației pot duce la pierderea acesteia; de aceea uneori Sfinții Părinți ai Bisericii numesc imaginația „tabla minții“ sau „podul dracilor“, vizând prin aceasta lucrarea duhurilor rele care dezvoltă în mintea omului prin diferite forme pofta de păcătuire din trup. Rațiunea umană care nu slujește lui Dumnezeu cel mai adesea conduce omul la o stare de înșelare prin înălțarea minții ce formează o falsă părere de sine și naște o anumită cutezanță necuvenită, urmare a convingerii dobândirii unui nivel de înaltă trăire spirituală. Să nu uităm că diavolul a încercat să-L ispitească astfel pe Hristos Însuși, Iisus Mântuitorul lumii, îndemându-L să se arunce de pe aripa templului „căci

scris este: Că îngerilor Săi va porunci, pentru Tine, ca să te păzească, și Te vor ridica pe mâini ca nu cumva să lovești de piatră piciorul Tău“ (Luca 4, 10-11).

Din această pricină nu puțini dintre creștinii stăpâniți de părerea de sine izvorâtă din înălțarea necuviincioasă și nesmerită a minții au suferit uneori un eșec lamentabil în practicarea lucrărilor duhovnicești, crezându-se ajunși pe trepte mai înalte de rugăciune sau trăire duhovnicească, înșelați fiind de propria lor mândrie, căreia îi cad pradă în urma încercărilor îngăduite de către Dumnezeu, de obicei ca să ne vedem corect, așa cum suntem de fapt. Prin retragerea harului Duhului Sfânt, omul rămâne gol și singur, iar pentru o adevărată înaintare în agonisirea harului dumnezeiesc este nevoie de post și de rugăciune de o calitate neîndoielnică; altfel spus, lucrarea acestora trebuie să o facem cu râvnă și cu silință. Aceste două adevărate aripi duhovnicești ale sufletului, postul și rugăciunea, îl înalță pe om la Dumnezeu doar dacă dobândește starea de curăție; mulți dintre noi postim aspru și ne rugăm îndelung, dar nu știm cât din jertfa adusă pe această cale la tronul lui Dumnezeu străbate cerul. Nu e deloc exclus să ne asemănăm uneori păsărilor cu aripile tăiate!

Sfântul Simion cel nebun pentru Hristos, care a viețuit în cetatea Amasiei, afirmă răspicat în scrierile sale că Dumnezeu nu are nevoie de rugăciunile sau de jertfele noastre; ceea ce contează sunt gesturile de iubire ale creației îndreptate către Creator. Tocmai de aceea Sfântul Antonie cel Mare își previne ucenicul astfel: „De s-ar ruga tot cerul pentru tine, dacă nu te rogi tu mai întâi pentru tine însuși, la nimic nu îți folosește“. Evident că Dumnezeu nu face nimic împotriva voinței libere a omului care nu Îi cere ajutorul. Dacă înmulțim și îndelungăm rugăciunea, ni se cuvine a o face doar dintr-o dragoste pe măsură. La urma urmei, Sfintele Scripturi mărturisesc limpede voia lui Dumnezeu: „milă voiesc, iar nu jertfă“ (Matei 9, 13); și

iarăși: „inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi“ (Psalmul 50, 18).

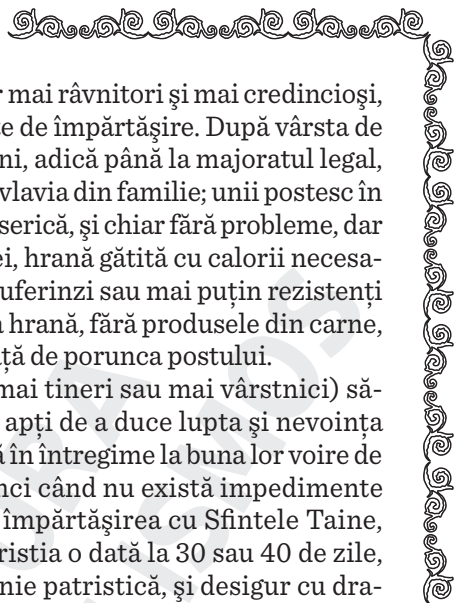
Pentru că ne aflăm în perioada de pocăință a Postului Mare, ca pregătire cuvenită întâmpinării Patimilor și Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, trebuie să purtăm grijă deosebită pentru întâlnirea cu Hristos prezent în Sfânta Euharistie, în cadrul solemn al Sfintei Liturghii. La Evanghelia de la Matei se consemnează: „Luați, mâncați, acesta este trupul Meu“, apoi „Beți dintru acesta toți, acesta este sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor“ (Matei 26, 26-28).

Iată cât de înaltă este taina iertării păcatelor și iată cât de nespusă și necuprinsă taina unirii omului launtric cu euharistia dumnezeiască ce arde păcatele precum arde focul iarba uscată și rezidește omul duhovnicesc după chipul și asemănarea Ziditorului: „Dumnezei sunteți și toți fii ai Celui Preaînalt“ (Psalmul 81, 6).

Să ne ocupăm acum puțin de cele practice, care țin, cum spune Filocalia, de „făptuirea morală“, cea dintâi treaptă în urcușul spre Înviere. Creștinii se pregătesc cu pravila și canonul cuvenit rânduit de duhovnic la fiecare biserică sau mănăstire în parte.

Cei mai întâi în toate sunt pruncii, pentru care Hristos Mântuitorul a zis: „Lăsați să vină copiii la Mine“ (Matei 19, 14); apoi ne-a și avertizat: „De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în Împărăția cerurilor“ (Matei 18, 3).

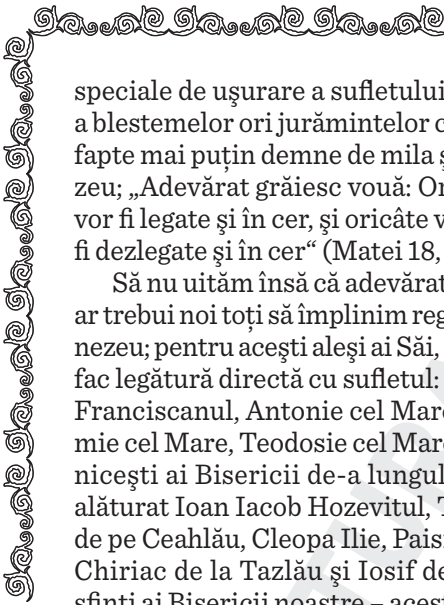
Toți sugarii și pruncii de până la 3 ani pot primi Sfintele Taine, întrucât sunt curați ca îngerii. Copiii între 4 și 9 ani sunt îngăduiți la Sfintele Taine cu cuvenita pregătire elementară: nemâncare înainte de Sfânta Împărtășanie, a nu se culca și trezi fără rugăciunile începătoare (Tatăl nostru, Preasfântă Treime, Împărate Ceresc, Crezul, sau Doamne, Doamne Ceresc Tată, rugăciunea către Sfântul Înger păzitor, rugăciunea fiilor pentru părinți). În cazul lor, postul se poate rândui fără probleme în zilele de miercuri

și vineri, iar în cazul celor mai râvnitori și mai credincioși, chiar 3 zile de post înainte de împărtășire. După vârsta de 10 ani, până pe la 16-18 ani, adică până la majoratul legal, creștinii își educă fiii cu evlavie din familie; unii postesc în toate zilele rânduite de Biserică, și chiar fără probleme, dar după putere, hrană cu ulei, hrană gătită cu calorii necesare vârstei. Pentru copiii suferinzi sau mai puțin rezistenți fizic, se admit lactatele ca hrană, fără produsele din carne, ca semn al bunăvoinței față de porunca postului.

Pentru adulții (fie ei mai tineri sau mai vârstnici) sănătoși, aflați în putere și aplecați de a duce lupta și nevoia duhovnicească, postul stă în întregime la buna lor voință de jertfă și înfrânare. Atunci când nu există impedimente canonice de oprire de la împărtășirea cu Sfintele Taine, creștinii pot primi Euharistia o dată la 30 sau 40 de zile, conform cu sfânta predanie patristică, și desigur cu dragostea cuviincioasă față de cele sfinte. Excepție notabilă fac cei grav bolnavi cronic, care sunt siliți să urmeze tratamente aspre prelungite, necesare restabilirii stării de sănătate; aceștia primesc dezlegare la brânzeturi și lactate din partea duhovnicului, a preotului de parohie de la biserica de care aparțin în zona de domiciliu, după un program stabilit de comun acord. Mărturisirea păcatelor se face scris sau verbal, astfel încât să nu fie perturbat în niciun chip timpul necesar și orânduit serviciilor liturgice. Căci nu se cade să te spovedești general, după Îndreptar, câte 2-3 ore, în defavoarea celorlalți credincioși, care și ei așteaptă dezlegarea păcatelor cu cuviință și respect. Aceasta se poate face pe parcursul săptămânii sau în timpul din afara Postului, în acord cu preotul duhovnic.

Aceasta este calea de mijloc, numită împărătească, a mântuirii fiecărui credincios. Să-i amintim aici, însă, și pe cei ținuiți la pat și imobilizați de afecțiuni, boli și infirmități grave; în astfel de cazuri este bine să li se administreze Taina Sfântului Maslu. Unii ca aceștia pot fi împărtășiți o dată la 2-3 săptămâni, desigur citindu-li-se Rugăciunile

speciale de ușurare a sufletului, ca și pe cele de dezlegare a blestemelor ori jurămintelor călcate în timpul vieții prin fapte mai puțin demne de mila și de dragostea lui Dumnezeu; „Adevărat grăiesc vouă: Oricâte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer, și oricâte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer“ (Matei 18, 18).

Să nu uităm însă că adevăratele modele, cele după care ar trebui noi toți să împlinim regula, rămân sfinții lui Dumnezeu; pentru acești alesi ai Săi, El rânduieste alte legi, care fac legătură directă cu sufletul: Maria Egiptenca și Marcu Franciscanul, Antonie cel Mare, Pahomie cel Mare, Eftimie cel Mare, Teodosie cel Mare luminătorii vieții duhovnicești ai Bisericii de-a lungul veacurilor, cărora li s-au alăturat Ioan Iacob Hozevitul, Teodora de la Sihla, Mavra de pe Ceahlău, Cleopa Ilie, Paisie Olaru, Vichentie Malău, Chiriac de la Tazlău și Iosif de la Văratec și toți ceilalți sfinți ai Bisericii noastre – acestora toți să le urmăm și noi pilda, îndemnul și credința.

© EDINGHEL
EVANGHEL

Dietă sau post?

„Credința fără de fapte moartă este.“ (Iacov 2, 26)

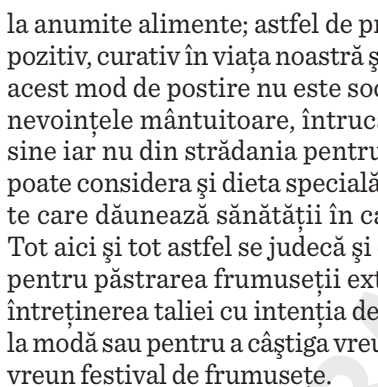
Postul este arma împotriva patimilor, prin post se înfrânează pornirea biologică a patimilor trupești. Postul este de o vârstă cu Raiul și cu Adam. Prin neînfrânarea mâncării din pomul cunoștinței binelui și răului Adam a pierdut Raiul. Prin pierderea folosului postului mulți creștini au pierdut legătura cu Dumnezeu. Pentru omul credincios postul cu foloasele lui îl ajută să urce treptele superioare ale rugăciunii.

În termeni teologici, rugăciunea înseamnă lucrare mistică, iar postirea înseamnă lucrare ascetică, de aceea rugăciunea și postul sunt cele două aripi ale sufletului. Când postim, spune Sfânta Scriptură, trebuie să fim bucuroși și să o facem cu plăcere: „Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală“ (Matei 6, 17) și „nu fiți triști ca fățarnicii“, căci nu trebuie să facem din virtutea postului o povară și o osteneală inutilă, pentru a nu pierde valoarea spirituală a postului. Postul unește mintea cu inima și sensibilizează simțurile. Prin post se rafinează lucrarea minții care își ascute gândirea, dobândind agerime – „trezvia simțurilor și a atenției“, cum spune Filocalia.

Avem mai multe feluri de post:

- ateu, înțeles ca dietă medicală, regim sau cură de slăbire și întreținere a metabolismului fiziologic;
- postul medical pentru boli cronice, incurabile, înțeles ca atenție față de bolile care pot cauza decesul: diabetul, ciroza hepatică, boli digestive sau alergii și intoleranțe

la anumite alimente; astfel de practici de abstenență au rol pozitiv, curativ în viața noastră și în păstrarea sănătății, dar acest mod de postire nu este socotit de Dumnezeu printre nevoițele mântuitoare, întrucât izvorăște din iubirea de sine iar nu din strădania pentru mântuire; aici de pildă se poate considera și dieta specială în cazul anumitor alimente care dăunează sănătății în cazul excesului de consum. Tot aici și tot astfel se judecă și cura de slăbire care se ține pentru păstrarea frumuseții exterioare a trupului, pentru întreținerea taliei cu intenția de a fi plăcut la vedere, de a fi la modă sau pentru a câștiga vreun concurs de culturism ori vreun festival de frumusețe.

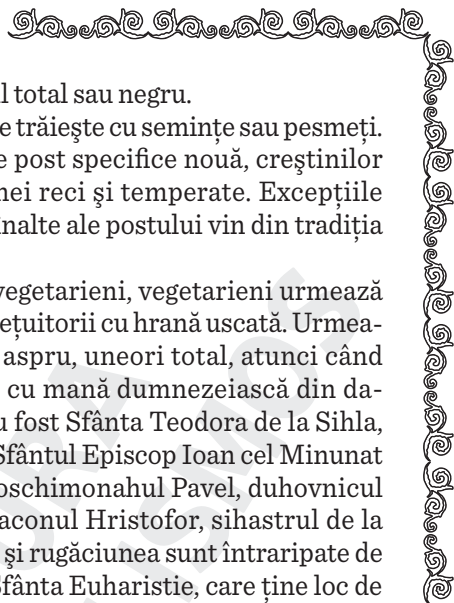
Atât din punct de vedere scripturistic cât și filocalic – frumusețea este un dar de la Dumnezeu. Numai că lumea cea din afară pune accentul pe felul și pe forma chipului exterior, trecător, ajuns pradă morții și stricăciunii; Biserica însă cultivă frumusețea interioară, nevăzută ochiului trupesc, a omului celui dinlăuntru, constituit nu din forme carnale, ci în dimensiune duhovnicească. Omul duhovnicesc este zămislit și format de frumusețea virtuților: credința, bunătatea, blândețea, cumpătarea, răbdarea, iertarea, mila față de aproapele. Aici postul și rugăciunea contribuie la descoperirea sensului profund al vieții, prin lucrarea mistică și ascetică a omului lăuntric chemat la și dornic de frumusețea cea adevărată. Omul credincios este om îndumnezeit, adică pe lângă trup și suflet având și Duhul; aici vorbim despre sfinți, dreptii lui Dumnezeu, casnicii lui Dumnezeu și cetățenii Raiului.

Cu cât înaintăm urcând treptele postului, cu atât sporim pe calea rugăciunii înalte. Vom vedea cum crește duhul pe măsura smeririi simțurilor, prin înfrânare, rugăciune și post.

Tipurile de post sunt:

a. Postul normal, care poate fi:

- vegetarian;
- lactovegetarian;
- post obișnuit, prin abținerea de la bucatele de fruct.

b. Postul aspru – postul total sau negru.

c. Postul uscat – când se trăiește cu semințe sau pesmeți.

Acestea sunt trepte de post specifice nouă, creștinilor europeni, locuitori ai zonei reci și temperate. Excepțiile întăresc regula. Treptele înalte ale postului vin din tradiția patristică și filocalică.

După carnivori, lactovegetarieni, vegetarieni urmează fructiferii, cerealierii și viețuitorii cu hrană uscată. Urmează apoi postul prelungit, aspru, uneori total, atunci când ostenitorii asceți trăiesc cu mană dumnezeiască din darul lui Dumnezeu, cum au fost Sfânta Teodora de la Sihla, Sfântul Daniil Sihastrul, Sfântul Episcop Ioan cel Minunat din Munții Sihlei sau ieroschimonahul Pavel, duhovnicul Sfintei Teodora și ierodiaconul Hristofor, sihastrul de la râpa lui Coroi. Aici postul și rugăciunea sunt întraripate de puterea Sfintelor Taine, Sfânta Euharistie, care ține loc de hrană, după cum spune Sfânta Scriptură: „Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu orice cuvânt al lui Dumnezeu“ (Luca 4, 4). Răsplata nevoițelor ascetice o dă unirea cu Hristos în Sfânta Euharistie, esența și miezul Sfintei Liturghii, inima Ortodoxiei. Aceasta ține loc de hrană ca la Sfânta Maria Egipteanca sau Sfântul Marcu din Muntele Francisc și alții.

În aceasta constă dimensiunea duhovnicească a postului și rugăciunii, când, pe lângă înfrânarea de la patimile care ne ispitesc prin cele cinci simțuri, postim și de păcatele care se săvârșesc cu voie și fără de voie, cu lucrul, cu cuvântul sau cu gândul, înlocuind viciile și poftele cărnii cu virtuțile omului lăuntric, plăcut lui Dumnezeu, numit generic „sfântul“. Acesta este adevăratul scop: eliberarea sufletului din robia păcatului, mântuirea lui, unirea cu Hristos și redobândirea raiului pierdut. În această perspectivă rugăciunea devine, alături de post, calea de cunoaștere a lui Dumnezeu, virtutea primordială fiind dragostea și dorul după Hristos și Împărăția Cerurilor: „Feriți-vă cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu“ (Matei 5, 8). Abia la acest moment culminant de trăire putem folosi cuvântul Scripturii: „Nu ceea ce intră

în gură spurcă pe om, ci ceea ce iese din gură, aceea spurcă pe om“ (Matei 15, 11), folosit uneori ca argument inadecvat al necredincioșilor care nu vor să postească din nepăsare, din lene sau din necredință.

În practica vieții de zi cu zi nevoița postirii se orânduiește cu anumite dispense spirituale, aflate în puterea de a lega și dezlega, la îndemâna duhovnicilor, necesare în cazul celor bolnavi, bătrâni și copiilor sau pruncilor, după cuviința situației personale a fiecăruia dintre aceștia. „Împărăția cerurilor se ia prin străduință și cei ce se silesc pun mâna pe ea“ (Matei 11, 12), căci „Nu știți, oare, că nedreptii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu? Nu vă amăgiți: Nici desfrânații, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomii, nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu“ (I Corinteni 6, 9-10).

© EDITURA EVANGHELIA

Lămuriri despre documentele biometrice și cifra 666 (I)

pocalipsa Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan: „Dar nimeni în cer, nici pe pământ, nici sub pământ nu putea să deschidă cartea, nici să se uite în ea. Și am plâns mult, fiindcă nimeni n-a fost găsit vrednic să deschidă cartea, nici să se uite în ea. Și unul dintre bătrâni mi-a zis: Nu plânge. Iată, a biruit leul din seminția lui Iuda, rădăcina lui David, ca să deschidă cartea și cele șapte peceteți ale ei“ (5, 3-5).

Iată direct din text mărturie că Apocalipsa nu este la îndemâna oricui pentru a fi tâlcuită și interpretată.

Centrul de greutate al Apocalipsei este persoana Mântuitorului Iisus Hristos, Cel care a biruit iadul și moartea odată pentru totdeauna. Reiese clar din întreg textul cărții Apocalipsei că fiara (diavolul) a fost rănită de moarte și legată în fundul iadului prin Înviere.

Din textul comentat de teologul Danion Vasile rezultă clar că dumnealui bate câmpii când vorbește de pașaportul biometric și cipul din actele de identitate personală făcând corelație cu anumite capitole ale Apocalipsei. Chiar dacă materialul expus de părintele Iustin pare puțin hazardat, este adevărat un lucru: controlul populației este un lucru nedorit, dar nu ține de competența diavolului.

Acest fenomen, petrecut în plan mondial, de îndosariere și înmatriculare electronică a individului vine pe fondul răutății umane, cum arată și Apocalipsa. Dacă nu ar fi păcatele lumii și patimile nu ar colcăi în societatea umană, Dumne-

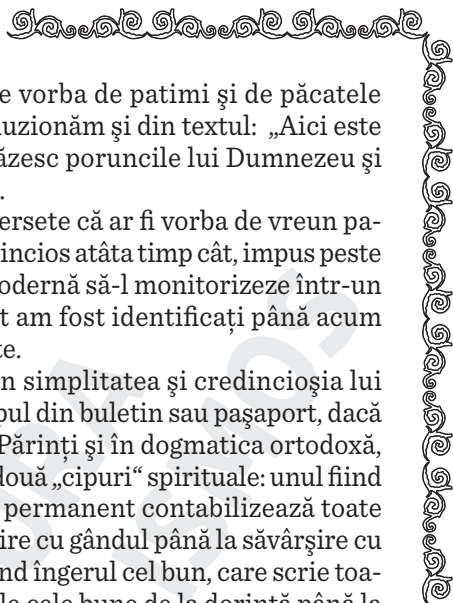
zeu n-ar trimite plăgi pe pământ ca odinioară egiptenilor lui Faraon.

Pun accentul dl teolog Danion și Maica Fermo pe această îndosariere ca fiind demonică, de origine satanică. Dar întreb, în calitate de creștin și monah, diavolul este de origine materială sau spirituală? Ce treabă are diavolul cu Constituția, cu hotarele țărilor, cu spațiul Schengen, cu Uniunea Europeană și alte foruri inventate de oameni? Citim în cărțile de cult că mântuirea și judecata faptelor sunt personale. De ce în toata Apocalipsa nu se pomenește nimic de ceea ce vor face oamenii, ci se pomenește doar de patimile oamenilor?

De ce a fost ispitit Iisus în Carantania fără de păcat fiind? Doar era Fiul lui Dumnezeu? Ne este clar, ca și în textul Apocalipsei ce-l voi reda mai jos, că satana căuta să pecetluiască umanitatea lui Iisus Hristos prin patimi omenești, neștiind că este Fiul lui Dumnezeu: lăcomie prin pâini, mândrie și înălțare prin aruncarea de pe aripa templului, închinarea la bogățiile pământului după arătarea lor. Încrederea în noi și-n bogățiile materiale, lăcomia, mândria, înălțarea minții sunt păcate de care Hristos a fost lipsit, fiind fără de păcat.

Iată ce spune Apocalipsa despre cei asemenea următorii ai lui Hristos: „Aceștia sunt care nu s-au întinat cu femei, căci sunt feciorelnici. Aceștia sunt care merg după Miel ori unde se va duce. Aceștia au fost răscumpărați dintre oameni, pârgă lui Dumnezeu și Mielului. Iar în gura lor nu s-a aflat minciună, fiindcă sunt fără prihană“ (14, 4-5).

Tot în Apocalipsa se relatează strigarea îngerilor privitor la cei ce s-au lăsat ademeniți de fiară prin căderea Babilonului, cetatea cea mare, unde se vorbește categoric de păcatele desfrânării, de patimă: „A căzut, a căzut Babilonul, cetatea cea mare, care a adăpat toate neamurile din vinul furiei desfrânării sale“ (14, 8). Mai departe, în același capitol aflăm: „Cine se închină fiarei și chipului ei și primește semnul ei pe fruntea lui, sau pe mâna lui, va bea și el din vinul aprinderii lui Dumnezeu, turnat neamestecat, în potirul mâniei Sale, și se va chinui în foc și în pucioasă, înaintea sfinților îngeri și înaintea Mielului“ (14, 9-10).

Se vedește clar că este vorba de patimi și de păcatele omenirii, după cum concluzionăm și din textul: „Aici este răbdarea sfinților, care păzesc poruncile lui Dumnezeu și credința lui Iisus“ (14, 12).

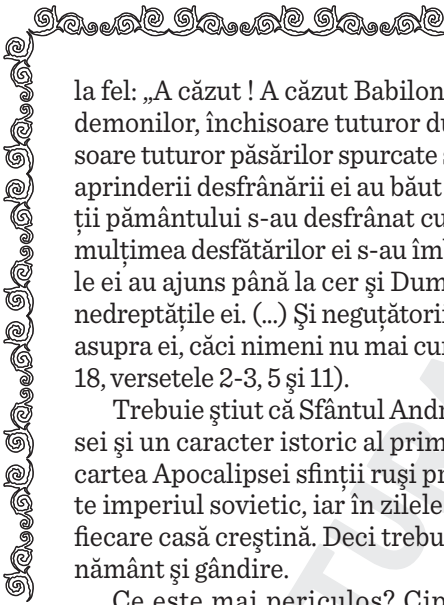
Nu reiese din aceste versete că ar fi vorba de vreun păcat din partea omului credincios atâta timp cât, impus peste voința lui, vine tehnica modernă să-l monitorizeze într-un mod cu totul aparte decât am fost identificați până acum prin buletinul de identitate.

De ce ar trebui omul în simplitatea și credințioșia lui creștină să se teamă de cipul din buletin sau pașaport, dacă citind în cărțile Sfinților Părinți și în dogmatica ortodoxă, noi avem deja de la Botez două „cipuri“ spirituale: unul fiind diavolul de-a stânga care permanent contabilizează toate faptele cele rele de la învoire cu gândul până la săvârșire cu fapta, iar al doilea „cip“ fiind îngerul cel bun, care scrie toate faptele bune și gândurile cele bune de la dorință până la înfăptuire dar central fiind prin conștiință, Tronul Lui Dumnezeu unde îngerii noștri păzitori văd pururi fața lui Dumnezeu (Matei 18, 10)?

„Luminătorul trupului este ochiul“ (Matei 6, 22). Oare nu este acesta primul biocip care ne întunecă sau ne luminează trupul?

Luminătorul sufletului este mintea. Oare acest organ creat de Dumnezeu, creierul, care are în el atâtea puteri sufletești de comunicare între trup și divinitate, cum poate fi unealta fiarei când la Sfântul Botez suntem pecetluiți prin Mirungere cu Duhul Sfânt? Simplu – numai prin încuviințare și proprie voință. Cea mai mare barieră în fața pecetii 666 nu este alta decât liberul arbitru, prin DA și NU. Deci nu putem fi ai diavolului involuntar de voința noastră.

Dacă ne uităm în Apocalipsă, citim: „Fericiti cei ce spală veșmintele lor ca să aibă stăpânire peste pomul vieții și prin porți să intre în cetate!“ (22, 14). Reflectă clar sfințenia, pocăința, viața curată și intrarea în odihna veșnică: Raiul. „Afară câinii și vrăjitorii și desfrânații și ucigașii și închinătorii de idoli și toți cei ce lucrează și iubesc minciuna!“ (22, 15) și,

la fel: „A căzut ! A căzut Babilonul cel mare și a ajuns locaș demonilor, închisoare tuturor duhurilor necurate, și închisoare tuturor păsărilor spurcate și urâte. Pentru că din vinul aprinderii desfrânării ei au băut toate neamurile și împărății pământului s-au desfrânat cu ea și neguțătorii lumii din mulțimea desfătărilor ei s-au îmbogățit. (...) Fiindcă păcatele ei au ajuns până la cer și Dumnezeu Și-a adus aminte de nedreptățile ei. (...) Și neguțătorii lumii plâng și se tânguiesc asupra ei, căci nimeni nu mai cumpără marfa lor“ (capitolul 18, versetele 2-3, 5 și 11).

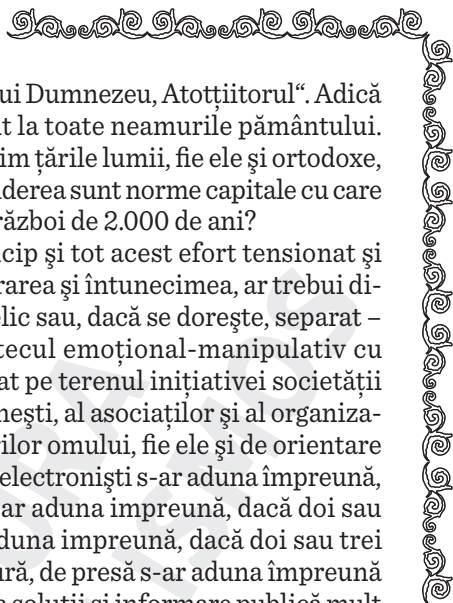
Trebuie știut că Sfântul Andrei al Cezareei dă Apocalipsei și un caracter istoric al primelor veacuri creștine. Prin cartea Apocalipsei sfinții ruși prevestesc comunismul peste imperiul sovietic, iar în zilele noastre Apocalipsa este în fiecare casă creștină. Deci trebuie să fim oameni cu discernământ și gândire.

Ce este mai periculos? Cipul sau următoarele fapte umane:

- ateismul și necredința;
- căsătoria homosexualilor;
- avortul și concubinajul;
- crima și drogul;
- fumatul și beția;
- uciderea și erezia;
- satanismul și etnobotanicele;
- vrăjitoria;
- sinuciderea;
- ura;
- minciuna;

Enumerarea lor ar putea continua iar Apocalipsa spune la fel: „Și au hulit pe Dumnezeul cerului din pricina durerilor și a bubelor lor, dar de faptele lor nu s-au pocăit“ (16, 11).

Mai departe, în același capitol, în versetul 13: „Și am văzut ieșind din gura balaurului și din gura fiarei și din gura prorocului celui mincinos trei duhuri necurate“, după care în versetul 14, scrie: „Sunt duhuri diavolești, făcătoare de semne și care se duc la împărății lumii întregi, să-i adune la

războiul zilei celei mari a lui Dumnezeu, Atotțiitorul“. Adică patimi care s-au răspândit la toate neamurile pământului. Ce este așa de greu să privim țările lumii, fie ele și ortodoxe, în care erezia, desfrâul, uciderea sunt norme capitale cu care Biserica lui Hristos duce război de 2.000 de ani?

Această apostolie anticip și tot acest efort tensionat și nefiresc, în care zac tulburarea și întunecimea, ar trebui direcționat în mod Evanghelic sau, dacă se dorește, separat – măcar parțial – de amestecul emoțional-manipulativ cu proorociile biblice și plasat pe terenul inițiativei societății civile, al inițiativei cetățenești, al asociațiilor și al organizațiilor de apărare a drepturilor omului, fie ele și de orientare creștină. Dacă doi sau trei electroniști s-ar aduna împreună, dacă doi sau trei juriști s-ar aduna împreună, dacă doi sau trei informaticieni s-ar aduna împreună, dacă doi sau trei oameni de inițiativă, cultură, de presă s-ar aduna împreună ș.a.m.d. s-ar putea dezvolta soluții și informare publică mult mai eficient decât această paranoia apocaliptică de pe urma căreia poporul, îndeosebi cel creștin, iese în cea mai mare pierdere.

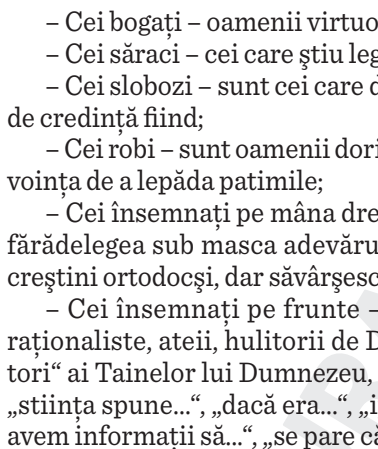
Evanghelia este cartea cea mai răspândită între creștini dar rămâne și cea mai neînțeleasă până în zilele noastre. Tocmai de aceea, tot în Apocalipsă spune clar: „Fericit este cel ce priveghează și păstrează veșmintele sale, ca să nu umble gol și să se vadă rușinea lui!“ (16, 15). În fapt, Biserica batjocorită de creștini prin patimile și neputințele lor.

Și Apocalipsa spune la fel: „Și au hulit pe Dumnezeuul cerului din pricina durerilor și a bubelor lor, dar de faptele lor nu s-au pocăit“ (16, 11).

Tot Apocalipsa arată că cine nu va avea semnul fiarei pe frunte și pe mână nu va putea cumpăra sau vinde: „Și ea îi silește pe toți, pe cei mici și pe cei mari, și pe cei bogăți și pe cei săraci, și pe cei slobozi și pe cei robi, ca să-și pună semn pe mâna lor cea dreaptă sau pe frunte“ (13, 16-18). Ce înseamnă acest lucru?

- Cei mici – neștiutorii Scripturii;
- Cei mari – cunoscători ai Scripturii;

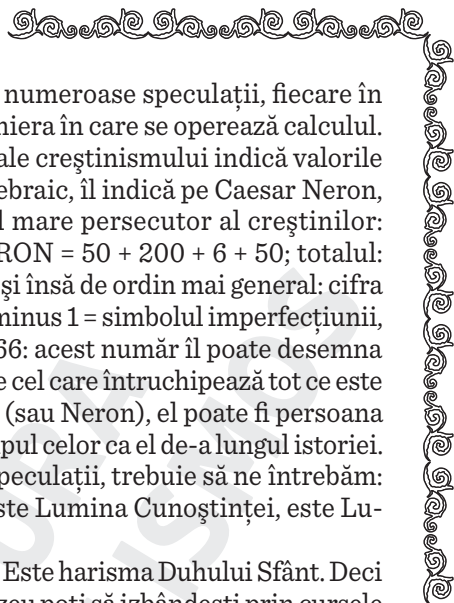

-
- Cei bogați – oamenii virtuoși, împlinitori ai legii;
  - Cei săraci – cei care știu legea dar o împlinesc puțin;
  - Cei slobozi – sunt cei care din fire păzesc ale legii, fără de credință fiind;
  - Cei robi – sunt oamenii doritori de Dumnezeu, dar fără voința de a lepăda patimile;
  - Cei însemnați pe mâna dreaptă – sunt cei ce lucrează fărădelegea sub masca adevărului. Spre exemplu, se cred creștini ortodocși, dar săvârșesc numai nenorociri;
  - Cei însemnați pe frunte – adică peste 300 de secte raționaliste, ateii, hulitorii de Dumnezeu, marii „cercetători” ai Tainelor lui Dumnezeu, explicate prin “se crede...”, „știința spune...”, „dacă era...”, „ipotezele ne spun că...”, „nu avem informații să...”, „se pare că...” ș.a.m.d.

Aceste categorii supuse imaginației, cunoașterii iluzorii, legilor lumești și părerilor personale alcătuiesc astăzi marile organizații ale lumii, iar în lumea lor de putere economică și asociativă sunt convinși că pot dirija universul material și spiritual. Așa s-a ajuns de fapt și la acest război mediatic în care oamenii încearcă să se subjuge și să se controleze unii pe alții, uitând că în jurul tuturor lucrurilor gravitează Dumnezeu: „Căci din mulțimea grijilor se nasc visele și deșertăciunile din prea multe cuvinte. De aceea, teme-te de Dumnezeu! Dacă vezi asuprirea celui sărac și obișnuirea dreptului și a dreptății în cetate, nu te mira de lucrul acesta, căci peste cel mare este unul mai mare, iar Cel Atotputernic veghează peste toți” (Ecclesiasticul 5, 6-7).

Apocalipsa spune mai departe: „Încât nimeni să nu poată cumpăra sau vinde, decât numai cel ce are semnul, adică numele fiarei, sau numărul numelui fiarei” (13, 17). Deci nimeni nu se poate îndulci de patimi sau poftă, de fărădelegi sau păcate de nu părăsește întâi pe Dumnezeu, până nu se ridică împotriva aproapelui și până nu se leapădă de Duhul Sfânt (Sfântul Andrei al Cezareei).

În versetul 18 spune: „Aici este înțelepciunea. Cine are pricepere să socotească numărul fiarei; căci este număr de om. Și numărul ei este șase sute șazeci și șase”. Pe seama

acestui număr s-au făcut numeroase speculații, fiecare în funcție de alfabetul și maniera în care se operează calculul.

Vremurile de început ale creștinismului indică valorile numerice ale alfabetului ebraic, îl indică pe Caesar Neron, împăratul Romei, primul mare persecutor al creștinilor: QSR = 100 + 60 + 200; NRON = 50 + 200 + 6 + 50; totalul: 666. Semnificația poate fi și însă de ordin mai general: cifra 7 (simbolul perfecțiunii) minus 1 = simbolul imperfecțiunii, reprezentată de trei ori 666: acest număr îl poate desemna pe omul total imperfect, pe cel care întruchiează tot ce este mai rău. În cazul lui Nero (sau Neron), el poate fi persoana istorică reală, dar și arhetipul celor ca el de-a lungul istoriei. Lăsând deoparte aceste speculații, trebuie să ne întrebăm: Ce este Înțelepciunea? Este Lumina Cunoștinței, este Lumina Discernerii.

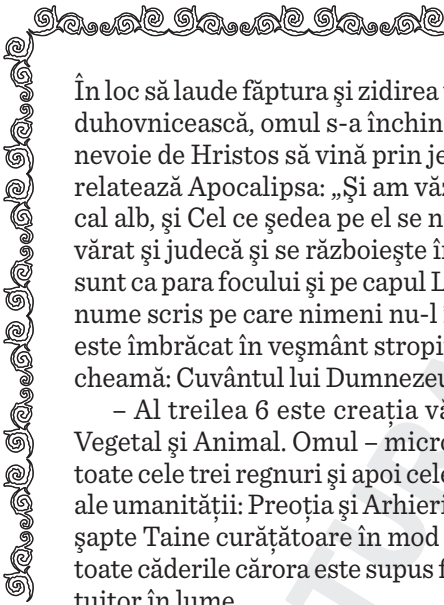
Ce este Înțelepciunea? Este harisma Duhului Sfânt. Deci numai luminat de Dumnezeu poți să izbândești prin cursele întunecate ale satanei și ale cunoașterii. Satana ispitește și pe cei aleși. Ce spuneau Sfinții în pustie despre cei trași în înșelare de diavol? „Un mare astru al pustiei a căzut!“

Cuvântul pricepere este deasupra științei și a cunoștinței. Noi spunem despre omul priceput ca este înzestrat cu haruri și daruri divine.

Când devii priceput în cele duhovnicești ale Sfintei Scripturi, te insuflă Duhul Sfânt ca pe Ioan Gură de Aur și atunci chiar poți înțelege ceea ce a voit satana să distrugă prin simbolul 666. Aceasta este tâlcuită din gura părinților Cleopa și Arsenie Papacioc. Satana a avut trei etape de distrugere.

– Primul 6: toate cetele îngerești, în număr de nouă, care prin ascultarea de Lucifer au doborât a treia parte din stelele cerului și îngerii de la toatele cetele îngerești formându-se astfel generalii iadului sau vămile văzduhului. Astfel arată și Apocalipsa și proorocul Isaia.

– Al doilea 6 a fost căderea protopărinților Adam și Eva pângărindu-se astfel, prin viclenia satanei, cele șase zile ale Creației prin care Dumnezeu a pus pe om împăratul făpturii.

În loc să laude făptura și zidirea virgină încărcată cu putere duhovnicească, omul s-a închinat sfaturilor satanei. A fost nevoie de Hristos să vină prin jertfa Crucii și Învierii, cum relatează Apocalipsa: „Și am văzut cerul deschis și iată un cal alb, și Cel ce ședea pe el se numește Credincios și Adevărat și judecă și se războiește întru dreptate. Iar ochii Lui sunt ca para focului și pe capul Lui sunt cununi multe și are nume scris pe care nimeni nu-l înțelege decât numai El. Și este îmbrăcat în veșmânt stropit cu sânge și numele Lui se cheamă: Cuvântul lui Dumnezeu“ (19, 11-13).

- Al treilea 6 este creația văzută ca regnuri: Mineral, Vegetal și Animal. Omul - microcosmosul care însumează toate cele trei regnuri și apoi cele două lucrări duhovnicești ale umanității: Preoția și Arhieria prin care se lucrează cele șapte Taine curățătoare în mod duhovnicesc pentru om de toate căderile cărora este supus fiind purtător de trup și viețuitor în lume.

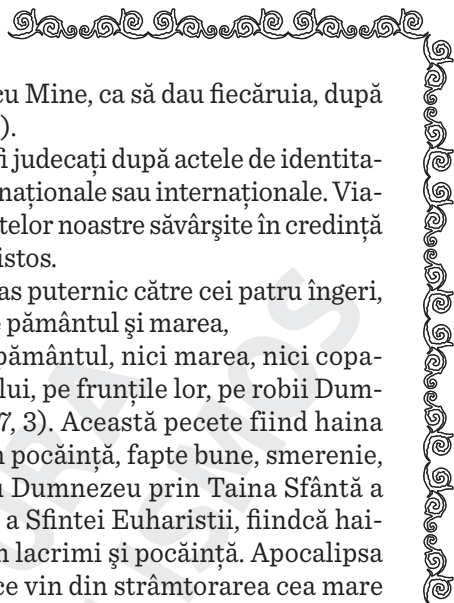
Aceasta este lupta satanei în care noi avem nevoie de pricepere pentru socotirea numărului fiarei. Șapte însemnând odihna în Dumnezeu, opt este slava infinită a Zilei Celei Neînserate a Învierii, iar șase este neîmplinirea duhovnicească a tot ceea ce este creație sub pronia Creatorului până la Epifania Totală a Judecării Universale:

- 6 - completarea îngerilor căzuți prin sufletele dreptilor mântuiți și completarea cetii a noua.

- 6 - desăvârșirea spirituală a raiului pământesc înduhovnicit, locul copilăriei lui Adam și Eva și întoarcerea lor din Raiul din care au fost luați și intrarea în slava lui Dumnezeu cea veșnică.

- 6 - spune Proorocul David în Psalmi: „Chema-va cerul de sus și pământul, ca să judece pe poporul Său“ (49, 6). „Plini-va căderi, zdrobi-va capetele pe pământ ale multora“ (109, 7).

- acesta este semnul universal al Apocalipsei prin care Dumnezeu va chema dreptii și păcătoșii. Odată desăvârșită această lucrare, Hristos ne vorbește în Sfânta Evanghelie de cer nou și pământ nou, conform Apocalipsei: „Iată, vin

curând și plata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia, după cum este fapta lui“ (22, 12).

Reiese clar că nu vom fi judecați după actele de identitate, nici după legile sociale naționale sau internaționale. Viața noastră este oglinda faptelor noastre săvârșite în credință sub pecetea Jertfei lui Hristos.

„Îngerul a strigat cu glas puternic către cei patru îngeri, cărora li s-a dat să vatăme pământul și marea,

Zicând: Nu vătămați pământul, nici marea, nici copacii, până ce nu vom pecetlui, pe frunțile lor, pe robii Dumnezeului nostru“ (Apoc. 7, 3). Această pecete fiind haina Botezului neîntinată prin pocăință, fapte bune, smerenie, împreună-comuniune cu Dumnezeu prin Taina Sfântă a Mărturisirii cu pocăință, a Sfintei Euharistii, fiindcă haina Botezului se spală prin lacrimi și pocăință. Apocalipsa (7, 14): „Aceștia sunt cei ce vin din strămtorarea cea mare și și-au spălat veșmintele lor și le-au făcut albe în sângele Mielului“. Chiar și despre cei căzuți, pătimiși, ticăloși, nemernici, dacă se întorc prin pocăință și prin glasul Bisericii, pot dobândi iertarea și dezlegarea păcatelor.

Aceste explicații nu vin în contradicție cu afirmațiile părintelui Iustin. Sunt o explicație pentru credincioși în vederea stabilizării sufletești pe cărarea cea dreaptă a Bisericii din care trebuie să reiasă următoarele:

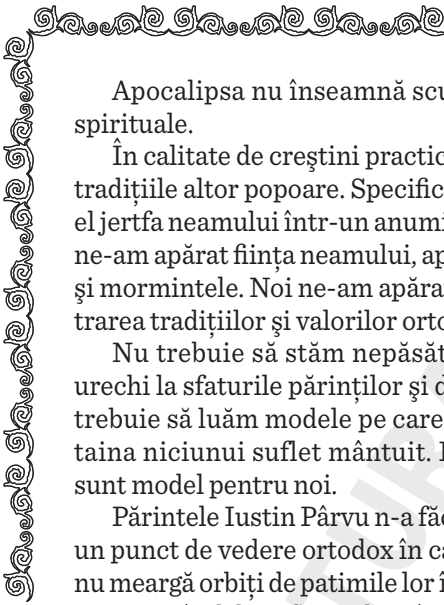
Apocalipsa o trăim fiecare personal, în funcție de lucrarea duhovnicească.

Apocalipsa nu are absolut nicio treabă cu cibernetica, electronica, electrotehnica...

Apocalipsa nu este o spaimă pentru credincioși. Întâlnirea cu Hristos, pentru cei drepecți, trebuie să fie bucurie:

„Cel ce mărturisește acestea zice: Da, vin curând. Amin ! Vino, Doamne Iisuse!“ (22, 20).

Apocalipsa nu are nimic, în principiu, cu organizațiile mondiale sau cu manipularea maselor. Acestea pot fi instrumente de context, nu de esență, și în nici un caz de indentificare a stării apocaliptice.

Apocalipsa nu înseamnă scutire de obligații morale și spirituale.

În calitate de creștini practicanți, noi nu ne raportăm la tradițiile altor popoare. Specificul ortodox românesc are în el jertfa neamului într-un anumit mod unitar. Noi, românii, ne-am apărat ființa neamului, apărându-ne de fapt Biserica și mormintele. Noi ne-am apărat limba și neamul prin păstrarea tradițiilor și valorilor ortodoxe.

Nu trebuie să stăm nepăsători, trebuie să fim ochi și urechi la sfaturile părinților și duhovnicilor noștri. Noi nu trebuie să luăm modele pe care nu le cunoaștem. Nu știm taina niciunui suflet mântuit. Hristos și Viețile Sfinților sunt model pentru noi.

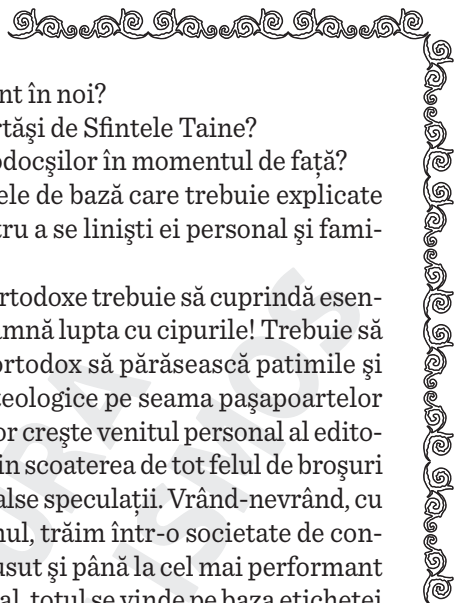
Părintele Iustin Pârvu n-a făcut altceva decât să expună un punct de vedere ortodox în care creștinii să fie atenți să nu meargă orbiți de patimile lor în cărări necunoscute și neștiute uitând de suflet și de mântuire.

Chiar și conferințele organizate pe această temă au fost puțin exagerate, tematica nefiind de fapt Apocalipsa sau Sfârșitul Lumii. S-a bătut mai mult apa-n piuă pe organizații mondiale, tehnica cipurilor și alte metode cibernetice care în fond și la urma urmei sunt o idolatrie și creația mâinilor omenești. Sufletul și omul sunt ale lui Hristos. Nu trebuie atâta panică sau împărțire pe tabere creștine atâta timp cât Sfântul Serafim de Sarov spune: „Rolul creștinului este agonia Duhului Sfânt“. Este singura avuție după care trebuie să plângem și să suspinăm.

Atitudinea radicală a tuturor celor care au conferențiat: Danion Vasile, părintele Filoteu, maica Fermo etc., nu a fost suficient de explicită pentru creștinul de rând și necunoscător. Am făcut miting și conferințe și emisiuni tv... și totuși aceste acte electronice se eliberează cetățenilor ortodocși.

Întrebări:

- Mai suntem cu Hristos?
- Mai suntem ortodocși?
- Mai avem mântuire?

- Mai avem Duhul Sfânt în noi?
- Ne mai putem împărtași de Sfintele Taine?
- Care este soarta ortodocșilor în momentul de față?

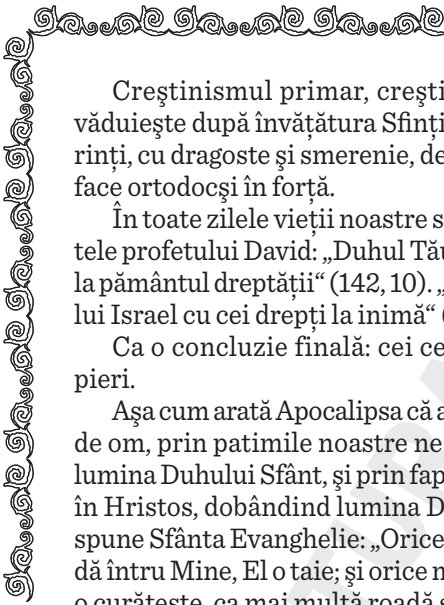
Acestea sunt problemele de bază care trebuie explicate creștinilor ortodocși pentru a se liniști ei personal și familiile lor.

Conferințele noastre ortodoxe trebuie să cuprindă esențialul. Mucenicia nu înseamnă lupta cu cipurile! Trebuie să învățăm poporul român ortodox să părăsească patimile și păcatele. Aceste dispute teologice pe seama pașapoartelor și a actelor de identitate vor crește venitul personal al editorilor de carte religioasă prin scoaterea de tot felul de broșuri și cărți pe seama acestor false speculații. Vrând-nevrând, cu tot zgomotul și radicalismul, trăim într-o societate de consum, unde, de la acul de cusut și până la cel mai performant element tehnic și industrial, totul se vinde pe baza etichetei cu codul de bare. Să fim serioși și să ne trezim! Este cazul să realizăm că societatea românească are mai multe calculatoare performante conectate la internet decât creștini ortodocși prezenți în Biserici la Sfânta Liturghie.

Tineretul are droguri, tineretul are desfrâu, tineretul are drepturi depline să facă tot ce vrea. Secularizarea și modernismul sunt în topul racolării falselor vedete.

Cine ar fi nebun să creadă că dintr-o dată s-ar opri vânzările și cumpărăturile, iar lumea ar intra într-un stand-by total de frica cipului? Dacă nu suntem atenți și nu ne facem expliți la ceea ce se petrece și la ceea ce ne aliniem în plină mondializare a secolului XXI, riscăm să gustăm rușinea pe care o gustă Biserica Catolică pentru perioada inchiziției.

Rostul Bisericii este să-i aducem pe oameni pe calea adevărului, să le descoperim când sunt în cărări greșite, după spusa Mântuitorului : „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine“ (Ioan 14, 6). „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre“ (Matei 11, 29).

Creștinismul primar, creștinismul ortodox se propovăduiește după învățătura Sfinților Apostoli, a Sfinților Părinți, cu dragoste și smerenie, deci să nu uităm că nu putem face ortodocși în forță.

În toate zilele vieții noastre să ne aducem aminte cuvintele profetului David: „Duhul Tău cel bun să mă povățuiască la pământul dreptății“ (142, 10). „Cât de bun este Dumnezeuul lui Israel cu cei drepecți la inimă“ (72, 1).

Ca o concluzie finală: cei ce greșesc fără pocăință vor pieri.

Așa cum arată Apocalipsa că acest număr 666 este număr de om, prin patimile noastre ne altoim în satana, pierzând lumina Duhului Sfânt, și prin faptele noastre bune ne altoim în Hristos, dobândind lumina Duhului Sfânt, după cum ne spune Sfânta Evanghelie: „Orice mlădiță care nu aduce roadă întru Mine, El o taie; și orice mlădiță care aduce roadă, El o curățește, ca mai multă roadă să aducă“ (Ioan 15, 2).

© EDIȚIA
EVANGHELIA

Lămuriri despre documentele biometrice și cifra 666 (II)

e spune Sfântul Proroc și Psalmist David: „Acolo s-au temut de frică, unde nu era frică, că Dumnezeu este cu neamul dreptilor“ (Ps. 13, 5); „Că nu va lăsa Domnul toiagul păcătoșilor peste soarta dreptilor, ca să nu-și întindă dreptii întru fără-delegi mâinile lor“ (Ps. 124, 3); „Cât de bun este Dumnezeul lui Israel, cu cei dreți la inimă“ (Ps. 72, 1); „Plini-va căderi, zdrobi-va capetele pe pământ ale multora“ (Ps. 109, 6); „Doamne, cine este asemenea ție? Cel ce izbăvește pe sărac din mâna celor mai tari decât el și pe sărac și pe sărman de cei ce-l răpesc pe el“ (Ps. 34, 9); „Că Dumnezeu mare este Domnul și Împărat mare peste tot pământul“ (Ps. 94, 3); „Domnul risipește sfaturile neamurilor, leapădă gândurile popoarelor și defaimă sfaturile căpeteniilor. Iar sfatul Domnului rămâne în veac, gândurile inimii Lui, din neam în neam“ (Ps. 32, 10-11).

Iată câteva stihuri insuflăte de Duhul Sfânt, prin gura psalmistului, în care se arată dragostea lui Dumnezeu față de om: „Cine este omul acela între voi care, de va cere fiul său pâine, oare el îi va da piatră?“ (Mt. 7, 9).

Mesajul părintelui Iustin de la Petru Vodă nu este un mesaj apocaliptic, nici profetic, nici biblic, ci poate fi – în acord cu unele învățături ale Sfinților Părinți – un semnal de avertizare ca omul să nu se lase pradă ispitei satanice: „bogăția de ar curge nu vă lipiți inima de ea“ (Ps. 61, 10).

Mesajul părintelui Iustin, care a făcut înconjurul întregii mase de creștini ortodocși, nu trebuie privit fără discernere, înțelepciune și contextul în care a fost determinată emiterea

lui. Nu rezolvăm problemele prin polemici și păreri nesfârșite întemeiate pe hazard.

Dacă vom ține cont de sfatul părintelui Cleopa, pecetea 666 înseamnă erezie, mânia și poftă, adică alterarea părților corpului uman. Erezia atacă rațiunea, strâmbă mintea și de-părtează pe Duhul Sfânt; mânia ucide sufletul și umanitatea din om, duce până la crimă, iar pofta sfâșie omul în toată ființa sa îndeosebi prin desfrâul și senzația care distrug templul Duhului Sfânt, casa sufletului. Sfântul Apostol atenționează direct și indirect că cine judecă pe aproapele mai înainte de vreme este antihrist. Suntem convinși că antihriștii lumii moderne sunt amestecați la un loc cu creștinii (Mt. 13, 30). Este evident faptul că păcatul tronează în toate mediile sociale și categoriile de vârstă. Ce poate avea comun sufletul credincios și morala creștină cu un carnet de conducere sau o carte de identitate cu cip biometric, dacă tu ești în acord cu Dumnezeu?

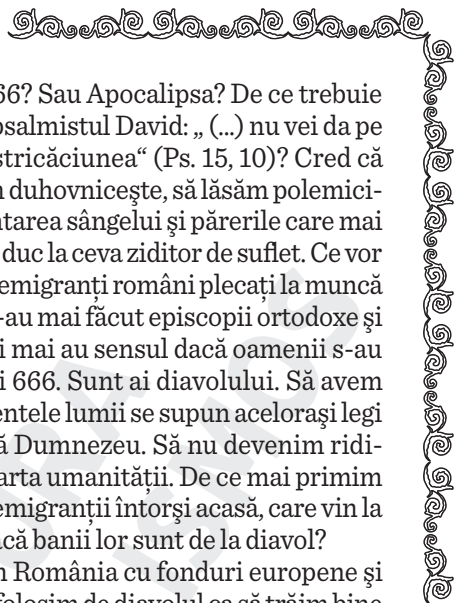
Ni s-a cerut cumva lepădarea de Hristos sau de dreapta credință?

Ni s-a cerut să nu postim, să nu ne rugăm, să nu frecvențăm Biserica?

Nu!

Odată cu desființarea granițelor teritoriale, cu emigrarea în state și continente ale lumii, datorită mișcărilor masive de oameni care implică și infracțiuni de tot felul, abateri umane de tot felul, fluxuri de circulație în transport, a pirateriei economico-financiare, a apărut și supravegherea electronică modernă, care, totuși, trebuie reglementată legal și procedural în acord cu drepturile omului și pusă în aplicare de autorități cu credibilitate și de un control public foarte riguros și direct.

Cu ce dezavantajează faptul că am pașaport cu poză color sau că am pașaport cu amprentă digitală, imagine facială sau biometrică? Dacă sunt moral, corect, bine intenționat, de ce să mă tem? Cu atât mai bine! În momentul unui incident nedorit, mi se cunosc inclusiv grupa sanguină, datele de identificare și fișa medicală.

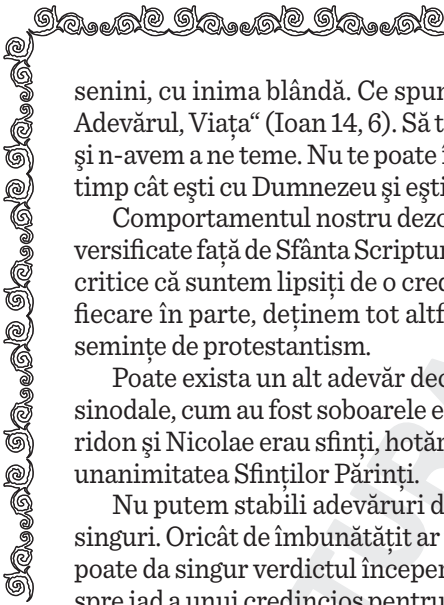
În ce constă pecetea 666? Sau Apocalipsa? De ce trebuie să merg în iad? Nu spune psalmistul David: „ (...) nu vei da pe cel cuvios al Tău să vadă stricăciunea“ (Ps. 15, 10)? Cred că este cazul să ne maturizăm duhovnicește, să lăsăm polemicele, contradicțiile, înfierbântarea sângelui și părerile care mai de care mai critice, care nu duc la ceva ziditor de suflet. Ce vor face cele două milioane de emigranți români plecați la muncă în străinătate? Pentru ce s-au mai făcut episcopii ortodoxe și biserici în occident? Nu-și mai au sensul dacă oamenii s-au însemnat cu semnul fiarei 666. Sunt ai diavolului. Să avem grijă, fraților, toate continentele lumii se supun aceluiași legi umane, peste tot veghează Dumnezeu. Să nu devenim ridicoli! Să nu hotărâm noi soarta umanității. De ce mai primim donații și pomelnice de la emigranții întorși acasă, care vin la sfintele altare străbune, dacă banii lor sunt de la diavol?

De ce mai construim în România cu fonduri europene și Sappard? Cu banii U.E. ne folosim de diavolul ca să trăim bine ca îngerii ortodocși? Să fim serioși, fraților!

Prin acest păine și circ, facem jocul diavolului, învrăbind Biserica și statul. Biserica apără interesul populației; populația este a Bisericii și Biserica a populației. Ce facem? Îi învrăjbim pe oameni asupra lor înșiși? Trebuie să găsim coordonatele care duc întotdeauna la direcția cea bună. Atât statul cât și Biserica au datoria să vegheze la orice pericol de ordin social, economic, spiritual și să-și apere pe supușii săi. Peste ambele instituții veghează Dumnezeu. În caz contrar, că există interese ascunse, nevădite public, care ar putea atenta la valoarea spirituală persoanei, la morală persoanei, la siguranța persoanei, dacă există credință, nădejde și încredere, intervine Dumnezeu.

Prorociile sau sfaturile înțelepte nu este neapărat să se și împlinească. Dumnezeu poate abate un rău din mila și dragostea Sa; foarte frumos explică, în contemporaneitate, și Cuviosul Paisie Aghioritul acest lucru. Nu trebuie panică, dihonie, impacientare... asta arată lipsă de maturitate spirituală.

De două mii de ani oamenii cred în Apocalipsă și sfârșitul lumii. Mucenicii, deși persecutați, mureau pentru Hristos

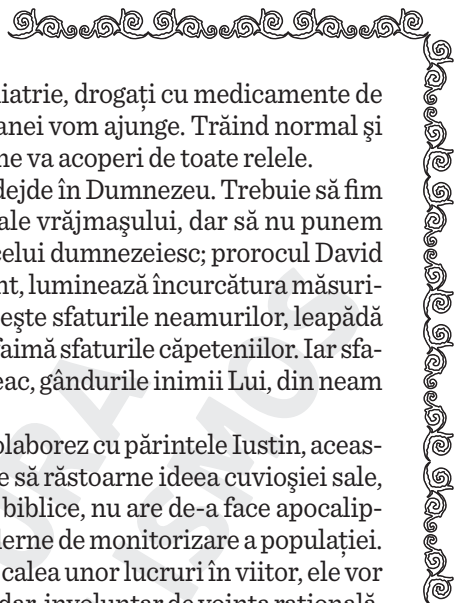
senini, cu inima blândă. Ce spune Hristos? „Eu sunt Calea, Adevărul, Viața“ (Ioan 14, 6). Să trăim cinstit, modest, corect și n-avem a ne teme. Nu te poate înfiera diavolul cu 666 atâta timp cât ești cu Dumnezeu și ești cinstit cu El.

Comportamentul nostru dezordonat și cu păreri mult diversificate față de Sfânta Scriptură ne descoperă în momente critice că suntem lipsiți de o credință sănătoasă și că unitar, fiecare în parte, deținem tot altfel de adevăr, asemeni unor semințe de protestantism.

Poate exista un alt adevăr decât Hristos? Și în hotărârile sinodale, cum au fost soboarele ecumenice, deși Sfântul Spiridon și Nicolae erau sfinți, hotărârile dogmatice s-au luat în unanimitatea Sfinților Părinți.

Nu putem stabili adevăruri despre Rai și iad așa, de unii singuri. Oricât de îmbunătățit ar fi, părintele Iustin Pârvu nu poate da singur verdictul începerii Apocalipsei sau al cărării spre iad a unui credincios pentru simplul fapt că a primit pașaport sau buletin modern. Dumnezeu nu caută la mijloacele sociale și moderne ale cârmuirii omenești, ci caută la credință, la faptă și la inimă. „Dar Iisus, cunoscând viclesugul lor, a zis către ei: De ce Mă ispitiți? Arătați-mi un dinar. Al cui chip și scriere are pe el? Iar ei au zis: Ale Cezarului. Și El a zis către ei: Așadar, dați cele ce sunt ale Cezarului, Cezarului și cele ce sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu“ (Luca 20, 23-25). Cei care forțează nota încercând să demonizeze mijloacele de monitorizare informațională și electronică se vor trezi peste 5-10 ani – când toți poate va trebui să ne aliniem unor legi și rânduieli de cârmuire a lumii – ironizați și vinovați de a fi vorbit în numele Bisericii punându-o într-o perspectivă de categoria inchiziției medievale.

Când ni se va cere lepădarea de dreapta credință sau de Hristos, atunci va trebui să ne îngrijorăm. Noi putem singuri să ne facem rău, crezând că, retrăgându-ne în pădure sau la sate, am scăpat de antihrist. Dar și acolo avem obligații și îndatoriri: pensia, impozitul, comerțul pentru alimentele zilnice, medicamentele, lumina, apa, ... toate depind de habitatul uman. Nu putem trăi ca sălbaticii. Vom fi considerați nebuni,

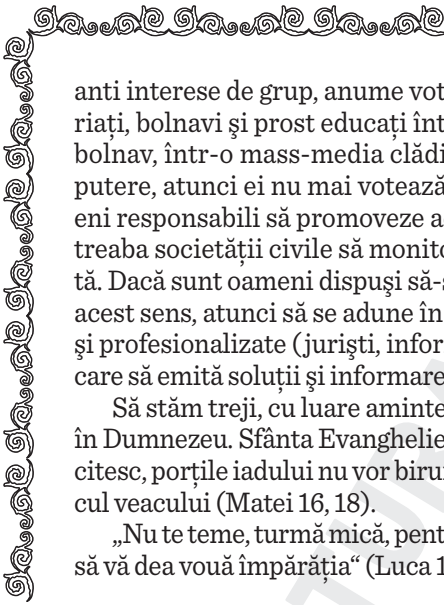
internați în spitale de psihiatrie, drogați cu medicamente de tot soiul și tot în mâna satanei vom ajunge. Trăind normal și gândind logic, Dumnezeu ne va acoperi de toate relele.

Să avem credință și nădejde în Dumnezeu. Trebuie să fim atenți la cursele neștiute ale vrăjmașului, dar să nu punem sfatul omenesc deasupra celui dumnezeiesc; prorocul David în Psaltire, prin Duhul Sfânt, luminează încurcătura măsurilor politice: „Domnul risipește sfaturile neamurilor, leapădă gândurile popoarelor și defaimă sfaturile căpeteniilor. Iar sfatul Domnului rămâne în veac, gândurile inimii Lui, din neam în neam.“ (Ps. 32, 10-11).

Întrucât conlucrez și colaborez cu părintele Iustin, această părere personală nu vine să răstoarne ideea cuvioșiei sale, dar, pe baza argumentelor biblice, nu are de-a face apocalipsa cu aceste probleme moderne de monitorizare a populației. Chiar dacă vor fi piedici în calea unor lucruri în viitor, ele vor îngreuna anumite situații, dar, involuntar de voința rațională, omul nu va putea fi smuls din dreapta credință și nici trimis în iad prin pecetluirea forțată cu vreun simbol numeric.

Treaba Bisericii este clară: „Și apropiindu-Se Iisus, le-a vorbit lor, zicând: Datu-Mi-s-a toată puterea, în cer și pe pământ. Drept aceea, mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă, și iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului. Amin“ (Matei 28, 18-20).

Treaba fiecăruia ca și cetățean al României, în baza Constituției și legilor acestei țări, este să se responsabilizeze și să se unească profesionist în proiecte și acțiuni care să vizeze, la modul concret, felul în care aceste mijloace de supraveghere sunt folosite și de către cine. Este treaba unor juriști responsabili să dezvolte legi, instituții și sancțiuni pentru a evita sau a împiedica posibilitatea ca aceste forme de monitorizare să ajungă în mâinile unor interese antidemocratice și neconstituționale sau informația ce reiese din monitorizare să fie folosită în scopuri comerciale și manipulative. Sistemul democratic oferă cel mai puternic instrument antitotalitar și

anti interese de grup, anume votul. Când oamenii sunt speriați, bolnavi și prost educați într-un sistem de învățământ bolnav, într-o mass-media clădită pe interese de capital și putere, atunci ei nu mai votează. Este treaba unor politicieni responsabili să promoveze aceste proiecte de lege. Este treaba societății civile să monitorizeze aplicarea lor corectă. Dacă sunt oameni dispuși să-și direcționeze eforturile în acest sens, atunci să se adune în asociații și structuri legale și profesionalizate (juriști, informaticieni, electroniști etc.) care să emită soluții și informare publică.

Să stăm treji, cu luare aminte, dar cu dragoste și nădejde în Dumnezeu. Sfânta Evanghelie este clară pentru cei care o citesc, porțile iadului nu vor birui Biserica lui Hristos în veacul veacului (Matei 16, 18).

„Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea vouă împărăția“ (Luca 12, 32).

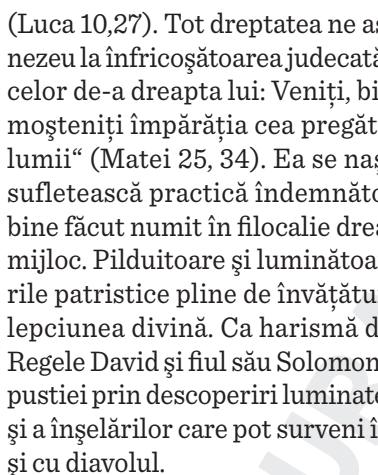
© EDITURA
EVANGHELIA

Despre adevărata bunătate și despre viclenie

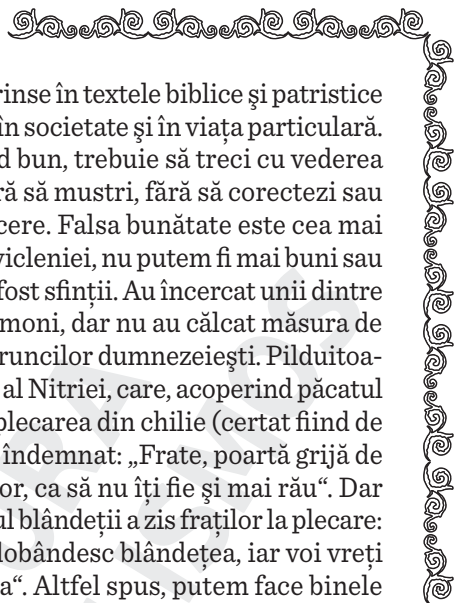
n viața de zi cu zi ne întâlnim la tot pasul cu această virtute sufletească – bunătatea, despre care auzim și în cultul divin public pomenindu-se ca atribut dumnezeiesc: „Că bun și iubitor de oameni ești...” (Ecfonis, Sfânta Liturghie). Această virtute sufletească trebuie analizată în duh filocalic, nu numai în sens moral și filantropic. Suntem obișnuiți să vorbim de virtutea bunătății în termeni literari, teologici, filosofici, dar Sfântul Ioan Damaschin precizează și un sens duhovnicesc scriind: „Binele nu este bine, dacă nu se face bine” (Dogmatica).

În limbajul curent folosim expresii ca: „bunătate sufletească”, „bun la inimă”, „minte bună”, „cuget bun”, „hotărâre bună”, formule care se referă la binele care însoțește o faptă sau un gest sau o intenție, chiar o observație. Și de la sfinții Patericului căutăm să aflăm câte un „răspuns bun” sau un „cuvânt bun”; acest bine care precedă fapta în sine izvorăște din dragoste. Astfel înțelegem de ce virtuțile teologice sunt Credința, Nădejdea și Dragostea. Iar virtuțile cu care ne naștem duhovnicește în Hristos prin stări de înaltă trăire interioară sunt bărbăția, dreptatea, cumpătarea, înțelepciunea. Dacă mucenicii nu ar fi avut bărbăție, nu ar fi răbdat încercările mucenicești și nu și-ar fi scris numele în sinaxarele creștinătății în numele lui Iisus Hristos. Dreptatea este măsura cu care vom fi judecați în toate faptele și toate dorințele frumoase, lucrate și dăruite lui Dumnezeu pentru mântuirea sufletelor noastre. Dreptatea este prezentă încă de la cea dintâi poruncă a Decalogului: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău... iar pe aproapele tău ca pe tine însuși”

(Luca 10,27). Tot dreptatea ne așază de-a dreapta lui Dumnezeu la înfricoșătoarea judecată: „Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta lui: Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii“ (Matei 25, 34). Ea se naște din cumpătare, virtute sufletească îndemnătoare la binefacere – lucrul bine făcut numit în filocalie dreapta socoteală sau calea de mijloc. Pilduitoare și luminătoare în acest sens sunt scrierile patristice pline de învățături inspirate haric din înțelepciunea divină. Ca harismă de taină ea a strălucit de la Regele David și fiul său Solomon până la asceții nevoitori ai pustiei prin descoperiri luminate asupra curselor diavolești și a înșelărilor care pot surveni în lupta cu trupul, cu lumea și cu diavolul.

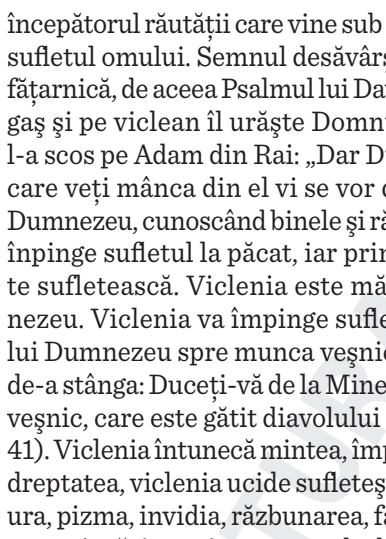
Cea dintâi referință este cea a Duhului Sfânt consemnată în cartea Facerii: „Și a privit Dumnezeu toate câte a făcut și iată erau foarte bune“ (Facerea 1, 30). Așadar, binele își are izvorul din Însuși Dumnezeu Cel fără de început și nemărginit. Măsura binelui este bunătatea; iată un alt sens în care bunătatea n-are margini – iubirea dușmanilor: „Deci, dacă vrăjmașul tău este flămând, dă-i de mâncare; dacă îi este sete, dă-i să bea, căci, făcând acestea, vei grămădi cărbuni de foc pe capul lui“ (Romani 12, 20). Să te rogi pentru dușmanii tăi, cum a făcut Mântuitorul Iisus Hristos la răstignire: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac“ (Luca 23, 34); la fel se ruga și arhidiaconul Ștefan când era ucis cu pietre: „Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta!“ (Fapte 7, 60). Calea, adevărul și viața sunt exprimate de același text al Scripturii, drumul cel mai scurt la Cer: „Eu sunt Adevărul, Calea și Viața“ (Ioan 14, 6) sau măsura odihnei duhovnicești: „Învățați de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre“ (Matei 11, 29). Concluzia tuturor acestora o aflăm în îndemnul lui Hristos, adevărat îndrumar al mântuirii: „Căutați împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui, și toate celelalte se vor adăuga vouă“ (Matei 6, 33).

Astfel de principii cuprinse în textele biblice și patristice stau la baza vieții morale, în societate și în viața particulară. Asta nu înseamnă că, fiind bun, trebuie să treci cu vederea relele, fără să îndrepti, fără să mustri, fără să corectezi sau fără să îndemni la binefacere. Falsa bunătate este cea mai mare ipocrizie și semn al vicleniei, nu putem fi mai buni sau mai generoși noi decât au fost sfinții. Au încercat unii dintre ei să se roage și pentru demoni, dar nu au călcat măsura de respectare a legilor și a poruncilor dumnezeiești. Pilduitoarea este fapta Avvei Amona al Nitriei, care, acoperind păcatul fratelui său din pustie, la plecarea din chilie (certat fiind de către ceilalți călugări) l-a îndemnat: „Frate, poartă grijă de sufletul tău, nu fi nepăsător, ca să nu îți fie și mai rău“. Dar cu înțelepciunea și cu harul blândeții a zis fraților la plecare: „De 30 de ani mă lupt să dobândesc blândețea, iar voi vreți să-mi dărâmați străduința“. Altfel spus, putem face binele fără furie, fără patimă, fără ură, certând păcatul și îndreptând pe păcătos, nu distrugând sufletul din calea mântuirii; aici se poate ține cont de spusele Mântuitorului: „Tot ce-Mi dă Tatăl, va veni la Mine; și pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară“ (Ioan 6, 37). Să luăm aminte însă și la măsura categorică a judecății divine: „Nimic necurat nu va intra în Împărăția lui Dumnezeu“. Bunătatea ca virtute nu se confundă cu mila sau filantropia ce își au rădăcina în iubirea creștină. Ancora credinței și nădejdea de mântuire au la bază binele făcut semenilor. Mântuitorul spune: „Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut“ (Matei 25, 40). Primul semn al bunătății ca virtute duhovnicească este îndreptarea aproapelui, adică milosârdia și compasiunea față de sufletul semenului nostru, căci măsura supremă a bunătății este jertfirea de sine pentru mântuirea aproapelui.

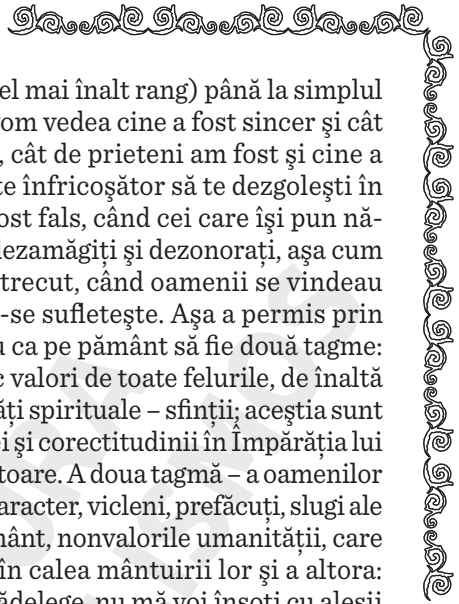
În opoziție cu aceasta se află viclenia, ca măsura a răului din sufletul omului. Nu degeaba în rugăciunea „Tatăl Nostru“ cerem Părintelui Ceresc: „...și ne izbăvește de cel viclean...“. Acesta este numele diavolului. Tatăl minciunii și

Începătorul răutății care vine sub diferite chipuri să distrugă sufletul omului. Semnul desăvârșitei viclenii este pocăința fățarnică, de aceea Psalmul lui David afirmă cu tărie: „pe uci-gaș și pe viclean îl urăște Domnul“ (Psalmi 5, 6). Viclenia l-a scos pe Adam din Rai: „Dar Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din el vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul“ (Facerea 3, 5). Viclenia împinge sufletul la păcat, iar prin păcat se ajunge la moarte sufletească. Viclenia este măsura despărțirii de Dumnezeu. Viclenia va împinge sufletele chinuite de-a stânga lui Dumnezeu spre munca veșnică: „Atunci va zice și celor de-a stânga: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui“ (Matei 25, 41). Viclenia întunecă mintea, împietrește inima, cultivă nedreptatea, viclenia ucide sufletește. Clewetirea, defăimarea, ura, pizma, invidia, răzbunarea, facerea răului sunt surorile acestei stări numite cu numele diavolului – viclenia.

De aceea e înspăimântător de greu să ai ochii minții deschiși prin trezvie și luare aminte să nu cazi în capcana vicleniei. Sfântul Apostol Ioan spune: „Iubiților, nu dați crezare oricărui duh, ci cereți duhurile dacă sunt de la Dumnezeu, fiindcă mulți proroci mincinoși au ieșit în lume“ (Ioan 4, 1). Psalmistul David spune: „Călcatu-m-au vrăjmașii mei toată ziua, că mulți sunt cei ce se luptă cu mine, din înălțime“ (Psalmi 55, 2). Omul viclean este cea mai murdară făptura în fața lui Dumnezeu, spre care (spun Sfinții Părinți) „Dumnezeu nici nu privește“, iar psalmistul David adaugă: „Nu va lăsa Domnul toiagul păcătoșilor peste soarta dreptilor, ca să nu-și întindă dreptii întru fărădelegi mâinile lor“ (Psalmi 124, 3). Sub masca falsei smerenii, a bunătății închipuite, a omeniei, a milei, cel viclean pune curse în calea semenilor pentru a-i nimici: „În calea aceasta în care am umblat ascuns-au cursă mie“ (Psalmi 141, 3). De aceea va fi înfricoșătoare Judecata de Apoi – nu pentru că vine Hristos să ne ia în slava Sa, ci pentru că se vor descoperi cele ascunse ale inimii. Atunci vom vedea cu adevărat starea sufletească a

fiecăruia, de la împărat (cel mai înalt rang) până la simplul muritor de rând. Atunci vom vedea cine a fost sincer și cât de mult ne-a dorit binele, cât de prieteni am fost și cine a fost prieten adevărat. Este înfricoșător să te dezgolești în fața lui Hristos, când ai fost fals, când cei care își pun nădejdea în tine se trezesc dezamăgiți și dezonorați, așa cum s-a întâmplat în regimul trecut, când oamenii se vindeau unii pe alții, distrugându-se sufletește. Așa a permis prin liberul arbitru Dumnezeu ca pe pământ să fie două tagme: sufletele curate, care nasc valori de toate felurile, de înaltă trăire, valori și personalități spirituale – sfinții; aceștia sunt emblema bunătății, cinstei și corectitudinii în Împărăția lui Dumnezeu, Biserica Biruitoare. A doua tagmă – a oamenilor de nimic, fără suflet, fără caracter, vicleni, prefăcuți, slugi ale diavolului în iad și pe pământ, nonvalorile umanității, care aruncă un con de umbră în calea mântuirii lor și a altora: „Cu oamenii cei ce fac fărădelege, nu mă voi însoți cu aleșii lor“ (Psalmi 140, 4).

© EDI
EVANGHEL

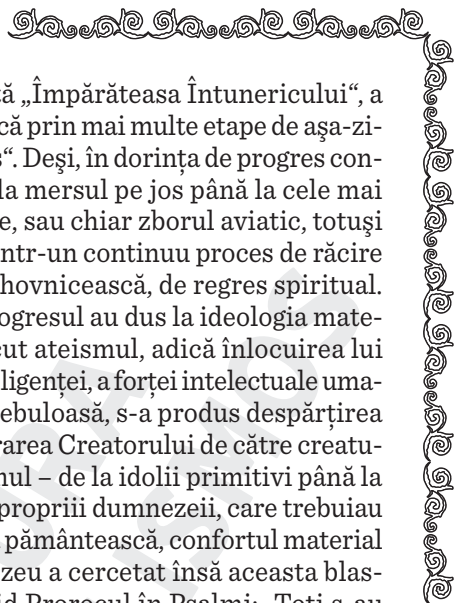
Deznădejdea, arma diavolului

„Cine va vrea să-și scape sufletul îl va pierde, iar cine își va pierde sufletul pentru Mine îl va afla“ (Matei 16, 25);

„Ce va da omul în schimb pentru sufletul său?“ (Matei 16, 26)

atorită faptului că omul este o făptură alcătuită din trup și suflet, el este ancorat în lumea materială, dar tinde spre lumea spirituală. Tocmai de aceea, omul simte permanent nevoia de comunicare cu Creatorul. Această comunicare între om și Dumnezeu se face prin rugăciune, care este fapta cea mai înaltă, numită și împărăteasa faptelor bune. Rugăciunea înaltă însă este o stare nu tuturor accesibilă. Scriptura ne arată că rugăciunea este calea primordială de preamărire a lui Dumnezeu, rugăciunea fiind de laudă, de cerere și de mulțumire. Din începuturi, rugăciunea a fost o prioritate a creștinismului: curată, puternică, din toată inima, era săvârșită de către creștini. Rezultatul acestor rugăciuni simple, dar sincere era săvârșirea minunilor, minunile fiind cele care arătau curăția sufletească a creștinilor. Cele 12 volume ale Filocaliei, cele 12 volume de Viețile Sfinților, nenumăratele Paterice sunt rezultatul acestei râvne înălțate spre transcendent de către creștinii primelor secole. Astfel de împliniri au făcut din primele secole epoca de aur a creștinismului. Pe simplitatea trăirii cotidiene și cu modestie sufletească au așezat creștinii primelor veacuri rugăciunea ca pe o temelie de neclintit.

Iubirea de sine, numită „Împărăteasa Întunericii“, a făcut ca societatea să treacă prin mai multe etape de așa-zisă „dezvoltare“ și „progres“. Deși, în dorința de progres continuu, omul a evoluat de la mersul pe jos până la cele mai performante autovehicule, sau chiar zborul aviatic, totuși sufletul uman a trecut printr-un continuu proces de răcire sufletească, de slăbire duhovnicească, de regres spiritual. Astfel modernismul și progresul au dus la ideologia materialistă, din care s-a născut ateismul, adică înlocuirea lui Dumnezeu cu puterea inteligenței, a forței intelectuale umane. Iată cum, în această nebuloasă, s-a produs despărțirea de Dumnezeu, adică ignorarea Creatorului de către creatura Sa. Astfel și-a făurit omul – de la idolii primitivi până la idolii tehnicii moderne – proprii dumnezeii, care trebuiau să-i aducă omului liniștea pământească, confortul material și autosuficiența. Dumnezeu a cercetat însă aceasta blasfemie, cum ne arată David Prorocul în Psalmi: „Toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut, nu este cel ce face binele, nu este până la unul“ (Ps. 13, 3). „Omul cu deșertăciunea s-a asemănat, zilele lui ca umbra trec“ (Ps. 143, 4). În uriașa lacună a lipsei de rugăciune s-a instalat deznădejdea, care are ca fundament neîncrederea, nesiguranța, instabilitatea, labilitatea psihică. Aceste stări au apărut când omul și-a epuizat propriile forțe, lipsite de Dumnezeu, de ridicare din căderile pe care singur și le pricinuieste. Lăcomia, avariția, dorința de înavuțire duc la pierderea păcii duhovnicești. „Casă peste casă vei zidi, țarină lângă țarină vei adăuga și nimic nu vei moșteni“ (Sfânta Scriptură): „Cine nu adună cu mine risipește“ (Luca 11, 23). Dumnezeu nu intervine în alegerile pe care omul le ia, căci îi respectă libertatea; dar ne avertizează că prin patimi și printr-o educație neortodoxă a voinței ajungem slugile stăpânului întunericii, pradă sigură a iadului. „Numitu-și-au numele lor pre pământuri... ca niște oi în iad s-au pus, moartea îi va paște pre ei“ (Psalmul 48, 11-14).

Altă față a deznădejdii, ascunsă sub patimi și vicii trecătoare duse până la saturație maximă, se arată și prin nevoia

omului de a-și justifica eșecurile dând vina pe semenii săi: „Din cauza lor nu am putut, nu am reușit, ei m-au împiedicat!“ De aici decurg stresul, nervozitatea, isteria, lucruri puse pe seama diavolului, pe seama vrăjilor și a farmecelor, a duhurilor necurate care ne împiedică să fim perfecți. Urmează ura, dușmănia, răzbunarea, nedreptățile, iar în final satana încalcă sufletul definitiv ducându-l cu destinație precisă la sinucidere. Aici ne referim atât la metodele de suicid, cât și la diferitele boli și afecțiuni cronice: între beție și spânzurătoare, între nebunie și otrăvire, între accidente premeditate și sfârșirea în spitalul de psihiatrie nu este nici o diferență.

Biserica lui Hristos face uriașe eforturi ca pe ultimii pași ai deznădejdiei să poată recupera sufletele pierdute, spre a le resădi în grădina duhovnicească a Raiului. Aici nu depinde doar de preot și de Biserică, ci și de voința căzută ce se zbate în spasmele deznădejdiei. „Să se știe că cel care a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui își va mântui sufletul din moarte și va acoperi mulțime de păcate“ (Iacov 5, 20).

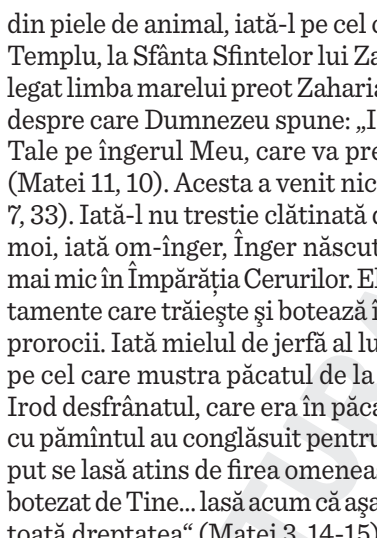
© EDVANGHELIA

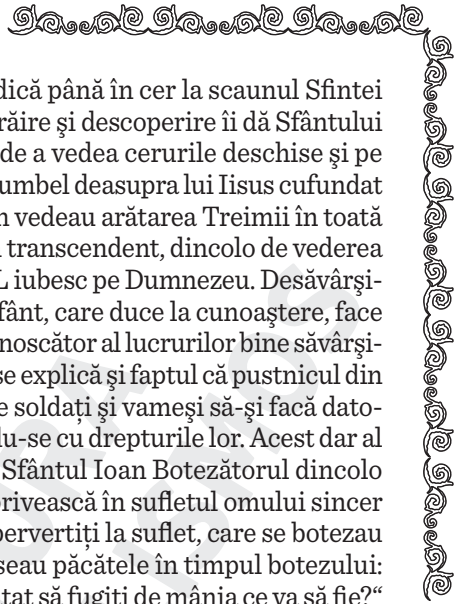
Botez dumnezeiesc – înger pământesc

ată Vitavara Iordanului după 2.000 de ani în haină de sărbătoare! Iată cerul deschis, iată Duhul Sfânt în chip de porumbel, iată-L pe Tatăl mărturisind dumnezeirea Fiului! Avem în fața ochilor o epifanie rar întâlnită, în toată splendoarea ei. Dacă, la Stejarul Mamvri, „cei trei tineri“ au mâncat la masă cu Avraam, iată că la Iordan ni se arată Sfânta Treime pentru mântuirea și ridicarea lumii din păcat. Dacă, la Mamvri, omul s-a târguit cu Dumnezeu pentru iertarea păcatelor, iată că Iordanul ni-l prezintă pe „Îngerul Pustiei“, cel născut din femeie, înger în trup – prorocul Ioan Botezătorul. Iată omul pocăinței, care nu-i vrednic să dezlege cureaua încălțăminteii Celui ce precede taina în adâncul ei mântuitor (Ioan 1, 27). „Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția Cerurilor... drepte faceți cărările Lui!“ (Matei 3, 2-3). Pocăința este calea prin care Dumnezeu a dorit să surpe mândria diavolului. Câtă taină! Să deschizi cerurile și să strigi pentru Fiul cuvintele mântuirii: „Acesta este Fiul meu Cel iubit, întru Care am binevoit“ (Matei 3, 17). Să deschizi ochii umanității pentru descoperirea Fiului: „Peste Care vei vedea Duhul coborându-Se și rămânând peste El, Acela este Cel ce Botează cu Duh Sfânt“ (Ioan 1, 33). „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii“ (Ioan 1, 36). Cum puteau mulțimile Vechiului Testament să cunoască pe Fiul dacă ochii lor erau închiși? Iată modelul absolut de ascet și trăitor pentru Dumnezeu! Iată pe cel hrănit cu lapte în peșteră de Elisabeta, iată pe cel ce a săltat în pântecul maicii în prezența Stăpânului, iată pe cel hrănit de înger cu mană în pustie, iată-l pe cel crescut cu miere, acride și fructe sălbatice, iată-l pe cel încins cu o curea peste haine

din piele de animal, iată-l pe cel care a fost vestit de înger, în Templu, la Sfânta Sfintelor lui Zaharia, iată-l pe cel ce a dezlegat limba marelui preot Zaharia la nașterea sa! Iată-l pe cel despre care Dumnezeu spune: „Iată, Eu trimit înaintea feței Tale pe îngerul Meu, care va pregăti calea Ta, înaintea Ta“ (Matei 11, 10). Acesta a venit nici mâncând, nici bând (Luca 7, 33). Iată-l nu trestie clătinată de vânt, iată om nu în haine moi, iată om-înger, Înger născut pe pământ în trup, dar cel mai mic în Împărăția Cerurilor. El este pecetea celor două testamente care trăiește și botează împlinind cu fapta propriile prorocii. Iată mielul de jerfă al lui Dumnezeu-Hristos, iată-l pe cel care muștra păcatul de la Iordan până în palatele lui Irod desfrânatul, care era în păcat cu cumnata sa. Aici cerul cu pământul au conglăsuț pentru mântuire. Aici Cel neînceput se lasă atins de firea omenească: „Eu am trebuință să fiu botezat de Tine... lasă acum că așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea“ (Matei 3, 14-15). Odată cu intrarea în ape a lui Hristos, firea apelor se sfințește. Apele s-au spăimântat și s-au întors înapoi cunoscând pe Ziditorul. În apele Iordanului oamenii se botezau spre pocăință: „Eu unul vă botez cu apă spre pocăință, dar Cel ce vine după mine... vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc“ (Matei 3, 11). La Ioan Botezătorul descoperim cele trei mari calități ascetice. El este prototipul ascetului desăvârșit, prin sărăcie și smerenie, prin modesta hrană și îmbrăcăminte, care duc sufletul la adamică stare de despătimire. Prin atingerea Domnului Hristos de Sf. Ioan Botezătorul se distruge zapisul greșelii adamice din rai. Iată pământul plămădit de Dumnezeu ce s-a aflat atât timp în afara legăturii cu Dumnezeu, din cauza diavolului: „Nu, nu veți muri, veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul“ (Facerea 3, 4-5). Iată, la Iordan, Sf. Ioan întinde mâna la Pomul Vieții – Hristos, primind adevăratul har de la Dumnezeu prin care se sfințește, se îndumnezeiește, se botează pecetluind botezul pocăinței, încheind ca o pecete Vechiul Testament, primind Duhul Sfânt prin Fiul. Astfel Ioan Botezătorul este și drept proroc al Vechiului Testament și martir al pocăinței în Noul Testament și mucenic al cerului și al Bisericii sub sabia lui Irod. Umiliința

și smerenia pătimirii îl ridică până în cer la scaunul Sfintei Treimi. Cunoașterea din trăire și descoperire îi dă Sfântului Ioan Botezătorul puterea de a vedea cerurile deschise și pe Duhul Sfânt în chip de porumbel deasupra lui Iisus cufundat în Iordan. Nu toți la Iordan vedeau arătarea Treimii în toată slava Ei. Această vedere în transcendent, dincolo de vederea fizică, este dar al celor ce-L iubesc pe Dumnezeu. Desăvârșirea sau odihna în Duhul Sfânt, care duce la cunoaștere, face din Ioan Botezătorul un cunoscător al lucrurilor bine săvârșite în legea Domnului. Așa se explică și faptul că pustnicul din Munții Iudeii sfătuiește pe soldați și vameși să-și facă datoria cu dreptate mulțumindu-se cu drepturile lor. Acest dar al Duhului Sfânt îl ridică pe Sfântul Ioan Botezătorul dincolo de firesc, fiind capabil să privească în sufletul omului sincer sau fals. El muștra pe cei pervertiți la suflet, care se botezau formal, sau nu-și mărturiseau păcatele în timpul botezului: „Pui de vipere, cine v-a arătat să fugiți de mânia ce va să fie?” (Matei 3, 7). „Iată, securea stă la rădăcina pomilor și tot pomul care nu face roadă se taie și se taie și se aruncă în foc” (Matei 3, 10). Privind această slăvită și dumnezeiască epifanie a Treimii în Taina Bobotezei, ne întrebăm pe noi înșine dacă putem urma lui Hristos și lui Ioan Botezătorul prin trăire. Aceasta este adevărata viață veșnică!

©
EVANG

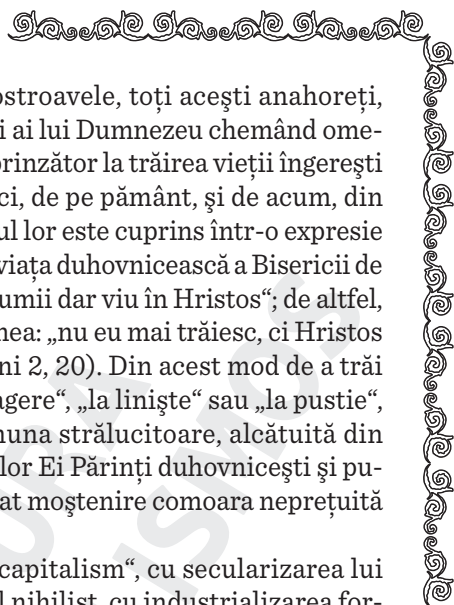

Liniștea tainică a nopții, pustie modernă a sufletului

ar dând drumul mulțimilor, S-a suit în munte ca să Se roage singur“ (Matei 14, 23); „Atunci Iisus a mers împreună cu ei la un loc ce se cheamă Ghetsimani și a zis ucenicilor: Sedeți aici până ce Mă voi duce acolo și Mă voi ruga“ (Matei 26, 36). În puterea tainică a rugăciunii stă ascunsă întregă taina nepătrunsă a iubirii dintre Dumnezeu și om. În vremurile din urmă se aude pretutindeni rostit tot mai des cuvântul „stres“ – ca un blestem înfricoșător aruncat de modernitate și păcatele ei asupra cotidianului social contemporan, care stârnește agitație în oameni, cu sau fără vreun motiv anume. Pricina de netăgăduit a acestui uriaș vacarm care cuprinde lumea de astăzi se află, fără îndoială, în greșeala capitală pe care o face omul modern, bizuindu-se exclusiv pe forțele sale omenești fără a-și mai pune în vreun fel, în ceva sau vreodată nădejdea în Dumnezeu. Trăirea din ce în ce mai grosolană a vieții pământești, în duh lumesc și teluric lipsit de Dumnezeu, se resimte cu timpul în aceea că vatamă însăși partea cea mai fină a sufletului, afectându-i sensibilitatea – aceea care ar trebui să fie în om locașul „isihiei“, al liniștii profunde; această liniște este de fapt bunul cel mai de preț dorit, în chip mai mult sau mai puțin râvnitor, de oricare creștin.

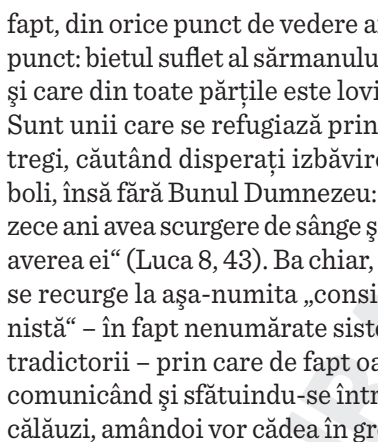
Și astfel s-a făcut că, încă din primele veacuri ale creștinătății, pornind tocmai în căutarea „preafericitei liniștiri“, cete nenumărate de creștini și oști preaînarmate de monahi mânate de dorul cel dumnezeiesc au umplut pustiurile

Pământului, au potopit ostroavele, toți acești anahoreți, pustnici, mistici – oameni ai lui Dumnezeu chemând omenirea în elanul lor atotcuprinzător la trăirea vieții îngerești fără de moarte încă de aici, de pe pământ, și de acum, din veacul acesta. Testamentul lor este cuprins într-o expresie paradoxală consacrată în viața duhovnicească a Bisericii de către „Filocalie“ – „mort lumii dar viu în Hristos“; de altfel, deja Apostolul însuși spunea: „nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine“ (Galateni 2, 20). Din acest mod de a trăi viața pe pământ, în „retragere“, „la liniște“ sau „la pustie“, s-a împletit Bisericii cununa strălucitoare, alcătuită din mii de nestemate, a Sfinților Ei Părinți duhovnicești și pururea-rugători, ce i-au lăsat moștenire comoara neprețuită a scrierilor lor.

Dar iată că tot acest „capitalism“, cu secularizarea lui agresivă, cu modernismul nihilist, cu industrializarea forțată, cu „știința“ lui ucigătoare, au făcut din viața pașnică, obișnuită, simplă, de demult – un tumult uriaș aprig, tulburat permanent printr-o mișcare lăuntrică mult mai rapidă, care își poartă astăzi cu nefericită mândrie numele de „secolul vitezei“. Focul continuu la locul de muncă, zgomotul autovehiculelor, transporturilor feroviare, maritime și aeriene dau marilor orașe, centrelor urbane și aglomerărilor de pretutindeni aspect de zi chiar și pe timp de noapte: tristă privesc a comunității fără comuniune, marea familie umană fărâmițându-se cu fiecare persoană care-și aleargă solitar prin viață gândul sărac și micul său interes propriu în detrimentul și în disprețul solidarității cu semenii săi.

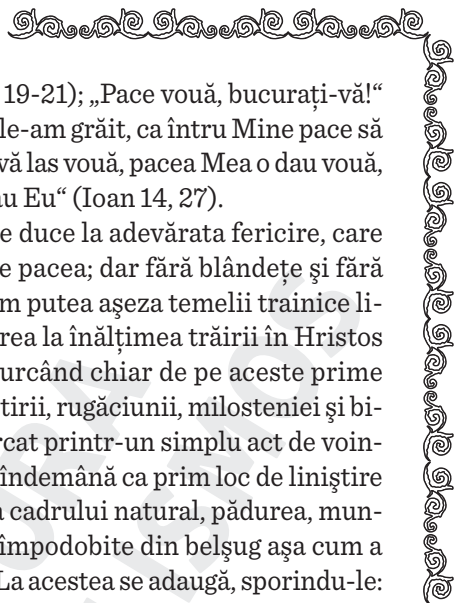
Cuprinși de tot acest tumult universal, oamenii au început deja să dea semne de oboseală cronică, fiind din ce în ce mai stăpâniți de tot felul de neliniști și angoase. Experții și specialiștii din toate domeniile socio-umane s-au întrecut în a identifica rădăcina răului ca fiind „stresul“, vorbind competent și pertinent ba despre „surmenaj intelectual“, ba despre „epuizare nervoasă“, ba despre „rău spiritual“; de

fapt, din orice punct de vedere am privi, ajungem în același punct: bietul suflet al sărmanului om, care pe toate le suferă și care din toate părțile este lovit și încărcat peste măsură. Sunt unii care se refugiază prin spitale și sanatorii ani întregi, căutând disperăți izbăvirea de rele și vindecarea de boli, însă fără Bunul Dumnezeu: „o femeie, care de doisprezece ani avea scurgere de sânge și cheltuisese cu doctorii toată averea ei“ (Luca 8, 43). Ba chiar, mai nou, în astfel de cazuri se recurge la așa-numita „consiliere psihologică profesionistă“ – în fapt nenumărate sisteme psihoterapeutice contradictorii – prin care de fapt oamenii încearcă să se ajute comunicând și sfătuindu-se între ei... „și dacă orb pe orb va călăuzi, amândoi vor cădea în groapă“ (Matei 15, 14).

Însă inima omului nu tace și nici mințită prea mult timp nu poate fi. Căci veac după veac, din generație în generație, ca niște stoluri de păsări rare, din ce în ce mai mulți închinători ai Numelui lui Hristos s-au sălășluit prin locuri cât mai retrase, fie ducându-și zilele modest în vreo căsuță pe la țară, fie retrăgându-se la vreo sfântă mănăstire, fie însingurându-se neștiuți de nimeni în vreo poiană de pădure – toți aceștia căutând smerit, dar ferm acea împlinire sufletească pe care lumea cu toate ale ei nu o poate da, căci tot ceea ce dă este doar neliniștea și frica ce zămislesc dorința de a fugi în munți, prin peșteri și păduri.

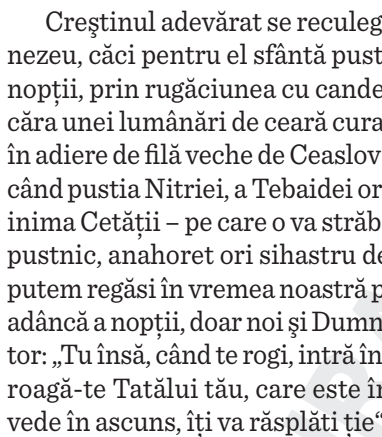
Pentru cei mai mulți din cei de azi, însă, astfel de soluții rămân simple utopii greu de realizat. Și aceasta pentru că viața creștinismului primar nu mai poate fi atinsă în standardele vieții de azi. Singura șansă reală de izbăvire la pustie o poartă în sine taina nopții: este liniștea din pustia cea dinlăuntru, este odihna lui Dumnezeu în sufletul nostru. Retragerea în sine, doar, poate să redea sufletului omenesc acel echilibru temeinic din care decurge liniștirea lui, căci nu îmbrăcăminte hainelor din afară cumintește și pacifică omul dinlăuntru; „pacea este darul Duhului Sfânt“; „a venit Iisus și a stat în mijloc și le-a zis: Pace vouă! Și Iisus le-a

zis iarăși: Pace vouă!“ (20, 19-21); „Pace vouă, bucurați-vă!“ (Luca 24, 36); „Acestea vi le-am grăit, ca întru Mine pace să aveți“ (Ioan 16, 33); „Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu“ (Ioan 14, 27).

Aceasta este calea care duce la adevărata fericire, care prin rugăciune agonisește pacea; dar fără blândețe și fără smerenie niciodată nu vom putea așeza temelii trainice liniștirii sufletului. Ajungerea la înălțimea trăirii în Hristos prin Duhul Sfânt se face urcând chiar de pe aceste prime trepte pământești, ale postirii, rugăciunii, milosteniei și binefacerii, cu puțință de urcat printr-un simplu act de voință. Dumnezeu ne-a pus la îndemână ca prim loc de liniștire Pământul însuși: armonia cadrului natural, pădurea, muntele, apa, pajiștea – toate împodobite din belșug așa cum a binevoit Cel Ce le-a zidit. La acestea se adaugă, sporindu-le: liniștea din familie, educația morală prin școală, cultivarea binelui și a integrării în societate, pentru binele personal; liniștea minții, cultivată prin inteligență și cunoaștere, hrănită fiind prin citirea scrierilor patristice și filocalice care îl întăresc pe nevoitorul mântuirii printre valurile vieții, dându-i puterea de a birui toate ispitele lumii, trupului și ale diavolului.

Așadar pacea sufletului este starea cea mai înaltă a ființei omenești, care se dobândește prin lucrare duhovnicească întemeiată pe principii morale și spirituale ferme: înfrânarea de la excese de orice fel dă confort minții și sufletului, formează buna cuviință, respectul și modestia, dă liniște sufletului. Legătura cu duhovnicul, prezența la rugăciune, mărturisirea și dezlegarea păcatelor în Taina Spovedaniei aduc ușurare în suflet. Prin primirea Sfințelor Taine în cadrul solemn al Sfintei Liturghii unirea cu Dumnezeu se desăvârșește în întregime: „Veseli-se-va cel drept de Domnul și va nădăjdui în El și se vor lăuda toți cei drepti la inimă“ (Psalmul 63, 11).

Creștinul adevărat se reculege în toate cele ale lui Dumnezeu, căci pentru el sfântă pustie sufletului i se face taina nopții, prin rugăciunea cu candela aprinsă la icoană, la flacăra unei lumânări de ceară curată, în mireasmă de tămâie, în adiere de filă veche de Ceaslov – prin toate acestea renăscând pustia Nitriei, a Tebaidei ori a Muntelui Sinai în însăși inima Cetății – pe care o va străbate apoi ziua asemeni unui pustnic, anahoret ori sihastru de oameni neștiut. Așa doar putem regăsi în vremea noastră pustia de demult, în liniștea adâncă a nopții, doar noi și Dumnezeu cu Sfântul Înger Păzitor: „Tu însă, când te rogi, intră în camera ta și închizând ușa roagă-te Tatălui tău, care este în ascuns, și Tatăl tău, care vede în ascuns, îți va răsplăti ție“ (Matei 6, 6).

„Cu noi este Dumnezeu, înțelegeți, neamuri, și vă plecați, căci cu noi este Dumnezeu“ (Isaia 8, 9).

© EDITURA EVANGHELIA

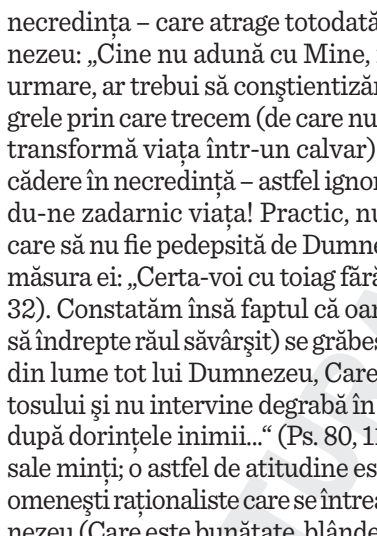
Fericita întristare – cea după Dumnezeu

*„Întristat este sufletul Meu până
la moarte“ (Mt. 26, 38).*

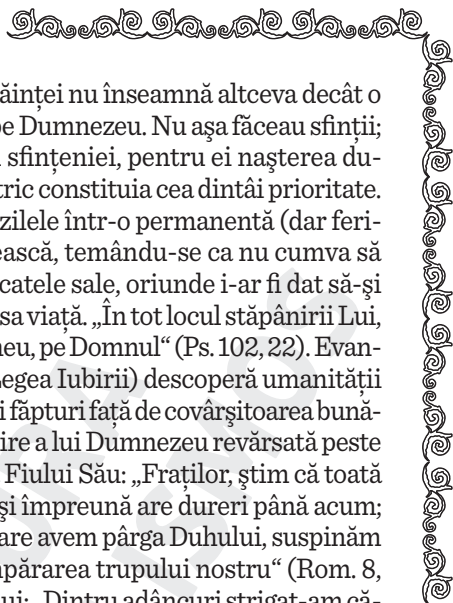

n zilele noastre vedem pretutindeni oameni cuprinși de întristare. Creștinii știu însă că „roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătațea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția“ (Gal. 5, 22). Din păcate, din pricina problemelor cotidiene, oamenii din jurul nostru sunt din ce în ce mai triști, cuprinși de frică, de panică, de numărul mare de griji pe care le au. Fără îndoială, pricinile de întristare astăzi sunt nenumărate; s-ar putea spune că nu există loc în care întristarea să nu-și fi cuibărit răsadul. La rădăcina acestei stări (stare de blazare totală și de profundă nemulțumire) stă de fapt maica tuturor răutăților – „iubirea de sine“. Tocmai aceasta este cea care ne împiedică să ne vedem propriile noastre slăbiciuni și să ne recunoaștem propriile noastre patimi, făcându-ne să nu putem suferi ocară, nici mustrarea „care vin din scripturi“ (Rom. 15, 4): „Fraților (...) nu vă întristați, ca ceilalți, care nu au nădejde!“ (I Tes. 4, 13). Cu alte cuvinte, o altă pricină a întristării este lipsa nădejzii în Dumnezeu.

Acestea sunt două motive mai importante; există însă și altele. De pildă, nepăzirea poruncilor sfinte. Însuși Mântuitorul Hristos ne-a avertizat: „Fără Mine nu puteți face nimic!“ (In. 15, 5). În același context putem observa și faptul că relele lumii de azi vin nu atât din ispita diavolului, cât din îndepărtarea omului de Dumnezeu. Izvorul tuturor răutăților este, așadar,

necredința – care atrage totodată lipsa comunicării cu Dumnezeu: „Cine nu adună cu Mine, risipește“ (Mt. 12, 30). Prin urmare, ar trebui să conștientizăm faptul că toate încercările grele prin care trecem (de care nu ne bucurăm deloc și care ne transformă viața într-un calvar) provin din propria noastră cădere în necredință – astfel ignoranța și nepăsarea măcinându-ne zadarnic viața! Practic, nu există formă de păcătuire care să nu fie pedepsită de Dumnezeu cu ispite și încercări pe măsura ei: „Certa-voi cu toiag fărădelegile și păcatele“ (Ps. 88, 32). Constatăm însă faptul că oamenii (în loc să se căiască și să îndrepte răul săvârșit) se grăbesc să Îi reproșeze toate relele din lume tot lui Dumnezeu, Care așteaptă întoarcerea păcatosului și nu intervine degrabă în a-l certa, ci „îl lasă să umble după dorințele inimii...“ (Ps. 80, 11) sau la socoteala sărmanei sale minți; o astfel de atitudine este tocmai rezultatul reacției omenești raționaliste care se întrebă cum este posibil ca Dumnezeu (Care este bunătate, blândețe, iubire, smerenie, iertare) să îngăduie asemenea nedreptăți cum sunt cele ce se întâmplă între oameni pe pământ. Pretutindeni se aud murmure și cârteli: de ce întârzie Dumnezeu, de ce nu intervine, de ce în jurul nostru toate par a se petrece în hazard și la voia întâmplării?... De fapt, în toate există o ordine divină și un criteriu de judecată mai presus de mintea omului, datorită cărora ajutorul va sosi sosească atunci când va fi nevoie și sunt rânduite prin lucrarea Atoateștiuturului: „Minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, pe toate într-o înțelepciune Le-ai făcut“ (Anixandare, slujba Vecerniei). După toate ispitele și greutățile sufletești (insuportabile doar din pricina propriilor noastre păcate și fapte rele) se așterne mângâierea Duhului Sfânt, se trezește conștiința, ne vedem păcatele și începem să facem roade vrednice de pocăință. Revenirea în sine a omului „ieșit din minți“ și dorința de ridicare din starea de decădere (pilduitoare prin parabola fiului risipitor) îl aduc pe om pe calea restaurării sufletului. Singur Dumnezeu are puterea și voința de a vindeca relele sufletului îngreunat de povara păcatelor: „Astăzi de veți auzi glasul Domnului să nu vă învărtoșați inimile voastre!“ (Ps. 94, 8)... și așa Dumnezeu va fi receptiv față de nevoile și problemele noastre.

Fiecare altă amânare a pocăinței nu înseamnă altceva decât o nouă zi în care îl supărăm pe Dumnezeu. Nu așa făceau sfinții; atinși fiind adânc de fiorul sfințeniei, pentru ei nașterea duhovnicească a omului lăuntric constituia cea dintâi prioritate. Ascetul creștin își petrece zilele într-o permanentă (dar fericită!) întristare duhovnicească, temându-se ca nu cumva să mânia pe Dumnezeu cu păcatele sale, oriunde i-ar fi dat să-și ducă umila – dar sublîma – sa viață. „În tot locul stăpânirii Lui, binecuvîntează, suflete al meu, pe Domnul“ (Ps. 102, 22). Evanghelia Darului (totuna cu Legea Iubirii) descoperă umanității suspinul și tremurul întregii făpturi față de covârșitoarea bunătate și cea de necuprins iubire a lui Dumnezeu revărsată peste lume prin suprema jertfă a Fiului Său: „Fraților, știm că toată făptura împreună suspină și împreună are dureri până acum; și nu numai atât, ci și noi, care avem pârga Duhului, suspinăm așteptând înfierea, răscumpărarea trupului nostru“ (Rom. 8, 22-23). Iată glasul Prorocului: „Dintru adâncuri strigat-am către Tine; Doamne! Doamne auzi glasul meu!“ (Ps. 129, 1).

În concluzie, înțelegem că, de fapt, păcătuim ori de câte ori suspinăm tânjind după tot felul de „obiective“ și „țeluri“ (materiale, tehnice, științifice, socio-profesionale etc.) dorite sau planificate și întristându-ne atunci când lucrurile nu se petrec după voia noastră. Spune Sfântul Isaac Sirul: „Atunci când nu te rușinezi de Dumnezeu va rându-i El să te rușineze alții“ („Filocalia“). Iar când ne întristăm pentru păcatele noastre și ne pare rău că le-am făcut, atunci vine dragostea Lui și mângâie inima înfrântă și smerită: „Jertfa lui Dumnezeu, duhul zdrobit, inima zdrobită și smerită, Dumnezeu nu o va urgiși“ (Ps. 50, 18).

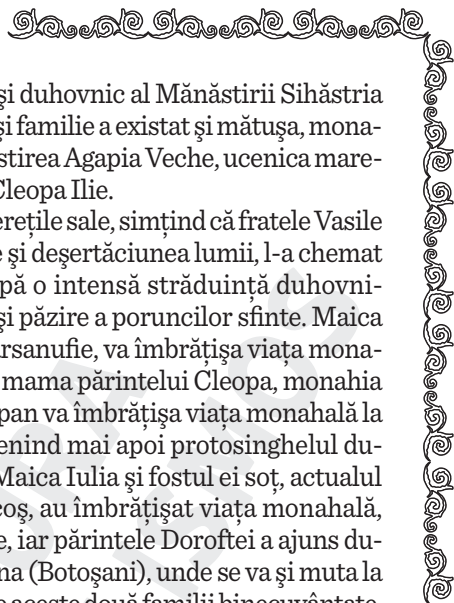

Un asfintit al fericirii veșnice – blândul și smeritul părinte Visarion

a 19 decembrie 2011, a trecut la Domnul spre veșnică odihnă și împreună slujire cu cerul părintele protosinghel Visarion Breabăn, fostul stareț al Schitului Pojorâta Corlățeni (Câmpulung), în vârstă de 47 de ani, în urma unor grave probleme de sănătate. Pentru mulți dintre noi părinte și duhovnic, pentru unii blând și bun povățuitor, pentru alții model de smerenie și răbdare, prin faptul că orice neajunsuri sau neplăceri ar fi întâmpinat nu s-a destăinuit nimănui niciodată. Celebra frază care-l caracteriza era: „Nici prea bine, nici prea rău, în general bine, dar se poate și mai bine“. Acest părinte duhovnicesc nu a fost mediatizat în mass-media, nu s-a distins ca un orator sau predicator deosebit, dar faptele personale, râvna, munca și în special povățuirea la scaunul de spovedanie au născut un număr foarte mare de ucenici duhovnicești care au deprins rânduiala dreptei credințe păstrând și ducând mai departe tezaurul ortodoxiei prin păstrarea sfintelor porunci.

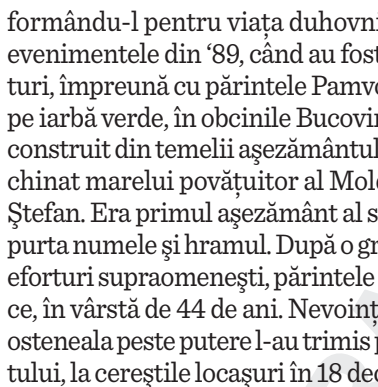
Născut într-o familie de oameni evlavioși, Aneta și Gheorghe, care prin truda pământului au crescut cinci copii în frica lui Dumnezeu, ancorăți în realitatea greutăților zilei și deprinși cu sudoarea muncii, a intrat în monahism în anul 1988, la data de 18 aprilie, la Mănăstirea Sihăstria. Casa acestor creștini a fost întotdeauna liman pentru oamenii care aveau probleme sau necazuri, primind sfaturi și îndemnuri creștine de la tatăl Gheorghe, care era cântărețul bisericii și paraclisierul preotului Vasile Popescu – vrednic și râvnitor slujitor. Mama sa era de obârșie din Ținutul Pipirigului (Neamț), nepoată a vrednicului

de pomenire protosinghel și duhovnic al Mănăstirii Sihăstria Varsanufie Lipan. În aceeași familie a existat și mătușa, monahia Iulia, trăitoare în Mănăstirea Agapia Veche, ucenica marelui duhovnic arhimandrit Cleopa Ilie.

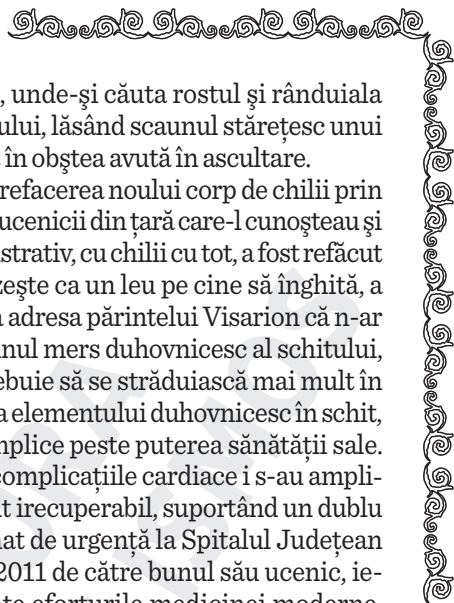
Părintele Cleopa, în tinerețile sale, simțind că fratele Vasile Lipan se pierde în lucrurile și deșertăciunea lumii, l-a chemat la viața monahală, dar după o intensă străduință duhovnicească de trăire în curăție și păzire a poruncilor sfinte. Maica Iustina, soția părintelui Varsanufie, va îmbrățișa viața monahală la Agapia Veche lângă mama părintelui Cleopa, monahia Agafia. Iar fratele Vasile Lipan va îmbrățișa viața monahală la Mănăstirea Sihăstria, devenind mai apoi protosinghelul duhovnic Varsanufie Lipan. Maica Iulia și fostul ei soț, actualul protosinghel Doroftei Cucuș, au îmbrățișat viața monahală, cuvioșia sa la Agapia Veche, iar părintele Doroftei a ajuns duhovnic la Mănăstirea Vorona (Botoșani), unde se va și muta la cereștile locașuri. Alături de aceste două familii binecuvântate, a mai îmbrățișat viața monahală și părintele Ambrozie Filip, iconomul mănăstirii Sihăstria din timpul stăreției părintelui protosinghel Caliopie Apetrei, nepotul marelui scriitor popular Ion Creangă. Soția părintelui Ambrozie, monahia Mihaela, s-a retras la mănăstirea Agapia Veche lângă sora ei monahia Olimpiada. Acest trio duhovnicesc de țărani simpli din popor, dar cu multă frică de Dumnezeu, au fost leagănul copilăriei părintelui Visarion Breabăn, pe atunci Vasile, un tânăr simplu, modest, curat cu sufletul și cu multă credință. Viețuirea la mănăstirea Sihăstria, lângă părintele Cleopa și Varsanufie, l-a format în anii de dictatură la fel de sănătos și frumos la suflet ca vechii călugări de odinioară: răbdător în ispite, harnic și sârguincios în îndeatoririle de zi cu zi, iar în același timp cu mare nădejde de mântuire în Dumnezeu.

Amprenta satului Vicovul de Jos, a familiei creștine în care s-a format, leagănul duhovnicesc al mănăstirii Putna, inegalabilii părinți, Arhimandritul Iachint – părintele Bucovinei –, părintele Tudor, părintele Pamvo, părintele Damaschin, părintele Teofilact, adevărate făclii și călăuze duhovnicești în vremea fostului regim, și-au pus amprenta asupra tânărului,

formându-l pentru viața duhovnicească de mai târziu. După evenimentele din '89, când au fost redeschise mai multe schituri, împreună cu părintele Pamvo, duhovnicul lui, s-au retras pe iarbă verde, în obcinile Bucovinei, în Vârful Straja, unde au construit din temelii așezământul Sfântul Daniil Sihastrul, închinat marelui povățuitor al Moldovei din vremea viteazului Ștefan. Era primul așezământ al sihastrului moldovean care-i purta numele și hramul. După o grea suferință de șase ani și de eforturi supraomenești, părintele Pamvo a trecut la cele veșnice, în vârstă de 44 de ani. Nevoința aspră, posturile îndelungi, osteneala peste putere l-au trimis pe avva Pamvo, starețul schitului, la cereștile locașuri în 18 decembrie 1997.

Ca urmare a numeroaselor inadvertențe de ordin economic și administrativ în coordonarea schitului de către noul stareț, fiind doritor de liniște, de contemplație și de rugăciune, părintele Visarion se va retrage la Schitul Pojorâta. Acest schit patronat de Sfântul Ioan Iacob Hozevitul era condus în acea vreme de protosinghelul Simeon Lupu, fapt care i-a înlesnit șederea în schit pentru isihie, datorită înțelegerii primite din partea starețului. Diavolul, care veghează permanent la tulburarea interioară a monahului, din neluarea aminte a viețuito-rilor din schit, a mistuit printr-un incendiu corpul de chilii. În urma acestui eveniment nedorit, ÎPS Pimen a rânduit ca reconstrucția să fie încredințată părintelui protosinghel Visarion Breabăn, care avea deja experiența construirii unei mănăstiri sub îndrumarea protosinghelului Pamvo. Părintele Simeon a fost transferat din ascultare la o altă mănăstire. Încurajat de râvna tinereții și de dragostea de Dumnezeu, a construit un impozant corp de chilii, frumos lucrat în lemn în arhitectura bucovineană, cu toate acareturile necesare: bucătărie, cămări, beciuri și toate câte sunt utile într-o mănăstire. La scurt timp, același eveniment se repetă din lucrarea diavolului și toată munca istovitoare este mistuită într-un nou incendiu devastator. Nimeni nu a putut înțelege îngăduința lui Dumnezeu sau prin ce mână criminală și rea-voință au fost provocate aceste necazuri schitului. Obosit și bolnav, cu inima slăbită de reumatism și complicații cardiace, părintele Visarion s-a retras

ulterior la o căsuță izolată, unde-și căuta rostul și rânduiala mântuirii în preajma schitului, lăsând scaunul stărețesc unui alt tânăr din schitul format în obștea avută în ascultare.

S-a implicat din plin în refacerea noului corp de chilii prin donații și ajutoare de la toți ucenicii din țară care-l cunoșteau și în scurt timp corpul administrativ, cu chilii cu tot, a fost refăcut integral. Diavolul, care păzește ca un leu pe cine să înghită, a strecurat mereu îndoiala la adresa părintelui Visarion că n-ar purta suficientă grijă de bunul mers duhovnicesc al schitului, fiind mereu avertizat că trebuie să se străduiască mai mult în menținerea unității obștii, a elementului duhovnicesc în schit, lucru care l-a făcut să se implice peste puterea sănătății sale. Astfel, boala i s-a agravat, complicațiile cardiace i s-au amplificat, ficatul i s-a îmbolnăvit irecuperabil, suportând un dublu atac cerebral. A fost internat de urgență la Spitalul Județean Suceava pe 16 decembrie 2011 de către bunul său ucenic, ieromonahul Daniel. Cu toate eforturile medicinei moderne, părintele Visarion nu a mai putut fi reanimat din coma indusă de accidentul cerebral.

Așa s-a sfârșit nevoița duhovnicească a unei lumânări aprinse pentru Dumnezeu, în urmă cu 25 de ani, de tânărul Vasile Breabăn, pornit pe calea mântuirii cu dorința de a câștiga Raiul și de a dobândi mila lui Dumnezeu. Vorbele psalmistului David: „Doamne, nu mă lua la jumătatea zilelor mele“, pentru părintele Visarion au fost binecuvântare, plecând la Dumnezeu nu pentru răspuns de timp pierdut în deșert, ci, așa cum spune profetul Isaia, „în ani puțini a dobândit osteneală îndelungată“. Citind pe Sfinții Părinți și pe Sfântul Teodor Studitul, povățuitorul de aur al călugărilor, vom vedea că monahii de demult își doreau să nu zăbovească prea mult în trup, dorind să ajungă mai repede în brațele lui Dumnezeu.

Asemenea și părintele Visarion, prin nevoița și străduința peste puterea firii și a sănătății șubrežite, dorea să încheie nevoița Postului Nașterii după tipic și rânduială, dar, printr-o scurtă încercare mucenicească, Dumnezeu l-a chemat să serbeze Nașterea pruncului Iisus chiar în Grădinile Raiului. Pentru monahii tineri sau pentru timpul modern de astăzi,

nevoințele aspre pot părea uneori aberații sau habotnicii, dar până nu ești pătruns de fiorul Duhului Sfânt și până nu te dăruiești total lui Hristos, nu poți fi feștilă aprinsă în candela veșniciei lui Dumnezeu. Urmând modelul marilor duhovnici ai Putnei și Sihăstriei de odinioară, chiar dacă abia se simțeau cărunțețile la tâmple, părintele Visarion Breabăn, pe numele tainic de nevoiță ieroschimonahul Varsanufie, va rămâne o filă de pateric românesc contemporan și în același timp un reper și model spiritual pentru cei care l-au ascultat și i-au păzit cuvântul și blagoslovenia, devenind, prin el, buni ostași ai lui Hristos pe calea mântuirii. Părintele Visarion, ducându-și cei trei talanți la scaunul de judecată, va răspunde lui Hristos: „Iată, Stăpâne, trei talanți mi-ai dat și am adus șapte“. Domnul Hristos îi va răspunde cu blândețea și dragostea părintească de Dumnezeu și Creator: „Bine, slugă bună și sârguincioasă, peste puține ai fost pus, peste multe te voi pune, intră în bucuria Stăpânului Tău“.

Toate cele relatate mai sus au fost culese de la prietenul din copilărie al părintelui Visarion, cu care a mers împreună la biserică și mai apoi la mănăstire. Veșnică să-i fie amintirea și pomenirea în vecii vecilor. Amin.

Suferința – maica adevăratei iubiri

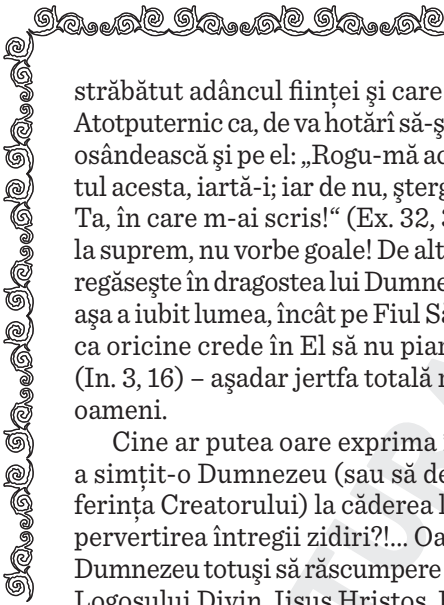
„Cel ce va răbda până la sfârșit
aceia se va mântui“ (Mt. 10, 22)

„Când se luptă cineva, la jocuri,
nu ia cununa, dacă nu s-a luptat
dupa regulile jocului“ (II Tim. 2, 5)

n creștinism (în general) și în Ortodoxie (în special), cu privire la mântuire se vorbește mai ales despre necesitatea dobândirii a două realități întemeietoare ale vieții duhovnicești – virtutea și jertfa. Acestea două sunt esențiale pentru desăvârșirea oricărei lucrări spirituale, oricât de înaltă ar fi ea. În Sfânta Scriptură întâlnim un cuvânt de maximă însemnătate pentru deosebirea fapturilor duhovnicești: „După roadele lor îi veți cunoaște. Au doară culeg oamenii struguri din spini sau smochine din măracini? Așa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele“ (Mt. 7, 16-17). Poate de aceea în toată istoria biblică a Vechiului Legământ nu vom găsi decât un singur Moise care a știut să străbată cerul cu rugăciunea până la a vorbi cu Dumnezeu față către față și a lua din mâna Domnului Tablele Legii; de ce n-a făcut aceasta și oricare altul dintre proroci sau dintre cei aleși ai Legii Vechi?

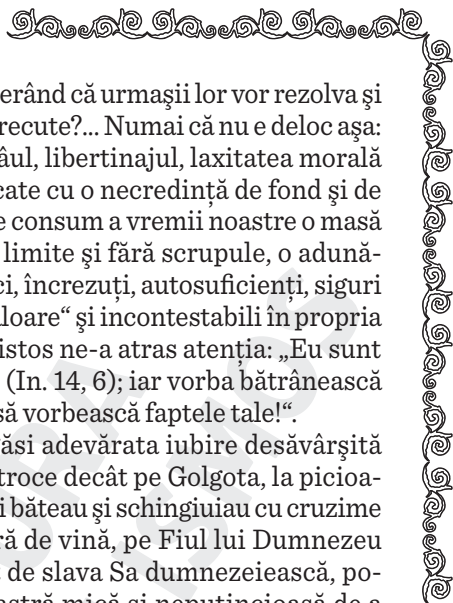
Dacă vom cerceta în profunzime rugăciunea omului lui Dumnezeu, Moise, cel numit și „chip al blândeții“, nu vom afla vorbe goale, lălăieli lăutărești sau închipuiri de sine, înălțări de minte ori pietisme lacrimogene; esența iubirii care umplea inima prorocului era tocmai durerea care i-a

străbătut adâncul ființei și care l-a făcut să-L roage pe Cel Atotputernic ca, de va hotărî să-și piardă poporul, atunci să-l osândească și pe el: „Rogu-mă acum, de vrei să le ierți păcatul acesta, iartă-i; iar de nu, șterge-mă și pe mine din cartea Ta, în care m-ai scris!” (Ex. 32, 32) – iată iubire dusă până la suprem, nu vorbe goale! De altfel, același sens al iubirii se regăsește în dragostea lui Dumnezeu Tatăl: „Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (In. 3, 16) – așadar jertfa totală reflectată în iubirea pentru oameni.

Cine ar putea oare exprima în cuvinte durerea pe care a simțit-o Dumnezeu (sau să descrie în sens spiritual suferința Creatorului) la căderea lui Adam – și prin acesta la pervertirea întregii zidiri?!... Oare ce să-L fi determinat pe Dumnezeu totuși să răscumpere omul căzut prin Întruparea Logosului Divin, Iisus Hristos, Fiul Omului – și prin jertfa Acestuia pe Cruce și prin Învierea Lui din morți? „Aceasta îți va zdrobi capul!” (Fac. 3, 15).

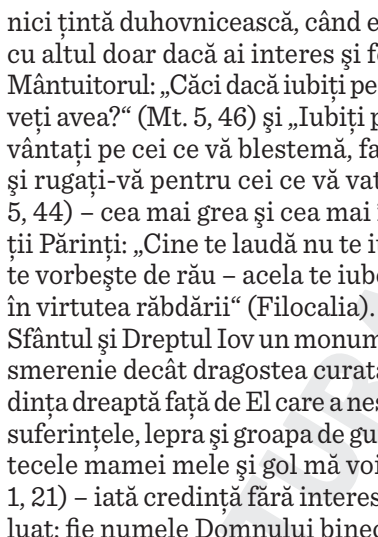
Ce L-a făcut pe Iisus Hristos, confruntat permanent cu un popor de răzvrătiți și îndărătnici certați cu Legea (cu Tora și cu toate învățăturile Pentateuhului), să pronunțe cuvinte de neînțeles într-o asemenea situație: „Eu am venit ca lumea să aibă viață – și din belșug să o aibă!” (In. 10,10) și „Păstorul Cel Bun își pune sufletul pentru oile Sale!” (In. 10,11) arătând prin aceasta jertfa totală din iubire? Modelul acesta de jertfă deplină adusă din simplitatea sufletului și curăția inimii se regăsește și în persoana Patriarhului Avraam, care pe singurul său fiu cel dobândit la bătrânețe prin dar dumnezeiesc l-a suit pe asin cu lemnele împreună și a urcat fără șovăire pe Muntele Moria pentru a-l aduce jertfă lui Dumnezeu – făcându-L pe Acesta să exclame: „Să nu-ți ridici mâna asupra copilului, nici să-i faci vreun rău, căci acum cunosc că te temi de Dumnezeu și pentru Mine n-ai cruțat nici pe singurul fiu al tău” (Fac. 22, 12). Oare ce părinte ar mai fi în stare să-și sacrifice pruncul pentru Dumnezeu, pruncul în ochii căruia părinții văd tot ceea ce ei înșiși nu au

realizat în timpul vieții, sperând că urmașii lor vor rezolva și dezlega neîmplinirile lor trecute?... Numai că nu e deloc așa: comoditatea, lenea, desfrâul, libertinajul, laxitatea morală exagerată – toate amestecate cu o necredință de fond și de fapt – fac din societatea de consum a vremii noastre o masă umană amorfă, lipsită de limite și fără scrupule, o adunătură de indivizi egocentrice, încrezuți, autosuficienți, siguri de propria „măreție“ și „valoare“ și incontestabili în propria ideologie. Nu degeaba Hristos ne-a atras atenția: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața!“ (In. 14, 6); iar vorba bătrânească spune: „Taci tu pentru ca să vorbească faptele tale!“.

Unde oare am putea găsi adevărata iubire desăvârșită prin durere și suferință atroce decât pe Golgota, la picioarele Crucii, acolo unde unii băteau și schingiuiau cu cruzime pe Cel fără de păcat și fără de vină, pe Fiul lui Dumnezeu Însuși, smerit și deșertat de slava Sa dumnezeiească, pogrât până la puterea noastră mică și neputincioasă de a pricepe! Iar cu cât omenirea hulea și lovea mai criminal în Dumnezeu (“Huu! Cel care dărâmi templul și în trei zile îl zidești, mântuiește-Te pe Tine Însuși, coborându-Te de pe cruce!“ – (Mc. 15, 29-30), cu atât răspunsul Lui aducea sens și realitate Scripturilor din adâncul tainelor dumnezeiești: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac“ (Luca 23, 34). Câtă diferență se vedește între finețea lucrării Creatorului și grosolănia mentalității umane, a atâtor creștini subțiri până la irascibilitate, gata să se simtă jigniți la orice gest părelnic interpretat prin prisma părerii de sine, gata să împrăște cu fraze mediocre necugetate, fără vlagă și fără sevă, de genul: „Uite câtă încredere am avut, câte sentimente am investit, cu câtă atenție m-am implicat ca să ajut – și iată câtă dezamăgire!“ . Auzim astfel de replici pretutindeni – în societate, la locul de muncă, între prieteni, chiar și în familie. Ni se pare că s-a răsturnat cerul când cineva ne minte ori își calcă cuvântul sau promisiunea; e cât se poate de firesc să săvârșești astfel de lucruri (care par perfect normale) când nu ai pe Dumnezeu, când dragostea ta este doar din interes personal ori pentru propriul beneficiu, neavând nici temelie,

nici țintă duhovnicească, când ești prieten sau colaborator cu altul doar dacă ai interes și foloase. De aceea zice Iisus Mântuitorul: „Căci dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată veți avea?“ (Mt. 5, 46) și „Iubiți pe vrăjmașii voștri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc și rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și vă prigonesc“ (Mt. 5, 44) – cea mai grea și cea mai înaltă poruncă. Spun Sfinții Părinți: „Cine te laudă nu te iubește; cine te jighește sau te vorbește de rău – acela te iubește, pentru că te întărește în virtutea răbdării“ (Filocalia). Ce altceva a putut face din Sfântul și Dreptul Iov un monument universal de răbdare și smerenie decât dragostea curată pentru Dumnezeu și credința dreaptă față de El care a nesocotit cu totul pierderile și suferințele, lepra și groapa de gunoi?! „Gol am ieșit din pântecul mamei mele și gol mă voi întoarce în pământ!“ (Iov 1, 21) – iată credință fără interes! „Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvântat!“ (Iov 1, 21) – iată dragoste neclintită, iar nu șovăieli și smiorcăieli de genul: „Dacă sunt credincios și mă rog, de ce am încercări și ispite?“. Ne sclifosim ca pruncii fără jucării, uitând cuvântul apostolic: „Căci pe cine îl iubește Domnul îl ceartă, și biciuiește pe tot fiul pe care îl primește“ (Evr. 12, 6) și cuvântul profetic: „Toiagul Tău și varga Ta m-au mângâiat“ (Ps. 22, 5); altfel spus: „Aurul se curăță prin foc, iar omul prin ispite“.

Iată într-adevăr o temă de gândire pentru conștiința noastră (astăzi adormită): mai avem noi oare măsura dragostei lui Hristos și a Sfinților Săi, ca să ne punem viața și sufletul pentru aproapele nostru și pentru mântuirea lui? Oare mai suntem noi receptivi la suferințele celor care ne imploră ajutorul?... Nu degeaba: doar picăturile de sânge jertfite pentru Hristos și pentru aproapele nostru vor fi cu adevărat nestematele din cununa mântuirii – indiferent că suntem laici, monahi, mireni sau clerici.

Creștinii ortodocși, între mila lui Dumnezeu și ajutorul Maicii Domnului

„Bucură-te, ceea ce ești plină
de har, Domnul este cu tine!” (Lc.
1, 28)

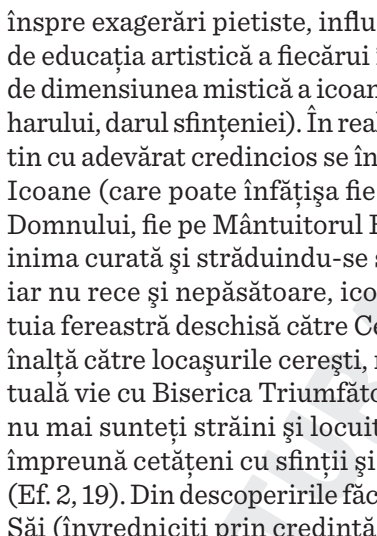
„Binecuvântată ești tu între fe-
mei și binecuvântat este rodul pân-
tecelui tău, că ai născut pe Mântu-
itorul sufletelor noastre!” (Tropar)

„Cereți și vi se va da; căutați și
veți afla; bateți și vi se va deschide!”
(Lc. 11, 9)

„Pe cel ce vine la Mine nu-l voi
scoate afară” (In. 6, 37)

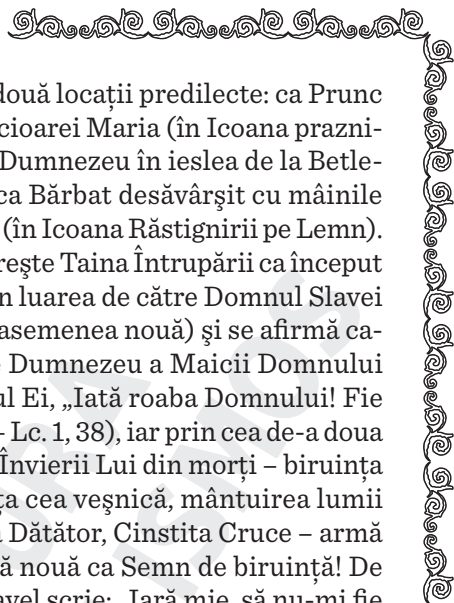

xistă uneori între noi, creștinii ortodocși, obiceiul de a purta unele dispute pe tema rugăciunilor înălțate fie către Dumnezeu, fie către Maica Domnului, cu privire la felul în care aceste rugăciuni se cuvine a fi săvârșite. Sunt unii care manifestă o evlavie sporită, mult îmbogățită față de a celorlalți, în ceea ce privește închinarea la diferitele tipuri de icoane ale Maicii Domnului – ba pentru că unele ar fi mai făcătoare de minuni ca altele, ba pentru că ar fi parte prețioasă din patrimoniul cultic al Bisericii, ba pentru că sunt pictate „nu-de-mână” omenească (de parcă celelalte ar fi mai puțin reprezentative). Din acest motiv, cinstirea adusă Maicii Domnului (numită în limbaj teologic „preacinstire” sau „supravenerare”) poate ușor aluneca

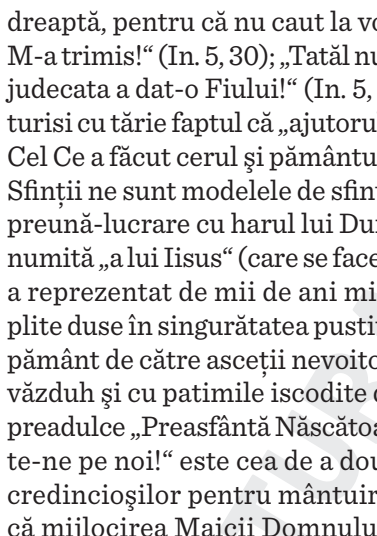

înspre exagerări pietiste, influențate de gustul estetic și de educația artistică a fiecărui închinător în parte, iar nu de dimensiunea mistică a icoanei (pe care i-o dă prezența harului, darul sfințeniei). În realitate, atunci când un creștin cu adevărat credincios se închină înaintea unei Sfinte Icoane (care poate înfățișa fie vreun sfânt, fie pe Maica Domnului, fie pe Mântuitorul Hristos Însuși) păzindu-și inima curată și străduindu-se să-i fie caldă și simțitoare iar nu rece și nepăsătoare, icoana însăși îi devine acestuia fereastră deschisă către Cer, scară pe care mintea se înalță către locașurile cerești, realizând o legătură spirituală vie cu Biserica Triumfătoare a Sfinților: „Deci, dar, nu mai sunteți străini și locuitori vremelnici, ci sunteți împreună cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu“ (Ef. 2, 19). Din descoperirile făcute de Dumnezeu sfinților Săi (învredniciți prin credință de trăiri extatice și răpiri mai presus de fire) știm astăzi că pururea-Fecioara Maria a primit locul cel mai de cinste, de-a dreapta Tronului Slavei Sfinte Treimi: „Stătut-a împărăteasa de-a dreapta Ta, îmbrăcată în haină aurită și prea înfrumusețată!“ (Ps. 44, 11). Din păcate, mulți dintre cei care au rătăcit (dintr-un motiv sau altul) calea cea dreaptă a Bisericii, pierzând astfel harul Duhului Sfânt și ajungând să hulească adevărurile de credință (din cauza micimii lor sufletești), au negat dreapta cinstire cuvenită Maicii Domnului (“Cea mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii”) tratând-o ca pe o femeie oarecare, asemănătoare tuturor celorlalte femei. Cei care au căzut pradă acestor păreri mincinoase au încetat a se mai ruga Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, văduvindu-și astfel sufletele de putința de unire reală și deplină cu Hristos.

Iconografia creștină (atât cea comună tuturor zugravilor bisericești, cât și cea specifică fiecărei școli de pictură înființate de-a lungul istoriei bimilenare a Bisericii) ne dăruiește Chipul lui Hristos – Mântuitorul situat

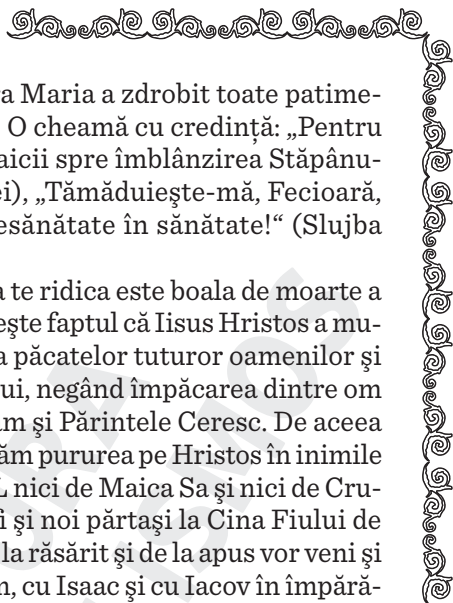

întotdeauna în aceleași două locații predilecte: ca Prunc nou-născut în brațele Fecioarei Maria (în Icoana praznicului Nașterii Fiului lui Dumnezeu în ieslea de la Betlem, la 25 decembrie) și ca Bărbat desăvârșit cu mâinile ținute pe brațele Crucii (în Icoana Răstignirii pe Lemn). În prima icoană se adeverește Taina Întrupării ca început al mântuirii noastre (prin luarea de către Domnul Slavei a chipului de rob, de om asemenea nouă) și se afirmă calitatea de Născătoare de Dumnezeu a Maicii Domnului (care a zis și Ea, la rândul Ei, „Iată roaba Domnului! Fie mie după cuvântul tău!“ – Lc. 1, 38), iar prin cea de-a doua icoană se slăvește Taina Învierii Lui din morți – biruința vieții asupra morții, viața cea veșnică, mântuirea lumii prin Lemnul cel de Viață Dătător, Cinstita Cruce – armă asupra diavolului dăruită nouă ca Semn de biruință! De aceea, Sfântul Apostol Pavel scrie: „Iară mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos!“ (Gal. 6, 14). Chipul împlinit și Icoana desăvârșită a restaurării lumii prin Întrupare și Înviere, adică prin Jertfa Răscumpărării neamului omenesc din robia morții și a iadului, sunt Sfinții – oameni asemenea nouă dar care, agonisind Duhul Sfânt în cursul vieții lor pământești, au redobândit asemănarea cu Dumnezeu și astfel au refăcut chipul divin întipărit în firea omenească la zidirea ei. „Aflându-i vrednici“, Dreptul Judecător le-a dat sfinților puterea de a judeca lumea (I Cor. 6, 2) întâi celor doisprezece Apostoli (care vor ședea pe douăsprezece scaune spre a judeca cele douăsprezece seminții ale casei lui Israel) și, prin ei, tuturor sfinților. Desigur, centrul Judecății de Apoi rămâne Persoana lui Hristos Însuși, Care prin Înviere a vestit lumii: „Datu-Mi-s-a toată puterea, în cer și pe pământ!“ (Mt. 28, 18) și, ca Cel Atotputernic, „va judeca viii și morții“ și-i va despărți de-a dreapta și de-a stânga Sa precum desparte păstorul oile de capre: „Eu nu pot să fac de la Mine nimic; precum aud, judec; dar judecata Mea este

dreaptă, pentru că nu caut la voia Mea, ci voia Celui care M-a trimis!“ (In. 5, 30); „Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului!“ (In. 5, 22). De aceea putem mărturisi cu tărie faptul că „ajutorul nostru este de la Domnul, Cel Ce a făcut cerul și pământul“ și că Maica Domnului și Sfinții ne sunt modelele de sfințenie prin osteneală și împreună-lucrare cu harul lui Dumnezeu. După rugăciunea numită „a lui Iisus“ (care se face cu mintea în inimă și care a reprezentat de mii de ani miezul de foc al luptei cumplite duse în singurătatea pustiurilor de pe fața întregului pământ de către asceții nevoitori cu duhurile răutății din văzduh și cu patimile iscodite de acestea), chemarea cea preadulce „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi!“ este cea de a doua armă nebiruită dăruită credincioșilor pentru mântuire. În consecință, a afirma că mijlocirea Maicii Domnului la Tronul lui Dumnezeu pentru mântuirea oamenilor nu este necesară reprezintă o blasfemie! „Mute să fie buzele cele viclene ale păgânilor celor ce nu se închină preacinstitei icoanei Tale, celei zugrăvite de Sfântul Apostol și Evanghelist Luca“ (Slujba Paraclisului); „Mărește sufletul meu pe Domnul și s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu, că a căutat spre smerenia roabei Sale! Iată, de acum mă vor ferici toate neamurile!“ (Lc. 1, 46-48).

Prin cinstirea cuvenită Maicii Domnului și prin încredințarea că Ea ne ajută și mijlocește pentru mântuirea noastră, recunoaștem Taina Întrupării Fiului Dumnezeului Celui Veșnic din maică sub vremi, înțelegem Taina deșertării dumnezeirii în plămada omenească creată de Tatăl la facerea lumii: „Să facem om după Chipul și asemănarea Noastră!“ (Fac. 1, 26) și mărturisim mângâierea adusă veacurilor (după căderea adamică) prevestită prin „protoevanghelia“ Vechiului Testament: „Dușmănie voi pune între tine și între femeie, între sămânța ta și sămânța ei; aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcâiul“

(Fac. 3, 15). Iată, Fecioara Maria a zdrobit toate patimele și neputințele celor ce O cheamă cu credință: „Pentru că tot pot rugăciunile Maicii spre îmblânzirea Stăpânului!“ (Slujba Pavecerniței), „Tămăduiește-mă, Fecioară, și mă întoarce dintru nesănătate în sănătate!“ (Slujba Paraclisului).

A zăcea în păcat fără a te ridica este boala de moarte a sufletului, care disprețuiește faptul că Iisus Hristos a murit pe Cruce spre iertarea păcatelor tuturor oamenilor și care necinstește Jertfa Lui, negând împăcarea dintre om și Dumnezeu, dintre Adam și Părintele Ceresc. De aceea se cuvine nouă să Îl păstrăm pururea pe Hristos în inimile noastre, nedespărțindu-L nici de Maica Sa și nici de Crucea Sa. Doar astfel vom fi și noi părtași la Cina Fiului de Împărat la care „mulți de la răsărit și de la apus vor veni și vor sta la masă cu Avraam, cu Isaac și cu Iacov în împărăția cerurilor!“ (Mt. 8, 11).

© EDIȚIA
EVANGHEL

„Schimbarea la Față“ – schimbarea lăuntrică

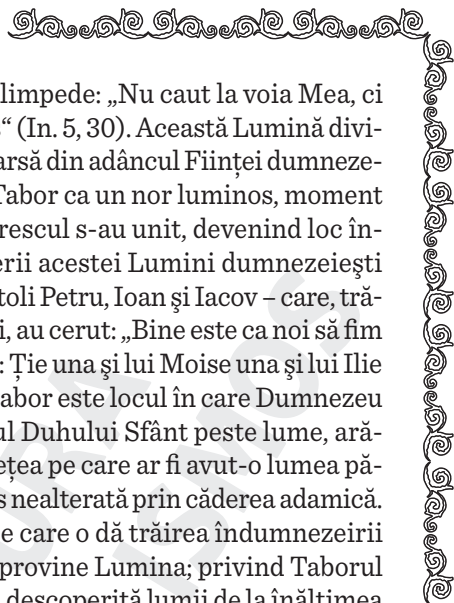
„Și a făcut Dumnezeu pe om,
țărână luând din pământ, și a suflat
în fața lui suflare de viață și s-a făcut
omul cu suflet viu“ (Fac. 2, 7)

„Căci, precum în Adam toți
mor, așa și în Hristos toți vor învia“
(1 Cor. 15, 22)

devărat „centru de greutate“ al istoriei lumii în drumul ei către Eshaton, Jertfa pe Cruce a Fiului lui Dumnezeu (încununată cu Învierea Lui din morți) rămâne – în viața duhovnicească a fiecărui creștin – inima de foc a transfigurării firii prin puterea Duhului Sfânt. În Taina Schimbării Sale la Față, Hristos dă un răspuns spiritual lumii, arătând faptic prin Revelație că este Fiul lui Dumnezeu, Cel Ce ridică păcatul lumii – după glasul Tatălui: „Acesta este Fiul Meu cel iubit, în Care am binevoit; pe Acesta ascultați-L“ (Mt. 17, 5). Totodată Mântuitorul arată lumii că nu este un împărat pământesc și nu are o împărăție pământească: „Împărăția Mea nu este din lumea aceasta“ (In. 18, 36).

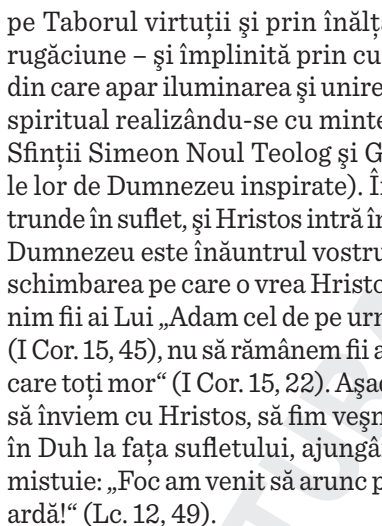
Două sunt adevăratele trăiri mistice a îndumnezeirii pe care le recunoaște orice trăitor în Hristos: întâi – transfigurarea vine din iluminare (adică prin descoperirea Luminii dumnezeiești – dar nu prin căutare, ci prin trăire); Hristos a fost, este și va fi dintotdeauna și pentru totdeauna modelul de om absolut, dar ascultarea desăvârșită față de Tatăl este ceea ce Îl face Izbăvitorul lumii: „Cel ce ridică păcatele

lumii“. El Însuși a spus-o limpede: „Nu caut la voia Mea, ci voia Celui care M-a trimis“ (In. 5, 30). Această Lumină divină, care izvorăște și se revarsă din adâncul Ființei dumnezeiești, a acoperit muntele Tabor ca un nor luminos, moment în care pământescul și cerescul s-au unit, devenind loc îndumnezeit; dulceața vederii acestei Lumini dumnezeiești i-a cuprins pe Sfinții Apostoli Petru, Ioan și Iacov – care, trăind bucuria îndumnezeirii, au cerut: „Bine este ca noi să fim aici; și să facem trei colibe: Ție una și lui Moise una și lui Ilie una“ (Mc. 9, 5). Muntele Tabor este locul în care Dumnezeu a revărsat din belșug harul Duhului Sfânt peste lume, arătând prin aceasta frumusețea pe care ar fi avut-o lumea pământească dacă ar fi rămas nealterată prin căderea adamică. Cea de a doua adevărire pe care o dă trăirea îndumnezeirii se referă la locul din care provine Lumina; privind Taborul și slava Schimbării la Față descoperită lumii de la înălțimea lui, vedem că Lumina Cea dinlăuntrul lui Hristos a luminat toate – inclusiv pe Moise și pe Ilie, care proceau tainele mântuirii cu Fiul lui Dumnezeu (pe Care Îl propovăduiseră ca Mesia și Îl iubiseră ca pe Mântuitorul tuturor – înaintea tuturor – Moise prin șarpele de aramă înălțat pe stâlpul de lemn și prin Rugul Aprins din Muntele Sinai, iar Ilie prin jertfa Vechiului Testament adusă pe Muntele Carmel, unde i-a tăiat pe toți popii idolești slujitori ai lui Baal).

Ceea ce rămâne vrednic de consemnat din cuvântul Sfintelor Scripturi despre taina îndumnezeirii omului prin Lumina lui Hristos care luminează tuturor este afirmația că nimeni nu poate degusta dulceața iluminării taborice fără trăirea autentică a tuturor faptelor credinței: „Arătând ucenicilor Săi slava sa cât li se putea“ (Troparul Schimbării la Față) – pentru că, în momentul în care nu au putut pătrunde taina împărăției cerești, „ucenicii au căzut cu fața la pământ și s-au spăimântat foarte“ (Mt. 17, 6). În viața noastră pământească, rânduiala de înălțare către Dumnezeu este cea a despățimirii de poftă și de patimi, continuată prin suișul

pe Taborul virtuții și prin înălțarea sufletului la cer prin rugăciune – și împlinită prin curățirea inimii și a minții – din care apar iluminarea și unirea cu Dumnezeu (contactul spiritual realizându-se cu mintea luminată, precum arată Sfinții Simeon Noul Teolog și Grigorie Palama în lucrările lor de Dumnezeu inspirate). În clipa în care Lumina pătrunde în suflet, și Hristos intră în inimă: „Iată, Împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru“ (Lc. 17, 21). Aceasta este schimbarea pe care o vrea Hristos de la umanitate: să devenim fii ai Lui „Adam cel de pe urmă cu duh dătător de viață“ (I Cor. 15, 45), nu să rămânem fii ai lui „Adam, cu suflet viu în care toți mor“ (I Cor. 15, 22). Așadar să murim cu Hristos ca să înviem cu Hristos, să fim veșnic ai lui Hristos schimbați în Duh la fața sufletului, ajungând să fim foc ce arde și nu mistuie: „Foc am venit să arunc pe pământ și cum așa vrea să ardă!“ (Lc. 12, 49).

© EDITURA EVANGHELIA

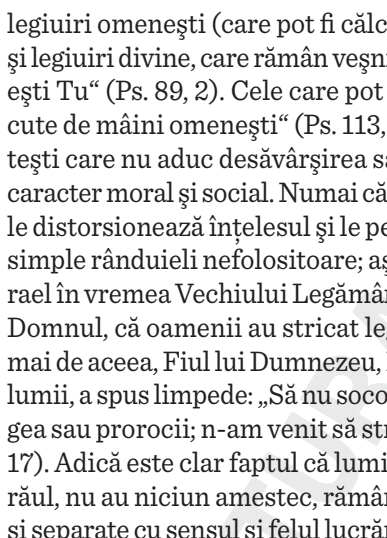
Ocârmuirea, între legiuire și canonisire

„Legea Ta cugetarea mea este“
(Psalmul 118)

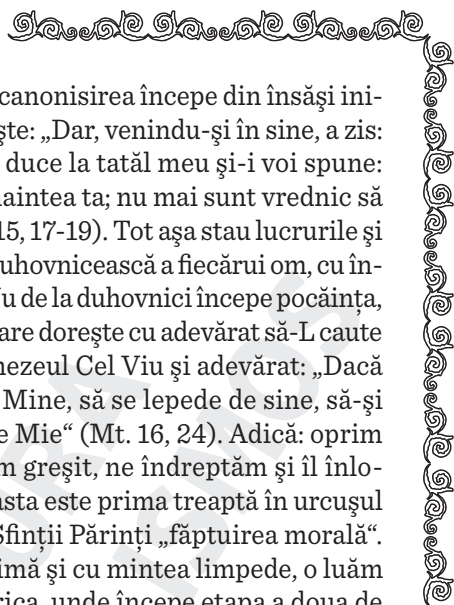
șă cum este firesc în mersul tuturor lucrurilor, hotarul dintre bine și rău este și va fi întotdeauna conștiința. Rostul acestui dat existent în firea noastră nu este altul decât glasul lui Dumnezeu din noi – și totodată vărguța divină a pedepsirii pedagogice a omului lăuntric (zidit după Chipul lui Dumnezeu și pentru asemănarea cu El) – precum spune Sfânta Scriptură: „Să facem om după Chipul și asemănarea Noastră“ (Fac. 1, 26).

Ceea ce este semnificativ pentru noi este tocmai faptul că, deși această vargă a conștiinței se află în noi, ea nu lucrează decât atunci când sufletul (sau mintea) se îmbolnăvesc, pentru că, precum „luminătorul trupului este ochiul“ (Lc. 11, 34), așa și al sufletului este mintea. Trupul poate ajunge din „templu al Duhului Sfânt“ (I Cor. 3, 16) slujitor păcatului – dar numai atunci când este împins la aceasta de puterea inteligibilă și cugetătoare a sufletului, prin nestăpânirea sau pornirea poftelor din firea trupească înzestrată cu capacitatea de a simți deopotrivă plăcerea – dar și durerea: „Omul în cinste fiind, nu a priceput, alăturat-u-s-a cu dobitoacele cele fără de minte și s-a asemănat lor“ (Ps. 48, 12). Cu alte cuvinte, păcatul ne întunecă mintea, ne slăbănogeste sufletul și ne îmbolnăvește trupul. „Lege a pus și nu o vor trece“ (Ps. 148, 6) spune Psalmistul, arătând că, deși există

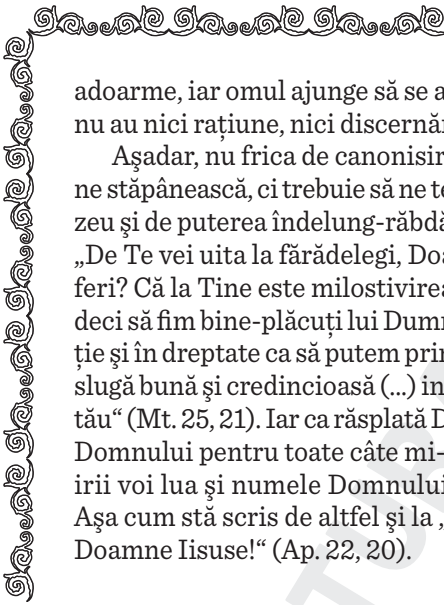

legiuiri omenești (care pot fi călcate și stricate), există însă și legiuiri divine, care rămân veșnic: „din veac și până în veac ești Tu“ (Ps. 89, 2). Cele care pot fi călcate sunt „lucruri făcute de mâini omenești“ (Ps. 113, 12), deci sunt legi pământești care nu aduc desăvârșirea sau izbăvirea, ci au doar un caracter moral și social. Numai că timpul, veacurile și istoria le distorsionează înțelesul și le pervertesc sensul, devenind simple rânduieli nefolositoare; așa a ajuns și poporul lui Israel în vremea Vechiului Legământ: „Vremea este să lucreze Domnul, că oamenii au stricat legea Ta“ (Ps. 118, 126); tocmai de aceea, Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, a spus limpede: „Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau prorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc“ (Mt. 5, 17). Adică este clar faptul că lumina și întunericul, binele și răul, nu au niciun amestec, rămân fiecare în parte distincte și separate cu sensul și felul lucrării lor: „Poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședea în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit“ (Mt. 4, 16) – adică izbăvirea în Hristos prin Jertfa Crucii și prin Înviere.

„Canonisirea“ este un termen nu întotdeauna interpretat corect prin prisma a ceea ce ar trebui să reprezinte de fapt. Canonisirea se referă tocmai la calea sau modul prin care Dumnezeu alege să împace cerul cu pământul și pe om cu Ziditorul Său. Spre pildă stă soluția divină de dezlegare și iertare a unui om păcătos, asemeni celorlalți, dar cu inima curată, cinstit sufletește și dornic de mântuire și de curățire a propriei vieți ticăloșite prin păcat: „astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia“ (Lc. 19, 9). Iată totodată și canonisirea izvorâtă din dorința sinceră cu Dumnezeu: „Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor și, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit“ (Lc. 19, 8). Nu întâmplător, cu același prilej, Mântuitorul rostește cuvinte dumnezeiești, încurajatoare pentru toți cei care caută îndreptarea: „Nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci cei bolnavi. (...) că n-am venit să chem pe drepti, ci pe păcătoși la pocăință“ (Mt.

9, 12-13). Cu alte cuvinte, canonisirea începe din însăși inima omului care se pocăiește: „Dar, venindu-și în sine, a zis: (...) Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea ta; nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul tău!“ (Lc. 15, 17-19). Tot așa stau lucrurile și în viața creștină, în viața duhovnicească a fiecărui om, cu îndreptarea prin pocăință. Nu de la duhovnici începe pocăința, ci din casa inimii omului care dorește cu adevărat să-L caute și să-L găsească pe Dumnezeu Cel Viu și adevărat: „Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie“ (Mt. 16, 24). Adică: oprim păcatul, ne pare rău că am greșit, ne îndreptăm și îl înlocuim cu fapta bună – aceasta este prima treaptă în urcușul duhovnicesc, numită de Sfinții Părinți „făptuirea morală“. După aceea, curățiți la inimă și cu mintea limpede, o luăm pe calea lui Hristos, Biserica, unde începe etapa a doua de pocăință, numită „odihna duhovnicească“; adică: mărturisirea păcatelor în Taina Spovedaniei, primirea canonului, făgăduința de a nu mai greși (punerea începutului bun) și, în cele din urmă, epicleza iertării – convenita dezlegare a păcatelor despre care Regele David spune: „stropi-mă-vei cu isop și mă voi curăți; spăla-mă-vei și mai vârtos decât zăpada mă voi albi“ (Ps. 50, 8). Iar finalul înălțării la Dumnezeu înseamnă de fapt curățirea trupului, care duce la curățirea sufletului și la curățirea minții, astfel devenind din oameni trupești oameni duhovnicești, temple sau biserici vii în care sălășluiește Însuși Dumnezeu. Canonisirea înțeasă ca oprire de la cele sfinte sau de la împărtășirea euharistică nu reprezintă altceva decât răgazul de reflecție asupra legăturii dintre minte și trup – cât de necesar este Dumnezeu în viața omului. Dacă ne străduim să nu mai păcătuim, aceasta înseamnă că într-adevăr Îl dorim pe Dumnezeu, iar scurtimea sau lungimea acestui răstimp de penitență ține starea de pocăință. Dacă însă ne întoarcem la păcat – înseamnă că prezența lui Dumnezeu nu contează în viața noastră, conștiința

adoarme, iar omul ajunge să se asemene dobitoacelor (care nu au nici rațiune, nici discernământ).

Așadar, nu frica de canonisire sau de legiuire trebuie să ne stăpânească, ci trebuie să ne temem de mânia lui Dumnezeu și de puterea îndelung-răbdării Lui cu care ne așteaptă: „De Te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne, cine va suferi? Că la Tine este milostivirea“ (Ps. 129, 3-4). Să căutăm deci să fim bine-plăcuți lui Dumnezeu prin viețuire în curăție și în dreptate ca să putem primi răsplata veșnică – „Bine, slugă bună și credincioasă (...) intră întru bucuria domnului tău“ (Mt. 25, 21). Iar ca răsplată David spune: „Ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a dat mie? Paharul mântuirii voi lua și numele Domnului voi chema“ (Ps. 115, 3-4). Așa cum stă scris de altfel și la „Apocalipsă“: „Amin! Vino, Doamne Iisuse!“ (Ap. 22, 20).

© EDITURA EVANGHELICĂ

Izvorul răutăților seacă prin Sfânta Liturghie și prin morala creștină

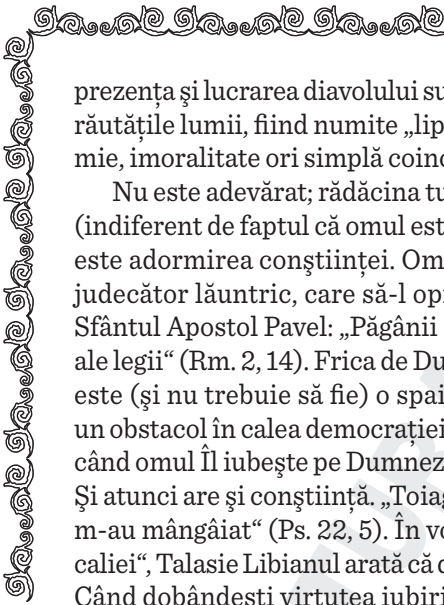
„În tot ce faci adu-ți aminte de
sfârșitul tău și nu vei păcătui nicioda-
tă!” (Isus Sirah 7, 38)

„Prin frica de Dumnezeu te fe-
rești de rele!” (Pilde 16, 5)

„Cel ce mănâncă trupul Meu și
bea sângele Meu are viață veșnică!”
(In. 6, 54)

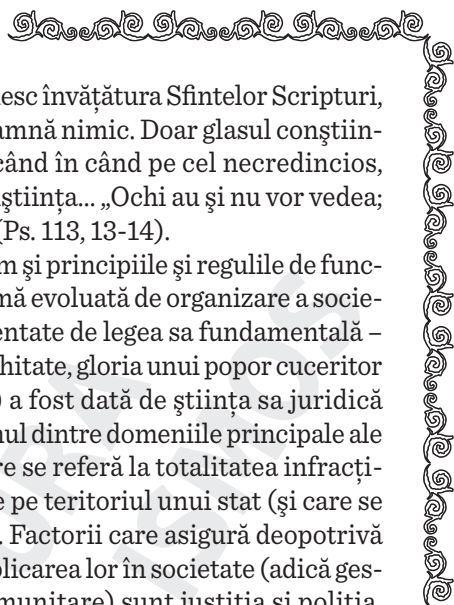
șa cum este firesc, în societatea umană, cel din-
tâi lucru care face posibilă conviețuirea laolal-
tă a atâtor oameni (și care trebuie respectat ca
atare) este buna comunicare dintre persoane.
Tocmai la acest capitol se manifestă cele mai
mari probleme încă nerezolvate de societatea contempora-
nă; și aceasta nu de ieri, de azi, ci încă din vremea familiei
primordiale: „Cain s-a aruncat asupra lui Abel, fratele său,
și l-a omorât” (Fac. 4, 8). Un alt fapt consemnat biblic este
răzvrătirea copiilor asupra părinților, așa cum a fost cazul
lui Abesalom, fiul regelui David, care s-a ridicat împotriva
tatălui său (și care a fost ucis) (II Regi 18). De-a lungul isto-
riei umanității, diavolul a semănat ura, moartea, răutatea,
hoția, invidia, desfrânarea și tot alaiul faptelor rele. Odată ce
pomul oprit a hrănit ego-ul omului Adam (și al Evei) cu do-
rința de afirmare a Eului, s-a născut „iubirea de sine” – fiica
mândriei – opusul smereniei. Dar, în mentalitatea modernă,

prezența și lucrarea diavolului sunt de la început excluse din răutățile lumii, fiind numite „lipsă de echitate“ (adică lăcomie, imoralitate ori simplă coincidență sau... destin!).

Nu este adevărat; rădăcina tuturor rezelor de pe pământ (indiferent de faptul că omul este creștin ori de altă religie) este adormirea conștiinței. Omul a fost înzestrat cu acest judecător lăuntric, care să-l oprească de la rău. Așa arată Sfântul Apostol Pavel: „Păgânii care nu au lege, din fire fac ale legii“ (Rm. 2, 14). Frica de Dumnezeu în sens propriu nu este (și nu trebuie să fie) o spaimă, nici o barieră, nu este un obstacol în calea democrației și libertății umane. Atunci când omul Îl iubește pe Dumnezeu, se teme să nu-L supere! Și atunci are și conștiință. „Toiagul Tău și varga Ta, acestea m-au mângâiat“ (Ps. 22, 5). În volumul al patrulea al „Filo-caliei“, Talasie Libianul arată că dragostea este desăvârșirea. Când dobândești virtutea iubirii, conștiința nu mai are de lucrat – fiindcă lucrează dragostea de Dumnezeu, precum spune Scriptura: „Frica de Dumnezeu este începutul înțelepciunii!“ (Pilde 1, 7), iar în Noul Testament stă scris: „Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește!“ (In. 14, 21). Morala creștină are la bază Decalogul (adică cele zece porunci aduse de Prorocul Moise din Muntele Sinai pentru poporul iudeu); conținutul lor poate fi concentrat în cuvintele inspirate de Duhul Sfânt ale Psalmistului: „Ferește-te de rău și fă binele și vei trăi în veacul veacului!“ (Ps. 36, 27).

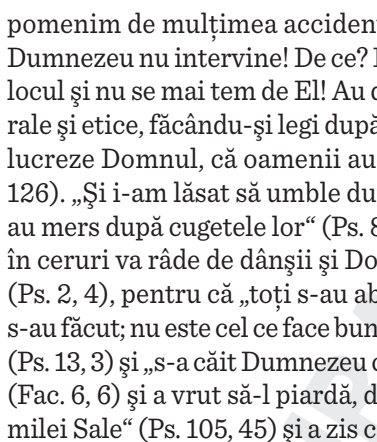
Pentru a sintetiza cuprinsul poruncilor din Decalog („Să nu ucizi!“, „Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău!“, „Să nu desfrânezi!“ și toate celelalte), Dumnezeu a lăsat un cuvânt care le include pe toate: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși!“ (Lc. 10, 27) și „cine va păzi toată legea, dar va greși într-o singură poruncă, s-a făcut vinovat față de toate poruncile“ (Iac. 2, 10). Însă, pentru cei care trăiesc fără

Dumnezeu și care nu primesc învățătura Sfințelor Scripturi, cele zece porunci nu înseamnă nimic. Doar glasul conștiinței îl mai cercetează din când în când pe cel necredincios, până când adoarme și conștiința... „Ochi au și nu vor vedea; urechi au și nu vor auzi!“ (Ps. 113, 13-14).

Existența însăși precum și principiile și regulile de funcționare a unui stat (ca formă evoluată de organizare a societății umane) sunt reglementate de legea sa fundamentală – Constituția. Încă din antichitate, gloria unui popor cuceritor (precum au fost romanii) a fost dată de știința sa juridică (numită astăzi „drept“); unul dintre domeniile principale ale acestei științe este cel care se referă la totalitatea infracțiunilor care pot fi săvârșite pe teritoriul unui stat (și care se numește „dreptul penal“). Factorii care asigură deopotrivă respectarea legilor ca și aplicarea lor în societate (adică gestionarea vieții morale comunitare) sunt justiția și poliția. Complexitatea formelor de manifestare a abaterilor morale și a devierilor sociale a dus la dezvoltarea a numeroase științe auxiliare acestor factori, precum sociologia, psihologia, asistența socială, ba chiar și filosofia – ca și a multor altor discipline care se ocupă de studierea omului atunci când acesta iese din normalitate (devenind leneș și puturos, îndărătnic și neascultător, violent și nesupus – sfârșind în condiția cea mai rudimentară și animalică – aceea de încarcerat în penitenciar). Ajungerea omului la condiția de pușcăriaș este o formă de existență care îl exclude pe Dumnezeu și care neagă lucrarea puterilor morale din suflet și în care conștiința dispare ca posibilitate de îndreptare: „Zis-a cel nebun în inima sa: Nu este Dumnezeu!“ (Ps. 13, 1). Atunci când Cain și-a ucis fratele nevinovat, pe Abel, dacă legatarul moralei ar fi fost conștiința, fapta ca păcat era contabilizată de Dumnezeu: „Glasul sângelui fratelui tău strigă către Mine din pământ“ (Fac. 4, 10). Dar astăzi ucidem milioane de vieți (de la forma simbolică, cu cuvântul, până la forma propriu-zisă – cu chiureta, cu arma, cu sabia, ca să nu mai

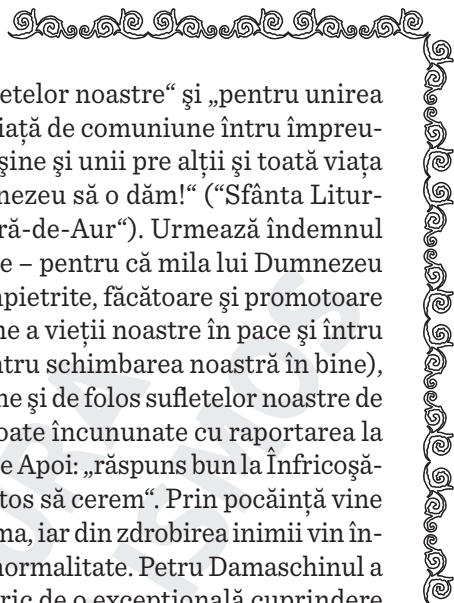

pomenim de mulțimea accidentelor de tot felul); și totuși Dumnezeu nu intervine! De ce? Pentru că oamenii I-au luat locul și nu se mai tem de El! Au dărâmat toate codurile morale și etice, făcându-și legi după placul lor: „Vremea este să lucreze Domnul, că oamenii au stricat legea Ta!“ (Ps. 118, 126). „Și i-am lăsat să umble după dorințele inimilor lor și au mers după cugetele lor“ (Ps. 80, 11), dar „cel ce locuiește în ceruri va râde de dâștii și Domnul îi va batjocori pe ei!“ (Ps. 2, 4), pentru că „toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut; nu este cel ce face bunătate, nu este până la unul!“ (Ps. 13, 3) și „s-a căit Dumnezeu că a făcut pe om pe pământ“ (Fac. 6, 6) și a vrut să-l piardă, dar „s-a căit după mulțimea milei Sale“ (Ps. 105, 45) și a zis că-l va mântui.

Astfel, prin Jertfa Crucii, prin moartea și Învierea Fiului lui Dumnezeu, omul a fost mântuit și dezlegat de blestemul morții veșnice și eliberat din robia iadului. Așa ne-a rămas nouă de la Dumnezeu sublimul iubirii Lui dumnezeiești – puterea Sfintei Liturghii, darul suprem – de a mânca Trupul Lui și a bea Sângele Lui pentru mântuirea noastră: „Aceasta să o faceți întru pomenirea Mea!“ (Lc. 22, 19). Fără să lase nici urmă de îndoială, Sfânta Scriptură ne arată limpede, fără putință de tăgadă, că Trupul lui Hristos se frânge, iar Sângele Lui se varsă „spre iertarea păcatelor“ (Mt. 26, 28) tuturor oamenilor. Cineva ar putea să întrebe: cum adică „se varsă“ dacă el trebuie băut, nu necinstit?... Se varsă peste toate sufletele și peste toate păcatele lumii pentru a le spăla și a le curăți! Puterea dumnezeiască a Trupului și a Sânge-lui lui Hristos este deplin înfățișată în cuprinsul celor douăsprezece „Rugăciuni ale Împărtășirii“, care ne descoperă profunzimea Tainei Euharistice.

Dumnezeiasca Liturghie are încă de la începutul ei o chemare universală: „Cu pace Domnului să ne rugăm!“. Așadar, cel dintâi îndemn este la iubire, la înțelegere, la comunicare, „pentru pacea a toată lumea“, ca și „pentru bună-întocmirea văzduhului și pentru îmbelșugarea roadelor pământului“

și „pentru mântuirea sufletelor noastre“ și „pentru unirea tuturor!“. Un îndemn la viață de comuniune întru împreună-rugăciune: „pre noi înșine și unii pre alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm!“ (“Sfânta Liturghie a Sfântului Ioan Gură-de-Aur”). Urmează îndemnul la milă și iertare de păcate – pentru că mila lui Dumnezeu poate împlânzi inimile împietrite, făcătoare și promotoare de răutate. „Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și întru pocăință a o săvârși“ (pentru schimbarea noastră în bine), dar și modestia – „cele bune și de folos sufletelor noastre de la Domnul să cerem“) – toate încununate cu raportarea la Parusie, la Judecata Cea de Apoi: „răspuns bun la Înfricoșătoarea judecată a lui Hristos să cerem“. Prin pocăință vine umilința care înmoaie inima, iar din zdrobirea inimii vin îndreptarea și revenirea la normalitate. Petru Damaschinul a formulat un cuvânt alegoric de o excepțională cuprindere cu privire la profunzimea Tainei Euharistice: „Și dacă am lua cerul ca hârtie pentru scris și apa mărilor ca și cerneală – și tot nu ar ajunge pentru a scrie totul despre Sfânta Liturghie“. Acest cuvânt, de fapt, vine în continuarea celui alt cuvânt (de la finalul „Evangheliei după Ioan“): „Dar sunt și alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus și care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că lumea aceasta n-ar cuprinde cărțile ce s-ar fi scris“ (In. 21, 25).

În concluzie, pentru a face viabile toate sistemele sociale, nu de legi omenești sau ordonanțe de guvern ar fi neapărată nevoie; ci de Dumnezeu, de dragostea și de Legea Lui. Avem nevoie de Legea dinlăuntrul nostru – conștiința (nu degeaba Immanuel Kant scria: „Două lucruri m-au uimit: cerul înstelat de deasupra noastră și legea morală din noi“). Măsuri extreme (precum creșterea numărului de jandarmi, de temnițe sau de instrumente de tortură) sau apelarea la alte mijloace de constrângere – nu schimbă cu nimic datele problemelor sociale. În clipa în care credința umple lumea, conștiința se trezește, iar Duhul Sfânt îndreaptă sufletele

pierdute; abia așa pușcăriile s-ar goli. N-ar fi nevoie decât de Trupul și Sângele lui Hristos, Cel Care S-a jertfit ca Miel al lui Dumnezeu pentru mântuirea oamenilor: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii!“ (In. 1, 29). Euharistia reprezintă încununarea vieții morale, ba chiar rostul ultim și suprem al întregii existențe umane. Spun Sfinții Părinți: „Când va înceta aducerea Jertfei Celei fără de sânge – atunci va fi sfârșitul!“. Sfânta Liturghie este lucrarea cea mai înaltă a iubirii lui Dumnezeu pentru lume și a milostivirii Sale către păcatele noastre; e semnul că dorește să ne aibă pe toți ca fii ai Săi după har în slava Sa: „Dumnezei sunteți și toți fii ai Celui Preaînalt!“ (Ps. 81, 6).

© EDITURA
EVANGHELISM

Se sting luminile

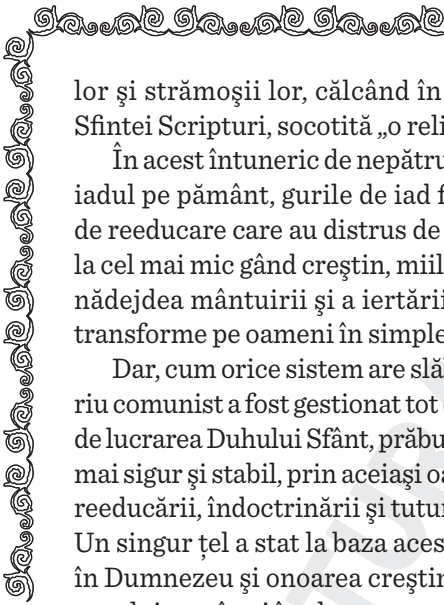
*Părintele Adrian Făgețeanu,
Mănăstirea Lainici*

De două mii de ani, Biserica Mântuitorului Iisus Hristos întemeiată pe jertfa morții și Învierii Fiului lui Dumnezeu s-a călăuzit sub puterea Duhului Sfânt prin sfinții și dumnezeieștii apostoli, prin ucenicii lor, prin clerul și ierarhia superioară care au dus mai departe lumina învățaturii revelate din Însuși gura Mântuitorului Iisus Hristos.

De-a lungul prigoanelor și încercărilor prin care a trecut Biserica Universală Ortodoxă, o categorie aparte sunt mărturisitorii – apărătorii dreptelor învățături creștine. Și Biserica Ortodoxă Română a avut o armată de geniu, aceste făclii ale neamului românesc care au luminat cărarea mult încercatului popor în două mii de ani de existență prin puterea celui rău, a popoarelor migratoare și năvălitorilor. Odată cu instaurarea comunismului, mărturisitorii acestui neam, mulți la număr, anonimi și chiar necunoscuți, au ținut aprinsă candela rugăciunii pe străbunele altare de piatră ale bisericilor și mănăstirilor, fiind pe drept cuvânt numiți luminile acestui neam. Secolul al XX-lea sau „secolul roșu“ a fost cel mai aprig edict satanic dat de sovietul bolșevic, trecând Balcanii sub tăvălugul comunist, îndoctrinându-ne de la firul de iarbă și până la pruncul de țăță cu doctrina ateistă și materialistă a necredinței în Dumnezeu.

Au reușit să are sub glia estului Europei creștine peste 20 de milioane de suflete creștine împreună cu intelectualitatea lor, împreună cu clericii lor, duhovnicii lor, episcopii

lor și strămoșii lor, călcând în picioare toată învățătura Sfintei Scripturi, socotită „o religie de oameni inventată“.

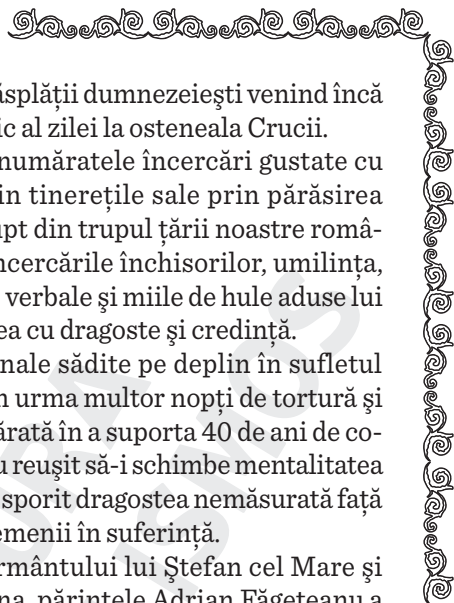
În acest întunerice de nepătruns în care diavolul a mutat iadul pe pământ, gurile de iad fiind pușcăriile comuniste de reeducare care au distrus de la sentimentul uman până la cel mai mic gând creștin, miilor de suflete smulgându-le nădejdea mântuirii și a iertării păcatelor, încercând să-i transforme pe oameni în simple animale cuvântătoare.

Dar, cum orice sistem are slăbiciunile lui, și acest imperiu comunist a fost gestionat tot de puterea lui Dumnezeu și de lucrarea Duhului Sfânt, prăbușindu-se când se credea cel mai sigur și stabil, prin aceiași oameni care au putut rezista reeducării, îndoctrinării și tuturor ideologiilor comuniste. Un singur țel a stat la baza acestei mari biruințe: credința în Dumnezeu și onoarea creștină, cultivate în sufletul poporului român și în alte popoare creștine.

Aceste lumini, duhovnicii mănăstirilor, teologii înzestrați cu dar cuvântător, preoții parohiilor, care și ei o parte au gustat moartea în sistemul comunist, nu s-au lăsat înfrânți și au căutat să arate lumii că lumina vine de la răsărit, din Cer, de la Tronul lui Dumnezeu.

Făcând o amintire a acestor lumini sfinte, vom enumera câteva figuri emblematice care au putut face față cu darul lui Dumnezeu acestor groaznice opresiuni: Mina Prodan, Ioachim Spătaru, Vichentie Mălău, Antim Găină, Paisie Olaru, Cleopa Ilie, Iachint Unciuleac, Sofian Boghiu, Benedict Ghiuș, Ioan Negruțiu, Dumitru Stăniloiaie, Arsenie Papacioc și, astăzi încă în viață, părintele Iustin Pârvu sunt lumini sfinte ale neamului românesc.

Alături de ele, astăzi, de 1 octombrie, la Mănăstirea Lainici, nenumărați credincioși, cler, popor și arhieriei vor ajuta la deschiderea Porților Raiului prin rugăciuni întru smerenie și evlavie pentru sufletul părintelui Adrian Făgețeanu. Neobosit lucrător în via lui Hristos, s-a mulțumit

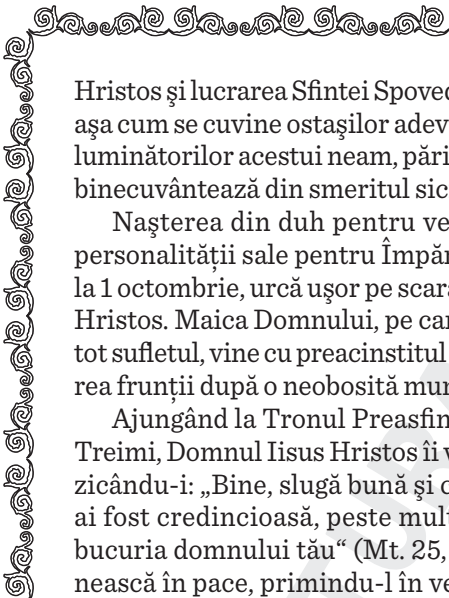
să-și primească dinarul răsplății dumnezeiești venind încă din primul ceas evanghelic al zilei la osteneala Crucii.

Nu a murmurat în nenumăratele încercări gustate cu amar și suferință încă din tinerețile sale prin părăsirea pământului Basarabiei rupt din trupul țării noastre românești, trăind și gustând încercările închisorilor, umiliința, foamea, bătaia, violențele verbale și miile de hule aduse lui Dumnezeu pe care-L slujea cu dragoste și credință.

Cele trei virtuți cardinale sădite pe deplin în sufletul său, credința statornică în urma multor nopți de tortură și reeducări, nădejdea adevărată în a suporta 40 de ani de comunism agresiv care nu au reușit să-i schimbe mentalitatea și dogma de credință, i-au sporit dragostea nemăsurată față de Dumnezeu și față de semenii în suferință.

Crescut la umbra mormântului lui Ștefan cel Mare și la poalele Mănăstirii Putna, părintele Adrian Făgețeanu a devenit vrednic răzeș al Marelui Ștefan, fiind și el parte din sfeștila luminândă a Rugului Aprins, unde cu consecvență și-a însușit îndatoririle de luminător al acestui neam, de la bunul prieten Sandu Daniil Tudor, de la Arsenie Boca, de la Mitropolitul Antonie Plămădeală, de la Alexandru Mironescu și mulți alți mari trăitori care i-au fost faruri și călăuze în găsirea cărării în întunericul vieții ce avea să urmeze. Asemenea Apostolului Pavel povestind de multe ori ucenicilor și fiilor duhovnicești câte a pățimit pentru Hristos și dreapta credință, nu a mărturisit pentru a se autovictimiza, ci, așa cum spune Apostolul, doar pentru a se lăuda în Crucea lui Hristos: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume!“ (Gal. 6, 14).

O crucea grea, a celor 98 de ani pământești, împletită cu supărări și bucurii, cu nădejde și tristeți, dar plină de Lumina lui Hristos și purtată în rugăciune de sutele și miile de suflete scoase din întuneric la lumină prin puterea lui

Hristos și lucrarea Sfintei Spovedanii. Așezat după cuviință așa cum se cuvine ostașilor adevărați ai lui Hristos în ceata luminătorilor acestui neam, părintele Adrian Făgețeanu ne binecuvântează din smeritul sicriu.

Nașterea din duh pentru veșnicie a numelui său și a personalității sale pentru Împărăția lui Dumnezeu astăzi, la 1 octombrie, urcă ușor pe scara virtuților spre brațele lui Hristos. Maica Domnului, pe care a slujit-o și a iubit-o din tot sufletul, vine cu preacinstitul omofor să-i șteargă sudoarea frunții după o neobosită muncă în via Fiului Ei.

Ajunghând la Tronul Preasfintei și de Viață-Făcătoarei Treimi, Domnul Iisus Hristos îi va deschide porțile Raiului zicându-i: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău“ (Mt. 25, 21). Dumnezeu să-l odihnească în pace, primindu-l în veșnica Liturghie Cerească a Părintelui Luminilor! Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt în vecii vecilor. Amin.

© EDI
EVANGHE

Eroii, mărturisitorii, mucenicii... și victimele!

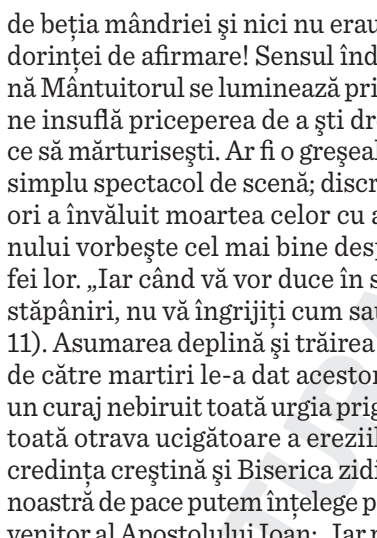
„Căci cine va voi să-și scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul Său pentru Mine și pentru Evanghelie, acela îl va scăpa” (Mc. 8, 35)

„Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri” (Mt. 10, 32)

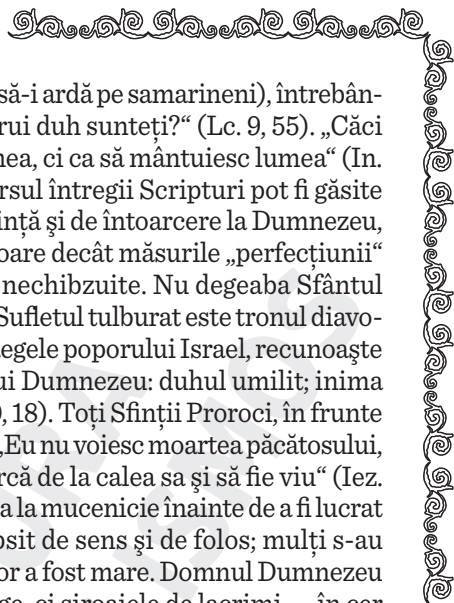
ercetând Sfintele Scripturi, vom descoperi numeroase îndemnuri adresate oamenilor chemați la credința în Dumnezeu de a-și pune viața (ba chiar și sufletul) pentru mărturisirea Evangheliei și pentru păstrarea adevăratelor învățături de taină revelate lumii de către Dumnezeu prin Duhul Său Cel Sfânt grăitor și lucrător în istorie prin Sfinții Proci și Apostoli spre mântuirea lumii. Cel mai important factor implicat în propovăduirea Evangheliei și în mărturisirea Adevărului este curajul, adică puterea și îndrăzneala de a-ți asuma orice risc de dragul Domnului. Tot Sfânta Scriptură ne descoperă care este deosebirea dintre curajul mărturisirii și cutezanța nechibzuinței. Scris este: „În lume necazuri veți avea; dar îndrăzniți. Eu am biruit lumea!” (In. 16, 33). Să fie oare vorba de tupeu ori de obrăznicie? Sau poate suntem îndemnați să nu mai fim modești și să ieșim în față? Nu, nicidecum! Mergând cu fruntea sus și pieptul înainte, cântând cu glas mare sfinte rugăciuni și stihuri procești din „Psalmi”, Sfinții Mucenici nu pătimeau nicio clipă

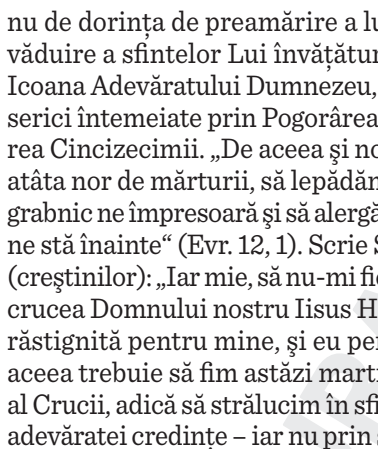
de beția mândriei și nici nu erau cuprinși de fiorii semeției dorinței de afirmare! Sensul îndrăznirii la care ne îndeamnă Mântuitorul se luminează prin harul Duhului Sfânt Care ne insuflă priceperea de a ști drept când să mărturisești și ce să mărturisești. Ar fi o greșeală să socotim mucenicia un simplu spectacol de scenă; discreția care de cele mai multe ori a învăluit moartea celor cu adevărat credincioși Domnului vorbește cel mai bine despre sensul autentic al jertfei lor. „Iar când vă vor duce în sinagogi și la dregători și la stăpâniri, nu vă îngrijiți cum sau ce veți răspunde“ (Lc. 12, 11). Asumarea deplină și trăirea întocmai a acestor cuvinte de către martiri le-a dat acestora puterea de a înfrunta cu un curaj nebiruit toată urgia prigonitoare a păgânismelor și toată otrava ucigătoare a ereziilor care căutau să distrugă credința creștină și Biserica zidită pe temelia ei. În vremea noastră de pace putem înțelege parcă mai ușor cuvântul prevenitor al Apostolului Ioan: „Iar partea celor fricoși și necredincioși și spurcați și ucigași și desfrânați și fermecători și închinători de idoli și a tuturor celor mincinoși este în iezerul care arde, cu foc și cu pucioasă, care este moartea a doua“ (Ap. 21, 8). Frica, acest afect al firii noastre omenești căzute, este cea care l-a făcut până și pe cel mai înflăcărat Apostol, verhovnicul Petru, să se lepede de Hristos – pentru ca, mai apoi, să se căiască și să plângă cu amar (Mt. 26, 75). Nici el, ca de altfel nici cei mai mulți dintre noi, nu putea înțelege deplin măsura iubirii dumnezeiești din Taina Învierii săvârșite prin Jertfa Răstignirii pe Cruce a Fiului lui Dumnezeu. Aceasta pentru că omenescul din noi pururea ne copleșește. Așa se face că în vremea noastră lucruri aparent simple și ușoare (cum ar fi mersul la biserică, închinarea cu semnul Cinstitei Cruci, strădania de a te comporta corect, drept, milostiv, omnos și plăcut lui Dumnezeu) au devenit valori incontestabile de măsurare a jertfelniciei; nu lupta cu parul și nici uciderile necruțătoare.

La un moment dat, mergând pe drumul către Ierusalim, Iisus i-a certat pe doi dintre ucenicii Săi mai râvnitori pentru nesocotința lor (pe Iacob și pe Ioan, care erau gata să zică să

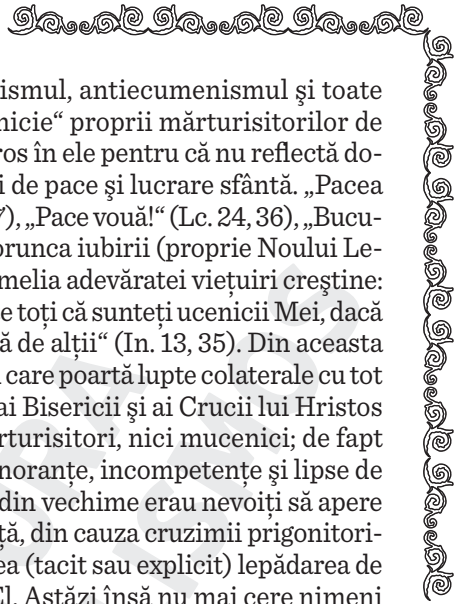
se coboare foc din cer care să-i ardă pe samarineni), întrebându-i: „Nu știți, oare, fiii cărui duh sunteți?” (Lc. 9, 55). „Căci n-am venit ca să judec lumea, ci ca să mântuiesc lumea” (In. 12, 47). De altfel, pe parcursul întregii Scripturi pot fi găsite nenumărate pilde de pocăință și de întoarcere la Dumnezeu, mult mai grabnic mântuitoare decât măsurile „perfectiunii” închipuite ori ale jertfirii nechibzuite. Nu degeaba Sfântul Ioan Gură de Aur afirmă: „Sufletul tulburat este tronul diavolului!”, iar Sfântul David, Regele poporului Israel, recunoaște plin de umilință: „Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă și smerită” (Ps. 50, 18). Toți Sfinții Proroci, în frunte cu marele Iezechia, strigă: „Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu” (Iez. 33, 11). Numai că a te avânta la mucenicie înainte de a fi lucrat pocăința – este un gest lipsit de sens și de folos; mulți s-au înșelat astfel, iar căderea lor a fost mare. Domnul Dumnezeu socoate nu valurile de sânge, ci șiroaiele de lacrimi – „în cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește, decât pentru nouăzeci și nouă de drepti, care n-au nevoie de pocăință” (Lc. 15, 7).

Eroii sunt o categorie de oameni mai aparte, pe care Dumnezeu îi alege pentru vrednicia lor și îi cinstește ca pe niște viteji ai neamului lor în lupta dusă pentru apărarea gliei strămoșești și a dreptei credințe a Bisericii sfinte, sobornicești și apostolești; exemple din cuprinsul istoriei bisericești naționale și universale sunt cu miile. Ar fi o greșeală să amestecăm râvna sfântă a participanților la cele șapte Sinoade Ecumenice (adevărate temelii dogmatice, canonice și administrative ale credinței creștine – zidite prin puterea Revelației Divine, a cărei culme o reprezintă Persoana Mântuitorului Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat din pururea-Fecioara Maria, răstignit pe Cruce la Golgota și înviat a treia zi din morți) cu zelul neghiob și prozelit al polemicilor religioase duse de nenumăratele secte ale modernității. Rădăcina acestora se poate lesne descoperi în istoria disputelor interreligioase și interconfesionale stârnite de meschine interese politice, economice, financiare, comerciale, administrativ-teritoriale – și

nu de dorința de preamărire a lui Dumnezeu ori de propovăduire a sfințelor Lui învățături; astfel de lucruri pătează Icoana Adevăratului Dumnezeu, ca și Icoana Adevăratei Biserici întemeiate prin Pogorârea Duhului Sfânt la sărbătoarea Cincizecimii. „De aceea și noi, având împrejurul nostru atâta nor de mărturii, să lepădăm orice povară și păcatul ce grabnic ne împresoară și să alergăm cu stăruință în lupta care ne stă înaintea” (Evr. 12, 1). Scrie Sfântul Apostol Pavel, nouă (creștinilor): „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume!” (Gal. 6, 14). De aceea trebuie să fim astăzi martiri ai sensului duhovnicesc al Crucii, adică să strălucim în sfințenie prin dreapta trăire a adevăratei credințe – iar nu prin sânge.

La începutul răspândirii creștinismului, sângele mucenicilor a dat sens lucrării Duhului Sfânt în lume prin preamărirea lui Dumnezeu de către cei care erau jertfiți pentru Numele Lui; astăzi lucrarea lui Dumnezeu în trupul tainic al Bisericii trebuie proslăvită întru smerenia liniștirii, în duh pașnic isihast, de către evlavioșii martiri ai împlinirii sfințelor porunci dumnezeiești. De la teologii de elită și până la credincioșii de rând – cu toții propovăduim (în scris sau prin viu grai), formulăm și iarăși reformulăm, comentăm și le tipărim – dar niciunul nu le trăim! Pentru acest motiv Sfântul Ioan Gură de Aur afirmă că „adevărata credință poate fi aflată doar în sufletele oamenilor simpli din popor”. Acesta ar trebui astăzi să fie sensul asumat de către noi al muceniei, iar nu vorbirea fără rost: „Pentru orice cuvânt deșert pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecății” (Mt. 12, 36). Nenumăratele publicații și periodice religioase (una mai bombastică decât alta în euforia lor literară și în orgoliul documentarist-științific plin de texte și imagini și de explicații interminabile) nu reflectă și nici nu insufflă cuiva Ortodoxia autentică. Și aceasta pentru că autenticitatea Ortodoxiei consistă în mulțimea faptelor bune necunoscute marelui public, în sfinți, în moaște, în pocăință și lacrimi doar de Dumnezeu știute. Lupta din spatele cortinei – clevetirile, denigrarea,

calomnierea, anticlericalismul, antiecumenismul și toate celelalte forme de „mucenicie“ proprii mărturisitorilor de carton – nu au nimic valoros în ele pentru că nu reflectă dorința sănătoasă a Bisericii de pace și lucrare sfântă. „Pacea Mea o dau vouă!“ (In. 14, 27), „Pace vouă!“ (Lc. 24, 36), „Bucurați-vă!“ (II Cor. 13, 11). Porunca iubirii (proprie Noului Legământ) este și rămâne temelia adevăratei viețuiri creștine: „Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții“ (In. 13, 35). Din aceasta se poate înțelege că toți cei care poartă lupte colaterale cu tot felul de așa-zisi dușmani ai Bisericii și ai Crucii lui Hristos nu sunt nici eroi, nici mărturisitori, nici mucenici; de fapt sunt victimele propriei ignoranțe, incompetențe și lipse de discernământ. Mucenicii din vechime erau nevoiți să apere Biserica cu propria lor viață, din cauza cruzimii prigonitorilor ei; în comunism se cerea (tacit sau explicit) lepădarea de Hristos și de credința în El. Astăzi însă nu mai cere nimeni sânge; temeiul muceniei este viața curată, trăirea autentică, rugăciunea sfântă și pacea binecuvântată dintre oameni: „Ca toți să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una“ (In. 17, 21).

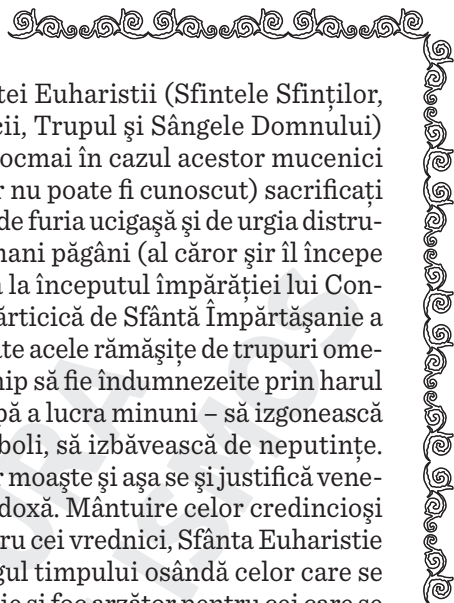
© EVANGELIUM

Sfânta Euharistie și lucrarea ei în viața creștinului

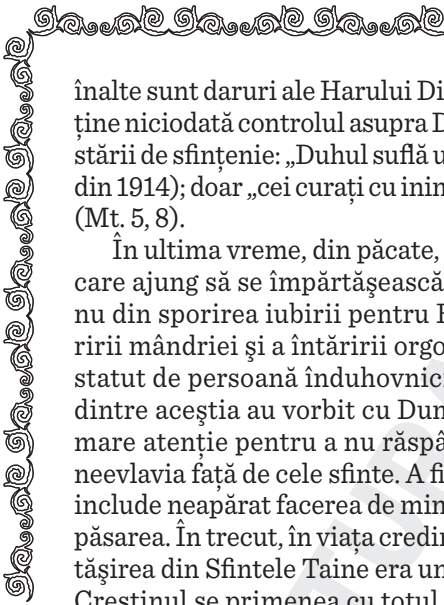
„Să se cerceteze însă omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind trupul Domnului“ (I Cor. 11, 28-29)

ncă dintru începuturile ei (marcate de prigoană cumplită și de persecuții grozave), silită să se ascundă în catacombe și prin peșteri, Biserica lui Hristos și-a dus viața de rugăciune orânduită sub forma văzută a cultului divin public având în centru (ca măsură a tuturor lucrurilor) pe Iisus Hristos Cel Înviat, adus zilnic Jertfă Sfântă și fără de prihană pe sfintele altare sub chipul pâinii și al vinului – Sfânta Euharistie. „Viețile Sfinților“ ne povestesc (uneori cu foarte multe amănunte semnificative, aproape în fiecare zi a anului bisericesc) martirajul miilor de mucenici (duși în incinta Colosseumului roman sau prin alte arene) uciși de gladiatori nemiloși, sfârtecați de fiare sălbatice sau chinuiți de ighemoni cruzi pentru a se lepăda de credința în dumnezeirea lui Iisus Nazarineanul – privită de contemporani ca o absurditate proprie unei secte provenite din sânul iudaismului și stârnite de Cel socotit ca fiu al Mariei și al bătrânului Iosif, teslarul din Nazaretul Galileii: „Au nu este Acesta fiul teslarului? Au nu se numește mama Lui Maria?“ (Mt. 13, 55).

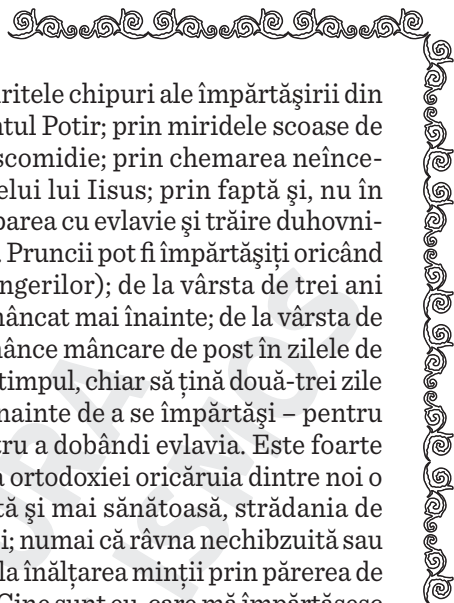

Rostul central al Sfintei Euharistii (Sfintele Sfinților, Sfintele Taine ale Bisericii, Trupul și Sângele Domnului) se vede cel mai limpede tocmai în cazul acestor mucenici și martiri (al căror număr nu poate fi cunoscut) sacrificați pentru numele de creștin de furia ucigașă și de urgia distrugătoare a împăraților romani păgâni (al căror șir îl începe Nero cel sângeeros și până la începutul împărăției lui Constantin cel Mare). Acea părticică de Sfântă Împărtașanie a fost de ajuns pentru ca toate acele rămășițe de trupuri omezești sfărtecate în fel și chip să fie îndumnezeite prin harul Duhului Sfânt și să înceapă a lucra minuni – să izgonească demoni, să tămăduiască boli, să izbăvească de neputințe. Așa începe cultul sfințelor moaște și așa se și justifică venerarea lor în Biserica Ortodoxă. Mântuire celor credincioși și foc îndumnezeitor pentru cei vrednici, Sfânta Euharistie însă s-a dovedit de-a lungul timpului osândă celor care se împărtășesc cu nevrednicie și foc arzător pentru cei care se împărtășesc cu ușurătate (abuzând de multa milostivire și de nemăsurata bunătate a lui Dumnezeu și ignorând dreptatea Lui). „Slujiți Domnului cu frică și vă bucurați de El cu cutremur!“ (Ps. 2, 11) strigă Psalmistul, iar preotul cheamă: „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați!“ (Sfânta Liturghie a Sfântului Ioan Gură de Aur). În ceea ce privește împărtașirea propriu-zisă, ceea ce contează de fapt nu este frecvența ei, ci dobândirea străpunerii inimii și a înțelegerii profunde a sensului acestui gest de deschidere a gurii pentru primirea lui Hristos în mădularele trupești – deci trezvia. „Gustați și vedeți că bun este Domnul!“ (Ps. 33, 8). Oare să cugetăm că la gustul limbii se referă David, Regele lui Israel? A gusta din bunătatea Stăpânului înseamnă a simți cu inima dulceața rugăciunii, a limpezi văzduhul inimii, a dobândi vederea tainică a lui Dumnezeu, a trăi extazul mistic sau răpirea în Duhul Domnului: „Inimă curată zidește în mine, Dumnezeule, și duh drept înnoiește înlăuntrul meu!“ (Ps. 50, 11). Prin noi înșine, prin propria noastră conștiință doar, nu vom ști niciodată când avem inima cu adevărat curată; stările proprii rugăciunii celei mai

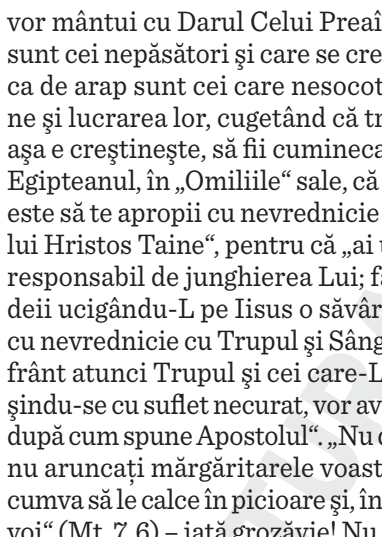
Înalte sunt daruri ale Harului Divin. Altfel spus, nu vom deține niciodată controlul asupra Duhului lui Dumnezeu sau a stării de sfințenie: „Duhul suflă unde voințe” (In. 3, 8; ediția din 1914); doar „cei curați cu inima vor vedea pe Dumnezeu” (Mt. 5, 8).

În ultima vreme, din păcate, crește numărul creștinilor care ajung să se împărtășească din ce în ce mai des – dar nu din sporirea iubirii pentru Hristos, ci din pricina măririi mândriei și a întăririi orgoliului de a avea imagine și statut de persoană înduhovnicită în ochii celorlalți. Câți dintre aceștia au vorbit cu Dumnezeu? Este trebuință de mare atenție pentru a nu răspândi în popor nepăsarea și neevlavia față de cele sfinte. A fi vrednic de împărtășire nu include neapărat facerea de minuni – dar sigur exclude nepăsarea. În trecut, în viața credincioșilor de demult, împărtășirea din Sfintele Taine era un prilej de mare sărbătoare. Creștinul se primenea cu totul, își curăța trupul, își spăla hainele, postea între trei și cinci zile cu mâncare uscată, își spovedea la duhovnic toate păcatele, se ierta cu toți semenii săi – deopotrivă cu cei care îi greșiseră și cu cei cărora le greșise, participa la Dumnezeiasca Liturghie – și așa, cu multă sfială și evlavie, primea Sfintele Taine. Acest mod de a trata necesitatea împărtășirii (iar nu altfel) dădea naștere în sufletul credinciosului fericitei stări de trezvie, atenție plină de evlavie la sine și la ceilalți – „Hai să nu ne supărăm, n-am voie, m-am împărtășit, nu pot să greșesc”. Am pomenit despre acestea tocmai pentru că sunt prea multe scrierile sfinte care aduc grozave mărturii despre cei care se avântă în mod cu totul necorespunzător către împărtășirea din Sfântul Potir. Nu degeaba spune Apostolul Pavel: „Să se cerceteze însă omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind trupul Domnului. De aceea, mulți dintre voi sunt neputincioși și bolnavi și mulți au murit” (I Cor. 11, 28-30). La fel și vrednicul de pomenire, părintele nostru sufletesc, Cleopa Arhimandritul, ne vorbea din învățătura Sfântului Simeon, Arhiepiscopul

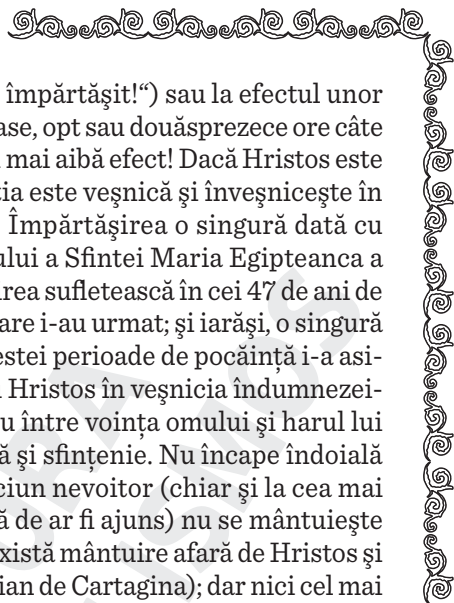
Tesalonicului, despre feluritele chipuri ale împărtășirii din harul lui Hristos: din Sfântul Potir; prin miridele scoase de către preot la Sfânta Proscomidie; prin chemarea neîncetată în rugăciune a Numelui lui Iisus; prin faptă și, nu în ultimul rând, prin participarea cu evlavie și trăire duhovnicească la Sfânta Liturghie. Pruncii pot fi împărtășiți oricând (pentru că se aseamănă îngerilor); de la vârsta de trei ani se împărtășesc fără să fi mâncat mai înainte; de la vârsta de șapte ani este bine să mănânce mâncare de post în zilele de miercuri și vineri – iar, cu timpul, chiar să țină două-trei zile cu mâncare de post mai înainte de a se împărtăși – pentru a le spori credința și pentru a dobândi evlavia. Este foarte adevărat că autenticitatea ortodoxiei oricăruia dintre noi o dau o trăire cât mai curată și mai sănătoasă, strădania de ridicare la înălțimea tainei; numai că râvna nechibzuită sau de moment nu duce decât la înălțarea minții prin părerea de sine și gândul de mărire (“Cine sunt eu, care mă împărtășesc des!”), asemeni fariseului rugător la Templu (din parabola Mântuitorului Hristos). Să ne aducem aminte, de pildă, de Sfântul Marcu de la Muntele Francisc sau de Sfânta Maria Egipteanca (amândoi făcători de minuni) – care au primit împărtășirea cu Sfintele Taine la sfârșitul vieții lor. Și, cu toate că se înălțau de la pământ atunci când se rugau, totuși nu se socoteau vrednici de Sfânta Împărtășanie. Se gândeau la Focul care arde în Potirul Euharistic și se temeau ca nu cumva să mănânce Odorul Cel Dumnezeiesc cu nepăsarea unei inimi lipite de mărunțișurile lumii acesteia. Doar în Sfânta Liturghie nu se spune „Sfintele râvnilor” și nici „Sfintele credincioșilor” – ci „Sfintele Sfinților”!... Iar dacă ne credem sfinți, atunci poate ar fi bine să-l întrebăm pe Sfântul Andrei cel Nebun pentru Hristos, care vedea chipurile oamenilor ce se împărtășeau în biserică, la Sfânta Liturghie, fie strălucitoare, fie luminate, fie întunecate sau chiar ca de arap! Atunci când l-a întrebat pe Sfântul său Înger Păzitor despre aceasta, i s-a răspuns: „Cei cu chipurile strălucitoare sunt aleșii Domnului și sunt foarte rari; cei cu chipuri luminate se ostenesc cu nevoie mari și grele și se

vor mântui cu Darul Celui Preaînalt; cei întunecați la chip sunt cei nepăsători și care se cred vrednici – iar cei cu chip ca de arap sunt cei care nesocotesc puterea Sfințelor Taine și lucrarea lor, cugetând că trebuie a le primi pentru că așa e creștinește, să fii cuminecat“. Spune Sfântul Macarie Egipteanul, în „Omiliile“ sale, că „cel mai înfricoșător lucru este să te apropii cu nevrednicie de Sfintele și Preacuratele lui Hristos Taine“, pentru că „ai ucis pe Hristos Însuși, ești responsabil de junghierea Lui; fapta pe care au făcut-o iudeii ucigându-L pe Iisus o săvârșesc cei ce se împărtășesc cu nevrednicie cu Trupul și Sângele Său. Deci, și cei ce I-au frânt atunci Trupul și cei care-L întinează acum, împărtășindu-se cu suflet necurat, vor avea parte de aceeași osândă, după cum spune Apostolul“. „Nu dați cele sfinte câinilor, nici nu aruncați mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare și, întorcându-se, să vă sfășie pe voi“ (Mt. 7, 6) – iată grozăvie! Nu degeaba Sfântul Ioan Gură de Aur (supranumit „trâmbița creștinătății“) strigă: „De-ți va fi cu putință, o, creștine, să te spovedești în tot ceasul!“ („Împărțirea de Grâu“), iar Sfântul Antonie cel Mare spunea unui tânăr ucenic: „până și gândurile să ți le mărturisești!“ (Patericul). Iar dacă sfinții ne avertizează că „viața omului nu este fără de păcat nici de o singură zi dacă ar fi“, atunci cum ne-am putea imagina că noi nu-L supărăm pe Dumnezeu cu nimic?

E cazul să considerăm două lucruri foarte importante: legătura cât mai strânsă cu duhovnicul în Taina Sfintei Spovedanii, pe de o parte – iar pe de altă parte viețuirea în cât mai mare transparență (pentru a nu-l face pe duhovnic părtaș la propria noastră nepricepere și nechibzuință). Iar un alt lucru la fel de important este cugetarea duhovnicească la puterea Sfintei Euharistii și la efectele lucrării ei spirituale în viața credincioșilor; Sfânta Liturghie se săvârșește zilnic pentru a sfinți Cinstitele Daruri – dar nu pentru a se împărtăși din ele obligatoriu toți! Nu putem reduce valoarea Sfintei Euharistii la o terapie de tip „efect placebo“ („Oau, ce bine mă simt că m-am împărtășit!“ sau invers – „Vai, azi am

ispite pentru că nu m-am împărtășit!“) sau la efectul unor antibiotice care se iau la șase, opt sau douăsprezece ore câte una – pentru ca apoi să nu mai aibă efect! Dacă Hristos este veșnic, atunci și Euharistia este veșnică și înveșnicește în noi prezența lui Hristos! Împărtășirea o singură dată cu Trupul și Sângele Domnului a Sfintei Maria Egipteanca a fost de ajuns pentru întărirea sufletească în cei 47 de ani de aspră nevoiță în pustie care i-au urmat; și iarăși, o singură împărtășire la capătul acestei perioade de pocăință i-a asigurat Sfintei întâlnirea cu Hristos în veșnicia îndumnezeirii. Să căutăm un echilibru între voința omului și harul lui Dumnezeu, între nevoiță și sfințenie. Nu încapе îndoială în privința faptului că niciun nevoitor (chiar și la cea mai înaltă măsură de nevoiță de ar fi ajuns) nu se mântuiește fără Sfintele Taine – „nu există mântuire afară de Hristos și de Biserică“ (Sfântul Ciprian de Cartagina); dar nici cel mai râvnitor „consumator“ de Euharistie nu se va mântui fără o trăire autentică, fără o nevoiță pe măsură și fără o pregătire profundă: „Împărăția cerurilor se ia prin străduință și cei ce se silesc pun mâna pe ea“ (Mt. 11, 12) – dar Sfântul Apostol Pavel afirmă cu fermitate: „Iar când se luptă cineva, la jocuri, nu ia cununa, dacă nu s-a luptat după regulile jocului“ (II Tim. 2, 5).

În concluzie, e bine să știm că liberul arbitru a fost dăruit omului încă de la începutul zidirii lui – „și l-a încununat pe om cu voie de sine stăpânitoare și l-a lăsat în mâna sfatului său“ (scrie Sfântul Ioan Damaschin). Deci, fiecare cum crede așa face: și cel care se împărtășește rar, ca și cel care se împărtășește des; niciunul dintre ei nu poate ști sigur cât de plăcut Îi este lui Dumnezeu. Dar numai cel care se împărtășește curat și cu vrednicie va avea bucuria mântuirii: „Cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi“ (In. 6, 54); „Cine e nedrept, să nedreptățească înainte. Cine e spurcat, să se spurce încă. Cine este drept, să facă dreptate mai departe. Cine este sfânt, să se sfințească încă. Iată, vin curând și plata

Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia după cum este fapta lui“ (Ap. 22, 11-12).

Iubirea este Legea Cea Nouă a împlinirii voii lui Hristos. Așadar, se cuvine nouă să păstrăm în inimi dreapta credință nealterată. „De aceea și noi, având împrejurul nostru atâta nor de mărturii, să lepădăm orice povară și păcatul ce grabnic ne împresoară și să alergăm cu stăruință în lupta care ne stă înaintea“ (Evr. 12, 1). Să urmăm învățătura: „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința“ (Evr. 13, 7), iar sufletește să fim ai lui Hristos și cu Hristos: „pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm!“ (Sfânta Liturghie a Sfântului Ioan Gură de Aur). „Piatra pe care n-au băgat-o în seamă ziditorii, aceasta s-a făcut în capul unghiului. De la Domnul s-a făcut aceasta și minunată este în ochii noștri“ (Ps. 117, 22-23)... Dar pentru că „oamenii au stricat legea“ Domnului (Ps. 118, 126) se împlinește cu ei cuvântul Mântuitorului Iisus Hristos din Sfânta Evanghelie: „Ochi aveți și nu vedeți, urechi aveți și nu auziți“ (Mc. 8, 18).

© EVANGHELIA

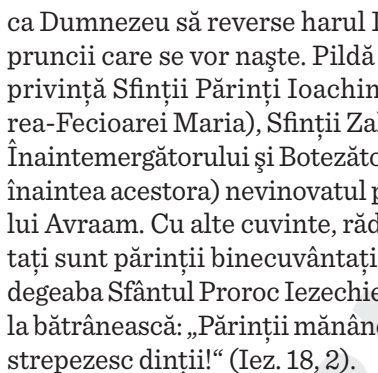
Lăsați copiii să vină la Mine!

„Lăsați copiii să vină la Mine!”
(Mt. 19, 14)

„Zis-a cel nebun în inima sa: nu
este Dumnezeu!” (Ps. 52, 1)

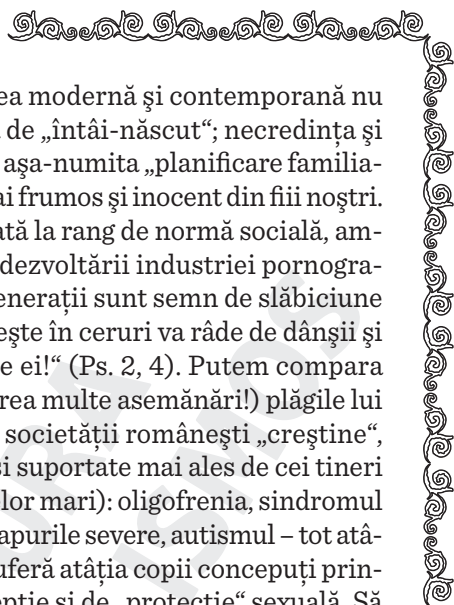

is-a înțeleptul: „Varga și certarea aduc înțelepciune, iar tânărul care este lăsat în voia apucăturilor lui face rușine maicii sale” (Pilde 29, 15). De-a lungul atâtor generații care s-au perindat pe pământ, fiecare la vremea sa, cea mai bună școală de educație creștină a tinerilor a fost și a rămas familia. În esența ei, căsnicia sau căsătoria – sfințită creștinește prin Taina Cununiei – nu este altceva decât binecuvântarea vieții conjugale și a unirii trupești dintre bărbat și femeie prin nașterea de prunci. În toate aspectele principale ale vieții de familie, prioritatea de căpătâi o reprezintă grija părinților pentru fiii lor. Biserica Ortodoxă a mărturisit dintru început firescul biologic al nașterii pruncilor ca roadă binecuvântată și comoară a iubirii dintre tată și mamă. Iar această roadă este adevărul faptul că dragostea dintre părinți se revarsă prin puterea ei de viață dătătoare asupra fiilor. Pilda Sfântului și Dreptului Iov – consemnată spre veșnică pomenire în scripturile Vechiului Testament – ni-l înfățișează pe plăcutul Domnului aducând zilnic jertfă înaintea lui Dumnezeu la altar, pentru ca nu cumva vreunul dintre cei ai casei sale să fi greșit cu lucrul, cu cuvântul sau cu gândul. Prin Taina Nunții, binecuvântarea pe care o primesc cei doi soți face

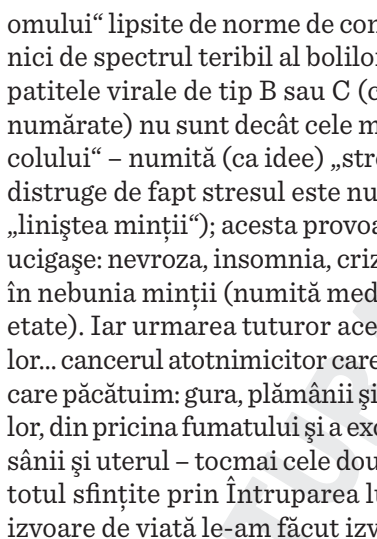

ca Dumnezeu să reverse harul Duhului Său Sfânt și peste pruncii care se vor naște. Pildă de neșters sunt în această privință Sfinții Părinți Ioachim și Ana (născătorii pururea-Fecioarei Maria), Sfinții Zaharia și Elisabeta (părinții Înaintemergătorului și Botezătorului Ioan), dar și (cu mult înaintea acestora) nevinovatul prunc Isaac, fiul patriarhului Avraam. Cu alte cuvinte, rădăcina copiilor binecuvântați sunt părinții binecuvântați. Pe de altă parte, poate nu degeaba Sfântul Proroc Iezechiel pomenea poporului zicala bătrânească: „Părinții mănâncă aguridă, iar copiii lor li se strepezesc dinții!” (Iez. 18, 2).

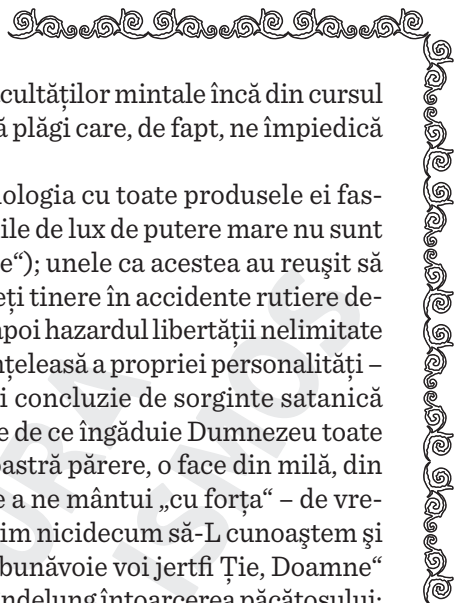
Iată, de pildă, un semn relevant cu privire la faptul că în viața de familie copiii reprezintă valoarea cea mai de preț, prin care părinții înșiși uneori își pot afla îndreptarea: atunci când conducătorul Egiptului, temutul Faraon, s-a împotrivit voii lui Dumnezeu de a-Și elibera poporul din amarnica robie, încercând împiedicarea plecării israeliților, întregul neam egiptean a fost pedepsit prin îngeri nimicitori care i-au ucis pe toți cei întâi-născuți ai lor; fiul Faraonului însuși nu a fost cruțat. Iar Faraon s-a ales cu durerea năprasnică și cu dorința crâncenă de răzbunare. Atunci când Regele David l-a mâniat pe Dumnezeu, l-a pierdut și el pe cel întâi-născut al său; dar a plâns înaintea Domnului și s-a căit, iar mai apoi și-a îndreptat viața prin păzirea Legii. Când Abesalom s-a răzvrătit, a suferit profetul pentru moartea lui groaznică între crengile unui copac. Am amintit toate aceste întâmplări tocmai pentru a înțelege că sufletul părinților sunt fiii lor; când suferă unii, suferă și ceilalți. Oare câtă durere simțea inima lui Iair, mai-marele sinagogii, la moartea fiicei sale, ori inima văduvei din Nain lângă sicriul fiului ei – încât Hristos Însuși nu a trecut pe lângă ea fără să intervină pentru a-i alina suferința, adresând cuvântul Său atotputernic celui mort: „Tinere, ție îți zic: scoală-te!” (Lc. 7, 14) – iar mortul a înviat.

E drept că în societatea modernă și contemporană nu prea mai există noțiunea de „întâi-născut”; necredința și nesupunerea implicite în așa-numita „planificare familială” distrug tot ceea ce e mai frumos și inocent din fiii noștri. Plăcerea trupească ridicată la rang de normă socială, amploarea fără precedent a dezvoltării industriei pornografice pe seama tinerelor generații sunt semn de slăbiciune a neamului: „Cel ce locuiește în ceruri va râde de dâșii și Domnul îi va batjocori pe ei!” (Ps. 2, 4). Putem compara (din nefericire, cu mult prea multe asemănări!) plăgile lui Faraon cu noile plăgi ale societății românești „creștine”, îngăduite de Dumnezeu și suportate mai ales de cei tineri (victime ale indolenței celor mari): oligofrenia, sindromul Down, rahitismul, handicapurile severe, autismul – tot atâtea boli grozave de care suferă atâția copii concepuți printr-un program de contracepție și de „protecție” sexuală. Să nu uităm nici de urgiile dezlănțuite în sânul atâtor familii sub forma abuzurilor sexuale, a vieții sexuale premature (începute la vârste fragede) și care distrug fondul biologic-sanitar (dar și sufletesc) al copiilor și adolescenților noștri; în plus, drogurile și așa-numitele plante „etnobotanice” care nu fac altceva decât să deschidă noi fronturi de distrugere a ființei umane tinere lipsite de apărare prin cortegiul funest și înfricoșător al bolilor neuro-psihiatrice. În vremea din urmă știința psihologiei și-a dezvoltat ca ramură „psihoterapia” în efortul disperat de a face față tăvălugului sociopat... Dumnezeu răspunde prompt: „Lăsați copiii să vină la Mine!” (Mt. 19, 14). Numai că preotul și harul cu care a fost înzestrat de la Duhul Sfânt nu mai sunt astăzi privite și asumate ca șanse de îndreptare la îndemâna noastră, ci (mai degrabă) ca niște rămășițe medievale ale îngrădirii libertății personale prin norme etice neconforme cu „drepturile” omului! E drept că aveți toate „drepturile” – inclusiv acela de a vă distruge complet, deodată sau încetul cu încetul... cam așa s-ar traduce „drepturile

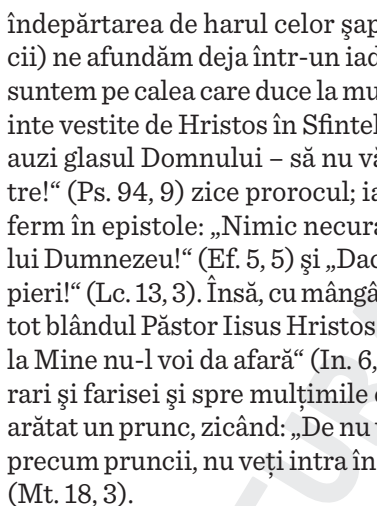
omului“ lipsite de norme de conduită morală. Să nu uităm nici de spectrul teribil al bolilor incurabile, între care hepatitele virale de tip B sau C (care curmă anual vieți nenumărate) nu sunt decât cele mai „blânde“. Sau „boala secolului“ – numită (ca idee) „stres“ (în „Filocalie“, ceea ce distruge de fapt stresul este numit „pacea sufletului“ sau „liniștea minții“); acesta provoacă o mulțime de alte plăgi ucigașe: nevroza, insomnia, criza de personalitate sfârșită în nebunia minții (numită medical discordanță sau anxietate). Iar urmarea tuturor acestor rele și „încununarea“ lor... cancerul atotnemic care seceră tocmai organele cu care păcătuim: gura, plămânii și prostata (în cazul bărbaților, din pricina fumatului și a excesului sexual), iar la femei sânii și uterul – tocmai cele două organe care au fost întru totul sfințite prin Întruparea lui Hristos – și pe care din izvoare de viață le-am făcut izvoare ale păcatului și morții! Oare cât de supărat trebuie să fie Hristos când în Evanghelie Prototipul maternității, Maica Domnului Însăși, a fost lăudată de îngeri, preamărită de Dumnezeu, aleasă de Duhul Sfânt și cântată de popor în grai omenesc: „Fericit este pântecul care te-a purtat și pieptul la care ai supt!“ (Lc. 11, 27). Acesta ar trebui să fie rolul feminității în societatea umană – oricât de modernă și de intelectualistă s-ar vrea! Tocmai despre aceasta nu se interesează strădaniile științei și tehnicii: cât de important este rolul fecioriei în formarea de familii creștine sănătoase cu prunci biologic sănătoși – dar și rolul curăției, al onoarei și al moralei personale în formarea de modele sociale cu prestanță intelectuală în lume!... „Doamne, buzele mele vei deschide și gura mea va vesti lauda Ta!“ (Psalmi 50, 16), „Gustați și vedeți că bun este Domnul!“ (Ps. 33, 8). Oare nu acesta este rostul gurii, oare nu acesta este răspunsul cuvenit unei societăți avansate tehnico-științific, dar stricate moral? Să ne mai mirăm, așadar, de boli cu anvergură apocaliptică de genul SIDA sau Alzheimer (care implică distrugerea lentă până

la pierderea completă a facultăților mintale încă din cursul vieții)?... Toate reprezintă plăgi care, de fapt, ne împiedică din calea pierzării.

Ar mai fi o plagă: tehnologia cu toate produsele ei fascinante (între care mașinile de lux de putere mare nu sunt decât cele mai „domestice”); unele ca acestea au reușit să secere mult mai multe vieți tinere în accidente rutiere decât epidemii întregi... Iar apoi hazardul libertății nelimitate de sine, afirmarea prost înțeleasă a propriei personalități – a cărei ultimă doctrină și concluzie de sorginte satanică este sinuciderea. Dar oare de ce îngăduie Dumnezeu toate acestea?... După umila noastră părere, o face din milă, din dragoste și din dorința de a ne mântui „cu forța” – de vreme ce de bunăvoie nu dorim nicidecum să-L cunoaștem și să-I împlinim Legea: „de bunăvoie voi jertfi Ție, Doamne” (Ps. 53, 6); iar El așteaptă îndelung întoarcerea păcătosului: căci „nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu!” (Iez. 18, 32). Așa se explică faptul că o țară creștină cum este România (cu mii de preoți și biserici, cu zeci de seminarii și facultăți de teologie) are totuși atâția tineri distruși, a căror soartă face doar obiectul calculelor în procente ale sondajelor din mass-media: câți adolescenți se droghează, câți se sinucid, câți se îmbolnăvesc psihic. Dar ar mai fi de făcut și un alt fel de sondaj sociologic: în urma atâtor dezastre, câți copii s-au întors la Dumnezeu? Câți tineri se roagă? Câți tineri se spovedesc? Câți tineri practică rugăciunea lui Iisus? Câți tineri citesc „Psaltirea”? Câți doresc să-și păstreze curăția fecioriei? Sau: câți părinți își educă spiritual copiii? Câți părinți conștientizează binecuvântarea educației lor peste casa copiilor lor? Și câți părinți își distrug copiii cu necredința lor personală? Sau câți părinți se gândesc că fiii de astăzi sunt părinții de mâine și că doar prin sănătatea lor spirituală mai poate dăinui neamul acesta creștin? Oare pricepem că pierzând zestrea Duhului Sfânt (prin nelucrarea poruncilor dumnezeiești și

îndepărtarea de harul celor șapte Sfinte Taine ale Bisericii) ne afundăm deja într-un iad temporal pământesc și că suntem pe calea care duce la muncile cele veșnice mai înainte vestite de Hristos în Sfintele Scripturi? „Astăzi de-ați auzi glasul Domnului – să nu vă învârtoșați inimile voastre!” (Ps. 94, 9) zice prorocul; iar Pavel apostolul rostește ferm în epistole: „Nimic necurat nu va intra în împărăția lui Dumnezeu!” (Ef. 5, 5) și „Dacă nu vă veți pocăi, toți veți pieri!” (Lc. 13, 3). Însă, cu mângâiere și cu iubire de oameni, tot blândul Păstor Iisus Hristos ne spune: „Pe cel care vine la Mine nu-l voi da afară” (In. 6, 37). Și privind spre cărturari și farisei și spre mulțimile ce-L ascultau, Hristos le-a arătat un prunc, zicând: „De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția lui Dumnezeu!” (Mt. 18, 3).

© EDITURA
EVANGHELIA

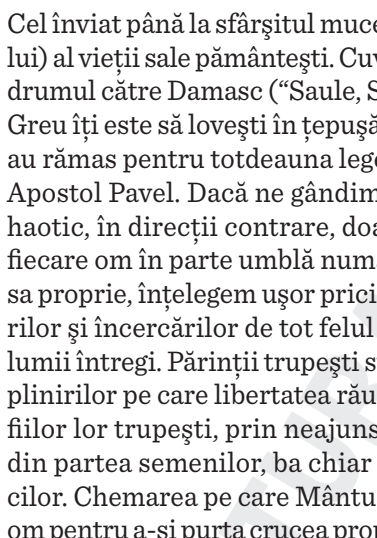
Chemarea Crucii și drumurile vieții

„Eu vreau ca toți să fie una!” (In. 17, 21)

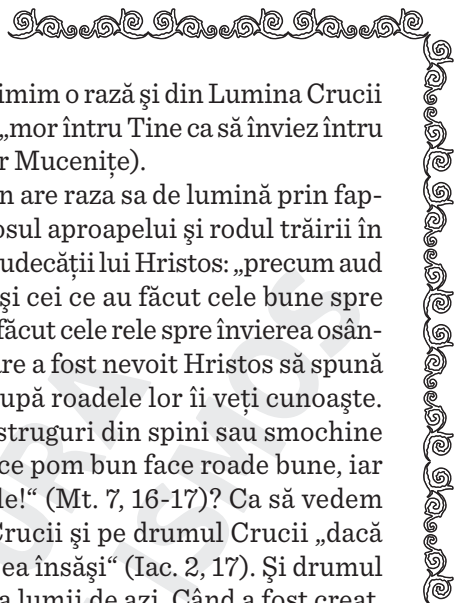
entru toți creștinii din toate timpurile și din toate locurile, Cinstita Cruce este Lemnul cel de viață dătător pe care a fost răstignit Iisus Hristos pentru iertarea păcatelor și pentru mântuirea oamenilor, sfințită cu scump Sângele Său. Prin răstignirea Mântuitorului pe ea, Crucea a devenit centrul vieții ascetice duhovnicești, ușă a tainelor dumnezeiești, altar de jertfă pentru Fiul lui Dumnezeu și totodată armă asupra diavolului.

Crucea prinde viață și devine purtătoare de Duh Sfânt pentru toți cei care o cinstesc cu credință, devine sceptrul puterii împăraților binecredincioși și armă a înțelepciunii lui Dumnezeu plină de putere. Apostolul Pavel confirmă: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos” (Gal. 6, 14). Totodată, Crucea devine scară care împacă cerul și pământul pentru că, prin moarte și înviere, noi pregustăm și trăim adevărata viață veșnică: „Nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine!” (Gal. 2, 20). Atât de mult a marcat Crucea lui Hristos viața Apostolului Pavel, încât el s-a convertit în urma unei minuni petrecute pe drumul Damascului (deși avea deja stabilit un plan de viitor pentru viață, proiectat și elaborat prin studiu intens la școala învățatului rabin Gama-liil). Chemat la apostolie, va renunța la orice mentalitate lumească și va fi mesagerul de frunte al vestirii lui Hristos

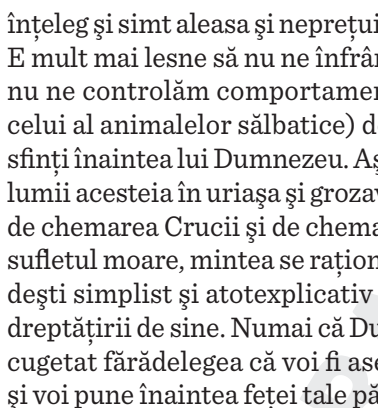
Cel înviat până la sfârșitul mucenicesc (prin tăierea capului) al vieții sale pământești. Cuvintele pe care le-a auzit pe drumul către Damasc (“Saule, Saule, de ce Mă prigonești? Greu îți este să lovești în țepușă cu piciorul!” – F.A. 26, 14) au rămas pentru totdeauna legea de referință a Sfântului Apostol Pavel. Dacă ne gândim la faptul că lumea merge haotic, în direcții contrare, doar după bunul ei plac și că fiecare om în parte umblă numai pentru a-și împlini voia sa proprie, înțelegem ușor pricina tuturor relelor, necazurilor și încercărilor de tot felul din viața creștinătății și a lumii întregi. Părinții trupești sunt tocmai martorii neîmplinirilor pe care libertatea rău folosită le aduce în viețile fiilor lor trupești, prin neajunsuri personale și încercări din partea semenilor, ba chiar și a prietenilor și a casnicilor. Chemarea pe care Mântuitorul o adresează fiecărui om pentru a-și purta crucea proprie este temeiul afirmației unor sfinți precum Ioan Scărarul sau Isaac Sirul care învață că fiecare om se naște în lume cu darul și cu înzestrările lui pentru a împlini o misiune divină pe pământ. Nașterea niciunui om nu constituie un hazard, pentru că toți ne naștem înaintea lui Dumnezeu cu un scop determinat, pe care trebuie să-l ducem la bun sfârșit și de împlinirea căruia vom da socoteală.

După Înviere, pe lângă valoarea materială și simbolică, Crucea a primit și o putere spirituală prin aceea că ne-am botezat în Hristos și ne-am îmbrăcat cu Hristos în Lumina Lui: „Câți în Hristos Iisus ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat“ (Rom. 6, 3). O fărâmă din Crucea lui Hristos este împărțită și nouă pentru a arăta lumii că numai prin ea vin desăvârșirea, mântuirea și viața veșnică. Așa cum din prescura euharistică se împărțesește toată suflarea prezentă și participantă la Sfânta Liturghie și tot mai rămâne în Sfântul Potir și pentru alții, tot așa, nesfârșirea și nemărginirea Euharistiei este și nemărginirea Crucii creștinătății în Hristos. Îmbrăcându-ne prin Sfântul Botez

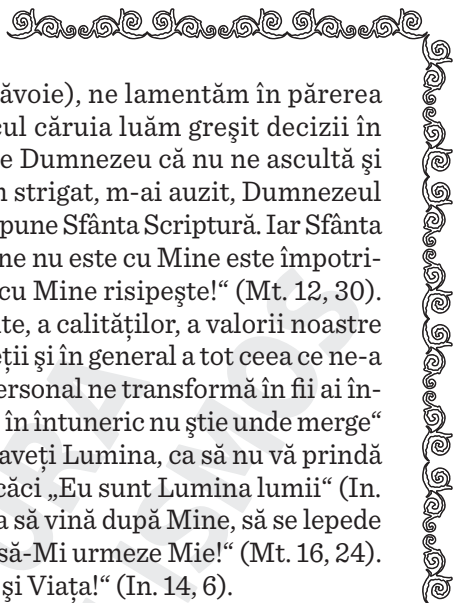
cu Lumina lui Hristos, primim o rază și din Lumina Crucii pe care El a fost răstignit: „mor întru Tine ca să înviez întru Tine!“ (Troparul Sfințelor Mucenițe).

Crucea fiecărui creștin are raza sa de lumină prin faptele vieții personale. Folosul aproapei și rodul trăirii în lume constituie apogeul Judecării lui Hristos: „precum aud judec“ (In. 5, 30), „Vor ieși cei ce au făcut cele bune spre învierea vieții și cei ce au făcut cele rele spre învierea osândirii „ (In. 5, 29). De ce oare a fost nevoit Hristos să spună în Sfânta Evanghelie: „După roadele lor îi veți cunoaște. Au doară culeg oamenii struguri din spini sau smochine din măracini? Așa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele!“ (Mt. 7, 16-17)? Ca să vedem că „credința“ în umbra Crucii și pe drumul Crucii „dacă nu are fapte, e moartă în ea însăși“ (Iac. 2, 17). Și drumul lui Adam a fost asemenea lumii de azi. Când a fost creat, Adam a fost făcut să fie rege al creației, să se îndumnezeiască, să devină asemenea lui Dumnezeu, să fie ca un înger în trup. Aceasta a fost chemarea vieții adamice. Așa și noi, pe pământ, am fost chemați să fim sfinți: „Fiți, dar, de săvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este“ (Mt. 5, 48), „ca toți să fie una“ (In. 17, 21). Am fost chemați să fim curvioși și curvioase, făpturi îngerești, temători de Dumnezeu și cinstitori de cele sfinte; dar lumea nu a avut urechi de auzit și nici minte să priceapă. Adam a ales în locul veșniciei și sfințeniei moartea, durerea, suferința, vremelnicia, necazul, primejdia și greutățile. Lumea a auzit glasul lui Dumnezeu, dar a ales libertinajul plăcerilor, satisfacerea poftelor trecătoare, sațiul cu nesăț, binele aparent, bogăția trecătoare și convorbirea cu sfaturile diavolului. De aceea cuvântul atât de cunoscut mulțimilor de exegeți și hermeneuți ai Scripturilor are greutatea lui proprie, de neclintit: „Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși!“ (Mt. 22, 14). Altfel spus, noi toți am fost chemați la viața cea dumnezeiască și veșnică... dar puțini sunt cei care

Înțeleg și simt aleasa și neprețuita valoare a vieții creștine. E mult mai lesne să nu ne înfrânăm pornirile brutale și să nu ne controlăm comportamentul inuman (asemănător celui al animalelor sălbatice) decât să ne străduim să fim sfinți înaintea lui Dumnezeu. Așa se explică toate greșelile lumii acesteia în uriașa și grozava ei rătăcire. Când ai uitat de chemarea Crucii și de chemarea lăuntrică la mântuire, sufletul moare, mintea se raționalizează pământește, gândești simplist și atotexplicativ prin arta justificării și îndreptățirii de sine. Numai că Dumnezeu râde și spune: „Ai cugetat fărădelegea că voi fi asemenea ție, muștra-te-voi și voi pune înaintea feței tale păcatele tale!” (Ps. 49, 22).

Odată rătăcită calea cea dreaptă în viață (pe care noi, deși creștini, o limităm la „soartă”, „destin”, zodiac și ursită), și rostul nostru se pierde în micimea lucrurilor vieții trecătoare și ajungem să jucăm după șoaptele diavolului, alunecând de la „chemarea sfântă a Crucii” la viața de dinainte de credință (uneori socotind că ne-am ostenit suficient, alteori că Dumnezeu este nedrept, nemilos, că face judecăți aspre și nu ține cont de condiția noastră umană). Ca să putem înțelege rostul tuturor acestor căderi și devieri de la chemarea Crucii, trebuie să ne amintim cât de mare a fost rătăcirea noastră prin multele și grelele necazuri și încercări pe care le-am trecut de-a lungul vieții. Cugete de genul „Și-a întors Dumnezeu fața de la mine, nu mă mai ajută, m-a părăsit, m-a dat uitării, S-a lepădat de mine” reprezintă apogeul rătăcirii totale în care creștinul, disperat, chinuit, necăjit, dezorientat, oricât s-ar strădui să înțeleagă ceva din greutățile prin care trece, nu reușește să le găsească nicidecum pricina în îndepărtarea (ba chiar în lepădarea) sa de Dumnezeu; le găsește întotdeauna o explicație „logică”, aparent rațională, pe seama istoriei, a cursului societății, a coincidențelor sau a sortii (“Așa a fost scris să fie!”). Nicidecum, noi singuri ne lepădăm conștient de cele ce am făgăduit lui Hristos, fugim de povara crucii

proprii (asumate de bunăvoie), ne lamentăm în părerea eului propriu (după placul căruia luăm greșit decizii în viață) și apoi dăm vina pe Dumnezeu că nu ne ascultă și nu ne ajută. „Când Te-am strigat, m-ai auzit, Dumnezeul dreptății mele!“ (Ps. 4, 1) spune Sfânta Scriptură. Iar Sfânta Evanghelie confirmă: „Cine nu este cu Mine este împotriva Mea și cine nu adună cu Mine risipește!“ (Mt. 12, 30). Risipirea darurilor primite, a calităților, a valorii noastre fizice și intelectuale, a vieții și în general a tot ceea ce ne-a dăruit Dumnezeu nouă personal ne transformă în fii ai întunericului: „cel ce merge în întuneric nu știe unde merge“ (In. 12, 35). „Umblați cât aveți Lumina, ca să nu vă prindă întunericul“ (In. 12, 35), căci „Eu sunt Lumina lumii“ (In. 8, 12) și „Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie!“ (Mt. 16, 24). „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața!“ (In. 14, 6).

© EDIȚIA
EVANGHELIEI

Rugăciunea, pravila, canonul și lucrarea minții

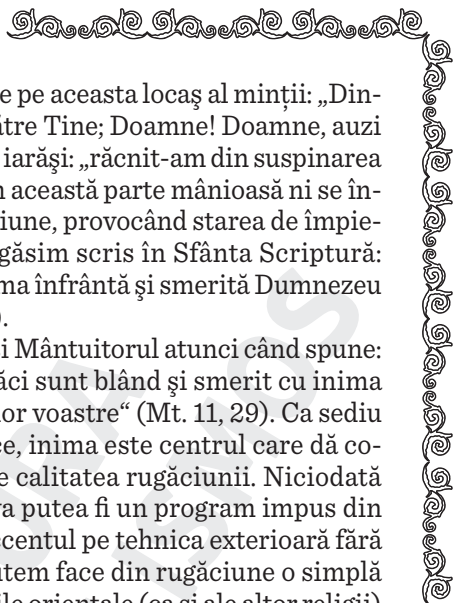
„Neîncetat vă rugați!” (1 Tes. 5, 17)

„Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită!” (Mt. 26, 41)

„Diavolul umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită!” (1 Pt. 5, 8)

uvintele care definesc constant practica vieții ascetice duhovnicești (fie laică, fie monastică) sunt: „rugăciune”, „canon” și „pravilă”. Uneori apar anumite confuzii între ele; acestea provin din modul greșit al multora dintre noi de a înțelege scopul și rolul lor. În general, rugăciunea este actul sacru prin care vorbim cu Dumnezeu, dialogul de taină cu Sfânta Treime, legătura dintre cer și pământ; în același timp, rugăciunea este puntea Duhului Sfânt între inima omului și Dumnezeu. Fiind lucrare duhovnicească, rugăciunea are legătură directă cu partea cuvântătoare a sufletului omenesc: „Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea!” (Ps. 33, 1); are legătură și cu mintea fiindcă o antrenează în chemarea Numelui lui Iisus și Îl odihnește gânditor ca pe un tron în omul nostru lăuntric sufletesc: „Cel Ce faci pe îngerii Tăi duhuri și pe slugile Tale pară de foc!” (Ps. 103, 5). Adică, mintea adâncită în lucrarea rugăciunii devine ca o făclie care luminează înlăuntru sufletului nostru: luminătorul sufletului este mintea precum al trupului este ochiul. Totodată, în rugăciune antrenăm partea irascibilă (mânioasă) a inimii, care se transpune într-o stare de bunătate, încât, la un moment dat, străpungerea inimii prin

zdrobire și smerenie o face pe aceasta locaș al minții: „Dintru adâncuri am strigat către Tine; Doamne! Doamne, auzi glasul meu!” (Ps. 129, 1); și iarăși: „răcnit-am din suspinarea inimii mele!” (Ps. 37, 8). În această parte mândioasă ni se învârtoșează inima la rugăciune, provocând starea de împietrire a inimii – de aceea găsim scris în Sfânta Scriptură: „Jertfa lui Dumnezeu: inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi!” (Ps. 50, 18).

Tot la inimă se referă și Mântuitorul atunci când spune: „Învățați-vă de la Mine căci sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre” (Mt. 11, 29). Ca sediu al acestei lucrări lăuntrice, inima este centrul care dă comanda ultimă și care face calitatea rugăciunii. Niciodată adevărata rugăciune nu va putea fi un program impus din afară, nu se poate pune accentul pe tehnica exterioară fără să se piardă esența, nu putem face din rugăciune o simplă inginerie a minții. Tehnicile orientale (ca și ale altor religii) nu pot fi puse nici în antiteză, nici în analogie cu rugăciunea duhovnicească; este mult prea evident (în special din „Viețile Sfinților”) că lucrarea Duhului Sfânt nu are nimic comun propriu-zis cu tehnica. Nu se va pogori niciodată Duhul Sfânt în rugăciune prin intermediul tehnicii exterioare de săvârșire a ei; nu Se lasă impresionat Dumnezeu nici de manifestări aspre, nici de cine știe ce nevoițe grozave! Așa precum Pământul era acoperit de ape, iar Duhul lui Dumnezeu Se purta pe deasupra apelor – tot așa Duhul Sfânt plutește în jurul rugătorului căutându-i inima ca pe un cuib în care să Își afle sălaș; precum cloșca îngrijește și încălzește ouăle, tot așa cuvintele rugăciunii trebuie să-L apropie pe Duhul Sfânt de inima omului – atât de frumoase și calde, atât de simple și smerite, atât de înalte în trăire și rostire trebuie să fie cuvintele rugăciunilor noastre către Domnul: „Cât sunt de dulci limbii mele, cuvintele Tale, mai mult decât mierea, în gura mea!” (Ps. 118, 103). Această stare copleșitoare a inimii este taina întregii puteri a rugăciunii: „Fericiti cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu!” (Mt. 5, 8). Vederea mistică a lui Dumnezeu înseamnă de fapt coborârea

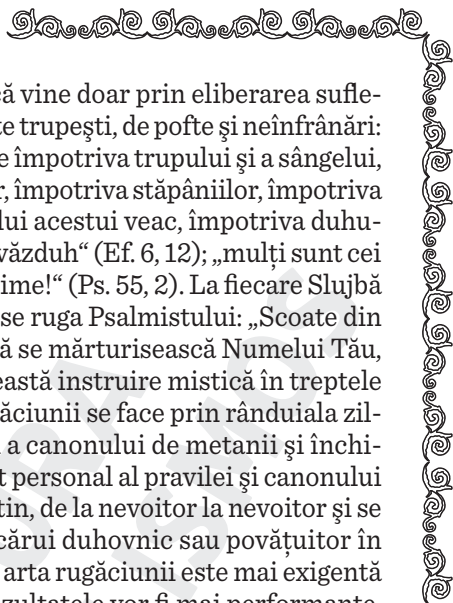

lui Dumnezeu în inima nevoitorului. Nu poți agonisi darul înainte-vederii, nu poți ajunge la extaz, uimire sau răpire până când nu Îl așezi pe Hristos în inima ta!

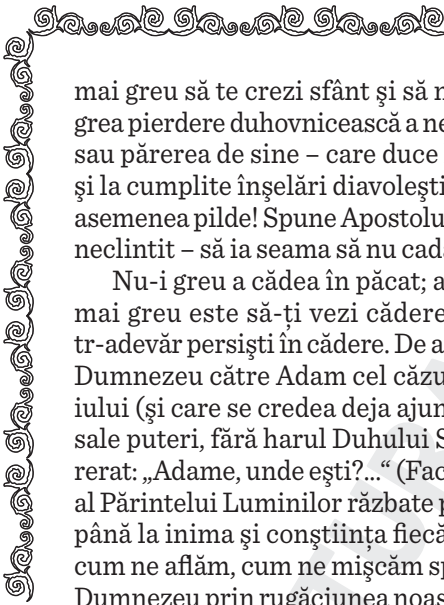
Mintea nu are cum să-L recunoască în văzduhul inimii până nu-L vede cu ochii Duhului. A începe să vorbești așa, pur și simplu, cumva abstract despre Dumnezeu este un snobism: cum să descrii frumusețea și dulceața a ceea ce tu însuși nu vezi și nici nu simți?! A-L vedea pe Dumnezeu în minte și a-L simți în inimă este o stare harică, de dincolo de limitele firii omenești, este o stare a duhului lăuntric. Scrierile „Filocaliei“ (ca și Părinții „Patericelor“ de pretutindeni) tâlcuiesc (fără urmă de infatuare) toate aceste excepționale stări duhovnicești – care celor cu mintea nepricepută și zăbavnică le pot părea „basmă“ și „năluciri“; de altfel, s-au și întreprins de-a lungul timpului tot felul de încercări de explicare „științifică“ a fenomenului viziunilor sau vedeniilor ca pe niște stări halucinatorii provocate de înfometarea îndelungată prin postul excesiv al asceților (care ajungeau astfel la un fel de „beție a minții“ – atât a priceput știința modernă a psihanalizei despre stările mistice!)...

Rugăciunea rămâne împărăteasa neprețuită de deasupra tuturor faptelor celor bune. Nimic nu este mai înalt decât starea de rugăciune în care sufletul vorbește cu Dumnezeu și se reculege în cuvinte dumnezeiești: „Legea Ta cugetarea mea este!“ (Ps. 118, 147). Pentru toți cei cu inima bună, curată și blândă, Dumnezeu are daruri alese și binecuvântări neștiute, peste măsura priceperii minții omenești. Psalmistul David spune: „Cât de bun este Dumnezeul lui Israel celor drepți la inimă!“ (Ps. 72, 1). Dreptatea dumnezeiască a inimii noastre ne împinge spre frica sfântă, spre teama spirituală de a nu-L supăra pe Dumnezeu; firea mândioasă însăși împinge spre cugetare și părere de rău: „Mâniați-vă, dar nu greșiți; de cele ce ziceți în inimile voastre, întru așternuturile voastre, vă căiți!“ (Ps. 4, 4). Căința, trezvia, luarea aminte și paza minții sunt părți din lucrarea noastră lăuntrică, lucrare care nu se dobândește într-o singură zi sau în timp scurt. Măiestria înaintării în rugăciunea plină

de dulceață duhovnicească vine doar prin eliberarea sufletului de patimi și de dorințe trupești, de poftă și neînfrânări: „Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduh“ (Ef. 6, 12); „mulți sunt cei ce se luptă cu noi din înălțime!“ (Ps. 55, 2). La fiecare Slujbă de seară auzim cântându-se ruga Psalmistului: „Scoate din temniță sufletul meu, ca să se mărturisească Numelui Tău, Doamne!“ (Ps. 141, 7). Această instruire mistică în treptele mai înalte ale calității rugăciunii se face prin rânduiala zilnică a pravilei de chilie și a canonului de metanii și închinăciuni. Acest regulament personal al pravilei și canonului diferă de la creștin la creștin, de la nevoitor la nevoitor și se prescrie după măsura fiecărui duhovnic sau povățuitor în parte. Cu cât instruirea în arta rugăciunii este mai exigentă și mai promptă, cu atât rezultatele vor fi mai performante. Nu are rost să ne raportăm la numărul de foi, de psalmi, de acatiste sau de catisme citite zilnic – ci la calitatea lor spirituală. Balastul spiritual îi trage pe credincioși (deopotrivă în obște ca și individual) în „josul“ acestei vieți, iar nu în „susul“ ei. „Normele“ de lucru sunt pentru lumea materială; în rugăciune suntem chemați să trăim și să gustăm duhovnicește o altă lume, spirituală, nu chiar palpabilă dar simțită; așadar este nevoie de dezvoltarea simțului dumnezeiesc, vibrația inimii, trezvia minții, atenția neslăbită în rugăciune.

Poate că toată lumea se roagă – dar nu toată lumea este și ascultată de Dumnezeu. Cerul este străbătut doar de acele rugăciuni izvorâte din sufletele care au Lumina Duhului. Spune Sfânta Scriptură: „Dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult!“ (Mt. 6, 23). Să nu ne amăgim deci prin cantitate și prin număr. Dumnezeu cere luarea aminte: „Fărădelegea mea o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea!“ (Ps. 50, 4). Câtă frumusețe spirituală se cuprinde în a te vedea și a te cunoaște pe tine însuși ca fiind nevrednic înaintea lui Dumnezeu! E adevărat – e greu să accepți despre tine însuși că ești păcătos; dar este mult

mai greu să te crezi sfânt și să nu fii! Aceasta este cea mai grea pierdere duhovnicească a nevoitorului – autosuficiența sau părerea de sine – care duce la pierderea căii adevărate și la cumplite înșelări diavolești; sunt pline „Patericele“ de asemenea pilde! Spune Apostolul: „Cel căruia i se pare că stă neclintit – să ia seama să nu cadă!“ (I Cor. 10, 12).

Nu-i greu a cădea în păcat; acest lucru e foarte simplu; mai greu este să-ți vezi căderea, să accepți faptul că într-adevăr persisti în cădere. De aceea singurul răspuns al lui Dumnezeu către Adam cel căzut și ascuns în Grădina Raiului (și care se credea deja ajuns dumnezeu prin propriile sale puteri, fără harul Duhului Sfânt) a fost strigătul îndurerat: „Adame, unde ești?...“ (Fac. 3, 9). Ecoul acestui strigăt al Părintelui Luminilor răzbate prin milenii ale istoriei lumii până la inima și conștiința fiecăruia dintre noi: cum stăm, cum ne aflăm, cum ne mișcăm spiritual înaintea Domnului Dumnezeu prin rugăciunea noastră personală – de-a dreapta sau de-a stânga Lui? „Să se îndrepteze rugăciunea mea, ca tămâia înaintea Ta!“ (Ps. 140, 2).

© ED
EVANGHE

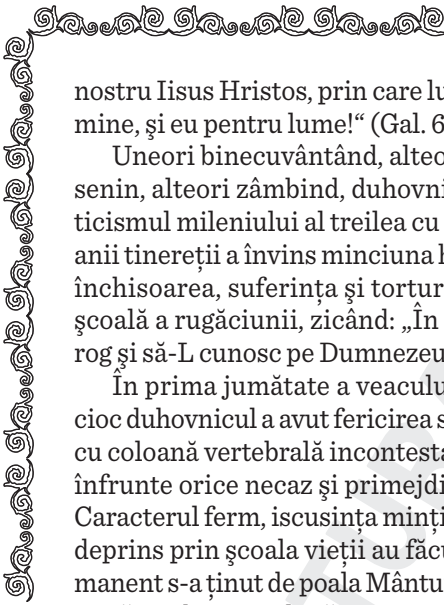
În tot pământul a ieșit vestirea lui și la marginile lumii cuvintele lui!

Părintele Arsenie Papacioc (1914–2011)

semeni marilor proroci din Sfânta Scriptură, care având ucenici le lăseau îndoit har apoi plecau spre Împărăția lui Dumnezeu, și părintele Arsenie a fost chemat la Cer, asemeni lui Ilie, dar nu în car de foc, ci pe aripi de înger, în ajunul sărbătorii marelui profet care, fiind om al duhului și al focului, a tăiat cu sabia cuvintele necredinței în Dumnezeu. După faptele prorocului, în același duh de râvnă pentru Adevăr, părintele Arhimandrit Arsenie Papacioc a fost singurul mărturisitor al dreptei credințe – asemenea creștinilor din primele veacuri – prin celebra scriere de mărturisire a adevărului de credință ortodoxă „Singur Ortodoxia“.

La vârsta de 96 de ani, smeritul duhovnic a îmbrățișat picioarele lui Dumnezeu la Tronul Sfintei Treimi după o lungă și anevoioasă suferință fizică care venea din povara bătrâneților, dar care radia întotdeauna o credință tânără, o voință bărbătească desăvârșită și un cuvânt bun în orice timp și în orice vreme pentru orice suflet întristat. Asemenea apostolului Pavel, primind totul ca pe jertfă, duhovnicul Arsenie a arătat prin faptă și adevăr că nu el, ci Hristos trăiește în el și tot asemenea marelui apostol, într-o răbdare desăvârșită, nu s-a plâns niciodată de suferințele trupului sau povara bătrâneții, ci dictonul nevoinței părintelui a fost: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în crucea Domnului

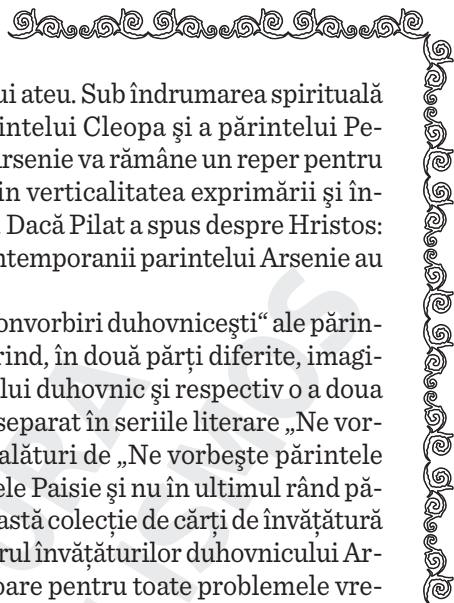

nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine, și eu pentru lume!“ (Gal. 6, 14).

Uneori binecuvântând, alteori sfătuind, uneori privind senin, alteori zâmbind, duhovnicul Arsenie a învins gnosticismul mileniului al treilea cu aceeași dârzenie cu care în anii tinereții a învins minciuna hidrei comuniste. Lagărele, închisoarea, suferința și tortura le-a privit mereu ca pe o școală a rugăciunii, zicând: „În pușcărie am învățat să mă rog și să-L cunosc pe Dumnezeu“.

În prima jumătate a veacului al XX-lea, Arsenie Papiocioc duhovnicul a avut fericirea să aibă educația unei familii cu coloană vertebrală incontestabilă, de la care a învățat să înfrunte orice necaz și primejdie cu răbdare și seninătate. Caracterul ferm, iscusința minții, priceperea și meșteșugul deprins prin școala vieții au făcut din el un Petru care permanent s-a ținut de poala Mântuitorului strigând: „Doamne, ajută credinței mele să pot rezista până la sfârșit!“.

Filonul duhovnicesc care a străbătut veacul al XX-lea a fost marcat de trei mari personalități duhovnicești: Arsenie Boca în Ardeal, Cleopa Ilie în Moldova și gruparea Rugul Aprins în Muntenia, la București. Alexandru Mironescu, Sandu Daniil Tudor, Ioan Culighin, Benedict Ghiuș, Dumitru Stăniloiaie, Dometie Manolache, Vasile Voiculescu, Nechifor Crainic, Constantin Noica, Petroniu Tănase sunt numai câteva figuri emblematice la umbra cărora smeritul și marele duhovnic Arsenie a crescut ca un stejar falnic pregătit pentru înfruntarea marilor furtuni din perioada comunistă. Deoarece în tinerețe a fost simpatizant al mișcării creștine conduse de Zelea Codreanu, duhovnicul Arsenie a trecut prin școlile de reeducare ale temnițelor comuniste, alături de marele cărturar Antonie Plămădeală și Bartolomeu Anania, ieșind biruitori din aceste încercări crunte și exclamând ca apostolul: „Toate le pot întru Hristos, Cel care mă întărește!“ (Fil. 4, 13). Lucrul acesta a făcut ca până la sfârșitul vieții acești oameni să păstreze linia spirituală a înaintașilor lor, pregătind România pentru noaptea

întunecată a comunismului ateu. Sub îndrumarea spirituală a lui Sofian Boghiu, a părintelui Cleopa și a părintelui Petroniu Tănase, părintele Arsenie va rămâne un reper pentru ortodoxia românească prin verticalitatea exprimării și învățaturii dreptei credințe. Dacă Pilat a spus despre Hristos: „Iată Omul!“ (In. 19, 5), contemporanii parintelui Arsenie au scris: „Iată duhovnicul!“.

Volumele intitulate „Convorbiri duhovnicești“ ale părintelui Ioanichie Bălan cuprind, în două părți diferite, imaginea autobiografică a marelui duhovnic și respectiv o a doua parte, care mai târziu s-a separat în seriile literare „Ne vorbește părintele Arsenie“, alături de „Ne vorbește părintele Cleopa“, și la fel cu părintele Paisie și nu în ultimul rând părintele Sofian Boghiu. Această colecție de cărți de învățătură cuprinde o parte din tezaurul învățăturilor duhovnicului Arsenie, autentice și folositoare pentru toate problemele vremilor de astăzi și care, prin puterea și esența lor, l-au așezat în catalogul marilor duhovnici.

Ținând cont de cuvântul Apostolului Pavel: „Alta este strălucirea soarelui și alta strălucirea lunii și alta strălucirea stelelor. Căci stea de stea se deosebește în strălucire“ (I Cor. 15, 41), Biserica îl poate așeza pe bolta frescelor monahale românești printre stelele strălucitoare de învățătură bisericească românească. Rugăciunea lui Iisus, pustia, experiențele ascetice și duhovnicești din vremurile tulburi ale pribegiei – alături de părintele Cleopa și alți mari duhovnici – au făcut din Arsenie Papacioc un reper incontestabil și nezdruccinat.

Astăzi, la ceas de taină ceresc, Fiul a cerut Tatălui să dezlege pământului ceea ce i se cuvine, adică trupul morții, și să cheme spre cereștile locașuri a Cerului plămădă, omul slavei, duhovnicul Arsenie. Sufletul lui încărcat de fapte bune și nevoițe, purtat de îngeri pe căile tainice ale Împărăției Celei fără de stricăciune, în drumul spre Tronul Sfintei Treimi, cu îngăduința Duhului Sfânt Care l-a călăuzit și l-a umbrit în toată viața sa, îl va face să devină un rugător pentru semenii

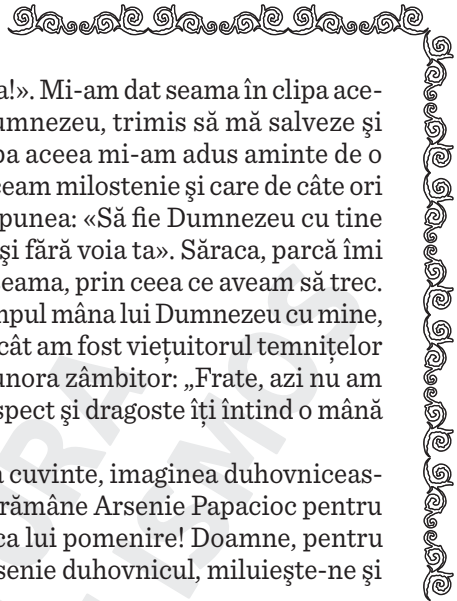
săi de pe pământ și, în același timp, o floare duhovnicească a Raiului creștinătății lui Dumnezeu.

Astăzi, Sfântul Pahomie cel Mare, întemeietorul monahismului, care a primit rânduiala călugărească de la îngerii, va primi prin sufletul părintelui Arsenie răspunsul la ceea ce-L întreba pe Dumnezeu acum 1.700 de ani: „Doamne, ce vor face monahii veacurilor de pe urmă?“, primind mult așteptatul răspuns: „Nu vor face nimic din cele ce ați făcut voi, ei vor fi supuși unor ispite și încercări groaznice cum nu s-au mai văzut vreodată, dar dacă vor răbda până la sfârșit, se vor mântui“.

Astăzi, Sfântul Paisie Velicikovski, Sfântul Vasile de la Poiana Mărului, Sfântul Gheorghe de la Cernica vor primi cu bucurie rodul ostanelilor lăsat pentru posteritate atunci când au trecut prin Țările Române, practicând isihasmul în munții și peșterile ținuturilor românești.

Părintele Arsenie este lumânarea de Înviere a acestui neam, care își termină feștila și ceara pământescă, iar lumina ei, la asfințitul vieții sale, se aprinde veșnic în cer pentru toate veacurile, „devenind din străin și locuitor vremelnic, împreună cetățean cu sfinții și casnic al lui Dumnezeu“ (Efes. 2, 19). Vărsatul lacrimilor, scâncelile pietiste și imaturitatea spirituală de a plânge un mare duhovnic pot dovedi pe deplin că încă nu ne-am făcut ucenicii lui. Psalmistul David spune întru Duhul Sfânt: „Dorește și se sfârșește sufletul meu după curțile Domnului; inima mea și trupul meu s-au bucurat de Dumnezeul cel viu. (...) Că mai bună este o zi în curțile Tale decât mii. Ales-am a fi lepădat în casa lui Dumnezeu, mai bine, decât a locui în locașurile păcătoșilor“ (Ps. 83, 11).

Întrebat odată părintele Arsenie dacă a avut experiențe directe cu Dumnezeu, a destăinuit: „Eram în pușcărie închis în zarcă la întuneric, deznădăjduit oarecum de încercările vieții și resemnat că voi muri. Întins pe spate în umezeala rece a pardoselii pușcăriei, o mână m-a atins pe spate în acel întuneric în care nici măcar punctele cardinale nu le puteai distinge; o mână m-a atins și mi-a zis: «Arsenie, scoală! Încă

nu ai terminat osteneala ta!». Mi-am dat seama în clipa aceea că a fost îngerul lui Dumnezeu, trimis să mă salveze și să-mi dea nădejde. În clipa aceea mi-am adus aminte de o văduvă săracă căreia îi făceam milostenie și care de câte ori primea ceva, mereu îmi spunea: «Să fie Dumnezeu cu tine încotro te-oi întoarce, cu și fără voia ta». Săraca, parcă îmi prorocea, fără să-mi dau seama, prin ceea ce aveam să trec. De atunci am simțit tot timpul mâna lui Dumnezeu cu mine, timp de aproape șase ani, cât am fost viețuitorul temnițelor comuniste“. Mai spunea unora zâmbitor: „Frate, azi nu am cu ce să te ajut, dar din respect și dragoste îți întind o mână caldă“.

Aceasta este, în câteva cuvinte, imaginea duhovnicească a celui care a fost și va rămâne Arsenie Papacioc pentru neamul românesc. Veșnica lui pomenire! Doamne, pentru rugăciunile părintelui Arsenie duhovnicul, miluiește-ne și pe noi, păcătoșii!

© EDITORIAL
EVANGHELIA

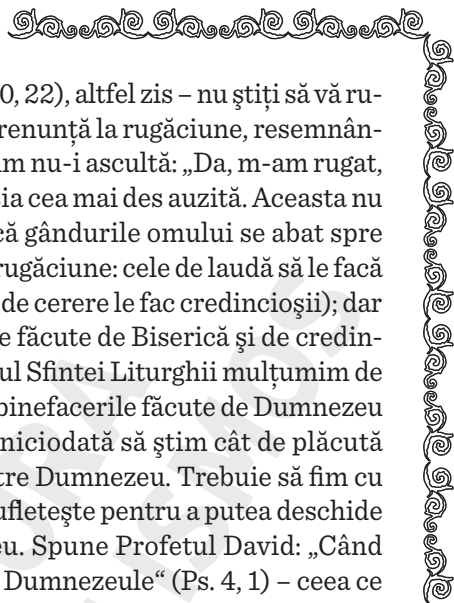

Când ne ascultă Dumnezeu – și când nu ne ascultă?

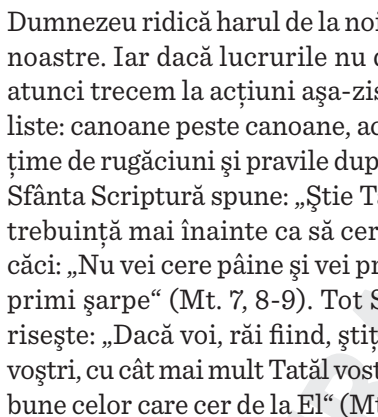
„Toate câte cereți, rugându-vă, să credeți că le-ați primit și le veți avea“ (Mc. 11, 24)

fânta Biserică ne învață că există rugăciuni de laudă, rugăciuni de cerere și rugăciuni de mulțumire. Rugăciunea de căpătâi, cea mai simplă dar și cea mai importantă, pe care ne-a dăruit-o Mântuitorul Iisus Hristos Însuși cu propriile Sale cuvinte este rugăciunea „Tatăl nostru“. În cuprinsul ei găsim esența trăirii creștine a vieții pământești: să iertăm pentru ca și noi să fim iertați, să ne ferim de ispită pentru ca să nu fim ispitiți. Și tot din rugăciunea aceasta aflăm și țelul vieții creștine: să vină împărăția lui Dumnezeu la noi și toate cele ale noastre să se facă după voia Lui, iar între cele de sus și cele de jos să fie armonie – „precum în cer așa și pe pământ“ (Mt. 6, 10). Această din urmă precizare ne ajută să înțelegem că dacă noi, creștinii, nu ne vom strădui să armonizăm legătura cu semenii și legătura cu Dumnezeu, nu vom putea comunica sau conlucra sufletește cu Cerul. Scrie Sfântul Apostol și Evanghelist Luca: „Nu oricine îmi zice: «Doamne, Doamne» va intra în împărăția cerurilor“ (Mt. 7, 21). Ceea ce contează însă este faptul că, deși toată creștinătatea înalță rugăciuni, totuși nu știm câte dintre acestea reușesc să fie bine-plăcute lui Dumnezeu. Nu degeaba a spus Hristos:

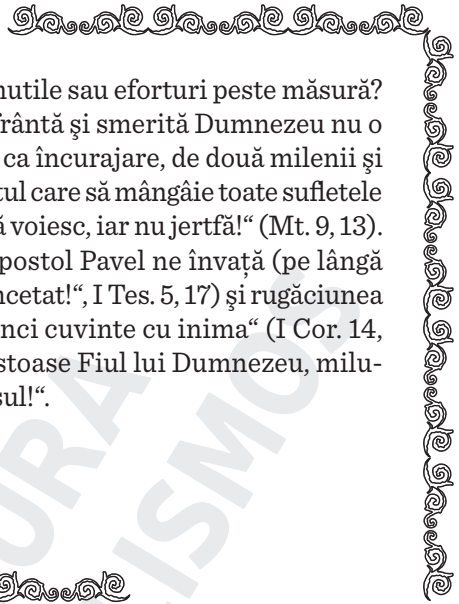
„Nu știți ce cereți!“ (Mt. 20, 22), altfel zis – nu știți să vă rugați! Sunt destui cei care renunță la rugăciune, resemnându-se că Dumnezeu oricum nu-i ascultă: „Da, m-am rugat, dar fără rost!“ este expresia cea mai des auzită. Aceasta nu înseamnă altceva decât că gândurile omului se abat spre alte feluri sau moduri de rugăciune: cele de laudă să le facă Biserica (întrucât pe cele de cerere le fac credincioșii); dar cele de mulțumire trebuie făcute de Biserică și de credincioși totodată! În cuprinsul Sfintei Liturghii mulțumim de fiecare dată pentru toate binefacerile făcute de Dumnezeu nouă. Însă nu vom reuși niciodată să știm cât de plăcută este glăsuirea noastră către Dumnezeu. Trebuie să fim cu toată ființa concentrați sufletește pentru a putea deschide bunăvoința lui Dumnezeu. Spune Profetul David: „Când Te-am strigat m-ai auzit, Dumnezeule“ (Ps. 4, 1) – ceea ce înseamnă că trebuie să fii și să rămâi în legătură de taină cu Dumnezeu, pentru că rugăciunea nu se împlinește trambițată în piețe sau în văzul lumii. Dumnezeu are motiv să Se bucure doar atunci când ne rugăm sincer, smerit și curat: „Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta!“ (Ps. 140, 2) și, în același timp, smerenia este ceea ce-L face pe Dumnezeu să-Și plece ochii către noi: „Slujiți Domnului cu frică și vă bucurați Lui cu cutremur“ (Ps. 2, 11). Trebuie să ai fiorul sfințeniei atunci când te rogi, altfel rugăciunea este doar o vorbă deșartă: să nu se facă rugăciunea voastră întru păcat! Așa cere Sfânta Scriptură: „Iar când stați de vă rugați, iertați orice aveți împotriva cuiva...“ (Mt. 11, 25); „Lasă darul tău acolo, înaintea altarului, și mergi întâi și te împacă cu fratele tău și apoi, venind, adu darul tău“ (Mt. 5, 24). Alt motiv este și acela care cere ca atunci când facem rugăciuni să nu ispitim pe Dumnezeu, să cerem în limita bunului simț. Începem rugăciunea cu evlavie, numai că pe parcurs reușim o schimbare dogmatică a sensului rugăciunii: „Doamne, fie voia mea, nu facă-se voia Ta!“... Și atunci

Dumnezeu ridică harul de la noi și ne lasă pe seama minții noastre. Iar dacă lucrurile nu decurg după voia noastră, atunci trecem la acțiuni așa-zis „tipiconale” – individua-liste: canoane peste canoane, acatiste peste acatiste, mulțime de rugăciuni și pravile după mintea celor care uită că Sfânta Scriptură spune: „Știe Tatăl vostru de cele ce aveți trebuință mai înainte ca să cereți voi de la El” (Mt. 6, 8), căci: „Nu vei cere pâine și vei primi piatră, sau pește și vei primi șarpe” (Mt. 7, 8-9). Tot Sfânta Evanghelie mărturisește: „Dacă voi, răi fiind, știți să dați daruri bune fiilor voștri, cu cât mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da cele bune celor care cer de la El” (Mt. 7, 11).

Atunci când mergem la biserică și ne adresăm preotului, obișnuim să cerem în rugăciunile noastre tot felul de dorințe, catisme, acatiste, împlinim tot felul de practici cu lumânări aprinse, cu fitile în candelă (tot atâtea soiuri de obiceiuri omeneste) – în care, de fapt, punem dorința voii noastre deasupra voii lui Dumnezeu. Modelul de urmat îl aflăm doar în smerita cugetare a minții la propria noastră nimicnicie. Cu câtă frumusețe sufletească ne relatează Sfânta Evanghelie: „A căutat spre smerenia roabei Sale” (Lc. 1, 48)! Iar răspunsul curat al „Celei pline de har” (Lc. 1, 28) e pe măsură: „Să-mi fie mie după cuvântul Tău, iată roaba Domnului” (Lc. 1, 38).

Ca o concluzie: atunci când ne rugăm, nu trebuie să spunem „multe ca neamurile” (Mt. 6, 7) pentru tot ceea ce ne este de folos; un „Doamne miluiește!” rostit din inimă face mai mult decât toate pravilele noastre de chilie și decât toate psaltirile cu care pretindem să Îl convingem pe Dumnezeu. Pentru că de aici decurg toate acele dezechilibre din care mulți pierd legătura cu Biserica sau părăsesc Legea lui Dumnezeu pe motiv că rugăciunea nu le-a rezolvat problemele. Mai înainte de a face asemenea lucruri meschine poate ar fi bine să ne punem întrebarea: ne-a

cerut El vreodată jertfe inutile sau eforturi peste măsură? Nu, niciodată: „Inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi“ (Ps. 50, 18). Iar ca încurajare, de două milenii și mai bine ne-a lăsat cuvântul care să mângâie toate sufletele chinuite de tristețe: „Milă voiesc, iar nu jertfă!“ (Mt. 9, 13). La rândul său, Sfântul Apostol Pavel ne învață (pe lângă îndemnul „Rugați-vă neîncetat!“; I Tes. 5, 17) și rugăciunea de taină a inimii, cele „cinci cuvinte cu inima“ (I Cor. 14, 19): „Doamne Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul!“.

© EDITURA
EVANGHELISM

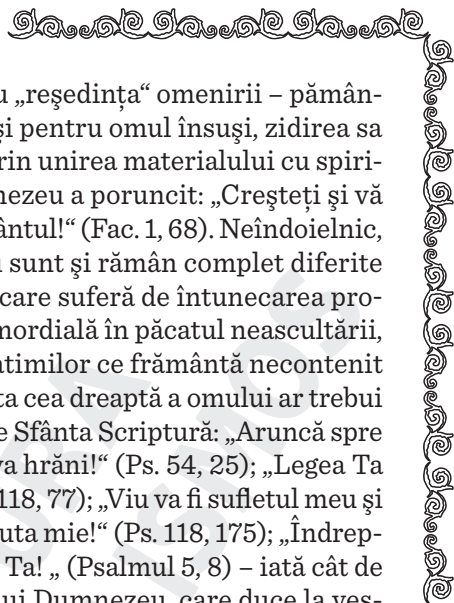
Între judecățile lui Dumnezeu și judecățile acestui veac

„Pocăiți-vă, căci s-a apropiat
împărăția cerurilor!” (Mt. 4, 17)

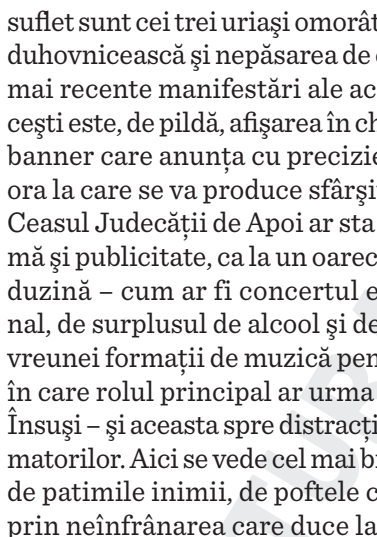
momentul precis în care toate cele ce au existat, s-au întâmplat, s-au rostit și s-au făcut de-a lungul timpului în lume de către oameni vor fi cântărite în balanța Dreptului Judecător rămâne până astăzi o taină a Celui Ce pe toate le-a zidit, precum zice Scriptura: „Iar de ziua și de ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl” (Mt. 24, 36). Cu toate acestea, se găsesc destui nehibzuiți care să se aventureze în pronosticuri „profetice” cu privire la Cea de-a Doua Venire a Mântuitorului Iisus Hristos și la ceasul în care lumea va fi judecată. Cu 3.000 de ani în urmă, inspirat fiind de către Duhul lui Dumnezeu, Psalmistul David, Împăratul lui Israel, cânta: „Domnul se cunoaște judecăți făcând, în faptele mâinilor lui s-a prins păcătosul!” (Ps. 9, 16).

Dacă vom cerceta cu atenție și cu evlavie Sfintele Scripturi, vom descoperi lesne faptul că Dumnezeu Creatorul a făcut lumea, cerurile și pământul cu scopul precis și categoric al desăvârșirii și înveșnicirii lor prin om, regele zidirii, pentru mântuirea căruia Părintele Ceresc L-a dat până și pe Unicul Său Fiu; Sfântul Apostol Petru vestește, de altfel, în cea de-a doua Epistolă Sobornicească a sa că la sfârșitul lumii vor fi „un cer și un pământ nou” (II Pt. 3, 13). Este evident faptul că Dumnezeu are un plan

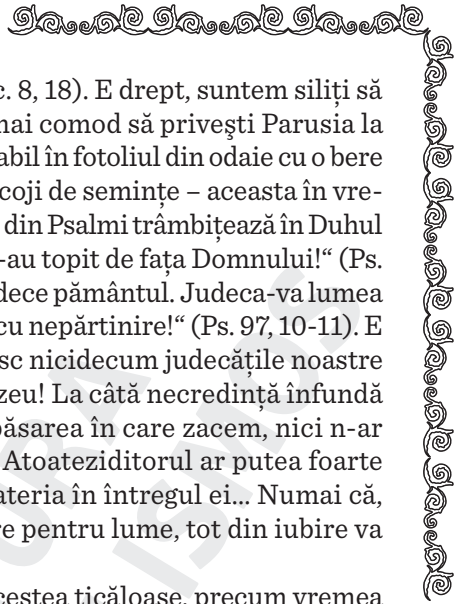
bine întocmit atât pentru „reședința“ omenirii – pământul, planeta Terra –, cât și pentru omul însuși, zidirea sa cea mai de preț, creată prin unirea materialului cu spiritualul – către care Dumnezeu a poruncit: „Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul!“ (Fac. 1, 68). Neîndoielnic, judecățile lui Dumnezeu sunt și rămân complet diferite de judecățile oamenilor care suferă de întunecarea produsă atât de căderea primordială în păcatul neascultării, cât și de multitudinea patimilor ce frământă neconținut firea omenească. Judecata cea dreaptă a omului ar trebui ancorată în ceea ce spune Sfânta Scriptură: „Aruncă spre Domnul grija ta și El te va hrăni!“ (Ps. 54, 25); „Legea Ta cugetarea mea este“ (Ps. 118, 77); „Viu va fi sufletul meu și judecățile Tale îmi vor ajuta mie!“ (Ps. 118, 175); „Îndreptează înaintea mea calea Ta! „ (Psalmul 5, 8) – iată cât de clară se arată a fi Legea lui Dumnezeu, care duce la veșnicie și bucurie dumnezeiască: „Legea Ta cugetarea mea este!“ (Ps. 118, 77). Mântuitorul afirmă tare în auzul tuturor: „N-am venit să judec lumea, ci să mântuiesc lumea!“ (In. 12, 47). Frica aceea turbată pe care o resimt cei mai mulți dintre fiii oamenilor atunci când cugetă la moarte, spaima, teama, teroarea, groaza care copleșesc și zguduie sufletul – sunt de la firea pătimașă și de la diavol; Dumnezeu este și rămâne iubire. Nu credem că s-a menționat vreodată, în vreo scriere inspirată de Sfântul Duh, cum că Dumnezeu ar înceta cândva, în vreo împrejurare oarecare, să poarte de grijă aleșilor Săi: „Sufletele dreptilor sunt în mâna lui Dumnezeu și chinul nu se va atinge de ele!“ (Înțelepciunea lui Solomon 3, 1).

Pe de altă parte, este la fel de adevărat faptul că, prin căderea în păcatul neascultării de cuvântul sfânt, binevoitor și plin de iubire al lui Dumnezeu, oamenii au alterat acest mod simplu de a fi și de a gândi – fără a se mai îndoii sau a se mai preface: „Ce este da, da; iar ce este nu, nu!“ (II Cor. 1, 17). Cauzele principale ale acestei stricăciuni de

suflet sunt cei trei uriași omorători de suflet: uitarea, lenea duhovnicească și nepăsarea de cele sfinte. Una dintre cele mai recente manifestări ale acestei întunecări duhovnicești este, de pildă, afișarea în chiar centrul orașului a unui banner care anunța cu precizie matematică data, ziua și ora la care se va produce sfârșitul lumii înseși – de parcă Ceasul Judecății de Apoi ar sta să vină în glumă, cu reclamă și publicitate, ca la un oarecare eveniment monden de duzină – cum ar fi concertul exaltat de zgomotul infernal, de surplusul de alcool și de fumul de etnobotanice al vreunei formații de muzică pentru adolescenți, spectacol în care rolul principal ar urma să-I revină lui Dumnezeu Însuși – și aceasta spre distracția și deliciul tuturor consumatorilor. Aici se vede cel mai bine mintea slabă, ticăloșită de patimile inimii, de poftele cărnii, năucită de senzații, prin neînfrânarea care duce la lipsa de rațiune logică, la lipsa de discernământ, la desacralizarea dimensiunii duhovnicești a vieții prin amestecarea cu profanul – toate acestea laolaltă rezultând într-o blasfemie (generalizată la nivelul întregii societăți) a tot ceea ce numim îndeobște „Legea Cea Sfântă”. „Dar deșertăciune sunt fiii oamenilor, mincinoși sunt fiii oamenilor; în balanță toți împreună sunt deșertăciune” (Ps. 61, 9). Ce să ceri de la o masă amorfă de oameni dominați de aceeași mentalitate comună și al cărei principiu de funcționare rămâne ancorat între frigider, televizor, pat, plăceri trupești și lene cât încape?...

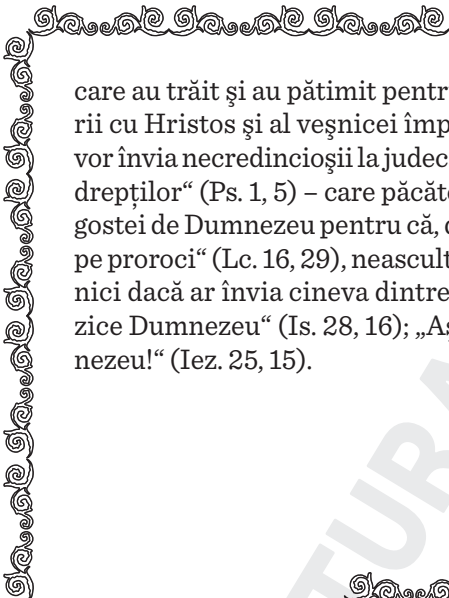
Referindu-se la o astfel de lume, precum se prezintă astăzi societatea de consum (devastată de libertinajul modernismelor de tot felul, nivelată uniform prin globalizare, desacralizată de tăvălugul informațional lipsit de minima cenzură a bunului simț și manipulată intenționat și tendențios prin mass-media), Scriptura îi aseamănă pe falșii proroci mai înainte-vestitori ai sosirii sfârșitului lumii (morți de vii prin necredință, patimi și îndărătnicie) cu statuile moarte ale vechilor idoli: „Ochi au și nu văd,

urechi au și nu aud!“ (Mc. 8, 18). E drept, suntem siliți să recunoaștem că e mult mai comod să privești Parusia la televizor instalat confortabil în fotoliul din odaie cu o bere la îndemână și scuipând coji de semințe – aceasta în vreme ce cuvântul prorocesc din Psalmi trâmbează în Duhul Sfânt: „Munții ca ceara s-au topit de fața Domnului!“ (Ps. 96, 5), „că vine, vine să judece pământul. Judeca-va lumea cu dreptate și popoarele cu nepărtinire!“ (Ps. 97, 10-11). E limpede că nu se potrivesc nicidecum judecățile noastre cu judecățile lui Dumnezeu! La câtă necredință înfundă inimile noastre și la nepăsarea în care zacem, nici n-ar mai fi necesară Parusia; Atoateziditorul ar putea foarte simplu să desființeze materia în întregul ei... Numai că, răstignindu-Se din iubire pentru lume, tot din iubire va și judeca lumea!

Pentru vremuri din acestea ticăloase, precum vremea noastră, Hristos a pronunțat un îndemn adresat tuturor ucenicilor Săi, din toate timpurile și din toate locurile: „Privegheați și vă rugați să nu cădeți în ispită!“ (Mt. 26, 41); și iarăși, prin gura Apostolului Său: „Rugați-vă neîncetat!“ (I Tes. 5, 17); și aceasta pentru că diavolul a cerut sufletele ca să le cearnă și „ca să amăgească, de-i va fi cu putință, până și pe cei aleși“ (Mt. 24, 24). Ca răspuns la rățacirea lumii prin istorie (în căutarea unei fericiri și a unei salvări niciodată, nicăieri și nicicum aflate), Mântuitorul Iisus Hristos a zis: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața!“ (In. 14, 6); „Umblați cât aveți lumina, ca să nu vă prindă întunericul!“ (In. 12, 35). Pentru că întunericul necredinței distruge toate sufletele pe care le cuprinde, iarăși Scriptura vestește: „Largă este poarta și lată este calea ce duce la pieire și mulți sunt cei ce o află!“ (Mt. 7, 13). De altfel, moartea fiecărui om nu este decât o nouă judecată particulară, toate acestea culminând cu Ziua Judecății celei Mari, când „dreptii în veac vor fi vii!“ (Ps. 36, 29). Numai că Judecata nu-i a noastră, a celor păcătoși, ci a Sfinților

care au trăit și au pățimit pentru a moșteni darul întâlnirii cu Hristos și al veșnicei împreună-viețuiri cu El. „Nu vor învia necredincioșii la judecată, nici păcătoșii în sfatul dreptilor“ (Ps. 1, 5) – care păcătoși vor pieri din lipsa dragostei de Dumnezeu pentru că, deși avându-i „pe Moise și pe proroci“ (Lc. 16, 29), neascultându-i pe ei „nu vor crede nici dacă ar învia cineva dintre morți!“ (Lc. 16, 30). „Așa zice Dumnezeu“ (Is. 28, 16); „Așa grăiește Domnul Dumnezeu!“ (Iez. 25, 15).

© EDITURA
EVANGHELISMO

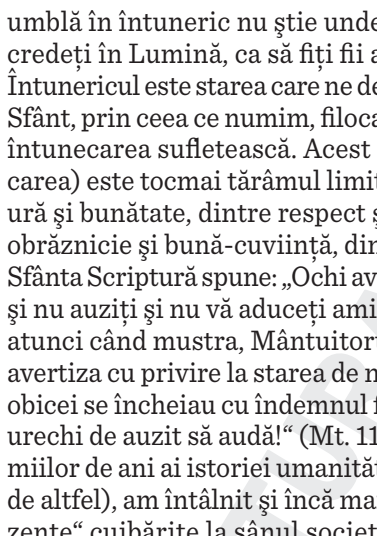
Lumină și întuneric – binele și răul

*„Luminătorul trupului este
ochiul; de va fi ochiul tău curat, tot
trupul tău va fi luminat“ (Mt. 6, 22)*

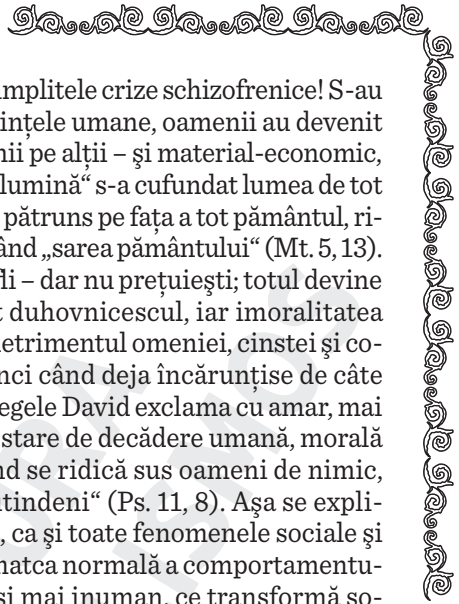
ouă dintre cuvintele cel mai des întâlnite de-a lungul paginilor Sfintei Scripturi sunt „întuneric“ și „lumină“. Încă de la începutul celei dintâi cărți a Vechiului Testament stă scris că întunericul acoperea pământul: „Întuneric era deasupra adâncului și Duhul lui Dumnezeu Se purta pe deasupra apelor“ (Fac. 1, 3), dar, totodată, citim că Dumnezeu a dorit ca acest întuneric să se risipească: „Și a zis Dumnezeu: Să fie lumină! Și a fost lumină“ (Fac. 1, 3). Cu alte cuvinte, Izvorul luminii Cel mai presus de toată puterea gânditoare și cuvântătoare a dăruit mai multe feluri de lumină – ce își au rădăcina în puterea creatoare a lui Dumnezeu, răsfrângându-se asupra întregii creații văzute și nevăzute.

„Lumina a numit-o Dumnezeu ziua, iar întunericul l-a numit noapte“ (Fac. 1, 5) spre a marca deosebirea dintre întunericul natural al nopții (timpul de rugăciune, de odihnă și de contemplare a lui Dumnezeu) și întunericul demonic (produs de către diavolul din iad prin toată lucrarea lui nefastă și răuvoitoare). În sânul Sfintei Biserici întâlnim oameni luminați mistic, persoane înduhovnicite, înțelepți, pricepuți, cuprinși de lumina cunoștinței prin lucrarea Duhului Sfânt: „Luminează înaintea mea calea Ta“ (Ps. 5, 8); sau, în altă parte, în textul evanghelic, citim: „Umblați cât aveți Lumina, ca să nu vă prindă întunericul. Căci cel ce

umblă în întuneric nu știe unde merge. Cât aveți Lumina, credeți în Lumină, ca să fiți fii ai Luminii“ (In. 12, 35-36). Întunericul este starea care ne desparte de lucrarea Duhului Sfânt, prin ceea ce numim, filocalic, întunecarea minții sau întunecarea suflotească. Acest neajuns demonic (întunecarea) este tocmai tărâmul limită dintre bine și rău, dintre ură și bunătațe, dintre respect și lipsa de bun simț, dintre obraznicie și bună-cuviință, dintre tupeu și smerenie. Tot Sfânta Scriptură spune: „Ochi aveți și nu vedeți, urechi aveți și nu auziți și nu vă aduceți aminte“ (Mc. 8, 18) – de aceea, atunci când muștra, Mântuitorul nu roștea vorbe grele, ci avertiza cu privire la starea de nesimțire prin pilde care de obicei se încheiau cu îndemnul ferm și categoric: „Cine are urechi de auzit să audă!“ (Mt. 11, 15). De aceea, de-a lungul miilor de ani ai istoriei umanității (ca și în vremea noastră, de altfel), am întâlnit și încă mai întâlnim tot felul de „prezențe“ cuibărite la sânul societății – la toate nivelurile ei sociale și intelectuale, tot felul de falși luminători sau falși cunoscători ai Luminii. Orbirea ca fapt real, ca boală, este semnul neputinței trupești și al prejudicierii stării de sănătate; dar cei care sunt orbi sufletește și duhovnicește sunt mult mai periculoși – prin faptul că „dacă orb pe orb va călăuzi, amândoi cad în groapă“ (Mt. 15, 14). Nu degeaba renumitul Diogene, filosof din vremurile de demult, umbla ziua în amiaza mare prin cetate purtând cu el un felinar aprins și răspunzând celor care îl întrebau ce face: „Caut un om!...“. Se simțea sârmanul în plin întuneric în mijlocul lumii acesteia văzute cu ochii cei trupești!

Cu atât mai mult se resimte azi, la mii de ani după aceea, întunericul din minți, din inimi și din suflete! Iată, tot mai multă lumină – ba de la soare, ba de la iluminatul electric, ba de la mulțimea studiilor superioare (cu asupra de măsură!), ba de la tot felul de sateliți și aparate ultrasofisticate... Și totuși, în pofida acestui uriaș jet de lumină care izbește lumea, bietul om se scufundă tot mai mult în întuneric, într-un disconfort sufletesc violent agresat de ură, de răutate, de deznădejde, de nemulțumire, de nervozitate, de nebunie, de agitație din ce

în ce mai mare – până la cumplitele crize schizofrenice! S-au înmulțit patimile și neputințele umane, oamenii au devenit ca fiarele, devorându-se unii pe alții – și material-economic, dar și sufletește. De atâta „lumină” s-a cufundat lumea de tot în întuneric! Întunericul a pătruns pe fața a tot pământul, ridicând pacea lumii și stricând „sarea pământului” (Mt. 5, 13).

Cauți – și nu găsești, afli – dar nu prețuiești; totul devine banal, profanul a înlocuit duhovnicescul, iar imoralitatea și-a arogat întâietatea în detrimentul omeniei, cinstei și corectitudinii. Poate că atunci când deja încărunțise de câte trăise de-a lungul vieții, Regele David exclama cu amar, mai înainte privind la această stare de decădere umană, morală și spirituală, zicând: „Când se ridică sus oameni de nimic, nelegiuirea mișună pretutindeni” (Ps. 11, 8). Așa se explică haosul din jurul nostru, ca și toate fenomenele sociale și politice, ca și ieșirile din matca normală a comportamentului social, tot mai imoral și mai inuman, ce transformă societatea de astăzi dintr-o societate creștină, întemeiată pe principii creștine de etică moral-spirituală, într-o societate infectă, căzută în întunericul necredinței și al lipsei oricărui reper, toate revenind la starea înfățișată la începutul Cărții Facerii: „Pământul era netocmit și gol” (Fac. 1, 2).

© EVANGELIUM

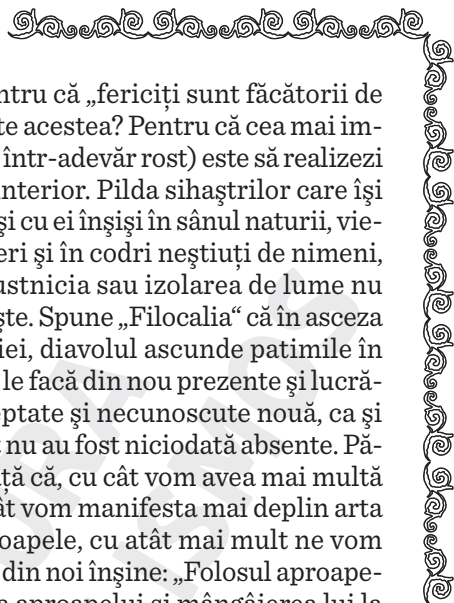
Liniștea din noi și de lângă noi

„Singurătatea – maica înțelepciunii!” (Sfântul Isidor Pelusiotul)

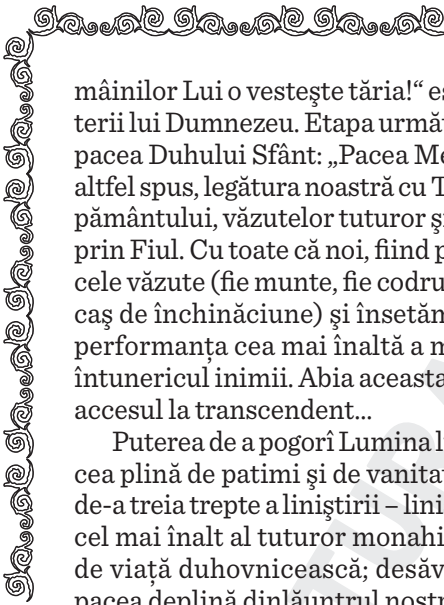
finții Părinți scriitori ai „Filocaliei” au îndemnat întotdeauna pe toți ucenicii lor să caute liniștea ca pe cea mai prețioasă cale de izbăvire a minții din tulburarea gândurilor. „Liniștea înseamnă înfrânarea de la rele”, ne atrag ei atenția. În vremea noastră auzim de multe ori cuvântul „liniște”. Această liniște (ca stare de fapt) este o necesitate a firii noastre umane, fără de care nu am putea face nimic. Este evident faptul că omul simte nevoia apropierii de cadrul natural, creat de Dumnezeu. Natura în sine oferă de cele mai multe ori o liniște pe care obișnuim să o numim „liniștea din natură”, acea armonie din cadrul natural către care năzuim atunci când fugim de aglomerație. Retragerea în natură poate să reprezinte o primă etapă a strădaniei de ferire a sufletului din valurile tumultului lumesc: „Taci, fugi, liniștește-te!”, aude un glas Avva Arsenie; sau, iarăși: „Taci tu pentru ca să vorbească faptele tale!”.

În viziunea patericală, curățirea inimii și liniștirea minții vin din însingurarea monahului înlăuntrul de taină al chiliei sale: „Stai tu în chilia ta – și ea te va învăța de toate!”. Părerea comună a oamenilor obișnuiți este că liniștea vine din exterior; în viziune ascetică însă, ea provine din interior și aceasta pentru că înlăuntrul inimii noastre este de fapt altarul jertfei liniștirii. Sfânta Scriptură spune: „caută pacea și o urmează pe ea” (Ps. 33, 13) „și vei trăi în veacul

veacului“ (Ps. 36, 27), pentru că „fericiți sunt făcătorii de pace“ (Mt. 5, 9). De ce toate acestea? Pentru că cea mai importantă lucrare (care are într-adevăr rost) este să realizezi curățirea propriului tău interior. Pilda sihaștrilor care își caută liniștea cu semenii și cu ei înșiși în sânul naturii, viețuind ani mulți prin peșteri și în codri neștiuți de nimeni, este un model posibil. Pustnicia sau izolarea de lume nu este totuna cu viața de obște. Spune „Filocalia“ că în asceza (mult mai severă) a pustiei, diavolul ascunde patimile în chip viclean. De ce? Ca să le facă din nou prezente și lucrătoare în momente neașteptate și necunoscute nouă, ca și cum aceste patimi de fapt nu au fost niciodată absente. Părintele Stăniloaiie ne învață că, cu cât vom avea mai multă legătură cu semenii, cu cât vom manifesta mai deplin arta iubirii în legătura cu aproapele, cu atât mai mult ne vom curăța de zgura păcatelor din noi înșine: „Folosul aproapei – roada ta!“. Odihnirea aproapei și mângâierea lui la nevoie este mai mare înaintea Domnului decât rugăciunea îndelungată. Citim (în „Pateric“): „Părinte, am învățat toate rugăciunile pe de rost! – Da, fiule, ai umplut văzduhul de cuvinte...“. Cu alte cuvinte, comunicarea în Duhul Sfânt al lui Dumnezeu (menită a deveni cuminecare) este infinit mai importantă decât izolarea de toți și de toate, după zisa: „Când nu va mai fi cărare de la un vecin la altul, atunci sfârșitul va fi aproape“. Vesteste Scriptura: „iubirea multora se va răci“ (Mt. 24, 12). Aceasta este, de fapt, o formă de degradare, de corupere a liniștii.

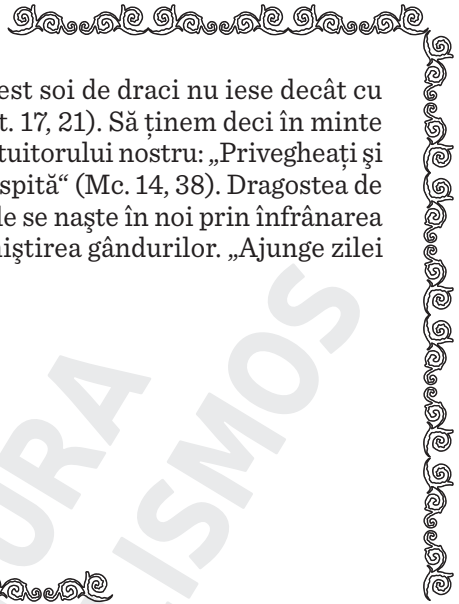
Ne dovedim a fi neiscușiți duhovnicește dacă ne închipuim că armonia naturii exaltă sufletul și-l înalță la Dumnezeu; Părinții Pustiei, auzind „freamătul trestiiilor din adierea vântului“, au zis ucenicilor: „Să mergem în adâncul pustiei, fiilor, pentru că mintea nu se poate înalța la Dumnezeu întru unele ca acestea!“. Așadar, nu freamătul codrului sau cântecul păsărilor reprezintă înălțimea cugețării dumnezeiești; acestea sunt doar începutul liniștirii; adică deprinderea minții la contemplarea arătată în versetul psalmic „Cerurile spun slava lui Dumnezeu și facerea

măinilor Lui o vestește tăria!“ este doar începutul cunoașterii lui Dumnezeu. Etapa următoare este liniștea din noi – pacea Duhului Sfânt: „Pacea Mea o dau vouă!“ (In. 14, 27); altfel spus, legătura noastră cu Tatăl, Făcătorul cerului și al pământului, văzutele tuturor și nevăzutele, se realizează prin Fiul. Cu toate că noi, fiind pământești, admirăm toate cele văzute (fie munte, fie codru, fie mănăstire, fie sfânt locaș de închinăciune) și însetăm de frumusețea lor, totuși performanța cea mai înaltă a minții este să poți vedea în întunericul inimii. Abia aceasta înseamnă că am dobândit accesul la transcendent...

Puterea de a pogorî Lumina lui Hristos în inima noastră cea plină de patimi și de vanitate constituie izbânda celei de-a treia trepte a liniștirii – liniștea Duhului în suflet: țelul cel mai înalt al tuturor monahilor și creștinilor râvnitori de viață duhovnicească; desăvârșita liniște sufletească, pacea deplină dinlăuntrul nostru. Această pace implică în primul rând voință, mult curaj și credință în Dumnezeu. Pe această cale au pășit cei mai mari oameni ai Duhului, care au reușit să împlinească cuvântul Apostolului Pavel: „Dacă trăim în Duhul, în Duhul să și umblăm!“ (Gal. 5, 25) și ea dă măsura liniștirii: nu „pizmuindu-ne unii pe alții“ (Gal. 5, 26), ci „datori suntem noi, cei tari, să purtăm slăbiciunile celor neputincioși“ (Rom. 15, 1) – „așa veți împlini Legea lui Hristos“ (Gal. 6, 2).

Așadar, în urcușul duhovnicesc, Sfântul Antonie cel Mare dă măsura liniștii din noi și de lângă noi: „Puteți răbda ocara ca cinstea? Puteți întoarce celălalt obraz celui care vă lovește? Puteți ierta pe cei ce nedreptățesc?“... Dacă răspunsul va fi afirmativ, atunci suntem în Duhul păcii lui Dumnezeu. „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima, și veți găsi odihnă sufletelor voastre“ (Mt. 11, 29). Dacă răspunsul va fi negativ... zis-a Avva Antonie: „Asta nu vreți, asta nu puteți, cealaltă nu vă place, atunci, fraților, de puțină fiertură e nevoie... să nu vă fie osteneala în zadar!“ („Pateric“). Iar dacă roadele Duhului nu sălășluiesc în noi, atunci tot de hrana smerită a postului este nevoie – și

de multă rugăciune: „Acest soi de draci nu iese decât cu post și cu rugăciune“ (Mt. 17, 21). Să ținem deci în minte și în inimă cuvântul Mântuitorului nostru: „Privegheați și vă rugați să nu cădeți în ispită“ (Mc. 14, 38). Dragostea de Dumnezeu și de aproapele se naște în noi prin înfrânarea de la cele materiale și liniștirea gândurilor. „Ajunge zilei răutatea ei!“ (Mt. 6, 34).

© EDITURA
EVANGHELISMOS

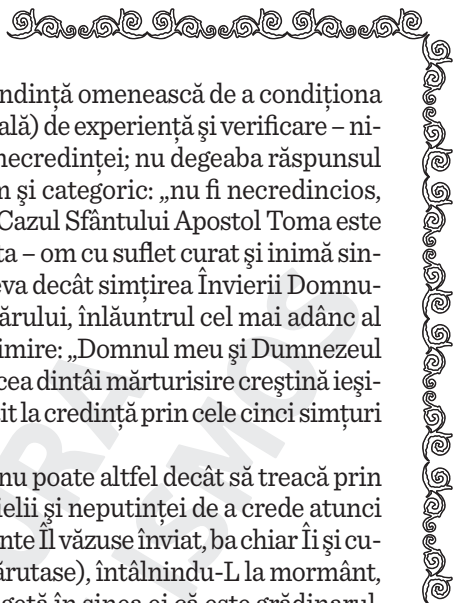
Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut

„Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut“ (In. 20, 29)

Încredințarea Sfântului Apostol Toma (cel numit în popor – cu o anumită înțelegere – „necredinciosul“) de Învierea Mântuitorului Iisus Hristos rămâne totuși, peste veacuri, o dovadă a faptului că și dacă vezi, tot nu poți cuprinde cu mintea Taina Dumnezeirii. Numeroasele mărturii pe care le dă Sfânta Scriptură despre cele întâmplate la Ierusalim acum 2.000 de ani arată faptul că Hristos a trebuit să țină seama de capacitatea omenească limitată a Sfinților Săi Ucenici și Apostoli – atât de a înțelege cele mai presus de fire (legate de Înălțarea Sa cu Trupul la Cer și de trimiterea Duhului Sfânt în ziua Cincizecimii), cât și de a le rămâne statornic credincioși în fața amenințărilor iudeilor și ostașilor romani.

Primul lucru de care S-a îngrijit Iisus după ce a înviat din morți a fost așezarea lăuntrului sufletesc al Ucenicilor Săi (și Ucenicilor Sale) în duhul păcii, al liniștirii profunde și depline a inimii: „Bucurați-vă!“ (Mt. 28, 9); „Pace vouă!“ (In. 20, 26) – îndemnuri și binecuvântări repetate de nenumărate ori după aceea. Aceasta a fost de altfel și cea dintâi confirmare a Puteții Învierii: „Pacea Mea o dau vouă!“ (In. 14, 27). Legat însă de momentul (am spune noi) critic al neputinței lui Toma de a da crezare spuselor celorlalți cu privire la Învierea lui Iisus, „De nu voi vedea în mâinile Lui semnul cuielor și de nu voi pune degetul meu în semnul cuielor și de nu voi pune mâna mea în coasta Lui – nu voi crede!“ (In. 20, 25), se poate lesne constata

această (mereu aceeași) tendință omenească de a condiționa credința (bântuită de îndoială) de experiență și verificare – nimic altceva decât semnul necredinței; nu degeaba răspunsul Mântuitorului a venit ferm și categoric: „nu fi necredincios, ci credincios!“ (In. 20, 27). Cazul Sfântului Apostol Toma este unul fericit, pentru că acesta – om cu suflet curat și inimă sinceră – nu dorea nimic altceva decât simțirea Învierii Domnului, în Duhul Sfânt al Adevărului, înlăuntrul cel mai adânc al inimii – acum cuprins de uimire: „Domnul meu și Dumnezeuul meu!“ (In. 20, 28) – de fapt, cea dintâi mărturisire creștină ieșită din gura unui om convertit la credință prin cele cinci simțuri ale sale.

Nici Maria Magdalena nu poate altfel decât să treacă prin aceleași „chinuri“ ale îndoielii și neputinței de a crede atunci când (deși cu puțin mai înainte Îl văzuse înviat, ba chiar Îi și cuprinsese picioarele și I le sărutase), întâlnindu-L la mormânt, în Grădina Ghetsimani, cugetă în sinea ei că este grădinarul. Uimirea și extazul care o cuprind recunoscându-L (atunci când El îi pronunță numele: „Marie!“ – In. 20, 16) sunt foarte frumos redată în imnografia bisericească prin aceeași exclamație de adorare: „Domnul meu și Dumnezeuul meu, slavă Ție!“ (In. 20, 28) – tot o mărturisire a credinței prin cunoaștere și cercetare. Situația se repetă și cu ceilalți Sfinți Ucenici și Apostoli atunci când Iisus „zicând, a suflat și a zis lor: luați Duh Sfânt!“ (In. 20, 22), reiterând cumva gestul divin primordial, de la facerea lumii, când „Duhul lui Dumnezeu se purta pe deasupra apei“ (Fac. 1, 2). Iisus rostește limpede, răspicat și definitiv cuvintele: „Luați Duh Sfânt; căroră le veți ierta păcatele, se vor ierta lor, și căroră le veți ține, vor fi ținute!“ (In. 20, 22-23), precum și îndemnul: „Mergând, învățați toate neamurile“ (Mt. 28, 19) și totuși ei tot nu erau convingși, nu erau în măsură să priceapă, ba chiar tăgăduiau în sinea lor cele ce vedeau și auzeau: „și s-au părut înaintea lor ca o minciună (...), și nu le credeau pre dânsle“ (Lc. 24, 11). Au crezut însă, deplin și definitiv, atunci când în ziua Cincizecimii „s-a făcut fără de veste din cer sunet ca de suflare de vifor ce vine repede și a umplut toată casa unde ședeau și li s-au arătat lor limbi împărțite ca de foc și au șezut

pe fiecare din ei și s-au umplut toți de Duhul Sfânt“ (F.A. 2, 2-4).
Au și plecat la propovăduire.

Din cele prezentate înțelegem că Mântuitorul Iisus Hristos ne îndeamnă pe toți să urcăm pe o treaptă mai înaltă, anume aceea a credinței revărsate în dar de Sus (pe cale supranaturală) într-o inimă curățită de patimi printr-o viață dusă fără păcate – credință asemănătoare credincioșiei prorocilor din vechime. Aceștia nici nu cereau, nici nu stăteau la explicații; din gura lor nu se auzea nimic altceva decât cuvintele credinței de nezdruncinat: „Așa grăiește Domnul!“ (I Regi 2, 27) sau „Domnul a zis!“ (Ier. 25, 15). Așadar, cu mii de ani înainte de întruparea Mântuitorului din Fecioară și arătarea Lui ca Om și Dumnezeu lumii întregi, atât Adam însuși cât și Noe, Avraam și toți patriarhii Vechiului Testament au trăit această viață în chip curajos prin credință, prin nădejde și prin dragoste adevărată. Așa a consimțit Adam cuvintelor: „acela va zdrobi capul tău și tu vei păzi călcâiul lui“ (Fac. 3, 15), așteptând mântuirea și izbăvirea de moartea cea veșnică. Așa s-a grăbit Avraam a jertfi pe unicul său fiu, Isaac (Fac. cap. 22). Și tot așa ar trebui și noi astăzi să lepădăm toată îndoială, iscodirea și căutarea cu dinadinsul de răspunsuri raționale (formulate în cuvinte omenesti) la lucruri de taină și mai presus de fire, așa cum este Taina Tainelor însăși, Taina Învierii. Doar așa vom izbândi să înviem din veșnica moarte a păcatului și să petrecem cu Hristos, după cum ne încredințează Sfântul Pavel, apostolul neamurilor: „Și așa pururea cu Domnul vom fi!“ (I Tes. 4, 17). Cel ce cu îndărătnicie stăruie a pătrunde cu mintea dincolo de Taină „izbește cu călcâiul în țepușă“ (Fapte 9, 5) și se arată a fi deja mort cu sufletul; din păcate pentru el...

Creștinii și moartea – omul și viața

*„Oricât uneltești atee – viață nu vei fabrica
Însă de osânda morții negreșit nu vei scăpa!”
(Sfântul Ioan Iacob,
„rană duhovnicească”)*

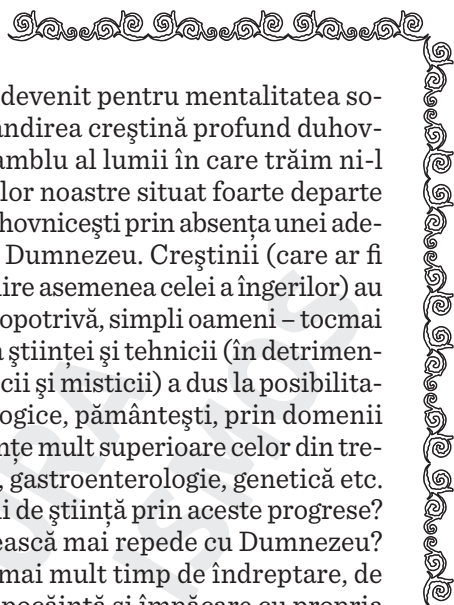
Moartea înseamnă propriu-zis despărțirea sufletului de trup, ceea ce în plan biologic implică încetarea funcțiilor vitale ale organismului. În lumina Sfințelor Scripturi, moartea este văzută ca un somn și prilejul de întâlnire cu Hristos. Privită în perspectivă biblică, moartea a fost prevestită omului de către Dumnezeu Însuși încă de când acesta se afla în Rai: „Iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, negreșit vei muri!” (Fac. 2, 17). Înțelegem din acest avertisment că moartea a apărut ca rezultat al unei îndepărtări de Dumnezeu, al neascultării de cuvântul divin, al călcării unei porunci pline de grijă și bunăvoință; la rigoare, moartea poate fi văzută ca avându-și rădăcina în neînfrânarea poftelor. Pofta aduce păcatul, păcatul aduce moartea. În perspectiva duhovnicească patristică a viziunii filocalice, moartea este o simplă etapă de trecere de la viața pământească la viața cerească, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel: „se seamănă întru stricăciune, înviază întru slavă” (I Cor. 15, 43); și iarăși: „voim mai bine să plecăm din trup și să petrecem la Domnul” (II Cor. 5, 8).

De cele mai multe ori, pentru noi, oamenii simpli, moartea este resimțită ca o adevărată nenorocire, ca un

dezastru, de nesuportat și de neîndurat; întrebarea oricărui om într-o asemenea situație este mereu aceeași: „Cum a putut îngădui Dumnezeu așa ceva?” – și aceasta pentru că în mintea fiecăruia se află această neînțelegere: oare chiar să fie o greșeală divină faptul că Dumnezeu îngăduie morții să secere suflete – pe care îngerii le aduc în Împărăția lui Dumnezeu? La o adică moartea nu este produsul lui Dumnezeu. El a creat viața, moartea aparține minții umane, este produsul rațiunii și al imaginației noastre limitate, care a ales cochetarea în discuții cu demonul (prin Eva și Adam) în grădina Raiului și lepădarea sfatului lui Dumnezeu. În Octoiul Mare se păstrează o cântare dogmatică de profunzime: „Frumos la vedere și bun la mâncare era rodul ce m-a omorât...! „. Cu alte cuvinte, nu prea avem ce să-i reproșăm lui Dumnezeu. El a iubit lumea și ne-a dăruit viață veșnică prin Unicul Său Fiu Iisus Hristos, răstignit pe Cruce și înviat din morți. Și Sfântul Apostol Pavel o mărturisește: „Căci, precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia“ (I Cor. 15, 22). Altfel spus, ceea ce se naște din materie prin împreunare biologică este supus stricăciunii, iar ceea ce se naște din Duhul, duh este! Sfântul Apostol Pavel vorbește despre această devenire de la stricăciune la nestricăciune în cea dintâi Epistolă a sa către Corinteni: „Se seamănă trupul întru stricăciune, înviază întru nestricăciune, se seamănă întru necinste, înviază întru slavă, se seamănă întru slăbiciune, înviază întru putere, se seamănă trup firesc, înviază trup duhovnicesc“ (I Cor. 15, 42-44).

El clar – avem două vieți și două morți. O viață duhovnicească pe de o parte și una biologică, proprie regnului vegetal și animal, consumatoare, pe de altă parte; și iarăși: o moarte duhovnicească, ce se deosebește de moartea biologică înrădăcinată în rațiunile umane justificative: „Dacă este trup firesc este și trup duhovnicesc“ (I Cor. 15, 44), de aceea tot Apostolul Neamurilor ne spune: „Dacă locuința noastră pământească se va strica avem zidire de la Dumnezeu, casă nefăcută de mână, veșnică în ceruri“ (II Cor. 5, 1). Este mai mult decât relevant pentru actualitate cât de

inaccesibilă și rafinată a devenit pentru mentalitatea societății contemporane gândirea creștină profund duhovnicească; tabloul de ansamblu al lumii în care trăim ni-l prezintă pe creștinul zilelor noastre situat foarte departe de autenticitatea vieții duhovnicești prin absența unei adevărate voințe de a trăi în Dumnezeu. Creștinii (care ar fi însemnat oameni cu viețuire asemenea celei a îngerilor) au rămas, bărbați și femei deopotrivă, simpli oameni – tocmai prin faptul că dezvoltarea științei și tehnicii (în detrimentul și în devafoarea asceticii și misticii) a dus la posibilitatea prelungirii vieții biologice, pământești, prin domenii de cercetare cu performanțe mult superioare celor din trecut – farmacie, chirurgie, gastroenterologie, genetică etc. Ce demonstrează oamenii de știință prin aceste progrese? Oare doresc să se întâlnească mai repede cu Dumnezeu? Oare dorim să agonisim mai mult timp de îndreptare, de slujire lui Dumnezeu, de pocăință și împăcare cu propria noastră conștiință și cu semenii noștri? Să nu uităm că scopul vieții creștine (al vieții însăși) este agonisirea Duhului Sfânt. În cele din urmă, noi înșine hotărâm prin liberul arbitru dacă ne prelungim viața de aici pentru folos sufletesc sau trupesc, spre osândă veșnică sau spre învrednicirea de viața cea veșnică. Toate aceste realizări ale tehnicii din epoca modernă și contemporană la Judecata cea de Apoi ne vor fi spre mângâiere sau spre mustrare. Și aceasta pentru că vom da seama de scopul pentru care ne-am străduit să ne prelungim viața aceasta ce ține de biologic: și fie va fi spre slavă și bucurie că am putut duce o viață rodnică prelungită în folosul obștesc al societății, al familiei și al nostru personal, fie ne vom da singuri sentința înaintea Tronului de Judecată al lui Hristos dacă acel ajutor medical tehnico-științific nu a fost spre slava lui Dumnezeu.

Să fim serioși: nu-L deranjează deloc pe Dumnezeu faptul că ne dorim să trăim bine și frumos, sănătos și elegant; dar Îl deranjează enorm faptul că, prin puterea necontrolată a descoperirilor științifice folosite în scopul dobândirii de putere și profit iar nu spre folosul omenirii, mai degrabă

distrugem tot mai mult templul sufletului – adică trupul. Sfânta Evanghelie ne previne că nu vom fi pedepsiți pentru numărul de zile trăit sau dobândit prin tehnica medicală, ci vom da fiecare socoteală de cele săvârșite „ori bine, ori rău“ (II Cor. 5, 10) și că „cei ce au făcut cele bune vor ieși spre învierea vieții și cei ce au făcut cele rele spre învierea osândirii“ (In. 5, 29).

© EDITURA
EVANGHELISMOS

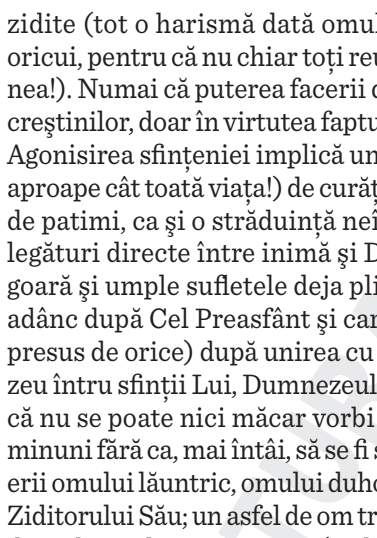
Sfinții – oameni harismatici făcători de minuni

Într-o societate de astăzi (străbătută de produsele științei și ale tehnologiei de ultimă oră), minunile despre care se pomenește atât în Sfintele Scripturi cât și în cărțile bisericești despre viețile sfinților au ajuns să fie considerate produsul imaginației precursorilor domeniului literaturii științifico-fantastice (de genul celei prezente în basmele pentru copii) – adică lucruri imposibil de crezut ca veridice și petrecute cândva în realitate. Cu toate acestea, în vremea noastră, se mărește de la o zi la alta numărul celor care aleargă pretutindeni în căutare de evenimente senzaționale și fapte nemaipomenite. O astfel de tendință a fost de altfel consemnată ca fiind prezentă și pe vremea Mântuitorului: „Din veac nu s-a auzit să fi deschis cineva ochii unui orb din naștere!“ (In. 9, 32). Un astfel de miracol (precum vindecarea unui orb din naștere) s-ar zice că stă acum și în puterea științei medicale moderne (prin metoda transplantului și a descoperirilor genetice celor mai recente); e drept că nu fără costuri uriașe și eforturile conjugate ale echipelor de savanți angrenați în munca de cercetare pretutindeni în lume. Dumnezeu însă ne-a arătat calea cea mai simplă: „Toate câte cereți, rugându-vă, să credeți că le-ați primit și le veți avea!“ (Mc. 11, 24).

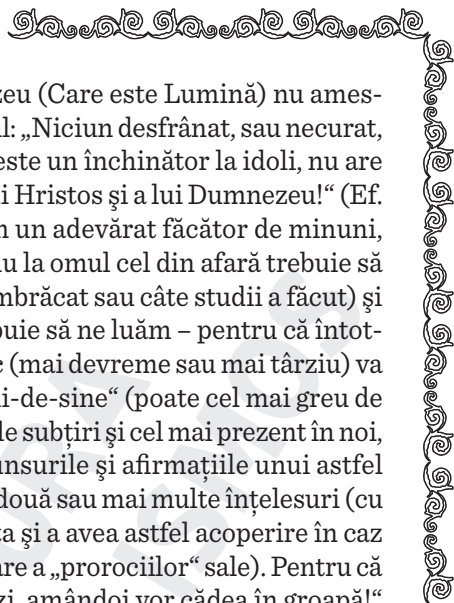
Ceea ce greu înțelege (și încă mai greu acceptă) omul contemporan este faptul că strădania pasionată de a cunoaște și nevoința ascetică de a crede (deopotrivă de jertfelnice) – adică știința și credința – nu pot fi lipsite una de prezența celeilalte. Un om cu adevărat credincios nu va nega niciodată puterea inteligenței pătrunzătoare în tainele firii

zidite (tot o harismă dată omului de Dumnezeu – dar nu oricui, pentru că nu chiar toți reușesc a dobândi înțelepciunea!). Numai că puterea facerii de minuni nu ni se dă nouă, creștinilor, doar în virtutea faptului că ne numim „creștini“! Agonisirea sfințeniei implică un proces îndelungat (uneori aproape cât toată viața!) de curățire a sufletului și a trupului de patimi, ca și o străduință neîncetată de stabilire a unei legături directe între inimă și Dumnezeu. Harul divin pogoră și umple sufletele deja pline de dorul nemărginit de adânc după Cel Preasfânt și care tânjesc (mai mult și mai presus de orice) după unirea cu El! „Minunat este Dumnezeu întru sfinții Lui, Dumnezeul lui Israel!“ (Ps. 67, 36). Așa că nu se poate nici măcar vorbi despre cineva care să facă minuni fără ca, mai întâi, să se fi săvârșit cu el minunea învierii omului launtric, omului duhovnicesc înnoit după chipul Ziditorului Său; un astfel de om trăiește intens starea mistică de vedere a lui Dumnezeu (vedere care e totuna cu unirea cu El – scrie părintele Dumitru Stăniloae). „Și va fi ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor, care rodul său va da la vremea sa și frunza lui nu va cădea și toate câte va face vor sporii!“ (Ps. 1, 3), mai înainte vestit-a David, Regele lui Israel. Hristos Însuși confirmă: „Iar celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în numele Meu, demoni vor izgoni, în limbi noi vor grăi, șerpi vor lua în mână și chiar ceva dătător de moarte de vor bea nu-i va vătăma, peste cei bolnavi își vor pune mâinile și se vor face sănătoși!“ (Mc. 16, 17-18).

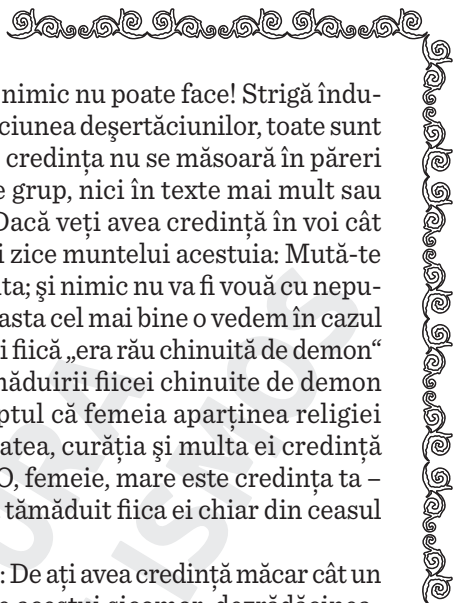
Scrierile aghiografice sunt pline de relatări despre săvârșirea a nenumărate minuni de către oamenii bine-plăcuți Domnului. Din toate se poate vedea lesne că omul sfânt este ascultat de Dumnezeu în aceeași măsură în care și el, la rândul lui, ascultă de poruncile Lui. „Și noi știm că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși; dar de este cineva cinstitor de Dumnezeu și face voia Lui, pe acesta îl ascultă“ (In. 9, 31). Astfel de oameni n-au fost și nici nu s-ar putea vreodată să fie stăpâniți de mulțimea patimilor subțiri născute din iubirea-de-sine; în inimile lor nu e nici pic de întuneric – și

acesta pentru că Dumnezeu (Care este Lumină) nu amestecă lumina cu întunericul: „Niciun desfrânat, sau necurat, sau lacom de avere, care este un închinător la idoli, nu are moștenire în împărăția lui Hristos și a lui Dumnezeu!“ (Ef. 5, 5). Dacă dorim să aflăm un adevărat făcător de minuni, un adevărat harismatic, nu la omul cel din afară trebuie să privim (cât este de bine îmbrăcat sau câte studii a făcut) și nici după reclame nu trebuie să ne luăm – pentru că întotdeauna un fals harismatic (mai devreme sau mai târziu) va fi sedus de efectul „părerii-de-sine“ (poate cel mai greu de învins dintre toate patimile subțiri și cel mai prezent în noi, oamenii). De altfel, răspunsurile și afirmațiile unui astfel de om au mai mereu câte două sau mai multe înțelesuri (cu scopul implicit de a deruta și a avea astfel acoperire în caz de eșec sau de neconfirmare a „prorociilor“ sale). Pentru că „dacă orb pe orb va călăuzi, amândoi vor cădea în groapă!“ (Mt. 15, 14), Mântuitorul ne-a îndemnat: „Cuvântul vostru să fie: ceea ce este da, da; și ceea ce este nu, nu; iar ce e mai mult decât acestea, de la cel rău este!“ (Mt. 5, 37). Multe astfel de răspunsuri am găsi în Sfânta Scriptură dacă am citi-o mai des și am păstra-o în sufletul nostru mai la inimă! Astfel am și dobândi o credință sănătoasă, pentru că orice cuvânt „prorocesc“ sau „de folos“, „de înțelepciune“ (care nu e de la Duhul Sfânt), n-are nicio putere, e mort: „credința fără de fapte moartă este!“ (Iac. 2, 20). Ceea ce se întâmplă astăzi, la scară internațională, în răsăritul Europei (spațiu eminent creștin-ortodox în vechime – iar, mai nou, fost lagăr comunist) legat de invazia practicilor neopăgâne și de sorginte șamanică a lucrărilor zise „paranormale“ nu e decât o altă metodă de „spălare a creierelor“ celor care totuși nu-L neagă cu totul pe Dumnezeu. Însă puterea Duhului a rușinat și va rușina întotdeauna mulțimea „hristoșilor“ mincinoși. Avem suficiente avertismente în această privință: „Se vor scula hristoși mincinoși și proroci mincinoși și vor face semne și minuni, ca să ducă în rătăcire, de se poate,

pe cei aleși!“ (Mc. 13, 22); „vă rătăciți neștiind Scripturile!“ (Mt. 22, 29).

În concluzie, harismele sunt daruri ale Duhului Sfânt încredințate celor care se străduiesc nu ca să le dobândească, ci ca să se măntuiască. Dumnezeu îi răsplătește pe cei care Îl iubesc și, iubindu-L, Îi împlinesc poruncile: „Dacă-Mi slujește cineva, să-Mi urmeze, și unde sunt Eu, acolo va fi și slujitorul Meu“ (In. 12, 26). În Sfintele Evanghelii sunt prezentate cu precizie toate metodele prin care Iisus Hristos săvârșea fapte minunate – tămăduia boli, izgonea demoni, înmulțea pâini și pești, umbla pe apă ca pe uscat sau învia pe cei morți: uneori prin atingere, alteori „numai cu cuvântul“ (Mt. 8, 16)! La fel, în cartea „Faptele Apostolilor“, ni se prezintă puterea Duhului Sfânt lucrătoare prin Sfinții Aposoli; unii bolnavi se vindeau chiar și când doar umbra Ucenicilor lui Hristos trecea pe deasupra lor sau numai prin simpla atingere cu ștergere atinse de mâinile lor. Și – poate cel mai important – au fost și bolnavi care s-au tămăduit doar la simpla invocare a numelui lui Iisus: „În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te și umblă!“ (F.A. 3, 6). Vedem așadar că Petru nu-și arogă nicio putere personală sau vreun merit individual în săvârșirea minunilor; pe toate le face exclusiv în numele Mântuitorului Hristos. Și aceasta pentru că El nu ne-a cerut să facem minuni, ci să ne iertăm, să ne respectăm și să ne iubim – adică să trăim unii pentru alții: „Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste unii față de alții!“ (In. 13, 35). Dacă am împlini porunca „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși!“ (Mt. 22, 39) atunci nu ar mai fi răutăți între noi – și aceasta ar fi cea dintâi și cea mai mare minune care ne-ar asemena Domnului Dumnezeu – pentru că am dobândi harisma dragostei „care niciodată nu cade!“ (I Cor. 13, 8). Doar curați cu inima, lepădați de spinii urii și ai altor păcate, putem înălța glas de rugă către Domnul pentru a săvârși vreo minune asupra noastră și a semenilor noștri; altfel rămânem simpli cunoscători ai „literei care ucide, iar duhul face viu“

(II Cor. 3, 6) – și mai mult nimic nu poate face! Strigă îndurerat Ecclesiastul: „deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciuni!“ (Ecl. 1, 2) – credința nu se măsoară în păreri personale sau impresii de grup, nici în texte mai mult sau mai puțin meșteșugite: „Dacă veți avea credință în voi cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu neputință!“ (Mt. 17, 20). Iar aceasta cel mai bine o vedem în cazul femeii canaaneence a cărei fiică „era rău chinuită de demon“ (Mt. 15, 22): minunea tămăduirii fiicei chinuite de demon nu s-a săvârșit pentru faptul că femeia aparținea religiei iudaice, ci pentru simplitatea, curăția și multa ei credință și nădejde, păgână fiind: „O, femeie, mare este credința ta – fie ție cum voiești!... Și s-a tămăduit fiica ei chiar din ceasul acela!“ (Mt. 15, 28).

Și totuși, „Domnul a zis: De ați avea credință măcar cât un grăunte de muștar, ați zice acestui sicomor: dezrădăcinează-te și te sădește în mare! – și vă va asculta...“ (Lc. 17, 6).

© EDICȚIA
EVANGHELIA

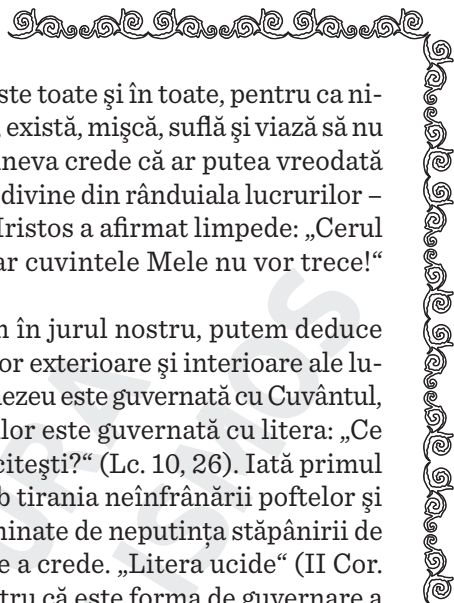
Conștiința personală între Legea divină și legile omenești

„Lege a pus – și nu o vor trece!” (Ps. 148, 6)

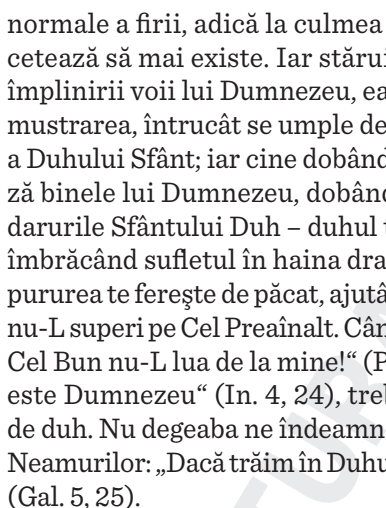
oună dintre noțiunile fundamentale cel mai des întâlnite în Sfânta Scriptură sunt „Legea Domnului” și „fărădelegea”. Atât una cât și cealaltă desemnează realități concepute contextual, fie la nivel uman, fie prin raportare directă la Divinitate: „Legea Ta cugetarea mea este” (Ps. 118, 77); „Cu cei ce lucrează fărădelegea – nu mă voi însoți cu aleșii lor!” (Ps. 140, 4). Astfel de citate denotă limpede existența armoniei lucrurilor, din voia Creatorului lor, peste care nimeni nu va putea trece și nici cineva nu ar putea-o schimba. „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece!” (Mt. 24, 35).

Fără îndoială, viața noastră pe pământ este marcată practic de două legi – Legea Domnului și legea omului (poate pentru că se și vorbește de două lumi). Măsura tuturor lucrurilor (așa cum ne este prezentată în Sfânta Scriptură) este Legea Cuvântului: „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul” (In. 1, 1). Așadar, două cuvinte: Dumnezeu și Cuvântul. „El a poruncit și s-au făcut, El a zis și s-au zidit” (Ps. 148, 5). Până când Dumnezeu nu a săvârșit lucrarea creatoare din iubire, nu a existat nimic din toate cele ce se cuprind în universul material al existenței noastre. Legea guvernării lumii este pronia divină; altfel spus, atotștiința și atotputernicia

Domnului de a veghea peste toate și în toate, pentru ca nimic din cele ce s-au făcut, există, mișcă, suflă și viază să nu fie la întâmplare. Dacă cineva crede că ar putea vreodată să schimbe legile proniei divine din rânduiala lucrurilor – unul ca acela se înșală! Hristos a afirmat limpede: „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece!” (Mt. 24, 35).

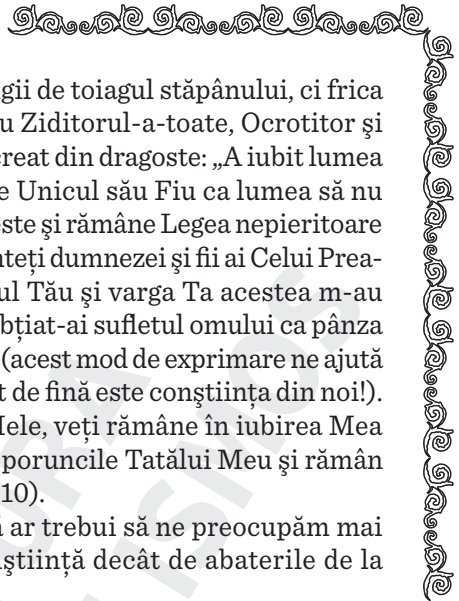
Din tot ceea ce vedem în jurul nostru, putem deduce buna rânduială a lucrurilor exterioare și interioare ale lumii. Dacă lumea lui Dumnezeu este guvernată cu Cuvântul, în schimb lumea oamenilor este guvernată cu litera: „Ce este scris în Lege? Cum citești?” (Lc. 10, 26). Iată primul hotar al minții căzute sub tirania neînfrânării poftelor și a dorinței de păcat și dominate de neputința stăpânirii de sine ca și de neputința de a crede. „Litera ucide” (II Cor. 3, 6) – de ce? Tocmai pentru că este forma de guvernare a omului căzut în păcatul neascultării: „să nu furi, să nu ucizi, să nu poftesti cu vicleșug bunul aproapelui” (Dt. 5) etc. Pe când Cuvântul este pentru duh, pentru omul lăuntric: „să nu mâncați, căci veți muri negreșit” (Fac. 2, 17). „Duhul dă viață!” (II Cor. 3, 6). Acest Duh Îl găsim trimis nouă oamenilor sub forma legii conștiinței, a păstrării legăturii vii și nealterate cu Dumnezeu, adică în dragoste și armonie. De aceea, însuflat fiind de către Duhul Sfânt, Psalmistul David, Regele lui Israel, se roagă: „și cu duh stăpânitor mă întărește!” (Ps. 50, 13). Așadar, conștiința luminată este tot un dar de la Dumnezeu, de aceea Sfântul Părinte Talasie Libianul scrie (în volumul al patrulea al „Filocaliei”): „Conștiința stă în om doar atât cât este în conlucrare divină cu Creatorul”; altfel spus, lucrează după legi stabile ale sufletului care orânduiesc legătura lui cu Dumnezeu. Și tot Sfântul Talasie adaugă: „Două sunt cazurile când conștiința nu te mai judecă: la desăvârșirea în virtute și la desăvârșirea în păcat”. Lovește în minte, în inteligență și rațiune la săvârșirea păcatului, dar adoarme și dispare la călcarea măsurii

normale a firii, adică la culmea păcatului, când chiar încetează să mai existe. Iar stăruind în lucrarea pozitivă a împlinirii voii lui Dumnezeu, ea încetează să mai lucreze mustrarea, întrucât se umple de dragoste, care este roadă a Duhului Sfânt; iar cine dobândește Duhul Sfânt, lucrează binele lui Dumnezeu, dobândind astfel harismele sau darurile Sfântului Duh – duhul temerii și al înțelepciunii îmbrăcând sufletul în haina dragostei dumnezeiești care pururea te ferește de păcat, ajutându-te să nu greșești și să nu-L superi pe Cel Preaînalt. Cântă Psalmistul: „Duhul Tău Cel Bun nu-L lua de la mine!“ (Ps. 50, 12). Deci dacă „Duh este Dumnezeu“ (In. 4, 24), trebuie și noi să fim oameni de duh. Nu degeaba ne îndeamnă Marele Pavel, Apostolul Neamurilor: „Dacă trăim în Duhul, cu Duhul să și umblăm!“ (Gal. 5, 25).

În fond, prin puterea Duhului Adevărului, Dătătorul de Viață, toate legile firii merg în armonie cu Legea divină. Iar la scară pământească, nicio Constituție (națională sau internațională, de stat sau de guvern), de oricine ar fi fost ea întocmită, nu va putea niciodată să stea mai presus de Creator, de Decalog, de conștiință. De aceea, deloc întâmplător, Mântuitorul nostru Iisus Hristos avertizează: „Ochi aveți și nu vedeți, urechi aveți și nu auziți și nu vă aduceți aminte“ (Mt. 8, 18). Atâta timp cât dorești binele aproapei și-l iubești, nu poți face legi împotriva lui. Așadar, Constituția rămâne doar o formă omenească de guvernare, îngăduită de Dumnezeu celor care au pierdut calea dreptei credințe. Fără varga conștiinței și lucrarea ei, oamenii pot oricând să devină monștri.

Măsura iubirii înscrisă în porunca de a-ți iubi aproapele „ca pe tine însuși“ (Mt. 22, 37-39) depășește cuvintele de prisos ale tuturor legilor lumii. Filocalia ne arată că luminătorul sufletului este mintea; dacă avem minte curată și sănătoasă, brăzdată de varga conștiinței, nu putem greși: „Frica Domnului îndepărtează păcatele“ (Ecl. 1,

14) – desigur, nu frica slugii de toiagul stăpânului, ci frica de a nu pierde legătura cu Ziditorul-a-toate, Ocrotitor și Proniator a tot ceea ce a creat din dragoste: „A iubit lumea atât de mult, că l-a dat pe Unicul său Fiu ca lumea să nu piară“ (In. 3, 16). Iubirea este și rămâne Legea nepieritoare a îndumnezeirii: „Toți sunteți dumnezei și fii ai Celui Preaînalt!“ (Ps. 81, 6). „Toiagul Tău și varga Ta acestea m-au mângâiat“ (Ps. 22, 5), „Subțiat-ai sufletul omului ca pânza păianjenului!“ (Ps. 38, 15) (acest mod de exprimare ne ajută să putem înțelege cam cât de fină este conștiința din noi!). „Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne în iubirea Mea după cum și Eu am păzit poruncile Tatălui Meu și rămân întru iubirea Lui“ (In. 15, 10).

În concluzie, socot că ar trebui să ne preocupăm mai mult de călcările de conștiință decât de abaterile de la Constituție.

© EDITORIAL
EVANGHELIA

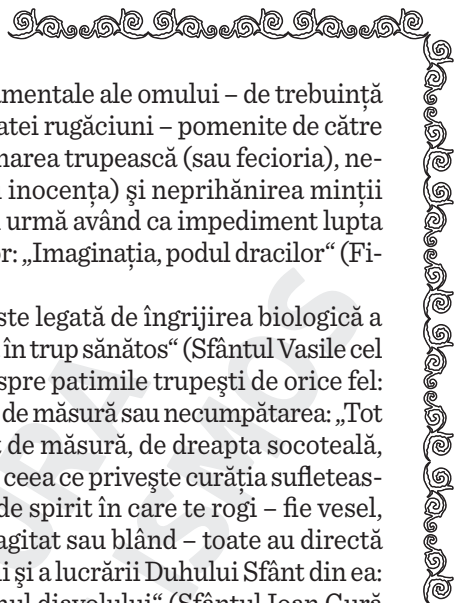

Lucrarea lui Dumnezeu în rugăciune

itind Sfintele Scripturi, vom afla că lucrarea rugăciunii împlinește chiar și lucruri mai presus de fire. Oprirea soarelui din mersul său pe cer de către Dumnezeu la ruga lui Iisus Navi, ca și rugăciunea lui Iezechia săvârșită cu fața la perete, apoi toate minunile din Vechiul Testament văzute în lumina prorociilor mesianice de venire a Mântuitorului, toate sunt o dovadă în acest sens. Semnul lui Iona (care a fost înghițit de chit în mare), zămislirea minunată a Sarei – Zis-a Unul: „Iată, la anul pe vremea asta am să vin iar pe la tine și Sarra, femeia ta, va avea un fiu“ (Fac. 18, 10), a Elisabetei, a Sfintei Ana, soția lui Ioachim, și acestea sunt o adevărată neîndoieală a puterii rugăciunii; ca să nu mai spunem de îndemnul stăruitor al Mântuitorului Iisus Hristos, Care le cere direct și explicit apostolilor Săi să privegheze în rugăciune. De altfel, Sfinții Apostoli și Evangheliști consemnează faptul că El Însuși „S-a suit în munte să Se roage singur“ (Mt. 14, 23); și iarăși în grădina Ghetsimani, unde adesea Se ruga. „Și, ieșind, s-a dus după obicei în Muntele Măslinilor, și ucenicii l-au urmat“ (Lc. 22, 39).

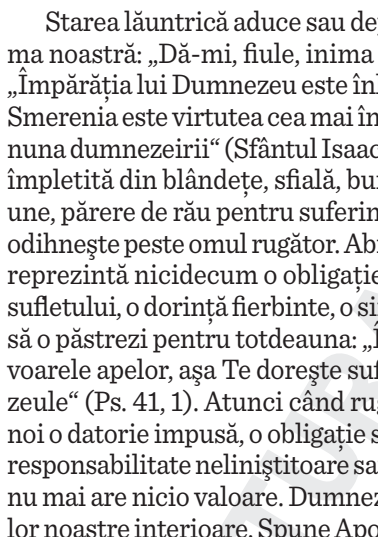
Am vrut să evidențiem toate acestea pentru faptul că noi, creștinii, atunci când ne rugăm, o facem cu convingerea că desăvârșirea este o stare care nu ne privește pe noi, ci exclusiv pe Bunul Dumnezeu. De fapt, întreaga împreună-lucrare a minții și a inimii reprezintă propria noastră responsabilitate. Și aceasta pentru că delicatețea sufletească necesară și implicată în lucrarea rugăciunii dă acesteia înălțime, valoare și autenticitate.

Cele trei însușiri fundamentale ale omului – de trebuință pentru dobândirea adevăratei rugăciuni – pomenite de către Sfinții Părinți sunt: neîntinarea trupească (sau fecioria), nevinovăția sufletească (sau inocența) și neprihănirea minții (sau curăția) – aceasta din urmă având ca impediment lupta duhovnicească a gândurilor: „Imaginația, podul dracilor“ (Fi-localia, vol. VIII).

Curățenia trupească este legată de îngrijirea biologică a trupului: „Minte sănătoasă în trup sănătos“ (Sfântul Vasile cel Mare). Apoi este vorba despre patimile trupești de orice fel: lăcomia, desfrânarea, lipsa de măsură sau necumpătarea: „Tot lucrul bun este încununat de măsură, de dreapta socoteală, urmând calea de mijloc. În ceea ce privește curăția sufletească, aceasta ține de starea de spirit în care te rogi – fie vesel, fie trist, nervos sau calm, agitat sau blând – toate au directă influență asupra rugăciunii și a lucrării Duhului Sfânt din ea: „Sufletul tulburat este tronul diavolului“ (Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilii la Matei). Iar în ceea ce privește curăția minții în rugăciune, trebuie să se țină seama de o calitate specială, numită trezvie sau atenție ori paza minții. Și aceasta pentru că lipsa concentrării nu ajută rugăciunea, ci aduce răspândire și împrăștiere, iar rugăciunea făcută într-o asemenea stare se aseamănă florii rare culese împreună cu toate buruienile și ierburile la un loc, fără să-ți mai dai seama ce ai cules – spune Avva Dorotei.

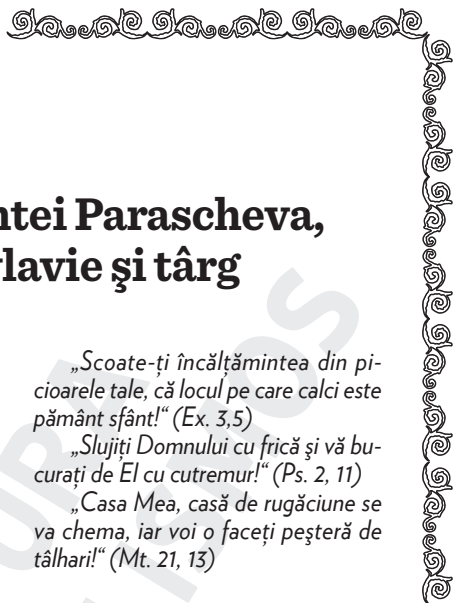
Cum ar trebui să așezăm sufletul pentru o rugăciune caldă și primită de Dumnezeu? Cea dintâi condiție este aceasta: rugăciunea nu se lucrează decât pe un fond de smerenie autentică, fiind întemeiată numai pe dragostea față de Dumnezeu și de aproapele. Chiar de ne-am ruga toată viața, niciodată nu va fi ascultată de către Dumnezeu rugăciunea omului fals, prefăcut, a omului snob și duplicitar, precum zice Psalmistul: „Pe viclean urăște Domnul!“ (Ps. 5, 6); și tot în Psalmi: „Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta“ (Ps. 140, 2). Fără îndoială, nu există harul Duhului Sfânt în omul dublu, nu există lucrare în rugăciunea omului care nu este ca o oglindă în fața lui Dumnezeu.

Starea lăuntrică aduce sau depărtează pe Hristos din inima noastră: „Dă-mi, fiule, inima ta ca să-Mi fac locaş în ea“; „Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru“ (Lc. 17, 21). Smerenia este virtutea cea mai înaltă, „piatra scumpă din cununa dumnezeirii“ (Sfântul Isaac Sirul); abia în această stare împletită din blândețe, sfială, bunătate, compasiune, afecțiune, părere de rău pentru suferințele semenilor Duhul Sfânt odihnește peste omul rugător. Abia atunci rugăciunea nu mai reprezintă nicidecum o obligație, ci o adevărată desfătare a sufletului, o dorință fierbinte, o simțire adâncă pe care ai vrea să o păstrezi pentru totdeauna: „În ce chip dorește cerbul izvoarele apelor, așa Te dorește sufletul meu pe Tine, Dumnezeule“ (Ps. 41, 1). Atunci când rugăciunea constituie pentru noi o datorie impusă, o obligație silnică, un canon apăsător, o responsabilitate neliniștitoare sau chiar muștrare interioară, nu mai are nicio valoare. Dumnezeu nu este contabilul stărilor noastre interioare. Spune Apostolul: „Trupul este templul Duhului Sfânt“ (I Cor. 6, 19); așadar, cine-l cinstește ia cununa, iar cine-l disprețuiește va fi pedepsit.

Dacă vrem ca întunericul din noi să fie lumină, trebuie să primim lumina cea sfântă: „Eu sunt Lumina lumii!“ (In. 8, 12) – Cel Ce luminează pe tot omul, care vine în lume: „Cuvântul era Lumina cea adevărată care luminează pe tot omul, care vine în lume“ (In. 1, 9). „Lumină este Tatăl, Lumină este Fiul, Lumină este Duhul Sfânt“ – Treimea veșnică de o ființă Care străbate ființa și sufletele noastre din clipa zămislirii în pântecul mamei până la ultima clipă a suflării de viață din noi. Doar acea rugăciune va face veșnic minuni și va aduce folos semenilor, care va fi asemenea rugăciunii Sfântului Apostol Pavel și Sfântului Grigorie de Nyssa: „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine“ (Gal. 2, 20).

Hramul Sfintei Parascheva, între evlavie și târg

„Scoate-ți încălțămintea din picioarele tale, că locul pe care calci este pământ sfânt!” (Ex. 3,5)

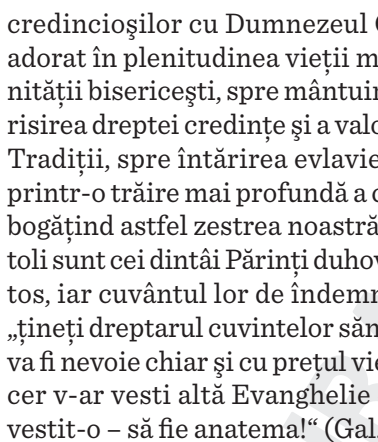
„Slujiți Domnului cu frică și vă bucurați de El cu cutremur!” (Ps. 2, 11)

„Casa Mea, casă de rugăciune se va chema, iar voi o faceți peșteră de tâlhari!” (Mt. 21, 13)

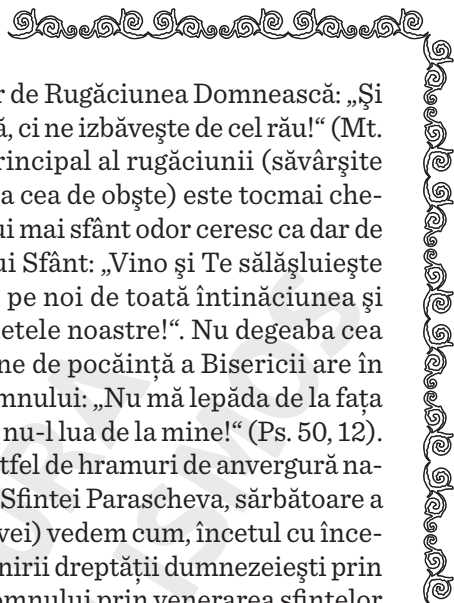
oțiunea bisericească de „hram” sau de „sărbătoare” a unui sfânt locaș de închinăciune se referă la prăznuirea fie a unui eveniment din istoria sfântă a mântuirii (cum ar fi „Nașterea”, „Învierea” sau „Înălțarea Domnului”), fie a unui sfânt ori a unei sfinte – care ocrotesc locașul respectiv din clipa întemeierii lui, prin voia ctitorului sau a comunității care l-a zidit. Acest locaș poate fi un simplu paraclis de rugăciune, o capelă, o biserică de parohie (sau de mănăstire) ori chiar o catedrală. Cu un astfel de prilej se strâng la rugăciune mulțimi de credincioși pentru a participa la Slujba Privegherii, a Sfințirii apei, a Sfințirii untului-de-lemn și a Sfintei Liturghii – orânduite de Biserică prin Sfânta Tradiție spre a fi săvârșite în folosul închinătorilor. Slujba este săvârșită și condusă de un sobor de preoți și diaconi, în fruntea cărora se află cel puțin ierarhul locului (dacă nu chiar un sobor de ierarhi) – în acest caz slujba numindu-se „Liturghia arhierască”.

De regulă (și prin natura lucrurilor), scopul unei astfel de sărbători (numită „hram”) este cel de întâlnire tainică a

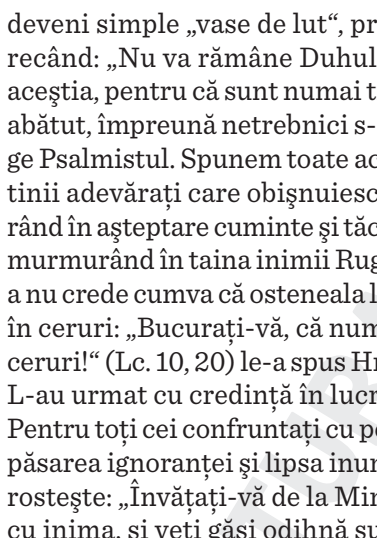
credincioșilor cu Dumnezeu Cel Viu închinat, slăvit și adorat în plenitudinea vieții mistice și liturgice a comunității bisericești, spre mântuirea oamenilor prin mărturisirea dreptei credințe și a valorilor spirituale ale Sfintei Tradiții, spre întărirea evlaviei și a credinței poporului printr-o trăire mai profundă a creștinătății noastre – îmbogățind astfel zestrea noastră sufletească. Sfinții Apostoli sunt cei dintâi Părinți duhovnicești ai turmei lui Hristos, iar cuvântul lor de îndemn și povață este categoric: „țineți dreptarul cuvintelor sănătoase“ (II Tim. 1, 13) – de va fi nevoie chiar și cu prețul vieții – și chiar „un înger din cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v-am vestit-o – să fie anatema!“ (Gal. 1, 8).

Din păcate, prin spiritul statistic cu care ne-am obișnuit să tratăm fiecare chestiune socială, uneori foarte ușor se face confuzie între numărul aparent mare de credincioși și puterea credinței sau calitatea evlaviei acestora; nu cred că pot fi considerate „fapte ale credinței“ comportamentul indecent, strigătele și lamentările, înghesuiala plină de agitație și intratul neconvențional la închinare peste rând – spre sfidarea celor simpli și răbdători care așteaptă în tăcere. Rânduielile unui eveniment spiritual de o asemenea anvergură (precum Hramul Sfintei Cuvioase Parascheva) trebuie păstrate cu strictete, altfel nu știm câte din lumânările aprinse la Jertfelnic își vor mai trimite lumina la Tronul Domnului Dumnezeu, dacă nu o facem în duhul bunului simț creștinesc; nu știm câte din numele scrise pe pomelnice vor mai fi socotite de Cel Preaînalt prin miridele Sfintei Proscomidii. Poate ar fi bine să ne aducem aminte de Sfântul și Dreptul Iov cel mult pătimitor, care, deși lepădat la groapa de gunoi, a stăruit în rugăciune șapte ani (suferind chinurile și durerile cu mărînimie de suflet și credință nezdruncinată) până când a auzit glasul Domnului: „Încinge-ți coapsele ca un viteaz și te voi întreba și Îmi vei da lămuriri!“ (Iov 40, 7).

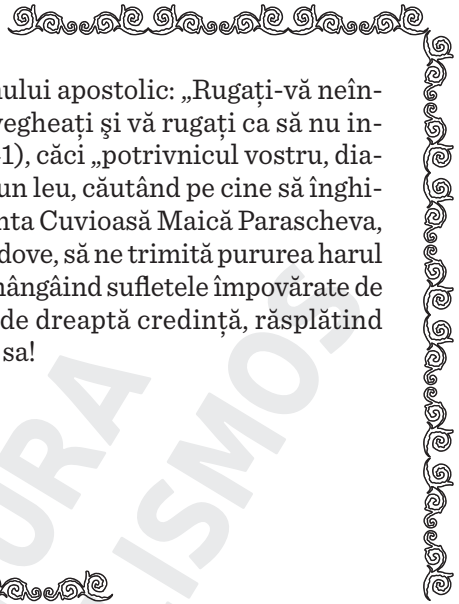
Sau să ne amintim măcar de Rugăciunea Domnească: „Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău!“ (Mt. 6, 13). De altfel, rostul principal al rugăciunii (săvârșite fie personal, fie în slujirea cea de obște) este tocmai chemarea spre primire a celui mai sfânt odor ceresc ca dar de mântuire – harul Duhului Sfânt: „Vino și Te sălășluiește întru noi și ne curățește pe noi de toată întinăciunea și mântuiește, Bunule, sufletele noastre!“ . Nu degeaba cea mai importantă rugăciune de pocăință a Bisericii are în miezul ei implorarea Domnului: „Nu mă lepăda de la fața Ta și Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine!“ (Ps. 50, 12).

Problema este că la astfel de hramuri de anvergură națională (precum Hramul Sfintei Parascheva, sărbătoare a întregii capitale a Moldovei) vedem cum, încetul cu încetul, se pierde rostul împlinirii dreptății dumnezeiești prin strădania preamăririi Domnului prin venerarea sfințelor moaște spre încărcarea cu har de la Dumnezeu și spre dobândirea folosului sufletesc. Toate acestea sunt în vremea noastră din ce în ce mai umbrite de efectul direct al calculului economic prin haosul uriaș al comerțului stradal, zgomotul infernal al concertelor de muzică laică, explozia artificierilor, fumul micilor la grătar și mirosul de bere, prin toată agitația atmosferei de distracție generală ca și prin cerșetoria nesfârșită și impertinentă a tuturor neintegraților societății. Lucruri care, din păcate, se regăsesc ca o pată pe frumusețea unei asemenea sărbători oriunde s-ar desfășura ea – la Iași sau București, la Timișoara sau Craiova, la Putna sau Nicula. Ar trebui ca noi, pelerinii creștin-ortodocși, să fim la fel de atenți duhovnicește precum tinerii de la iezerul Sevastiei Armeniei pentru a nu ieși din harul nevoinței duhovnicești a sărbătorii (pierzând astfel rostul prezenței noastre acolo) și a ne transforma din pelerini în turiști (membri de rând ai societății de consum). Dacă sufletul se va goli de harul credinței – dreaptă, sfântă, caldă, pătrunsă de evlavie – atunci vom

deveni simple „vase de lut“, precum grăit-a Domnul oarecând: „Nu va rămâne Duhul Meu pururea în oamenii aceștia, pentru că sunt numai trup!“ (Fac. 6, 3). „Toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut!“ (Ps. 13, 3), plânge Psalmistul. Spunem toate acestea anume pentru creștinii adevărați care obișnuiesc să petreacă ore întregi la rând în așteptare cuminte și tăcută – dar plină de veghere, murmurând în taina inimii Rugăciunea lui Iisus – pentru a nu crede cumva că osteneala lor fi-va trecută cu vederea în ceruri: „Bucurați-vă, că numele voastre sunt scrise în ceruri!“ (Lc. 10, 20) le-a spus Hristos Apostolilor Săi, care L-au urmat cu credință în lucrarea de mântuire a lumii. Pentru toți cei confrunțați cu potrivnicia necredinței, nepăsarea ignoranței și lipsa inumană de bun simț, Hristos rostește: „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima, și veți găsi odihnă sufletelor voastre!“ (Mt. 11, 29). Iar pe cei aflați în neorânduială creștină Hristos îi avertizează: „Mulți dintre cei dintâi vor fi pe urmă, și din cei de pe urmă întâi!“ (Mc. 10, 31) și „Care între voi va vrea să fie întâiul să vă fie vouă slugă!“ (Mt. 20, 27).

Doar cu gând curat, cu inimă smerită și dragoste nefățarnică (născute din adevărata virtute) vom putea culege Rodul liturgic al Pomului Vieții, Hristos (Cel atât de râvnit de Adam după cădere). De Acesta însă se va învrednici (spune Sfântul Apostol Pavel) numai cel care „s-a luptat după regulile jocului“ (II Tim 2, 5), pentru că zis-a Domnul: „Cel ce nu intră pe ușă în staulul oilor, ci sare pe aiurea, acela este fur și tâlhar!“ (In. 10, 1). Doar urmând calea cea dreaptă a credinței și evlaviei moșilor și strămoșilor noștri vom putea să dobândim zestrea duhovnicească a îmbogățirii în Dumnezeu, iar sfinții îngeri ne vor număra cu bucurie pașii spre sfintele locașuri. „Cine nu adună cu Mine risipește!“ (Mt 12, 30). Ceea ce înseamnă că împărțășirea cu Hristos Cel Euharistic trebuie să ni-L păstreze în minte spre a-L aduce prin rugăciune în inimă și astfel

să aflăm bucuria îndemnului apostolic: „Rugați-vă neîn-cetat!“ (I Tes. 5, 7). „Privegheați și vă rugați ca să nu in-trați în ispită!“ (Mt. 26, 41), căci „potrivnicul vostru, dia-volul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghi-tă!“ (I Pt. 5, 8). Fie ca Sfânta Cuvioasă Maică Parascheva, ocrotitoarea întregii Moldove, să ne trimită pururea harul smereniei și curăției ei, mângâind sufletele împovărate de griji dar pline evlavie și de dreaptă credință, răsplătind fiecăruia după osteneala sa!

© EDITURA
EVANGHELISMO

Sfințenia, curățirea minții și a inimii

„Nu știți oare că nedreptii nu vor moșteni Împărăția lui Dumnezeu?” (I Cor. 6, 9)

„Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre” (Mt. 11, 29)

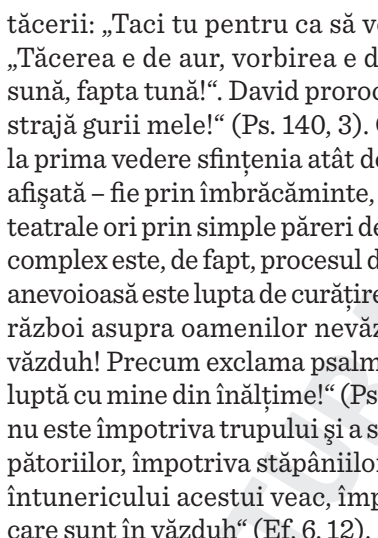
fânta Evanghelie consemnează de multe ori îndemnul stăruitor la sfințenie pe care Domnul nostru Iisus Hristos l-a adresat ucenicilor Săi: „Fiți dar voi desăvârșiți precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este!” (Mt. 5, 48), iar Sfântul Apostol Petru, marele povățuitor al obștii creștine, îndeamnă: „Fiți treji, privegheați!” (I Petru 5, 8); și iarăși: „Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită” (Mt. 26, 41). Iată îndemnuri care sunt legate de finalul Rugăciunii Domnești: „Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean!” (Mt. 6, 14). Lupta pentru acest scop, strădania pentru sfințenie, este o nevoită a stăruirii în rugăciune, în postire prin aspra înfrânare, a trezviei personale a fiecărui creștin în parte.

Mintea este un bastion asupra căruia diavoli dau război neîncetat prin gânduri pentru a-l doborî pe om. Prin imaginație (care în scrierile patristice este numită „tabla de ceară a minții” sau „podul dracilor”) se adună în mintea noastră toate nălucirile care stârnesc poftete aducătoare de patimi și care, totodată, le deformează, supradimensionându-le pentru a le face să pară atractive și necesare. Aici,

în minte, conform Sfântului Nicodim Aghioritul în cartea „Războiul nevăzut“, se dau luptele acerbe între treptele păcatului, de la mândrie (cea dintâi treaptă) până la a șasea – căutarea prilejului de a păcătui și învoiala cu mintea la păcat. Nu degeaba Dumnezeiasca Evanghelie ne învață că și păcatele doar cu gândul poftite tot păcate săvârșite pot fi numite: „Că oricine se uită la femeie, poftind-o, a și săvârșit adulter cu ea în inima lui!“ (Mt. 5, 28). Sau o întrebare a Mântuitorului adresată fariseilor: „Pentru ce cugetați cele rele în inimile voastre?“ (Mt. 9, 4). Altfel spus, cugetarea minții duce la pofta firii în inimă. Psalmistul David a închipuit prin Duhul Sfânt două rațiuni teologice înalte, zicând: „Fiica Babilonului, ticăloasa! Fericit este cel ce va răsplăti ție fapta pe care ai făcut-o nouă! Fericit este care va apuca și va lovi pruncii tăi de piatră!“ (Ps. 136, 9-10), adică gândul ticălos al minții trebuie izbit de rugăciunea minții: „Doamne Iisus Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!“ și tot David: „În dimineți voi judeca pe toți păcătoșii pământului ca să nimicesc din cetatea Domnului pe toți cei ce lucrează fărădelegea!“ (Ps. 100, 10). Doar așa, încă de la prima zvâcnire a gândului păcătos, te poți izbăvi de el, fără a-l mai transforma în rațiunea patimii și în pofta păcătoasă: „Privegheați și vă rugați ca să nu cădeți în ispită!“ (Mc. 14, 38). Deci, cea mai înaltă luptă se dă la nivel rațional, în minte (care este și centrul unde se află și puterea cuvântătoare a omului), pe care, dacă nu o stăpânim, precum spune Ioan Carpatinul în volumul al patrulea al „Filocaliei“ – „săgeata scăpătată din arc fără țintă precisă poate lovi unde nu trebuie!“.

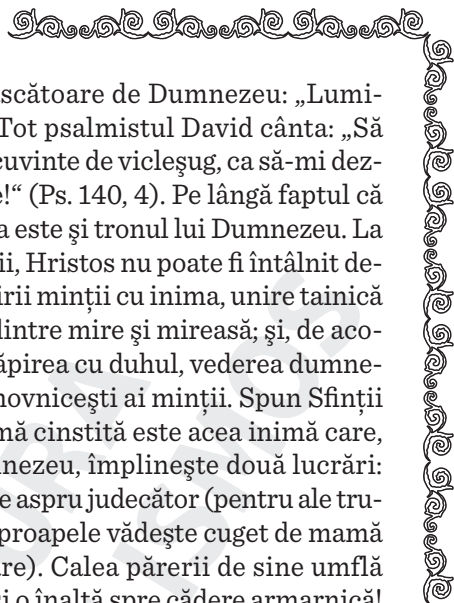
Altfel spus, și cuvântul necugetat poate răni pe aproapele și ne poate dăuna și nouă, și semenilor la mântuire. Spus-a Hristos: „Pentru orice cuvânt deșert, pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecății“ (Mt. 12, 36). Iar una dintre cele mai puternice arme ascetice (recomandată de toți Sfinții Părinți nevoitori) este virtutea

tăcerii: „Taci tu pentru ca să vobească faptele tale!“ sau „Tăcerea e de aur, vorbirea e de argint!“ și iarăși „Vorba sună, fapta tună!“ . David prorocul striga: „Pune, Doamne, strajă gurii mele!“ (Ps. 140, 3). Cât de simplă poate părea la prima vedere sfințenia atât de râvnită (și chiar de mulți afișată – fie prin îmbrăcăminte, fie prin gesturi și atitudini teatrale ori prin simple păreri de înălțare a minții) și cât de complex este, de fapt, procesul de curățire a minții și cât de anevoioasă este lupta de curățire a gândurilor prin care dau război asupra oamenilor nevăzutele cete de demoni din văzduh! Precum exclama psalmistul: „mulți sunt cei ce se luptă cu mine din înălțime!“ (Ps. 55, 2), „Căci lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduh“ (Ef. 6, 12).

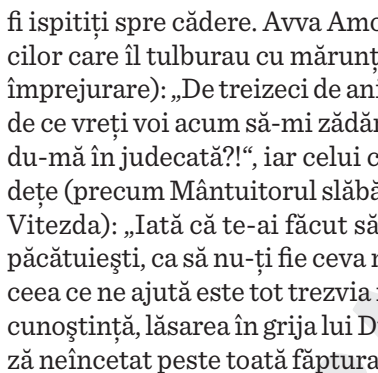
Odată curățită mintea și pusă sub paza atenției prin puterea rugăciunii, ferită de rațiunile păcătoase ale poftelor necurate și imaginației spurcate, următoarea treaptă este curățirea inimii: altă etapă greu de împlinit, pentru că inima este centrul spiritual de sălășluire a sufletului, a lui Hristos, dar și a patimilor, numită partea „irascibilă“ sau „mânioasă“. Tot Regele David spune: „Mâniati-vă, dar nu greșiți; de cele ce ziceți în inimile voastre, întru așternuturile voastre, vă căiți“ (Ps. 4, 4), iar Sfânta Evanghelie ne arată: „Din prisosul inimii grăiește gura!“ (Mt. 12, 34), „Omul cel bun din comoara lui cea bună scoate afară cele bune, pe când omul cel rău din comoara lui cea rea scoate afară cele rele“ (Mt. 12, 35). În toate Duminicile Triodului (prin excelența perioadă de pocăință și umilință) se cântă la strună stihira „Cămara Ta, Mântuitorule, o văd împodobită“ – referindu-se la inima caldă, blândă, spiritualizată, luminată – „dar îmbrăcăminte nu am ca să intru într-înșă!“.

Sfântul Grigorie Palama (supranumit „preîndumnezeitul la minte“) s-a rugat doi ani încontinuu, îngenuncheat

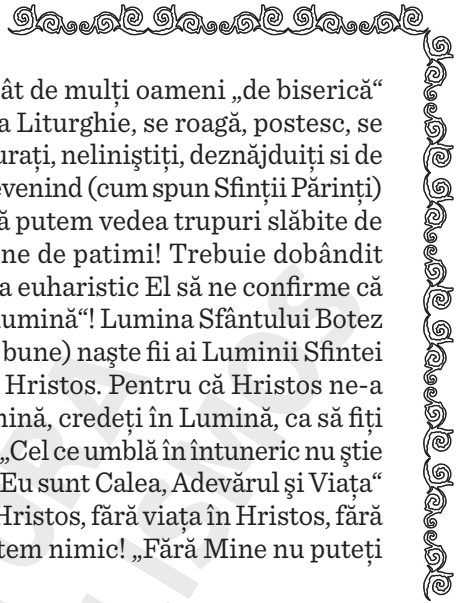
la icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu: „Luminează-mi întunericul!”. Tot psalmistul David cânta: „Să nu abați inima mea spre cuvinte de viclesug, ca să-mi dezvinovățesc păcatele mele!” (Ps. 140, 4). Pe lângă faptul că este casa sufletului, inima este și tronul lui Dumnezeu. La rugăciunea curată a inimii, Hristos nu poate fi întâlnit decât în starea mistică a unirii minții cu inima, unire tainică asemănătoare cununiei dintre mire și mireasă; și, de acolo, urmând uimirea sau răpirea cu duhul, vederea dumnezeiască prin ochii cei duhovnicești ai minții. Spun Sfinții Părinți filocalici că o inimă cinstită este acea inimă care, spre a fi plăcută lui Dumnezeu, împlinește două lucrări: spre sine nutrește cuget de aspru judecător (pentru ale trupului greșale), iar către aproapele vădește cuget de mamă (blândă și lesne iertătoare). Calea părerii de sine umflă inima cu un dulce venin și o înalță spre cădere armarnică! Sfântul Simeon Noul Teolog scrie (în volumul al optulea al „Filocaliei”) că o inimă înșelată cu părere de sine își arogă singură virtuți pe care nu le are și se îndulcește întru sine de părerea sfințeniei; numai că, asemeni fariseului la Templu, nu se raportează la Hristos (modelul absolut), ci se apreciază prin semenii și slăbiciunile lor, cugetând astfel măreț despre sine: „Cine sunt eu!...”

Sfântul Antonie cel Mare spune că omul bun și iubitor de Dumnezeu nu judecă aproapele său, ci poartă grijă doar de propriile sale păcate; dacă este sfânt însă și totuși poartă grija altuia, uitând de păcatele sale, atunci acești „sfinți” autoprocamați se numesc „mărunți la cuget”. De această micime a dat dovadă fariseul mai sus pomenit atunci când rostea cu infatuare: „Dumnezeule, îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni!” (Lc. 18, 11). Nu degeaba în finalul Pildei Vameșului și Fariseului se spune că „vameșul s-a coborât mai îndreptat la casa sa” (Lc. 18, 14). Toți sfinții asceți arată că lupta cu inima și pornirile ei nestăpânite poate dura chiar și toată viața, ba uneori și pe patul de moarte putem

fi ispitiți spre cădere. Avva Amona Nitriotul a spus ucenicilor care îl tulburau cu mărunțișurile lor (într-o anumită împrejurare): „De treizeci de ani mă lupt pentru nerăutate, de ce vreți voi acum să-mi zădărniciți osteneala, aruncându-mă în judecată?!“, iar celui care greșise i-a zis cu blândețe (precum Mântuitorul slăbănogului de la scaldătoarea Vitezda): „Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău“ (In. 5, 14). Așadar, ceea ce ne ajută este tot trezvia minții sau încordarea spre cunoștință, lăsarea în grija lui Dumnezeu Cel Care veghează neîncetat peste toată făptura.

În concluzie, sfințenia sufletească este legătura dintre lucrarea inimii și lucrarea minții, legătura care odihnește sufletul în virtutea dreptății faptelor bune: „Duh drept înnoiește întru cel dinăuntru ale mele!“ (Ps. 50, 11), „Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă și smerită, Dumnezeu nu o va urgisi!“ (Ps. 50, 18). Mântuitorul Iisus Hristos a arătat limpede faptul că blândețea și smerenia sunt virtuți cardinale și veșnice în odihna duhului, prin cuvintele: „Învățați de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima, și veți afla odihnă sufletelor voastre“ (Mt. 11, 19). Deci, sufletul nu poate fi scos din deznădejde ori din tulburare prin simpla contabilizare a acatistelor și a psaltirilor citite și a rugăciunilor făcute „de canon“; toate acestea nu sunt decât mijloace de îmbunătățire, arme de curățire; însă numai blândețea și smerenia sunt virtuțile dumnezeiești care odihnesc pe omul cel duhovnicesc. Dacă nu împărtășim mintea din Hristos, inima cu permanenta gândului la Hristos prin rugăciune, atunci tot degeaba dăm trupului „Euharistia Liturgică“ – dacă în bezna minții, a inimii și a sufletului nu-L avem pe Hristos, locul este murdar și plin de poftă și de patimi. Riscăm să auzim glasul de tunet al Mântuitorului: „Nu vă cunosc pe voi!“ (Mt. 25, 12) și: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui!“ (Mt. 25, 41). Așa se

poate explica faptul că atât de mulți oameni „de biserică“ (care frecventează Sfânta Liturghie, se roagă, postesc, se împărtășesc) rămân tulburați, neliniștiți, deznăjduiți și de multe ori își ies din fire, devenind (cum spun Sfinții Părinți) „păpușile dracilor“! Adică putem vedea trupuri slăbite de post și rugăciune dar pline de patimi! Trebuie dobândit Hristos lăuntric pentru ca euharistic El să ne confirme că petrecem în „lumină din lumină“! Lumina Sfântului Botez (unită cu lumina faptelor bune) naște fii ai Luminii Sfintei Învieri, buni ostași ai lui Hristos. Pentru că Hristos ne-a îndemnat: „Cât aveți Lumină, credeți în Lumină, ca să fiți fii ai Luminii“ (In. 12, 36), „Cel ce umblă în întuneric nu știe unde merge“ (In. 12, 35), „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața“ (In. 14, 6). Fără cale spre Hristos, fără viața în Hristos, fără adevărul lui Hristos, suntem nimic! „Fără Mine nu puteți face nimic!“ (In. 15, 5).

© EDIȚIA
EVANGHELIA

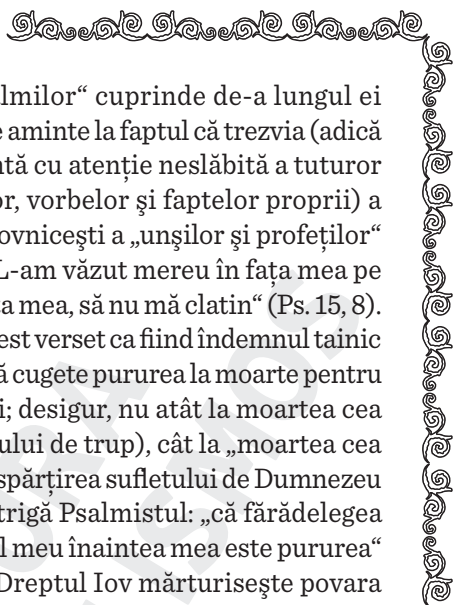
Lupta sufletului cu poftele trupului și cu gândurile de la diavol

„Frate ajutat de frate este ca o cetate tare și înaltă“ (Pilde 18, 19)

„Oricine se uită la femeie, poftind-o, a și săvârșit adulter cu ea în inima lui“ (Mt. 5, 28)

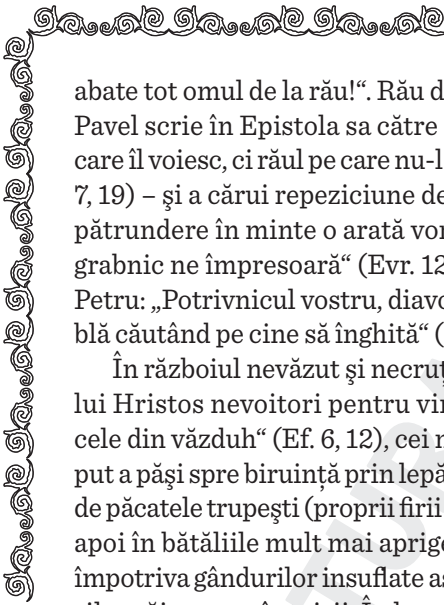

upă învățătura Sfinților Părinți ai „Filocaliei“, rădăcina tuturor păcatelor este iubirea-de-sine. Și aceasta pentru că toate relele care îl chinuie pe om sunt rezultatul direct al mândriei – cel mai mare și cel mai greu dintre toate păcatele –, care până și pe Lucifer l-a aruncat din cer, transformându-l din înger luminat în diavol întunecat. Mândria este deosebit de primejdioasă prin aceea că ne desparte de Dumnezeu, depărtându-ne de poruncile Lui sfinte, fără ca măcar să ne dăm seama. Psalmistul și prorocul David, Regele lui Israel, exprimă cel mai bine aceasta, zicând: „Iar eu am zis în bunăstarea mea: nu mă voi clătina în veac!“ (Ps. 29, 7) – iată, așadar, bizuința de sine, îndrăznirea de sine, înălțarea de sine – tot atâtea patimi subțiri ale firii omenești care pătrund până în partea cea mai profundă a sufletului, în partea rațională, întunecând mintea și afectându-i priceperea. De cele mai multe ori vicleanul diavol reușește să îl amăgească pe om fără ca omul să-și recunoască în vreun fel înșelarea. Tot Regele David semnalează aceasta: „Să nu mă ajungă piciorul trușiei și mâna păcătoșilor să nu mă clatine!“ (Ps. 35, 12).

De altfel, „Cartea Psalmilor“ cuprinde de-a lungul ei nenumărate pilde de luare aminte la faptul că trezvia (adică supravegherea permanentă cu atenție neslăbită a tuturor gândurilor, simțămintelor, vorbelor și faptelor proprii) a fost temelia formării duhovnicești a „unșilor și profeților“ Domnului (Ps. 104, 15): „L-am văzut mereu în fața mea pe Domnul, căci stă la dreapta mea, să nu mă clatin“ (Ps. 15, 8). Sfinții Părinți tâlcuiesc acest verset ca fiind îndemnul tainic de la Dumnezeu ca omul să cugete pururea la moarte pentru a-și afla odihna sufletului; desigur, nu atât la moartea cea dintâi (despărțirea sufletului de trup), cât la „moartea cea de-a doua“ (Ap. 21, 8) – despărțirea sufletului de Dumnezeu prin păcat. Nu degeaba strigă Psalmistul: „că fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea“ (Ps. 50, 5). Iar Sfântul și Dreptul Iov mărturisește povara păcatului strămoșesc cu profundă amărăciune: „Cine va fi curat de întinăciune? Nici măcar unul – chiar de ar fi numai de o zi viața lui pe pământ!“ (Iov 14, 4-5). Urmând Sfinților lui Dumnezeu, marele păstor de suflete care a fost Ioan Gură-de-Aur scrie: „O, creștine, de-ți va fi ție cu puțință, în tot ceasul să-ți spovedești păcatele tale!“ (“Mărgăritarele Sfântului Ioan Gură-de-Aur”) – având, desigur, în minte plângerea Psalmistului: „Doamne, ascultă rugăciunea mea (...) căci nu se va îndreptăți înaintea Ta nimeni din cei vii“ (Ps. 142, 1-2). Aceasta este expresia cea mai profundă atât a cunoașterii de sine, cât și a mărturisirii bunătății și milostivirii Domnului Dumnezeu față de zidirea mâinilor Lui: „Pre cel ce vine către Mine, nu-l voi scoate afară!“ (In. 6, 37). Pentru a atrage atenția asupra însemnătății trezviei, Iisus fiul lui Sirah îndeamnă: „Fiule (...) adu-ți aminte de cele de pe urmă ale tale și în veac nu vei mai păcătui!“ (Sir. 7, 36). Și iarăși: „Frica de Domnul alungă păcatele, rămânând lângă noi ea abate mânia Domnului“ (Sir. 1, 21) – sau, cum ar spune înțelepciunea populară, „cu frica de Dumnezeu se

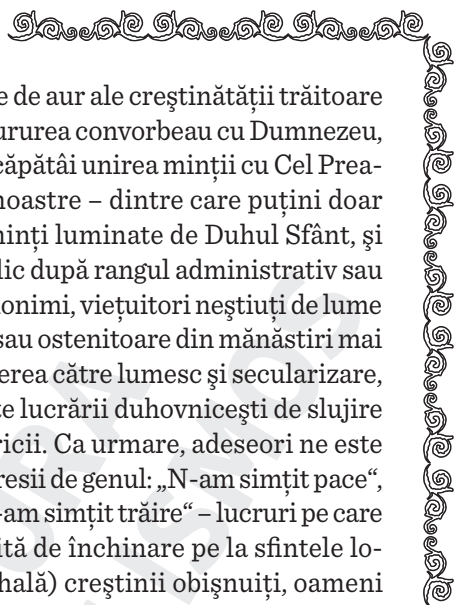

abate tot omul de la rău!“. Rău despre care Sfântul Apostol Pavel scrie în Epistola sa către Romani: „Nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl fac“ (Rm. 7, 19) – și a cărui repeziciune de cuprindere, răspândire și pătrundere în minte o arată vorbind despre „păcatul care grabnic ne împresoară“ (Evr. 12, 1) – ca și Sfântul Apostol Petru: „Potrivnicul vostru, diavolul, ca un leu răcnind, umblă căutând pe cine să înghită“ (I Pt. 5, 8).

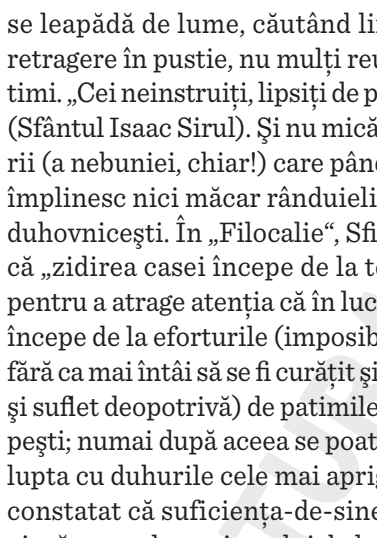
În războiul nevăzut și necruțător dus de bravii ostași ai lui Hristos nevoitori pentru virtute cu „duhurile răutății cele din văzduh“ (Ef. 6, 12), cei mai mulți dintre ei au început a păși spre biruință prin lepădarea de patimile grosiere, de păcatele trupești (proprii firii animalice), urmând a lupta apoi în bătăliile mult mai aprige și mai primejdioase duse împotriva gândurilor insuflăte asupra minții de către duhurile vrăjmașe mântuirii. În lucrarea „Psihoterapia ortodoxă“, Părintele Hierotheos Vlachos, Mitropolit de Nafpaktos, descrie cele mai importante forme de luptă cu diavolul, pe care Sfinții pustnici, asceți redevabili, le prezintă ca fiind singurele de ajutor pentru sufletele dornice de împărăția cea cerească: deplina ascultare de poruncile lui Dumnezeu, lepădarea desăvârșită de mulțimea grijilor trupești (materiale și lumești) și neîncetata cercetare a propriilor gânduri prin mărturisirea lor către un „stareț“ („gheronda“ sau „bătrân“) – povățuitor iscusit, înzestrat duhovnicește cu puterea dreptei călăuziri a sufletelor pe calea mântuirii (prin harisma cunoașterii inimilor, a prevederii celor viitoare și a deosebirii duhurilor – discernământul).

O stare gravă de lucruri este semnalată de Sfântul Simeon Noul Teolog prin întrebarea pe care i-o adresează povățuitorului său, Sfântul Simeon Evlaviosul: „Dar ce vom face dacă nu vom afla adevărați povățuitori încercați sau dacă povățuitorul însuși se va afla în înșelare?“ – întrebare care arată cât de mare este deosebirea dintre creștinii și sfinții

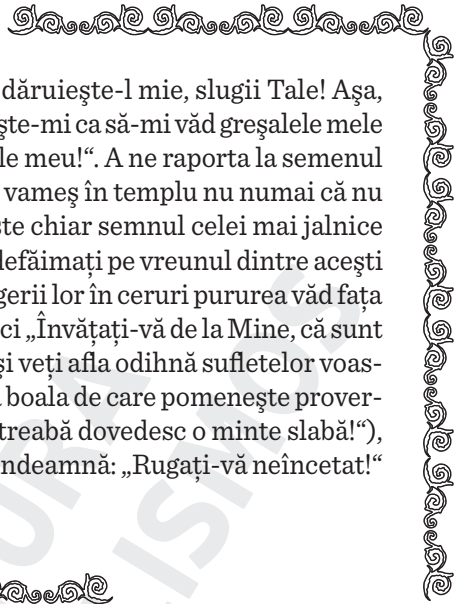
din vechime, din veacurile de aur ale creștinătății trăitoare în duhul Părinților care pururea convorbeau cu Dumnezeu, având ca singură grijă de căpătâi unirea minții cu Cel Preaiubit, și monahii zilelor noastre – dintre care puțini doar mai sunt suflete înalte, minți luminate de Duhul Sfânt, și aceia nu recunoscute public după rangul administrativ sau popularitate, ci smeriți anonimi, viețuitori neștiuți de lume prin obștile de ostenitori sau ostenitoare din mănăstiri mai puțin marcate de deschiderea către lumesc și secularizare, dar dedicate cu sinceritate lucrării duhovnicești de slujire a lui Dumnezeu și a Bisericii. Ca urmare, adeseori ne este dat să auzim replici și expresii de genul: „N-am simțit pace“, „N-am simțit duh“ sau „N-am simțit trăire“ – lucruri pe care (atunci când merg în vizită de închinare pe la sfintele locașuri de nevoință monahală) creștinii obișnuiți, oameni simpli lipsiți de pretenții ascetice înalte, le exprimă tocmai în legătură cu starea sufletească pe care o resimt în locul respectiv – poate pentru că simțirea lor este marcată de momentul ieșit din obișnuitul firesc cotidian al tumultului zilnic de probleme. Într-adevăr, scris este: „În casa Tatălui Meu multe locașuri sunt“ (In. 14, 2); starea de fapt dintr-o mănăstire poate să difere față de starea de lucruri dintr-o altă mănăstire. Uneori, în viața monahală, se pune accentul pe smerenie, alteori pe participarea la slujbele bisericii sau pe liturghisire; undeva se insistă pe împlinirea dragostei dintre frați, altundeva pe nevoințele aspre pentru omorârea patimilor prin înmulțirea ostenelilor trupești sau prin multa înfrânare de la mâncare și băutură – toate având în fond, ca scop ultim, curățirea de patimi și dobândirea virtuților.

Ceea ce le unește pe toate acestea este desigur practica neîncetată a rugăciunii lui Iisus – dreptarul forte de ținere a minții în frâu. Spune un cuvânt de la bătrâni încercați în războiul nevăzut: „De nu va avea monahul lucrare launtrică duhovnicească, îi va da dracul de lucru!“. Deși mulți

se leapădă de lume, căutând liniștea prin însingurare și retragere în pustie, nu mulți reușesc să se și curețe de patimi. „Cei neinstruiți, lipsiți de povățuitor, cad ca frunzele!” (Sfântul Isaac Sirul). Și nu mică este primejdia îmbolnăvirii (a nebuniei, chiar!) care pândește mintea celor care nu împlinesc nici măcar rânduielele elementare ale viețuirii duhovnicești. În „Filocalie“, Sfinții Părinți ne avertizează că „zidirea casei începe de la temelie, nu de la acoperiș“ pentru a atrage atenția că în lucrarea duhovnicească nu se începe de la eforturile (imposibile) de izbăvire de gânduri fără ca mai întâi să se fi curățit și măturat casa omului (trup și suflet deopotrivă) de patimile grosiere ale păcatelor trupеști; numai după aceea se poate purta cu sorți de izbândă lupta cu duhurile cele mai aprige ale răutății. Deseori s-a constatat că suficiența-de-sine apare ca o frână care deviază traseul nevoitorului de la calea dreaptă a smereniei asumate prin învinovățirea-de-sine, făcându-l să creadă că s-a ostenit de ajuns pentru mântuire și să uite că diavolul neîncetat pândește: „Pe calea aceasta pe care mergeam, ei cursă mi-au ascuns“ (Ps. 141, 4), strigă cu durere David, ațintindu-și ochiul sufletului asupra nevăzuților vrăjmași.

Așa s-a întâmplat că unii asceți au căzut prin ceea ce literatura patristică a denumit (cu o fină nuanță de ironie) „căderea în sus“ – căderea în starea de mândrie prin înălțarea minții prin părerea-de-sine (asemeni căderii unor îngeri din oștirile cele fără de trup și transformării lor în demoni): „mulți sunt cei ce se războiesc cu mine din înălțime“ (Ps. 55, 3). Iar Sfântul Apostol Ioan Cuvântătorul-de-Dumnezeu ne îndeamnă: „Cercați duhurile – de sunt de la Dumnezeu“ (I In. 4, 1). Și Sfântul Efreem Sirul (în rugăciunea de pocăință care îi poartă numele) ne învață că, pentru a nu trăi sub umbra înșelării demonice prin amăgirea de către vicleanul diavol, trebuie să cerem de la Dumnezeu tocmai ceea ce e de trebuință: „Duhul curăției, al gândului smerit,

al răbdării și al dragostei dăruiește-l mie, slugii Tale! Așa, Doamne Împărate, dăruiește-mi ca să-mi văd greșalele mele și să nu osândesc pe fratele meu!“ A ne raporta la semenul nostru precum fariseul la vameș în templu nu numai că nu ne conduce la virtute – este chiar semnul celei mai jalnice căderi. Scris este: „Să nu defăimați pe vreunul dintre acești mai mici; căci zic vouă: îngerii lor în ceruri pururea văd fața Tatălui Meu“ (Mt. 18, 10); ci „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima, și veți afla odihnă sufletelor voastre“ (Mt. 11, 29). Ca leac la boala de care pomenește proverbul (“Gânduri multe fără treabă dovedesc o minte slabă!”), Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă: „Rugați-vă neîncetat!“ (I Tes. 5, 17).

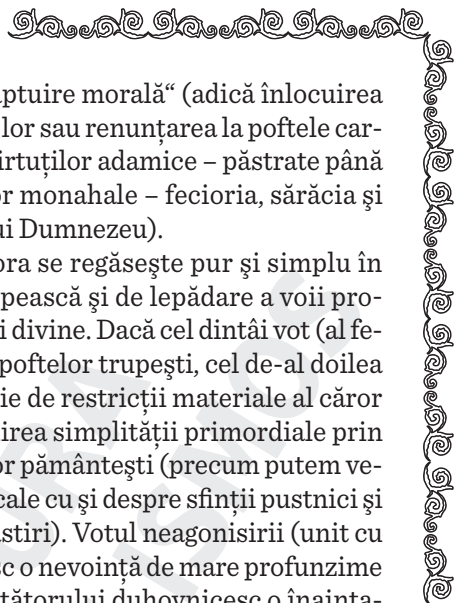
© EDITURILE
EVANGHELISME

Sfințenia vieții – împlinirea omului lăuntric

ermenul de „sfințenie“ (ca și cel de „mântuire“) este foarte des întâlnit în literatura patristică. În mintea oricărui credincios se poate naște întrebarea: dar ce este sfințenia? Sau: ce este mântuirea? De cele mai multe ori, mentalitatea comună dreptmăritorilor creștini a manifestat tendința de a confunda sfințenia cu pietatea sau evlavia cu nevoințele exterioare. Ceea ce este evident e că falsa sfințenie (proprie modelelor efemere, iute trecătoare, lipsite de consistență) nu este numaidecât produsul unor excese omenești; poate fi, în egală măsură, rodul imaturității duhovnicești, adică al unei stări de înșelare demonică (fie la nivel înalt, prin virtuți aparente, fie la nivel comun, prin căderea deasă și repetată în păcatele trupești). Ceea ce intrigă însă este faptul că, de cele mai multe ori, eșecurile acestea atât de răspândite constituie subiectul de discuție preferat și predilect tocmai al tuturor „căutătorilor“ de modele absolute (care uită că ar trebui să caute mai întâi să devină ei înșiși modele – atât pentru sine cât și pentru alții); spune o vorbă din bătrâni: „Taci tu pentru ca să vorbească faptele tale!“, iar alta: „Vorba sună, fapta tună!“. La întrebarea unuia dintre ucenici cu privire la cărțile de învățătură ale sfinților, Sfântul Leonid, starețul de la Mănăstirea Optina, a răspuns: „Citește viețile sfinților din faptele tale!“.

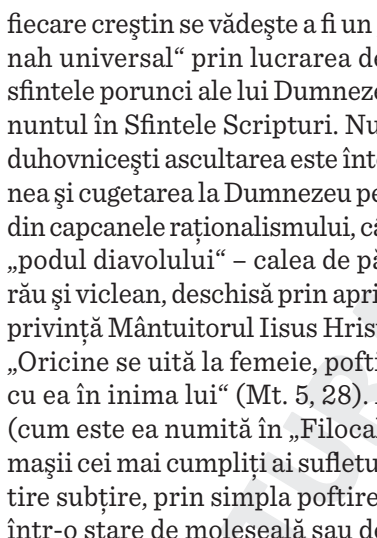
„Filocalia“ (culegere de texte scrise de Sfinții Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși) ne învață că drumul sfințeniei este lung și anevoios și că începe

cu ceea ce se numește „făptuire morală“ (adică înlocuirea viciilor cu virtuțile opuse lor sau renunțarea la poftele carnale pentru dobândirea virtuților adamice – păstrate până astăzi sub forma voturilor monahale – fecioria, sărăcia și ascultarea de poruncile lui Dumnezeu).

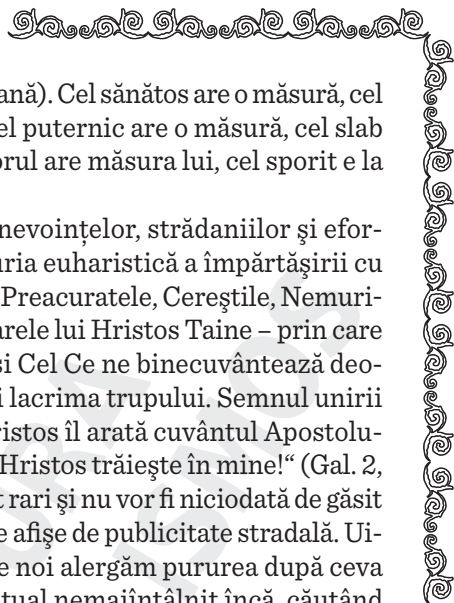
Miezul tuturor acestora se regăsește pur și simplu în lucrarea de înfrânare trupească și de lepădare a voii proprii pentru împlinirea voii divine. Dacă cel dintâi vot (al fecioriei) ține de părăsirea poftelor trupești, cel de-al doilea (al sărăciei) implică o serie de restricții materiale al căror scop ultim este redobândirea simplității primordiale prin izbăvirea de povara grijilor pământești (precum putem vedea în toate cărțile patericale cu și despre sfinții pustnici și asceți nevoitori din mănăstiri). Votul neagonisirii (unit cu cel al înfrânării) alcătuiesc o nevoiță de mare profunzime purificatoare, oferind luptătorului duhovnicesc o înaintare lentă (dar sigură) în sus, spre Dumnezeu, cu puțință de realizat numai prin puterea Duhului Sfânt: „Duhul Tău Cel Sfânt nu-L lua de la mine!“ (Ps. 50, 12). Fără harul Duhului Sfânt nu putem face nimic.

Desăvârșirea lucrării duhovnicești (în cea mai autentică tradiție filocalică bine-plăcută Domnului) se face prin dobândirea smereniei (prin călcarea mândriei, prin zdrobirea egoismului individual propriu „eului“ nostru). De altfel, se știe că omul cel vechi (trupesc și lumesc) moare cel mai greu, împotrivindu-se din răspuțeri și zbatându-se să supraviețuiască în orice condiții; și de aceea votul ascultării, al supunerii voii noastre (căzute și pervertite prin păcat) voii celei sfinte a lui Dumnezeu se dovedește a fi întotdeauna cel mai greu de împlinit; propriu-zis, abia acesta ar fi începutul minunilor în viața duhovnicească: „M-am coborât din cer, nu ca să fac voia mea, ci voia Celui ce M-a trimis pe Mine“ (In. 6, 38). Aceasta este de fapt icoana sfințeniei însăși, modelul absolut valabil pentru toate veacurile în urcușul omului spre înviere! Din acest punct de vedere,

fiecare creștin se vedește a fi un „călugăr lăuntric“, un „monah universal“ prin lucrarea de împlinire a ascultării de sfintele porunci ale lui Dumnezeu consemnate cu de-amănuntul în Sfintele Scripturi. Nu degeaba în practica vieții duhovnicești ascultarea este întotdeauna unită cu rugăciunea și cugetarea la Dumnezeu pentru eliberarea minții atât din capcanele raționalismului, cât și din groapa imaginației, „podul diavolului“ – calea de pătrundere în om a duhului rău și viclean, deschisă prin aprinderea poftelor. În această privință Mântuitorul Iisus Hristos a fost ferm și categoric: „Oricine se uită la femeie, poftind-o, a și săvârșit adulter cu ea în inima lui“ (Mt. 5, 28). Această „patimă a minții“ (cum este ea numită în „Filocalia“) este unul dintre vrăjmașii cei mai cumpliți ai sufletului, care-l aduce (prin ispitire subțire, prin simpla poftire sau îndulcire cu privirea) într-o stare de moleșeală sau de lăncezeală insuportabilă inimii (cunoscută sub numele de „akedie“ – adică „lipsă de grijă“ pentru mântuire). Atins de această „molimă“ cumplită, omul își slăbește atenția, nu-și mai păzește mintea de gânduri, pierde „trezvia“ și alege îndulcirea cu păcatul. Or scopul sfințeniei este tocmai purificarea simțurilor: „Fiți treji, îmbrăcându-vă în platoșa credinței și a dragostei și punând coiful nădejzii de mântuire“ (I Tes. 5, 8).

În tot acest război nevăzut, luptătorul viteaz păstrează o legătură permanentă cu părintele său duhovnicesc, precum zice Înțelepciunea: „Frate ajutat de frate este ca o cetate tare și înaltă“ (Pild. 18, 19), pentru că numai așa poate câștiga și păstra cea mai importantă valoare necesară viețuirii spirituale – măsura! Atât în postire cât și în mâncare, atât în osteneală cât și în odihnă, atât în priveghere cât și în muncă – este nevoie de măsură. Pentru că acolo unde lucrul nu are măsură (chiar și de ar fi bine făcut) nu există nici virtute. Lucrarea duhovnicească nu se împlinește la întâmplare, după socotința fiecăruia în parte; nu faci „cât poți“, ci faci „cât trebuie“ (adică atât cât adeverește și consfințește

harul divin străduința umană). Cel sănătos are o măsură, cel bolnav are altă măsură; cel puternic are o măsură, cel slab are altă măsură. Începătorul are măsura lui, cel sporit e la altă măsură; și tot așa.

Încununarea tuturor nevoințelor, strădaniilor și eforturilor ascetice este bucuria euharistică a împărtășirii cu Sfintele, Dumnezeieștile, Preacuratele, Cereștile, Nemuri-toarele și de viață Făcătoarele lui Hristos Taine – prin care ne unim cu Hristos Însuși Cel Ce ne binecuvântează deopotrivă dorul sufletului și lacrima trupului. Semnul unirii reale și desăvârșite cu Hristos îl arată cuvântul Apostolului: „Nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine!” (Gal. 2, 20). Astfel de oameni sunt rari și nu vor fi niciodată de găsit prin reclame sau pozați pe afișe de publicitate stradală. Uitând aceasta, mulți dintre noi alergăm pururea după ceva nou, mai interesant, eventual nemaîntâlnit încă, căutând profeții și semne de sfințenie nemaipomenită. Ar fi bine să pricepem că lumina cunoașterii vine dinlăuntrul nostru: precum „luminătorul trupului este ochiul” (Mt. 6, 22), așa și luminătorul sufletului este mintea. Oare cum ar putea să recunoască un sfânt cineva care nu a gustat sfințenia? Cum să percepem lumina sfințeniei câtă vreme orbecăm în bezna necunoașterii? Slavă Domnului, Sfânta Biserică are suficiente resurse pentru a dărui lumii valorile spirituale de care aceasta are neapărată nevoie; dar și lumea trebuie să primească rânduielile sfințeniei pentru a putea zămislî rod sănătos spre șlefuire. Fără mame bune care să nască prunci buni, fără tineri bine crescuți și educați corespunzător – viitorul sfințeniei nu poate străluci. Dacă în perioada de aur a creștinătății cei mai de seamă oameni ai societății lepădau toate cele lumești pentru Hristos și pentru mântuire, pentru a afla calea sfințeniei, în schimb noi, cei de astăzi, nu mai suntem în stare nici măcar să purtăm grija propriei noastre mântuiri – de unde să mai mântuim și pe alții?! Strigă Psalmistul în Duhul Sfânt: „Scoală, Doamne,

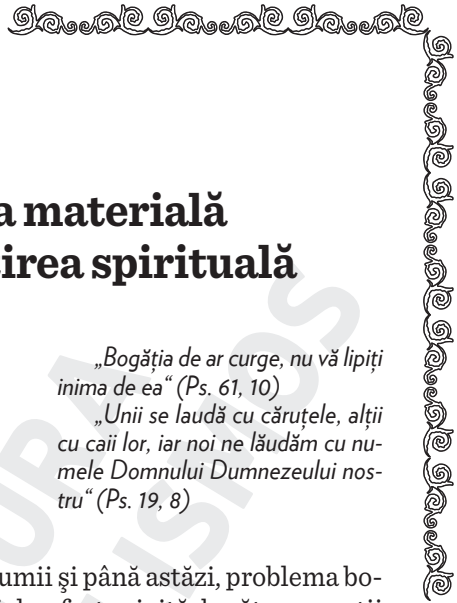

mântuiește-mă, Dumnezeul meu!“ (Ps. 3, 7), iar bătrânii ne învață: „mântuind, mântuiește-te!“.

Această bucurie de a fi pururea cu Hristos este începutul răsplătirii celei veșnice: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău!“ (Mt. 25, 21), iar Duhul Sfânt adeverește: „Feriți toți cei ce nădăjduiesc în El!“ (Ps. 2, 12). Mântuirea însăși este darul lui Dumnezeu, hărăzit nouă din preamarea Sa milostivire față de puținătatea străduinței noastre: „A Domnului este mântuirea și peste poporul Tău binecuvântarea Ta!“ (Ps. 3, 8). „Pentru că toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de Sus este, pogorând de la Tine, Părintele luminilor, și Ție slavă Îți înălțăm – Tatălui și Fiului și Duhului Sfânt, acum și pururea și în vecii vecilor!“ Amin!

© EDITURA
EVANGHELIA

Bogăția materială și îmbogățirea spirituală

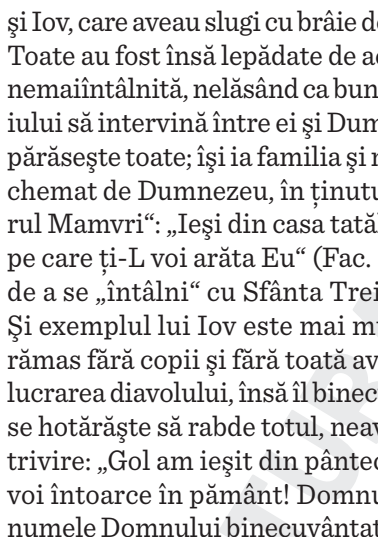
*„Bogăția de ar curge, nu vă lipiți
inima de ea“ (Ps. 61, 10)*

*„Unii se laudă cu căruțele, alții
cu caii lor, iar noi ne lăudăm cu nu-
mele Domnului Dumnezeului nos-
tru“ (Ps. 19, 8)*

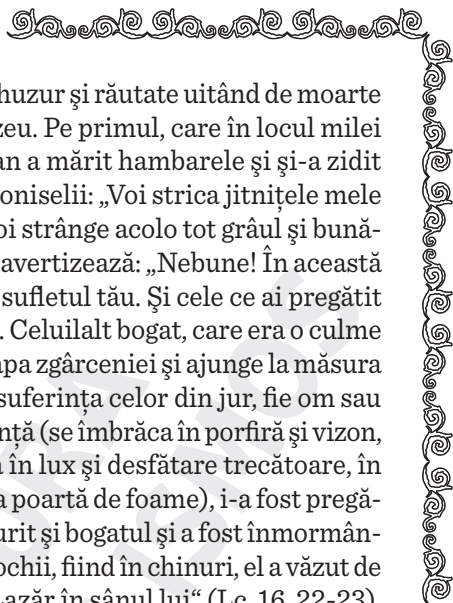
e la facerea lumii și până astăzi, problema bogăției materiale a fost privită de către exegeții vremurilor din toate punctele de vedere. Bogăția poate fi atât un mijloc de poticnire, cât și o cale de a străbate cerul prin milostenie până la Tronul lui Dumnezeu. Problema bogăției trebuie abordată atât prin intermediul Sfintei Scripturi, cât și prin viața de zi cu zi. Toate sunt ale lui Dumnezeu și de la Dumnezeu. Nu putem spune că gestionăm în lumea materială ceva ce ne-ar aparține, căci toate sunt opera Creatorului: „Deschizând Tu mâna Ta, toate se vor umple de bunătați“ (Ps. 103, 29). Prin aceste cuvinte Psalmistul David evidențiază mila și puterea lui Dumnezeu în ceea ce privește dragostea față de om: „Cel ce răsare în munți iarbă și verdeață spre slujba oamenilor“ (Ps. 146, 8) și „dă hrană la tot trupul“ (Ps. 135, 25).

Privind în lumea Vechiului Testament întâlnim oameni pe care bogăția nu i-a împiedicat să fie bine-plăcuți Domnului; Avraam, Iacob, Lot, Iov, precum și Iosif în Egipt au fost oameni înstăriți care s-au bucurat de dragostea și bunăvoința lui Dumnezeu. Noi ne credem bogați și stăpâni-tori de averi, însă nu avem nimic în comparație cu Avraam

și Iov, care aveau slugi cu brăie de aur și turme nenumărate. Toate au fost însă lepădate de acești oameni cu o ușurință nemaiîntâlnită, nelăsând ca bunăstarea și comoditatea traiului să intervină între ei și Dumnezeu. Patriarhul Avraam părăsește toate; își ia familia și merge la locul în care a fost chemat de Dumnezeu, în ținuturile Țării Sfinte la „Stejarul Mamvri”: „Ieși din casa tatălui tău și vino în pământul pe care ți-L voi arăta Eu“ (Fac. 12, 1). Aici va avea cinstea de a se „întâlni” cu Sfânta Treime în chipul a trei tineri. Și exemplul lui Iov este mai mult decât grăitor. Acesta a rămas fără copii și fără toată averea sa, prin pizma și prin lucrarea diavolului, însă îl binecuvântează pe Dumnezeu și se hotărăște să rabde totul, neavând niciun gând de împotrivire: „Gol am ieșit din pântecul mamei mele și gol mă voi întoarce în pământ! Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvântat!“ (Iov 1, 21). Lepădarea de cele materiale este în acest caz totală. Nu același lucru putem spune și despre personajul descris de Mântuitorul în parabola Fiului risipitor, care cu îndrăzneală a cerut ceea ce i se „cuvenea”, dar mai apoi „și-a risipit averea, trăind în desfrânări“ (Lc. 15, 13).

Tânărul bogat care nu se putea lepăda de cele materiale pentru pentru a le dobândi pe cele veșnice Îl întreabă pe Mântuitorul: „Bunule Învățător, ce să fac ca să moștenesc viața de veci?“ (Lc. 18, 18). Răspunsul Mântuitorului este însă categoric: „Vinde toate câte ai și le împarte săracilor și vei avea comoară în ceruri; și vino de urmează Mie“ (Lc. 18, 22). Tânărul nu răspunde cu promptitudine, ci pleacă întristat. Întristarea o putem observa și în vorbele Mântuitorului, care ne arată că „mai lesne este să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre un bogat în împărăția lui Dumnezeu“ (Mt. 19, 24). Aceste cuvinte sunt întărite și de imaturitatea spirituală și de răutatea sufletească a celor doi bogați care ne sunt dați ca exemplu negativ în Evanghelie. Aceștia, orbiți de cele materiale, transformă viața

de pe pământ într-una de huzur și răutate uitând de moarte și de judecata lui Dumnezeu. Pe primul, care în locul milei sufletești și a binelui uman a mărit hambarele și și-a zidit depozite de protejare a agoniselii: „Voi strica jitnițele mele și mai mari le voi zidi și voi strânge acolo tot grâul și bună-tățile mele“, Dumnezeu îl avertizează: „Nebune! În această noapte vor cere de la tine sufletul tău. Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi?“ (Lc. 12, 20). Celuilalt bogat, care era o culme a aroganței, ce trece de etapa zgârceniei și ajunge la măsura împietririi inimii față de suferința celor din jur, fie om sau dobitoc, și lunecă în opulență (se îmbrăca în porfiră și vizon, purta bijuterii și petrecea în lux și desfătare trecătoare, în timp ce săracul îi murea la poartă de foame), i-a fost pregătit chinul cel veșnic: „A murit și bogatul și a fost înmormântat. Și în iad, ridicându-și ochii, fiind în chinuri, el a văzut de departe pe Avraam și pe Lazăr în sânul lui“ (Lc. 16, 22-23). Aceasta este imaginea reală a omului lipsit de caracter, de milă și compasiune față de semenii săi.

Unor astfel de oameni Mântuitorul le adresează următoarele cuvinte: „Cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; cel ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine“ (Mt. 10, 37); lăsând să se înțeleagă faptul că nimic nu este mai important decât Dumnezeu și mântuirea sufletului.

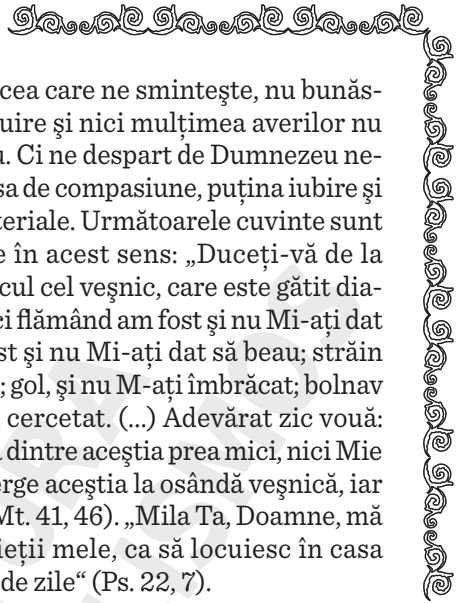
Bogăția trebuie agonisită în cer, nu pe pământ: „Nu vă adunați comori pe pământ, unde molia și rugina le strică și unde furii le sapă și le fură. Ci adunați-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură“ (Mt. 6, 19-20). Fiind mâhnit de slăbiciunea firii umane, Mântuitorul adresează și următoarele întrebări umanității: „Ce-i va folosi omului dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?“ (Mt. 16, 26). Iată cât de mărunță este arătată a fi viața trecătoare. De asemenea,

împăratul și prorocul David afirmă: „Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului“ (Ps. 102,15), iar fiul său, înțeleptul rege Solomon, trage următoarea concluzie: „Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sânt deșertăciuni!“ (Ecl. 1, 2).

Puterea și influența lucrurilor materiale, deși trecătoare, pot sminti chiar și pe cei aleși. Nu trebuie să uităm cum să descoperim lucrarea lui Dumnezeu asupra lumii neaplecându-ne către grijile lumești. Celebra expresie patristică „Grija vieții m-a scos din rai“ este semn al faptului că uităm de cuvintele spuse de Sfântul Apostol Pavel: „Nici cel ce sădește nu e ceva, nici cel ce udă, ci numai Dumnezeu, care face să crească“ (I Cor. 3, 7). Iar Duhul Sfânt arată în psalmi bunătatea lui Dumnezeu: „Deschizi Tu mâna Ta și de bunăvoință saturezi pe toți cei vii“ (Ps. 144, 16); „Cel ce dă hrană la tot trupul, că în veac este mila Lui“ (Ps. 135, 25). Aici se accentuează în chip vădit faptul că toată făptura se hrănește și se adapă din mâna lui Dumnezeu: „Lua-vei duhul lor și se vor sfârși și în țărână se vor întoarce“ (Ps. 103, 30).

Trebuie să înțelegem că nu poate exista viață, armonie și echilibru în afara lucrării Duhului Sfânt. Toate există și se hrănesc numai prin mila lui Dumnezeu: „Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitnițe, și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele?“ (Mt. 6, 26). Și chiar dacă Solomon este cunoscut ca un vârf al înțelepciunii umane („Și a dat Domnul lui Solomon înțelepciune și pricepere foarte mare și cunoștințe multe, ca nisipul de pe țărmul mării“ – III Reg. 2, 35), Mântuitorul ne transmite totuși un adevăr de mulți ignorat: „Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc. Și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia. Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor?“ (Mt. 6, 28-30).

Astfel nu bogăția este cea care ne smintește, nu bună-tarea ne lipsește de mântuire și nici mulțimea averilor nu ne desparte de Dumnezeu. Ci ne despart de Dumnezeu nemilostivirea, răutatea, lipsa de compasiune, puțină iubire și zgârcenia față de cele materiale. Următoarele cuvinte sunt mai mult decât grăitoare în acest sens: „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui. Căci flămând am fost și nu Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și nu Mi-ați dat să beau; străin am fost și nu M-ați primit; gol, și nu M-ați îmbrăcat; bolnav și în temniță, și nu M-ați cercetat. (...) Adevărat zic vouă: întrucât nu ați făcut unuia dintre aceștia prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut. Și vor merge aceștia la osândă veșnică, iar dreptii la viață veșnică“ (Mt. 41, 46). „Mila Ta, Doamne, mă va urma în toate zilele vieții mele, ca să locuiesc în casa Domnului, întru lungime de zile“ (Ps. 22, 7).

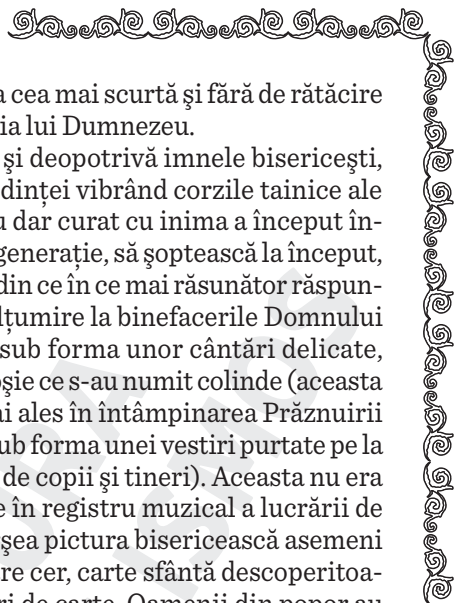

© EDI
EVANGHEL

Dumnezeu în folclorul românesc al colindelor

raznicul Nașterii Domnului este cea dintâi sărbătoare din șirul sărbătorilor proprii anotimpului de iarnă – precum Anul Nou, Tăierea împrejur cea după Trup a Domnului, dar și Botezul Domnului (numit în popor Boboteaza). Pentru toți cei care au avut de-a lungul vieții lor șansa de a învăța carte la școli mai mult sau mai puțin înalte, deslușind prin osârdia lecturii tainele din slovele Sfintelor Scripturi, istoria a fost luminoasă; au fost însă și oameni care (încă din vremea Sfinților Apostoli, ca și din primele veacuri creștine), neavând această șansă, au putut primi și păstra în sufletele lor predania sfântă a învățaturii despre Vestea cea Bună a mântuirii doar prin viu grai, ca urmare a îndemnului adresat de Iisus ucenicilor Săi: „Mergând învățați toate neamurile“ (Mt. 28, 19). Vremea trecând, rânduielile organizării spirituale și materiale a Sfintei Biserici de pe fața întregului pământ s-au definitivat treptat și s-au cristalizat sub forma cărților de cult și a catehismelor destinate învățării poporului; astfel a luat ființă ceea ce ulterior a fost desemnat prin expresia „Pravila Bisericii“ (adică cele șapte Laude, rugăciunile și slujbele obștești, împodobite cu preafrumoase cântări de slavă, catavasii, podobii și stihiri, tropare și condace – tot atâtea imne speciale de laudă adusă lui Dumnezeu, Maicii Domnului și Sfinților de către inimile creștinilor adunați în comuniune frățească). Astfel, în formarea și pregătirea creștinilor pe drumul mântuirii, pe calea lui Hristos – „Calea, Adevărul și Viața“ (In. 14, 6) – un loc aparte l-au avut nu doar cuvântul rostit, ci și mai ales cel

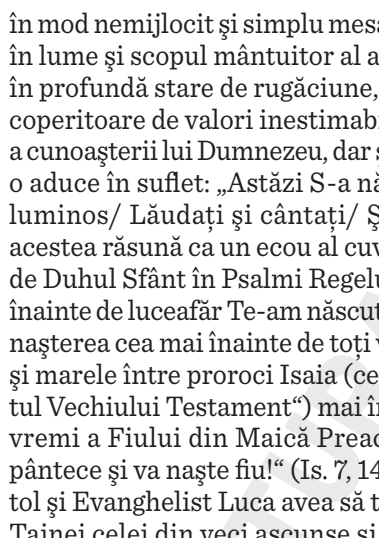

cântat; aceasta a fost calea cea mai scurtă și fără de rătăcire în călătoria către Împărăția lui Dumnezeu.

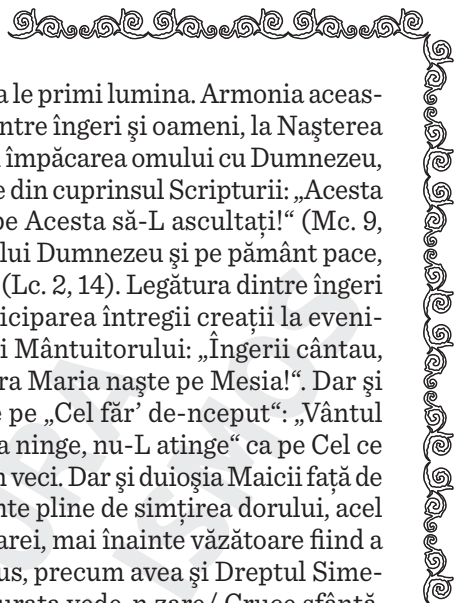
Ascultând Scripturile și deopotrivă imnele bisericești, simțind fiorul sfânt al credinței vibrând corzile tainice ale sufletului, poporul simplu dar curat cu inima a început încet-încet, generație după generație, să șoptească la început, iar mai apoi să glăsuiască din ce în ce mai răsunător răspunsul său de iubire și de mulțumire la binefacerile Domnului revărsate asupra lumii – sub forma unor cântări delicate, pline de gingășie și de duiosie ce s-au numit colinde (aceasta pentru că erau cântate mai ales în întâmpinarea Prăznuirii Nașterii Pruncului Iisus sub forma unei vestiri purtate pe la porțile creștinilor de cete de copii și tineri). Aceasta nu era altceva decât o prelungire în registru muzical a lucrării de catehizare pe care o săvârșea pictura bisericească asemeni unei ferestre deschise către cer, carte sfântă descoperitoare de taine celor neștiutori de carte. Oamenii din popor au primit toate aceste cântări (colinde, pricesne, slavoslovii) cu entuziasm și bucurie – ca pe o hrană de întărire sufletească și de înălțare duhovnicească, datorită atât caracterului lor religios-moral, cât și frumuseții lor specifice cu care luminau sufletele celor ce le ascultau. Unele astfel de cântări (în funcție de zonă, de talentul interpretării și de trăirea ascultătorilor) au devenit și au rămas până astăzi piese muzicale celebre, cântate în mai toate bisericile în cadrul sfintelor slujbe ori la sfârșitul Sfintei Liturghii, la hramuri sau alte ceremonii și evenimente bisericești. Ele au trezit din somnul nepăsării sau al necunoștinței de Dumnezeu multe suflete, chemându-le la calea mântuirii.

Dintre toate aceste cântări mai ales colindele au fost cunoscute și îndrăgite cel mai mult de generații nenumărate de creștini, cuprinzând în versurile lor – pornind de la evenimentele principale din viața Mântuitorului Iisus Hristos și a Bisericii Sale – întâmplări și fapte pline de tâlc atât din Noul cât și din Vechiul Testament. Adevărate opere dogmatice împletite din vers și cântare, colindele pot fi considerate înfăptuiri teologice de o mare relevanță, aducând la noi toți

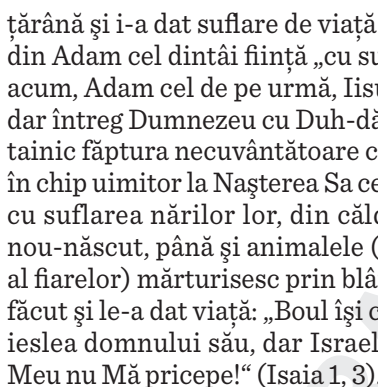

În mod nemijlocit și simplu mesajul divin al venirii lui Iisus în lume și scopul mântuitor al acesteia – dar nu oricum, ci în profundă stare de rugăciune, sub formă de cântare descoperitoare de valori inestimabile din comoara neprețuită a cunoașterii lui Dumnezeu, dar și a bucuriei pe care aceasta o aduce în suflet: „Astăzi S-a născut Hristos/ Mesia Chip luminos/ Lăudați și cântați/ Și vă bucurați!”. Cuvintele acestea răsună ca un ecou al cuvintelor profetice inspirate de Duhul Sfânt în Psalmi Regelui David: „Din pânțele mai înainte de luceafăr Te-am născut!” (Ps. 109, 3), vestind lumii nașterea cea mai înainte de toți vecii a Fiului din Tatăl. Dar și marele între proroci Isaia (cel supranumit „Evanghelistul Vechiului Testament”) mai înainte vestise nașterea sub vremi a Fiului din Maică Precurată: „Fecioara va lua în pânțele și va naște fiu!” (Is. 7, 14), precum și Sfântul Apostol și Evanghelist Luca avea să tâlcuiască chipul împlinirii Tainei celei din veci ascunse și de îngeri neștiute: „Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema!” (Lc. 1, 35). Colindul face pomenire de locul de naștere a Fiului de Împărat: „La Betleem colo-n jos/ Cerul arde luminos/ Precurata naște astăzi pe Hristos” – parcă tot în continuarea și împlinirea chemării sfinte la rugăciune de laudă și mulțumire adusă Domnului din Psalmi: „Toată suflarea să laude pre Domnul!” (Ps. 150, 6). Cântarea faptelor mărețe și a minunilor făcute de Dumnezeu fiilor oamenilor pentru mântuirea lor înseamnă angajarea întregii ființe lăuntrice: „Cânta-voi Domnului în viața mea, cânta-voi Dumnezeului meu cât voi fi!” (Ps. 103, 34). La fel, colindul face pomenire și de steaua călătoare: „Acolo când au ajuns/ Steaua lor li s-a ascuns” – adică mesagerul divin care i-a călăuzit pe magi la peștera din Betleem pentru a aduce daruri sfinte – aur, smirnă și tămâie. Pomeniți sunt în colinde și îngerii și păstorii, ca un simbol al prieteniei tainice dintre lumea cea nevăzută a sfinților îngeri (duhuri netrupești slujitoare Sfintei Treimi) și cea văzută, a oamenilor buni și simpli și curați, având ochii inimii larg deschiși

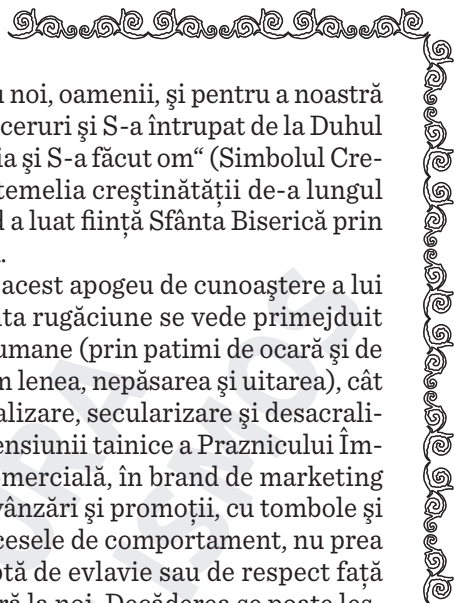

pentru a vedea cerurile și a le primi lumina. Armonia aceasta dintre cer și pământ, dintre îngeri și oameni, la Nașterea lui Iisus descoperă tocmai împăcarea omului cu Dumnezeu, împlinirea poruncii divine din cuprinsul Scripturii: „Acesta este Fiul Meu Cel iubit, pe Acesta să-L ascultați!“ (Mc. 9, 7). „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, întru oameni bunăvoire!“ (Lc. 2, 14). Legătura dintre îngeri și păstori reprezintă participarea întregii creații la evenimentul crucial al Nașterii Mântuitorului: „Îngerii cântau, păstori fluierau“, „Fecioara Maria naște pe Mesia!“. Dar și natura întregă cunoaște pe „Cel fără de-nceput“: „Vântul bate, nu-L răzbate/ Neaua ninge, nu-L atinge“ ca pe Cel ce este Fiul lui Dumnezeu din veci. Dar și duiosia Maicii față de Prunc este redată în cuvinte pline de simțirea dorului, acel fior sfânt din inima Fecioarei, mai înainte văzătoare fiind a Pătimirilor Pruncului Iisus, precum avea și Dreptul Simeon să o vestească: „Preacurata vede-n zare/ Cruce sfântă, Cruce mare“, adică semnul biruinței întregii creștinătăți asupra morții, asupra iadului și asupra diavolului prin Răstignirea și Învierea lui Hristos. Zugrăvind în culori vii prin cuvinte inspirate icoana dogmatică a Pruncului Împărat și Dumnezeu, lăudat, slăvit și adorat de magii persani care-I aduc daruri, „colind sfânt și bun“ (Mihail Eminescu) descoperă pe lângă firea dumnezeiască și firea omenească a Celui Născut: Preacurata „n-are scuteț de-nfășat/ Nici hăinuțe de-mbrăcat/ Pentru Pruncul de-Împărat“ pentru că, de fapt, El este „Cel Ce Se îmbracă cu lumina ca și cu o haină“ (Ps. 103, 2). Se pot lesne observa, din unele versuri, și lucruri care arată simțământul de compătimire, de împreună participare a colindătorilor la suferința Maicii și a Pruncului mic care scâncește din pricina frigului de afară sau după sânul matern, nevoit (în pofida descendenței Sale regale – din arborele genealogic al strămoșului David) din pricina răutății omenești să Se nască într-o iesle săracă, pe fân uscat, și să Se încălzească doar la suflarea dobitoacelor – a căror căldură naturală este singurul acoperământ pentru gerul iernii. Oarecând, Creatorul-a-toate l-a zidit pe om din

țărănă și i-a dat suflare de viață cu suflul Lui divin, făcând din Adam cel dintâi ființă „cu suflet viu“ (I Cor. 15, 45); iar acum, Adam cel de pe urmă, Iisus Hristos (deși prunc mic dar întreg Dumnezeu cu Duh-dătător-de-viață), îndeamnă tainic făptura necuvântătoare cea de El zidită să participe în chip uimitor la Nașterea Sa cea după trup; căci încălzind cu suflarea nărilor lor, din căldura lor firească, Pruncul nou-născut, până și animalele (lipsite de năravul sălbatic al fiarelor) mărturisesc prin blândețea lor pe Cel Care le-a făcut și le-a dat viață: „Boul își cunoaște stăpânul și asinul ieslea domnului său, dar Israel nu Mă cunoaște; poporul Meu nu Mă pricepe!“ (Isaia 1, 3).

Astfel de exemple și pilde din sutele de colinde care umplu văzduhul sărbătoresc al iernii prin glasurile cristaline de tineri și copii pot continua la nesfârșit, pentru că și tematica lor la fel de vastă se dovedește a fi de o valoare inepuizabilă. Cert este faptul că ele joacă un rol principal în frumusețea și căldura sfintelor sărbători, însuflețind și înviorând inimile creștine din izvoarele nesecate ale tezaurului lor de teologie dogmatică populară, parte integrantă a Sfintei Tradiții a Bisericii noastre ortodoxe strămoșești. De altfel, despre pacea pe care o aduce în lume Pruncul Sfânt prin Nașterea Sa și pe care o cântă pretutindeni colindătorii vestise cu mult înainte tot Prorocul Isaia: „Astăzi lupii țin ajun/ Porumbeii nu tremură de uliul căpcăun/ Căinii stânelor nu mai lărmuiesc/ Irozii se opresc – din relele lor“ (putem vedea limpede în acești „irozi“ inclusiv pe casapii de azi și de ieri ai pruncilor nenăscuți din pântecel mamelor lor); e o liniște adâncă și deplină care dă întregii făpturi (însuflețite sau nu) un cântec de leagăn ca balsam pentru dorul nostru după Dumnezeu ca și copii ai Lui chemați de El la joacă cu îngerii și cu stelele și cu tot cerul – căci așa își încheie cântul „colindul bun și sfânt“: „Sus, în leagăn, printre stele/ Gângurește Pruncul Sfânt!“. De aceea putem spune că aceste minunate bijuterii de artă muzicală tradițională sunt adevărate rugăciuni curate înălțate de creștini către Dumnezeu ca semn de iubire și de prețuire față de Darul primit pentru mântuirea noastră, a

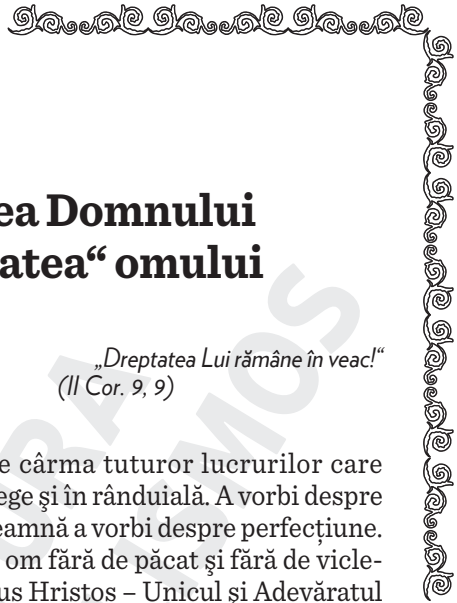
tuturor: căci Iisus „pentru noi, oamenii, și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut om“ (Simbolul Creștinței). Aceasta rămâne temelia creștinătății de-a lungul celor 2.000 de ani de când a luat ființă Sfânta Biserică prin Taine, dogme și rugăciuni.

Numai că, din păcate, acest apogeu de cunoaștere a lui Dumnezeu care este sfânta rugăciune se vede primejduit atât din interiorul ființei umane (prin patimi de ocară și de suflet ucigătoare – precum lenea, nepăsarea și uitarea), cât și din afara ei – prin globalizare, secularizare și desacralizare. Transformarea dimensiunii tainice a Praznicului Împărătesc în sărbătoare comercială, în brand de marketing cu standard și normă de vânzări și promoții, cu tombole și petreceri celebre prin excesele de comportament, nu prea poate fi considerată o faptă de evlavie sau de respect față de Cel de Sus Care pogoară la noi. Decăderea se poate lesne constata și din faptul că sfintele colinde tradiționale de o rară frumusețe artistică ajung să fie interpretate și redacte prin instrumente neadecvate de tot felul de amatori și ageamii într-o mulțime de versiuni „de show“ (sub formă de hituri sau șlagăre de muzică ușoară, ba chiar ca manele și muzică de petrecere, ca fond muzical la reclame sau emisiuni de televiziune ori prin restaurante, pensiuni, baruri, localuri în care lumea bea și mănâncă, fumează și chefuliește ca să se „simtă bine“). Această degradare a sacrului în profan dă apă la moară „artiștilor“ de duzină ca și „vedetelor“ și starletelor de o zi să-și „descopere vocația“ prin interpretarea colindelor într-o manieră improprie față de valoarea autentic culturală a interpretărilor oferite țării de adevărații artiști și oameni de folclor românesc care n-au alunecat în banalul aplatizat, lipsit de substanță în conținut (atât în text cât și în melodie), al cântecelor de duzină. Nu există colinde „playback“; colindul se cântă cu sufletul deodată cu gura, și numai în biserici, în casele creștinilor, în instituții de presanță și importanță pentru viața comunității – care le ascultă și le primește cu respectul cuvenit memoriei înaintașilor

și strămoșilor care le-au creat și le-au păstrat transmițându-le din generație în generație – chiar și în acele vremuri în care Biserica nu se putea bucura de libertatea de exprimare și nici cărțile de cult nu erau prezente, ca astăzi, pretutindeni. Circulând prin viu grai de la un om la altul și dintr-un loc în altul – așa s-a păstrat și s-a transmis de-a lungul celor 2.000 de ani de creștinism învățătura sfântă a credinței noastre ortodoxe strămoșești. Ar fi un păcat să lăsăm să se creadă că aceste colinde ar fi niște cântări la îndemâna oricui; sfântă rugăciune fiind, colindul dreptmăritor creștin se cântă în stare de curăție și de bunătate sufletească, spovedit, împărtășit, împăcat cu Dumnezeu și cu semenii, cu evlavie, cu voieșie și cu smerenie – pentru a fi plăcut Domnului și sufletului. Altfel s-ar putea să auzim în urechile conștiinței glasul profetic insuflat de Duhul Sfânt: „Pentru ce tu istorisești dreptățile Mele și iei legământul Meu în gura ta? Tu ai urât învățătura și ai lepădat cuvintele Mele înapoia ta. De vedeai furul, alergai cu el și cu cel desfrânat partea ta puneai. Gura ta a înmulțit răutate și limba ta a împletit vicleșug. Șezând împotriva fratelui tău cleveteai și împotriva fiului maicii tale ai pus sminteală. Acestea ai făcut și am tăcut, ai cugetat fărădelegea, că voi fi asemenea ție; muștra-te-voi și voi pune înaintea feței tale păcatele tale“ (Ps. 49, 17-22).

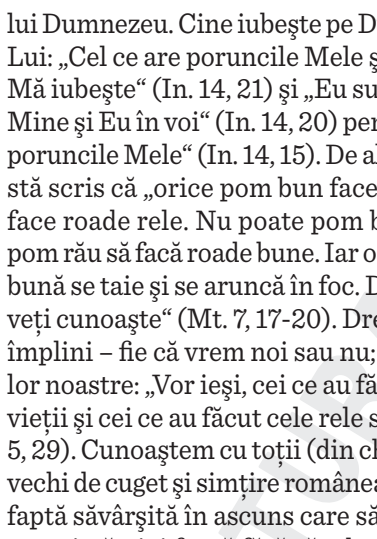
Dreptatea Domnului și „dreptatea“ omului

„Dreptatea Lui rămâne în veac!”
(II Cor. 9, 9)

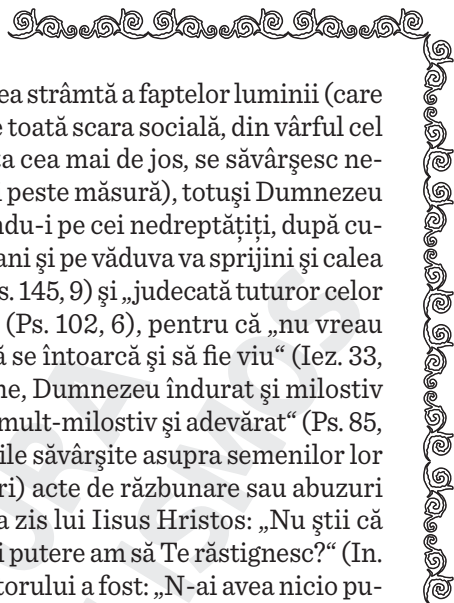
reptatea este cârma tuturor lucrurilor care merg după Lege și în rânduială. A vorbi despre dreptate înseamnă a vorbi despre perfecțiune. Dar singurul om fără de păcat și fără de vicleșug a fost Iisus Hristos – Unicul și Adevăratul Dumnezeu. În general, viața pe care o trăim în societatea contemporană este profund marcată de tot felul de nedreptăți – cu puțință de întâlnit la toate nivelurile ei. Atât Sfânta Scriptură cât și semnul Cinstitei Cruci pot fi văzute ca mărturie de adevăr și dreptate în toate sălile judecătoriilor, tribunalelor, în primării precum și în toate instituțiile sociale de dialog cu oamenii, de unde ar trebui să se împartă dreptatea tuturor celor ce o caută. Dar dreptatea este o virtute care ține de inima și de conștiința omului. Dreptatea se leagă de sufletul omului prin cuvânt – și se pierde prin faptă. Mântuitorul Însuși a zis unui învățător de lege: „Drept ai răspuns, fă aceasta și vei fi viu!” (Lc. 10, 29).

În viața de zi cu zi putem afla mai multe chipuri ale dreptății. Cea dintâi este Dreptatea supremă, absolută, Dreptatea Dumnezeiască, Legea Cea veșnică a Creatorului, Atotputernicul Dumnezeu: „Iar Tu, Doamne, în veac rămâi și pomenirea Ta din neam în neam” (Ps. 101, 13). Legea scrisă (consemnată în cuprinsul Sfintelor Scripturi) este cea care stă în legătură de acord cu conștiința. În starea de virtute conștiința nu muștră pentru că omul este cuprins de dragostea

lui Dumnezeu. Cine iubește pe Dumnezeu nu calcă cuvântul Lui: „Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește“ (In. 14, 21) și „Eu sunt întru Tatăl Meu și voi în Mine și Eu în voi“ (In. 14, 20) pentru că „De Mă iubiți, păziți poruncile Mele“ (In. 14, 15). De altfel, tot în Sfânta Scriptură stă scris că „orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele. Nu poate pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă roade bune. Iar orice pom care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc. De aceea, după roadele lor îi veți cunoaște“ (Mt. 7, 17-20). Dreptatea divină oricum se va împlini – fie că vrem noi sau nu; și ea va fi pe măsura faptelor noastre: „Vor ieși, cei ce au făcut cele bune spre învierea vieții și cei ce au făcut cele rele spre învierea osândirii“ (In. 5, 29). Cunoaștem cu toții (din chiar modul tradițional străvechi de cuget și simțire românească) cum că nu există nicio faptă săvârșită în ascuns care să nu se descopere – precum nu există nici faptă fără răsplata cuvenită ei. Cu toții vom primi ca răsplată (după moarte, în viața cea veșnică) doar cele ce au rezultat din propriile noastre fapte (săvârșite cu voie și fără de voie în viața aceasta pământească); ba chiar încă de aici primim plată pentru unele dintre ele (cumva mai grave) pentru ca totuși să ne mântuim! O zice Sfântul Apostol Pavel: „Să dați pe unul ca acesta satanei, spre pieirea trupului, ca duhul să se mântuiască în ziua Domnului Iisus“ (I Cor. 5, 5).

În viața de zi cu zi, dreptatea omenească lasă de dorit – lacunele conștiinței sunt atât de mari încât singurul reper al acestei dreptăți împărțite de oameni a dus la umplerea tribunalelor și judecătoriilor; și aceasta din cauza corupției (unanim confirmată și recunoscută de noi toți) – de fapt, termenul propriu-zis care desemnează acest fenomen de proporții catastrofale este „lipsă de conștiință“, ca și „călcare-de-poruncă“. Nu poți fi un creștin drept cu fapte strâmbe – și nici un om strâmb cu fapte drepte! Dumnezeu nu iubește jumătățile de măsură. Dumnezeu ne vestește doar două căi: calea cea largă a faptelor întunericului (care

duce la pierzare) și calea cea strâmtă a faptelor luminii (care duce la mântuire). Deși pe toată scara socială, din vârful cel mai înalt și până la treapta cea mai de jos, se săvârșesc nedreptăți omenești (uneori peste măsură), totuși Dumnezeu veghează pururea, ocrotindu-i pe cei nedreptățiți, după cuvintele prorocști: „Pe orfani și pe văduva va sprijini și calea păcătoșilor o va pierde“ (Ps. 145, 9) și „judecată tuturor celor ce li se face strâmbătate“ (Ps. 102, 6), pentru că „nu vreau moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu“ (Iez. 33, 11) – de aceea „Tu, Doamne, Dumnezeu îndurat și milostiv ești; îndelung-răbdător și mult-milostiv și adevărat“ (Ps. 85, 14). La oameni, nedreptățile săvârșite asupra semenilor lor sunt (de cele mai multe ori) acte de răzbunare sau abuzuri de putere. Pontiu Pilat I-a zis lui Iisus Hristos: „Nu știi că am putere să Te eliberez și putere am să Te răstignesc?“ (In. 19, 10); răspunsul Mântuitorului a fost: „N-ai avea nicio putere asupra Mea, dacă nu ți-ar fi fost dat ție de sus“ (In. 19, 11). Poziția socială, funcția importantă sau gradul înalt sunt dregătorii de la Dumnezeu rânduite – însă pentru cârmuirea oamenilor, iar nu pentru prigonirea lor. Cei mai mulți dintre noi sunt de părere că trecerea timpului (odată cu uitarea pe care o aduce) produce prescrierea unei infracțiuni (de ordin civil, penal sau chiar și de ordin sufletesc), urmând ca (atât în lumea oamenilor de aici, cât și în lumea de dincolo, a îngerilor) aceasta să fie complet ștearsă. Numai că toate faptele noastre (ba chiar și cuvintele și gândurile) sunt și rămân scrise înaintea lui Dumnezeu – atât de îngeri cât și de demoni; și vom da seama pentru toate cele ce am zis și am făcut. Scris este: „Pentru orice cuvânt deșert, pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecării“ (Mt. 12, 36) ca și pentru tot timpul pierdut în zadar, fără roadă de lucrare materială sau spirituală.

Mult mai serios este însă faptul că (la Înfricoșătoarea Judecată de Apoi) nu vom da socoteală pur și simplu pentru toate relele pe care le-am făcut, ci mai ales pentru toate faptele bune pe care (deși am fi putut) nu le-am făcut.

Creștinismul nu este o religie la care năzuiești când îți convine și de care te lepezi atunci când nu mai corespunde interesului tău. Într-adevăr, lui Hristos Îi urmezi liber, de bunăvoie; dar nu poți să renunți la El fără ca ignorând cuvintele Sfintei Scripturi („Nimeni care pune mâna pe plug și se uită îndărăt nu este potrivit pentru împărăția lui Dumnezeu“ (Lc. 9, 62), „Cine se va uita înapoi se va preface în stâlp de sare“ ca femeia lui Lot (Fac. 19, 1), „Cine nu luptă după legile jocului pierde cununa“ – II Tim. 2, 1) să nu ai de suferit osânda cuvântului prorocesc rostit prin Sfântul David, Regele lui Israel: „Domnul risipește sfaturile neamurilor, leapădă gândurile popoarelor și defaimă sfaturile căpeteniilor, iar sfatul Domnului rămâne în veac, gândurile inimii Lui, din neam în neam“ (Ps. 32, 10-11). „Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru? Tu ești Dumnezeu, Care faci minuni!“ (Ps. 76, 13).

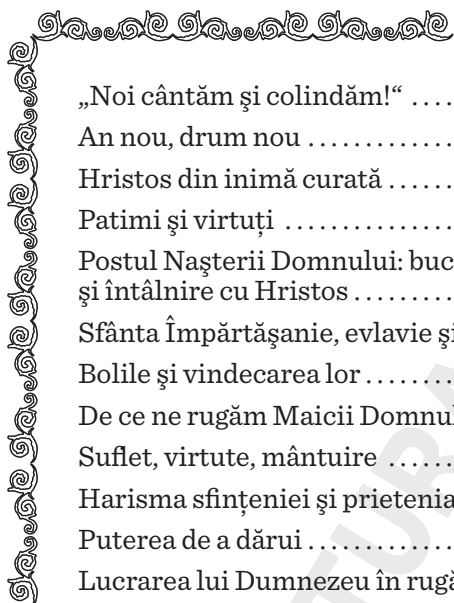

© EDITURA EVANGHELIA

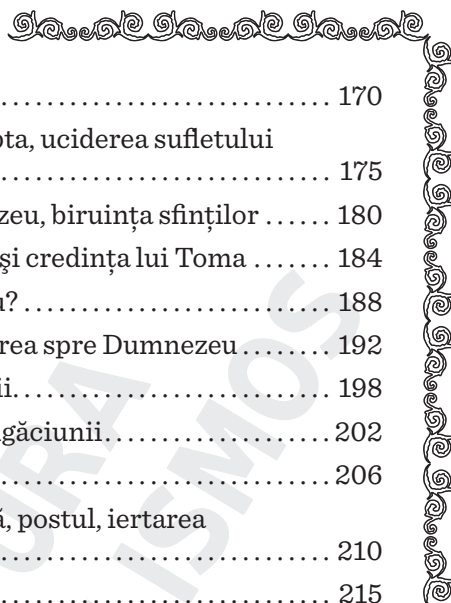

Cuprins

Înviearea lui Hristos, pacea și bucuria lumii.....	5
Lacrimi de Florii, Bucurie de Înviere	9
Maica Domnului, bogăția cea veșnică și nepieritoare.....	15
Maica Domnului – Izvorul Tămăduirii și Iisus Hristos – Viața Lumii	19
Apocalipsă sau pedeapsă, știință și necredință	22
Puterea, Adevărul și Omul	27
Hrană pentru trup, minte și suflet	31
Biserica, statul și bogăția.....	34
Otrava urii, sămânța diavolului	38
Tăcerea ca post al limbii mult-vorbitoare.....	41
Dumnezeu și păcatele oamenilor	45
Judecata umană între sfânta dreptate și grozava nedreptate.....	48
A vedea pe Dumnezeu în fapta bună	52
Cere de la Dumnezeu cu credință, și primește cu mulțumire!	55
Clevetirea, păcat de moarte	58
Pocăința sau comunicarea omului cu Dumnezeu....	61
Păstorul Cel Bun și biruința Lui asupra diavolului ..	65
Inima între dragoste și ură	68
Deprimarea sufletească.....	71
Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos în colindele tradiționale românești	74
Hristos Se naște – și noi ne naștem!	76

„Noi cântăm și colindăm!“	78
An nou, drum nou	81
Hristos din inimă curată	84
Patimi și virtuți	87
Postul Nașterii Domnului: bucurie, dăruire, înălțare și întâlnire cu Hristos	90
Sfânta Împărtășanie, evlavie și credință.....	93
Bolile și vindecarea lor	97
De ce ne rugăm Maicii Domnului și sfinților.....	101
Suflet, virtute, mântuire	105
Harisma sfințeniei și prietenia cu Sfinții	108
Puterea de a dăruia	112
Lucrarea lui Dumnezeu în rugăciune	116
Maica Domnului, ajută-ne!.....	119
Incertitudinea sufletească și moartea	122
Maica Domnului și mântuirea lumii	126
Duhul Sfânt și cum îl putem pierde	130
Despre Credința slabă și lașitate	133
Sănătatea trupească și sufletească.....	136
Gândul cel bun și gândul cel rău	139
Crucea personală și suferința spirituală	142
Realitatea și Adevărul în Sfintele Scripturi	145
Cipurile electronice și conștiința sănătoasă.....	149
Decalogul.....	152
Lucrarea rugăciunii	155
Virtuțile și mântuirea	158
Apocalipsa și păcatul.....	161
Binele lui Dumnezeu și relele oamenilor	164
Dreapta socoteală între milostivire și dreptate	167

Smerenia și sfințenia.....	170
Uciderea trupului cu fapta, uciderea sufletului cu vorba	175
Cunoașterea lui Dumnezeu, biruința sfinților	180
Credința Mironosițelor și credința lui Toma	184
Cine este aproapele meu?	188
Scara virtuților și înălțarea spre Dumnezeu	192
Creștinul și Jertfa Crucii.....	198
Valoarea neprețuită a rugăciunii.....	202
Pocăință și îndreptare.....	206
Lucrarea duhovnicească, postul, iertarea și Sfânta Împărtășanie	210
Dietă sau post?	215
Lămuriri despre documentele biometrice și cifra 666 (I)	219
Lămuriri despre documentele biometrice și cifra 666 (II)	231
Despre adevărata bunătate și despre viclenie.....	237
Deznădejdea, arma diavolului.....	242
Botez dumnezeiesc – înger pământesc	245
Liniștea tainică a nopții, pustie modernă a sufletului ...	248
Fericita întristare – cea după Dumnezeu	253
Un asfințit al fericirii veșnice – blândul și smeritul părinte Visarion.....	256
Suferința – maica adevăratei iubiri	261
Creștinii ortodocși, între mila lui Dumnezeu și ajutorul Maicii Domnului	265
„Schimbarea la Față“ – schimbarea lăuntrică	270
Ocârmuirea, între legiuire și canonisire	273

Izvorul răutăților seacă prin Sfânta Liturghie și prin morala creștină	277
Se sting luminile	283
Eroii, mărturisitorii, mucenicii... și victimele!	287
Sfânta Euharistie și lucrarea ei în viața creștinului	292
Lăsați copiii să vină la Mine!	299
Chemarea Crucii și drumurile vieții	305
Rugăciunea, pravila, canonul și lucrarea minții	310
În tot pământul a ieșit vestirea lui și la marginile lumii cuvintele lui!	315
Când ne ascultă Dumnezeu – și când nu ne ascultă?	320
Între judecățile lui Dumnezeu și judecățile acestui veac	324
Lumină și întuneric – binele și răul	329
Liniștea din noi și de lângă noi	332
Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut	336
Creștinii și moartea – omul și viața	339
Sfinții – oameni harismatici făcători de minuni	343
Conștiința personală între Legea divină și legile omenești	348
Lucrarea lui Dumnezeu în rugăciune	352
Hramul Sfintei Parascheva, între evlavie și târg	355
Sfințenia, curățirea minții și a inimii	360
Lupta sufletului cu poftele trupului și cu gândurile de la diavol	366
Sfințenia vieții – împlinirea omului launtric	372
Bogăția materială și îmbogățirea spirituală	377
Dumnezeu în folclorul românesc al colindelor	382
Dreptatea Domnului și „dreptatea“ omului	389

La editura noastră au apărut:

- **Epistole**, de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Starețul Hagi Gheorghe Athonitul**, de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Sfântul Arsenie Capadocianul**, de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Părinți aghioriți**, de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Crâmpoie de viață**, de Arhimandritul Epifanie Teodoropulos
- **Familiei ortodoxe, cu smerită dragoste**, de Arhimandritul Epifanie Teodoropulos
- **Fericitul Iacov Talikis**, de profesorul Stelian Papadopoulos
- **Cu durere și dragoste pentru omul contemporan** (Vol. 1), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Trezire duhovnicească** (Vol. 2), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Nevoință duhovnicească** (Vol. 3), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Viața de familie** (Vol. 4), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Patimi și virtuți** (Vol. 5), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Despre rugăciune** (Vol. 6), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos**, de Arhimandritul Ignatie – Sfânta Mănăstire Paraklitu
- **Sfântul Nicolae Planas**, de Monahia Marta
- **Fericitul Stareț Gheorghe Karlidis**, de Monahul Moise Aghioritul
- **Starețul Varsanufie – Sfaturi către monahi și omii duhovnicești**, de Mitropolitul Meletie de Nicopole
- **Cuviosul David „Bătrânul“**, Mănăstirea Cuviosul David, Eubeea
- **Acatistul și Paraclisul Maicii Domnului**
- **Acatistul și Paraclisul Sfinților Ciprian și Iustina**
- **Carte de rugăciuni**
- **Gândurile și înfruntarea lor**, de Ieromonahul Benedict Aghioritul

-
- **Patimile și vindecarea lor**, de Ieromonahul Benedict Aghioritul
  - **Parastasele și folosul lor**, de Ieromonahul Benedict Aghioritul
  - **Jertfă pentru viață**
  - **Părintele Paisie mi-a spus**, de Atanasie Rakovalis
  - **Bătrânul Arsenie Pustnicul**, de Monahul Iosif Dionisiatul
  - **Starețul Efrem Katunakiotul**, de Ieromonahul Iosif Aghioritul
  - **Sfaturi duhovnicești ale unui stareț de la Optina**
  - **Ecumenismul**, Sfânta Mănăstire Paraklitu
  - **Povățuire către pocăință – Îndreptar de spovedanie**, de Arhimandritul Atanasie Anastasiu
  - **Karyes – Colina Sfinților (Sfinții Rafail, Nicolae și Irina)**, de Vasiliki Rallis
  - **Tâlcuirea Sfintei Liturghii**, Sfânta Mănăstire Paraklitu
  - **Viața Cuviosului Paisie Aghioritul**, de Ieromonahul Isaac Aghioritul
  - **Starețul Haralambie – Dascălul Rugăciunii minții**, de Monahul Iosif Dionisiatul
  - **Mersul la Biserică**, Sfânta Mănăstire Paraklitu
  - **Cele două extreme**, de Arhimandritul Epifanie Teodoropulos
  - **Pocăința**, Sfânta Mănăstire Paraklitu
  - **Sfânta Nina cea întocmai cu apostolii**, Sfânta Mănăstire Paraklitu
  - **Ortodoxia: nădejdea popoarelor Europei**, de Arhimandritul Gheorghe Kapsanis
  - **Ca aurul în topitoare**, de Anastasie Malamas
  - **Despre purtarea crucii**, de Sfântul Teofan Zăvorâtul
  - **Ereziile contemporane – o adevărată amenințare**, de Monahul Arsenie Vliangoftis
  - **Răspuns la o ficțiune (Codul lui Da Vinci)**
  - **Îndumnezeirea – scopul vieții omului**, de Arhimandritul Gheorghe Kapsanis
  - **Cuviosul Paisie Aghioritul – Mărturiile ale închinătorilor**, de Nicolae Zurnazoglu
  - **Picături de înțelepciune**
  - **Greșit-am Ție, Dumnezeuul meu, primește-mă pe mine cel ce mă pocăiesc!**, de Ieromonahul Cosma

- **Despre ispite, întristări, dureri și răbdare**, de Sfântul Isaac Sirul cel de Dumnezeu-insuflat
- **Bolile și credinciosul**, de Ieromonahul Grigorie
- **Sunt anticalcedonienii ortodocși?**, de Arhimandritul Gheorghe Kapsanis
- **Fii gata!**, de Ieromonahul Grigorie
- **Patericul Maicii Domnului**, de Arhimandritul Teofilact Marinakis
- **Părintele Matei de la Karakalu – Un lucrător tăcut al virtuții**, Sfânta Mănăstire Karakalu
- **Biblia pentru copii**, de Zoe Kanava
- **Învățăături**, de Sfântul Nectarie al Pentapolei
- **Părintele Ieronim Simonopetrul – Starețul Metocului „Înălțarea Domnului“**, de Monahul Moise Aghioritul
- **Asceți în lume (I)**, de Ieromonahul Eftimie Athonitul
- **Îndrumar pentru restabilirea sănătății**, de Preotul Mihăiță Popa
- **Cuviosul Iosif Isihastul**, de Monahul Iosif Vatopedinul
- **Praznicele Împărătești, Praznicele Maicii Domnului și minunile lui Iisus Hristos**, de Sofia Guriotis
- **Sfântul Cosma Etolianul**, de Constantin V. Triandafillu
- **Iannis cel nebun pentru Hristos**, de Dionisios A. Makris
- **Viața, Acatistul și Paraclisul Sfintei Mare Mucenițe Eufimia**
- **Starețul meu Iosif Isihastul**, de Arhimandritul Efreim Filotheitul
- **Viața Sfântului Sava Vatopedinul cel nebun pentru Hristos**, de Sfântul Filothei Kokkinos
- **Sfânta Lumină – Minunea din Sâmbăta Mare de la Mormântul lui Hristos**, de Haralambie K. Skarlakidis
- **Sfântul Nectarie, Făcătorul de minuni**
- **De ce Papa și supușii lui s-au despărțit de Biserica lui Hristos (I)**, de Sfântul Nectarie de Eghina
- **Sfântul Munte Athos – album**
- **Preotul Nicolae Koghionis (1928-2006)**, de Vasilios Petrolekas
- **Povestiri dionisiaste**, de Monahul Lazăr Dionisiatul
- **Taina cuvântului**, de Părintele Calistrat

În Colecția „Muzică Bizantină”
au apărut:

- **Buchet muzical athonit** (Vol. 1) – *Dumnezeiasca Liturghie*
- **Buchet muzical athonit** (Vol. 2) – *Vecernia*
- **Buchet muzical athonit** (Vol. 3) – *Utrenia*
- **Buchet muzical athonit** (Vol. 4) – *Polieleele*
- **Buchet muzical athonit** (Vol. 5) – *Anastasimatarul*
- **Buchet muzical athonit** (Vol. 6) – *Psaltirionul*
- **Buchet muzical athonit** (Vol. 7) – *Stihirarul*, de Schimonahul Nectarie Protopsaltul
- **Buchet muzical athonit** (Vol. 8) – *Doxastarul (I)*, de Petru Filanthis
- *Paraclisul Maicii Domnului*
- *Slujba Învierii*
- *Prohodul Domnului*, de Monahul Nectarie Prodromitul
- *Slujba Sfântului Acoperământ*

Vor apărea:

- **Buchet muzical athonit** (Vol. 9) – *Doxastarul (II)*, de Petru Filanthis

Centru de difuzare:
Editura Evanghелиsmos
Str. Pridvorului nr. 15,
Bl. 12, Sc. A, Ap. 1, Sector 4, București
Tel./Fax: 021-3311022; 0722690272
e-mail: contact@evanghелиsmos.ro
www.evanghелиsmos.ro